Vieţile Sfinţilor

Vieţile Sfinţilor, publicate aici, au ca sursă cele 12 volume "Vieţile Sfinţilor" apărute între anii 1991 şi 1998 la Editura Episcopiei Romanului şi Huşilor (volumele consacrate lunilor septembrie-aprilie) şi apoi la Editura Episcopiei Romanului (volumele consacrate lunilor mai-august).

Notă: Luna septembrie apare la început pentru că anul bisericesc începe la 1 septembrie. Aceasta este şi ordinea apariţiei celor 12 volume menţionate mai sus.

Volumul VIII
(aprilie)

Vieţile Sfinţilor pe luna aprilie

Ziua a unsprezecea

- Sfîntul Mucenic Antipa, Episcopul Pergamului
- Sfîntul Ierarh Calinic de la Cernica

Ziua a douăsprezecea

- Cuviosul Vasile Mărturisitorul, Episcopul Pariei
- Cuviosul Isac Sirul
- Cuvioasa Atanasia Egumena
- Sfîntul Sava de la Buzău

Ziua a treisprezecea

- Sfîntul Mucenic Artemon

Ziua a paisprezecea

- Sfîntul Mucenic Martin Mărturisitorul
- Sfînta Muceniţă Tomaida
- Sfinţii Mucenici din Litva, Antonie, Ioan şi Eustatie

Ziua a cincisprezecea

- Sfinţii Aristarh, Pud şi Trofim, din cei 70 de Apostoli
- Sfîntul Mucenic Crescent
- Sfintele Muceniţe Vasilisa şi Anastasia

Ziua a şaisprezecea

- Sfintele Muceniţe Agapia, Hionia şi Irina
- Sfinţii Filic Episcopul, Ianuarie Preotul, Furtunat şi Septemin

Ziua a şaptesprezecea

- Sfîntul Mucenic Simeon, Episcopul Persiei
- Cuviosul Acachie, Episcopul Melitinei
- Sfîntul Agapet, Papă al Romei
- Cuviosul Savatie
- Cuviosul Zosima

Ziua a optsprezecea

- Cuviosul Ioan Isaurianul
- Sfîntul Cosma, Episcopul Calcedonului
- Sfîntul Mucenic Ioan de la Ianina
- Cuvioasa Atanasia Egumena

Ziua a nouăsprezecea

- Cuviosul Ioan al Lavrei celei Vechi
- Cuviosul Gheorghe Mărturisitorul
- Sfinţii Mucenici Hristofor, Teona şi Antonin
- Cuviosul Trifon, Patriarhul Constantinopolului

Ziua a douăzecea

- Sfinţii Mucenici Victor, Zotic, Zinon, Achindin şi Severian
- Cuviosul Teodor Trihina
- Cuviosul Anastasie, Egumenul Muntelui Sinai
- Cuviosul Anastasie Sinaitul, Patriarhul Antiohiei
- Cuviosul Grigorie, Patriarhul Antiohiei
- Sfîntul Ierarh Teotim I, Episcopul Tomisului
- Sfantul Atanasie si Cuviosul Ioasaf

Ziua a douăzeci şi una

- Sfîntul Ianuarie Episcopul si cei impreuna cu dansul
- Sfîntul Mucenic Teodor, din Perga Pamfiliei, si cei impreuna cu dansul
- Sfînta Muceniţă Alexandra

Ziua a douăzeci şi doua

- Cuviosul Teodor Sicheotul, Episcopul Anastasiopolei
- Cuviosul Vitalie Monahul

Ziua a douăzeci şi treia

- Sfîntul Mare Mucenic Gheorghe
- Din minunile Sfîntului Mare Mucenic Gheorghe

Ziua a douăzeci şi patra

- Sfîntul Mucenic Sava Stratilat si cei impreuna cu dansul
- Cuvioasa Elisabeta, făcătoarea de minuni
- Sfinţii Mucenici Evsevie, Neon, Leontie şi Lughin
- Sfinţii Mucenici Pasicrat şi Valentin
- Cuviosul Toma Monahul
- Sfîntul Ierarh Iorest Mărturisitorul, Mitropolitul Transilvaniei
- Sfîntul Ierarh Sava Mărturisitorul, Mitropolitul Transilvaniei
- Sfîntul Ierarh Iosif Mărturisitorul, Episcopul Maramureşului

Ziua a douăzeci şi cincea

- Sfîntul Apostol şi Evanghelist Marcu

Ziua a douăzeci şi şasea

- Sfîntul Mucenic Vasile, Episcopul Amasiei
- Sfîntul Ştefan, Episcopul Permului

Ziua a douăzeci şi şaptea

- Sfîntul Mucenic Simeon, Episcopul Ierusalimului
- Cuviosul Ştefan, Episcopul Vladimirului
- Cuviosul Ioan Mărturisitorul
- Sfinţii Apostoli Aristarh, Marcu şi Zinon

Ziua a douăzeci şi opta

- Sfinţii Apostoli Iason şi Sosipatru, fecioara Cherchira şi cei împreună cu dînşii
- Sfinţii Mucenici Maxim, Dada şi Cvintilian

Ziua a douăzeci şi noua

- Sfinţii nouă Mucenici care au pătimit în Cizic
- Cuviosul Memnon

Ziua a treizecea

- Sfîntul Apostol Iacob, unul din cei doisprezece
- Sfîntul Donat, Episcopul Evriei
- Sfîntul Ierarh Ignatie, Episcop de Stavropol

Viaţa Cuvioasei Maicii noastre Maria Egipteanca
(1 aprilie)
(Scrisă de preasfinţitul Sofronie, patriarhul Ierusalimului)

Taina împărătească bine este a o păzi, iar lucrurile lui Dumnezeu este cuviincios şi slăvit a le descoperi şi a le propovădui. Pentru că a nu păzi tainele împărăteşti, este lucru de frică şi de pierzare; iar lucrurile lui Dumnezeu cele preaslăvite a le tăcea este mare pagubă pentru suflet. De aceea şi eu - zice Sfîntul Sofronie - sînt cuprins de frică, ca pe cele dumnezeieşti să le ascund în tăcere, aducîndu-mi aminte de primejdia cea îngrozitoare a slugii celei leneşe, care, luînd de la Domnul talantul, l-a îngropat în pămînt, şi pe cel dat pentru lucru l-a ascuns, nelucrîndu-l.

Această povestire sfîntă, care a ajuns pînă la mine, nu o voi tăcea de loc. Însă nimeni să nu fie necredincios pentru cele ce voi scrie şi pe care eu singur le-am văzut; nici să mă socotească cineva că îndrăznesc a scrie lucruri neadevărate, îndoindu-se de acest lucru mare. Să nu-mi fie mie a minţi în cele sfinte! Iar de vor fi oarecare din cei ce vor afla scrierea aceasta şi, minunîndu-se de acest preaslăvit lucru, nu vor voi să creadă, acelora milostiv să le fie Domnul. Deoarece aceia, cugetînd la neputinţa firii omeneşti, socotesc că sînt cu neputinţă cele ce grăiesc despre oameni, ca lucruri preaslăvite. Acum se cade să începem povestirea de acest lucru minunat, care s-a făcut în neamul nostru.

Într-una din mănăstirile Palestinei a fost un ieromonah Zosima, care era atît de îmbunătăţit şi de vestit în fapta bună, încît mulţi monahi din mănăstirile cele dimprejur de multe ori alergau la dînsul ca să audă cuvînt din gura lui. El a petrecut în mănăstirea aceea unde a fost cincizeci şi trei de ani şi toate nevoinţele vieţii pustniceşti le-a trecut şi toată pravila dată de monahi desăvîrşit a păzit-o.

Toate acelea făcîndu-le, niciodată n-a fost nepăsător la învă-ţăturile dumnezeieştilor cuvinte, ci chiar culcîndu-se şi sculîndu-se şi hrană gustînd - de se cuvine a numi hrană aceea din care el gusta puţin -, un lucru avea în gînd necontenit, adică de a cînta lui Dumnezeu totdeauna şi de a face învăţături din dumnezeieştile cuvinte. Căci din copilărie ducîndu-se în mănăstire, a stat într-însa cincizeci şi trei de ani, după cum s-a zis mai sus, şi s-a nevoit în dînsa cu osteneli pustniceşti.

După aceea, tulburîndu-se de oarecare gînduri, ca şi cum el acum în toate ar fi fost desăvîrşit, de la alţii nicidecum trebuindu-i povăţuire, vorbea în sine: "Oare este pe pămînt vreun monah care să mă poată folosi pe mine, şi să-mi arate chip de pustnicie, pe care eu nu le-am făcut? Oare afla-se-va în pustie vreun om, ca să-mi covîrşească lucrurile mele?" Aşa gîndind el, i s-a arătat îngerul lui şi i-a zis: "O, Zosima, precum era cu putinţă unui om, bine te-ai nevoit şi bine ai trecut pustniceasca alergare. Însă nimeni nu este între oameni, care s-ar putea arăta pe sine că este desăvîrşit. Mai mare îţi va fi nevoinţa ce îţi stă înainte, decît aceea pe care ai făcut-o pînă acum şi pe care tu nu o ştii. Dar ca să cunoşti cîte căi sînt spre mîntuire, ieşi din pămîntul tău, precum altă dată Avraam cel vestit între patriarhi, şi mergi într-una din mănăstirile ce sînt pe lîngă rîul Iordanului".

Deci îndată Zosima, urmînd celui ce-i grăia, a ieşit din mănăstirea în care din pruncie se făcuse monah şi, ajungînd la Iordan, a fost povăţuit de îngerul care l-a chemat în acea mănăstire în care Dumnezeu i-a poruncit lui să fie şi, bătînd cu mîna în poarta mănăstirii, a găsit pe monahul care păzea la poartă şi mai întîi i-a spus aceluia despre dînsul. Iar acesta a spus egumenului, care, primindu-l şi văzîndu-l în chipul monahicesc, a făcut obişnuita închinăciune şi rugăciune monahicească. Apoi l-a întrebat: "De unde eşti, frate, şi pentru ce ai venit la noi bătrînii şi săracii?"

Zosima a răspuns: "De unde am venit acum, nu este nevoie a spune aceasta, ci am venit pentru folos, părinte; pentru că am auzit de lucrurile cele mari şi vrednice de laudă ale voastre, care pot să împrietenească pe suflet cu Dumnezeu". Iar egumenul i-a zis: "Singur Dumnezeu, frate, Cel ce vindecă neputinţele sufletului, Acela să ne înveţe pe noi şi pe tine voile Sale cele dumnezeieşti şi să ne povăţuiască pe toţi a face cele folositoare. Pentru că om pe om nu poate să-l folosească, dacă fiecare nu va

lua aminte la dînsul totdeauna şi, trezindu-se cu duhul, va lucra cele folositoare, avînd pe Dumnezeu în ajutorul lor. Ci, deoarece dragostea lui Hristos te-a pornit ca să ne vezi pe noi cei săraci şi bătrîni, petreci cu noi, dacă pentru aceasta ai venit; şi pe noi toţi ne va hrăni cu darul Sfîntului Duh, Păstorul cel bun, Care Şi-a dat sufletul Său izbăvire pentru noi".

Acestea zicînd egumenul către Zosima, s-a închinat; apoi, cerîndu-i rugăciune şi binecuvîntare, zicînd "Amin", a petrecut în mănăstirea aceea. Şi a văzut acolo pe bătrîni strălucind cu lucrurile, cu faptele lor cele bune şi cu gîndirea de Dumnezeu, cu duhul arzînd şi slujind Domnului. Cîntarea lor era neîncetată, priveghe-rea de toată noaptea, asemenea, în mîini avînd de-a pururi lucrare şi psalmi în gurile lor, iar cuvinte deşarte nu erau între dînşii; apoi purtare de grijă pentru cîştiguri vremelnice şi gîlcevi lumeşti nici cu numele nu se cunoştea între dînşii. Ci numai una era sîrguinţa lor cea dintîi, pe care o urmau cu sporire toţi - ca să se socotească morţi cu trupul. Iar hrană aveau neîmpuţinată, adică cuvîntul lui Dumnezeu; iar pe trup îl hrăneau cu pîine şi cu apă, precum fiecăruia îi era aprinsă dragostea de Dumnezeu.

Pe toate acestea văzîndu-le Zosima, se folosea foarte, şi se întindea spre nevoinţa ce-i era înainte. Şi trecînd multe zile, s-a apropiat vremea sfîntului şi marelui post. Iar porţile mănăstirii erau încuiate totdeauna, şi niciodată nu se deschideau, fără numai cînd cineva dintre dînşii ar fi ieşit, fiind trimis pentru o trebuinţă de obşte; pentru că locul acela era pustiu şi nu numai necercetat de alţii, dar şi neştiut de mireni.

Şi era în mănăstirea aceea acest fel de rînduială, pentru care Dumnezeu l-a dus acolo pe Zosima. În întîia Duminică a postului făcea preotul Sfînta Liturghie şi toţi se împărtăşeau cu Preacuratul Trup şi Sînge al lui Hristos, Dumnezeul nostru, şi gustau puţin din bucatele cele pustniceşti. După aceea se adunau în biserică şi, făcînd rugăciune cu dinadinsul şi cu destule plecări de genunchi, se sărutau bătrînii cu închinăciune unul către altul şi fiecare pe egumen, rugîndu-l pentru binecuvîntare şi rugăciune, ca să le ajute şi împreună să călătorească spre nevoinţa ce le era înainte.

După ce făceau acestea, deschideau porţile mănăstirii şi cîntau cu glas frumos: *Domnul este luminarea mea şi Mîntuitorul meu, de cine mă voi teme? Domnul este scutitorul vieţii mele, de cine mă voi înfricoşa?* Şi cealaltă parte a psalmului aceluia sfîrşind-o, ieşeau toţi în pustie, lăsînd pe unul sau doi fraţi păzitori ai mănăstirii, nu ca să păzescă averile ce erau înăuntru, pentru că nu era într-însa ceva ce puteau fura tîlharii, ci ca biserica să nu rămînă fără dumnezeiasca slujbă, iar ei treceau rîul Iordanului. Şi fiecare îşi ducea hrana sa, cît putea şi voia, după trebuinţa cea măsurată a trupului; unul, puţină pîine; altul, smochine; altul, finice; altul, linte muiată cu apă, iar altul nimic, fără numai trupul său şi rasa cu care era îmbrăcat. Şi se hrăneau, cînd firea trupului îi silea, cu verdeţurile ce creşteau în pustie. Astfel, trecînd Iordanul, se despărţeau departe unul de altul şi nu se vedeau fiecare cum posteşte, sau cum se nevoieşte; iar dacă se întîmpla să vadă altul pe prietenul său venind spre dînsul, îndată se abătea spre altă parte şi singur se ruga lui Dumnezeu, cîntînd totdeauna şi foarte puţină hrană gustînd în vremea cea rînduită.

Aşa tot postul săvîrşindu-l, se întorceau în mănăstire, în Duminica dinaintea învierii lui Hristos, în care Biserica face prăznuirea Stîlpărilor. Şi se întorceau fiecare, avîndu-şi mărturie a ostenelilor sale conştiinţa sa, care îi mărturisea ce a lucrat; şi nimeni nicidecum nu întreba pe altul, cum şi în ce chip şi-a săvîrşit nevoinţa ostenelii, pentru că în acest fel era rînduiala mănăstirii aceleia.

Atunci şi Zosima, după obiceiul mănăstirii, a trecut Iordanul, puţină hrană ducîndu-şi pentru trebuinţa trupească şi haina cu care era îmbrăcat. Iar rînduiala sa de rugăciune o săvîrşea umblînd prin pustie, şi vremea de hrană o păzea după nevoia cea firească cu dinadinsul. Apoi dormea puţin, zăcînd pe pămînt şi, şezînd puţin, se odihnea oriunde îl apuca vremea de noapte şi foarte de dimineaţă iarăşi, sculîndu-se, îşi făcea calea sa. Şi dorea să intre în pustia cea mai dinăuntru, nădăjduind că va afla pe cineva din părinţi nevoindu-se acolo, de la care ar fi putut să se folosească şi să sporească şi mai mult.

Mergînd douăsprezece zile, a stat puţin în lături din cale şi, întorcîndu-se spre răsărit, cînta ceasul al şaselea, făcîndu-şi obişnuitele rugăciuni - pentru că se oprea puţin din călătorie în vremea pravilei sale, la fiecare ceas cîntînd şi închinîndu-se. Iar cînd stătea el cîntînd, a văzut de-a dreapta o umbră ca de trup

omenesc; deci, întîi s-a spăimîntat, părîndu-i-se că vede o nălucire diavolească şi, tremurînd, s-a însemnat cu semnul crucii. Apoi, lepădînd frica, pe cînd îşi sfîrşea rugăciunea, s-a întors cu ochii spre miazăzi şi a văzut pe oarecare mergînd cu trupul gol şi negru de arşiţa soarelui, perii avîndu-i pe cap albi ca lîna şi scurţi, încît numai pînă la grumaji ajungeau.

Aceasta văzînd-o Zosima, a început a alerga în direcţia aceea spre care vedea, bucurîndu-se cu bucurie mare, pentru că nu văzuse într-acele zile chip omenesc, nici vreo altă fiinţă. Iar după ce acea vedenie a văzut pe Zosima venind de departe, a început a fugi în pustia cea adîncă, iar Zosima, ca şi cum ar fi uitat bătrîneţile sale şi osteneala cea de cale, alerga repede, vrînd să ajungă pe cel ce fugea; deci, el gonea, iar acela fugea, dar a fost alergarea lui Zosima mai grabnică decît a celui ce fugea.

Iar după ce s-a apropiat încît să poată acum auzi şi glasul, a început a striga Zosima cu lacrimi, zicînd: "Pentru ce fugi de mine, bătrînul cel păcătos, robule al adevăratului Dumnezeu, pentru care în pustia aceasta petreci? Aşteaptă-mă pe mine nevrednicul şi neputinciosul. Aşteaptă pentru nădejdea răsplătirii şi pentru ale tale osteneli. Stai şi-mi dă mie, bătrînului, rugăciunea şi binecuvîntarea ta, pentru Dumnezeu, Cel ce nu S-a depărtat de nimeni!" Acestea grăindu-le Zosima cu lacrimi, s-a mai apropiat de ceea ce fugea, alergînd spre un loc oarecare, unde era un semn de pîrîu uscat.

După ce a ajuns la acel loc, aceea ce fugea a trecut de partea cealaltă. Iar Zosima, ostenindu-se şi nemaiputînd încă să alerge, a stătut de cealaltă parte de pîrîu şi a adăugat lacrimi la lacrimi şi strigare către strigare, încît cele mai de aproape tînguiri să i se audă. Atunci cel ce fugea a dat un glas ca acesta: "Ava Zosima, iartă-mă pentru Domnul, că nu pot să mă arăt ţie, căci sînt femeie goală, precum mă vezi, şi trupul îmi este neacoperit; ci, dacă voieşti să-mi dai mie, femeii celei păcătoase, rugăciunea şi binecuvîntarea ta, aruncă-mi ceva din hainele tale, ca să-mi acopăr goliciunea mea şi, întorcîndu-mă către tine, voi primi rugăciunea de la tine".

Atunci mare frică şi spaimă l-a cuprins pe Zosima, căci s-a auzit chemat pe nume de femeia aceea, care niciodată nu-l văzuse şi de care nici odinioară nu auzise, şi a zis în sine: "De n-ar fi fost aceasta înainte văzătoare, nu m-ar fi chemat pe nume". Deci, a făcut degrabă ce i se zisese lui; şi dezbrăcînd de pe el o haină veche şi ruptă pe care o purta, a aruncat-o la dînsa, întorcîndu-se cu faţa de la ea. Iar ea, luînd-o, şi-a acoperit partea trupului pe care se cădea s-o acopere, mai mult decît celelalte părţi. Încingîndu-se pe cît era cu putinţă, s-a întors spre Zosima şi a zis către el: "Pentru ce ai voit, părinte Zosima, a vedea pe femeia păcătoasă sau ce voieşti să auzi şi să înveţi de la mine, încît nu te-ai lenevit a suferi atîta osteneală?" Iar el, aruncîndu-se la pămînt, cerea să ia binecuvîntare de la dînsa. Asemenea s-a aruncat şi ea. Şi erau amîndoi la pămînt, cerînd binecuvîntare unul de la altul. Nimic nu puteai să auzi de la ei grăind, decît numai binecuvîntări. Apoi, după multă vreme, femeia a zis către Zosima: "Părinte Zosima, ţie ţi se cade să mă binecuvintezi şi să faci rugăciune, pentru că tu eşti cinstit cu vrednicia preoţiei şi, stînd de mulţi ani înaintea Sfîntului Altar, aduci Domnului darurile dumnezeieştilor Taine".

Aceste cuvinte au pornit spre mai mare frică pe Zosima; şi, tremurînd, bătrînul se uda cu lacrimi şi tremura şi suspina, însă a grăit către dînsa cu liniştită răsuflare: "O, maică duhovnicească, tu te-ai apropiat de Dumnezeu şi mai mult te-ai omorît lumii, căci te arată cea mai mare dumnezeiască dăruire, care îţi este dată mai mult decît altora, că m-ai chemat pe nume şi m-ai numit preot pe mine, pe care niciodată nu m-ai văzut. Drept aceea, tu singură binecuvintează-mă pentru Domnul şi-mi dă rugăciunea ta, mie celui ce-mi trebuieşte de la a ta săvîrşire". Deci, primind acea sîrguinţă a bătrînului, a zis: "Bine este cuvîntat Dumnezeu, Cel ce voieşte mîntuirea sufletelor omeneşti!" După ce Zosima a zis amin, s-au sculat amîndoi de la pămînt. Apoi ea a zis către bătrîn: "Pentru ce ai venit la mine, păcătoasa, o, omule al lui Dumnezeu? Pentru ce ai voit să vezi o femeie goală, care n-are nici o faptă bună? Ori darul Sfîntului Duh te-a povăţuit să săvîrşeşti oarecare slujbă pentru mine, la vreme de trebuinţă? Deci, spune-mi, părinte, cum vieţuiesc acum creştinii, cum vieţuiesc împăraţii şi cum sînt sfintele biserici?"

Zosima a răspuns: "Prin rugăciunile voastre sfinte, Dumnezeu a dăruit pace; deci primeşte rugăciunea nevrednicului bătrîn şi te roagă Domnului pentru toată lumea şi pentru mine păcătosul, ca să nu-mi fie fără de roadă umblarea aceasta în pustie". Ea a zis către bătrîn: "Ţie ţi se cade mai ales, părinte Zosima,

avînd preoţeasca rînduială, să te rogi pentru mine şi pentru toţi, căci spre aceasta eşti şi rînduit. Însă, deoarece sîntem datori a da ascultare, ceea ce mi se porunceşte prin tine, voi face". Zicînd aceasta, s-a întors spre răsărit şi, ridicîndu-şi ochii în sus şi mîinile înălţîndu-şi, a început a se ruga încet, dar nu se auzeau cuvintele ei, din care Zosima n-a înţeles nimic, ci stătea, precum zicea el, tremurînd, căutînd în jos şi negrăind; însă se jura, punînd pe Dumnezeu martor, şi zicea: "În vremea cînd stătea ea la rugăciune, ridicîndu-mi puţin ochii de la căutarea în pămînt, am văzut-o înălţată de la pămînt ca de un cot, stînd în văzduh şi rugîndu-se".

Dacă a văzut aceasta Zosima, a fost cuprins de mare frică, s-a aruncat la pămînt, se uda cu lacrimi şi nimic nu zicea decît numai: "Doamne miluieşte!" Zăcînd el la pămînt, i se părea că este nălucire şi duh, aceea care se ruga. Apoi, întorcîndu-se ea, a ridicat pe bătrîn şi i-a zis: "Pentru ce, părinte Zosima, te tulbură gîndu-rile ca de o nălucire, zicîndu-ţi că sînt duh şi rugăciunea o prefac? Te rog cu adevărat, fericite părinte, să fii încredinţat că sînt o femeie păcătoasă şi cu Sfîntul Botez îngrădită, şi nu sînt duh în nălucire, ci pămînt, praf şi cenuşă, trup cu totul, negîndind nimic duhovnicesc". Zicînd aceasta, şi-a însemnat cu semnul crucii fruntea, ochii, gura şi pieptul, zicînd astfel: "Dumnezeu, părinte Zosima, să ne izbăvească de cel viclean şi de cursele lui, că multe sînt războaiele lui asupra noastră".

Bătrînul, auzind şi văzînd acestea, a căzut la picioarele ei, zicînd cu lacrimi: "Te jur pe numele Domnului nostru Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu, Cel ce s-a născut din Sfînta Fecioară, pentru Care porţi goliciunea aceasta şi pentru Care ţi-ai omorît trupul tău, să nu ascunzi de mine viaţa ta, ci să-mi spui toate, ca să faci arătate măririle lui Dumnezeu; spune-mi toate pentru Dumnezeu, că nu pentru laudă mi le vei spune, ci ca să-mi arăţi mie păcătosului şi nevrednicului, deoarece cred Dumnezeului meu, Căruia vieţuieşti, că pentru aceasta sînt povăţuit în pustia aceasta, ca toate ale tale să le facă Dumnezeu arătate. Pentru că nu poate puterea noastră să se împotrivească judecăţilor lui Dumnezeu; că de n-ar fi fost cu plăcere lui Hristos, Dumnezeul nostru, ca să fii ştiută, precum şi nevoinţele tale, nu mi te-ar fi arătat, şi pe mine nu m-ar fi întărit atîta cale, pe care niciodată nu o voiam, nepu-tînd nici să ies din chilia mea". Acestea şi multe altele zicînd Zosima, aceea l-a ridicat de la pămînt, zicînd către dînsul:

"Mă ruşinez, părinte, dar iartă-mă; mi-e ruşine să-ţi spun lucrurile mele; dar, deoarece ai văzut trupul meu, îţi voi destăinui ţie şi lucrurile mele, ca să cunoşti de cîtă ruşine şi mustrare este plin sufletul meu; căci nu pentru vreo laudă, precum ai zis singur, îţi voi spune cele despre mine; şi pentru ce mă voi lăuda, fiind vas ales al diavolului? Că de voi începe povestirea mea vei fugi de mine, precum fuge cineva de un şarpe, nesuferind să auzi cu urechile lucrurile cele necuviincioase ale mele, pe care le-am făcut eu, nevrednica; deci îţi voi spune, neascunzînd nimic, dar te rog mai întîi să nu încetezi a te ruga pentru mine, ca să aflu milă în ziua judecăţii".

Deci, dorind bătrînul să ştie viaţa ei, şi mult lăcrimînd, a început aceea a povesti cele despre sine, astfel: Eu, părinte, sînt născută în Egipt. Cînd eram de doisprezece ani, trăind încă părinţii mei, m-am lepădat de dragostea lor şi m-am dus în Alexandria, după ce mai întîi mi-am întinat fecioria, fiind nesăţioasă, am început a face desfrînare; mă ruşinez numai a gîndi, dar a le spune cu de-amănuntul, însă ceea ce este mai de seamă voi spune mai degrabă, ca să-mi ştii neînfrînarea trupului meu. Şaptesprezece ani şi mai bine am făcut desfrînare în popor, nu pentru daruri sau pentru oarecare plăţi, că nu voiam să iau nimic de la cei ce-mi dădeau, ci aceasta o socoteam, ca pe mulţi să-i fac să alerge la mine în dar şi să-mi împlinească pofta trupească. Şi să nu crezi că eram bogată, dacă nu luam, căci vieţuiam în sărăcie şi de multe ori, flămînzind, torceam cu furca. Iar aprindere aveam fără saţ ca să mă tăvălesc totdeauna în noroiul desfrînării; pentru că aceea mi se părea că este şi viaţa, ca adică să fac totdeauna firea necinstită.

Deci astfel vieţuind, am văzut, într-o vreme de seceriş, popor mult de bărbaţi libieni şi egipteni mergînd spre mare şi am întrebat atunci pe unul ce se găsea lîngă mine: "Unde se duc aceşti bărbaţi cu sîrguinţă?" Iar acela mi-a zis: "La Ierusalim, pentru Înălţarea cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci, care nu după multe zile se va prăznui". Şi am zis către dînsul: "Dar oare mă vor lua şi pe mine, dacă m-aş duce cu ei?" Iar acela mi-a zis: "De vei avea plată pentru chirie şi hrană, nimeni nu te va opri". Şi i-am zis: "Cu adevărat, frate, nici pentru chirie nu am, nici pentru hrană, dar voi merge şi eu. Voi intra într-o corabie cu ei şi mă vor hrăni şi pe mine, pentru că le voi da trupul meu în loc de chirie. Şi pentru aceasta am voit a merge cu

ei - părinte, iartă-mă -, ca să am şi mai mulţi îndrăgostiţi la patima mea. Ţi-am spus, Părinte Zosima, nu mă sili ca să mai spun ruşinea mea, căci mă înspăimînt. Ştie Domnul că spurc singură pămîntul cu cuvintele mele".

Iar Zosima, udînd cu lacrimi pămîntul, a răspuns către dînsa: "Spune-mi, pentru Domnul, o, maica mea, spune, nu înceta povestirea cea de folos mie". Iar ea, la cele dintîi a adăugat acestea: "Deci acel tînăr, auzind acele necurate cuvinte ale mele, cuprins de rîs, s-a dus; iar eu, lepădînd furca ce se întîmplase a o purta în acea vreme, am alergat spre mare, unde am văzut pe cei ce plecau, şi am văzut pe cîţiva stînd lîngă mare, ca la zece bărbaţi, sau şi mai mulţi, tineri, care mi s-au părut a fi de ajuns pentru pofta mea. Şi intraseră şi alţii mai înainte în corabie. Şi, după obiceiul meu, sărind între ei cu neruşinare, le-am zis: "Luaţi-mă şi pe mine cu voi, oriunde aţi merge, pentru că nu voi fi vouă neplăcută!". Încă şi multe alte cuvinte necurate zicînd, i-am pornit pe toţi spre rîs. Iar aceia, văzînd neruşinarea mea, luîndu-mă, m-au dus în corabia lor şi de acolo am început a pluti.

Dar cele ce am făcut, cum le voi spune ţie, o, omule al lui Dumnezeu? Ce fel de limbă le va grăi sau ce auz le va primi acele lucruri rele ale mele, pe care le-am făcut pe cale şi în corabie; căci şi pe cei ce nu voiau, eu, ticăloasa, i-am silit la păcat; pentru că nu este chip de necurăţiile care se pot grăi şi care nu se pot grăi, pe care să nu le fi făcut. Să mă crezi, părinte, că mă înspăimînt cum marea a suferit desfrînarea mea şi cum pămîntul nu şi-a deschis gura şi nu m-a cufundat de vie în iad, pe mine, care am vînat atîtea suflete cu laţul morţii, dar socotesc că Dumnezeu căuta pocăinţa mea, El, Care nu voieşte moartea păcătosului, ci îi aşteaptă cu îndelungă răbdare întoarcerea.

Deci, cu astfel de sîrguinţă m-am dus la Ierusalim şi cîteva zile mai înainte de praznic am petrecut; tot aşa am făcut aici, dar mai multe şi mai rele, pentru că nu eram îndestulată cu tinerii care au fost cu mine în corabie şi pe cale, ci şi pe mulţi alţii, cetăţeni şi străini, îi adunam la acea necurăţie. Iar după ce a sosit praznicul Sfintei Înălţări a Cinstitei Cruci eu, ca şi mai înainte, umblam vînînd sufletele tinerilor. Şi am văzut foarte de dimineaţă, pe toţi alergînd cu un gînd la biserică. Deci, m-am dus şi eu, am alergat cu cei ce alergau şi am intrat cu ei în pridvorul bisericii.

Cînd a sosit ceasul Înălţării Cinstitei Cruci a Domnului, eu, silindu-mă să intru în biserică cu poporul, mă îndesam, dar eram împinsă înapoi şi înghesuindu-mă cu multă osteneală şi silă, m-am apropiat de uşa bisericii şi eu ticăloasa. Dar, după ce am păşit pe pragul uşii, alţii fără de oprire intrau, iar pe mine o putere dumnezeiască mă oprea, nelăsîndu-mă să intru. Şi iarăşi m-am ispitit, dar m-a împins înapoi. Şi singură stăteam lepădată în pridvor, părîndu-mi-se că aceasta mi se întîmplă din slăbiciune femeiască; iar cînd intrau alţii, mă amestecam şi mă sileam să intru, dar m-am ostenit în zadar. Pentru că iarăşi, cînd piciorul meu cel păcătos s-a atins de prag, biserica pe toţi îi primea, neoprind pe nimeni, dar pe mine singură ticăloasa nu mă primea. Ca o mulţime de oaste rînduită să-mi oprească intrarea, aşa o putere mă oprea, şi iarăşi m-am aflat în pridvor; şi astfel de trei sau patru ori pătimind, oste-nindu-mă şi nimic sporind, am slăbit, şi n-am putut să mă amestec cu cei ce intrau, fiind şi trupul meu foarte obosit de sila celor ce mă înghesuiau.

Fiind în ruşine şi în deznădăjduire, m-am depărtat şi stam într-un colţ al pridvorului bisericii. Abia în urmă mi-am venit în simţire şi am înţeles care a fost pricina ce mă oprea a vedea lemnul făcător de viaţă al Crucii Domnului. Pentru că se atinsese de ochii inimii mele lumina înţelegerii celei mîntuitoare, porunca Domnului cea strălucită, care luminează ochii cei sufleteşti, arătîndu-mi că tina faptelor mele îmi opreşte intrarea în biserică. Deci, am început a plînge, a mă tîngui şi a mă bate în piept, scoţînd suspinuri din adîncul inimii mele.

Plîngînd în locul unde stăteam, am văzut sus icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu stînd în perete, şi am zis către ea, cu ochii şi cu mintea fără de abatere privind: "O, Fecioară, Stăpînă, care ai născut cu trup pe Dumnezeu Cuvîntul! Ştiu cu adevărat, ştiu că nu este cu cuviinţă, nici cu plăcere ţie ca să privesc eu desfrînata, cea atît de necurată, spre cinstită icoana ta, a Preacuratei şi pururea Fecioarei Maria, care ai sufletul şi trupul curat. Şi cu dreptate este ca eu, desfrînata şi urîta, să fiu lepădată de la fecioreasca ta curăţenie. Dar de vreme ce am auzit că pentru aceasta Dumnezeu S-a făcut om, pe care L-ai născut, ca să

cheme pe cei păcătoşi la pocăinţă, ajută-mi mie, care, fiind singură, nu am de la nimeni ajutor. Porunceşte ca să-mi fie şi mie neoprită intrarea în biserică şi nu mă lipsi de a vedea cinstitul Lemn, pe care cu trupul S-a pironit Dumnezeu, Cel născut din tine, Care şi-a dat Sîngele Său pentru a mea izbăvire. Porunceşte, o, Stăpînă, ca şi mie nevrednicei să mi se deschidă uşa, spre închinarea dumnezeieştii Cruci, şi să-mi fii tu mie mijlocitoare preavrednică de credinţă către Cel ce s-a născut din tine. Căci de acum nu-mi voi mai întina trupul cu nici un fel de faptă a necuratei desfrînări. Că, după ce voi vedea Lemnul cel Sfînt al Crucii Fiului Tău, mă voi lepăda cu totul de lume şi de cele din ea şi îndată voi ieşi, oriunde, tu singură ca o chezăşuitoare a mîntuirii mele, mă vei povăţui pe mine".

Acestea zicînd, aprinzîndu-mă cu credinţă şi cu nădejdea spre milostivirea Născătoarei de Dumnezeu întărindu-mă, am plecat din locul acela în care făceam această rugăciune şi, ducîndu-mă iarăşi la cei ce intrau în biserică, m-am amestecat printre dînşii. Acum nimeni nu era care să mă împingă în lături, nimeni nu mă oprea, ca să mă apropii de uşile prin care se intra în biserică. Deci, m-a luat deodată o frică şi o spaimă, încît tremuram cu totul şi mă scuturam. Apoi, ajungînd la uşile acelea, care atît mi se închiseseră, fără de osteneală am intrat înăuntru bisericii, iar cinstitul şi de viaţă făcătorul lemn al Crucii m-am învrednicit a-l vedea şi am văzut tainele lui Dumnezeu, Care este gata să primească pe cei ce se pocăiesc. Şi, căzînd la pămînt, m-am închinat cinstitului lemn al Sfintei Cruci, l-am sărutat cu frică şi am ieşit, sîrguindu-mă a merge spre mijlocitoarea mea.

Ajungînd la acel loc unde era sfînta icoană a Mijlocitoarei mele scrisă cu mîna şi, plecînd genunchii, m-am închinat înaintea Pururea Fecioarei Născătoare de Dumnezeu şi aceste cuvinte am zis: "Tu, o, pururea fericită Fecioară, Stăpînă de Dumnezeu Născătoare, deoarece ai arătat spre mine a ta preabună iubire de oameni şi de nevrednicele mele rugăciuni nu te-ai îngreţoşat - căci am văzut slava care pe dreptate cu nevrednicie îmi era mie desfrînatei ca să o văd -, dau slavă lui Dumnezeu care prin tine primeşte pocăinţa păcătoşilor. Şi mai mult ce am să gîndesc eu, păcătoasa sau ce să zic? Acum este vremea, stăpînă, să fac ceea ce prin mijlocirea ta am făgăduit. Acum oriunde voieşti, povăţuieşte-mă şi să-mi fii mie de aici înainte învăţătoare spre mîntuire, povăţuindu-mă la calea pocăinţei". Acestea grăindu-le, am auzit un glas de departe strigînd: "De vei trece Iordanul, bună odihnă vei afla!"

Auzind glasul acela şi crezînd că a fost pentru mine, cu lacrimi am strigat, căutînd spre icoana Născătoarei de Dumnezeu: "Stăpînă, stăpînă, de Dumnezeu Născătoare, nu mă lăsa pe mine!" Aşa strigînd, am ieşit din pridvorul bisericii şi cu grabnică alergare am plecat. Deci mergînd eu, m-a văzut oarecine şi mi-a dat trei bani. Şi înştiinţîndu-mă care este poarta cetăţii în acea parte, am ieşit, alergînd, lăcrimînd şi întrebînd de cale pe cei pe care îi întîlneam şi am sfîrşit ziua aceea în călătorie. Era ceasul al treilea din zi cînd m-am învrednicit a vedea cinstita şi Sfînta Cruce a lui Hristos, şi soarele acum spre apus plecîndu-se, am ajuns la biserica Sfîntului Ioan Botezătorul, care se afla aproape de Iordan, şi cu apă sfîntă mi-am spălat faţa şi mîinile. Şi mergînd iarăşi în bisercă m-am împărtăşit într-însa cu Preacinstitele şi de viaţă Făcătoarele Taine ale lui Hristos. După aceasta am mîncat jumă-tate dintr-o pîine, am băut apă din Iordan şi pe pămînt în noaptea aceea m-am odihnit.

A doua zi de dimineaţă, aflînd acolo o luntre mică, am trecut pe cealaltă parte de Iordan şi iarăşi m-am rugat povăţuitoarei mele, Născătoarei de Dumnezeu, ca să mă povăţuiască unde îi este cu bună plăcere. Deci, am venit în pustiul acesta şi de atunci şi pînă astăzi m-am depărtat fugind. Aici m-am sălăşluit, aşteptînd pe Dumnezeu, Cel ce mă mîntuieşte de neputinţa sufletului şi de vifor, pe mine, ceea ce mă întorc către El".

Iar Zosima a zis către dînsa: "Cîţi ani sînt, o, doamna mea, de cînd locuieşti în pustia aceasta?" Iar ea a răspuns: "Patruzeci de ani socotesc că sînt şi încă şapte ani, de cînd am ieşit din sfînta cetate". Iar Zosima a zis: "Şi ce găseşti de hrană, doamna mea?" Ea a răspuns: "Acele trei pîini şi jumătate ce le-am adus trecînd Iordanul, încet uscîndu-se, s-au împietrit; din care gustînd cîte puţin, în cîţiva ani le-am sfîrşit". Şi a zis Zosima: "Dar cum ai petrecut fără primejdie atît de multă vreme, fără ca nici o schimbare potrivnică să te tulbure pe tine?" Răspuns-a aceea: "De un cuvînt m-ai întrebat acum, părinte Zosima, de care mă înspăimînt să-ţi spun, pentru că de-mi voi aduce aminte de atîtea supărări şi nevoi pe care le-am suferit, de gîndurile cele cumplite care m-au tulburat, mă tem ca nu cumva iarăşi să mă cuprind de dînsele". Iar

Zosima a zis către dînsa: "Să nu laşi nimic, o, stăpîna mea, care să nu-mi spui mie, pentru că odată te-am întrebat de aceasta, ci pe toate cu de-amănuntul să mi le arăţi mie".

Iar ea a zis către dînsul: "Crede-mă, părinte Zosima, că şapte-sprezece ani am petrecut în pustia aceasta, ca şi cu nişte fiare cumplite luptîndu-mă cu poftele mele nebuneşti. Pentru că, începînd să gust hrană, îmi venea dor de carne şi de peşte, pe care le aveam în Egipt. Însă doream şi băutura vinului iubită de mine, pentru că mult vin beam cînd eram în lume; iar aici, neavînd nici apă, cumplit mă ardeam de sete şi cu nevoie răbdam. Încă mi se făcea şi dor de cîntece desfrînate, care foarte mult mă sileau să cînt cîntece diavoleşti, cu care mă deprinsesem. Dar îndată lăcrimînd şi în piept bătîndu-mă, îmi aduceam aminte de făgăduinţele pe care le-am făcut cînd am ieşit în pustia aceasta şi mă duceam cu gîndul înaintea icoanei Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, ajutătoarea mea. Înaintea ei plîngeam, rugînd-o să izgonească de la mine gîndurile acelea, ce-mi tulburau ticălosul meu suflet. Iar după ce deajuns plîngeam şi mă băteam în piept cu osîrdie, atunci vedeam o lumină ce mă lumina de pretutindeni şi mi se aducea o alinare, care mă scotea din întreitele valuri ale ispitelor.

Dar gîndurile care mă împingeau iarăşi spre desfrînare, cum ţi le voi spune ţie, părinte? Iartă-mă, pentru că se aprindea foc înăuntrul inimii mele pătimaşe, ce mă ardea de pretutindeni şi spre pofta amestecării mă silea. Iar cînd îmi venea un gînd ca acesta, atunci mă aruncam la pămînt şi mă udam cu lacrimi, socotind că stau înaintea Maicii Domnului, ajutătoarea mea, care îmi judeca călcare de aşezămînt şi îmi arăta înfricoşare. Apoi nu mă sculam de la pămînt ziua şi noaptea, pînă ce lumina cea dulce iarăşi strălucea şi gonea gîndurile ce mă tulburau, iar ochii îmi ridicam către ajutătoarea mea, rugîndu-mă neîncetat să-mi ajute mie, celei ce mă chinuiam în deşertul acesta al pustiei. Ajutătoare am avut-o pe aceea şi în pocăinţă cu adevărat sporitoare. Aşa am săvîrşit şaptesprezece ani, nenumărate nevoi pătimind; iar de atunci pînă astăzi ajutătoarea mea, Născătoarea de Dumnezeu, mă povăţuieşte la tot pasul".

Şi a zis Zosima către dînsa: "Dar n-ai avut trebuinţă de hrană sau de îmbrăcăminte?" Iar ea i-a răspuns: "Sfîrşindu-se pîinile acelea în şaptesprezece ani, m-am hrănit după aceea cu verdeţurile ce se află în pustia aceasta; iar îmbrăcămintea pe care am avut-o trecînd Iordanul, învechindu-se şi rupîndu-se, am răbdat mult de ger şi de zăduf. Căci zăduful arzîndu-mă şi gerul îngheţîndu-mă, tremuram, încît de multe ori căzînd la pămînt, zăceam ca o neînsufleţită, cu totul nemîncată. Şi aşa m-am luptat cu multe feluri de nevoi şi cu ispite fără de număr. Iar de atunci puterea lui Dumnezeu în multe chipuri a păzit păcătosul meu suflet şi smeritul meu trup. Pentru că numai gîndind din ce fel de răutăţi m-a izbăvit pe mine Domnul, am ca hrană neîmpuţinată nădejdea mîntuirii mele, iar ca hrană mă hrănesc şi mă acopăr cu cuvăntul lui Dumnezeu, care cuprinde toate, căci nu numai cu pîine va fi omul viu, de vreme ce cîţi nu aveau acoperămînt, în piatră s-au îmbrăcat, cînd ei s-au dezbrăcat de îmbrăcămintea păcatului".

Auzind Zosima că pomeneşte şi de cuvinte din Scriptură, de la Moise şi de la prooroci şi din cartea psalmilor, a zis către dînsa: "Dar psalmi şi alte scripturi învăţat-ai, o, stăpînă?" Iar ea auzind aceasta, a zîmbit şi a zis către dînsul: "Crede-mă, omule, că n-am văzut alt om, de cînd am trecut Iordanul, fără numai faţa ta astăzi, nici fiară, nici altă fiinţă n-am văzut, iar carte niciodată nu am învăţat, nici pe altul citind sau cîntînd nu am auzit, dar cuvîntul lui Dumnezeu cel viu şi lucrător învaţă pe om cunoştinţa. Iată, aici este sfîrşitul povestirii celei despre mine. Deci, acum te jur pe tine cu întruparea Cuvîntului lui Dumnezeu, să te rogi pentru mine, desfrînata".

Acestea zicîndu-le şi cuvîntul sfîrşindu-l, s-a dus bătrînul să i se închine ei şi cu lacrimi a strigat: "Bine este cuvîntat Dumnezeu, Cel ce face lucruri mari şi înfricoşate, slăvite, minunate şi negrăite, cărora nu este număr! Bine este cuvîntat Dumnezeu, Cel ce mi-a arătat mie cîte bunuri dăruieşte celor ce se tem de El! Cu adevărat, Doamne, nu părăseşti pe cei ce te caută pe Tine!"

Apoi ea, apucînd pe bătrîn, nu l-a lăsat mult să i se închine ei şi a zis către dînsul: "Acestea toate pe care le-ai auzit, părinte, te jur cu Iisus Hristos, Dumnezeu Mîntuitorul nostru, ca nimănui să nu le spui pînă ce Dumnezeu nu mă va lua pe mine de pe pămînt. Iar acum du-te cu pace, iar la anul viitor mă vei vedea pe mine, păzindu-ne dumnezeiescul dar pe amîndoi. Însă, mă rog să faci pentru Domnul tot ce îţi voi spune ţie acum: în postul anului viitor să nu treci Iordanul, precum v-aţi obişnuit a face cei din mănăstire". Iar

Cuviosul Zosima se minuna, auzind că şi rînduiala mănăstirii i-a spus şi nimic altceva nu grăia, fără numai aceste cuvinte: "Slavă lui Dumnezeu, Cel ce a dat atît de mari daruri celor ce-L iubesc pe El!" Iar cuvioasa i-a zis lui: "Să rămîi în mănăstire, precum îţi grăiesc ţie, căci şi de vei vrea să ieşi, nu-ţi va fi cu putinţă! Iar în Sfînta şi marea Joi, în seara Cinei celei de Taină a lui Hristos, să iei din Făcătorul de viaţă Trup şi Sînge al lui Hristos, Dumnezeul nostru, într-un vas sfînt, vrednic de o Taină ca aceasta, să-mi aduci şi să mă aştepţi pe mine în partea cealaltă a Iordanului, care este aproape de locuinţa lumească, ca să mă împărtăşesc de Darurile cele de viaţă făcătoare; pentru că de cînd m-am împărtăşit cu ele în biserica Mergătorului Înainte, mai înainte de a trece Iordanul, pînă acum sfinţenia aceea nu am dobîndit-o. Iar acum cu osîrdie o doresc pe ea şi mă rog ţie să nu treci cu vederea rugăciunea mea, ci cu adevărat să-mi aduci acele făcătoare de viaţă dumnezeieşti Taine, în ceasul în care Domnul pe ucenicii săi i-a făcut părtaşi Cinei celei dumnezeieşti. Iar lui Ioan, egumenul mănăstirii unde locuieşti, să-i spui să ia aminte de sine şi de turma sa, pentru că se fac acolo oarecare lucruri cărora le trebuie îndreptare. Însă voiesc ca nu acum să-i spui lui acestea, ci cînd Domnul îţi va porunci ţie".

Acestea auzindu-le şi cerînd rugăciune pentru sine de la bătrînul, s-a dus in cea mai dinăuntru pustie. Iar Zosima s-a închinat pînă la pămînt şi a sărutat locul unde rămăseseră urmele picioarelor ei, dînd slavă lui Dumnezeu. Apoi s-a întors lăudînd şi binecuvîntînd pe Hristos, Dumnezeul nostru. Trecînd pustia aceea, a mers în mănăstire, în ziua în care se obişnuise a se întoarce fraţii cei ce petreceau într-însa. Într-acel an le-a tăinuit pe toate, neîndrăznind să spună nimănui cele ce văzuse, dar el se ruga în sine lui Dumnezeu ca să-i arate iarăşi faţa cea dorită şi se întrista. Apoi, gîndind la lungimea curgerii anului, dorea să fie numai ca o zi anul acela, de ar fi fost cu putinţă.

Iar cînd s-a apropiat întîia Duminică a marelui post, îndată după obiceiul şi rînduiala mănăstirii, făcîndu-se rugăciune, toţi ceilalţi fraţi au ieşit în pustie; iar Zosima, fiind cuprins de boală, a fost nevoit să rămînă în mănăstire. Dar el şi-a adus aminte de ce i-a zis cuvioasa aceea, că, vrînd să iasă din mănăstire, nu îi era cu putinţă. Însă nu după multe zile, vindecîndu-se de boală, el era în mănăstire.

Iar după ce s-au întors fraţii şi s-a apropiat seara Cinei celei de Taină a lui Hristos, a făcut Zosima ceea ce i se poruncise lui. A pus într-un pahar mic din Preacuratul Trup şi Sînge al lui Hristos, Dumnezeul nostru, apoi a pus într-o coşniţă puţine măsline şi smochine uscate, puţină linte muiată în apă şi s-a dus într-o seară foarte tîrziu şi a şezut pe malul Iordanului, aşteptînd pe cuvioasa. Zăbovind sfînta, Zosima n-a adormit, ci cu răbdare privea spre pustie, aşteptînd ca să vadă pe aceea cu osîrdie; şi grăia în sine bătrînul, şezînd: "Au doar nu cumva nevrednicia mea a oprit-o ca să vină ea, sau venind şi neaflîndu-mă pe mine, s-a întors?" Astfel cugetînd, a suspinat şi a lăcrimat, ridicîndu-şi ochii la cer, se ruga lui Dumnezeu, zicînd: "Nu mă opri pe mine, Stăpîne, de a vedea iarăşi faţa aceea, pe care m-ai învrednicit să o văd, ca să nu mă duc deşert, purtîndu-mi păcatele mele spre mustrarea mea". Aşa cu lacrimi rugîndu-se, la altă gîndire a trecut, zicînd în sine: "Dar ce va fi de va veni, căci luntre nu este, şi cum va trece Iordanul şi la mine nevrednicul cum va veni? Vai de nevrednicia mea! Vai mie, cine m-a făcut ca să mă lipsesc de un bine ca acesta?"

Astfel gîndind bătrînul, iată cuvioasa a venit şi a stat de cealaltă parte de rîu, de unde venea. Iar Zosima s-a sculat, bucurîndu-se şi veselindu-se şi slăvea pe Dumnezeu. Dar se lupta încă cu gîndul că nu va putea sfînta să treacă Iordanul. Şi a văzut-o pe ea însemnînd Iordanul cu semnul crucii, pentru că toată noaptea atunci lumina luna. Cu acea însemnare s-a dus sfînta pe apă şi, umblînd pe deasupra, venea la Cuviosul Zosima, iar el a vrut să i se închine ei, însă dînsa l-a oprit, cînd călătorea încă pe apă, zicîndu-i: "Ce faci, părinte, căci eşti preot şi porţi la tine dumnezeieştile Taine?" Iar el a ascultat pe aceea ce-i grăia, care, ieşind de pe apă, a zis către bătrîn: "Binecuvintează, părinte! Binecuvintează, părinte!" Iar el a răspuns către dînsa cu cutremur - pentru că îl cuprinsese spaimă de vedenia cea preaminunată -, zicînd: "Cu adevărat, Dumnezeu este nemincinos, Cel ce a făgăduit ca să asemene Lui pe acei care se curăţesc pe ei după puterea lor. Slavă Ţie, Hristoase, Dumnezeul nostru, Cel ce mi-ai arătat prin această roabă a Ta, cît sînt de departe de măsura desăvîrşirii!"

Zicînd aceasta, cuvioasa l-a rugat pe fericitul Zosima să-i citească Simbolul sfintei credinţe, "Crezul", şi rugăciunea Domnului, "Tatăl nostru". Sfîrşind rugăciunea, sfînta s-a împărtăşit cu Preacuratele şi de viaţă

făcătoarele lui Hristos Taine şi a sărutat pe bătrîn, după obicei. După aceea şi-a ridicat mîinile la cer, a suspinat, a lăcrimat şi a strigat: *Acum slobozeşte pe roaba Ta, Stăpîne, după cuvîntul Tău, în pace, că văzură ochii mei mîntuirea Ta*. Apoi a zis către bătrîn: "Iartă-mă, Părinte Zosima, dar te rog să împlineşti şi o altă dorinţă a mea. Du-te acum la mănăstirea ta, fiind păzit cu pacea lui Dumnezeu, iar în anul viitor să vii iarăşi la acelaşi pîrîu unde am vorbit cu tine întîi. Să vii, dar să vii pentru Domnul, şi iarăşi mă vei vedea, dacă va voi Domnul". Iar el i-a răspuns: "Aş fi voit, dacă ar fi fost cu putinţă, să umblu în urma ta, să văd cinstita ta faţă, dar te rog să faci ceea ce voi cere eu de la tine, eu, bătrînul: Gustă puţin din hrana pe care am adus-o!" Zicînd aceasta, i-a arătat cele ce adusese în coşniţă. Iar ea, atingîndu-se de linte cu vîrful degetelor, luînd ca trei grăunţe, le-a dus la gură şi a zis: "Destul este aceasta darului celui duhovnicesc, care păzeşte neîntinată firea sufletului". Apoi a zis iarăşi către bătrîn: "Roagă-te Domnului pentru mine, părinte al meu, roagă-te şi adu-ţi aminte totdeauna de ticăloşia mea!" Iar el s-a închinat înaintea picioarelor ei şi îi zicea să se roage lui Dumnezeu pentru biserici, pentru împăraţi şi pentru dînsul. Şi aceasta cerînd-o cu lacrimi, a lăsat-o să se ducă, suspinînd singur şi tînguindu-se, pentru că nu îndrăznea să o oprească mai mult; căci de ar fi voit, era neoprită. Ea însemnînd iarăşi Iordanul cu semnul crucii, l-a trecut pe deasupra, precum făcuse mai înainte. Iar bătrînul s-a întors, cuprins de frică şi de bucurie mare; însă se ocăra singur şi-i era jale că nu ştia numele cuvioasei, dar nădăjduia să cîştige aceasta anul viitor.

Trecînd anul, Zosima iarăşi s-a dus în pustie, împlinind toate după obicei, alerga spre acea preaminunată vedenie şi, trecînd lungimea pustiei, a ajuns la oarecare semne, care îi arătau locul cel căutat. Privea în dreapta şi în stînga, căuta cu ochii în toate părţile, ca un vînător preaiscusit, unde ar fi putut cîştiga vînatul cel preaplă-cut. Iar dacă n-a văzut pe nimeni, a început a plînge şi, ridicînd ochii la cer, se ruga lui Dumnezeu, zicînd: "Arată-mi, Doamne, comoara ta cea nefurată, pe care ai ascuns-o în pustia aceasta. Arată-mi, rogu-mă, pe îngerul cel în trup, căreia toată lumea nu este vrednică a se asemăna".

Aşa rugîndu-se, a ajuns la locul pe care îl însemna pîrîul acela şi, stînd pe marginea lui, a văzut spre partea de la răsărit pe cuvioasa zăcînd moartă cu mîinile strînse precum se cădea, iar faţa o avea întoarsă către răsărit. Alergînd spre dînsa, i-a spălat picioarele cu lacrimile sale, pentru că nici n-a îndrăznit a se atinge de vreo altă parte a trupului. Şi plîngînd mult, citind şi psalmii cei potriviţi la trebuinţa vremii aceleia, a făcut rugăciunea de îngropare şi zicea în sine: "Voi îngropa oare trupul cuvioasei, ori poate nu îi va fi plăcut fericitei un lucru ca acesta?" Socotind acestea în gîndul său, a văzut pe pămînt lîngă capul ei, scrisoarea aceasta: "Părinte Zosima, îngroapă trupul smeritei Maria în locul acesta. Dă ţărîna ţărînei; şi te roagă Domnului pentru mine, care am răposat în luna "Farmutie", egipteneşte, iar greceşte, Aprilie, în ziua întîia, în noaptea mîntuitoarelor Patimi ale lui Hristos, după împărtăşirea dumnezeieştii Cine celei de Taină".

Citind bătrînul acea scrisoare, se gîndea mai întîi cine este cel ce a scris-o, pentru că ea, precum zicea, nu ştia să scrie. Însă s-a bucurat foarte, aflînd numele cuvioasei. Atunci a cunoscut că în ceasul în care ea s-a împărtăşit lîngă Iordan cu dumnezeieştile Taine îndată s-a scris la locul acela unde s-a şi sfîrşit; iar el, ostenindu-se, a călătorit cale de douăsprezece zile, pe unde Cuvioasa Maria a trecut într-un ceas şi îndată s-a dus către Dumnezeu. Iar bătrînul, slăvind pe Dumnezeu şi udînd cu lacrimi pămîntul şi trupul cuvioasei, a zis în sine: "Este vremea, o, bătrînule Zosima, ca să săvîrşeşti cele poruncite ţie. Dar cum vei putea săpa, ticălosule, neavînd nimic în mîini?" Şi zicînd aceasta, a văzut nu departe un lemnişor mic, aruncat în pustie, pe care luîndu-l a început a săpa cu dînsul. Însă pămîntul fiind uscat, nu asculta nicidecum pe bătrînul, care se ostenea săpînd şi udîndu-se de sudori şi nimic nu putea să sporească.

Atunci suspinînd foarte din adîncul sufletului, a văzut un leu mare stînd lîngă trupul Cuvioasei Maria, lingîndu-i picioarele. Şi, văzîndu-l, s-a cutremurat temîndu-se de acea fiară, mai ales aducîndu-şi aminte de ceea ce zisese fericita, că niciodată n-a văzut fiară. Însemnîndu-se cu semnul crucii, a crezut că se va păzi nevătămat cu puterea aceleia ce zăcea. Iar leul a început a se apropia cu linişte de bătrîn, gudurîndu-se prin semnele lui, ca şi cum i s-ar închina. Atunci Zosima a zis către leu: "De ce oare, o, fiară, această mare cuvioasă mi-a poruncit să-i îngrop trupul? Eu sînt bătrîn şi nu pot să-i sap gropă; n-am nici unealtă ce trebuie la săpat şi, fiind şi atîta depărtare de mănăstire, nu pot să mă duc să o aduc degrab. Deci, sapă tu cu unghiile tale, ca să dăm pămîntului trupul cuvioasei".

Auzind leul cuvîntul acesta, îndată a săpat groapa cu picioarele dinainte, pe cît putea să acopere pe aceea ce se îngropa. Deci bătrînul, spălînd cu lacrimi iarăşi picioarele cuvioasei şi mult rugîndu-se ei ca să se roage pentru toţi, a acoperit cu pămînt trupul care era gol, neavînd nimic altceva decît acea haină veche şi ruptă, pe care i-o aruncase Zosima dintîi, cu care Maria îşi acoperise atunci oarecare părţi ale trupului său, care se cădea să le acopere.

După aceea, Zosima s-a întors întru ale sale, binecuvîntînd şi lăudînd pe Hristos, Dumnezeul nostru, despărţindu-se de leu în linişte ca de o oaie, iar leul s-a dus în pustia cea mai dinăuntru. Şi mergînd în mănăstirea aceea, a spus tuturor monahilor despre Cuvioasa aceasta Maria, neascunzînd nimic din cele ce a văzut şi a auzit de la dînsa, încît toţi cei ce au auzit măririle lui Dumnezeu, s-au minunat. Au început a-i face pomenirile cu frică, cu credinţă şi cu dragoste şi a cinsti ziua morţii acestei Cuvioase Maria. Iar Ioan egumenul a aflat nişte lucruri în mănăstire, cărora le trebuia îndreptare, după cuvîntul cuvioasei, pe care, cu ajutorul lui Dumnezeu, le-a îndreptat. Iar Zosima, petrecînd cu dumnezeiască plăcere, cînd era aproape de o sută de ani şi-a sfîrşit întru acea mănăstire viaţa cea vremelnică şi s-a dus către cea veşnică la Domnul, şi a lăsat monahilor acelei mănăstiri nescris acolo cuvîntul acesta, despre Cuvioasa Maria. Dar auzindu-l unii de la alţii, îl grăiau şi, spre folosul cel de obşte, puneau înainte povestirea aceasta la cei ce ascultau, dar în scris pînă atunci nu s-a auzit.

Iar eu - zice Sfîntul Sofronie -, povestirea aceea ce am primit-o nescrisă, am arătat-o prin scris. Dacă alţii au scris viaţa acestei cuvioase ştiind-o mai bine, aceasta nu ştiu încă, eu însă, pe cît am putut am scris, nimic mai mult decît cinstind adevărata povestire.

Iar Dumnezeu, Care face lucruri preaminunate şi răsplăteşte cu mari daruri celor ce cu credinţă năzuiesc la El, să dea plată celor ce vor cîştiga folos dintr-această povestire, citind-o şi ascultînd-o. Iar pe cel ce s-a sîrguit să dea povestirea aceasta în scris, să-l învrednicească pe el părţii celei bune a fericitei Maria, împreună cu toţi cei ce prin gîndire de Dumnezeu şi osteneli, i-au bineplăcut Lui în veac. Să dăm slavă lui Dumnezeu, Împăratul Cel veşnic, ca şi pe noi să ne învrednicească să aflăm milă în ziua judecăţii la Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine toată slava, cinstea, stăpînirea şi închinăciunea, ca şi Tatălui şi Sfîntului şi de viaţă făcătorului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Cuviosul Macarie Mărturisitorul, egumenul Pelechitului (1 aprilie)

Acest între sfinţi, părintele nostru Macarie, în Constantinopol fiind născut, şi prunc sărman rămînînd după părinţii săi, a fost crescut de un moş adevărat al său, fiind dat la învăţătura Sfintelor Scripturi. Şi avînd firească isteţime, şi multă osîrdie arătînd, în scurtă vreme petrecînd toată Scriptura, a cunoscut nimicnicia şi grabnica stricăciune a celor vremelniceşti, precum şi veşnicia celor cereşti. Pentru aceasta, ieşind din cetate, s-a dus la Mănăstirea numită Pelechit, şi amestecîndu-se pe sine cu monahii de acolo, lepădînd numele Hristofor, căci aşa se numea mai înainte, Macarie de acum înainte s-a numit. Deci, slujind mai la toate trebuinţele chinoviei şi săvîrşind virtuţile prin multa smerenie, s-a făcut începător şi făcător de minuni preaminunat. Căci Dumnezeu prin el a vindecat patimi nevindecate; şi ploaie din cer a pogorît prin rugăciune; şi mare şi vestit făcîndu-se el în zilele acelea, multă mulţime năzuia către el. Unii adică durerile sufleteşti prin el curăţindu-le, iar alţii trupeşti vindecări dobîndind; însă alţii sufleteşte şi trupeşte de el întărindu-se, se întorceau la casele lor.

Auzind vestea aceasta, Tarasie, preasfîntul patriarh al Constantinopolului a trimis de la chemat ca să vindece pe Pavel patriciul, ce avea boală primejdioasă şi era deznădăjduit de vindecare. Mergînd Sfîntul la casa sa l-a vindecat. După aceea şi pe soţia lui, deasemenea, boală pătimind şi deznădăjduită fiind de doctori, iarăşi a vindecat-o sfîntul, pe care şi binecuvîntîndu-l patriarhul, l-a făcut şi slujitor Domnului, căci nu bolea cu boala neascultării ca cei mulţi.

Ducîndu-se la mănăstirea sa, smerenia ce o avea mai mult înmulţită a pus-o în lucrare. Atunci lucrătorul de sminteli, diavolul, a pus în Bizanţ împărat tiran, care a dat cinstitele icoane în foc şi în apă. Acesta era Leon Armeanul, care a trimis în surghiunie pe preasfîntul patriarh Nichifor, şi care chinuia pe arhierei şi arhimandriţi cu izgoniri şi închisori şi cu cumplite bătăi. Atunci şi acest minunat bărbat, fiind din pomeniţii mai sus Sfinţi Părinţi, la felurite chinuri a fost dat şi în închisoare a petrecut pînă la sfîrşitul acelui împărat. Iar după acela, împărăţind Mihail Gîngavul, şi acesta de aceeaşi spurcată credinţă fiind, a scos pe sfîntul de la închisoare, şi prin alţii mult măgulindu-l şi îngrozindu-l, nu a reuşit să-l înduplece de partea lui a fi. Pentru care şi izgonindu-l la Ostrovul Afusie îl avea în pază.

Iar sfîntul suferind toate vitejeşte, mulţumea lui Dumnezeu. Deci zăbovind în acea izgonire şi mult nevoindu-se, şi de minuni făcător acolo făcîndu-se, s-a mutat către Domnul.

Pomenirea Cuviosului Tit, făcătorul de minuni
(2 aprilie)

Fericitul şi Sfîntul Părintele nostru Tit a iubit din tinereţe pe Hristos şi, plecînd din lume, s-a dus într-o viaţă de obşte. Luîndu-şi asupra sa îngerescul chip, mergea pe calea cea strîmtă şi anevoioasă a vieţii monahiceşti, cu multă răbdare pentru Dumnezeu. Şi avea atîta smerenie şi ascultare, încît nu numai pe fraţi, ci şi pe toţi oamenii i-a covîrşit cu acele fapte bune.

După aceasta a fost pus păstor al oilor cele cuvîntătoare ale lui Hristos. Şi avea atîta blîndeţe, dragoste şi milă către toţi, încît într-acea vreme nu se afla între acei bărbaţi altcineva de acest fel. Păzindu-se curat cu trupul şi cu sufletul din tînără vîrstă, era ca un înger al Domnului. Drept aceea a fost şi făcător de minuni, stîlp însufleţit şi nemişcat s-a arătat Sfintei Biserici, care era tulburată de eresul luptării de icoane. Şi lăsînd ucenicilor săi exemplu de viaţă pustnicească, s-a dus către Domnul.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Amfian şi a fratelui său Edesie
(2 aprilie)

Sfinţii mucenici Amfian şi Edesie au fost fraţi după trup, născuţi dintr-un tată în păgînătatea elinească, iar patria lor a fost cetatea Patara din ţara Lichiei. De acolo au fost trimişi de părinţii lor la Virit (Beirut), pentru învăţătura înţelepciunii celei din afară, unde, cu cinste, cu blîndeţe şi cu toată înţelepciunea petrecînd zilele lor din tinereţe, erau în mirarea tuturor, pentru viaţa lor cea fără de prihană. Căci, lepădînd năravurile cele obişnuite ale tinerilor, se asemănau bătrînilor celor cinstiţi, avînd drept cărunteţe, înţelepciunea - după Scriptură - şi în loc de vîrsta bătrîneţilor, viaţa cea curată.

Pentru aceasta nu s-au lipsit de darul lui Dumnezeu, pentru că a răsărit în inimile lor lumina cunoştinţei adevărului şi au început a vedea rătăcirea închinătorilor de idoli şi a cunoaşte calea cea dreaptă a bunei credinţe celei creştineşti. Apoi, doreau ca mai desăvîrşit să ştie cele despre Domnul nostru Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu şi să se facă robi ai Aceluia. Întorcîndu-se de la Virit acasă, au găsit pe tatăl lor avînd boierie în Patara, dar păgînătatea elinească nu o lăsase; asemenea şi pe toate rudeniile, care nu voiau să se deştepte din întunericul închinării idoleşti. Deci, nesuferind să se împărtăşească cu păgînii şi să petreacă în loca-şurile păcătoşilor, au plecat în taină de la ai lor, lăsîndu-şi părinţii, casa, averile şi desfătarea vieţii pentru Hristos.

Purtîndu-se cu duhul lui Dumnezeu, au mers în Cezareea, cetatea Palestinei, unde au aflat pe plăcutul lui Dumnezeu, Sfîntul Pamfil, prezbiterul creştinesc, care după aceea s-a făcut mucenic al lui Hristos şi s-au încredinţat lui spre învăţătura duhovniceştii înţelepciuni. De la el învăţînd sfînta credinţă şi deprinzînd toate creştineştile taine, s-au luminat cu Sfîntul Botez şi vieţuiau împreună cu dascălul lor Pamfil, spre

lauda lui Dumnezeu. Apoi se îndeletniceau cu citirea cărţilor şi în legea Domnului învăţau ziua şi noaptea.

Într-acea vreme, Maximian, al doilea împărat cu acelaşi nume, a luat partea Răsăritului de la Maximian Galeriu, unchiul său, fiind foarte cumplit asupra creştinilor. Pentru că, arătîndu-şi păgînătatea după neamul său şi ură împotriva adevăratului Dumnezeu, prigonea Biserica lui Hristos mai amar decît împăraţii care au fost înaintea lui. Şi a fost tulburare mare în toate părţile Răsăritului, pretutindeni fiind ucişi robii lui Hristos. Mulţi, sîrguindu-se să scape de primejdiile ce veneau asupra lor, îşi lăsau casele şi cetăţile şi fugeau, ascunzîndu-se de frica muncitorilor; iar mulţi se dădeau în mîinile păgînilor şi în nevoinţa pătimirii intrau, pentru dragostea lui Hristos.

Unul ca acesta a fost Sfîntul Amfian, viteazul tînăr cu vîrsta trupească abia fiind de douăzeci de ani, iar de o sută de ani cu înţelegerea şi cu mărirea de suflet. Cînd în toată Cezareea, precum şi prin celelalte cetăţi şi ţări, propovăduitorii chemau pe nume pe fiecare dintre cetăţeni la diavoleştile locaşuri, prin porunca boierilor, şi toţi creştinii erau în mare primejdie, atunci viteazul Amfian, urmărind scopul său, a ieşit din acel loc în care se ascundeau creştinii, tăinuit de toţi, şi s-a dus la necurata capişte idolească, în care Urban ighemonul în acel ceas aducea idolilor jertfă. Fără frică apropiindu-se de el, a apucat de dreapta lui cea cu jertfă şi cu îndrăzneală, cu mare glas, printr-o dumnezeiască stăpînire îl sfătuia ca să înceteze de la o rătăcire ca aceea, iar pe diavolii şi idolii cei făcuţi de mîini omeneşti să nu-i socotească zei, defăimînd pe Unul adevăratul Dumnezeu.

Acea îndrăzneală a lui pe mulţi creştini i-a întărit în credinţă, iar pe necredincioşi şi mai ales pe însăşi ighemonul, l-a pornit spre mînie şi urgie. Şi îndată ostaşii care erau cu ighemonul s-au năpustit ca lupii asupra oilor, i-au dat lovituri peste gură, peste faţă şi peste tot trupul, apoi, tăvălindu-l pe pămînt şi călcîndu-l cu picioarele, l-au aruncat în temniţă şi l-au înfăşurat în legături.

Iar a doua zi l-au scos la judecată şi l-a silit ighemonul la jertfă idolilor, dar s-a arătat nesupus şi nebiruit ostaşul lui Hristos. Fiind spînzurat şi cu unelte ascuţite de fier strunjit peste tot trupul, pînă la oase, bătut cu vergi de plumb peste faţă, peste grumaji şi peste coaste, nu i se vedea faţa de răni, încît nici de cei cunoscuţi nu se cunoştea, iar coastele lui erau sfărîmate şi zdrobite. Dar el n-a încetat a mărturisi în munci numele lui Iisus Hristos, pătimind ca într-un trup străin. După aceea l-au înmuiat în untdelemn, învăluindu-l şi legîndu-i picioarele, l-au aprins cu foc şi, arzînd pătimitorul, se topea ca ceara. Însă nici cu această muncă nu l-au putut birui, ci, mai ales umplîndu-se de o mai mare îndrăzneală, striga cu mare glas, preamărind pe Hristos, iar nedumnezeirea elinească vădind-o şi ocărînd-o. Apoi, l-au aruncat în temniţă, iar în a treia zi, fiind abia viu, iarăşi muncitorii îl întrebau cu munci şi în aceeaşi mărturisire petrecînd neschimbat, ighemonul a poruncit să-l arunce în adîncul mării.

Ducînd pe mucenicul în mijlocul noianului şi legîndu-i o piatră de dînsul l-au aruncat în mare. Şi îndată, în acel ceas, s-a umflat marea cu valurile, s-a cutremurat pămîntul, cetatea s-a clătinat şi toţi erau cuprinşi de frică mare. Valurile mării, înălţîndu-se, au scos trupul mucenicului afară pe pămînt, înaintea porţilor cetăţii. Astfel a fost pătimirea şi sfîrşitul Sfîntului Mucenic Amfian, în a doua zi a lunii Aprilie, joi. După aceasta, au fost prinşi şi ceilalţi creştini, precum şi Edesie, fratele lui Amfian. Deci unii îndată au fost munciţi în multe feluri, iar alţii s-au osîndit la tăiere, prin unelte de aramă, în Palestina, unde au şi fost trimişi, printre care şi Edesie.

După cîtăva vreme l-au adus pe Edesie în Alexandria, cetatea Egiptului. Acolo, văzînd pe Ieroclei voievodul şezînd la judecată, mai presus de măsură iuţindu-se asupra creştinilor, iar pe fecioarele cele sfinţite lui Dumnezeu şi pe femeile creştine foarte înţelepte dîndu-le spre batjocură desfrînaţilor celor fără de ruşine, sfîntul s-a umplut de rîvnă pentru Hristos şi înaintea tuturor, repezindu-se asupra acelui boier, l-a lovit peste obraz şi, trîntindu-l la pămînt, îl bătea cu mîna, iar cu cuvîntul îl ocăra pe acel păgîn judecător, pentru judecăţile cele nedrepte.

Atunci, îndată cei ce stăteau împrejur l-au apucat şi l-au muncit asemenea ca pe Sfîntul Amfian, fratele său, şi astfel şi-a cîştigat sfîrşitul. Pentru că după cumplitele munci l-au înecat în mare, luînd Sfîntul

Edesie cununa biruinţei împreună cu Sfîntul Amfian, de la Hristos, Mîntuitorul nostru, Căruia se cuvine slava, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Cuviosul Nichita Mărturisitorul, egumenul mănăstirii Midichia (3 aprilie)

Patria Cuviosului Nichita a fost Cezareea Bitiniei, fiind născut din părinţi dreptcredincioşi. Tatăl lui se numea Filaret şi s-a tuns în călugărie, cînd soţia sa după lege s-a mutat la Domnul, într-a opta zi după naşterea pruncului Nichita, pruncul fiind hrănit de maica tatălui său, care pe atunci era între cei vii.

După ce a crescut şi a învăţat carte, s-a dat spre slujba lui Dumnezeu. Mai întîi făcea slujba paracliseriei în biserică, îndeletnicindu-se la citirea dumnezeieştilor cărţi. După aceea, s-a dus la un oarecare sihastru, Ştefan, bărbat îmbunătăţit, de la care, după ce a luat povăţuire din destul, a fost trimis la Mănăstirea Midichiei, pe care a zidit-o Cuviosul Nichifor şi a fost egumen într-însa. A primit, deci, Nichifor pe Nichita cu dragoste, văzînd de mai înainte într-însul darul cel dumnezeiesc şi l-a tuns în rînduiala monahicească. Iar fericitul Nichita atît de mult a sporit cu pustniceştile nevoinţe, cu smerenia, cu ascultarea şi cu toate lucrurile cele bune, încît pe toţi monahii cei ce erau acolo i-a covîrşit, neîmplinind încă şapte ani în mănăstire. Apoi a fost silit de egumen să ia rînduiala preoţească, sfinţindu-l preasfinţitul Tarasie, patriarhul Constantinopolului.

După primirea preoţiei, îndată i s-a încredinţat toată rîndu-iala mănăstirii începută de Cuviosul Nichifor, care acum slăbise de bătrîneţe. El îndreptă bine mănăstirea în locul părintelui său Nichifor, păscînd cuvîntătoarea turmă cu grijă, înmulţind-o prin chipul îmbunătăţitei sale vieţi. Deci mulţi, auzind de viaţa lui plăcută lui Dumnezeu, veneau într-acel locaş, lepădîndu-se de lume şi dorind a se povîţui de dînsul pe calea mîntuirii, acolo voiau să petreacă. În puţini ani, ca la o sută de fraţi s-au înmulţit cu darul lui Hristos, între care era şi fericitul Atanasie, bărbat cu adevărat cinstit şi minunat, a cărui faptă bună nu este cu putinţă a o arăta prin scurte cuvinte şi a spune dragostea lui cea mare către Dumnezeu, pe care a arătat-o la început lepădîndu-se de lume, încît şi îngerii puteau să se minuneze de aceea. Căci, defăimînd lumea aceasta şi poftele, pentru Dumnezeu, a ieşit în taină din casa părintească şi, intrînd într-o mănăstire oarecare, voia a începe nevo-inţele monahiceşti.

Înştiinţîndu-se tatăl lui cel trupesc, a alergat cu mînie în mănăstirea aceea şi luînd pe fiul său, pe care îl iubea foarte mult, a lepădat de pe dînsul monahiceasca îmbrăcăminte, pe care o purta în viaţa cea nouă şi l-a îmbrăcat în haine luminoase de mare preţ şi cu sila l-a dus în casa sa. Iar copilul a zis către dînsul: "O, tată, oare socoteşti că hainele acestea de mare preţ mă vor împiedica de la scopul meu? Toată lumea aceasta îmi este urîtă, pentru că *ce folos este omului, de va cîştiga toată lumea şi îşi va pierde sufletul său?*" Tatăl său l-a închis într-o cameră deosebită şi se sîrguia în tot chipul ca să-i întoarcă gîndul către dragostea lu-mească. Iar el, cu dragostea lui Dumnezeu biruind dragostea tatălui şi iubirea cea deşartă a lumii, dezbrăcîndu-se de acele haine mireneşti cu care era îmbrăcat, le-a rupt în mici bucăţi. Aflînd tatăl său, l-a îmbrăcat în altele mai scumpe, pentru că era bogat, cinstit şi slăvit. Iar el a făcut cu hainele acestea ca şi cu cele dintîi. De acest lucru pornindu-se tatăl său cu mînie mare, l-a bătut fără milă, încît trupul lui s-a zdrobit de răni şi s-au învineţit spatele şi umerii de bătăile cele cumplite, încît era nevoie ca doctorii să-l tămăduiască şi trupul cel rănit să-l cureţe. Iar copilul zicea: "Chiar şi în bucăţi de m-ar zdrobi tatăl meu, nicidecum nu mă va despărţi de dragostea lui Dumnezeu, nici nu mă va întoarce de la scopul meu".

După aceea, umilindu-se tatăl său şi multe lacrimi vărsînd, a zis lui Atanasie: "Mergi, fiul meu, pe calea cea bună pe care ai ales-o şi Hristos să-ţi fie ţie ajutor, izbăvindu-te de toate cursele vrăjmaşului". Iar el, ducîndu-se în mănăstirea în care fusese mai înainte, a luat pe dînsul desăvîrşit haina monahicească. Şi atît de mult s-a smerit, încît nimic lumesc nu se mai vedea într-însul; nici cuvînt, nici obicei, nici cîştigare de oarecare lucruri. Ci, obiceiul îi era blînd, cuvîntul lin şi smerit, hainele rupte şi mai proaste decît ale

tuturor; toată viaţa lui era aspră şi fără de măsură, deşi crescuse în moliciuni lumeşti, fiind fiu de oameni bogaţi.

Pe un bărbat îmbunătăţit ca acesta, care a petrecut ani destui în ostenelile monahiceşti, dragostea părintelui nostru Nichita şi slava vieţii lui cea asemenea cu a îngerilor, l-au atras la dînşii în Mănăstirea Midichiei şi s-a făcut împreună vorbitor şi vieţuitor iubit cu amîndoi cuvioşii - adică cu Nichifor şi cu Nichita -, de la care Atanasie, fiind rugat după cîtva timp, a luat în mănăstire slujba de iconom. Şi a fost fericitul Atanasie împreună cu Nichita, pentru îndreptarea mănăstirii aceleia, ca un suflet şi o înţelegere în două trupuri, îndreptînd pe toţi fraţii cu cuvîntul şi cu lucrul spre toată fapta bună şi desăvîrşită, spre plăcerea lui Dumnezeu. Astfel, sădeau întru dînşii dragostea, îi învăţau smerenie, erau slujitori ai curăţiei lor trupeşti şi sufleteşti, sprijinind pe cei neputincioşi şi împuţinaţi la suflet, pe cei ce erau tari întărindu-i şi mai mult, iar pe cei ce cădeau ridicîndu-i cu învăţături şi cu sfaturi în multe chipuri; căci dacă unul dintre dînşii se făcea învăţător mai aspru, atunci celălalt se făcea sfătuitor mai blînd şi mai milostiv; şi amîndoi erau iubiţi de toţi, iar cuvîntul lor era ca şi cum ar fi ieşit din gura lui Dumnezeu; astfel se primea între fraţi.

Dar nu pînă în sfîrşit a petrecut împreună o doime ca aceasta a povăţuitorilor celor îmbunătăţiţi, pentru că după cîţiva ani Cuviosul Atanasie s-a mutat la Domnul, în 26 de zile ale lunii octombrie. Mutîndu-se el, cel mai de pe urmă cuvînt grăit către fraţi a fost: "După sfîrşitul meu, cu adevărat veţi şti despre mine, de voi afla ceva dar la Dumnezeu". Iar după ce s-a îngropat Cuviosul Atanasie, a crescut un copac de chiparos, din porunca Domnului, deasupra mormîntului lui, chiar din pieptul aceluia, ale cărui frunze tămăduiau desăvîrşit toate neputinţele. După aceea şi Cuviosul Nichifor, ziditorul Mănăstirii Midichiei şi întîiul egumen într-însa, după multe osteneli şi dureri trupeşti, s-a dus către Domnul, în patru zile ale lunii mai. Şi a rămas Cuviosul Nichita lipsit de Sfîntul Nichifor, duhovnicescul lui părinte, şi de iubitul prieten Atanasie Cuviosul şi nu puţin se mîhnea după amîndoi, din multă dragoste ce avea pentru dînşii. Însă îşi mîngîia mîhnirea prin încredinţarea cea neîndoită pentru dînşii, căci au cîştigat darul şi fericita viaţă la Stăpînul Hristos, Căruia, din tinereţe slujindu-i, bine i-au plăcut.

Iar după mutarea fericitului părinte Nichifor, toţi fraţii au rugat pe Cuviosul Nichita ca să primească rînduiala şi dregătoria egumeniei; dar Sfîntul Nichita nu primea cinstea şi dregătoria egumenească, deşi rînduia desăvîrşit mănăstirea în locul Sfîntului Nichifor, părintele său, cînd acesta slăbise de bătrîneţile cele de mulţi ani. Deci, fiind rugat de fraţi şi mai ales de alţi mulţi părinţi fiind silit, a primit dregătoria aceea şi s-a binecuvîntat de preasfinţitul patriarh al Constantinopolului, Nichifor, care se alesese după Tarasie. Şi adăuga osteneli peste osteneli, singur acum cu ajutorul lui Dumnezeu îndreptînd mănăstirea şi îngrijindu-se pentru mîntuirea sufletelor celor încredinţate lui.

Binecuvîntînd Dumnezeu pe plăcutul Său, i-a dat dar de a tămădui boli şi a izgoni diavolii, căci pe un prunc ce era mut din naştere, cu însemnarea crucii l-a făcut a grăi, pe un frate ce îşi ieşise din minţi, prin ungerea cu sfîntul untdelemn l-a tămăduit, pe unul din cei noi începători, care se îndrăcise, cu rugăciunea l-a izbăvit din diavoleasca muncire; iar pe diavolul ce se prefăcuse într-un înfricoşat balaur l-a izgonit. Pe altul îndrăcit, l-a izbăvit de duhul cel viclean. Şi multe boli trupeşti, friguri, lingoare şi alte multe feluri, le tămăduia prin minune, cu darul lui Hristos ce era în el. Aşa cu dumnezeiască plăcere vieţuind, a ajuns la anii bătrîneţilor sale şi a sosit la vremea mărturisirii şi a pătimirii celei vitejeşti, pe care a răbdat-o pentru cinstea sfintelor icoane, mai înainte de sfîrşitul vieţii sale.

Într-acele vremi eresul luptării de icoane încă nu încetase, deşi acum era blestemat de al şaptelea Sinod din toată lumea al Sfinţilor Părinţi. Însă iarăşi se înnoise, avînd ajutor de la stăpînirea împărătească, căci şi începutul lui era de la împăraţii greceşti. Mai întîi de la împăratul Leon, care era al treilea cu acelaşi nume, cu porecla Isaurul, acel eres păgîn s-a întărit şi ca o boală vătămă-toare s-a înmulţit. Pentru că acela mai întîi a dat poruncă de lepădare a icoanelor şi cu stăpînire împărătească pe mulţi la a sa nedreaptă socoteală i-a plecat. Apoi, izgonind pe Sfîntul şi dreptcredinciosul patriarh Gherman, a ridicat la scaun pe Atanasie, ereticul cel de un gînd cu el. Iar după moartea acelui păgîn împărat, a venit Constantin Copronim, fiul lui, mai groaznic prigonitor asupra Bisericii lui Dumnezeu, care nu numai că lepăda

sfintele icoane, ci a oprit şi ca sfinţii plăcuţi lui Dumnezeu să fie numiţi sfinţi, iar moaştele sfinţilor întru nimic le socotea.

În scurt, zicem că numai pe dinafară împăratul acela se arăta a fi creştin, iar pe dinăuntru era cu totul jidov necredincios. Căci şi pe Preacurata Maică a lui Dumnezeu, pe cea mai înaltă decît toată zidirea şi numele ei cel preasfînt împreună cu icoana, a îndrăznit ticălosul acela a le lepăda; iar folosirile ei cele către Dumnezeu, prin care toate se întemeiază, a poruncit ca nici să le pomenească. Iar spre ocara ei, arăta un săculeţ plin cu galbeni şi întreba pe cei ce stăteau înaintea lui: "Ce ziceţi, de mult preţ este săculeţul acesta?" Iar cei ce stăteau înaintea lui îi răspundeau: "Atît este de mult preţ, cît aur se află într-însul". Iar Copronim, vărsînd din săculeţ aurul, iarăşi întreba: "Acum săculeţul fără de aur mai este de mult preţ?" Aceia îi răspundeau: "Întru nimic nu este de mult preţ, fiind deşert. Pentru că ce folos este, cînd nu are în el aur?" După aceasta zicea Copronim: "Astfel este Maria, pînă ce a avut în pîntecele său pe Hristos, pînă atunci a fost cinstită, iar după ce l-a născut pe Acela, s-a lipsit de cinstea aceea şi întru nimic nu se deosebeşte de celelalte femei". O, preanecurată gură şi limbă! Ce fel de hulire grăieşti asupra celei mai cinstite decît toate puterile cereşti şi asupra celei mai sfîntă decît toţi sfinţii, Maica Ziditorului? Au doar Împărăteasa, după ce a născut pe împărătescul Fiu, nu este vrednică de cinstea împărătească? Au doar numai pînă atunci Maica Împăratului avea să fie cinstită, cît l-a purtat în pîntece pe Împărat?

O, amar de ticălosul acela hulitor, care cu nimic nu s-a deosebit de hulitorii jidovi, cei urîţi de Dumnezeu, că nu numai într-acest chip era hulitor, ci şi pe ceilalţi pe toţi îi atrăgea spre aceeaşi păgînească hulire, cu îmbunări înşelătoare şi cu certuri îngrozitoare; iar pe cei ce nu se învoiau cu dînsul şi i se împotriveau îi pedepsea cu felurite munci, cu legături şi cu foamea mult timp îi chinuia, rănindu-i cu cumplite bătăi, cu sabia tăindu-i, întru adîncul mării înecîndu-i şi prin toate chinurile nesuferitelor şi amarelor munci cu moarte pierzînd pe credincioşii şi adevăraţii robi ai lui Hristos. El singur şi-a lepădat ticălosul lui suflet cu cea mai cumplită moarte, pentru că, suflînd cu amar, striga, zicînd: "De viu sînt dat focului celui nestins". Şi cel ce hulea mai întîi pe Preacurata Maică a lui Dumnezeu, acela atunci poruncea cu cîntări şi laude să o cinstească pe ea. Dar acum nu a aflat nici o uşurare, acel om înstrăinat de la mila lui Dumnezeu.

Astfel pierind muncitorul acela cu sunet, s-a suit pe tron fiul său, Leon, cel al patrulea cu acelaşi nume, tot eretic şi luptător împotriva icoanelor, semănînd tatălui său. Dar şi acela degrabă murind, a luat împărăţia Irina, femeia lui, împreună cu fiul său cel mai mic Constantin. Aceea a adus pacea Sfintei Biserici, a adunat Sinodul al şaptelea din toată lumea, spre blestemarea eresului iconoclast. Şi s-a bucurat toată Biserica lui Hristos, luîndu-şi iar cea dintîi a sa înfrumuseţare de icoane şi pe dreptcredincioşii împăraţi şi arhierei punîndu-i pe scaune.

După Irina a împărăţit Nichifor, iar după dînsul Mihail, împăraţi dreptcredincioşi. După aceea, a venit Leon al cincilea cu acelaşi nume, care se numea - Armeanul. Acela, urmînd celui mai dinainte de un nume cu el, răucredinciosului împărat Leon Isaurul, a început iarăşi a prigoni pe cei dreptcredincioşi şi pe sfinţi, înnoind şi pornind iarăşi blestematul eres iconoclast. Şi căutîndu-şi ajutor de un gînd, dascăli ai răutăţii, a găsit pe puţini din boieri, între care erau doi mai răi: Ioan, care se numea Specta şi Evtihian. Iar din sfinţita rînduială a aflat pe Ioan, care se chema Grămatic, noul Tertil, care era vas ales al diavolului şi pe oarecare Antonie Silea. Iar din rînduiala monahicească a găsit pe Leontie şi pe Zosima, care, nu după multă vreme fiind prinşi în fapte necurate, au suferit tăierea nasului şi au murit cu ruşine, lăsînd după dînşii rea pomenire.

Cu aceştia împăratul învăţa păgînătatea aceea, ascultînd sfatul lor, se îndemna spre războiul pe care începuse a-l ridica asupra Bisericii. Apoi aducînd din stăpînirea sa în Constantinopol pe toţi arhiereii şi toată rînduiala duhovnicească, a chemat în palatele sale pe sfinţitul Patriarh Nichifor, împreună cu tot sfinţitul sobor, voind ca înaintea feţei lui şi înaintea a toată suita să aibă dovadă, cu cei mai sus-zişi eretici de un gînd cu dînsul, pe care îi avea ascunşi la el. Deci, mai întîi a vorbit singur către cei dreptcredincioşi, făcîndu-se a fi dreptcredincios şi scoţînd din sîn icoana răstignirii lui Hristos, pe care o avea la gît, căreia i s-a şi închinat cu făţărnicie. Plecînd capul la icoană, a zis către Sfinţii Părinţi:

"Nici eu nu mă deosebesc întru nimic de voi, pentru că cinstesc sfînta icoană, precum vedeţi singuri. Dar s-au sculat alţii care învaţă într-alt chip şi zic că este dreaptă calea pe care o ţin ei. Deci să vină aici înaintea voastră şi prin întrebări şi răspunsuri să caute înţelegerea cea dreaptă despre icoane. Dacă ei se vor arăta a fi biruitori în cuvinte, arătîndu-şi lămurit adevărul lor şi biruindu-vă pe voi, atunci să nu opriţi nici voi lucrul cel bun şi mai ales singuri să nu-i lăsaţi. Iar dacă aceia se vor dovedi de către voi şi se va vădi deşarta lor cuvîntare, apoi să înceteze a mai semăna acea pierzătoare învăţătură şi să se ţină dreapta credinţă ca mai înainte. Iar eu voi fi ascultător şi judecător al întrebărilor voastre, din amîndouă părţile; că dacă pentru orice lucru cît de mic se cade să judec, cu atît mai vîrtos nu voi fi nebăgător de seamă pentru îndreptarea Bisericii. Vă ascult pe voi, însă sînt dator să ascult şi alte părţi şi la care voi cunoaşte care este adevărata dreptate, acelora vom urma".

Dar preasfinţitul Patriarh Nichifor şi toţi arhiereii cei împreu-nă cu dînsul nu se învoiau nicidecum la aceasta şi nu doreau să aibă dovedire, dar nici nu voiau să vadă pe acei eretici cu rea socoteală, nici a-i lăsa să vină înaintea feţii lor, zicînd că nu este trebuinţă a socoti ceva mai mult despre acel eres, blestemat de Sinodul al şaptelea a toată lumea al Sfinţilor Părinţi, şi a-l înnoi în Biserică, pentru că este cu totul lepădat.

Dar Sfinţii Părinţi văzînd pe împăratul foarte plecat spre credinţa cea rea şi dînd ajutor ereticilor, Sfîntul Emilian, episcopul Cizicului, a zis către dînsul cu îndrăzneală: "Dacă întrebarea aceasta, pentru care ne-ai chemat, o, împărate, este întrebare bisericească despre dreapta credinţă, apoi se cade ca să fie aceea cercetată, după obicei, în Sfînta Biserică, iar nu în palatele împărăteşti!" Împăratul zise: "Dar şi eu sînt fiu al Bisericii şi vă ascult ca un mijlocitor şi împăciuitor, ca, socotind cele grăite din amîndouă părţile, să cunosc adevărul". La aceasta i-a răspuns Sfîntul Mihail, episcopul Sinadului: "Dacă eşti mijlocitor şi împăciuitor, atunci de ce nu faci ceea ce se cuvine mijlocitorului şi împăciuitorului? Căci aduni pe potrivnicii Bisericii şi îi ţii în palatele tale, dîndu-le îndrăzneală, ca fără de frică să înveţe pe toţi a ţine dogmele relei credinţe; iar cei ce sînt dreptcredincioşi, aceia nici prin unghere nu îndrăznesc să grăiască ceva despre dreapta credinţă, fiind înfricoşaţi de cumplitele tale îngroziri. Aceasta nu este semn de mijlocire şi de împăcare, ci de prigonire şi de tiranie".

Împăratul zise: "Dar n-am zis eu că sînt cu voi la un gînd? Însă de vreme ce acel lucru despre cinstirea icoanelor a ajuns cu îndoire pînă la mine, nu mi se cade a tăcea despre dînsul, ci a ispiti cu dinadinsul despre adevăr. Dar care este pricina, de nu voiţi să vorbiţi cu acei ce vă sînt potrivnici? Atunci vă arătaţi că sînteţi proşti şi nu aveţi mărturii din dumnezeieştile Scripturi, cu care aţi putea să vă apăraţi înţelegerea voastră". Sfîntul Teofilact, episcopul Nicomidiei, răspunse: "Martor ne este Hristos, a cărui sfîntă icoană o ai înaintea ochilor, o, împărate, că avem mărturii fără de număr ale dreptei noastre credinţe, care întăresc drapta cinstire a sfintelor icoane; dar nu este nimeni ca să asculte şi nu putem să sporim deloc, luptîndu-ne cu mîna cea puternică, care ne ameninţă cu puterea".

Apoi Sfîntul Petru, episcopul Nicomidiei, a zis către împărat: "Cum grăieşti să avem cu aceia luptă, cărora tu le ajuţi şi cu care singur te osteneşti asupra noastră? Nu ştii oare că şi pe manihei de i-ai fi adus aici şi ai fi voit să-i ajuţi, apoi şi ei ne-ar fi biruit cu uşurinţă, avînd ajutor de la tine?"

După aceasta Sfîntul Eftimie, episcopul Sardichiei, a început a grăi cu mai multă îndrăzneală: "Ascultă, o, împărate! De cînd s-a pogorît pe pămînt Hristos, Domnul nostru, acum sînt opt sute de ani şi mai bine, pretutindeni Acelaşi se închipuieşte în biserici, prin zugrăvirea icoanelor şi în acelaşi fel se cinsteşte. Şi cine este atît de trufaş, care să îndrăznească să mişte sau să strice predania care se ţine de atîţia ani în biserici de la Sfinţii Apostoli, de la mucenici şi de la părinţii cei de Dumnezeu insuflaţi, care au ajuns şi pînă la noi? Căci grăieşte Apostolul: *Drept aceea, fraţilor, staţi şi ţineţi predaniile prin care v-aţi învăţat, ori prin cuvînt, ori prin scrisoarea noastră*. Şi iarăşi: *Chiar şi înger din cer de vă va propovădui mai mult decît ceea ce v-am propovăduit vouă, anatema să fie!* Pentru aceea împotriva celora ce aflaseră acel eres luptător de icoane s-a adunat Sinodul cel din toată lumea, pe vremea dreptcredincioasei împărăţii a Irinei şi a lui Constantin, şi singur Fiul lui Dumnezeu a însemnat cu degetul său acel Sinod. Deci, de va îndrăzni cineva să strice sau să şteargă ceva din Sinodul acela, să fie blestemat".

Auzind împăratul acestea, deşi se mînia înăuntru cu iuţime, asculta cu răbdare cele ce se grăiau, prefăcîndu-şi blîndeţea cu făţărnicie. Dar Sfîntul Teodor învăţătorul Bisericii, cel fierbinte rîvnitor, egumenul mănăstirii Studiţilor, fără de frică a îndrăznit a zice: "Nu strica, o, împărate, rînduiala cea bine aşezată a Bisericii, pentru că Sfîntul Apostol Pavel zice: *Dumnezeu a dat în Biserică pe unii apostoli şi pe alţii prooroci, iar pe alţii păstori şi învăţători, spre săvîrşirea sfinţilor*, însă n-a adăugat acolo Apostolul şi pe împăraţi. Deci ţie, o, împărate, ţi s-a încredinţat ca să îndreptezi cele mireneşti, lucrurile cetăţilor şi puterile oştilor. Pentru acelea să te îngrijeşti tu, iar bisericeştile îndreptări să le laşi păstorilor şi învăţătorilor, după învăţătura Apostolului. Iar de nu, apoi să ştii că, chiar îngerul din cer de ar aduce vreo învăţătură potrivnică credinţei noastre celei drepte, nu-l vom asculta; cu atît mai mult pe tine nu te vom asculta, care eşti un om de lut!"

Atunci împăratul s-a mîniat foarte, socotind cuvintele acelor sfinţi părinţi ca hulă şi ocară lui, deşi mînia cea dinăuntrul lui o ascundea sub blîndeţe. Apoi la arătare scoţînd-o, cu necinste şi cu ocări a gonit din palat tot sfinţitul sobor şi a scos de pe scaun pe păstorul cel drept, pe preasfinţitul Patriarh Nichifor. Aceeaşi a făcut şi celorlalţi dreptcredincioşi arhierei. Pe toţi i-a trimis la închisori, în diferite ţări şi locuri, asemenea şi pe Cuviosul Teodor Studitul. Iar la scaunul patriarhiei din Constantinopol a ridicat pe unul din sfetnicii săi, care era din rînduiala mirenească, anume Teodot, cu porecla Casiter, cu credinţa eretic şi cu viaţa necurat; căci avea o slujnică, doctoriţă cu meşteşugul, pe care o ţinea pentru tămăduirea bolii sale, pentru că el zicea că boleşte de pîntece, iar cu lucrul o avea pentru a sa necurăţie.

Asemenea şi la celelalte scaune, după izgonirea episcopilor dreptcredincioşi, împăratul a pus pe ai săi răucredincioşi şi mincinoşi episcopi şi a lepădat sfintele icoane din sfintele biserici, încît era iarăşi asupra credincioşilor pentru cinstirea icoanelor acest fel de prigonire, cum a fost şi înainte, pe vremea lui Leon Isaurul şi a lui Copronim, fiul său. Apoi a adunat acel răucredincios împărat, Leon Armeanul, împreună cu falsul patriarh Teodot, o adunare fărădelege în Constantinopol, care a blestemat pe cei dreptcredincioşi, dumnezeieşti şi binecuvîntaţi Sfinţi Părinţi, fiind ei singuri blestemaţi; iar pe cei ce nu se învoiau cu acea nedreaptă adunare a lor, îi munceau în multe feluri şi-i pierdeau.

După săvîrşirea adunării celei păgîneşti, a chemat la sine împăratul pe egumenii mănăstirilor celor mai vestite, între care era şi dumnezeiescul părintele nostru Nichita, pentru care ne este cuvîntul. Deci, mai întîi îi amăgea cu îmbunări spre a sa credinţă. Apoi, nevăzîndu-i plecaţi la voia lui, i-a închis în diferite temniţe pe fiecare deosebit şi gîndea ce încă le-ar mai face? Cuviosul Nichita a fost ţinut mai multe zile într-o temniţă foarte rea şi însăşi acea închisoare îi era sfîntului mare chinuire. Dar pe lîngă aceasta, în toate zilele mergeau la el nişte oameni fără orînduială şi fără de ruşine cu obiceiul şi cu cuvîntul, care nici de numele omenesc nu erau vrednici.

Aceia huleau şi ocărau pe sfîntul cu cuvinte de hulă şi de ruşine, făcînd ocară mare bătrînului, pentru că erau într-adins rînduiţi de eretici, între care unul cu numele Nicolae a fost mai rău. Acela şi mai mult necăjea cu nebunia sa pe cuviosul, bîrfind asupra lui cuvinte necurate, pînă ce lui Nicolae acela i s-a arătat tatăl său în vis, care murise demult, zicîndu-i: "Depărtează-te de robul lui Dumnezeu!" Deci, într-acel ceas a încetat Nicolae cu vorbele sale deşarte şi nu numai că nu supăra pe sfîntul, ci şi pe alţii care îl supărau, îi oprea.

Iar după ce cuviosul a pătimit multe zile în temniţă, împăratul a poruncit să-l ducă în surghiun spre partea Răsăritului, într-o cetate ce se numea Masaleon; aceea era în vreme de iarnă cea mai cumplită, şi multă nevoie pătimea bătrînul de ger, de zăpadă şi de vînturi, avînd haine proaste. Chiar şi armaşul cel care-l ducea în izgonire, era foarte cumplit şi nemilostiv şi chinuia pe bătrîn în călătoria aceea, mînîndu-l repede, grăbindu-se ca în puţine zile să facă acel drum. Acelaşi lucru a făcut împăratul şi celorlalţi cinstiţi egumeni, pe fiecare trimiţîndu-i deosebit în surghiun. După aceea, socotind în sine că nimic nu va spori ţinîndu-i în surghiun, căci sînt mai presus de tot necazul şi mai ales mai osîrduitori îi va face la ţinerea şi la păzirea dogmelor ortodoxe, şi-a schimbat gîndul său, ca unul ce era nestatornic la minte şi abia cinci zile petrecînd Cuviosul Nichita în izgonire în cetatea amintită mai sus, împăratul i-a poruncit lui, precum şi celorlalţi egumeni, ca să se întoarcă degrabă în Bizanţ, şi a întors pe sfîntul cu mai grabnică alergare decît cea dintîi, încît abia rămăsese viu, pe deoparte, de supărarea cea mai mare, iar pe de alta, de

călătoria cea grabnică pe cale. Şi după ce au fost aduşi toţi egumenii aceia în Bizanţ, împăratul a poruncit să-i lase în cetate, pînă ce va socoti în ce chip ar putea să-i atragă la un gînd cu el.

Trecînd iarna şi Sfîntul şi Marele Post de patruzeci de zile, după prealuminatul praznic al Sfintelor Paşti, i-a dat pe ei celui mai sus pomenit Ioan gramaticul, ca celui ce avea gură de orator ca a diavolului, ca să-i muncească precum va voi. Iar acest tiran, închizînd pe fiecare deosebit, în diferite temniţe îi muncea, nu mai puţin de cum munceau păgînii pe sfinţii mucenici. Pentru că temniţele erau strîmte, întunecoase, rele şi pline de toate nevoile cele grele, că nu aveau nici paturi, nici răcorire şi li se da printr-o ferestruică mică pîine necurată şi umedă, ca la cîini, şi aceea cîte o unghie pe zi, ca numai să nu moară de foame, iar apă li se dădea tulbure şi necurată, căci socotea acel muncitor, Ioan, căci cu o nevoie ca aceea o să-i biruiască pe acei părinţi şi să-i silească la credinţa lor cea rea, ori să-i omoare. Şi încă, spre cea mai mare mîhnire a Cuviosului Nichita, pe un ucenic al lui tînăr, anume Teoctist, prinzîndu-l înrăutăţitul acela Ioan şi asemenea închizîndu-l cu sila în temniţă, cu foamea şi cu setea îl muncea. După aceea, acei eretici răucredincioşi, văzînd pe părinţii aceia că voiesc mai bine să moară decît să se depărteze de credinţa lor cea deaptă, au găsit asupra lor o amăgire ca aceasta, zicîndu-le: "Nu avem trebuinţă de altceva de la voi, decît numai împreună cu Teodot, patriarhul, să vă împărtăşiţi în biserică cu Sfintele Taine, iar mai mult decît aceea să nu faceţi nimic. Şi astfel veţi merge în libertate în mănăstire, cu credinţa şi înţelegerea voastră".

Cu acel vicleşug ereticesc amăgindu-se părinţii, ca şi cum se învoiau într-acea vreme la eresul lor, dar pe urmă, cunoscînd amăgirea aceea, se căiau foarte mult şi s-au îndreptat bine. Deci, fiind liberaţi fiecare dintru a sa închisoare şi din legături, au mers la Cuviosul Părinte Nichita, sfătuindu-l şi rugîndu-l ca, învoindu-se şi el cu împărtăşirea lui Teodot, să iasă din temniţă. Dar nevrînd Sfîntul Nichita să lase închisoarea pe care o răbda pentru Hristos şi nesuferind de loc să-i asculte pe dînşii, îi stăteau împotrivă părinţii, zicîndu-i: "Nu se poate să ieşim noi de aici şi pe tine să te lăsăm. Puţin este lucrul pe care-l cer ei de la noi, adică numai să ne împărtăşim cu Teodot, iar credinţa noastră să ne-o ţinem, să potrivim judecata la vremea nevoilor acestora, ce ne sînt deasupra. Cu acest mic lucru să ne dezlegăm pe noi înşine, ca nu cu totul să ne pierdem".

Astfel ei cu supărare stîndu-i împotrivă şi mult timp silindu-l, a ieşit Cuviosul Nichita chiar nevrînd, nu de pătimirea cea rea fugind, nici de munci temîndu-se, ci ascultînd cu dinadinsul rugă-mintea părinţilor acelora şi cărunteţile lor văzîndu-le, s-a plecat spre sfătuirea acelora, fără voia sa. Căci, fiindu-le înainte viaţa şi moartea, cu voie îi era lui ca pentru dreapta credinţă să-şi aleagă mai bine moartea decît viaţa. Însă nu s-a lepădat într-acea vreme de cinstita însoţire a părinţilor, cărora le ştia şi credinţa cea dreaptă şi îmbunătăţita viaţă. Deci au mers cu toţii la mincinosul acela patriarh. Iar acela, ca să-i vîneze cu mai multă uşurinţă spre a lui împărtăşire, i-a dus la un oarecare loc de rugăciune, care într-adins era împodobit cu icoane, ca, văzînd părinţii sfintele icoane, să socotească că patriarhul este dreptcredincios. Acolo, Teodot slujind, au primit împărtăşirea din mîinile lui, pentru că auzeau din gura aceluia nişte cuvinte ca acestea: "De nu va cinsti cineva icoanele lui Hristos, anatema să fie!" Aceasta o zicea el, nu cinstind icoana Mîntuitorului, ci făţărnicindu-se înaintea lor, ca să nu se îndoiască a se împărtăşi cu dînsul.

După aceasta, plecînd fiecare la a sa mănăstire, Cuviosul Nichita cu jale în inimă s-a rănit, căci cu Teodot, mincinosul patriarh, cu făţarnicul înşelător s-a împărtăşit; că şi pe acea mică abatere din calea cea dreaptă sfîntul ca pe o întreagă rătăcire o socotea pentru el. Deci, a socotit să fugă într-altă parte şi acolo să se pocăiască de greşeala sa. Şi intrînd într-o corabie, a plecat la ostrovul ce se numea Proconis. Apoi, socotind în sine că unde i-a fost greşeala, acolo se cade să-i fie şi pocăinţa, s-a întors iarăşi în Bizanţ şi, umblînd prin cetate, învăţa fără frică pe popor ca să se ţină de dogmele cele drepte, care la al şaptelea Sinod din toată lumea s-au stabilit de Sfinţii Părinţi.

Înştiinţîndu-se împăratul de aceea, a chemat la dînsul pe sfînt şi i-a zis lui: "Pentru ce nu te-ai dus la mănăstirea ta, precum s-au dus şi ceilalţi egumeni? Pentru ce tu singur ai rămas umblînd după voia ta, iar poruncii noastre, precum am zis, nu te-ai supus? Oare socoteşti întru nimic stăpînirea noastră? Deci, ascultă porunca noastră şi te du la mănăstirea ta; iar de nu, apoi voi porunci să te muncească pe tine". Iar sfîntul cu glas lin a răspuns, zicînd: "Eu, o, împărate, nici la mănăstirea mea nu mă voi duce, nici credinţa

mea nu voiesc a o lăsa. Ci, în mărturisirea mea petrec şi voi petrece, în care şi părinţii mei, sfinţii episcopi cei dreptcredincioşi, au petrecut; care au pătimit izgonire şi închisori cu nedreptate de la tine şi la multe primejdii s-au dat, apărînd Biserica cea dreptcredincioasă, în care stăm şi ne lăudăm întru nădejdea slavei lui Dumnezeu. Şi să ştiţi de la mine cu adevărat, că nici de moarte nu mă tem, nici viaţa aceasta vremelnică nu o iubesc. Dumnezeu îmi este mie martor, că am făcut ceea ce nu mi se cădea să fac. Ci, pentru ascultarea bătrînilor m-am supus nevrînd, împlinind voia lor, m-am împărtăşit cu mincinosul patriarh Teodot, de care lucru îmi este jale şi mă căiesc. Deci, să ştii bine că de acum înainte nici o împărtăşire nu-mi este cu voi. Ci petrec întru predaniile Sfinţilor Părinţi, pe care le-am primit de la început. De aceea, fă cu mine ce vrei, fără a nădăjdui să auzi altceva de la mine".

Văzînd împăratul voinţa aceea neschimbată, l-a dat unui oarecare Zaharia, mai mare peste palatele împărăteşti, care se numea "Mangan", ca să-l ţină sub strajă, pînă va hotărî în privinţa lui. Iar Zaharia, fiind om bun şi dreptcredincios, nu numai că nu a necăjit cu nimic pe bătrîn, dar şi cinste multă îi dădea lui. După aceea împăratul a trimis pe Cuviosul Nichita în surghiun la o insulă mică, care purta numele Sfintei Muceniţe Glicheria, pentru că acolo se aflau sfintele ei moaşte. O biserică şi mănăstire era zidită în numele ei, care era încredinţată de stăpînirea ereticească oarecărui famen, cu numele Antim. Acel om era foarte rău, vrăjitor, urîtor de cele sfinte, rău-meşteşugar, vrăjmaş viclean, mîndru şi nemilostiv, pentru a lui sălbăticie şi rău nărav, locuitorii de acolo îl numeau Caiafă. Pentru că unora ca acelora se dădeau pe atunci rînduielile mănăstirilor, ca nu întărindu-se stăpînirea mirenească, să răstoarne toate din voia lor.

Acela, luînd pe sfîntul trimis la dînsul, îl chinuia cu dinadinsul. Pentru că, închizîndu-l într-o temniţă foarte strîmtă, totdeauna muncea pe plăcutul lui Dumnezeu, nelăsîndu-l să privească afară din temniţă, singur purtînd cheia temniţei şi poruncind ca printr-o gaură să-i dea foarte puţină mîncare. Căci lui Antim îi era făgăduită o mai mare cinste de la începătorii ereticilor, de va sili pe Nichita spre socotinţa lor. De aceea şi mai mult îl supăra pe sfîntul acel ticălos, nădăjduind că cu sila îl va abate spre înţelegerea ereticeas-că, iar cuviosul răbda cu dragoste chinul pentru dreapta credinţă; Dumnezeu însă cu darul Său cel minunat ce se lucra într-însul, îl adeverea pe el că este drept, sfînt, făcător de minuni şi ajutător oamenilor celor ce erau în primejdii.

Lui Zaharia cel mai sus pomenit, fiind trimis de împărat pentru trebuinţele poporului în părţile Traciei, i s-a întîmplat a cădea în mîinile barbarilor şi l-au dus pe el în robie. De acest lucru aflînd Sfîntul Mihail, episcopul Sinadului, care asemenea stătea închis în temniţă pentru dreapta credinţă, a trimis la Cuviosul Nichita, spunîndu-i lui: "Zaharia, prietenul cel de obşte, în ţara barbarilor a fost dus legat. Deci, te rog pe tine, roagă-te lui Dumnezeu pentru dînsul, că poţi să-l izbăveşti pe el". Sfîntul, luînd o înştiinţare ca aceea, s-a mîhnit foarte mult şi toată ziua aceea nu a gustat hrană. Iar după ce a înserat, luînd o lumînare de la fratele Filip, slujitorul său, a aprins-o şi toată noaptea aceea a stat la rugăciune pentru Zaharia cel robit, rugînd bunătatea lui Dumnezeu să-l elibereze din mîinile barbarilor. Şi a luat înştiinţare de la Dumnezeu, că într-adevăr Zaharia va fi liber.

A doua zi mergînd Filip, a aflat pe părintele cu faţa veselă, bucurîndu-se cu duhul şi l-a întrebat, zicînd: "Aseară m-am dus de la tine şi erai tare mîhnit şi necăjit, iar acum te văd pe tine, părinte, vesel. Rogu-te, spune-mi care este pricina schimbării tale din mîhnire în bucurie?" Răspuns-a sfîntul: "Pentru Zaharia, prietenul nostru, mă bucur, că degrab îl vom vedea aici". Şi aşa a fost. Căci nu după multe zile, a făcut pace împăratul grecesc cu barbarii şi se liberau robii în schimb din amîndouă părţile. Însă n-a pomenit împăratul de Zaharia, trimiţînd spre schimbarea celor robiţi, pentru că ştia de dînsul, că de dogmele Sinodului al şaptelea se ţine şi celor dreptcredincioşi le ajută. Pentru aceea îl lăsa în mîinile barbarilor, ca să piară acolo.

Deci, liberîndu-se de barbari mulţi greci robiţi, boierul barbarilor a zis către Zaharia, cel ce rămăsese: "Oare voieşti să te duci întru ale tale?" Iar el a răspuns: "Foarte mult aş fi voit, însă n-a voit împăratul nostru să mă izbăvească din robia aceasta". Zis-a boierul: "Eu te liberez pe tine, mergi oriunde vei voi". Iar Zaharia, văzînd o milostivire ca aceasta neaşteptată a stăpînitorului barbarilor, a cunoscut că aceea este rînduiala lui Dumnezeu, Care s-a milostivit spre dînsul prin Sfinţii Părinţi, cărora oarecînd le făcea bine. Şi, luînd îndrăznire, a zis către boierul acela: "Dacă ai voit tu să mă laşi liber, apoi dăruieşte-mi şi pe

celălalt care a fost cu mine între legături robit, pe cel de un nume cu mine şi de o străinătate". Iar boierul a zis: "Ia-l şi pe acela şi mergeţi cu pace la locul vostru".

Astfel, liberîndu-se Zaharia, a mers cu prietenul său în insula aceia la Cuviosul Nichita, dîndu-i mulţumire pentru sfintele lui rugăciuni, pentru care l-a izbăvit Dumnezeu din robia barbarilor. Încă şi altă minune preaslăvită a făcut acest sfînt părinte. Pe trei bărbaţi fraţi după trup, care navigau într-un caic, de valurile ce se ridicaseră fără de veste la miezul nopţii şi de înecare i-a izbăvit, prin a sa rugăciune către Dumnezeu, şi la uscat i-a scos sănătoşi. Astfel, fiind singur în legături ca un robit şi în primejdii, i-a izbăvit din legături şi din primejdii. Şi a petrecut Cuviosul într-acea pătimire a temniţei şase ani, pînă la pieirea împăratului Leon Armeanul, cel potrivnic lui Dumnezeu, care a fost ucis de ostaşii săi fără de veste. Apoi s-a suit pe tron după dînsul Mihail cel din Amoreea, ce se chema "Travlos" sau "Valvos", şi se liberau Sfinţii Părinţi din legături şi din surghiun. Atunci şi Cuviosul Părinte Nichita, egumenul Mănăstirii Midichiei, liberîndu-se, a ieşit. Dar mucenicul cel fără de sînge, mărturisitorul credinţei cel neclintit, ostaşul lui Hristos cel nebiruit, nu s-a dus într-a sa mănăstire. Ci la linişte vrînd să locuiască, s-a sălăşluit la un loc oarecare deosebit aproape de Bizanţ, în partea dinspre miază-noapte.

Acolo petrecînd puţină vreme după cumplita pătimire şi la mulţi făcînd bine prin darul cel mult tămăduitor, s-a apropiat către sfîrşitul său. Şi după ostenelile cele cu multe dureri ce i s-au făcut lui în surghiun, s-a îmbolnăvit cu boala cea mai de pe urmă şi s-a împărtăşit cu dumnezeieştile Taine, într-o zi de sîmbătă. Iar Duminică, cînd se lumina de ziuă, s-a mutat la Domnul, în trei zile ale lunii aprilie. Şi îndată s-a auzit despre sfînta lui adormire în împărăteasca cetate şi primprejur. Şi s-a adunat degrabă din cetate şi de pretutindeni mulţime de popor din amîndouă părţile şi din amîndouă rînduielile, adică şi duhovnicească şi mirenească, precum şi fraţii de la Mănăstirea Midichiei şi de la celelalte mănăstiri. Au mers şi doi episcopi, Sfîntul Teofil al Efesului şi Sfîntul Iosif Tesaloniceanul, şi îngrijind după obicei cinstitul trup al sfîntului părinte, în raclă punîndu-l, l-au pus în corabie şi l-au dus la mănăstirea lui din Midichia.

Şi i-au întîmpinat la ţărm fericitul Pavel, episcopul Plusiadei, cu mulţime de monahi şi de mireni şi, luîndu-l pe umeri, l-au dus la mănăstire, făcîndu-se nu puţine minuni pe cale. Pentru că neputincioșii dobîndeau tămăduiri şi duhurile cele viclene din oameni se izgoneau. Apoi o femeie oarecare, avînd curgeri de sînge de mult timp, numai cît s-a atins de sfintele moaşte ale Cuviosului Nichita şi îndată a dobîndit tămăduire.

Deci, tot soborul cîntînd psalmi şi cîntări cuviincioase, au pus pe cuviosul în mormîntul celui mai-nainte odihnit, al sfîntului părinte Nichifor, întîiul egumen al locaşului aceluia, în partea stîngă a pridvorului. Şi multe minuni, chiar şi după îngroparea lui, se săvîrşeau şi tămăduiri se dădeau celor ce cu credinţă se apropiau, întru slava lui Hristos, Dumnezeul nostru, Cel preamărit întru sfinţii Săi. Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, să-I fie de la toţi cinste, slavă şi închinăciune, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Viaţa Cuviosului Iosif, scriitorul de cîntări şi făcătorul de canoane (4 aprilie)

Patria Sfîntului Iosif a fost Sicilia, născut din părinţi dreptcredincioşi şi îmbunătăţiţi, anume Plotin şi Agatia, cărora, pentru viaţa lor cea plăcută lui Dumnezeu, le-a făcut parte să nască un rod ca acesta, care a fost la toată Sfînta Biserică de bună trebuinţă şi care a fost mai pe urmă scriitor de cîntări, împodobind Biserica cu cîntări şi canoane.

Acest copil a fost crescut în buna învăţătură a cărţii şi povăţuit la obiceiul cel bun; încît chiar în obiceiurile lui copilăreşti se puteau vedea obiceiurile bărbatului îmbunătăţit, ce avea să fie desăvîrşit. Pentru că era blînd şi smerit, înstrăinîndu-se de jocurile copilăreşti, iubind postirea şi înfrînarea din

copilărie; că nu căuta bucate dulci, ci numai cu pîine şi cu apă se hrănea şi acelea seara. Apoi a sporit foarte mult în învăţătura dumnezeieştilor Scripturi.

Aşa crescînd pruncul acela cu trupul şi cu duhul, au năvălit barbarii asupra unei părţi a Siciliei şi au fost nevoiţi părinţii lui să fugă din patria lor în alte părţi. Deci a mers Iosif cu dînşii în Peloponis mai întîi, apoi, lăsîndu-şi părinţii pentru Dumnezeu, s-a dus în Tesalonic, Mitropolia Macedoniei. Aici, intrînd într-o mănăstire, s-a tuns în rînduiala monahicească, unde se deprindea bine în ostenelile pustniceşti, trecînd prin tot felul de nevoinţe ale vieţii călugăreşti, împlinind fără lenevire toată fapta bună, încît s-a făcut bărbat desăvîrşit şi monah iscusit.

Patul lui îi era pămîntul acoperit cu o piele, îmbrăcăminte avea o vechitură netrebnică, postirea îi era aspră, hrana, o bucată mică de pîine şi apă cu măsură. Priveghea toată noaptea, se pleca în genunchi totdeauna, cînta din gură de-a pururea şi lucra mereu. Apoi se îndeletnicea cu citirea dumnezeieştilor cărţi, umplîndu-se de înţelepciune şi de înţelegere duhovnicească. El era între fraţi ca un înger al lui Dumnezeu, strălucind prin chipul cinstitei şi sfintei sale vieţi, ale cărui fapte bune şi multele nevoinţe nu se pot spune cu de-amănuntul. Astfel fericitul Iosif, cu bună plăcere slujind lui Dumnezeu mai mult decît alţii, a fost silit de egumen şi de fraţi să ia rînduiala preoţiei şi a fost hirotonit preot de episcopul Tesalonicului. În această sfinţită rînduială se sîrguia spre mai mari nevoinţe şi osteneli, săvîrşind adeseori dumnezeieştile Taine, rugîndu-se cu lacrimi pentru el şi pentru toată lumea. Ducîndu-se în mănăstirea aceea Cuviosul Grigorie Decapolitul şi văzînd pe Cuviosul Iosif, a cunoscut că este un bărbat sfînt; deci l-a iubit foarte şi l-a făcut prieten şi împreună vieţuitor.

După cîtăva vreme, ducîndu-se în Bizanţ pentru întărirea credincioşilor care erau tulburaţi de eretici în acea vreme, a rugat pe egumen şi pe fraţi să-i dea ajutor pe Iosif, pentru că nu voia să se despartă de el. Dar fraţii şi egumenul nu voiau să se despartă de un împreună vieţuitor ca acela, care era rob adevărat al lui Dumnezeu. Însă, netrecînd rugămintea marelui stareţ, socotind şi trebuinţa Bisericii care se învăluia de furtuna ereticilor, au lăsat pe fericitul Iosif să plece cu Sfîntul Grigorie Decapolitul la Bizanţ. Mergînd ei acolo, locuiau la biserica Sfinţilor Mucenici Serghie şi Vah şi se oboseau prin aspra viaţă, rîvnind unul altuia, dar mai ales Fericitul Iosif urmînd celui mai bătrîn nevoitor, marelui Părinte Grigorie. Pe acela avîndu-l pildă, punea în inima sa în toate zilele multe nevoinţe spre săvîrşirea faptei bune. Şi se osteneau amîndoi cu dinadinsul, învăţînd pe cei binecredincioşi să se ferească de vătămarea ereticilor, să nu se tulbure nici să se îndoiască de dogmele dreptei credinţe, ci să fie tari în mărturisirea adevărului. Căci într-acea vreme, răucredinciosul împărat Leon Armeanul, înnoind blestematul eres al luptării de icoane, ridicase asupra Bisericii mare prigonire, lepădînd sfintele icoane din bisericile lui Dumnezeu şi călcîndu-le cu picioarele, fără de cinste. Pe dreptcredincioşii păstori, izgonindu-i de pe scaunele lor îi muncea în multe feluri şi-i pierdea, iar în locul lor punea pe ereticii cei de un gînd cu el.

Atunci Sfîntul Grigorie, împreună cu Sfîntul Iosif, îmbră-cîndu-se în platoşa credinţei, umblau pe uliţele cetăţii, prin tîrg şi prin casele credincioşilor, sfătuindu-i, îndemnîndu-i şi rugîndu-i, să nu se amăgească de vicleşugul ereticilor. Şi erau cuvintele lor ca roua cea de dimineaţă, care învia florile şi iarba ţarinii cea veştejită de zăduful zilei, pentru că înviau inimile omeneşti cele ce se mîhneau şi se îndoiau, ca şi cum se veştejeau de zăduful învăţăturilor ereticeşti.

După aceea, Cuviosul Grigorie a fost rugat de mulţimea monahilor să trimită pe fericitul Iosif în Roma cea veche, ca pe un iscusit în cuvinte şi ca pe cel ce, cu puterea trupească, putea suferi osteneala căii celei lungi, la dreptcredinciosul Papă, care era atunci Leon al treilea, şi la toţi de acolo să le spună despre prigonirea ce se făcea în Constantinopol asupra Sfintei Biserici, doar cumva dreptcredincioşii de acolo vor putea să le ajute, fiind asupriţi şi să le surpe dogmele ereticeşti cele nedrepte, să astupe gura lor cea hulitoare.

Deci, Cuviosul Grigorie a sfătuit pe fericitul Iosif, zicîndu-i: "Acum, o, fiule, este vremea să-ţi arăţi osîrdia dragostei tale către Dumnezeu şi rîvna pentru dreapta credinţă. Mergi la Roma cea veche, vesteşte acolo păstorului celui blînd şi tuturor celor de la Apus credinţa cea dreaptă, şi cîte primejdii a adus asupra Sfintei Biserici cel cu numele de fiară, răucredinciosul împărat la Răsărit. Cum a scuipat şi călcat icoana

lui Hristos şi a Preacuratei Maicii Lui, şi cum a luat podoaba Bisericii şi a izgonit cu nedreptate pe păstorii cei buni, iar pe mincinoşii păstori, pe năimiţi şi pe ai lui lupi răpitori, i-a trimis în turma lui Hristos, încît oile lui sînt răpite şi risipite. Spune cum, în toate zilele, Biserica lui Hristos este învăluită de mincinoasa furtună a stăpînitorului, şi cum cumplitul Leon, care a venit din Armenia, răcneşte cu îngrozire şi înghite pe mulţi cu vicleşugul său cel ereticesc. Vesteşte, îndeamnă şi roagă ca să scoată sabia cuvîntului lui Dumnezeu şi să stea împotriva celor ce ne prigonesc!"

Unele şi altele ca acestea grăind Sfîntul Grigorie, iar fericitul Iosif, care din tinereţe se deprinsese bine la ascultare, nimic împotrivă n-a grăit, ci cu smerenie plecîndu-şi capul, rugăciunile părintelui şi binecuvîntare cerîndu-i de drum, s-a suit în corabie şi a plecat. Dar judecata lui Dumnezeu cea neştiută, într-alt chip a voit. Pentru că Dumnezeu, Cel ce pe toate le rînduieşte spre folos, prin cele ce nu se văd nouă a fi potrivite şi nesilnice, face uneori lucruri minunate şi preaslăvite mai presus de nădejde, spre pomenirea numelui Său Cel Sfînt. Deci şi calea spre Roma a lui Iosif, după rînduiala lui Dumnezeu, s-a întîmplat într-acest chip: Cei de un gînd cu împăratul Leon Armeanul pentru eresul acela, slujitorii şi ajutătorii tiraniei lui. Înştiinţîndu-se că mulţi din cetatea împărătească se duc în alte ţări, fugind de luptătorii de icoane, au rînduit în taină pe drumurile cele de pe apă şi de pe uscat, pîndiri tîlhăreşti, ca, prinzîndu-i pe cei ce fugeau, să-i întoarcă în mîinile luptătorilor de icoane. De aceea nu s-a tăinuit nici plecarea Cuviosului Iosif, trimis de monahii cei dreptcredincioşi spre Apus, adică la Roma.

Deci, i-au ieşit înainte tîlharii, care pentru aceea erau rînduiţi pe mare, şi a căzut Cuviosul în mîinile potrivnicilor, care, jefuind corabia aceea şi prinzînd pe toţi cei ce erau cu Cuviosul Iosif, i-au trimis în Creta la prigonitorii de icoane. Acolo Cuviosul, fiind pus în lanţuri grele, a fost aruncat în temniţă, unde mai erau o mulţime de legaţi, pătimind împreună cu dînsul pentru dreapta credinţă. Pe toţi cei legaţi Sfîntul Iosif îi mîngîia ziua şi noaptea cu cuvinte insuflate de Dumnezeu, singur veselindu-se pentru Domnul său, şi zicea către ceilalţi:

"Ce poate să fie mai dulce şi mai de bucurie decît lanţurile acestea, cu care, pentru dragostea lui Hristos şi pentru icoana cea sfîntă a Lui, sîntem legaţi! Deşi îndurăm nevoi în legăturile cele de puţin timp, totuşi ni se cuvine a mulţumi lui Dumnezeu pentru pătimirea aceasta, avînd pildă vie pe Sfîntul Pavel, care, socotind lanţurile ca pe nişte podoabe de aur, negrăit se bucura, că s-a învrednicit pentru numele lui Iisus Hristos a pătimi unele ca acestea. Dar mai ales singur Hristos a pătimit pentru noi, lăsîndu-ne pildă ca să urmăm Lui, Care n-a făcut păcat, şi ocări împotrivă n-a rostit şi, pătimind, nu s-a înfricoşat, precum zice Sfîntul Apostol Petru. Este cu adevărat oarecare necaz din simţitele dureri ale trupului, dar este cu neputinţă a se numi cineva purtător al jugului lui Hristos, de nu-I va urma Lui.

Răbdînd aceleaşi pătimiri pe care El pentru noi Le-a răbdat, Dumnezeu fiind Atotputernic, Care putea şi în alt oarecare chip să mîntuiască pe om, însă bine a voit, ca din osteneli şi bucurii să se nască acea putere a faptei bune, care poate să deschidă uşa cerului, care de mult a fost încuiată. Deci nu altă cale ne-a arătat nouă spre mîntuire, ci numai aceea prin osteneli şi prin necazuri. Pentru ce dar să ne tulburăm, punîndu-ne sănătatea noastră în pătimire pentru Sfînta Icoană a Mîntuitorului şi a Preacuratei Maicii lui Dumnezeu? Căci aşa împotrivindu-ne poruncii împăratului celui răucredincios, vom cîştiga darul lui Dumnezeu şi ajutorul cel în vreme bună".

Cu aceste cuvinte şi cu altele asemenea acestora, Cuviosul Iosif mîngîia şi întărea pe cei împreună cu dînsul legaţi, care, pentru cinstea icoanelor, erau închişi în temniţă. S-a întîmplat de era aruncat acolo cu dînşii un oarecare dreptcredincios episcop, care era prigonit de asemenea pentru cinstirea sfintelor icoane. Acela, neputînd suferi nevoile temniţei, se tulbura de gînduri ca un om şi, ca o corabie învăluindu-se foarte, era aproape de înecare. Pentru că acum începea a se învoi la erezia prigonirii icoanelor, ca să se libereze din legăturile şi din primejdiile în care se afla.

Acea tulburare a lui înţelegînd-o Cuviosul Iosif, cîte cuvinte n-a grăit către dînsul, cîte lacrimi n-a vărsat, rugîndu-l şi sfătuindu-l, ca pentru icoana lui Hristos, ca şi pentru însuşi Hristos să nu se îndoiască a muri. Şi nu în deşert i-au fost aceluia cuvintele cele de Dumnezeu insuflate. Pentru că atît de mult s-a întărit prin el episcopul acela, încît şi în muncile cele cumplite nu s-a lepădat de buna sa credinţă, ci cu bărbăţie

şi cu mărime de suflet a răbdat pînă la sfîrşit. Căci atunci cînd l-a scos la judecată şi a văzut pe muncitori şi uneltele cele de muncă, nu s-a înfricoşat cîtuşi de puţin, ci singur desbrăcîndu-şi hainele de pe dînsul, se dădea de bună voie la bătăi, dorind de o mie de ori moartea, de ar fi cu putinţă să rabde pentru Hristos Dumnezeul Cel ce S-a întrupat, Care este închipuit prin zugrăvirea icoanelor. Deci, fiind spînzurat gol la munci şi cu săgeţi însăgetat, iar la sfîrşit fiind lovit cu o piatră mare în cap şi-a dat duhul său Domnului.

Fericitul Iosif, înştiinţîndu-se de mucenicescul sfîrşit al episcopului, s-a bucurat foarte mult de a lui neînduplecată bărbăţie şi mulţumea lui Hristos, Cel ce a întărit la o nevoinţă ca aceea pe alesul Său ostaş, care, deşi alunecase puţin, însă, bine îndreptîndu-se, a biruit pe vrăjmaş. Încă şi pe mulţi alţii, Sfîntul Iosif, de asemenea, i-a izbăvit din sufleteasca pierzare şi la Hristos înainte i-a trimis, învăţîndu-i neîncetat spre calea mîntuirii. Şi singur el de Dumnezeu se păzea de moarte, ca spre folosul celor mai mulţi, viaţa lui să se lungească.

Pătimind Sfîntul în temniţa aceea şase ani, a sosit cumplitul sfîrşit al răucredinciosului împărat Leon Armeanul. Că sosind noaptea praznicului Naşterii lui Hristos, a fost ucis de ostaşii săi în biserică, la cîntarea Utreniei. Şi în acelaşi ceas Cuviosul Iosif a fost înştiinţat de pierderea acelui tiran în temniţa Critului şi a fost liberat cu minune din legături, prin arătarea către dînsul a Sfîntului Ierarh Nicolae. Pentru că toată noaptea aceea petrecînd-o fără somn, Sfîntul Iosif, cîntările praznicului cîntîndu-le şi rugîndu-se, la cîntarea cocoşilor a strălucit o lumină în temniţă şi a stat înaintea lui un bărbat cu sfinţită cuviinţă şi cinstit, îmbrăcat în veşminte arhiereşti, cărunt la păr, cu faţa luminoasă, grăind către dînsul: "De la Mira Lichiei am venit la tine, fiind trimis de Dumnezeu, ca degrabă să-ţi aduc veste de bucurie; pentru că vrăjmaşul cel ce a tulburat Biserica şi a risipit oile lui Hristos, s-a lipsit de împărăţie şi de viaţă, fiind chemat la judecata lui Dumnezeu. Deci, acum ţi se cade să te întorci la Constantinopol şi cu darul Sfîntului Duh care locuieşte în tine, pe mulţi să-i întăreşti". Spunîndu-i aceasta, i-a dat o hîrtie şi i-a zis: "Primeşte această hîrtie şi o mănîncă". Iar scrisoarea era aceasta: "Grăbeşte, Îndurate, şi Te sîrguieşte ca un Milostiv spre ajutorul nostru, că poţi, dacă voieşti".

Iosif, luînd acea hîrtie şi citind-o, a înghiţit-o cu bucurie şi a zis: "Cît sînt de dulci gîtlejului meu cuvintele acestea". Şi i-a poruncit cel ce i se arătase ca să şi cînte acele cuvinte şi, cîntîndu-le cu bucurie, îndată a văzut lanţurile şi obezile sale dezlegate şi căzute de pe grumaz, de la mîini şi de la picioare şi a auzit pe Sfîntul Ierarh Nicolae, grăindu-i: "Scoală-te şi urmează-mă". Şi, sculîndu-se, a ieşit din temniţă, deschizîndu-se uşile singure de la sine, iar străjerii temniţei nu ştiau nimic de aceasta. Apoi s-a văzut că era dus prin văzduh de o putere dumnezeiască nevăzută şi în puţin timp s-a aflat la Constantinopol, pe calea cea mare care duce în cetate, slăvind pe Dumnezeu pentru o minune ca aceea preaslă-vită.

După ce Sfîntul Iosif a intrat în cetate, n-a găsit între cei vii pe iubitul său părinte, pe Sfîntul Grigorie Decapolitul, pentru că se dusese către Domnul. Dar a văzut numai pe Ioan ucenicul lui şi a plîns mult după părintele său Grigorie, că nu s-a învrednicit să-l vadă iarăşi viu; şi a stat lîngă mormîntul lui împreună cu părintele Ioan. Apoi după multă vreme s-a dus şi Ioan către Domnul şi l-a îngropat aproape de Sfîntul Grigorie. După aceea Cuviosul Iosif s-a mutat în alt loc deosebit şi liniştit, afară din cetate, nu departe de biserica Sfîntului Ioan Gură de Aur. Acolo sălăşluindu-se, a zidit o biserică în numele arhiereului lui Hristos, Nicolae şi a adus acolo moaştele la amîndoi părinţii, ale Sfîntului Grigorie Decapolitul şi ale lui Ioan. Apoi a întemeiat acolo mănăstire şi a adunat fraţi şi venea la dînsul totdeauna mulţime de oameni duhovniceşti şi mireneşti, ca să-i asculte învăţăturile lui cele însuflate de Dumnezeu; pentru că darul Sfîntului Duh izvora ca un rîu din gura lui, prin cuvintele cele grăite cu dulceaţă.

Cuviosul Iosif, ducîndu-se o dată în Tesalia, a cîştigat o bună parte din moaştele Sfîntului Apostol Vartolomeu, pe care le-a pus cu cinste în mănăstire. Şi se învrednicea adesea a-l vedea în vedenia visului, căci avea către dînsul mare dragoste şi credinţă, dorind să împodobească prăznuirea acelui sfînt apostol cu cîntări de laude, dar nu îndrăznea, îndoindu-se de va fi plăcut sfîntului apostol acel lucru, sau nu. El se ruga cu dinadinsul lui Dumnezeu şi apostolului Lui, ca să i se dea înştiinţare despre aceasta şi înţelepciune să i se dăruiască de sus, ca să poată scrie bine stihirile de cîntare.

Deci, rugîndu-se el pentru aceasta patruzeci de zile, cu post şi cu lacrimi şi apropiindu-se ziua pomenirii acelui apostol, la Vecernia praznicului a văzut pe Sfîntul Apostol Vartolomeu, arătîndu-se în altar îmbrăcat în haine albe, perdeaua altarului fiind ridicată şi îl chema la dînsul. Ducîndu-se Iosif mai aproape, Sfîntul Apostol a luat de pe dumnezeiasca masă cartea Sfintei Evanghelii şi a pus-o pe pieptul lui Iosif, zicîndu-i: "Să te binecuvînteze dreapta Atotputernicului Dumnezeu şi să izvorască de pe limba ta cereşti ape ale înţelepciunii, facă-se inima ta scaun al Sfîntului Duh, iar de cîntările tale să se îndulcească toată lumea".

Zicînd aceasta, Sfîntul Apostol Vartolomeu s-a făcut nevăzut; iar Cuviosul Iosif, cuprinzîndu-se de negrăită bucurie şi darul înţelepciunii simţindu-l în sine, s-a umplut cu totul de mulţumire. Şi din acel ceas a început să scrie cîntări bisericeşti şi pesne de canoane, împodobind nu numai praznicul Sfîntului Apostol Vartolomeu, dar şi pe ale multor sfinţi. Dar mai ales pe Preacurata Maică a lui Dumnezeu a cinstit-o cu multe canoane, asemenea şi pe Sfîntul Ierarh Nicolae, şi a umplut Sfînta Biserică de cîntările lui cele frumoase, de unde şi-a cîştigat şi numirea de scriitor de cîntări.

După aceea, împărăţind Teofil, s-a ridicat iarăşi viforul prigonirii de icoane asupra Bisericii şi mulţi erau prigoniţi şi munciţi. Atunci şi Cuviosul Părintele nostru Iosif, scriitorul de cîntări, pentru arătata mustrare cea cu îndrăzneală a eresului, a fost izgonit în Herson, unde a petrecut în legături şi chinuri, pînă la moartea lui Teofil. Apoi, după moartea acestuia, a fost chemat la Constantinopol de împărăteasa Teodora, care împărăţea împreună cu fiul ei Mihail şi avusese dreapta credinţă împreună cu preasfinţitul patriarh Metodie. Iar după mutarea Sfîntului Metodie, luînd scaunul Sfîntul Ignatie, în acea vreme Cuviosul Iosif a fost pus de dînsul păzitor de vase al dumnezeieştii Biserici celei mari a cetăţii împărăteşti. Şi era foarte iubit de preasfinţitul patriarh, asemenea şi de toată rînduiala duhovnicească şi mirenească, pentru viaţa lui cea îmbunătăţită şi pentru învăţăturile cele preaînţelepte şi de suflet folositoare care ieşeau din limba lui, prin care pe mulţi îi povăţuia la calea mîntuirii. Însă după cîţiva ani a pătimit iarăşi izgonire de la Barda, fratele împărătesei, care a fost întîi stăpînitor după împăratul, pentru mustrarea fărădelegii. Căci, izgonind de la el fără vină pe soţia sa cea după lege, a luat ca soţie pe o altă femeie, rudenia sa, silind legile bisericeşti şi netemîndu-se de Dumnezeu, nici de oameni ruşinîndu-se. Pe acela îl mustra Cuviosul Iosif, precum odată Sfîntul Ioan Mergătorul Înainte mustra pe Irod. Pentru acest lucru a fost izgonit şi chinuit de dînsul, precum şi preasfinţitul patriarh Ignatie, căci şi el a răbdat izgonire şi primejdii multe de la Barda cel fărădelege.

Apoi, după ce Barda a fost ucis de slugile împărăteşti, pierind cu sunet, iar după dînsul şi împăratul Mihail fiind asemenea lipsit de viaţă de către ai săi, a luat împărăţia Vasile Macedon. Atunci s-au întors în Constantinopol şi Sfîntul Ignatie cu Sfîntul Iosif. Deci, Ignatie şi-a luat iarăşi scaunul său şi Iosif iarăşi cea mai dinainte cinste a păzirii de vase. Şi nu numai preasfinţitului Ignatie, dar şi lui Fotie, care a fost după dînsul la patriarhie, Sfîntul Iosif, scriitorul de cîntări, le era iubit şi cinstit. Pentru că acel patriarh toată rînduiala bisericească o încredinţase Cuviosului şi-l numea pe el om al lui Dumnezeu şi înger în trup şi părinte al părinţilor. Deci a poruncit la tot clerul său, ca pe Cuviosul Iosif să-l aibă ca părinte duhovnicesc, descoperindu-i conştiinţele lor şi mărturisind greşelile lor. Cuviosul era şi înainte văzător, văzînd mai înainte greşelile cele tăinute. Însă nu mustra pe cel greşit, ci cu cuvinte îndemnătoare îl învăţa, pînă ce, umilindu-se cel ce se mărturisea, îşi spunea singur fărădelegea tăinuită; pentru că era puternic în cuvintele cele de Dumnezeu insuflate, cu înlesnire putînd să întoarcă pe cei păcătoşi la pocăinţă.

Iar după ce a petrecut ani mulţi şi a ajuns la adînci bătrîneţi, a slăbit cu trupul de ostenelile cele multe, în care a fost din tinereţe, pe de o parte nevoindu-se pustniceşte, iar pe de alta răbdînd pentru dreptate surghiun, legături şi temniţe. Apoi, ţinînd rînduiala bisericească şi împodobind cu cîntări praznicele şi pomenirile sfinţilor, s-a îngrijit mult şi pentru mîntuirea sufletelor omeneşti. Deci, aproape de moarte, a căzut în boală, cînd se sfîrşeau zilele Sfîntului Post de patruzeci de zile, avînd înştiinţare în somn de la Dumnezeu pentru moartea cea grabnică.

Deci, în Sfînta Vineri cea Mare a Patimilor celor de voie ale lui Hristos, scriind toate vasele şi lucrurile bisericii cele încredinţate lui, le-a trimis la preasfinţitul patriarh Fotie şi se pregătea de ieşire, rugîndu-se lui Dumnezeu şi zicînd: "Mulţumesc Ţie, Doamne Dumnezeul meu, că în umbra aripilor Tale m-ai păzit

în toate zilele vieţii mele. Şi acum pînă în sfîrşit păzeşte-mi duhul meu şi dă-mi parte ca fără vătămare să scap de diavolii întunericului şi de înfricoşările cele din văzduh; ca nu cîndva să se bucure de mine vrăjmaşul meu, pentru neştiinţa mea şi pentru greşelile ce am făcut în viaţa mea.

Păzeşte turma Ta, o, Cuvinte al Tatălui şi toate ale Tale zidite cu dreapta Ta, apără-le pînă la sfîrşitul veacului. Fii ajutător fiilor celor iubiţi ai Bisericii Tale. Dă miresei Tale - Sfintei Biserici - pace veşnică şi alinare neînviforată. Pe împărăteasca sfinţenie, cu ale Tale daruri luminează-o. Pe mîndrul Veliar supune-l sub picioarele celor ce apără credinţa cea dreaptă şi pe toate eresurile cele vătămătoare de suflet izgoneşte-le de la Biserica Ta, iar sufletului meu dăruieşte-i, ca în pace şi cu blîndeţe să se despartă de trupul acesta. Deşi nu sînt din numărul sfinţilor şi plăcuţilor Tăi în care a petrecut Duhul Sfînt, pentru că mă ştiu că sînt păcătos înaintea Ta, însă Tu, fiind bunătatea cea nemăsurată, nu căuta la greşalele mele, ci fă-mă vrednic părţii fiilor Tăi. Amin".

Astfel rugîndu-se Cuviosul Iosif, împărtăşindu-se cu dumnezeieştile Taine şi tuturor celor ce erau lîngă dînsul dîndu-le binecuvîntare, şi-a ridicat mîinile spre cer, cu faţa luminoasă şi veselă şi şi-a dat lui Dumnezeu Sfîntul lui suflet. Şi îndată s-a adunat de pretutindeni mulţime de monahi şi mireni, dintre care mulţi plîngeau, numindu-l unii părinte al lor, unii hrănitor, alţii făcător de bine, alţii mîngîietor, iar alţii învăţător, povăţuitor şi ocîrmuitor al mîntuirii lor şi l-au îngropat cu cinste şi cu laude în mormînt.

Dar mai cinstită şi mai slăvită i-a fost petrecerea sfîntului său suflet în curţile cereşti, de către duhurile cele fără de moarte. Acest lucru s-a învrednicit a-l vedea cu ochii un prieten iubit al lui, care nu era depărtat cu locul, fiind bărbat drept şi plăcut lui Dumnezeu. Pentru că în acel ceas, cînd iubitul lui suflet, despărţindu-se de trup, mergea spre ceruri la Dumnezeu, a auzit bărbatul acela un glas de sus, zicîndu-i: "Ieşi din casă şi vezi tainele cele minunate ale lui Dumnezeu!" Iar el ieşind şi privind în sus, a văzut crugul ceresc despărţindu-se în două şi ieşeau de acolo cetele sfinţilor. Mai întîi mergea ceata Apostolilor; după aceea a Mucenicilor, apoi a proorocilor şi după aceasta a arhiereilor.

Nişte lucruri ca acestea minunate văzîndu-le bărbatul acela, se minuna cu spaimă şi nu pricepea ce era aceasta. Apoi iarăşi a auzit glas: "Priveşte şi ia aminte, că toate cele văzute de tine îţi vor fi arătate!" Şi îndată a văzut patru tineri unii mai luminoşi decît alţii, iar între ei mergea o Fecioară cu negrăită slavă şi cinste. Aceea era Preacurata şi binecuvîntata Fecioară Maria, Maica lui Hristos Dumnezeul nostru. Ea mergînd, poruncea cetelor sfinţilor bărbaţi să primească pe acel sfînt suflet, care le-a lăudat ale lor fapte şi pomeniri şi cu viaţă le-a urmat. Atunci putea să-i vadă pe toţi cu negrăită bucurie şi sîrguindu-se cu dragoste a primi pe o cinstită faţă ca aceasta, ce se suia la cer.

Văzînd unele ca acestea acel bărbat, gîndea în sine, zicînd: "Cine este acesta pe care îl învrednicesc cu atîta cinste cetele vieţuitorilor cereşti?" Apoi a auzit glasul îngerilor ce duceau pe acel sfînt suflet şi cu mare glas grăiau: "Acesta este Iosif scriitorul de cîntări, împodobitorul a toată Biserica, care, învrednicindu-se de darul Sfîntului Duh, a urmat vieţii apostolilor şi mucenicilor şi faptele lor le-a dat în scris; drept aceea acum de la aceiaşi sfinţi primeşte cinste şi laudă".

Astfel sufletul Cuviosului Iosif, scriitorul de cîntări, s-a dus la cele cereşti cu dănţuire. Iar bărbatul care a văzut aceasta, s-a umplut de nespusă bucurie, într-o slăvită vedenie ca aceea. Însă de jale mare se cuprindea, căci nu s-a învrednicit să vadă mai mult slava aceea, cum acel binecuvîntat suflet a intrat înlăuntru în cele de sus cum înaintea luminii celei prealuminoase a lui Dumnezeu în Treime a stat şi s-a închinat.

Încă şi altă înştiinţare pentru această petrecere spre cer a Cuviosului Iosif, s-a făcut în acest fel. Era în Constantinopol o biserică a Sfîntului Mucenic Teodor, care se numea Fanerot, adică arătător, căci lucrurile cele furate sau tăinuite sau pierdute, le arăta celor ce alergau la el cu rugăciune. Fugind de la un om, un rob foarte trebuitor, şi de a cărui fugire mîhnindu-se omul acela, a mers la biserica Sfîntului Teodor Fanerot şi rugăciunile îşi săvîrşea, rugînd pe mucenicul lui Hristos, ca să-i arate pe robul său. Şi petrecînd trei zile şi trei nopţi lîngă biserică şi nimic întîmplîndu-se, s-a mîhnit şi voia să se ducă. Deci era vremea Utreniei şi un cuvînt folositor de suflet se citea în biserică; iar omul acela, în vremea citirii

dormind puţin, a văzut pe sfîntul arătîndu-se lui şi zicîndu-i: "De ce te mîhneşti, omule? Iosif, făcătorul de cîntări, despărţindu-se de trup, am fost pe lîngă dînsul; şi murind acela în această noapte, sufletul lui care ne-a cinstit cu canoane şi cu cîntări, a fost petrecut spre ceruri de noi toţi şi înaintea feţei lui Dumnezeu s-a dus. Pentru aceea am zăbovit de nu m-am arătat ţie. Iar acum iată sînt aici, ascultînd cererea ta. Deci du-te în cutare loc - spunîndu-i numele locului - şi acolo îl vei afla pe robul tău, pe care-l cauţi".

Amîndouă aceste înştiinţări ne adeveresc ce fel de slavă a cîştigat Cuviosul Iosif de la Dumnezeu pentru ostenelile sale şi de la sfinţii lui Dumnezeu cinste şi laudă în cereştile locaşuri, unde acum, stînd înaintea scaunului lui Dumnezeu, cîntă cîntări îngereşti, slăvind şi lăudînd pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, în veci. Amin.

□Notă□ - Acest Cuvios Iosif, scriitor de cîntări a trăit în vremea împărăţiei lui Nichifor, a lui Mihail Curopalatul, a lui Leon Armeanul, a lui Mihail Valvos, a lui Teofil şi a lui Mihail fiul său, care, împreună cu maica sa Teodora au împărăţit şi s-a săvîrşit pe vremea împărăţiei lui Vasile Macedon, în anul de la facerea lumii 6391, iar de la întruparea Cuvîntului lui Dumnezeu 883, în a patra zi a lunii Aprilie, în săptămîna luminată a Învierii lui Hristos, în noaptea Miercurii luminate, spre Joia cea luminată. Şi atunci era slova Pascaliei, Paştele lui Hristos.

Se cade a şti şi aceasta, că se află doi sfinţi cu numele Iosif, scriitori de cîntări. Cel dintîi, Iosif, episcopului Tesalonicului, frate bun al Cuviosului Teodor Studitul, a cărui pomenire este în 26 Ianuarie; iar alt Iosif este Cuviosul acesta, care a fost păzitor de vase al Bisericii celei Mari. Iar canoanele cele făcute de dînşii se cunosc în acel fel. Unde la începutul canonului este scris "Facerea lui chir Iosif", să cunoşti că este Sfîntul Iosif cel dintîi, fratele Studitului, episcopul Tesalonicului, pentru că acel cuvînt "chir", este semn de mare cinste şi stăpînire, precum este episcopia. Iar unde este scris fără adăugirea "chir", să înţelegi că este cel de al doilea, Cuviosul Iosif, care n-a fost episcop, fără numai ieromonah şi egumen, păzitor de vase al Bisericii celei Mari a Constantinopolului.

Pătimirea Sfintei Muceniţe Fervuta şi a roabei sale
(4 aprilie)

Sfîntul Simeon, episcopul Persiei, sfîrşindu-şi a sa mucenicie pentru Hristos, fiind chinuit de împăratul Savorie, au rămas după dînsul două surori ale lui, una fecioară, cu numele Fervuta, iar alta văduvă, şi o roabă. Deci, sfînta fecioară era tînără cu anii şi la faţă frumoasă fără măsură, de a cărei frumuseţe înştiinţîndu-se împărăteasa Persiei, femeia lui Savorie, a poruncit să o aducă la sine. Ducîndu-se slugile, au luat pe acea sfîntă fecioară, pe sora ei şi pe roabă şi le-au dus la împărăteasă, cînd se sfîrşea anul, după uciderea Sfîntului episcop Simeon.

Văzînd împărăteasa frumuseţea Fervutei, a zis către dînsa: "O, fecioară, ţi se cade, să fii stăpînă a multora, avînd o astfel de frumuseţe". Iar sfînta a răspuns: "Am mire pe Hristos, pentru care fratele meu a pătimit şi nu pot să mă gîndesc la alt mire". Iar împărăteasa nemaiîntrebînd-o nimic, a poruncit ca să petreacă în palatul împărătesc, cu sora ei şi cu roaba. Dar a doua zi împărăteasa s-a îmbolnăvit deodată şi au mers vrăjitorii Persiei să o cerceteze şi să-i cunoască boala ei. Deci, au văzut în palatul împărătesei pe Fervuta fecioara cea frumoasă şi s-a rănit unul din vrăjitori de frumuseţea ei. Apoi, ieşind din palat, a trimis la dînsa, zicîndu-i: "De vei voi să-mi fii mie femeie, apoi te voi cere de la împărăteasă şi vei fi stăpînă a multor averi şi bogăţii". Răspuns-a sfînta: "Nu-mi este cu putinţă mie, fiind creştină, să mă unesc cu păgînii!"

Auzind aceasta vrăjitorul acela, s-a umplut de ruşine şi de mînie şi ducîndu-se la împăratul Savorie, a zis: "Nu este uşoară boala împărătesei, fiind otrăvită. Iată, sînt în palatul ei două surori creştine, al căror frate, Simeon, episcopul creştin, a fost ucis din porunca ta. Şi cu adevărat aceasta este, că acelea avînd răutate asupra ta pentru fratele lor, pregătind otravă, i-au dat împărătesei tale". Deci, îndată împăratul a poruncit

ca să le aducă pe acelea la întrebare. Fiind aduse la împăratul toate trei, Sfînta Fervuta, sora ei şi roaba, au ieşit la dînsele după porunca împăratului, Mauptis, boierul vrăjitorilor, şi cu dînsul alţi doi boieri din suită, ca să le întrebe şi să audă răspuns de la dînsele. Aceia şezînd la judecată şi pe femeile aduse punîndu-le înainte, după ce au văzut negrăita cuviinţă a Sfintei Fervuta, îndată s-au rănit inimile lor şi fiecare dintre dînşii gîndea în sine vicleşuguri şi tăinuia fiecare unul de altul necuratul său cuget. Şi au zis către dînsele: "Pentru ce aţi otrăvit pe împărăteasa, stăpîna lumii? Iată, sînteţi vinovate de moarte".

Sfînta Fervuta le-a răspuns, zicînd: "Pentru ce a băgat satana în inima voastră o scornire ca aceasta asupra noastră, care lucru este departe de adevăr? Şi pentru ce cu nedreptate voiţi să ne ocărîţi pe noi? Dacă sînteţi însetaţi de sîngele nostru, apoi cine este cel ce vă opreşte pe voi, ca să-l beţi? Dacă doriţi înjunghierea noastră, iată în toate zilele mîinile voastre vi le spurcaţi, iar noi pentru Dumnezeul nostru murim ca nişte creştine, nelepădîndu-ne de El; de vreme ce El este viaţa noastră şi, precum este scris nouă, unui Dumnezeu ne închinăm şi Aceluia Unuia Îi slujim. Încă este şi aceasta scrisă în cărţile noastre: "Vrăjitorul şi fermecătorul să nu trăiască, ci să moară de mîinile poporului". Deci, cum aş fi dat cuiva otravă, cînd nu este o mai mare răutate ca aceea, adică a ne lepăda de Dumnezeul nostru? Căci pentru amîndouă greşelile acelea stă deasupra noastră pedeapsa de moarte".

Acestea grăindu-le sfînta, cu dulceaţă o ascultau pe ea şi minunîndu-se de frumuseţea şi de înţelepciunea ei, nu puteau să-i grăiască ceva împotrivă, ci fiecare în sine gîndea: "Eu voi ruga pe împăratul ca să le elibereze de la moarte şi îmi voi lua mie pe fecioara aceasta de femeie". Şi abia a răspuns Mauptis, zicînd: "Deşi nu se cade vouă a face fermecătorii, precum aţi zis, ca să nu călcaţi legea voastră, însă, dorind răzbunarea morţii fratelui vostru, aţi făcut aceasta". Răspuns-a Sfînta Fervuta: "Dar ce rău a pătimit de la voi fratele nostru, ca pentru aceea să vă doresc vouă moartea, şi viaţa noastră să o pierdem la Dumnezeu? Căci deşi voi l-aţi ucis pe el, iuţindu-vă cu păgîneasca voastră mînie, însă el este viu şi se bucură cu Hristos în cereasca Lui Împărăţie, în faţa căreia împărăţia voastră nu este nimic". Acestea zicîndu-le sfînta, a poruncit boierul, să ducă pe sfintele fecioare în temniţă.

A doua zi foarte de dimineaţă, Mauptis, boierul vrăjitorilor a trimis în taină, în temniţă, la Sfînta Fervuta, zicîndu-i: "Iată gata sînt, ca să rog pentru tine pe împăratul, numai să voieşti să-mi fii mie femeie". Iar sfînta fecioară, auzind acelea, cu îndrăzneală a răspuns: "Astupă-ţi gura, preanecuratule cîine, vrăjmaşule al lui Dumnezeu şi a toată dreptatea, să nu îndrăzneşti mai mult unele ca acele necurate cuvinte, să le aduci în urechile mele, că nu suferă mintea să le audă pe acelea. Nu va fi aceasta în veci, pentru că odată m-am unit cu Domnul meu Iisus Hristos şi fecioria mea Aceluia o păzesc şi credinţa şi adevărul Aceluia mă sîrguiesc a le închina. Că Hristos, fiind singurul fără de păcat, este puternic să mă scoată din păgîneştile voastre mîini şi din necuratele voastre gînduri, pe care le-aţi pus asupra mea. Deci nu mă tem de moarte, nici mă înfricoşez de ucidere, pentru că prin aceasta mă trimiteţi la Sfîntul Episcop Simeon, iubitul meu frate, şi acolo voi afla mîngîiere de necazurile mele şi de suspinuri, pe care le-am răbdat după moartea lui".

Astfel Sfînta Fervuta mireasa lui Hristos a izgonit pe trimisul lui Mauptis cu necinste de la sineşi; iar pe însuşi Mauptis, boierul vrăjitorilor l-a umplut de mare ruşine. La fel a făcut şi celorlalţi doi boieri, care de frumuseţea ei se răniseră. Pentru că fiecare dintre dînşii trimitea în taină la dînsa în temniţă pe solii lor spre a lor însoţire şi toţi s-au ruşinat de către dînsa. După aceea ruşinîndu-se ei de înţelepciunea fecioarei aceleia şi văzîndu-şi paguba lor, s-au sfătuit toţi cei trei boieri să piardă cu totul pe fecioara Fervuta şi pe cele împreună cu dînsa. Deci, au mărturisit cu nedreptate înaintea împăratului minţind, că cele trei creştine sînt vrăjitoare şi fermecătoare vrednice de moarte.

Deci, le-a poruncit împăratul să se închine soarelui şi să fie vii. Iar sfintele muceniţe fiind duse iarăşi la judecată înaintea celor trei boieri, după ce au auzit acea poruncă împărătească, au răspuns: "Noi ne închinăm lui Dumnezeu Făcătorul cerului şi al pămîntului şi cinstea Aceluia nu o vom da soarelui, care este făptură a lui Dumnezeu pe Care Îl cinstim noi, iar ale voastre îngroziri, niciodată nu pot să ne despartă de dragostea Mîntuitorului şi Domnului nostru Iisus Hristos". După ce sfintele au zis acestea, Mauptis şi cei doi boieri, au strigat cu glas mare: "Să se piardă de pe pămînt femeile acestea, care au dat împărătesei otravă şi au aruncat-o pe ea în cumplită boală". Şi s-a dat de la împărat, asupra sfintelor

muceniţe, hotărîre de moarte, ca acele trei femei creştine să moară cu acel fel de moarte cu care vor voi vrăjitorii Persiei. Şi ziceau oamenii aceia păgîni: "De nu se vor tăia femeile acelea în două, iar împărăteasa de nu va trece printre părţile tăiate ale trupurilor lor, nu va putea să se tămădu-iască".

Fiind duse la tăiere sfintele muceniţe, Mauptis iarăşi a trimis la Sfînta fecioară Fervuta, zicîndu-i: "De voieşti să mă asculţi pe mine, apoi nici tu nu vei muri, nici cele ce sînt cu tine". Iar sfînta fecioară, cu mare şi mînios glas ocărîndu-l, i-a zis: "Pentru ce, necuratule cîine, grăieşti acestea, pe care nici a le auzi nu pot? Pentru că eu desăvîrşit doresc să mor pentru Hristos Dumnezeul meu, ca să dobîndesc de la El viaţa veşnică; pentru că niciodată nu voi iubi viaţa aceasta vremelnică, ca să nu mor cu moartea cea veşnică". Atunci păgînii, scoţînd pe sfintele mucenice din cetate, au înfipt pentru fiecare cîte doi pari, de unul au legat pe Sfînta Muceniţă Fervuta de grumaji, iar de altul i-a întins picioarele ei. Asemenea şi pe sora ei şi pe roabă, întinzîndu-le la pari, le-au legat şi aducînd un ferăstrău de lemn, le-au ferestruit în două.

Astfel Sfintele Muceniţe, miresele lui Hristos, şi-au dat preacuratele lor suflete în mîinile Mirelui lor Celui fără de moarte. După aceasta muncitorii au pus şase copaci mari, trei de-o parte a drumului şi trei de alta, şi au spînzurat de ei părţile cele ferestruite ale trupurilor sfintelor muceniţe. O, înspăimîntătoare privelişte şi vedere plină de lacrimi! După aceea au petrecut-o pe necurata lor împărăteasă, pe calea aceea, printre trupurile cele spînzurate ale sfintelor muceniţe, şi a trecut după dînsa toată mulţimea poporului, iar la sfîrşit cinstitele trupuri ale Sfintelor Muceniţe le-au aruncat într-o groapă.

Aşa s-a sfîrşit Sfînta Muceniţă Fervuta, împreună cu sora ei şi cu roaba sa, în patru zile ale lunii Aprilie, întru Iisus Hristos Domnul nostru, Căruia I se cuvine slava şi împărăţia, cinstea şi închinăciunea în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfinţilor Mucenici Agatopod diaconul şi Teodul citeţul (5 aprilie)

Pe vremea împărăţiei lui Diocleţian şi Maximiam, păgînii împăraţi ai Romei, erau în Tesalonic doi clerici bisericeşti plăcuţi lui Dumnezeu, Agatopod şi Teodul. Agatopod era cu rînduiala diacon, bătrîn de ani şi foarte înţelept, împodobit cu cărunteţe, iar Teodul era citeţ, tînăr şi frumos la faţă, fiind în anii tinereţii şi vieţuind în curăţie şi fără de prihană, fiu al unor cinstiţi părinţi creştini, care avea fraţi după trup, pe Capiton, Mitrodor şi Filostorghie, toţi desăvîrşiţi dreptcredincioşi către Dumnezeu. Chiar mai înainte de nevoinţa pătimirii, fericitul Teodul a luat semn de la Dumnezeu pentru cununa mărturisirii ce avea să o cîştige. Pentru că într-o noapte, odihnindu-se, i se părea în vedenia visului că ia în mîna sa un lucru de la o persoană cinstită.

Deci, deşteptîndu-se din somn, a găsit în mîinile sale un inel foarte frumos, neştiind din ce fel de materie era lucrat, avînd pecete cu închipuirea Sfintei Cruci, care era semnul pătimirii pentru Iisus Domnul, Cel ce a pătimit pe Cruce pentru noi. Cu inelul acela tînărul cel sfînt tămăduia toate bolile între oameni şi numai dacă întîmpina Teodul, care purta inelul acela, pe cineva din cei bolnavi, îndată fugea boala de la cel neputincios şi i se dădea sănătate, şi pentru aceasta mulţi dintre elini se întorceau către Hristos.

După aceea, păgînii împăraţi au ridicat prigonire asupra creştinilor şi au trimis poruncile lor cele necurate pretutindeni, ca oamenii să se închine idolilor celor făcuţi de mîini omeneşti, iar nu lui Dumnezeu, Ziditorul tuturor. Acea poruncă a mers şi la Tesalonic şi se puneau înainte la privelişte uneltele cele de muncire pentru cei ce nu se supuneau poruncii împărăteşti. Mulţi din credincioşi fugeau să se ascundă, oriunde puteau. Unii alergau voioşi la munci, iar alţii, fiind neputincioşi, temîndu-se de îngrozirile cele de moarte, se lipeau de păgîni şi mîncau din jertfele cele idoleşti, iubind această deşartă viaţă mai mult decît cea fără de moarte; şi, fugind de muncile cele de scurtă vreme, îşi pregăteau moartea cea veşnică şi pierzătoare.

Deci, diavolul se bucura de unii ca aceia, însă se biruia şi se ruşina de cei viteji la suflet şi tari ostaşi ai lui Hristos, precum şi de aceşti doi sfinţi, adică de Agatopod şi Teodul, pentru că aceştia în vremea cumplitei prigoniri n-au fugit, nici nu s-au ascuns, ci petreceau în casa lui Dumnezeu totdeauna. Ziua şi noaptea se rugau lui Dumnezeu pentru Sfînta Biserică, care era în primejdii şi aşteptau să-i ducă la munci. Dar, înştiinţîndu-se ostaşii, i-au prins şi i-au aruncat în temniţă. Pe atunci era în Tesalonic un ighemon cu numele Faustin. Acela, într-una din zile, şezînd la judecată a poruncit să pună înainte la cercetare pe mărturisitorii lui Hristos, pe Agatopod şi Teodul. Iar aceia, fiind chemaţi, mergeau cu veselie ca la un ospăţ, ţinîndu-se de mîini unul de altul, cu feţele luminoase, cu sufletele viteze şi cu mare glas şi cu îndrăzneală strigau: "Sîntem creştini!" Şi astfel au stat înainte la judecata tiranului.

Vrînd tiranul mai întîi pe cel tînăr să-l vîneze cu amăgirile sale, a poruncit ca să se depărteze toţi şi pe Agatopod să-l ducă de acolo, iar lui Teodul, chemîndu-l mai aproape de sine, i-a zis prieteneşte: "Ascultă-mă, o, tînărule, rogu-te, leapădă acea nouă amăgire creştinească şi apropie-te de legile cele vechi, ca să nu te lipseşti rău de viaţa ta". Iar Sfîntul Teodul, cu faţa veselă, i-a răspuns: "Eu de mult am scăpat de toată amăgirea şi rătăcirea, iar pentru tine, care ai iubit deşertăciunea, mă tem foarte mult ca să nu cazi în moartea cea veşnică". Aceasta zicînd sfîntul, nu s-a mîniat ighemonul, ci în tot chipul îl amăgea, uneori făgăduindu-i daruri, iar alteori cinste, ca să se apropie la închinarea de idoli. Şi stătea acolo un slujitor al lui Die, anume Zenos. Acela a zis către sfîntul: "Dacă darurile şi cinstirile nu te pleacă spre jertfă, apoi muncile te vor sili, ca să te supui împărăteştilor porunci".

Mucenicul a răspuns aceluia: "Îngrozirile muncilor nu pot deloc să mă înfricoşeze şi cît de puţin nu pot să mă plece la voia voastră". Faustin iarăşi îl sfătuia şi îi zicea: "Au nu este mai bună viaţa cea cinstită, decît moartea cea cumplită?" Sfîntul Teodul a răspuns: "Cu adevărat şi eu am cunoscut aceasta, că mai bună este viaţa decît moartea, şi mi-am pus în minte să trec cu vederea această viaţă muritoare de puţine zile pe pămînt, ca să mă fac părtaş vieţii celei fără de moarte şi bunătăţilor cereşti celor veşnice. Drept aceea, munceşte-mă cu focul şi cu bătăile şi vei cunoaşte că trupul care se munceşte este stricăcios şi pieritor, iar sufletul cel înţelegător fiind nestricăcios, prin munci despărţindu-se mai degrabă de trup, mai mult se va veseli în viaţa cea fără de sfîrşit". Zis-a ighemonul: "Spune-mi, te rog, cine este mijlocitorul acestui mare bine, pentru a cărui dragoste ţi-ai ales bătăile şi moartea, a le trece cu vederea astăzi de voie".

Sfîntul Teodul a răspuns: "Dumnezeu, Cel ce a încuiat toate cu legile cele fireşti, şi Fiul Său, Iisus Hristos, Cuvîntul Tatălui, cu a Cărui Cruce însemnîndu-mă din pruncie, pînă la sfîrşitul vieţii mele nu mă voi părăsi de însemnarea Lui; ci, mai degrabă prin muncile tale mă voi despărţi de trup, decît de Crucea lui Hristos; pentru că sînt slugă credincioasă a Stăpînului meu şi nu mă înfricoşez nici de foc, nici de uneltele de muncă".

Faustin ighemonul, minunîndu-se de o bărbăţie şi îndrăzneală ca aceea a Sfîntului tînăr Teodul, a poruncit să-l ducă departe, la un loc deosebit, iar Sfîntul Agatopod, chemîndu-l la sine, i-a zis: "Închină-te zeilor noştri, căci Teodul, care a fost mai înainte în înşelăciune, acum a făgăduit să se închine lor şi să aducă împreună cu noi jertfă". Iar Sfîntul Agatopod, cunoscînd amăgirea ighemonului, a răspuns: "Şi eu cu sîrguinţă şi cu bucurie, după cuvîntul lui Teodul, voi aduce jertfă adevăratului Dumnezeu şi Fiului Său, Iisus Hristos. Pentru că acelui Dumnezeu a făgăduit Teodul să-I aducă jertfă de bună mireasmă". Faustin la rîndul lui a zis: "Nu acelora pe care tu îi numeşti, ci celor doisprezece zei care ţin lumea a făgăduit Teodul să le jertfească".

Iar Sfîntul Agatopod, clătinînd puţin din cap, a zis: "Oare dumnezei numeşti pe aceia care din materii stricăcioase i-a închipuit meşterul după asemănarea omenească? Oare dumnezei sînt aceia, pe care i-au făcut oamenii cu mîinile lor şi ca unor mai buni şi mai mari decît ei fără de minte au legiuit să le slujească? Oare dumnezei sînt aceia, care, dacă voieşte cineva să-i răstoarne şi să-i sfărîme pe dînşii, nu pot să se împotrivească, nici să se apere pe ei? Care nu văd cu ochii, nici nu umblă cu picioarele şi nici o simţire oarecare nu au în ei? Oare dumnezei sînt aceia, pe care îi cred elinii că aveau oarecînd suflet viu şi spun despre dînşii că fac preaurîte lucruri desfrînate, iar acum pe aceia cioplindu-i, într-un ban sau în patru, îi vînd meşterii? Oare eu jertfa ce se cuvine Atotputernicului Dumnezeu să o aduc nevrednicilor şi necuraţilor ce sînt socotiţi de tine ca dumnezei ai voştri? Oare cîntare să cînt idolilor celor surzi?"

Unele ca acestea grăind sfîntul, boierii ce stăteau înaintea ighemonului s-au temut ca nu cumva şi ceilalţi creştini care erau aduşi la ispitire, prin cuvintele lui Agatopod, să se întărească în credinţă. Deci, îndată a poruncit ca împreună cu Teodul să-l ducă în temniţă. Şi fiind duşi sfinţii, popor mult urmîndu-le, în multe feluri îi supărau pe dînşii, văzîndu-i că se sîrguiesc spre mai bine. Pentru că unii, milostivindu-se de tinereţile lui Teodul, se sileau, prin multe şi îndemnătoare cuvinte, să-l întoarcă de la socotinţa lui cea neschimbată; iar alţii, văzînd cinstitele cărunteţi ale lui Agatopod, cu glas ca de sfătuire strigau către el: "Oare şi tu, Agatopoade, ai minte copilărească, de nu cunoşti cele ce îţi sînt de folos vieţii tale?" Iar sfinţii, nerăspunzînd nimic poporului, mergeau.

Sosind la temniţă, s-au rugat lui Dumnezeu cu linişte şi s-au alăturat celor închişi, care erau ţinuţi acolo din diferite pricini. Iar la miezul nopţii, prin oarecare vedenii dumnezeieşti, s-au întărit şi s-au deşteptat bucuroşi, chemînd pe Iisus, Mîntuitorul tuturor. După aceea, spălîndu-şi mîinile şi faţa cu apă curată şi plecîndu-şi capul şi genunchii la pămînt, cu un glas au înălţat rugăciune lui Dumnezeu, zicînd:

"Dumnezeule, Făcătorule şi Atoateştiutorule, pierzătorul adîncului, Cel ce ai făcut lumea aceasta văzută şi ai rînduit alergarea cea neîncetată a cerului, ca întru dînsa soarele pe toate să le lumineze ziua, iar luna să alunge întunericul cel de noapte cu strălucirea sa, şi amîndoi să slujească împreună cu stelele la ieşirea celor ce se nasc pe pămînt; Cel ce ai dat pămîntului să nască fiinţe, iar adîncului mării, naştere de peşti, păsărilor, loc în văzduh, ca marea să slujească omului celui zidit de Tine, prin ale sale daruri, iar văzduhul, prin cîntarea păsărilor, să aducă cîntare plăcută Ţie, apoi pămîntul, scoţînd cu îndestulare neamului omenesc roduri de multe feluri, Ţie, Stăpînului tuturor, să-Ţi înalţe mulţumire prin gurile omeneşti; Tu pe neamul nostru, cel ce a făcut fărădelege şi de la poruncile Tale s-a depărtat şi în beţii şi desfrînări a căzut, nu l-ai lăsat să piară pînă în sfîrşit, nici ai eliberat pe diavol să orbească făptura cea înţelegătoare şi să o ducă pînă la iad, ci, dînd uitării greşelile omeneşti şi, prin milostivire plecîndu-Te, ai trimis la oameni de pe scaunul ceresc pe Unul născut Fiul Tău, Care, firea omenească primind-o, pe a Sa nestricăciune să o amestece cu a noastră stricăciune şi cuvîntul Tău, Cel ce petrece cu Tine pururea, prin Care toate s-au făcut, pe cei rătăciţi în nedreptăţi să-i întoarcă iarăşi la calea cea dreaptă. Pentru că Tu cu Fiul şi Fiul cu Tine şi cu Sfîntul Duh, privind spre toată lumea, cu minunile Tale cele preaslăvite pe cei necredincioşi i-ai adus la sfînta credinţă. Tu, Fiule al lui Dumnezeu, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, l-ai înviat pe Lazăr cel mort de patru zile cu cuvîntul, biruind legile firii şi ale morţii. Tu, prin tina cea pusă pe ochii lui, ai luminat pe omul cel orb din naştere, precum şi altădată acelei femei ce-i curgea sînge, cînd s-a atins de hainele Tale, îndată i-ai dat tămăduire, asemenea şi pe slăbănog făcîndu-l sănătos, i-ai poruncit să-şi poarte patul său.

Deci, şi acum, o, Dumnezeule, binevoieşte spre însoţirea noastră şi ne întăreşte cu putere de sus, ca prin ajutorul Tău suferind cu vitejie muncile păgînilor, să putem trece la cereasca Împărăţie".

Astfel rugîndu-se sfinţii, cei ce erau legaţi împreună cu dînşii, care pentru ucideri sau desfrînări erau ţinuţi acolo, lepădînd frica morţii celei trupeşti, degrabă au căzut la picioarele sfinţilor, cerîndu-şi iertare de greşelile lor şi scăpare din moartea cea sufletească. Iar poporul care era afară, stricînd încuietorile temniţei a intrat înăuntru şi asculta cu dulceaţă şi cu mirare cuvintele ce ieşeau din gurile robilor lui Dumnezeu. Văzînd-o aceasta Evpsihie, mai marele curţii Tesalonicului, cel mai osîrdnic slujitor al diavolului, a alergat degrabă la ighemon, spunîndu-i că mulţi vor lăsa slujba zeilor dacă acei doi creştini care se ţin legaţi în lanţuri nu vor fi pierduţi. Şi s-a tulburat ighemonul de mînie şi îndată a trimis ostaşi ca să aducă la dînsul pe bătrîn şi pe tînăr şi i-a pus înainte la nedreaptă judecată pe robii lui Hristos.

Deci, uitîndu-se ighemonul către Sfîntul Teodul, a zis: "Oare nu ştii că cu dreptate este a asculta poruncile împăraţilor ce stăpînesc lumea?" Sfîntul Teodul a răspuns: "Pe cele ce le porunceşte Stăpînul cerului şi al pămîntului, pe acelea cu adevărat trebuie a le asculta mai întîi şi cu lucrul a le împlini, că acesta este lucru dreptcredincios, iar cele ce poruncesc împăraţii cei vremelnici, numai acele porunci care vor fi drepte şi nepotrivnice cerescului Făcător este bine a le asculta, iar de sînt nedrepte, apoi nicidecum nu se cade a le asculta pe dînsele".

Faustin ighemonul a zis: "Spune-mi mie, cine a făcut cerul?" Răspuns-a Sfîntul Teodul: "Dumnezeu Atotţiitorul şi Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos, Care este Cuvîntul Tatălui". Zis-a Faustin: "Oare Acela este, pe Care, muncindu-L cu munci preacumplite iudeii, L-au răstignit?" Răspuns-a mucenicul: "Acela este, pe Care L-au răstignit evreii şi a pătimit de voie pentru noi; Care, după aceea, a înviat din morţi cu puterea dumnezeirii Sale şi Care, ca un biruitor al morţii, a fost văzut înălţîndu-se la cer, de unde iarăşi va veni ca să judece pe cei necredincioşi". După aceea Faustin a zis: "Dar pentru ce zeilor noştri nu voieşti să le aduci jertfe?" Sfîntul răspunse: "Nu este mai bine a aduce jertfe Aceluia de care sînt zidiţi făcătorii idolilor, decît idolilor celor făcuţi? Cu adevărat este mai bun Ziditorul decît zidirea".

Atunci Faustin ighemonul a poruncit să dezbrace de haine pe Sfîntul Teodul cel tînăr şi să-l golească spre muncire. Iar crainicul striga: "Jertfeşte zeilor şi vei scăpa!" Dar mucenicul grăia către muncitor: "Hainele de pe trup mi le-ai luat, dar credinţa către Dumnezeul meu nu o vei putea lua în veci de la mine". Grăind astfel sfîntul cu libertate şi defăimînd muncile, numindu-i pe împăraţi tirani de multe ori, ighemonul a poruncit ca înaintea feţei lui Teodul să-i pună să jertfească idolilor pe cei care au fost mai înainte creştini şi care, fiind biruiţi de munci, s-au închinat idolilor. Acest lucru văzîndu-l Sfîntul Teodul, îl durea inima pentru cei biruiţi şi căzuţi; iar către ighemon grăia: "Pe cei neputincioşi i-aţi biruit, iar pe ostaşii cei tari ai lui Hristos nicidecum nu puteţi să-i biruiţi, chiar de veţi afla munci şi mai mari, dar să ştii, ighemoane, că aceste munci pe care le-ai gătit asupra noastră sînt puţine şi vrednice de rîs. Deci să afli mai cumplite munci, ca să cunoşti cît de mare este credinţa şi dragostea noastră către Dumnezeu".

După aceasta ighemonul a poruncit Sfîntului Teodul ca să aducă cărţile creştineşti la judecată. Iar sfîntul a răspuns: "Dacă aş fi ştiut că, cunoscînd deşertăciunea închinării idoleşti, o vei lepăda şi vei voi a te întări în adevărul dreptei credinţe, apoi ţi-aş fi adus cărţile prooroceşti şi apostoleşti. Dar, de vreme ce ştiu că gîndeşti vicleşug, nu-ţi voi da în mîini dumnezeieştile daruri". Faustin zise: "Nu te voi cruţa, zdrobindu-ţi trupul şi dîndu-l fiarelor spre mîncare, dacă nu mă vei asculta degrabă".

Sfîntul răspunse: "Iată trupul meu stă înaintea muncilor, iuţeşte-te asupra lui precum voieşti şi munceşte-l mai cumplit decît îngrozirile cele grăite de tine, dar eu nu voi da păgînilor spre batjocură sfintele cărţi". Atunci ighemonul, voind să înfricoşeze pe mucenic, a poruncit să-l ducă la moarte, socotind că, văzînd pedeapsa de moarte, se va teme şi se va supune voinţei lui. Deci fiind scos la locul de schin, cînd a văzut Sfîntul Teodul sabia asupra sa, a strigat către Dumnezeu: "Slavă Ţie, Dumnezeule, Tatăl Domnului meu, Cel ce a binevoit a pătimi pentru noi. Iată, cu darul lui Hristos, vin şi eu către Tine, murind pentru Tine cu osîrdie!" Zicînd aceasta, şi-a plecat capul sub sabie, dar nu l-a tăiat; pentru că, aflînd ighemonul că Sfîntul Teodul doreşte tăierea de sabie, ca pe o cunună de veselie, a poruncit să-l întoarcă întreg.

Într-acea vreme ighemonul ispitea pe Sfîntul Agatopod, întrebîndu-l şi zicînd: "Ce fel de viaţă ai?" Sfîntul răspunse: "Aceea pe care o are şi Teodul". Ighemonul zise: "Ce fel de împărtăşire ai cu Teodul? Oare vreo rudenie oarecare v-a însoţit?" Sfîntul Agatopod răspunse: "Cu neamul sîntem despărţiţi între noi, dar cu credinţa şi cu obiceiul sîntem uniţi, şi pe cît ne deosebim cu neamul, pe atît ne unim cu duhul". Ighemonul zise: "Văd că amîndoi vă sîrguiţi la o muncă, pentru că aceasta o spun cuvintele voastre". Sfîntul Agatopod răspunse: "Dacă cu o muncă ne ducem din viaţa aceasta, apoi tot de aceeaşi răsplătire ne vom învrednici de la Dumnezeul nostru".

Faustin zise: "Nu-ţi este ruşine ţie, fiind bătrîn, să te amăgeşti ca un tînăr şi să te dai de bunăvoie în arătată primejdie?" Sfîntul Agatopod răspunse: "Nu mă amăgesc nicidecum, nici nu sînt deşert de nădejdea în Hristosul meu şi pe cît sînt mai bătrîn cu anii, pe atît mă sîrguiesc a arăta mai multă osîrdie către Dumnezeul meu şi laud pe Teodul, care stă tare, deşi este mai tînăr, pentru cinstea adevăratului nostru Dumnezeu". Iar Faustin ighemonul, căutînd spre Teodul, i-a zis: "Nu te amăgi, o, tînărule, de cuvintele bătrînului acestuia! Nu te da la moarte fără socoteală, pentru că el, fiind bătrîn acum, nu este cu mirare că doreşte moartea; iar tu, fiind încă tînăr şi puţin vieţuind, pentru ce voieşti să te lipseşti în deşert de această dulce viaţă?" Sfîntul Teodul răspunse: "Să nu mă socoteşti că sînt mai neputincios decît bătrînul şi nu voi putea suferi muncile cele de o potrivă, pentru că, deşi sînt tînăr cu anii, însă întocmai ca bătrînul ştiu pe Unul Dumnezeu a toate făcător şi sînt gata a pătimi întocmai pentru Dînsul".

Grăind sfinţii unele ca acestea şi chemînd pe Hristos, i-au legat ostaşii după porunca tiranului şi i-au dus iarăşi în temniţă; iar ei slăveau pe Dumnezeu, cu al Cărui ajutor au biruit pe diavol. Iar cunoscuţii lor, adunîndu-se, i-au înconjurat plîngînd; şi i-a întrebat Sfîntul Teodul: "Pentru ce v-aţi adunat aici şi de ce plîngeţi?" Ei au răspuns: "Plîngem pentru primejdia voastră". Iar sfîntul, zîmbind, a zis: "Pentru ce voi, înduioşîndu-vă, plîngeţi de primejdiile noastre, ca să ne întristaţi pe noi, cei ce alergăm spre cele mai bune?"

Grăind acestea Sfîntul Teodul, a venit un ostaş cumplit trimis de la ighemon, care, legîndu-i pe amîndoi cu lanţuri de fier, i-a băgat în temniţa cea mai dinăuntru şi i-a încuiat, să nu poată intra nimeni la dînşii. Sfinţii mucenici, după ce a înserat, într-un tîrziu, s-au rugat lui Dumnezeu ca să-i întărească întru nevoinţă pînă în sfîrşit şi s-au odihnit. Iar Domnul nostru Iisus Hristos, Cel ce caută pe cuvioşii Săi, fiind cu un suflet şi un gînd, le-a trimis la amîndoi o vedenie în vis, despre sfîrşitul ce aveau să-l aibă. Această vedenie le-a fost astfel: Li se părea că intră amîndoi într-o corabie, ce era plină de oameni, şi se vedeau în corabie în mijlocul mării, primejduindu-se de furia valurilor, pentru că marea se învăluia de o furtună mare şi se izbea corabia de valuri sfărîmîndu-se şi afundîndu-se. Şi vedeau pe oamenii care erau cu dînşii, unii înecîndu-se, alţii înotînd, alţii apropiindu-se de cîte o piatră şi pierind, iar pe ei prin îndreptarea cîrmaciului, s-au văzut izbăviţi de înecare, îmbrăcaţi în haine luminoase şi ajungînd la un munte oarecare înalt, care nu era departe.

Deci, deşteptîndu-se din somn, au spus unul altuia vedenia aceea şi se mirau cum amîndoi au avut aceeaşi vedenie. Şi au cunoscut că la amîndoi un dar li se va dărui de Hristos, adică mucenicia mării, în care mulţi afundîndu-se, ei vor trece izbăviţi, şi se vor sui la muntele ceresc, spre primirea răsplătirilor celor veşnice. Şi întărindu-se cu nădejde, au mulţumit de aceea Bunului Dumnezeu, Povăţuitorul lor, căzînd cu feţele la pămînt şi zicînd: "Cine aştepta vreodată o facere de bine ca aceasta, pe care Tu, o, Dumnezeule, ne-ai dăruit-o nouă prin întruparea Fiului Tău, Domnului nostru Iisus Hristos? Cine este cu obiceiul atît de fără de omenie, să nu cinstească dreapta credinţă, mai mult decît desfătările cele deşarte, fiind miluit cu atîtea faceri de bine? Cine este atît de grabnic la facerea de bine ca Fiul Tău, Care întru al Său dar mai înainte de vreme ne-a făcut încredinţaţi prin descoperire, arătîndu-ne cununile mai înainte de a sfîrşi noi alergarea noastră şi ne-a întărit spre nevoinţa ce ne este înainte?"

Aşa mulţumiră ei lui Dumnezeu pînă a doua zi şi, rugîndu-se, străjerii temniţei au intrat cînd se făcea ziuă, spunîndu-le că pe Teodul şi pe Agatopod îi cheamă ostaşii la ighemon. Iar ei, îngrădindu-se cu semnul crucii, au ieşit din temniţă, fiind legaţi cu lanţuri şi mergînd după ostaşi. Iar mulţimea cunoscuţilor, adunîndu-se acolo, a ridicat plîngere pentru dînşii, ştiind că acum are să moară acea frumoasă pereche, către care Sfîntul Teodul cu faţa luminoasă, a zis: "Dacă din dragoste plîngeţi pentru noi, apoi mai mult se cade vouă a vă bucura de noi, că pentru atît de bună pricină, adică pentru cinstea adevăratului Dumnezeu, ne nevoim. Iar de plîngeţi din inimă diavolească, apoi pentru voi plîngeţi mai mult decît pentru noi, că aţi rătăcit din calea cea dreaptă şi vă duceţi la pierzare".

După ce la a treia cercetare au pus înainte pe sfinţi, Faustin ighemonul întrebîndu-i, nimic n-au mai răspuns, fără numai acestea: "Sîntem creştini şi anume pentru numele lui Hristos, toate voim a le pătimi". Atunci ighemonul, cu faţa mîhnită, a hotărît asupra lor munci de moarte: "Teodul şi Agatopod, care n-au voit să aducă jertfă idolilor, să se arunce în mare!" Şi, luîndu-i ostaşii, i-au dus la mare şi, legîndu-le mîinile înapoi şi pietre grele la grumaji, i-au pus în corabie. Într-acel ceas s-a adunat o mulţime de prieteni, de vecini şi necunoscuţi, dintre care unii se tînguiau pentru un sfîrşit ca acela, iar alţii cu laude fericeau pe vitejii ostaşi ai lui Hristos, că au sfărîmat capul vrăjmaşului şi mor cu osîrdie pentru dreapta credinţă.

Iar ighemonul, fiindu-i milă de sfinţi, a trimis la dînşii pe un bărbat vestit, anume Fulvie, sfătuindu-i ca numai tămîie să aducă idolilor şi vor scăpa de la moarte, iar ei nu încetau a chema pe Iisus Hristos şi de idolii cei necuraţi lepădîndu-se. După multă sfătuire şi îndemnare, văzînd păgînii că nicidecum robii lui Hristos nu se pleacă la sfatul lor, au început mai întîi pe Sfîntul Agatopod a-l arunca în mare. Iar el, căutînd la cer, a strigat cu glas mare: "Cu acest al doilea botez se spală toate greşalele noastre şi mergem la Iisus Hristos curaţi!" Zicînd sfîntul aşa, l-au aruncat în mare, iar după dînsul şi pe Sfîntul Teodul.

Şi aşa şi-au sfîrşit nevoinţa pătimirii sfinţii mucenici şi cununa biruinţei au luat din dreapta Celui de sus. Iar marea, primind trupurile sfinţilor, într-acelaşi ceas le-a scos cu valurile la uscat, dezlegate de legături şi de pietre, fiind foarte luminate, pe care, luîndu-le cunoscuţii, le-au îngropat cu cinste.

După puţină vreme, li s-a arătat lor Sfîntul Teodul în haine albe şi cu faţa luminoasă, poruncindu-le ca averile lui să se împartă celor scăpătaţi, sărmanilor şi văduvelor.

Deci, s-au sfîrşit aceşti doi sfinţi, în cinci zile ale lunii aprilie, întru slava Tatălui şi a Fiului şi a Sfîntului Duh, a unui Dumnezeu slăvit în Treime în veci. Amin.

Viaţa Cuviosului Marcu din muntele Fracesc - Etiopia (5 aprilie)

Cuviosul Serapion ne spunea: Petrecînd am mers şi eu în pustia cea mai dinăuntru a Egiptului, la părintele Ioan, stareţul cel mare şi, luînd binecuvîntare de la dînsul, am şezut să mă odihnesc după osteneală. Dormind, am avut o vedenie în somn şi am văzut doi sihaştri oarecare venind şi luînd binecuvîntare de la stareţ, zicînd între ei: "Acesta este ava Serapion, să luăm binecuvîntare de la dînsul". Şi le-a zis lor ava Ioan: "Acum a venit din pustie şi foarte mult este ostenit; lăsaţi-l puţin să se odihnească". Iar aceia au zis despre mine către stareţul: "Cît de multă vreme este de cînd se osteneşte acesta în pustie, iar la ava Marcu, cel ce vieţu-ieşte în muntele Fracesc, din Etiopia, n-a mers. Căci între toţi pustnicii din pustietăţi nu este asemenea cu acel Marcu, care are o sută treizeci de ani. Şi acum sînt nouăzeci şi cinci de ani de cînd locuieşte în pustie şi pe nici un om din cei care vieţuiesc pe pă-mînt n-a văzut; iar unii din cei ce sînt întru lumina vieţii veşnice, au fost la dînsul mai înainte de aceasta şi s-au făgăduit că-l vor primi la ei".

Acestea grăindu-le ei către ava Ioan, m-am deşteptat din dormitare şi pe nimeni n-am văzut la bătrînul şi i-am spus lui vedenia aceea. Iar el mi-a zis: "Dumnezeiască este vedenia aceasta, dar unde este muntele Fracesc?" Şi i-am zis lui: "Roagă-te pentru mine, părinte!" Şi după terminarea rugăciunii, am sărutat pe bătrînul şi m-am dus în Alexandria, calea fiind cam de douăsprezece zile; şi am trecut-o în cinci zile, ostenindu-mă prin aspra pustie ziua şi noaptea, arzîndu-mă ziua de zăduful soarelui, care ardea chiar şi în ţarina pămîntului.

Intrînd în Alexandria, am întrebat pe un neguţător despre calea către muntele Fracesc, din Etiopia, dacă este departe. Iar el a zis: "Cu adevărat, părinte, mare este lungimea căii aceleia. Căci pînă la hotarele Etiopiei şi a limbii heteului, este cale de douăzeci de zile, iar muntele de care întrebi este şi mai departe". Şi iarăşi l-am întrebat: "Cîtă hrană şi băutură ar fi nevoie spre trebuinţă trupească? Pentru că voiesc să mă duc acolo". Răspuns-a acela: "Dacă călătoria ta va fi pe mare, nu vei zăbovi mult, căci nu sînt departe de aici părţile acelea; iar de te vei duce pe uscat, vei călători treizeci de zile".

Auzind acestea de la dînsul, mi-am luat apă într-o ploscă de tigvă şi puţine finice şi, punîndu-mi nădejdea spre Dumnezeu, am plecat la drum şi am mers prin pustia aceea douăzeci de zile. Şi mergînd n-am văzut nimic, nici fiară, nici pasăre, căci pustia aceea nu are vreun loc de odihnă sau hrană; pentru că ploaie sau rouă nicidecum nu se pogoară acolo şi nimic nu se află de mîncare în acea pustie. Iar după acele douăzeci de zile mi s-a sfîrşit apa pe care o aveam în tigvă, asemenea şi finicii s-au împuţinat şi am slăbit foarte, încît nu puteam merge mai departe, nici să mă întorc înapoi şi eram ca un mort. Şi iată mi s-au arătat acei doi sihaştri, pe care mai înainte îi văzusem în vedenie la Ioan, marele stareţ.

Aceia, stînd înaintea mea, mi-au zis: "Scoală-te şi mergi cu noi". Şi sculîndu-mă, am văzut pe unul dintre ei plecîndu-se la pămînt şi întorcîndu-se către mine, mi-a zis: "Voieşti să te răcoreşti?" Şi i-am zis lui: "Precum voieşti, părinte". Şi mi-a arătat o rădăcină din seminţele pustiei şi mi-a zis: "Primeşte şi mănîncă din rădăcina aceasta şi călătoreşte întru puterea Domnului". Şi am mîncat puţin şi îndată m-am răcorit şi

fără de necaz s-a făcut sufletul meu, căci eram ca şi cum niciodată nu slăbisem. Şi mi-au arătat cărarea pe care să merg spre Sfîntul Marcu, iar ei s-au dus de la mine.

Eu călătorind, m-am apropiat de un munte foarte înalt, care părea că ajunge la înălţimile cereşti, însă nu era pe dînsul nimic altceva, fără numai ţărînă şi pietre. Apropiindu-mă de munte, am văzut în marginea lui marea şi am mers, suindu-mă la munte, şapte zile. Sosind a şaptea noapte, am văzut pe îngerul lui Dumnezeu pogorîndu-se din cer spre Sfîntul Marcu şi zicînd: "Fericit eşti ava Marcu şi bine-ţi va fi! Iată am adus la tine pe ava Serapion, pe care l-a dorit sufletul tău să-l vadă, de vreme ce pe altcineva din neamul omenesc n-ai voit să vezi!"

Iar eu auzind acestea, m-am făcut fără de frică şi mergeam după vedenia aceea, pînă ce am ajuns la peştera în care vieţuia Sfîntul Marcu. Cînd m-am apropiat la uşa peşterii, am auzit pe Sfîntul grăind stihuri din psalmii lui David şi zicînd: *O mie de ani înaintea ochilor Tăi, Doamne, ca ziua de ieri care a trecut,* şi cealaltă parte a psalmului aceluia. După aceea a început, din multa bucurie duhovnicească care era întru-însul, a grăi către sine astfel: "Fericit este sufletul tău, o, Marcu, căci, păzindu-te Domnul, nu te-ai întinat cu necurăţiile lumii acesteia, nici s-a robit mintea ta de gîndurile cele necurate. Fericit este trupul tău, că nu s-a legat cu poftele şi cu patimile păcatelor. Fericiţi sînt ochii tăi, pe care n-a putut să-i amăgească diavolul, prin vederea frumuseţilor celor străine. Fericite sînt urechile tale, că n-au auzit glasul şi strigarea femeiască în lumea deşartă. Fericite sînt nările tale, că n-au mirosit lucrurile păcatelor. Fericite sînt mîinile tale, că nu s-au ţinut, nici s-au atins de ceva din lucrurile omeneşti. Fericite sînt picioarele tale, care n-au păşit în calea ce duce la moarte, nici s-au pornit paşii tăi spre păcat; pentru că sufletul şi trupul tău s-au umplut de viaţa cea duhovnicească şi s-au sfinţit cu dulceaţa sfinţilor îngeri".

Şi a început iarăşi către sufletul său a grăi: "*Binecuvintează, suflete al meu pe Domnul şi toate cele dinlăuntru meu numele cel sfînt al Lui. Binecuvintează, suflete al meu pe Domnul şi nu uita toate răsplătirile Lui*. Pentru ce te mîhneşti suflete? Nu te teme! Nu te vei opri în temniţele iadului şi diavolii nicidecum nu vor putea să clevetească, pentru că nu este în tine, cu darul lui Dumnezeu, prihana păcatului. *Tăbărî-va îngerul Domnului împrejurul celor ce se tem de Dînsul şi-i va izbăvi pe ei. Fericită este sluga aceea, care a făcut voia Domnului său*".

Acestea şi multe altele spunînd Cuviosul Marcu din dumnezeiasca Scriptură, pentru mîngîierea sufletului său şi spre întărirea nădejdii celei neîndoite în Dumnezeu, a ieşit spre uşa peşterii şi, plîngînd de bucurie, a grăit către mine cu umilinţă: "O, cîtă este osteneala duhovnicescului meu fiu, Serapion, care s-a ostenit să vadă petrecerea mea!" Şi, binecuvîntîndu-mă, m-a cuprins cu mîinile şi, sărutîndu-mă, mi-a zis: "Nouăzeci şi cinci de ani am petrecut în pustia aceasta şi n-am văzut vreun om, iar acum văd faţa ta, pe care de mult am dorit s-o văd. Şi cum nu te-ai lenevit să suferi atîta osteneală, ca să vii la mine? Deci, să-ţi dea Domnul nostru Iisus Hristos plată în ziua în care va judeca tainele omeneşti".

Acestea zicîndu-le Cuviosul Marcu, mi-a poruncit să şed. Şi am început eu - zice Serapion - a-l întreba de viaţa lui cea vrednică de laudă, iar el mi-a spus, zicînd: "Nouăzeci şi cinci de ani am, precum am zis, dar nici fiară, nici pasăre, nici pîine omenească n-am mîncat, nici cu îmbrăcăminte nu m-am îmbrăcat. Dar am pătimit treizeci de ani în nevoi şi necaz, de foame, de sete, de goliciune şi, mai ales, de năvălirile diavoleşti. În acei ani am mîncat ţărînă, silindu-mă foamea, şi beam apă din mare, cînd mă chinuia setea. Şi s-au jurat între ei diavolii pînă la o mie de ori, ca să mă înece în mare; şi apucîndu-mă, mă trăgeau spre părţile cele de jos ale muntelui acesta. Iar eu mă sculam şi mă suiam la vîrful muntelui, dar ei iarăşi mă tîrau, pînă ce n-am rămas nici cu piele pe trupul meu. Bătîndu-mă şi tîrîndu-mă strigau, zicînd: "Ieşi din pămîntul nostru, pentru că de la începutul lumii nimeni din oameni n-a venit aici. Dar tu cum ai îndrăznit de ai venit?"

După o pătimire ca aceasta de treizeci de ani, după o foame ca aceasta, sete, goliciune şi războaie de la diavoli, s-a vărsat darul lui Dumnezeu şi milostivirea Lui asupra mea cu purtarea de grijă a Lui; s-a schimbat trupul meu cel firesc şi a crescut păr pe el, precum şi hrană neîmpuţinată mi se aduce acum şi îngerii Domnului vin la mine. Şi am văzut locul Împărăţiei cerului şi locaşurile sufletelor sfinţilor, fericirea cea făgăduită şi pregătită celor ce fac cele bune. Am văzut arătarea Raiului lui Dumnezeu şi

pomul cunoştinţei din care au mîncat strămoşii noştri. Am mai văzut şi arătarea lui Enoh şi Ilie în Rai şi nu este ceva, care să nu-mi fi arătat mie Domnul, din cele ce am cerut de la El".

Şi am întrebat pe fericitul Marcu - zice Serapion: "Spune-mi mie, părinte, cum ţi-a fost venirea ta aici?" Iar Sfîntul a început a-mi povesti aşa: "Eu m-am născut în Atena şi am învăţat filosofia, iar după ce au murit părinţii mei, am zis în sine-mi: "Şi eu voi muri precum şi părinţii mei au murit; deci, sculîndu-mă, mă voi lepăda de bunăvoie de lume mai înainte, pînă a nu-mi veni ceasul ca să mă răpesc dintr-însa". Şi îndată, dezbrăcîndu-mă de haine, m-am aruncat pe o scîndură în mare, fiind purtat de valurile, şi cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu am sosit la muntele acesta".

Aşa vorbind, zice Serapion, a sosit ziua şi am văzut trupul lui, că era cu peri acoperit peste tot ca o haină şi m-am înspăimîntat şi tremuram de frică, de vreme ce nu se putea vedea într-însul nicidecum cuviinţă omenească şi după nimic nu se putea cunoaşte că este om, fără numai după glasul şi după cuvintele ce ieşeau din gura lui. Iar el, văzîndu-mă că mă tem, mi-a zis: "Nu te înspăimînta de vederea trupului meu, că este trup stricăcios luat din pămînt". Şi m-a întrebat, zicînd: "Oare lumea stă în legea lui Hristos, după cel mai dinainte obicei?" Iar eu i-am zis lui: "Cu darul lui Hristos, mai bine este astăzi decît în vremurile de mai înainte". Iarăşi m-a întrebat: "Mai este oare slujirea de idoli şi prigonire asupra creştinilor pînă acum?" I-am răspuns: "Cu ajutorul sfintelor noastre rugăciuni a încetat prigonirea, şi slujirea de idoli nu mai este". Şi s-a bucurat bătrînul cu bucurie mare, auzind acestea. Apoi iarăşi m-a întrebat: "Mai sînt oare sfinţi în lume, ca să facă minuni, precum a zis Domnul în Evanghelie: *De veţi avea credinţă cît un grăunte de muştar, veţi zice muntelui acestuia, treci de aici şi te aruncă în mare şi va fi vouă*?"

Zicînd Sfîntul acestea, deodată s-a ridicat muntele şi s-a pornit de la locul său, ca de cinci mii de coţi şi s-a dus în mare. Plecîndu-se Sfîntul Marcu şi văzînd muntele pornind, a făcut cu mîna spre dînsul, zicîndu-i: "Ce ai făcut tu, munte? Nu ţi-am zis să porneşti, ci am vorbit cu fratele; deci, tu stai la locul tău". Zicînd el acestea, a stat iarăşi muntele la locul său. Eu, văzînd aceasta, am căzut cu faţa la pămînt de frică. Iar el, apucîndu-mă de mînă, m-a ridicat şi, sculîndu-mă, mi-a zis: "N-ai văzut, cred, nişte minuni ca acestea în zilele tale!"

Eu am zis: "Nu, părinte". Iar el, suspinînd, a plîns cu amar şi a zis: "Amar pămîntului că pe el creştinii numai cu numele se numesc creştini, iar cu faptele sînt departe!" Şi iarăşi a zis: "Bine este cuvîntat Dumnezeu, Cel ce m-a adus la locul acesta sfînt, ca să nu mor în patria mea şi să mă îngrop în pămîntul cel necurat şi plin de greşeli".

Petrecînd ziua aceea în cîntări de psalmi şi în duhovnicească vorbire şi făcîndu-se seară, Sfîntul mi-a zis: "Frate Serapioane, oare nu este vremea ca, după rugăciune, să gustăm ceva?" Iar eu nu i-am răspuns. Şi îndată, ridicîndu-şi mîinile spre cer, a început a citi psalmul acesta: *Domnul mă paşte şi nimic nu-mi va lipsi*... Iar după sfîrşitul psalmului, întorcîndu-se spre peşteră, a strigat grăind: "Pune, frate, masa!" Şi iarăşi a zis către mine: "Să intrăm şi să ne împărtăşim din masa pe care Dumnezeu ne-a trimis-o". Iar eu m-am minunat şi m-am înspăimîntat, că toată ziua pe nimeni n-am văzut în peşteră, fără numai pe Sfîntul Marcu singur; iar el către un necunoscut porunceşte să-i pună masă.

Intrînd noi în peşteră, am văzut masa, două scaune şi două pîini calde şi moi erau puse înainte şi multe poame, doi peşti fripţi, verdeţuri curate, măsline, finice, sare şi un vas plin cu apă mai dulce decît mierea. Şezînd noi, Sfîntul Marcu a zis: "Binecuvintează, fiule Serapioane". Iar eu am zis: "Iartă-mă, părinte!" Atunci sfîntul a zis: "Doamne, binecuvintează!" Şi am văzut din cer o mînă întinsă aproape de masă, însemînd cu crucea cele puse înainte. Iar după ce am mîncat, a zis: "Ia, frate, acestea de aici!" Şi îndată cu o nevăzută mînă s-a luat masa. Iar eu de amîndouă mă minunam: şi de sluga cea nevăzută - căci îngerul Domnului cel fără de trup, cu porunca lui Dumnezeu slujea celui ce era înger în trup, adică Cuviosului Marcu - şi că în toate zilele vieţii mele n-am gustat aşa fel de pîine dulce şi din acea hrană, nici n-am băut o apă dulce ca aceasta, precum era la acea masă.

Atunci, Sfîntul mi-a zis: "Văzut-ai, frate Serapioane, cîte bunătăţi trimite Dumnezeu robilor săi? Pentru că în toate zilele îmi trimite Dumnezeu o pîine şi un peşte. Iar astăzi, pentru tine, mi s-a îndoit masa; căci

două pîini şi doi peşti ne-a trimis şi cu o masă ca aceasta în toate zilele mă hrăneşte Domnul, pentru pătimirea mea cea dintîi. Pentru că treizeci de ani, precum ţi-am spus mai înainte, petrecînd în locul acesta, nici o rădăcină de buruiană nu găseam, cu care aş fi putut să mă hrănesc, suferind de foame şi de sete. Apoi de mare nevoie mîncam ţărînă şi beam apă amară din mare şi am umblat gol şi desculţ; şi mi-au căzut degetele de la picioare, de ger şi de cumplitul zăduf şi soarele mi-a ars trupul. Zăceam cu faţa la pămînt ca un mort şi diavolii mă munceau ca pe un părăsit de Dumnezeu; iar eu cu ajutorul lui Dumnezeu pe toate acestea le răbdam, pentru dragostea Lui cea dumnezeiască.

Iar după ce s-au sfîrşit acei treizeci de ani ai pătimirii mele, cu porunca lui Dumnezeu mi-a crescut păr şi, ca o haină, mi-a acoperit toate mădularele. Şi de atunci pînă acum, diavolii n-au mai putut să se apropie de mine, foamea şi setea nu mă stăpîneşte, nici gerul şi nici zăduful nu mă supără şi pe lîngă toate acestea de nimic n-am bolit. Iar astăzi se sfîrşeşte măsura vieţii mele şi te-a trimis Dumnezeu aici şi cu sfintele tale mîini să-mi îngropi smeritul meu trup".

După un ceas Sfîntul iarăşi mi-a zis: "Frate Serapioane, să petreci noaptea aceasta fără somn, pentru despărţirea mea". Şi am stat amîndoi la rugăciune, cîntînd psalmii lui David. După aceea, mi-a zis Sfîntul: "Frate Serapioane, după plecarea mea, să-mi pui trupul meu în peştera aceasta cu pacea lui Hristos şi să astupi uşa cu pietre şi să te duci la locul tău şi aici să nu rămîi". Iar eu, închinîndu-mă Sfîntului, rugîndu-l, i-am zis: "Părinte, roagă-te lui Dumnezeu, să mă ia împreună cu tine şi să merg unde vei merge tu". Iar Sfîntul, răspunzînd, mi-a zis: "În ziua veseliei mele nu plînge, ci mai ales te veseleşte, că ţi se cade să te întorci la locul tău. Iar Domnul, Care Te-a adus aici, să-ţi dăruiască mîntuire pentru osteneala ta cea plăcută Lui. Şi să ştii că nu pe aceiaşi cărare pe care ai venit aici, va fi întoarcerea ta, ci cu altă neobişnuită călătorie vei ajunge la locul tău".

Apoi Sfîntul Marcu, după ce a tăcut puţin, a început a zice: "Frate Serapioane, plăcută îmi este ziua aceasta, mai mult decît zilele vieţii mele, pentru că astăzi se desparte sufletul meu de pătimirile cele trupeşti şi merge să se odihnească în locaşurile cele cereşti. Astăzi se odihneşte trupul meu de multe dureri şi osteneli; astăzi mă primeşte odihna mea cea luminată".

Acestea zicînd el, s-a umplut peştera de o lumină mai luminoasă decît soarele şi s-a umplut muntele acela de o mireasmă de aromate. Luîndu-mă de mînă Sfîntul Marcu, a zis astfel: "Rămîi peşteră, în care am petrecut cu trupul meu, slujind lui Dumnezeu în vremelnica mea viaţă; iarăşi va petrece în tine, care ai fost casă durerilor, ostenelilor şi nevoilor, trupul meu cel mort, pînă la învierea cea de obşte. Iar Tu, Doamne, desparte-mă de trupul meu, căci pentru Tine am răbdat foamea, setea, goliciunea, gerul, zăduful şi toată strîmtorarea. Însuţi, Stăpîne, îmbracă-mă cu haina slavei, în ziua înfricoşată a venirii Tale. Odihniţi-vă de acum ochii mei, care n-aţi dormitat în rugăciunile cele de noapte; odihniţi-vă picioarele mele cele ostenite de stările cele de toată noaptea. Mă duc din viaţa aceasta vremelnică, iar tuturor celor ce rămîn pe pămînt, le doresc să se mîntuiască.

Mîntuiţi-vă, pustnicilor, care rătăciţi în peşteri şi în munţi pentru Dumnezeu! Mîntuiţi-vă, nevoitorilor, care pentru împărăţia cerurilor cea cu anevoie, răbdaţi toată nevoia! Mîntuiţi-vă, legaţii lui Hristos, cei închişi pentru dreptate, care nu aveţi mîngîiere decît numai pe unul Dumnezeu! Mîntuiţi-vă, lavre, cele ce slujiţi lui Dumnezeu ziua şi noaptea! Mîntuiţi-vă, sfinte biserici, cele ce sînteţi curăţire a păcătoşilor! Mîntuiţi-vă, preoţii Domnului, mijlocitori către Dumnezeu pentru oameni! Mîntuiţi-vă, fiii împărăţiei lui Hristos, care v-aţi făcut fiii lui Hristos prin Sfîntul Botez! Mîntuiţi-vă, iubitorilor de Hristos, cei ce primiţi pe străini ca pe însuşi Hristos! Mîntuiţi-vă, milostivilor, cei vrednici de milă. Mîntuiţi-vă, cei bogaţi în Domnul care sînteţi făcători de bine! Mîntuiţi-vă, cei săraci pentru Domnul! Mîntuiţi-vă, binecredincioşilor împăraţi şi domni, care, cu dreptate şi cu milostivire, faceţi judecăţile! Mîntuiţi-vă, pustnicii cei smeriţi, şi nevoitorii cei iubitori de osteneală. Mîntuiţi-vă toţi cei ce vă iubiţi unul pe altul, întru Hristos. Mîntuieşte-te, pămîntule, şi toţi cei ce vieţuiesc pe tine, prin pacea şi dragostea lui Hristos".

După ce a zis acestea Sfîntul Marcu, întorcîndu-se către mine, m-a sărutat, zicîndu-mi: "Mîntuieşte-te şi tu, frate Serapioane! Hristos, pentru Care, cu nădejde, ai suferit osteneala aceasta, să-ţi dea plată după osteneala ta, în ziua venirii Lui". Şi iarăşi mi-a zis: "Frate Serapioane, te jur cu Domnul nostru Iisus

Hristos, Fiul lui Dumnezeu, ca să nu iei ceva de la smeritul meu trup, nici chiar un fir de păr. Nici să se apropie de el îmbrăcăminte de haine, ci perii cu care m-a îmbrăcat Dumnezeu, să fie trupului meu spre îmbrăcare, iar tu să nu petreci aici".

Aceasta zicînd Sfîntul, şi eu tînguindu-mă, s-a auzit un glas din cer, zicînd: "Aduceţi-Mi vasul cel ales din pustie. Aduceţi-Mi pe lucrătorul dreptăţii, pe creştinul cel desăvîrşit şi pe credinciosul rob. Vino, Marcu! Vino, de te odihneşte în lumina bucuriei şi în duhovniceasca viaţă!" Şi a grăit către mine Sfîntul: "Să plecăm genunchii, frate". Şi i-am plecat. Apoi am auzit un glas îngeresc, grăind către Cuviosul: "Întindeţi mîinile tale".

Pe acest glas auzindu-l eu - zice Serapion - m-am sculat îndată şi uitîndu-mă am văzut sufletul Sfîntului Marcu, dezlegîndu-se din legăturile trupeşti şi acum de mîini îngereşti cu haină albă luminoasă acoperindu-se şi suindu-se la ceruri. Încă am văzut şi calea văzduhului către cer şi acoperămîntul cerului descoperindu-se. Apoi am văzut cetele diavoleşti stînd lîngă drum gata şi am auzit un glas îngeresc grăind către diavoli: "Fugiţi, fiii întunericului, de la faţa luminii dreptăţii!" Însă a fost oprit în văzduh sfîntul lui suflet, ca un ceas şi a venit un glas din cer către sfinţii îngeri, zicînd: "Luaţi şi aduceţi aici, pe cel ce a ruşinat pe diavoli".

Iar după ce sufletul Cuviosului a trecut de cetele diavoleşti fără de vătămare, pe cînd se apropia spre cerul cel deschis, am văzut ca o asemănare de mînă dreaptă întinsă pe cer şi primind sufletul cel fără prihană. Apoi acea vedenie s-a ascuns din ochii mei şi nimic n-am mai văzut, fiind la al şaselea ceas din noapte.

Deci am îngrijit şi am aşezat cinstitul trup al Sfîntului Marcu, petrecînd toată noaptea în rugăciune. Iar după ce s-a făcut ziuă, am săvîrşit obişnuita cîntare de laudă asupra trupului, sărutîndu-l cu lacrimi de bucurie; apoi l-am pus în peşteră şi am astupat uşa peşterii cu pietre. După rugăciunile cele din destul, m-am pogorît din munte, rugîndu-mă lui Dumnezeu şi chemînd pe Sfîntul să-mi fie ajutor, într-acea ieşire din pustia cea înfricoşată şi neumblată. Iar după apusul soarelui, şezînd eu să mă odihnesc, iată cei doi sihaştri, care mai înainte mi se arătaseră, mi-au stat înainte, zicîndu-mi: "Cu adevărat, frate Serapioane, ai îngropat astăzi trupul unui fericit părinte, căruia nu-i este vrednică toată lumea. Deci, sculîndu-te, să călătoreşti noaptea pentru că aerul este răcoros; căci ziua nu se poate umbla cu înlesnire din cauza zădufului celui mare al soarelui".

Iar eu, sculîndu-mă, i-am urmat şi am călătorit cu dînşii pînă dimineaţa. Iar cînd începea să răsară ziua, mi-au zis: "Frate Serapioane, mergi cu pace la ale tale şi te roagă Domnului Dumnezeu". Mergînd eu nu departe de dînşii, mi-am ridicat ochii, căutînd înaintea mea, şi m-am văzut sosit înaintea uşii bisericii din mănăstirea părintelui Ioan, marele stareţ. Şi minunîndu-mă, am preamărit pe Dumnezeu cu mare glas şi mi-am adus aminte de cuvintele Sfîntului Marcu, care îmi zisese că nu pe aceiaşi cale pe care am mers la dînsul, îmi va fi întoarcerea de la dînsul. Şi am crezut, că eram purtat cu rugăciunile sfîntului. Apoi am mărit mila preabunului Dumnezeu, pe care a făcut-o cu mine nevrednicul, prin rugăciunile şi mijlocirile Cuviosului Părintelui nostru Marcu, credinciosul robul Său.

Auzindu-mi glasul Cuviosul Ioan, a ieşit la mine degrabă şi a zis: "S-a întors la noi în pace cu Dumnezeu, Cuviosul Serapion". Şi am intrat în biserică, apoi am spus stareţului şi ucenicilor lui toate cele ce se făcuseră şi toţi au preamărit pe Dumnezeu. Şi a zis către mine stareţul: "Cu adevărat, frate, acela a fost desăvîrşit creştin, dar noi numai cu numele ne numim creştini, iar cu faptele stăm departe de adevărata creştinătate. Însă Iubitorul de oameni şi milostivul Dumnezeu, Cel ce a primit pe Sfîntul Marcu, plăcutul Său, în curţile cele veşnice ale Împărăţiei cerurilor, Acela să ne acopere şi pe noi şi toată sfînta sa sobornicească şi apostolească Biserică cu aripile Sale, de toate meşteşugirile diavoleşti şi totdeauna să fie cu noi smeriţii robii Săi, să ne povăţuiască spre împlinirea voii Lui celei sfinte şi dumnezeieşti, ca să urmăm şi noi marilor Sfinţi Părinţi, cuvioşilor părinţilor noştri. Ca şi noi, întru înfricoşata zi a judecăţii, să cîştigăm milă, împreună cu Cuviosul Marcu, marele părinte; cu rugăciunile Preacuratei Stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu şi cu ale tuturor sfinţilor celor ce au plăcut Domnului nostru Iisus Hristos. Căruia I se cuvine toată slava, împreună cu Tatăl şi cu Preasfîntul, bunul şi de viaţă făcătorul Duh, acum şi pururea şi în vecii nesfîrşiţi". Amin.

Pomenirea Cuviosului Puplie monahul
(5 aprilie)

Acest cuvios a fost în părţile Egiptului, pe vremea împărăţiei lui Iulian Paravatul. Acel împărat păgîn din Persia, a trimis pe diavol în părţile Apusului, ca să-i aducă veste de acolo. Mergînd diavolul în locul acela, unde petrecea cuviosul Puplie monahul, a stat în acel loc zece zile nemişcat, neputînd să se ducă mai departe. Căci cuviosul, simţind pe diavol că trece pe acolo, a stat la rugăciune şi n-a încetat să se roage ziua şi noaptea, ridicîndu-şi mîinile în sus şi s-a întors diavolul fără nici o ispravă la Iulian.

Şi a zis către dînsul Iulian: "Pentru ce ai zăbovit atîta vreme?" Diavolul i-a răspuns: "Da, am zăbovit şi fără de ispravă la tine m-am întors, că am aşteptat zece zile, pînă ce a încetat Puplie monahul de la rugăciune, ca să pot trece acel loc şi nimic sporind, m-am întors". Atunci păgînul Iulian a zis cu mînie către diavol: "Cînd mă voi întoarce de la război, voi face izbîndire acelui monah". Şi nu după multe zile a fost ucis cu nevăzuta putere a lui Dumnezeu, Iulian depărtatul. Şi îndată, un voievod din cei ce era cu dînsul, vînzîndu-şi toate averile sale şi împărţindu-le la săraci, a mers la Cuviosul Puplie şi, lepădîndu-se de lume, s-a făcut monah ales. Iar Puplie Cuviosul prin îndestulată vreme, desăvîrşit plăcînd lui Dumnezeu, s-a mutat de aici.

Cuvioasa Teodora din Tesalonic
(5 aprilie)

Această cuvioasă a fost născută în insula Eghina, din părinţi creştini dreptcredincioşi, Antonie şi Hrisanta, a căror dreaptă credinţă şi faptă bună a fost arătată în acea vreme, cînd Biserica lui Hristos se tulbura de eresul iconoclasmului, în împărăţia lui Mihail Valvos, de care eres nu numai nu s-a vătămat acea bună doime; ci, ca o lumină în întuneric prin dreapta credinţă a luminat.

Din nişte părinţi ca aceştia fiind născută fericita Teodora, după creşterea sa, a fost dată după bărbat şi a născut o fiică. După aceea, din cauza năvălirii barbarilor, s-a mutat în cetatea Tesalonic, unde, crescînd pe fiica sa, a făcut-o mireasa lui Hristos. După ce a murit bărbatul ei, a intrat în mănăstirea de fecioare, la fiica sa şi s-a tuns în rînduiala monahicească. Prin viaţa sa îmbunătăţită, prin pustniceştile nevoinţe şi ostenelile ascultării, atît a plăcut lui Dumnezeu, încît, nu numai în viaţă ci şi după moartea sa, multe minuni a făcut.

Trecînd după moartea sa cîţiva ani şi murind egumena mănăstirii aceleia, s-a pus trupul ei mort, în mormînt aproape de sfînta fecioară; şi cînd s-a descoperit mormîntul aceleia, atunci au putut să vadă toţi cei ce erau acolo, o minune mare. Căci Cuvioasa Teodora, după mulţi ani de la sfîrşitul său, mişcîndu-se, ca şi cum ar fi fost vie, a făcut puţin loc egumenei ce se aşeza lîngă dînsa, dînd locul cel mai larg povăţuitoarei sale, cum şi smerenia sa arătîndu-şi după moarte; şi toţi văzînd acest lucru s-au înspăimîntat şi au strigat: "Doamne, miluieşte!" Încă şi mir mirositor şi tămăduitor izvora din sfintele ei moaşte şi se făceau tămăduiri multe, prin ungerea cu acel mir: diavolii se izgoneau, orbii vedeau şi toate neputinţele se vindecau, întru slava lui Hristos Dumnezeu. Amin.

Viaţa Sfîntului Eutihie, Patriarhul Constantinopolului
(6 aprilie)

Ţara Frigiei şi satul ce se numea dumnezeiesc, a fost patria Sfîntului Eutihie, pe care el îngrădindu-l cu ziduri de piatră, a zidit o biserică mare în numele Sfinţilor patruzeci de Mucenici şi a făcut acolo locaş de rugăciune pentru călugări, care petreceau viaţa îngerească în rînduiala monahicească, pentru ca nu numai

cu numele, ci şi cu lucrul să fie satul acela dumnezeiesc şi s-a întemeiat ca o cetate puternică, cu sîrguinţa sfîntului. Părinţii lui au fost Alexandru, ostaş şi Sinezia, fiica unui cinstit şi îmbunătăţit preot Isihie, care slujea în biserica Augustopoliei.

Sinezia, cînd purta în pîntece pe acest dreptcredincios rod, odihnindu-se într-o noapte, a văzut o lumină negrăită strălucind şi s-a înspăimîntat, apoi gîndea în sine, ce să însemne aceasta. Dar a fost ca o însemnare a luminii celei duhovniceşti, care avea să se nască dintr-însa, adică a luminătorului multora, care erau în întunericul rătăcirii. Pentru că Domnul pe robul său, precum altădată pe Ieremia Proorocul, mai înainte de a ieşi din pîntecele maicii sale, l-a sfinţit şi l-a însemnat să fie mare Arhiereu şi lumina lumii. Şi s-a botezat pruncul de moşul său mai sus amintit, adică de prezbiterul Isihie, şi l-a dat la învăţătura cărţii, căci se arătau din copilăreasca lui vîrstă semnele rînduielii ce avea să fie în el. Pentru că pruncii ce erau de o seamă cu el, mulţi învăţau la prezbiteriul acela, jucîndu-se şi scriindu-şi numele pe ziduri, numindu-se unii prezbiteri, alţii cu alte dregătorii, iar acest fericit prunc şi-a scris vrednicia patriarhiei lui astfel: *Eutihie Patriarhul*, ca şi cum proorocea, adeverind cinstea patriarhiei, ce era să i se dea de la Dumnezeu.

Cînd era de doisprezece ani, a fost trimis de părinţi şi de moşul lui la Constantinopol pentru învăţătura cea mai mare. Acolo sporind bine în înţelepciunea cea din afară, pe mulţi covîrşindu-i, s-a convins că înţelepciunea din afară nu este de sus pogorîtă după cuvintele Sfîntului Apostol Iacov; ci *pămîntească, sufletească, diavolească* - care caută adică bunătăţi pămînteşti, slujind poftelor în simţirile trupeşti, cele iubitoare de desfătări ale sufletului, şi urmînd mîndriei diavolului -, care nu le aduce iubitorilor săi nici un rod duhovnicesc. Iar înţelepciunea cea de sus este curată mai întîi, după aceea paşnică, blîndă, bineascultătoare, plină de milă şi de rodurile cele bune, cu care satură pe iubitorii ei.

Deci, înţelepciunea care se coboară de sus, căutînd-o acest binecunoscător tînăr cu sîrguinţă şi cu minte bărbătească, apoi aflînd-o, a pus sfat bun în mintea sa, ca nu lumii, ci lui Dumnezeu să slujească în ceata monahicească. Deci, ajungînd la vîrsta şi la anii bărbatului desăvîrşit la călugărie gîndind în minte cu neschimbat scop, i s-a întîmplat, după rînduiala lui Dumnezeu, puţină împiedicare, care l-a oprit oarece vreme de la rînduiala mona-hicească. Aceasta s-a întîmplat astfel: Mitropolitul cetăţii Amasia şi alţi oarecare din cei cinstiţi au silit pe fericitul cu mare rugăminte, chiar şi fără de călugărie să primească episcopia cetăţii Lazichia. Deci fericitul Eutihie, supunîndu-se voii mitropolitului şi celorlalţi ca lui Dumnezeu, s-a dat pe sine ca un miel celui cel tunde, arhiereului Amasiei, care venise la Constantinopol pentru oarecare trebuinţe bisericeşti şi luîndu-l l-a dus în biserica Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, ce se numea Urbikiul, căci fusese ridicată cîndva de către Urbikie, voievodul Răsăritului. Acolo la un loc deosebit, i-a tuns pe ei pentru ierarhia bisericească. Iar cînd se tundea el, din întîmplare i-au căzut toţi perii în sfînta apă din cristelniţă şi grăiau cu mirare cei ce erau de faţă, că ceea ce l-a născut cu duhovnicească naştere (adică cu Botezul) aceea singură i-a fost primitoare în ierarhie, primind într-însa perii lui.

După aceasta a fost hirotonisit diacon, apoi prezbiter, în al treizecilea an al vieţii sale. Şi acum fiind aproape de primirea vredniciei episcopiei, rînduind purtarea de grijă a lui Dumnezeu cele mai bune pentru robul Său, în vremea cea viitoare a schimbat acest sfat şi s-a dat altui bărbat acea episcopie a Lazichiei. Sfîntul Eutihie, avînd scopul cel mai dinainte spre călugărie, s-a dus într-una din mănăstirile Amasiei şi s-a îmbrăcat în călugărească rînduială. Mănăstirea aceea era zidită de sfinţii bărbaţi Meletie, Uranie şi Selevchie care fuseseră odată episcopi, fiecare la vremea sa, ai Bisericii din Amasia şi în sfinţenia lor au odihnit întru Domnul, dînd din mormintele lor tămăduiri bolnavilor, prin minuni. Şi se povesteşte de acel mare Selevchie, că în viaţa sa fusese făcător de minuni. Pentru că odată, cuprinzînd ţara aceea o foamete mare şi alergînd la Sfîntul Selevchie, pentru hrană, mulţime fără număr de săraci şi scăpătaţi, el şi-a deşertat toate hambarele. Împărţitorul de grîu nemaiavînd ce să împartă la cei ce cereau şi nesuferind supărările de la dînşii, s-a dus la sfîntul şi i-a dat cheile. Iar el luînd cheile, le-a pus pe patul său şi toată noaptea s-a rugat lui Dumnezeu să nu omoare cu foame pe poporul său, ci să le trimită hrană cu atotputernica Sa mînă.

A doua zi s-a găsit hambarul atît de plin de grîu, încît nici uşile nu erau cu putinţă a se deschide. Lua poporul fără de oprealǎ, cît le trebuia şi cît putea să ia şi, luîndu-se din grîu, nu se împuţina. Şi cîţi luau cu măsură şi cu număr, acel număr de măsuri s-a găsit scris foarte mare, (adică o sută de mii de măsuri) din grîul scos din hambarele lui Selevchie, care îl înmulţise Dumnezeu cu rugăciunile aceluia. Acestea despre Sfîntul Selevchie. Iar mormîntul Sfîntului Uranie, care a împodobit odată scaunul în Iberia şi s-a îngropat acolo, asemenea s-a aflat dînd tămăduiri de toate neputinţele. De nişte bărbaţi ca aceştia a fost zidită mănăstirea Amasiei, în care, după aceea Cuviosul Eutihie, primind asupra sa îngerescul chip cu îmbrăcăminte călugărească, şi-a încins mijlocul cu adevărul; apoi a luat armele lui Dumnezeu, a fost pus arhimandrit al tuturor mănăstirilor din mitropolia Amasiei şi ales povăţuitor al călugărilor.

În acea vreme împărăţea Iustinian cel Mare, de către care au fost chemaţi arhiereii la al cincilea Sinod din toată lumea. Şi se întîmplase atunci că mitropolitul Amasiei era cuprins de o boală şi l-a rugat pe Cuviosul Eutihie Arhimandritul, ca să se ducă în locul lui la Sinod în Constantinopol. Deci, gătindu-se fericitul de cale, i s-a arătat în vis o vedenie în acest fel: Degetul lui Dumnezeu îl vedea întins pe tăria cerului, spre muntele ce era deasupra mănăstirii lui, care era foarte înalt şi avea pe el o biserică de rugăciune a Sfîntului mucenic Talaleu. Deci, arătînd degetul lui Dumnezeu înălţimea muntelui, s-a auzit un glas de sus, zicînd către Eutihie: "Acolo vei fi episcop".

Deşteptîndu-se din somn, se minuna de vedenia aceea şi nu se pricepea ce va fi aceasta. Iar aceea însemna cinstea cea înaltă a patriarhiei Constantinopolului, la care avea să se ridice, prin bunăvoinţa lui Dumnezeu. Iar după ce s-a dus la Constantinopol, Prea sfinţitul patriarh Mina, fiind bătrîn şi aproape de sfîrşit, văzînd pe fericitul Eutihie, a zis în chip proorocesc despre dînsul către clerul său, că acela are să fie patriarh după dînsul şi i-a poruncit, ca să locuiască în casele cele patriarhiceşti şi cu dragoste vorbea cu dînsul, îndulcindu-se cu cuvintele lui cele de Dumnezeu insuflate. Apoi l-a trimis la împărat, vestindu-i aceluia mai înainte despre buna pregătire şi despre buna purtare a bărbatului aceluia. Din întîmplare era în ceasul acela oarecare din eretici înaintea împăratului. Aceia au început a pune întrebări sfîntului despre dogmele credinţei şi n-au putut să stea împotriva înţelepciunii lui şi a duhului cu care grăia. Iar întrebarea le era aceasta: "Oare se cade să-i anatemizeze pe eretici după moartea lor?" Adică grăiau că asupra acelora care după moarte au fost cunoscuţi ca eretici, nu se cade a pune anatema. Iar Sfîntul Eutihie grăia împotrivă: "Cu adevărat, pe eretici se cade şi după moarte a-i pedepsi cu anatema". Şi a adus din scriptura lui Iosie, împăratul Ierusalimului, cum că oasele închinătorilor de idoli celor morţi, după mulţi ani le-a scos din morminte şi le-a ars cu foc. Deci, asemenea şi pe eretici, după moartea lor, se cuvine a-i pedepsi. Din acel ceas Cuviosul Eutihie era iubit de împărat şi de toţi cinstit şi lăudat.

În acea vreme Sinodul încă neadunîndu-se, s-a îmbolnăvit preasfinţitul patriarh Mina, fiind plin de zile, şi s-a dus către Domnul. Mulţi din duhovniceasca rînduială căutau acea cinste la împărat, cu daruri şi cu mijlociri. Împăratul, a cărui inimă era în mîinile lui Dumnezeu, gîndea la Fericitul Eutihie şi a poruncit unuia din sfetnicii săi, bărbat cinstit, cu numele Petru, ca să păzească cu cinste pe Arhimandritul Amasiei, ca să nu fugă în taină din Constantinopol, ferindu-se de lauda omenească. Atunci i s-a arătat Sfîntului o altă vedenie în vis, pe care singur mai pe urmă a spus-o casnicilor săi: "Mi se părea că vedeam o casă mare şi prealuminoasă şi într-însa era un pat aşternut cu podoabe de mare preţ. Şi şedea o femeie cinstită pe patul acela, cu numele Sofia, care chemîndu-mă la sine, mi-a arătat podoabele sale. Atunci am văzut îndată acoperămîntul casei plin de zăpadă şi pe un prunc care stătea în zăpadă cu numele Soteric care era gata să alunece şi să cadă jos de pe acoperămînt. Iar eu, apucîndu-l, l-am coborît de pe acoperămînt, l-am izbăvit din zăpadă şi l-am salvat de la cădere". Această vedenie a avut-o el în noaptea dinaintea alegerii lui la patriarhie, care s-a împlinit îndată.

Pentru că acea cinstită femeie pe care o văzuse, cu numele Sofia, nu însemna altceva decît Sfînta Sofia soborniceasca Biserică a Constantinopolului. Iar podoabele ei însemnau bisericeştile lucruri în timp ce pruncul Soteric, care era gata să cadă de pe acoperămînt, însemna dogmaticeasca mărturisire, care era aproape de eretica alunecare şi cădere, avînd trebuinţă de grabnicul ajutor al bunului păstor. Şi împăratul a avut o dumnezeiască descoperire despre Cuviosul Eutihie, precum singur împăratul a spus suitei sale şi la tot clerul Bisericii celei mari, zicînd cu jurămînt: "Fiind eu în biserica Sfîntului Apostol Petru din Atira,

la rugăciune, am dormitat şi am văzut pe verhovnicul Apostol arătînd cu mîna spre Eutihie, zicînd către mine: "Acesta să se aşeze episcop la voi"".

Aceasta auzind-o toţi, într-un glas au strigat: "Vrednic este! Vrednic este!" Şi Sfîntul Eutihie a fost ridicat la scaunul patriarhiei Constantinopolului după voirea şi descoperirea lui Dumnezeu în al patruzecilea an al vieţii sale. Iar la începutul patriarhiei lui, adunîndu-se Sfinţii Părinţi în Constantinopol, s-a făcut Sinodul al cincilea din toată lumea, la care a fost Vigilie, papă al Romei celei vechi, Apolinarie, patriarhul Alexandriei, Domnos al Antiohiei, care împreună cu preasfinţitul Eutihie, Patriarhul Romei celei noi şi cu ceilalţi Sfinţi Părinţi, au întărit dreapta credinţă dînd anatemei pe eretici şi a lor socotinţă rău credincioasă.

Deci, îndreptînd bine Sfîntul Eutihie Biserica lui Hristos, a ridicat prigonire diavolul asupra sa, prin eretici şi slujitorii săi. Pentru că, după cîţiva ani, împăratul Iustinian s-a înduplecat de nişte eretici, fiind amăgit în taină de dînşii şi, sub chipul dreptei credinţe, a început a semăna eresul aftartodochiţilor, adică al socotitorilor de nestricăciune, zicînd că trupul lui Hristos, şi mai înainte de moarte şi de învierea Sa, a fost nestricăcios, fiind nesupus omeneştilor pătimiri, pentru unirea dumnezeirii cu dînsul. Prin acea eretică socoteală, împăratul tulbura Biserica, silindu-i pe toţi ca să creadă ca dînsul şi să mărturisească. Şi se împotrivea lui preasfinţitul Patriarh Eutihie, spunîndu-i că o învăţătură ca aceea nu este a Bisericii celei drept credincioase, ci a ereticilor. Şi dovedea din dumnezeieştile Scripturi şi din Sfinţii Părinţi, că trupul lui Hristos în toate a fost asemenea stricăcios ca al nostru, afară de păcat, şi se afla sub pătimire. Pentru că, născîndu-se din Preacurata Fecioară, S-a înfăşat în scutece şi cu lapte S-a hrănit, tăiere împrejur a suferit şi în toată viaţa Sa de pe pămînt avea trebuinţă de hrană şi de băutură. Cum ar fi suferit un trup nestricăcios şi nesupus la patimi, piroane şi suliţă pentru noi? Numai prin aceasta cunoaştem că este nestricăciunea Lui, că a fost slobod de stricăciunea păcatului şi în mormînt nu S-a stricat. Însă împăratul nu numai că nu voia să asculte învăţătura credincioasă a patriarhului, dar încă îl silea în tot chipul, ca să se învoiască la acea nesocotinţă, dar nevrînd patriarhul să încuviinţeze credinţa aceea a împăratului, s-a mîniat asupra lui foarte tare.

Mai pe urmă, după împotrivirile cele multe de amîndouă părţile, împăratul Iustinian, fiind îndemnat de eretici şi mai ales de eparhii Eterie şi Adeia, a strîns o adunare fărădelege din episcopii cei de un gînd cu ei, şi a fost asta în anul al doisprezecelea al patriarhiei lui Eutihie. Şi, purtînd clevetiri mincinoase cu mărturii asupra celui nevinovat şi sfînt, a făcut asupra lui judecată nedreaptă şi a izgonit de pe scaun pe păstorul cel bun, pe bărbatul cel sfînt, pe dreptcredinciosul arhiereu Eutihie. Iar în locul lui a ales pe mincinosul păstor Ioan, ce se numea scolastic, răucredincios şi clevetitor de oameni. Iar Sfîntul Eutihie, pe 22 Ianuarie, la pomenirea Sfîntului Apostol Timotei, a fost scos de mîinile ostaşilor din biserică. Pentru că Eterie eparhul, mergînd cu arme şi cu săbii ca o fiară cumplită răcnind, a poruncit să tragă afară cu sila pe sfîntul şi singur l-a dezbrăcat de arhiereştile veşminte şi l-a trimis la izgonire în ţara Amasiei. Apoi nici el însuşi n-a scăpat de dumnezeiasca izbîndire; căci la vreme, el împreună cu cel de un gînd şi de un obicei prieten al său Adeia, s-au lipsit de boierii, de bogăţii şi de viaţă. Deci, într-o zi amîndoi, la 3 Octombrie, cu dreaptă judecată au fost osîndiţi la moarte pentru răutăţile lor şi cu securea li s-au tăiat capetele. Iar arhiereul lui Hristos, Eutihie fiind dus în părţile Amasiei, în mănăstirea sa, petrecea acolo în post şi rugăciuni şi făcea multe minuni, tămăduind neputinţele omeneşti cu darul lui Hristos, dintre care unele se pomenesc aici.

Un oarecare om din cetatea Amasiei, ce se numea Andro-ghin, împreună cu soţia sa erau în mare mîhnire, că li se năşteau copiii morţi. Adică mai înainte de a ieşi din pîntecele maicei, cel ce se năştea, murea. Deci, a alergat cu rugăminte şi cu lacrimi la acest arhiereu al lui Dumnezeu, precum oarecînd Sumaniteanca la Elisei, ca să se roage lui Dumnezeu pentru dînşii, că doar şi-ar vedea viu rodul însoţirii lor. Iar el, ungîndu-i cu sfînt untdelemn de la făcătoarea de viaţă cruce şi de la icoana Preacuratei Născătoarei de Dumnezeu, cea din Sozopoli, le-a zis: "Pruncului ce se poartă în pîntece - căci femeia era îngreunată -, să-i puneţi numele Petru şi va fi viu". Iar preotul Eustatie ce era lîngă dînsul - scriitorul vieţii acestuia -, a zis: "Dar de se va naşte parte femeiască, cum se va numi?", iar sfîntul, proorocind, grăia că parte bărbătească se va naşte şi Petru să se numească.

După împlinirea zilelor, a născut femeia prunc de parte bărbătească şi l-a numit Petru, care a fost viu şi a crescut, şi a mai născut după aceea şi alt fiu, pe care, ducîndu-l în braţe la arhiereul lui Dumnezeu, întreba cum să-l numească. Iar el a zis: "Să se numească Ioan, de vreme ce în biserica Sfîntului Ioan a auzit Dumnezeu rugăciunea voastră". Şi au ajuns acei prunci în vîrstă bărbătească şi moştenitori ai părinţilor lor. Un prezbiter oarecare, fiind din sfatul bisericesc, a adus pe un fiu al său de patrusprezece ani, mut şi surd, cu numele Nunehie, iar sfîntul, ungîndu-l cu sfînt untdelemn, i-a deschis auzul şi i-a dezlegat limba, făcîndu-l a auzi şi a vorbi.

Un oarecare din clericii bisericeşti, cu numele Chiril, avea un fiu ca de cinci ani, care asemenea, era mut şi jumătate mort. Şi pe acela arhiereul lui Dumnezeu cu rugăciunea l-a făcut sănătos şi grăitor. Iarăşi din cetatea Zila i-au adus un prunc de patru ani, uscat, neavînd decît oase şi pielea, care nu putea să mănînce altceva decît sugea puţin de la pieptul maicei. Şi acela s-a tămăduit prin mîinile sfîntului, fiind uns cu untdelemn sfînt. Asemenea, alt prunc, fiu al unui meşter din Amasia, căzînd într-o boală năprasnică şi fiind aproape de moarte, s-a sculat de la porţile morţii, prin rugăciunile Sfîntului Eutihie, plăcutul lui Hristos şi cu ungerea sfîntului untdelemn.

O femeie dintr-un sat mergea la cetate pentru trebuinţa sa, cu fiul său de şapte ani, împreună cu alţi oameni, dar, atingîndu-l vicleanul diavol, a rănit pe prunc la picioare şi se tăvălea pe pămînt, neputînd nicidecum să stea pe picioarele sale. Deci, luîndu-l maica sa împreună cu călătorii, l-au dus pe mîini în mănăstire la fericitul patriarh, rugîndu-se cu lacrimi, să se milostivească pentru dînsa şi să-l tămăduiască pe fiul ei. Iar arhiereul, prin obişnuita lui doctorie, prin rugăciune şi prin sfîntul untdelemn l-a făcut sănătos, încît umbla bine ca şi mai înainte.

Aproape de cetatea Amasiei era o mănăstire de femei care se numea Flavia. De acolo s-a adus la sfîntul o fecioară tînără, care nu putea să se împărtăşească cu Tainele dumnezeieşti. Căci atunci cînd venea vremea Împărtăşirii, îndată năvălea asupra ei frică şi cutremur şi striga, întorcîndu-se şi fugind de sfintele Taine. Iar dacă cîndva cu sila i se dădeau Preacuratele Taine, îndată le vărsa, ca pe o amărăciune nesuferită, pentru că duhul cel viclean era într-însa. Deci, arhiereul lui Dumnezeu, făcînd pentru dînsa rugăciuni cu dinadinsul la Dumnezeu, a izgonit dintr-însa duhul cel necurat. Iar fecioara, dobîndind tămăduire, a primit fără tulburare dumnezeiasca împărtăşire, din mîinile arhiereului.

Un tînăr care ştia bine a împodobi bisericile cu zugrăveli, lucra în casa unuia, Hrisatie, cetăţean al Amasiei, şi care, luînd de pe pereţi zugrăveala cea veche, închipuia cu alta nouă sfintele icoane. Era acolo o închipuire veche a Venerei celei fără de ruşine, şi cînd a început a o şterge de pe perete, diavolul cel ce era în închipuirea aceea, i-a vătămat mîna cu o boală cumplită, care se numeşte cancer. Şi mîna lui era o rană netămăduită, încît toţi cei ce o vedeau, ziceau: "Se cade a o tăia, ca nu cumva tot trupul să-i putrezească". Iar tînărul fiind în durerea aceea şi în mîhnire mare, a alergat la plăcutul lui Dumnezeu, Eutihie, cu multă tînguire, cerînd ajutor sănătăţii sale. Sfîntul, făcînd rugăciune către Dumnezeu pentru el şi ungîndu-i mîna cu untdelemn sfinţit, în trei zile l-a tămăduit desăvîrşit şi l-a liberat sănătos. Deci, cu acea mînă tămăduită, tînărul acela, la locul unde luase vătămarea aceea, ştergînd asemănarea zeiţei celei fără de ruşine, a făcut chipul celui fără de plată doctor al său, preasfinţitul Patriarh Eutihie.

Asemenea şi mîna altui tînăr, vătămată cu o boală netămăduită, pe care doctorii îl sfătuiau să o taie, a tămăduit-o sfîntul. Iarăşi, pe un îndrăcit l-au dus la sfîntul, căci se muncea cumplit în toate zilele. Pe acesta fericitul l-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci şi i-a uns fruntea cu sfîntul untdelemn, rănind puterea drăcească ca şi cu o suliţă de foc şi a început cu un glas înfricoşat a răcni, scrîşnind cu dinţii, încît se vedea că tînărul acela era muncit nu de un diavol, ci de mai mulţi. După aceea, înţepenind, zăcea la pămînt ca un mort şi după puţin timp pătimea la fel de cumplit mai multe zile. Sfîntul se minuna, pentru ce atît de lungă vreme nu lasă îndrăcirea pe tînărul acela, şi a poruncit lui Eustatie, preotul său şi scriitorul vieţii acestuia, ca să întrebe pe acel tînăr, cine şi de unde este, ce fel îi este petrecerea şi faptele lui şi cum i s-a întîmplat îndrăcirea aceea".

Deci, fiind întrebat tînărul de toate cele despre sine cu de-a-mănuntul, le-a mărturisit, zicînd: "Eu am fost monah în Mănăstirea Sfîntului Ioan din Acropoli, şi am lepădat de pe mine rînduiala monahicească şi m-

am dus în lume. Apoi am cunoscut o femeie, cu care am făcut multe păcate, de aceea pedepsindu-mă Dumnezeu, pătimesc acestea după cum vedeţi, iar voi, dacă puteţi ceva, ajuta-ţi-mă". Aceasta auzind-o sfîntul şi făcînd pentru dînsul rugăciune cu dinadinsul către Dumnezeu, după obiceiul său, sfătuia pe acel tînăr să se întoarcă iarăşi în mănăstirea sa, la monahiceasca rînduială. După ce tînărul a făgăduit cu hotărîre să facă aceasta, îndată s-a izbăvit de muncirea diavolească, cu rugăciunile arhiere-ului lui Dumnezeu, Eutihie.

Un om oarecare bolnav a alergat la cuviosul, cerînd tămăduire, şi a luat sănătate cu porunca să nu bea vin niciodată. Alt om, ducîndu-se cu aproapele său la judecată, s-a judecat cu nedreptate. Dar cu izbîndirea lui Dumnezeu, a dreptului Judecător, pierzîndu-şi vederea ochilor, un an întreg nu a văzut lumina, şi ducîndu-l alţii, a mers cu pocăinţă la acel făcător de minuni, mărturisindu-şi păcatul său şi căuta tămăduire de boala sufletească şi de cea trupească. Şi le-a cîştigat pe amîndouă prin dumnezeiasca milostivire, din arhierească putere, prin rugăciunile cele primite de Dumnezeu, ale arhiereului lui Hristos, Eutihie, şi s-a dus întru ale sale, văzînd cu ochii ca mai înainte. Apoi o mulţime de bărbaţi, femei şi copii, pătimind de felurite boli, alergau la acest bun doctor şi toţi cîştigau grabnice tămăduiri, cu rugăciunile lui.

În timpul năvălirii perşilor, mulţi oameni din cetăţile de primprejur pustiite şi robite, adunîndu-se la Amasia, fiind foamete foarte mare, acest plăcut al lui Dumnezeu a făcut în mănăstirea sa ca să fie nelipsită hrana. Căci în toate zilele venind la mănăstirea lui popor fără de număr pentru hrană, iconomii au spus sfîntului că, nu numai celor ce vin nu au ce să le dea, ci şi singuri monahii nu au cu ce să se hrănească, fiindcă grîul şi făina s-au sfîrşit. El intrînd în hambar şi lipsa aceea cu totul văzînd-o, s-a rugat lui Dumnezeu şi mîngîind pe fraţi, zicea: "Nădăjduiţi şi credeţi spre Dumnezeu, că cele ce daţi celor ce au trebuinţă, pe acelea îndoite vi le va da Dumnezeu. Căci cu neîndoire nădăjduiesc spre îndurările lui Dumnezeu, că precum în zilele lui Ilie, la Sarepta Sidonului, n-a scăzut la femeia cea văduvă vadra cu făină, aşa şi la noi acum nu vor lipsi cele de trebuinţă; ci vor mînca toţi, se vor sătura şi vor lăuda pe Domnul Dumnezeul nostru".

Şi a fost aşa după credinţa şi după cuvîntul sfîntului. Că pîinile, împărţindu-se neîncetat, nu numai că nu se împuţinau, ci şi mai mult se înmulţeau. Şi cu cît mai mult se cheltuia mîncarea la cei ce veneau, cu atît mai mult toate se înmulţeau în hambar şi în cămară. Deci toţi străinii şi casnicii se hrăneau din destul în zilele cele de foame.

Încă şi de darul proorociei era nelipsit acest plăcut al lui Dumnezeu. Căci cu trei ani mai înainte de moartea împăratului Iustinian, s-a întîmplat că era în Amasia, Iustin, nepotul împăratului, cu boieria Curopalat. Şi ducîndu-se la slujba împărătească undeva, pe acela luîndu-l fericitul Eutihie deosebi, i-a zis: "Ascultă-mă domnule Curopalate, deşi eu sînt păcătos, însă sînt rob şi preot al Dumnezeului meu, Care m-a înştiinţat că tu vei împărăţi după moartea unchiului tău. Deci, caută să nu te îndeletniceşti în multe lucruri, ci ia aminte la tine, ca să fii vrednic spre săvîrşirea voii Domnului degrabă".

Auzind aceasta, Iustin a mulţumit lui Dumnezeu şi cerea de la sfîntul său prooroc ajutor de rugăciuni. Asemenea, mai pe urmă şi lui Tiberie comitul, care avea să împărăţească după Iustin, i-a făcut înştiinţare, prin scrisoarea sa în acest chip, scriind către dînsul pe cînd era în Asiria: "Acum ţi-a dat ţie Dumnezeu povăţuirea poporului şi fără zăbavă îţi va încredinţa şi ocîrmuirile împărăţiei". Acest lucru s-a împlinit îndată.

Murind împăratul Iustinian şi venind la împărăţie nepotul lui, Iustin, iar Ioan scolasticul, cel mai sus zis patriarh al Constantinopolului, sfîrşindu-şi viaţa, preasfinţitul Patriarh Eutihie, după cei doisprezece ani şi opt luni ai izgonirii sale, s-a întors la scaun cu negrăită bucurie a întregului popor, întîmpinîndu-l toţi pe mare şi pe uscat şi strigînd: "Bine este cuvîntat cel ce vine întru numele Domnului!" Şi şi-a luat scaunul său într-o zi de Duminică, în trei zile ale lunii Octombrie, în care, nu cu mult înainte, cu judecata noului împărat, vrăjmaşii lui cei mai sus amintiţi, eparhii Eterie şi Adeia, au fost pedepsiţi cu moartea.

Şi a petrecut celelalte zile ale vieţii sale în pace, împodobind Biserica cu drepte învăţături şi cu faceri de minuni. Pentru că omorul ce era, cu rugăciunea l-a potolit şi pe cei bolnavi i-a tămăduit. După aceea şi el

singur vrînd să plătească fireasca datorie, a căzut în boală trupească, la praznicul prealuminatei Învieri a lui Hristos şi a venit să-l cerceteze dreptcredinciosul împărat Tiberie. El a proorocit împăratului, că degrabă după dînsul se va sfîrşi, lucru care s-a şi împlinit. Că, îmbolnăvindu-se preasfinţitul Eutihie în săptămîna luminată, a chemat în Duminica Tomei tot clerul său şi dîndu-le pace, binecuvîntare şi cea din urmă sărutare, după ce a înnoptat, a adormit cu somnul morţii celei vremelnice întru Domnul. Iar sfîntul lui suflet s-a dus în ziua cea neînserată şi veşnică la sfinţii ierarhi. A stat pe scaun, după întoarcerea sa din surghiun, patru ani şi şase luni, iar toţi anii de la naşterea sa au fost şaptezeci. Şi a fost îngropat cu slavă în biserica apostolilor, înaintea treptelor altarului, unde erau moaştele sfinţilor apostoli Andrei, Timotei şi Luca.

După mutarea preasfinţitului Patriarh Eutihie, dreptcredinciosul împărat Tiberie a trăit numai patru luni şi trei zile şi s-a săvîrşit cu pace, după proorocia sfîntului. Iar noi pentru toate acestea, să slăvim pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, pe Dumnezeu în Treime. Amin.

Notă - Nechifor scrie în cartea a 17-a, capitolul 31, că împăratul Iustinian cînd era să moară, urmînd marelui împărat Constantin - care fiind aproape de sfîrşitul său, şi-a făcut testament, ca preasfinţitul Atanasie cel Mare să se întoarcă la al său scaun; aşa a făcut şi Iustinian, poruncind cu aşezămînt lui Iustin nepotul său, care avea să ia împărăţia după dînsul, ca pe preasfinţitul Patriarh Eutihie să-l întoarcă la scaunul Patriarhiei Constantinopolului.

Deci este şi aceasta de crezut, că înaintea sfîrşitului său, împăratul s-a lepădat de cel mai de sus eres şi s-a sfîrşit în dreapta credinţă. De aceea cu cei dreptcredincioşi împăraţi pe acela îl pomeneşte Biserica şi întotdeauna îi face pomenirea lui la 11 Noiembrie, pentru lucrurile cele multe şi bune ale lui, pentru osîrdia către Dumnezeu şi pentru pocăinţa lui.

Cuviosul Gheorghe Mărturisitorul, Mitropolitul Mitiliniei (7 aprilie)

Acest Cuvios Părinte Gheorghe, iubind pe Hristos din tinereţe, a primit viaţa monahicească, a trecut prin toată fapta bună şi a cîştigat smerită cugetare, ca nimeni altul. Apoi s-a făcut mărturisitor al lui Hristos pe vremea împărăţiei lui Leon Isaurul, răbdînd prigonire şi chinuire de la luptătorii de icoane. După aceea s-a ridicat la scaunul arhieriei şi la Mitropolia insulei Lezvia, în cetatea Mitiliniei, pe vremea împărăţiei drept credincioşilor Constantin şi Irina. El era foarte milostiv, săturînd pe cei flămînzi prin îndestulată dare. Iar pentru multa înfrînare s-a făcut părtaş cu îngerii şi s-a arătat făcător de minuni, tămăduind bolile cele nevindecate şi izgonind duhurile cele necurate.

Ajungînd împărăţia lui Leon Armeanul, cel care a înnoit lupta împotriva sfintelor icoane, a suferit iarăşi prigonire pentru sfintele icoane, fiind la adînci bătrîneţi. Iar mai înainte de împărăţia acelui Leon Armeanul, de înnoirea luptei împotriva icoanelor şi de izgonirea Sfîntului Gheorghe, s-au făcut oarecare semne în cetatea aceea, care arătau mai înainte primejdia şi tulburarea Bisericii lui Hristos era să fie. Căci odată în sfînta biserică a Marei Muceniţe Teodora ce este aproape de liman, în vremea cîntării Vecerniei, poporul cîntînd "Doamne miluieşte", sfînta cruce, care sta pe sfînta masă, deodată s-a ridicat cu o nevăzută putere de la locul său, cu mare zgomot, şi s-a înălţat la boltă. Apoi, plecîndu-şi vîrful în jos, a căzut la pămînt. Poporul văzînd aceasta, s-a cuprins de mare frică şi spaimă şi ridicîndu-şi ochii şi mîinile în sus, a strigat cu mare glas multă vreme "Doamne miluieşte" şi nu voia să iasă din biserică, pentru că aştepta să năvălească asupra acelei insule a Lezviei o pierzare grabnică. În vremea aceea era acolo Cuviosul Simeon cu fratele său Gheorghe, cel mai tînăr - acest Gheorghe a fost mai pe urmă moştenitor al scaunului acestui Gheorghe mai bătrîn. Deci acel Simeon, fiind mai înainte văzător, a zis cu plîngere către popor: "Nu va fi aşa, fraţilor, precum aşteptaţi, nici nu va pierde Dumnezeu latura aceasta pînă în sfîrşit; ci va veni în zilele acestea un împărat urîtor de Dumnezeu şi potrivnic Lui, care va lua podoaba Bisericii, aruncînd la pămînt cinstitele icoane".

După puţine zile, în aceiaşi biserică, fiind din întîmplare uşile deschise, un porc sălbatic mare şi înfricoşat, avînd urechile şi coada tăiate, a intrat în biserică în Sfîntul Altar şi s-a culcat pe scaunul de sus. Văzînd aceasta slujitorii bisericii, au încercat să-l scoată, dar nu puteau, fiind sălbatic, căci repezindu-se, îi fugărea pe toţi care voiau să-l scoată din Altar. Apoi aducîndu-se drugi mari, l-au bătut multă vreme pînă la sînge şi, obosindu-l cu mare greutate, l-au putut scoate. Despre acest lucru înştiinţîndu-se acest fericit Simeon, a zis: "Să mă credeţi, fiilor, că porcul acela prevesteşte pe cel ce are să fie episcop aici cu voinţa lui Dumnezeu, care va avea obicei şi viaţă porcească".

Şi s-a împlinit aceasta degrabă, pentru că, venind la împărăţie cel mai sus pomenit Leon Armeanul, cînd a ridicat prigonire asupra Bisericii lui Dumnezeu, chemînd la Constantinopol pe mulţi episcopi, voia să-i amăgească la eresul său cel luptător de icoane. Atunci, fiind chemat şi Cuviosul Părintele nostru Gheorghe Mitropolitul Mitiliniei, s-a arătat ostaş viteaz al lui Hristos. Că mulţi învoindu-se la credinţa cea rea a împăratului, el, prin înţelepciunea cea bogată, a ruşinat pe împărat, iar pe mincinosul patriarh Teodot, care se numea "Casiter" şi pe ceilalţi cu dînşii eretici, i-a făcut să-şi cunoască amăgirea lor.

Iar împăratul şi mincinosul patriarh, nesuferind mustrările de la dînsul, l-au izgonit în Herson; iar în locul lui a pus mitropolitul pe un oarecare eretic, care, asemenea porcului care iese din pădure, a muşcat şi a prihănit via lui Hristos, călcînd sfintele icoane şi tulburînd ca o fiară oile cele cuvîntătoare.

Sfîntul Gheorghe, petrecînd în surghiun celelalte zile ale vieţii sale, a făcut multe minuni, cu darul lui Hristos. După aceea, sosind vremea morţii lui, a răsărit pe cer o stea foarte luminoasă, vestind mai înainte sfîrşitul lui cel fericit, care s-a văzut şi în insula Lezviei.

După aceea s-a cunoscut şi în Mitilinia de către oile cele cuvîntătoare, ducerea către Domnul a Sfîntului Gheorghe păstorul lor, pentru că, pe cel ce a fost în viaţă lumină lumii, prin faptele cele bune, pe al acelui fericit sfîrşit l-a preamărit Dumnezeu, prin stea luminoasă şi, după sfîrşit, au izvorît din moaştele lui izvoare de minunate tămăduiri, spre preamărirea plăcutului Său. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Caliopie
(7 aprilie)

O femeie, Teoclia, din Perga Pamfilei, fiind dreptcredincioasă şi temătoare de Dumnezeu cu toată casa sa, făcea milostenii multe şi avea viaţă cinstită. Apoi, fiind însoţită cu un bărbat cinstit şi cu rangul de senator şi patriciu, nu a născut fii mulţi ani, căci era stearpă. După aceea a zămislit, cerînd de la Dumnezeu dezlegarea nerodirii sale prin rugăciuni. Cînd purta în pîntece pe cel zămislit, bărbatul ei a murit lăsîndu-i bogăţie mare. Iar ea, după ce a născut fiu, i-a pus numele Caliopie şi l-a crescut în învăţătura cărţii, sîrguindu-se să-l înveţe bine frica de Dumnezeu şi toată înţelepciunea dumnezeieştilor Scripturi. Dar în vremurile acelea cei mai mulţi oameni se închinau şi aduceau jerfe necuraţilor idoli. Iar Sfîntul Caliopie se îndeletnicea totdeauna cu rugăciuni şi cu postiri.

După ce s-a adus ştire judecătorului despre sfîntul tînăr, că este creştin, fericita Teoclia, maica sa, dînd fiului său aur mult, haine şi slugi, l-a trimis cu corabia în altă ţară ca să scape de judecata păgînească. Şi a plutit fericitul Caliopie în Pembropoli, cetatea Ciliciei, unde păgînul ighemon Maxim făcea jertfe, hore şi jocuri în cinstea necuraţilor săi idoli. Văzînd aceasta sfîntul tînăr, se mira şi a întrebat pe unii: "Care este pricina unei dănţuiri ca aceasta?" Iar ei au răspuns: "Acum este praznicul zeilor noştri; deci vino şi tu de te împărtăşeşte cu noi la ospăţul nostru". Iar el le-a răspuns: "Sînt creştin şi prăznuiesc cele ce sînt ale Hristosului meu. Deci, nu este cu putinţă ca omul care slăveşte pe Hristos, să intre în necuratele jertfe ale zeilor păgîneşti".

Deci, a ajuns aceasta la auzul lui Maxim ighemonul, care, umplîndu-se de mînie, a poruncit să prindă pe sfîntul tînăr şi să-l pună înaintea judecăţii sale. Şi l-a întrebat: "Cum te numeşti?" Sfîntul a răspuns: "Sînt

creştin şi mă numesc Caliopie". Ighemonul a zis: "Ospăţul cel mare făcîndu-se acum pentru praznicul zeilor, cum numai tu singur stai în amăgire, nevrînd să prăznuieşti cu noi?" Grăit-a Sfîntul Caliopie: "Voi sînteţi cei ce umblaţi în amăgire şi în întuneric, că aţi lăsat pe Dumnezeul Cel viu, pe Ziditorul cerului şi al pămîntului, Care a făcut toate cu cuvîntul şi vă închinaţi lemnului celui nesimţitor, pietrei celei scobite şi lucrului celui făcut de mîini păgîneşti". Ighemonul zise: "Tinereţile tale te fac îndrăzneţ, dar îţi pregătesc nu puţine munci. Din ce ţară şi din ce neam eşti?", l-a întrebat ighemonul. Sfîntul răspunse: "Sînt din Perga Pamfilei, din neam de senator şi de patriciu; dar mai de cinste decît toate îmi este aceasta, căci sînt creştin". Ighemonul zise: "Ai părinţi?" Sfîntul răspunse: "Am maică, iar tatăl meu a murit încă de mult". Ighemonul zise: "Mă jur pe marele zeu, adică soarele, şi pe toţi zeii, că de te vei închina zeilor, am o fiică una născută, pe aceasta ţi-o voi da de soţie". Sfîntul răspunse: "De aş fi voit să mă însor, aş fi putut s-o iau de soţie pe fiica ta şi s-o duc în averea maicei mele. Dar să ştii că am făgăduit lui Hristos, Dumnezeul meu, Cel ce m-a zidit după chipul Său, ca să-mi păzesc trupul acesta de ţărînă în feciorie curată şi fără de prihană să-l pun înaintea dreptei Lui judecăţi. Deci fă ceea ce voieşti, dar eu sînt şi rămîn creştin!"

Ighemonul zise: "Necuratule şi prearăule, nu ţi se pare că prin nişte cuvinte ca acestea mă vei porni spre mînie, ca să te ucid mai degrabă? Să ştii că te voi munci mult sfărmîndu-ţi trupul bucăţi, iar rămăşiţa o voi da focului spre ardere". Sfîntul răspunse: "Cu cît îmi vei lungi muncile mai mult, cu atît mai luminoasă cunună mi se va împleti de Hristosul meu, pentru pătimirea mea; pentru că zice Scriptura: "Nimeni nu se încununează, dacă nu va fi muncit după lege"". Ighemonul zise către slujitori: "Întindeţi-l şi sfărmaţi-i toate oasele cu toiege de plumb". Deci, fiind bătut, Sfîntul Caliopie a grăit: "Mulţumesc Ţie Hristoase că m-ai învrednicit a pătimi muncă pentru mărirea numelui Tău Cel Sfînt".

Ighemonul zise către dînsul: "Jertfeşte zeilor, ca să-ţi vezi moşia şi să nu te lipseşti de averile tale, că vezi cît de amar te munceşti". Sfîntul răspunse: "Văd dulceaţa odihnei ce are să-mi fie, care îmi este făgăduită de la Hristos, iar muncile nu le simt. Şi dacă sînt acum în ţară străină, ştiu că al Domnului este pămîntul şi plinirea lui. Dar aici văd şi pe maica mea şi patria mea, pentru că maica mea este dreptcredincioasa Biserică a lui Hristos, iar patria îmi este Ierusalimul cel ceresc după cuvîntul Apostolului care zice: "Petrecerea noastră este în cer! Iar de-mi vei pomeni de maica cea după trup, mă întăresc prin dumnezeiescul glas care zice: *Că cel ce iubeşte pe tată sau pe mamă mai mult decît pe Mine nu este vrednic de Mine*". Iar îndestularea bogăţiei întru nimic o socotesc, căci voiesc mai bine să pătimesc cu Hristos Cel răstignit decît să am saţiul cel de puţină vreme cu păcatul acestei lumi nebune".

Ighemonul zise către slujitori: "Precum este întins, întoarceţi-l şi-l bateţi pe pîntece cu vine crude, zicîndu-i: "Necuratule, nu răspunde una pentru alta, ci să-mi răspunzi la cele întrebate"". Sfîntul Mucenic Caliopie a zis către ighemon: "Nebunule şi mai cumplitule decît toată fiara, înstrăinatule de bunătăţile cereşti, eu îţi grăiesc cuvintele dreptăţii, iar tu avîndu-ţi ochii sufleteşti orbiţi şi urechile astupate ca să nu auzi cuvintele Domnului şi cu nedreptate mă munceşti bătîndu-mă ca pe un tîlhar". Atunci a zis ighemonul către slujitori: "Aşezaţi o roată de muncire cu fiare ascuţite, să puneţi foc mare sub dînsa şi, întinzînd pe Caliopie pe roată, să-l ţineţi pînă la dezlegarea încheieturilor; apoi să-l întoarceţi ca, tăindu-se de fiare şi aprinzîndu-se de foc, să piară".

Începîndu-se acea muncire, iar pe sfîntul tînăr durîndu-l, a strgat către Domnul, zicînd: "Vino şi-mi ajută Hristoase al meu robului Tău, ca pînă în sfîrşit să se preamărească în mine nevrednicul, numele Tău cel sfînt şi să ştie toţi că cei ce nădăjduiesc în Tine nu se vor ruşina în veci". Şi îndată i-a stat înainte Îngerul Domnului, care a stins focul şi roata a oprit-o, apoi a făcut-o nemişcată, încît nu mai puteau slujitorii să întoarcă roata, cît de puţin. Şi se uda tînărul trup al mucenicului cu sîngele de pe roată, iar oasele i se vedeau prin rănile cele adînci, pentru că roata avea în amîndouă părţile cuţite ascuţite în chip de ferăstrău.

Deci a poruncit ighemonul să dezlege de pe roată pe mucenic şi să-l ia; şi era jalnică privelişte tuturor celor ce priveau. Apoi poporul a strigat, zicînd: "O, judecată nedreaptă! O, ce tînăr şi cum se pierde!" Şi a zis ighemonul către Sfîntul Caliopie: "Oare nu ţi-am spus că tinereţile tale te fac îndrăzneţ şi mai grele munci îţi mijlocesc ţie?" Răspuns-a Sfîntul: "Cîine fără de ruşine, ţi se pare că m-am înfricoşat de muncile tale?" Zis-a ighemonul: "Ticălosule, mă ocărăşti ca să te pierd mai degrabă; dar nu va fi astfel. Deci

apropie-te şi jertfeşte zeilor ca să scapi de cele mai multe şi mai cumplite munci". Sfîntul mucenic a zis: "Nădăjduiesc spre Hristosul meu că nu-mi voi păta curata mărturisire a lui Dumnezeu, Care este întru mine. Trupul meu stă înaintea ta, deci munceşte-l precum voieşti, avînd să-ţi iei răsplata de la Dumnezeu în ziua înfricoşatei judecăţi; căci *cu ce măsură vei măsura, cu aceea ţi se va măsura ţie*".

Zis-a ighemonul către slujitori: "Ferecaţi-l cu lanţuri de fier, apoi azvîrliţi-l în cea mai dinăuntru temniţă şi să nu aveţi de dînsul nici o grijă, nici să lăsaţi pe cineva dintre creştini să intre la dînsul, ca nu cumva să-l fericească pentru răbdarea lui". Şi îndată slujitorii ferecînd pe pătimitorul, l-au aruncat în temniţa cea mai adîncă.

Iar Teoclia, fericita lui maică, aflînd despre pătimirea pentru Hristos a Sfîntului Caliopie, fiul ei cel unul născut, a scris îndată aşezămînt desăvîrşit pentru casa sa şi pentru toate averile. Şi a dăruit libertate robilor şi roabelor sale, în număr de două sute şi cincizeci, şi cît aur şi argint avea, ca şi îmbrăcăminte de mult preţ, pe toate le-a împărţit săracilor, iar pe celelalte moşii şi averi, adică ţarine şi vii le-a dăruit Sfintei Biserici. Apoi, lăsîndu-şi patria sa, s-a dus în Cilicia la fiul său cel ce pătimea pentru Hristos. Şi, dînd străjilor temniţei aur, a intrat în cea mai dinăuntru temniţă şi văzînd pe fiul său în lanţuri, i s-a închinat lui şi îi ştergea rănile. Iar Sfîntul Caliopie fiind legat cu fiare şi cu tot trupul istovit de multe răni, nu putea să se scoale înaintea maicei sale şi a zis: "Bine ai venit, maica mea, mărturisitoarea patimilor lui Hristos". Iar ea, văzînd trupul fiului zdrobit cu răni, grăia către dînsul: "Fericită sînt eu şi bine cuvîntat este rodul pîntecelui meu, de vreme ce te-am pus ca Ana pe Samuil, ca un vas sfînt înaintea lui Dumnezeu şi ca Sara pe Isaac te-am adus lui Dumnezeu jertfă bineprimită".

Şi a petrecut maica în temniţă toată noaptea aceea, şezînd lîngă picioarele fiului, cîntînd cu dînsul împreună şi slăvind pe Dumnezeu. Iar la miezul nopţii a strălucit o lumină mare în temniţă şi s-a făcut un glas, zicînd: "Voi sînteţi sfinţii lui Dumnezeu, mărturisitori ai lui Hristos şi stricători ai idolilor, cei ce v-aţi lăsat patria şi averile şi cu Hristos aţi voit a pătimi".

A doua zi Maxim ighemonul, şezînd la judecată, a scos din temniţă pe Sfîntul Caliopie spre ispitire şi, aducîndu-l înaintea sa, a zis către dînsul: "Oare te-ai schimbat din nebunia ta? Sau iarăşi voieşti să pătimeşti rău, ca şi dascălul tău Hristos?" Răspuns-a Sfîntul: "Mă minunez de neruşinarea ta, că de multe ori auzind de la mine unul şi acelaşi răspuns, că sînt creştin şi pentru Hristos voiesc să mor şi iarăşi mă întrebi de acelaşi lucru şi nu te ruşinezi a te împotrivi adevărului. Pentru că eu doresc să pătimesc asemenea ca şi Hristos al meu şi mă sîrguiesc în tot chipul să mor pentru dînsul".

Auzind aceasta ighemonul, şi din nişte răspunsuri ca acestea cunoscînd cugetul neschimbat al mucenicului şi mărimea lui de suflet cea nemişcată, a poruncit ca asemenea lui Hristos să-l răstignească pe Cruce. Şi era ziua aceea Joia cea mare, în care se săvîrşeşte aducerea aminte de Cina Sfintelor Taine ale lui Hristos. Şi văzînd Sfînta Teoclia pe fiul său dus la locul de răstignire, a dat ostaşilor cinci galbeni, rugîndu-i să nu răstignească pe Sfîntul Caliopie ca pe Hristos, ci cu capul în jos. Iar aceasta a făcut-o din smerenie, socotind a fi nevrednic ca fiul ei să fie asemenea cu Hristos, Domnul său, prin răstignire.

Deci, a fost răstignit Sfîntul Caliopie cu capul în jos pentru Hristos, în ziua Cinei celei mîntuitoare, iar în Vinerea cea mare a Patimilor lui Hristos, în ceasul al treilea din zi şi-a dat duhul în mîinile lui Dumnezeu. Atunci un glas dumnezeiesc, venind către dînsul din cer, a zis: "Suie-te, mucenice al lui Hristos, împreună moştenitorule cu sfinţii". Iar după ce au luat de pe Cruce trupul lui cel mort, a cuprins grumazul fiului fericita sa maică, slăvind pe Hristos, şi îndată şi-a dat şi ea duhul. Apoi venind fraţii, au luat trupurile amîndurora şi le-au îngropat împreună la un loc cinstit, lăudînd pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, Căruia I se cuvine toată slava, în vecii vecilor. Amin.

Pomenirea Sfinţilor Apostoli Irodion, Agav, Ruf, Asincrit, Falegont şi Ermie, din numărul celor şaptezeci
(8 aprilie)

Sfîntul Apostol Irodion era de neam din Tarsul Ciliciei, ruda Sfîntului Apostol Pavel şi slujitor al Sfinţilor Apostoli în toate. El a fost pus episcop de dînşii al Neopatarelor şi pe mulţi din elini i-a întors prin sfînta lui învăţătură la Hristos. Pentru acest lucru pizmuindu-l evreii, au năvălit asupra lui împreună cu slujitorii de idoli şi l-au muncit tare, căci unii îl băteau pe Sfîntul Irodion, unii cu pietre îi sfărîmau gura, iar alţii cu lemne îl loveau peste cap. După aceea cu un cuţit a fost lovit, fiind ca şi mort scăldat în sînge. Socotind că a murit, l-au lăsat şi s-au dus, dar Sfîntul Apostol, cu darul lui Dumnezeu rămînînd viu, a propovăduit după aceea Cuvîntul Domnului în Roma, împreună cu Sfîntul Apostol Petru.

Sfîntul Apostol Pavel, scriind de la Corint Epistola către romani, a pomenit despre Sfîntul Irodion, care era pe atunci în Roma lîngă Sfîntul Petru, zicînd: *Închinaţi-vă lui Irodion, ruda mea*. Cînd Sfîntul Petru a fost răstignit, atunci Sfîntul Irodion, după mărturia lui Metafrast, a fost tăiat împreună cu Sfîntul Olimp şi cu mulţime de credincioşi.

Sfîntul Apostol Agav, a fost plin de proorocescul dar. Despre el vorbesc Faptele Apostolilor astfel: *S-au pogorît din Ierusalim prooroci în Antiohia şi, sculîndu-se unul dintre dînşii cu numele Agav, arăta cu duhul, că avea să fie foamete mare în toată lumea, care a şi fost pe vremea lui Claudie Cezarul.* Şi iarăşi în Cezareea Sfîntul Agav a spus mai dinainte Sfîntului Apostol Pavel, pătimirile cele ce avea să le aibă în Ierusalim. Luînd brîul lui Pavel şi legîndu-şi mîinile şi picioarele sale, a zis: *Aşa grăieşte Duhul Sfînt: pe bărbatul al căruia este brîul acesta, aşa îl vor lega în Ierusalim iudeii şi-l vor da în mîinile neamurilor*. Sfîntul Agav a propovăduit pe Hristos în părţile ce i se orînduiseră lui şi pe mulţi a întors la Hristos Dumnezeu.

Sfîntul Apostol Ruf, despre care grăieşte Sfîntul Pavel, în Epistola către Romani, zicînd: *Închinaţi-vă lui Ruf celui ales întru Domnul,* a fost episcop în Teba din Elada.

Sfîntul Apostol Asincrit se pomeneşte în aceeaşi Epistolă a lui Pavel către Romani, că a fost episcop în Iraclea, în părţile Asiei.

Despre Sfîntul Apostol Falegont se pomeneşte în aceeaşi epistolă că a fost episcop în Maratoni, cetatea Frachiei.

Despre Sfîntul Apostol Ermie se pomeneşte în aceiaşi epistolă, că a fost episcop în Dalmaţia.

Toţi aceşti apostoli din numărul celor 70 au propovăduit în lume bunavestire a lui Hristos, aducînd pe cei necredincioşi la adevărata credinţă şi munciţi fiind în multe feluri de către iudei şi de elini, s-au sfîrşit.

Viaţa Cuviosului Nifon, Episcopul Novgorodului
(8 aprilie)

Fericitul Nifon s-a făcut monah al sfintei Mănăstiri Pecersca, în zilele egumenului Timotei. Şi rîvnea preamult vieţii cuvioşilor şi marilor părinţi, ostenindu-se cu dumnezeiască plăcere în rugăciune, priveghere, post şi în toate obiceiurile cele îmbunătăţite. Iar cînd fericitul Ioan, episcopul Novgorodului, s-a lăsat de bunăvoie de scaunul său, unde s-a ostenit douăzeci de ani, fiind slăbit, s-a retras la linişte în mănăstire. Atunci fericitul Nifon, strălucind cu razele bunătăţilor sale cele multe şi în părţile cele mai depărtate, prin voia lui Dumnezeu, a fost ales de toţi cu un glas la scaunul episcopiei Novgorodului; şi s-a sfinţit în Kiev de preasfinţitul mitropolit Mihail al doilea.

Astfel, venind la scaunul său şi fiind ca o făclie pusă în sfeştnic, cu mult mai luminos a strălucit cu rîvna cea mare pentru ocîrmuirea cea cu bună rînduială a dreptei credinţe, sîrguindu-se foarte mult spre înmulţirea slavei lui Dumnezeu şi spre paza vieţii celei vremelnice şi a celei veşnice, a oilor sale cuvîntătoare. Căci mai înainte de toate, înmulţind slava lui Dumnezeu prin sîrguinţa sa a zidit o biserică de piatră, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, în mijlocul Novgorodului şi cu dumnezeiescul ajutor a terminat-o în puţin timp. Iar biserica Sfintei Sofia din acea cetate, a înfrumuseţat-o cu zugrăvire de icoane pînă la pridvor şi cu plumb a acoperit-o pe deasupra.

Păzind cu credinţă viaţa oilor cuvîntătoare, se afla acest bun păstor într-o bunătate ca aceasta. De se întîmpla cîndva război între ei, el se sîrguia cu totul să-i împace. Aşa a auzit odată că stăteau împotrivă kievenii şi cernigovenii, cu mulţime de ostaşi, voind să facă război. De aceea luînd cu sine pe dregătorii Novgorodului, s-a dus la cei ce se pregăteau de război şi, Dumnezeu ajutîndu-i, i-a împăcat. Asemenea şi în alte războaie binecuvînta poporul Domnului cu pace, păzindu-le vremelnica lor viaţă. Dar mai mult se îngrijea de păzirea vieţii veşnice a oilor celor cuvîntătoare şi la aceasta îşi aducea aminte de cuvintele Domnului cele grăite pentru Dumnezeu Tatăl. "Ştiu, zice, că porunca Lui este viaţa veşnică", şi de aceea sfătuia cu toată puterea pe credincioşi, să nu se depărteze de poruncile Domnului şi de învăţăturile cele de pravilă ale Bisericii Lui, ca să nu se depărteze de veşnica viaţă. Iar pe cei ce se depărtau şi făceau călcare de lege, îi mustra, propo-văduindu-le deschis că vor pieri pentru fărădelegea lor, stîndu-le asupra în bună vreme şi fără de vreme, mustrîndu-i, certîndu-i şi rugîndu-i cu toată îndelunga răbdare precum a poruncit Apostolul.

În zilele acestui fericit, izgonind novgorodenii pe voievodul lor Vsevolod Mstislavici, a venit la dînşii spre domnie, fiind chemat, Sviatoslav Olgovici şi s-a însurat cu o femeie care după învăţătura pravilei nu i se cădea. Atunci acest fericit arhiereu nu numai că nu a voit să-l cunune, dar pe tot clerul său l-a oprit, ca să nu-i vadă nici cununia, ca unui fărădelege, cînd s-a cununat de preoţii care veniseră cu dînşii, şi mustra pe voievod cu îndrăzneală pentru călcarea lui de lege, urmînd psalmului ce zice: *Grăit-am mărturiile Tale înaintea împăraţilor şi nu m-am ruşinat*.

Acest bărbat rîvnitor, a scos din călcarea de lege Biserica Rusiei, ce era împotriva pravilei, în acest fel. A ajuns sfîrşitul fericit al lui Mihail, preasfinţitul mitropolit al Kievului, nu al celui dintîi care de mult se pristăvise, ci al altuia mai din urmă, de la care acest sfînt episcop Nifon a primit sfinţirea. Iar marele voievod al Kievului Iziaslav Mstislavici a ales în locul lui la arhierescul scaun al mitropoliei Kievului, pe unul Clima filozoful, care era călugărit în schimă şi a voit să fie sfinţit, netrimiţînd, pentru oarecare împiedicare, ca să ia binecuvîntare de la preasfinţitul scaun la Patriarhia Constantinopolului.

Deci a adunat pentru aceasta sobor din episcopii pămîntului Rusiei, între care s-au adunat: Onufrie al Cernigovului, Teodor al Belgorodului, Eftimie al Periaslavului, Damian al Iorbevului, Teodor al Vladimirului, sfîntul acesta al Novgorodului, Manuil al Smolenscului, Ioachim al Turovii şi Cosma al Poloniei. La acest sobor Sfîntul Nifon, episcopul Novgorodului, nu voia nicidecum ca episcopii Rusiei să îndrăznească a-şi sfinţi mitropolit fără binecuvîntarea celui a toată lumea Patriarh al Constantinopolului, pentru că mărturisea cu vrednică credinţă şi cu tărie, că acest lucru este potrivnic învăţăturii sfintei Biserici a Răsăritului, care prin Sfîntul Botez s-au luminat fiii Rusiei de la scaunul Constantinopolului făcîndu-se fii ai Ortodoxiei, adică ne-a făcut fii ai lui Dumnezeu, Care ne-a cercetat de sus. Căci de acolo şi pe Mihail, întîiul Mitropolit al Kievului l-a dat şi cu putere a întărit ca să fie mitropolit în Kiev cu binecuvîntarea Patriarhului Constantinopolului.

Grăind acestea viteazul mărturisitor, îngrozea pe fiii Rusiei cu bărbăţia, ca nu cumva prin împotrivire să cadă din alegerea de fii ai Răsăritului, cu voia lui Dumnezeu, pentru că zicea: "Vine mînia lui Dumnezeu peste fiii cei nesupuşi". Şi se ţineau de mărturisirea lui cinci episcopi ai Rusiei, Cosma al Poloschiei, Ioachim al Turovchiei, Manuil de Smolensc, Eftimie al Periaslaviei, Teodor al Belgorodiei. Însă ca să nu fie ruşinat pentru a sa nedreaptă voinţă, n-a ascultat pe fericitul Nifon, ci ceea ce a voit, aceea a şi făcut cu ceilalţi episcopi plecaţi lui. Şi aşa cu porunca voievodului, Clima cel care avea capul Sfîntului Clement Papa al Romei, pe care marele Sfînt Vladimir cînd a primit Sfîntul Botez, l-a adus din Herson, dîndu-i-se lui în dar de episcopul Hersonului spre binecuvîntare, a fost sfinţit aici, în loc de binecuvîntarea ce se

cădea să aibă de la Patriarhul Constantinopolului, după sfatul lui Onufrie episcopul Cernigovului. Şi n-a fost după pravilă pe scaunul arhieresc al Mitropoliei Kievului.

Apoi i s-a întîmplat a avea trebuinţă de acest fericit Episcop Nifon, ca să slujească cu dînsul dumnezeiasca Liturghie. Dar Sfîntul Nifon, rîvnitorul dreptei credinţe, îi zicea: "Deoarece n-ai luat binecuvîntare de la Patriarhul Constantinopolului, cel a toată lumea, precum nu ne-am învoit la sfinţirea ta, aşa şi acum nu mi se cade a sluji cu tine". Atunci Clima, mîniindu-se pe fericitul, îndemna pe voievodul Iziaslav asupra lui şi pe ajutătorii săi ca să-l trimită în surghiun. Iar voievodul Iziaslav, pentru aceea, nu îl lăsa pe fericitul în Novgorod la scaunul episcopiei, ci îl ţinea în Mănăstirea Pecersca în surghiun. Dar fericitul petrecea acolo, foarte mult bucurîndu-se, şi mulţumea lui Dumnezeu că s-a întors la liniştita sa viaţă cu sfinţii.

Iar cînd iubitorul de Hristos domnul Gheorghe Monomaho-vici, a biruit pe Iziaslav Mstislavici şi a luat domnia Kievului, atunci a liberat pe sfîntul la scaunul lui din Novgorod cu mare cinste. Iar novgorodenii cei ce erau tulburaţi şi lepădaţi ca oile ce n-au păstor, l-au primit cu bucurie negrăită. Apoi patriarhul Constantinopolului cel a toată lumea, auzind despre fericitul toate acestea, arătînd bărbăţie pentru învăţăturile părinteşti, a trimis scrisoare la dînsul, fericindu-l pentru mărimea înţelegerii şi a tăriei şi numărîndu-l cu cei de demult sfinţi părinţi, care s-au luptat cu tărie pentru dreapta credinţă. Iar el, citind patriarhiceasca binecuvîntare, se întărea cu mai multă rîvnă. De aceea nu a fost lipsit de plata cea vrednică a ostenelilor sale de la Iisus Începătorul păstorilor, precum ne-a arătat fericitul lui sfîrşit, de care vom spune aici.

După cîtăva vreme de la întoarcerea sa pe scaunul lui din Novgorod, fericitul episcop Nifon a auzit, că de la patriarhul a toată lumea din Constantinopol se aduce în Rusia un mitropolit Constantin, ca pe Clima mitropolitul Kievului, cel nesfinţit după pravilă şi care a tulburat pe credincioşi, să-l pogoare de pe scaun şi să se suie el. Atunci, umplîndu-se de bucurie duhovnicească, a gîndit în sine, ca să le împlinească pe amîndouă odată, şi de la acest arhiereu să ia binecuvîntare şi să se închine în sfînta Mănăstire Pecersca, Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi Cuvioşilor Părinţi. Pentru acea pricină a venit iarăşi în cetatea Kievului şi aştepta venirea mitropolitului, care de curînd ieşise din Constantinopol, precum cu încredinţare se înştiinţase.

Şi vieţuind în sfînta Mănăstire Pecersca, avea mare dragoste către Preasfînta Născătoare de Dumnezeu şi către Sfinţii Părinţi. Dar nu după multă vreme a venit acolo o boală cumplită, care a adus moartea cuviosului acesta. Atunci a spus fraţilor o minunată vedenie, pe care a văzut-o, cu trei zile mai înainte de a se îmbolnăvi. "Venind eu în chilie, zicea el, după cîntarea Utreniei, aveam nevoie de puţină odihnă şi îndată un somn uşor mi-a venit şi iată m-am aflat în biserica aceasta a sfintei Mănăstiri Pecersca, la locul lui Nicolae Sviatoşa şi mă rugam mult cu lacrimi către Preasfînta Născătoare de Dumnezeu, că doar aşa aş vedea pe bunul egumen, care şi după moarte are sîrguinţă pentru înmulţirea faptelor bune în locaşul său, adică pe Cuviosul Teodosie".

Apoi ducîndu-se în biserică fraţi mulţi, şi unul dintr-înşii apropiindu-se de mine, mi-a zis: "Oare voieşti ca să vezi pe Cuviosul Părintele nostru Teodosie?" Iar eu văzîndu-l pe dînsul şi alergînd de bucurie, am căzut la picioarele lui şi m-am închinat pînă la pămînt. Iar el, ridicîndu-mă, m-a binecuvîntat şi mi-a zis: "Bine ai venit, frate şi fiule Nifone! De acum vei fi nedespărţit de noi". Şi ţinea în mîinile sale o carte, pe care, dacă am cerut-o, mi-a dat-o; iar eu, desfăcînd-o, am citit-o. Această vedenie făcîndu-mi-se - zice fericitul Nifon -, îndată mi-am venit în simţiri şi acum ştiu, că această boală îmi este încercare de la Dumnezeu".

Bolind astfel treisprezece zile, a adormit cu pace întru Domnul, în opt zile ale lunii Aprilie, sîmbătă în Săptămîna cea Luminată şi s-a pus trupul lui cu cinste, în peştera Cuviosului Teodosie. Iar cu duhul stă împreună cu Cuviosul cel cu numele darului, înaintea scaunului Stăpînului Hristos, unde, îndulcindu-se de cereştile frumuseţi cele negrăite, se roagă şi pentru noi fiii săi, zicînd: "Iată noi şi pruncii pe care ni i-a dat Dumnezeu!" Căruia, în Treimea cea nedespărţită, adică Tatălui, împreună şi Fiului şi Sfîntului Duh, I se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în nesfîrşiţii veci. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Evpsihie
(9 aprilie)

Sfîntul Mucenic Evpsihie a fost născut şi crescut în Cezareea Capadochiei, din părinţi de bun neam şi cu dregătorie de patrician; şi a petrecut fără prihană anii tinereţilor lui, în întreaga înţelepciune cea creştinească. El a dus o viaţă fără prihană şi s-a însoţit cu femeie după legea nunţii, pe vremea împărăţiei potrivnicului lui Dumnezeu, Iulian Paravatul. Încă pînă a nu se sfîrşi ospăţul nunţii, a arătat pentru Dumnezeu, Hristosul său, mare rîvnă şi dragoste. Şi era în cetatea aceea o capişte a unui idol necurat, care se numea "Tihis", adică noroc. Capiştea aceea era vestită, pentru că împăratul Iulian în toate zilele îşi aducea necuratele sale jertfe, cînd mergea în Cezareea.

Iar cînd se săvîrşea nunta lui Evpsihie, s-a întîmplat atunci de era şi praznicul necuratului idol. Şi văzînd Sfîntul Evpsihie pe elini, care atunci erau mulţi în Cezareea, că mergeau să aducă jertfe în capiştea lor, s-a aprins cu rîvna pentru Domnul. Luînd cu sine mulţime de creştini, s-au dus şi au sfărîmat idolii şi capiştea idolească au dărîmat-o pînă în temelie. Şi îndată elinii aceia au înştiinţat pe împăratul Iulian. Iar Sfîntul Evpsihie, ştiind pătimirile cele ce erau să-i vină lui pentru aceea, a împărţit săracilor averea în vremea aceea şi, mai înainte, se pregătea spre muceniceasca nevoinţă, petrecînd în post şi în rugăciuni.

Iar împăratul Iulian, cînd a auzit de dărîmarea capiştei zeilor săi care se făcuse în Cezareea Capadochiei, s-a umplut de mare supărare, mîniindu-se nu numai asupra lui Evpsihie, ci şi asupra întregii cetăţi. Apoi îndată a poruncit ca pe toţi cetăţenii cei cinstiţi să-i prindă, şi pe unii cu moarte să-i pedepsească, iar pe alţii în surghiun să-i trimită şi averile lor să le jefuiască; ba încă şi de la toate bisericile Cezareei să se ia averile, iar pe clerici a poruncit să-i oblige la serviciul militar şi să-i ducă cu sila în cete. Apoi a luat cinstitul nume al cetăţii Cezareea, cu care se cinstise pe vremea împărăţiei lui Claudiu cetatea aceea şi a poruncit să i se dea numele cel mai dinainte, adică Maza, căci aşa se numea mai înainte. Şi a numărat-o pe aceea printre sate, ştergînd-o din numărul cetăţilor celor cinstite, şi a pus dajdie mare asupra credincioşilor creştini, a locuitorilor de acolo; iar capiştea cea dărîmată, cu multă grabă a poruncit creştinilor să o zidească iarăşi. Pentru că se făgăduia cu jurămînt, că nu va înceta de a face rău cetăţii, nici va lăsa pe Galileeni - că aşa numea el pe creştini - fără să poarte pe grumajii şi pe capetele lor bucăţi din capişte, pînă ce se va ridica iarăşi capiştea cea risipită a zeilor elineşti. Şi ei s-ar fi încercat să săvîrşească acel lucru, dacă nu ar fi ajuns grabnica pieire pe împăratul cel urît de Dumnezeu. Iar pe Sfîntul Evpsihie, a poruncit să-l muncească şi să-l silească spre jertfa idolească ca pe cel dintîi pricinuitor al risipirii aceleia.

Deci sfîntul fiind ţinut în legături, îl scoteau adesea la întrebare şi îl munceau, apoi îl sileau la slujirea idolească; pentru că i-ar fi iertat îndrăzneala, că risipise capiştea, numai dacă s-ar fi închinat idolilor. Însă ostaşul lui Hristos nu s-a supus nicidecum, ci stătea cu bărbăţie în mărturisirea numelui lui Hristos. Atunci l-au spînzurat pe un lemn de muncire şi l-au strujit cu piepteni de fier, pînă la cele dinăuntru, însă se întărea de îngerul ce i se arătase în munci. Apoi, după multe şi grele munci, i-au tăiat capul cu sabia şi s-a văzut o minune, că în loc de sînge a curs din răni lapte şi apă, şi, luînd credincioşii sfîntul lui trup, l-au îngropat cu cinste.

Iar cetatea se chinuia de mînia tiranului, mai ales cînd a trecut prin ţara Capadochiei asupra perşilor şi se apropia de Cezareea; apoi se lăuda că va risipi cetatea pînă în sfîrşit. Şi a ieşit în întîmpinarea lui Sfîntul Vasile cel Mare, dîndu-i cinste ca unui împărat şi aducîndu-i spre binecuvîntare trei pîini de orz, cu care se hrănea singur. Dar împăratul a poruncit ostaşilor săi, să ia acele pîini, iar Sfîntului Vasile să-i dea o sarcină de fîn, zicîndu-i în batjocură: "Tu ne-ai dat orz, hrană dobitocească, iar tu primeşti de la noi fîn". Sfîntul Vasile a răspuns: "Noi, o, împărate, ţi-am adus de acelea cu care ne hrănim, iar tu ne-ai dat hrană dobitocească. Cu adevărat ne batjocoreşti, deoarece cu puterea ta nu poţi să prefaci acel fîn în pîine şi în hrana firii omeneşti".

Atunci, mîniindu-se Iulian, a zis către sfîntul: "Să ştii cu adevărat, cu acel fîn te voi hrăni, cînd mă voi întoarce din Persia pe aici, pentru că voi răsturna şi voi risipi această cetate pînă la temelie; cu plugul voi

ara locul acesta, ca mai bine grîu să rodească decît oameni. Pentru că poporul ascultînd de sfatul tău, a îndrăznit a strica chipul şi capiştea Fortunii, adică a Norocului".

Împăratul zicînd aceasta cu mînie, s-a dus în calea sa. Dar a pierit acolo degrabă, fiind ucis de Marele Sfînt Mucenic Mercurie, precum se scrie de aceasta în viaţa Sfîntului Vasile cel Mare. Apoi, după uciderea lui Iulian, poporul din Cezareea a zidit o biserică foarte frumoasă deasupra mormîntului Sfîntului Mucenic Evpsihie şi au izvorît izvoare de tămăduiri din sfintele lui moaşte, spre slava lui Hristos Dumnezeul nostru, Cel împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh slăvit în veci. Amin.

Sfîntul Mucenic Vadim din Persia
(9 aprilie)

În vremea uciderii sfinţilor patruzeci de mucenici din Persia, a fost prins şi Sfîntul Vadim arhimandritul, împreună cu şapte ucenici ai săi, şi din porunca împăratului Savorie au fost închişi în temniţă. Acest sfînt era din cetatea Vitlaplata, de neam foarte bogat şi, cînd a voit să se facă monah, toată bogăţia sa a împărţit-o săracilor. Apoi, zidindu-şi o mănăstire afară din cetate, vieţuia într-însa, cu fapte bune, sîrguindu-se în toate a plăcea lui Dumnezeu şi a împlini voia cea sfîntă a Lui; pentru că era bărbat plin de dar şi de adevăr, vas ales al lui Dumnezeu.

Acest cuvios părinte, purtîndu-se cu înţelepciune dumnezeiască şi fiind desăvîrşit, s-a suit la muntele Domnului, a locuit în locul cel sfînt al Lui, a luat binecuvîntare de la Dumnezeu, Mîntuitorul său, şi a văzut faţa Dumnezeului lui Iacov. Acesta era în acele vremuri în Persia, ca nişte aluat la frămîntat, fiind din aluatul cel desăvîrşit mucenicesc, al mărturisirii lui Hristos, prin care cei neputincioşi s-au întărit în credinţă. Acesta era cu adevărat piatră credincioasă tăiată din munţii aceia, care de la început au fost credincioşi, preot ales al lui Dumnezeu, povăţuind pe mulţi la calea mîntuirii, care îşi pusese viteazul şi neschimbatul său scop către mucenicia cea către Hristos, arătînd mare rîvnă pentru Dumnezeul său. Şi atît de curat s-a arătat, încît nici un lucru rău nu avea loc într-însul; lăcomia era departe de el, iar poftirile fiind stinse într-însul, nu puteau să-l vatăme, încît chiar Mamona, cunoscînd bunătatea lui, s-a minunat. Aurul nici nu îndrăznea să vină înaintea feţei lui, pentru că bogăţiile erau dispreţuite de dînsul, mîndria s-a smerit înaintea lui, mintea cea înaltă ca praful s-a călcat de dînsul, iar sărăcia şi blîndeţile l-au cuprins, dreptatea a privit spre dînsul şi adevărul a răsărit în el, dragostea a cuprins grumajii lui, pacea l-a sărutat şi de dînsul s-a bucurat, o întocmire şi o minte s-a sădit în el şi de toate rodurile cele drepte era plin acest bărbat, că multe bunătăţi erau într-însul; iar din roadele lui duhovniceşti toţi s-au săturat cu dulceaţă.

Acesta a petrecut patru luni în temniţă, legat împreună cu ucenicii lui, bătut aspru în toate zilele, răbdînd toate cu bărbăţie, pentru nădejdea şi adevărata credinţă, care o avea către Dumnezeu. În acea vreme era un oarecare bărbat cu numele Nirsan, boier mare al cetăţii, care se numea Aria, fiind în hotarele ce se numeau Vidghern. Acest Nirsan era creştin şi fiind silit de împăratul să se închine soarelui, după ce n-a voit să se lepede de sfînta credinţă în Hristos Domnul, l-a încuiat în temniţă. După aceea, slăbind prin împuţinarea sufletului şi înfricoşîndu-se cu inima de muncile cele ce era să pătimească, n-a stat pînă la sfîrşit, precum începuse, în mărturisirea lui Hristos. Căci, iubind viaţa aceasta de puţină vreme şi aşteptînd deşarta cinste, de la împăratul cel muritor, s-a lipsit de viaţa cea dumnezeiască şi de cinstea cea veşnică. Însă n-a putut a se îndulci de desfătările lumii acesteia, precum mai pe urmă va arăta cuvîntul, ci fugind de mucenicie, a căzut în munci; căutînd slava cea pămîntească, a cîştigat necinstea, de vreme ce pe împăratul cel de puţină vreme l-a cinstit mai mult decît pe Cel veşnic şi ceresc. Şi a dat ştire despre sine, că toate cele ce împăratul Savorie le va porunci, este gata a face.

Împăratul auzind, s-a bucurat foarte şi aducîndu-şi aminte de Sfîntul Vadim, i-a poruncit să-l elibereze din legături şi să-l ducă din temniţă la palatul său. Şi a zis către boierii care stăteau înaintea lui: "Dacă Nirsan va ucide cu mîna sa pe Vadim, apoi să se dezlege din legături şi să ia el toate averile lui Vadim". Şi i-a spus îndată lui Nirsan acele cuvinte împărăteşti, iar el a făgăduit, ca în toate să facă voia împăratului.

Deci, a adus pe Sfîntul Vadim la Nirsan şi l-a pus în mijloc, iar ticălosul Nirsan luînd sabia, s-a apropiat ca să ucidă pe mucenicul lui Hristos, dar, fiind cuprins de un cutremur, cînd a voit să lovească pe mucenic, s-a făcut ca o piatră nemişcată.

Iar robul lui Dumnezeu căutînd spre el, a zis: "Pînă într-atît a crescut răutatea ta, o, Nirsane, încît, nu numai că te-ai lepădat de Dumnezeu, ci şi pe robul Lui voieşti a-l ucide? Vai ţie, tică-losule, ce vei face în ziua aceea, cînd vei sta înaintea înfricoşatei judecăţi, ca să dai un răspuns Dumnezeului Celui veşnic? Eu, o, ticălosule, mă săvîrşesc în chinuri pentru Hristosul meu, însă n-aş fi voit ca din mîinile tale să fiu ucis, ci de la altul oarecare aş fi dorit, ca să sufăr moartea aceasta". Iar Nirsan, ruşinîndu-se de cuvintele acelea şi neputînd să facă porunca aceea, stătea tremurînd. După aceea, făcîndu-şi faţa ca piatra şi inima întărindu-şi ca fierul, a lovit cu sabia în grumaji pe mucenic. Dar de vreme ce mîinile ucigaşului tremurau, era nevoie ca nu cu o lovire, ci cu mai multe să taie pe sfîntul. Deci, lovindu-l de multe ori cu sabia în grumaji, abia a putut săvîrşi tăierea. Iar Cuviosul Vadim, într-o chinuire ca aceea, şi-a dat sfîntul lui suflet în mîinile lui Dumnezeu. Şi toţi necredincioşii care erau acolo, s-au mirat de răbdarea mucenicului, de vreme ce era nemişcat ca un stîlp, primind lovirile de sabie de mai multe ori. Iar pe ucigaşul acela îl batjocoreau ca pe un fricos şi ocărîndu-l, se depărtau de el. Apoi, nu după multă vreme, ucigaşul acela şi-a luat plata cea vrednică după faptele sale, căci cu multe feluri de răutăţi fiind prins, a pierit de sabie, singur el fiindu-şi ucigaş în a sa deznădejde.

Sfîntul Vadim s-a sfîrşit prin mucenicie, în 8 Aprilie, întru Domnul nostru Iisus Hristos. Iar trupul sfîntului mucenic, fiind aruncat afară din cetate, oamenii cei cucernici luîndu-l în taină, l-au îngropat cu cinste. Iar cei şapte ucenici ai lui, care rămăseseră în temniţă, au petrecut patru ani acolo, pînă la moartea împăratului Savorie. Iar după sfîrşitul aceluia s-au liberat cu pace şi li s-a poruncit să petreacă în a lor credinţă, cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, a Cărui slavă este în veci. Amin.

Pătimirea Sfinţilor Mucenici Terentie, African, Maxim, Pompia, Zinon, Alexandru, Teodor şi cei împreună cu dînşii (10 aprilie)

Decie, păgînul împărat al Romei, prin credinţa sa cea rea a închinării la idoli, vrînd pe toţi să-i cufunde în groapa pierzării, ca un fiu al diavolului, a trimis poruncă în toate părţile stăpînirii sale, ca toţi creştinii să fie atraşi cu sila la închinarea de idoli şi la gustarea din cele jertfite idolilor; iar cei ce se vor împotrivi, să primească judecată şi pedeapsă. După ce a ajuns acea poruncă în Africa, la ighemonul Fortunaţian, şezînd ighemonul la judecată şi chemînd pe tot poporul la sine, astfel le zicea: "Jertfiţi zeilor, iar de nu, cu cumplite chinuri vă veţi munci şi rău veţi muri".

Aceasta zicînd, a pus uneltele cele de muncire dinaintea poporului, pe care văzîndu-le, mulţi s-au înfricoşat şi supunîndu-se ighemonului, s-au depărtat de credinţa în Hristos. Iar unii dintre credincioşi, în număr de patruzeci, cu tărie au vrut să moară pentru Hristos. Şi grăiau cu nădejde unul către altul: "Păziţi-vă, fraţilor, ca să nu ne lepădăm de Hristos, Dumnezeul nostru, ca nici Acela să nu se lepede de noi înaintea Tatălui Celui ceresc şi a sfinţilor Lui îngeri. Aduceţi-vă aminte de ceea ce a zis Domnul: *Nu vă temeţi de cei ce ucid trupul, căci sufletul nu pot să-l ucidă; ci vă temeţi mai mult de cel ce poate şi sufletul şi trupul să-l piardă în gheenă*". Astfel robii lui Hristos întărindu-se unul pe altul cu cuvinte, ighemonul Fortunaţian le-a zis: "Vă văd bărbaţi înţelepţi, desăvîrşiţi cu anii şi mă minunez pentru ce staţi într-o nebunie ca aceasta; căci mărturisiţi că Acela este Dumnezeu şi Împărat, pe care evreii, ca pe un făcător de rele, L-au răstignit".

Atunci Sfîntul mucenic Terentie i-a răspuns pentru toţi: "De ai fi cunoscut o, ighemoane, puterea lui Hristos Cel răstignit, lăsînd rătăcirea idolească, te-ai fi închinat Aceluia şi i-ai fi slujit Lui; căci este Fiul lui Dumnezeu, îndurat şi milostiv, Care cu bunăvoirea lui Dumnezeu, Tatăl Său, S-a pogorît pe pămînt şi pe a Sa dumnezeire unind-o cu omenirea, pentru mîntuirea noastră a răbdat Crucea de bună voie".

Ighemonul a zis: "Jertfiţi zeilor, iar de nu veţi voi să jertfiţi, apoi mădularele voastre le voi arde şi vă voi pierde pe voi". Iar Sfîntul Terentie a răspuns: "Oare ţi se pare că cu frica ne vei îngrozi pe noi? Nu sîntem aşa de slabi, ca, lăsînd viaţa cea fără de moarte şi pe dătătorul Acela, să ne închinăm dumnezeilor celor străini. Deci, fă degrabă ceea ce voieşti a face, scornind munci împotriva noastră, că sîntem robi tari şi statornici ai lui Hristos".

Mîniindu-se ighemonul, a poruncit ca să-i dezbrace de haine şi să-i tragă la capiştea cea idolească; şi erau idolii împodobiţi cu îmbrăcăminte de aur şi de argint de mult preţ. Deci, intrînd ighemonul, a zis către sfinţi: "Jertfiţi lui Heracle marele zeu, că-i vedeţi slava şi puterea!" Iar Sfîntul Terentie a zis: "Te amăgeşti singur neştiind cele ce-ţi sînt ţie de folos; pentru că dumnezeii tăi aceştia sînt pietre, lemne, aramă şi fier şi i-aţi împodobit cu aur, ca să se amăgească oamenii şi să-i depărteze pe dînşii de viaţa veşnică. Că acei idoli nu văd, nu grăiesc, nu aud şi nu umblă, că sînt făcuţi de mîini omeneşti şi cu asemănare omenească închipuiţi. Deci, *asemenea lor să fie cei ce-i fac pe ei şi toţi cei ce nădăjduiesc în ei*. Spuneţi dar, rogu-vă, oare pot să-şi ajute lor, aceia pe care-i numiţi dumnezei? Sau pot să izbîndească asupra celor ce le fac lor rău? Şi dacă lor nu-şi pot ajuta, apoi cum ne vor ajuta nouă?"

Acestea auzindu-le ighemonul, a poruncit ca pe Terentie, African, Maxim şi pe Pompia să-i arunce în temniţa cea mai dinăuntru şi cu toată întărirea să-i păzească, zicînd: "Mîine dimineaţă îi voi scoate pe dînşii la cercetare". Iar pe fericitul Zinon, Alexandru şi Teodor, împreună cu toţi ceilalţi în număr de 36, punîndu-i înaintea judecăţii aproape de capiştea idolească, a zis către dînşii: "Deoarece din sfada şi cearta voastră cea dintîi, nici o sporire sau folos nu s-a făcut, ascultaţi-mă pe mine şi aduceţi jertfe marelui zeu Heracle". Răspuns-au sfinţii: "De multe ori ţi-am spus că sîntem creştini, de care lucru te-ai înştiinţat de la cele dintîi întrebări, şi niciodată nu vei putea să ne înduplеci ca să cinstim pe necuraţii idoli şi să ne închinăm lor, pentru că îţi vom răspunde cu uşurinţă la toate întrebările tale". Zis-a ighemonul: "Dacă nu voiţi să ascultaţi sfaturile mele de voie, apoi şi fără de voie veţi asculta poruncile împăraţilor celor nebiruiţi". Şi a poruncit să-i bată fără de cruţare cu toiege grele şi cu vine uscate. Iar sfinţii mucenici, ridicîndu-şi mîinile spre cer, au strigat într-un glas, zicînd: "Caută spre noi, Doamne, Dumnezeul nostru, şi ajută robilor tăi şi ne izbăveşte de cel potrivnic".

Aceasta auzind-o ighemonul, poruncea ca mai cumplit să-i bată; şi mulţi slujitori s-au schimbat, unii după alţii bătînd şi iarăşi a poruncit să-i bată cu beţe, deşi toate cele dinlăuntru ale lor se vedeau. Însă atît de luminoase şi de vesele erau feţele mucenicilor, încît toţi se minunau de răbdarea şi de bărbăţia cea nebiruită a sfinţilor. Iar după bătaie a zis către dînşii ighemonul: "Jertfiţi zeilor şi vă veţi libera". Iar sfinţii tăceau. Deci, mîniindu-se ighemonul, a poruncit să ardă ţepi de fier, să le frigă spatele lor, apoi cu oţet şi sare să ungă rănile lor şi cu aspre bucăţi de păr să le frece.

Atunci sfinţii mucenici ai lui Hristos, căutînd spre cer au zis: "Doamne, Dumnezeul nostru, Cel ce ai mîntuit din cuptorul cel aprins pe cei trei tineri Anania, Azaria şi Misail, nelăsîndu-i să se vatăme de văpaie cît de puţin; iar pe Daniil din gurile leilor l-ai izbăvit, pe Moise din mîinile lui Faraon l-ai scos şi pe Sfînta Tecla de foc şi de fiare ai apărat-o; Cel ce dai iubiţilor Tăi desăvîrşită biruinţă asupra vrăjmaşilor; Cel ce ai ridicat din morţi pe Păstorul oilor Cel Mare, pe Fiul Tău, Domnul nostru Iisus Hristos; Cel ce ne-ai arătat nouă multe faceri de bine; Cel ce ai zidit lumina şi ai întins cerul ca o piele; Cel ce numeri mulţimea stelelor şi le ştii numele tuturor; Cel ce ai dus adevărul pînă la marginile pămîntului, auzi-ne şi pe noi, cei ce ne rugăm Ţie şi din nevoile noastre izbăveşte-ne, că a Ta este slava în veci. Amin".

Sfîrşindu-şi ei rugăciunea, ighemonul iarăşi umplîndu-se de mînie, a poruncit ca spînzurîndu-i, să-i strunjească cu unghii de fier, încît curgea sîngele ca pîraiele din coastele lor. Dar de muncile acelea cumplite, nici cît de puţin nu se biruiau, nici nu slăbeau; pentru că Dumnezeu îi întărea, dîndu-le putere şi tărie. Şi a zis către dînşii ighemonul: "Oare v-au învăţat pe voi muncile? Oare v-aţi deprins a vă depărta de la nebunia voastră, sau încă în necurăţia voastră petreceţi?" Iar sfinţii nimic nu au răspuns. Ighemonul a zis atunci cu mînie: "Vouă vă zic acestea, necuraţilor". Iar sfinţii, căutînd spre cer, au zis: "Dumnezeule Atotputernice, Cel ce altădată ai plouat cu foc asupra cetăţii Sodoma pentru fărădelegile ei, deci şi acum răstoarnă şi risipeşte această capişte necurată a necuraţilor zei, pentru adevărul Tău".

Zicînd aceasta, şi-au făcut semnul crucii lui Hristos pe feţele lor şi au suflat asupra capiştei şi îndată au căzut idolii cu mare zgomot şi s-au risipit la pămînt. Atunci sfinţii mucenici au zis către ighemon: "Vezi pe zeii tăi? Unde este acum tăria şi puterea lor? Oare n-au putut să-şi ajute lor?" Iar după puţin timp a căzut şi capiştea şi s-a risipit pînă în temelie. Deci, umplîndu-se ighemonul de multă mînie, pentru stricarea zeilor săi şi a capiştei, a poruncit ca pe sfinţii mucenici să-i taie cu sabia. Iar ei de un răspuns de moarte ca acela veselindu-se, slăveau pe Dumnezeu şi bucurîndu-se mergeau la locul cel de moarte. Sosind acolo, şi-au plecat genunchii, şi-au întins cu osîrdie grumajii sub sabie pentru Hristos. Şi aşa au murit ucişi de sabie. Iar nişte bărbaţi bine credincioşi luînd sfintele lor trupuri, le-au îngropat la un loc sfînt.

După uciderea acestor sfinţi mucenici, a poruncit ighemonul, ca pe Sfinţii Terentie, African, Maxim şi Pompia, să-i aducă înaintea sa şi a zis: "Jertfiţi zeilor, iar de nu, rău veţi pătimi şi nimeni nu va putea să vă scoată din mîinile mele". Răspuns-au sfinţii: "Sîntem creştini, precum de multe ori ţi-am spus şi în Hristos ne-am pus nădejdea noastră. Iar diavolilor nu ne vom închina, nici vom sluji zeilor tăi şi de muncile tale nu ne temem. Deci, pune asupra noastră orice fel de muncă vei voi; pentru că noi credem Dumnezeului nostru, că biruit vei fi de noi, precum şi diavolul este biruit de Hristos, Cel ce ne întăreşte, ca să-ţi biruim socotinţa ta cea rea".

Deci, ighemonul a poruncit ca iarăşi să ducă în temniţă pe sfinţii mucenici şi fiare grele să pună pe grumajii lor, iar mîinile şi picioarele să le lege cu legături de fier, ba încă şi cuie de fier să le aştearnă pe pămînt şi pe acelea să pună pe mucenici, nelăsînd pe cineva din creştini să intre la ei, ca să le dea hrană. Într-o mucenicie ca aceea fiind sfinţii şi rugîndu-se lui Dumnezeu, la miezul nopţii a strălucit o lumină mare în temniţă şi Îngerul Domnului a stat înaintea lor şi a zis către dînşii: "Terentie, Africane, Maxime şi Pompie, robii Dumnezeului Celui de sus, sculaţi-vă şi întăriţi-vă trupurile voastre". Acestea zicîndu-le îngerul, s-a atins de lanţurile cele de fier şi îndată lanţurile, rupîndu-se, au căzut. Şi iată o masă s-a văzut înaintea lor, plină de toate bunătăţile. Şi le-a zis îngerul: "Odihniţi-vă şi primiţi hrana pe care v-a trimis-o Hristos vouă!" Iar sfinţii, binecuvîntînd pe Hristos Dumnezeu, s-au întărit cu hrana şi cu băutura aceea şi au dat mulţumire Stăpînului lor.

Străjerii, văzînd lumină în temniţă, au intrat înăuntru şi au văzut pe sfinţii mucenici bucurîndu-se şi veselindu-se şi au spus aceasta ighemonului. Iar acela, scoţînd dimineaţa pe sfinţii mucenici, i-a pus înaintea judecăţii şi a zis către dînşii: "Au nu v-au învăţat pe voi chinurile ca să vă lepădaţi de nebunia voastră, să vă apropiaţi de zei şi să vă închinaţi lor?" Răspuns-a Sfîntul Terentie: "Nebunia aceasta să fie la noi şi la toţi cei ce iubesc pe Dumnezeu, căci cel nebun al lui Dumnezeu este mai înţelept decît oamenii, iar înţelepciunea omenească este nebunie la Dumnezeu. Nebuni şi fără de minte am fi fost dacă, lăsînd pe Dumnezeu, ne-am fi închinat diavolilor, precum faci tu". Iar ighemonul, mîniindu-se de acele cuvinte, a poruncit ca spînzurîndu-i pe dînşii la munci, cu unghii de fier să le strunjească coastele. Fiind strunjiţi sfinţii, se rugau lui Dumnezeu, zicînd: "Iisuse Hristoase, Fiul Dumnezeului Celui ce este în veci, Lumina creştinilor, nădejdea noastră cea încredinţată, fii cu noi şi ne ajută; nu ne ruşina pe noi cei ce pătimim pentru numele Tău cel Sfînt".

Astfel rugîndu-se, nu simţeau muncile cumplite, căci Hristos le uşura. Apoi iarăşi a poruncit ighemonul să-i arunce în temniţă şi a chemat vrăjitorii şi descîntătorii cei ce ştiau să farmece fiarele şi jivinele. Le-a poruncit ca pe cele mai cumplite jivine, pe aspide, vipere şi şerpi, cu farmecele lor adunîndu-le să le închidă în temniţă cu mucenicii. Şi făcîndu-se aceea, jivinele tîrîndu-se pe lîngă picioarele sfinţilor mucenici, nici nu se atingeau şi nici nu-i vătămau pe ei; iar sfinţii, cîntînd, preamăreau pe Dumnezeu. Astfel trei zile şi trei nopţi sfinţii şezînd închişi în temniţă cu jivinele, în a patra zi, noaptea a trimis ighemonul să afle, oare mucenicii sînt omorîţi şi mîncaţi de şerpi? Iar trimişii, apropiindu-se de uşile temniţei, au auzit pe sfinţii legaţi, cîntînd şi lăudînd pe Dumnezeu.

Apoi, vrînd ca să ştie neapărat ce se face în temniţă, s-au suit deasupra şi au descoperit acoperămîntul şi au văzut pe sfinţi şezînd şi pe Îngerul Domnului stînd, dar nelăsînd jivinele să se apropie de sfinţii mucenici. Aceasta văzînd-o, s-au spăimîntat şi au spus ighemonului. Şi foarte de dimineaţă sculîndu-se ighemonul, a poruncit fermecătorilor ca să ia din temniţă şerpii, aspidele, viperele şi toate jivinele, iar pe

mucenici să-i ducă la judecată; şi după ce fermecătorii s-au apropiat de temniţă şi au grăit după obicei cuvintele cele vrăjitoreşti, nu i-au mai ascultat jivinele. Şi fiind uşile descuiate, toate cu multă mînie au sărit asupra fermecătorilor lor şi i-au rănit de moarte; pe toţi ceilalţi oameni care se aflau acolo i-au omorît şi au fugit la locurile lor. După aceea sfinţii răbdători de chinuri au fost duşi la ighemon spre a fi judecaţi.

Văzîndu-i ighemonul nevătămaţi cîtuşi de puţin, s-a umplut de mînie şi i-a osîndit la tăiere de sabie. Atunci sfinţii s-au bucurat cu bucurie negrăită şi, mergînd la moarte cu veselie, cîntau: *Mîntuitu-ne-ai pe noi, Doamne, de cei ce ne necăjesc şi pe cei ce ne urăsc pe noi i-ai ruşinat*. Iar slujitorii ducîndu-i la locul de moarte, şi-au împlinit porunca. Astfel mărturisitorii lui Hristos şi-au luat cununa muceniciei, iar nişte bărbaţi cucernici îngrijind sfintele lor trupuri, le-au îngropat cu cinste, ca la două stadii de cetate, întru slava Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, Care împărăţeşte în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Antipa, Episcopul Pergamului din Asia (11 aprilie)

În zilele Apostolilor şi pe vremea împărăţiei lui Domiţian, s-a pornit mare prigoană asupra creştinilor, încît prin toată lumea se trimitea la domni şi la stăpînitori scrisori de la împăratul, ca să se supună creştinii poruncilor împărăteşti şi să primească credinţa cea rea a nebuniei idolilor şi să cinstească capiştile idoleşti cu toată rînduiala. Atunci s-a arătat mulţime de credincioşi şi de mucenici, care fără de frică mărturiseau Cuvîntul lui Dumnezeu, pretutindeni nevoindu-se pentru Hristos Mîntuitorul.

Atunci şi marele stîlp al credinţei, temelia adevărului creştinătăţii şi propovăduitorul Dumnezeirii Celei mai înainte de veci, a Unuia Născut Fiul lui Dumnezeu, Sfîntul Ioan Evanghelistul, preaalesul Apostol, a fost surghiunit în insula Patmos, unde i s-a arătat Domnul în descoperire, între cele şapte sfeşnice, poruncindu-i să scrie către cei şapte îngeri, adică episcopi ai celor şapte biserici ale Asiei, care întăresc adunările mucenicilor.

Acolo, prin gura Domnului, s-a pomenit acest arhiereu Antipa, astfel: "Antipa mărturisitorul Meu cel credincios a fost ucis între voi, între care petrece satana". Căci Sfîntul Antipa a fost episcop al bisericii Pergamului. Şi dintr-acele cuvinte care s-au scris pentru dînsul în descoperirea lui Ioan, este arătat în ce fel a fost Antipa, credinciosul mărturisitor al lui Hristos şi în ce fel au fost locuitorii Pergamului, avînd sataniceasca petrecere între ei. Iar în mijlocul lor, Sfîntul Antipa, era ca o lumină în întuneric, ca un trandafir în mijlocul spinilor, ca nişte aur în mijlocul noroiului, sau mai bine să zicem în mijlocul cuptorului de foc, după cum este scris, ca aurul cel lămurit în ulcea. Acolo nici legea firii nu se păzea, nici nu era judecata lucrurilor, ci fiecare lucra pentru sine; şi pe cît cineva putea, pe atît năpăstuia pe alţii. Fiecăruia i se părea că este viteaz, bun şi drept, dacă biruia pe cineva din creştini, sau îl pierdea de pe pămîntul celor vii. Acolo, fiind creştineasca adunare, erau creştinii în mare chinuire şi tulburare din pricina acelor necredincioşi.

Atunci fericitul Antipa, bărbatul cel ales, cel neclintit în credinţă şi statornic în viaţa îmbunătăţită, deloc nu se tulbura, ci ca şi cum ar fi fost schimbat într-o fire îngerească din cea omenească, stătea împotriva potrivnicilor, netemîndu-se de nimic. Chiar ieşea adeseori în popor, neavînd nici o grijă de îngrozirea muncitorilor; apoi strălucea ca o rază prin mijlocul lor şi cu lumina credinţei celei curate şi drepte izgonea întunericul rătăcirii şi al închinării idolilor. Pentru aceasta, diavolii cei crezuţi de elini, a fi zei, toţi au fugit de acolo şi nici unul dintre aceia nu îndrăznea să mai rămînă în acea cetate a Pergamului, în care vieţuia Sfîntul Antipa. Deci, diavolii se arătau în vis slujitorilor lor, zicîndu-le: "Nici din jertfele voastre nu gustăm, nici mirosim aburii şi fumul jertfelor, de vreme ce sîntem izgoniţi de Antipa, mai marele creştinilor".

Atunci, mulţimea elinilor mîniindu-se, s-au pornit asupra lui Antipa şi, prinzîndu-l, îl trăgeau la locul unde se obişnuia a se aduce necuratele lor jertfe. Şi a zis ighemonul către dînsul: "Au tu eşti Antipa, care nu asculţi poruncile împărăteşti şi pe alţii îi înveţi să nu asculte? Jertfele cele făcute de noi zeilor atît le tulburi, încît pe nici unul din zei nu-l laşi să se sature de grăsime? De aceea, toţi zeii, lăsînd cetatea, s-au dus şi ne este frică, să nu năvălească vreo mare primejdie asupra cetăţii, de vreme ce ei nu voiesc s-o mai păzească. Destul îţi este pînă astăzi îndeletnicirea în creştineasca vrăjitorie. Pocăieşte-te de acum şi la legile noastre supune-te; ca zeii care stăpînesc această preafrumoasă cetate, să aibă grijă de noi şi să nu înceteze a ne păzi. Iar de nu vei face aceasta şi de nu vei voi să te lepezi de credinţa ta, şi cinstirea zeilor noştri de o vei defăima, apoi după legea romanilor, te vei munci cu vrednice pedepsiri".

Sfîntul Antipa a răspuns: "Aceasta s-o ştii, o, ighemoane, că sînt creştin, iar împărăteştii porunci, celei nebune şi păgîneşti, niciodată nu voiesc să mă supun. Dar, de vreme ce împotriva cuvintelor tale se cuvine a da răspuns cuviincios, îţi răspund astfel: Dacă zeii voştri, cărora vă închinaţi, sînt izgoniţi de un om muritor, şi dacă aceia pe care îi socotiţi că vă sînt apărători şi pentru voi izbînditori, caută de la voi ajutor, de aici puteţi cu uşurinţă să vă cunoaşteţi rătăcirea. Căci dacă, celor ce li se face vreun rău, nu pot să se răzbune, şi singuri mărturisesc că de un om sînt biruiţi, apoi cum vor putea, pe tot neamul omenesc sau vreo cetate, s-o izbăvească? Aceasta socotind şi cunoscînd, sînteţi datori măcar acum să vă depărtaţi din pierzătoarea voastră rătăcire şi să credeţi în Hristos, Care S-a pogorît din cer ca să mîntuiască neamul omenesc. Acela cu adevărat la sfîrşitul veacurilor va veni să judece pe toţi şi să răsplătească fiecăruia după lucrurile lui, ori cu cinste, ori cu osîndă".

Astfel răspunzînd Sfîntul Antipa cu bunăînţelegere, ighe-monul a început a zice aşa: "Voi vă supuneţi legilor celor noi şi rînduielilor celor aflate de voi, defăimînd buna cinstire cea veche, pe care din început am primit-o de la strămoşii noştri şi ca o moştenire de la dînşii a ajuns pînă la noi, adică cinstirea de zei. Deci, urmînd obiceiurilor strămoşilor noştri, nu este bine a ne îndepărta de dînşii; căci cele vechi sînt mai bune decît cele noi, sînt mai adevărate şi mai vrednice decît acelea şi care cu vechimea vremii sînt întărite. De aceea eşti dator şi tu a-ţi schimba credinţa, ca să nu urmezi acelui Om, care S-a arătat nu cu multă vreme mai înainte de tine şi care a tulburat viaţa omenească prin farmece şi a fost răstignit pe vremea lui Pilat. Deci, supune-te poruncilor împărăteşti, ca împreună cu noi să petreci fără primejdie, pentru că la tot lucrul ne vei avea ajutători, ca pe nişte fii iubiţi ai tăi. Căci bătrîneţile tale sînt vrednice de toată cinstea şi meriţi să te iubim ca pe un tată".

La acestea, Sfîntul Antipa a răspuns: "Chiar de vei astupa urechile mele cu dovezi fără de număr, eu nu voi fi atît de nebun şi fără minte, după ce am ajuns la bătrîneţile cele mai de pe urmă şi de moarte m-am apropiat, să-mi schimb credinţa pentru această ticăloasă şi necinstită viaţă şi să mă depărtez de mărturisirea credinţei celei adevărate. Deci, nu-mi amăgi mintea, care întotdeauna se îndeletniceşte cu citirea dumnezeieştilor cărţi; căci din început n-a fost nici un zeu de-ai voştri, ci mai pe urmă s-au arătat şi nici un bine n-au făcut, nici un folos de la ei nu ne-a venit. Ci singuri, fiind oameni necuraţi, s-au făcut pricinuitori de viaţă rea altor oameni iubitori de desfătări. Pentru ce nu urmaţi celor ce au voit să se suie la cer, care nu se ruşinau a se amesteca cu ale lor surori? Pentru aceea a şi venit potopul, care a pierdut neamul lor, de vreme ce pe căile cele drepte şi credincioase n-au voit să umble. Iar dacă şi voi veţi voi să urmaţi fărădelegilor pentru vechimea lor, apoi nu cu apă, ci cu focul cel veşnic veţi fi pedepsiţi şi de viermii cei neadormiţi veţi fi mîncaţi, de nu vă veţi pocăi".

Acestea şi multe altele grăind bărbatul cel sfînt, l-au răpit oamenii cei păgîni şi l-au dus la capiştea Artemidei, unde era un bou de aramă, pe care arzîndu-l, l-au aruncat pe mucenic peste el. Dar el însemnîndu-se cu semnul Crucii, se ruga din mijlocul focului către Dumnezeu, strigînd: "Dumnezeule, Cel ce ne-ai arătat Taina cea din veac ascunsă, pe Domnul nostru Iisus Hristos, prin care şi sfaturile Tale cele neştiute ni le-ai descoperit, îţi mulţumesc de toate bunătăţile Tale, că ne mîntuieşti pe noi cei ce nădăjduim spre Tine şi m-ai învrednicit în ceasul acesta, să fiu vrednic să mă scriu în numărul sfinţilor mucenici, care au pătimit pentru numele Tău cel Sfînt. Primeşte duhul meu cînd va ieşi din viaţa aceasta şi-mi dă parte ca să aflu doar la Tine parte şi la Unul Născut Fiul Tău şi nu numai pe mine, dar şi pe cei ce vor fi după mine, să-i faci părtaşi milei Tale, ca de toţi să se slăvească numele Tău cel Sfînt, în veci. Amin".

Acestea şi alte asemenea zicînd Sfîntul Antipa, s-a rugat multă vreme, chinuindu-se pe boul cel roşit de foc. După aceea s-a rugat pentru cei care îi vor face pomenire să fie feriţi de patimi şi de alte boli, de nesuferita durere a dinţilor, cum şi pentru lăsarea păcatelor, ca să dobîndească milă la judecata care va să fie pentru toată lumea. Isprăvindu-şi rugăciunea şi-a dat duhul în mîinile lui Dumnezeu, adormind cu somn dulce şi s-a suit la cer, fiind împodobit cu slăvită cunună mucenicească. Apoi nişte bărbaţi binecredincioşi, luînd sfintele lui moaşte, le-au pus cu cinste în aceeaşi cetate a Pergamului. Şi a izvorît dintr-însele mir, care tămăduia toate bolile omeneşti, întru slava lui Hristos Dumnezeul nostru, Cel slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh în veci. Amin.

Sfîntul Ierarh Calinic de la Cernica (1787-1868)
(11 aprilie)
(După "Patericul Românesc", de Arhim. Ioanichie Bălan)

Sfîntul Ierarh Calinic de la Cernica s-a născut la 7 octombrie, 1787 în Bucureşti, aproape de biserica Sfîntul Visarion. Din sfîntul botez a primit numele de Constantin.

Părinţii săi se numeau Antonie şi Floarea şi erau foarte evlavioşi. Cel mai mare dintre copiii lor a fost în tinereţe preot de mir; apoi, intrînd în viaţa monahală, s-a călugărit sub numele de Acachie. De asemenea şi mama Sfîntului Calinic, fericita Floarea, după ce şi-a crescut copiii, s-a retras în Mănăstirea Pasărea, primind marele şi îngerescul chip sub numele de schimonahia Filoteia.

Tînărul Constantin, cel mai mic dintre copii, a primit din pruncie o educaţie religioasă aleasă, învăţînd carte în Bucureşti, la şcolile care funcţionau pe acea vreme pe lîngă biserici.

În anul 1807 a intrat în nevoinţa călugărească la Mănăstirea Cernica, sub ascultarea cuviosului stareţ, arhimandritul Timotei. La 12 noiembrie 1808 a fost tuns în schima monahală sub numele de Calinic, iar la 3 decembrie 1808 a fost hirotonit ierodiacon.

Sfîntul Ierarh Calinic de la Cernica, fiind vas ales al Duhului Sfînt, a iubit de mic rugăciunea, tăcerea, cinstea şi milostenia. Încă de cînd era călugăr tînăr în Mănăstirea Cernica, postea foarte mult, îşi împlinea regulat canonul şi pravila cu multă osîrdie, se lupta împotriva somnului şi nu lipsea niciodată de la slujbele bisericii, după mărturia bătrînului Hariton, iar ziua lucra împreună cu părinţii la ascultările cele grele ale mănăstirii.

După plecarea la Sfîntul Munte a duhovnicescului său părinte, ieroschimonahul Pimen, Cuviosul Calinic şi-a pus această aspră rînduială, ca în toată săptămîna să nu mănînce bucate fierte la foc, fără numai pîine cu apă, după apusul soarelui, iar sîmbăta şi Duminica să meargă la trapeză împreună cu părinţii şi să se mîngîie cu înfrînare.

Mărturisesc părinţii care l-au cunoscut pe Sfîntul Calinic că faţa îi era mereu palidă de multa postire şi ochii adînciţi în orbite din pricina multor privegheri şi a atîtor lacrimi. Căci dobîndise de la Dumnezeu darul lacrimilor la sfînta rugăciune.

În anul 1813, murind de ciumă mulţi preoţi călugări din Mănăstirea Cernica, stareţul Timotei stăruia mereu să facă preot pe smeritul ierodiacon Calinic. El însă se lepăda de un dar mare ca acesta, socotindu-se pe sine cu totul nevrednic. Însă, fiind foarte ascultător şi lăsîndu-se în voia lui Dumnezeu, a primit taina sfintei preoţii, săvîrşind cele sfinte în toată viaţa sa cu lacrimi şi cu multă evlavie.

După primirea darului preoţiei, la 13 februarie, 1813, Sfîntul Calinic a început şi mai mult a se nevoi şi a sluji cu osîrdie tuturor, fiind plin de dumnezeiasca dragoste către toţi, după cuvîntul ce zice: "Dacă vrei să te iubească toţi, iubeşte şi tu pe toţi". De vedea pe cineva scîrbit, împreună cu el se întrista; pe cei bolnavi

îi cerceta şi după ale sale puteri îi mîngîia, iar pe săraci mereu îi miluia. Pentru aceasta toţi îl iubeau ca pe un adevărat tată şi părinte duhovnicesc. Apoi era atît de smerit, că pe cît se înălţa cu cinstea şi cu darul de către toţi, cu atît mai mult se smerea către toţi, după cuvîntul Domnului Care zice: *Care între voi va vrea să fie întîi, să vă fie vouă slugă* (Matei 20, 27).

Cuviosul Calinic a fost hirotesit duhovnic al Mănăstirii Cernica la 20 septembrie, 1815, de însuşi mitropolitul Ţării Româneşti, Nectarie şi este rînduit eclesiarh mare. Din această zi aproape toţi părinţii şi fraţii din obşte se mărturiseau la el, pentru că toţi se cucereau de nevoinţa lui şi îşi făceau adăpost şi mîngîiere supărărilor lor. Şi era atît de iscusit duhovnic, încît veneau la spovedanie nu numai monahii, ci şi multă lume din afară şi chiar mitropolitul.

Acest fericit părinte, ori de cîte ori era ocărît de cineva, grăia de bine, iar pe cel care îl nedreptăţea, îndată îl miluia şi îl ajuta cu tot ce putea. Însă la dînsul în chilie altceva nu se găsea, fără numai un ulcior cu apă. Mai spuneau părinţii că în chilia sa cuviosul era atît de liniştit, încît nici ucenicii lui nu-l auzeau ce face, cînd adică se odihnea şi cînd era la rugăciune. După mărturia mai multor duhovnici din vremea sa, Cuviosul Calinic săvîrşea în timp de 24 de ore două mii de închinăciuni şi trei sute de metanii mari, precum şi pravila cea rînduită fiecărui călugăr la chilie. Aceiaşi duhovnici ai Mănăstirii Cernica adevereau că Sfîntul Calinic, încă din anii tinereţii, a primit darul neîncetatei rugăciuni a lui Iisus, prin care s-a făcut casă a Duhului Sfînt şi vas al alegerii.

În primăvara anului 1817, Cuviosul Calinic, împreună cu Ignatie duhovnicul şi cu un alt călugăr s-au sfătuit să postească desăvîrşit tot Postul Mare pînă la Sfintele Paşti. Deci, luînd binecuvîntare de la stareţul Mănăstirii Dorotei, au început această aspră şi mai presus de putere nevoinţă; dar din lipsa dreptei socoteli, satana le-a făcut la toţi o grea ispită. Călugărul n-a putut să postească deloc. Ieroschimonahul Ignatie a postit cîteva săptămîni, s-a îmbolnăvit şi cu greu s-a vindecat. Iar Cuviosul Calinic a postit desăvîrşit pînă în joia Canonului Mare - adică pînă în joia din săptămîna a cincea a Postului Mare, cînd a mîncat o jumătate de prescură. Dar voind să împlinească cele 40 de zile de post, asemenea Mîntuitorului şi sfinţilor de demult, s-a îmbolnăvit de o cumplită ameţeală de cap şi slăbire a firii, încît n-a mai ştiut nimic de sine pînă în Duminica Tomei. Pentru aceasta stareţul Dorotei era foarte mîhnit, crezînd că nu va mai scăpa cu viaţă.

Însă, cu darul lui Dumnezeu, Cuviosul Calinic şi-a venit din nou în simţire, spre bucuria stareţului şi a tot soborul. Din ceasul acela, părintele Dorotei i-a rînduit să ţină toată viaţa calea cea împărătească. Adică, să se împărtăşească zilnic din masa cea de obşte la trapeză. Deci, făcînd ascultare, Sfîntul Calinic mînca zilnic cu fraţii la masă, fără să mai aibe nimic de mîncare la chilie sau să guste ceva fără binecuvîntare. Cu toate acestea, din postirea cea de 40 de zile, cuviosul a rămas cu o permanentă durere de cap, pe care a simţit-o pînă la obştescul său sfîrşit.

În vara aceluiaşi an, Sfîntul Calinic n-a mîncat pîine deloc, timp de 40 de zile, nici legume fierte la foc. Numai seara, după apusul soarelui, mînca cîte o felie de pepene şi fructe crude, ca să-şi potolească slăbiciunea firii şi să nu calce porunca sareţului.

Ucenicul său, arhimandritul Anastasie Baldovin, mărturisea că toată viaţa sa, cuviosul nu dormea întins pe pat, ci aţipea cîteva ceasuri pe un scaun, îmbrăcat şi încins cu o curea lată de piele. Era ca o adevărată santinelă, gata oricînd de luptă, veghind neîncetat asupra nevăzuţilor vrăjmaşi care încercau să-l ispitească, fie prin trup, fie prin gînduri.

Acelaşi ucenic zicea că nimeni nu putea să ascundă ceva sau să spună vreo minciună înaintea Sfîntului Calinic, pentru că era înaintevăzător şi îndată descoperea adevărul şi cele ce urmau să se întîmple în viitor. Acelaşi ucenic preaiubit al Sfîntului Calinic spunea că dascălul său era atît de blînd şi smerit cu inima, încît oricine socotea că are în faţa sa un înger, iar nu om pămîntesc. De aceea toţi îl iubeau, îl cinsteau şi îl aveau ca pe un adevărat sfînt, atît călugării şi mirenii, cît şi episcopii şi dregătorii ţării.

Cu binecuvîntarea duhovnicului său, fericitul Calinic a călătorit la Sfîntul Munte Athos în vara anului 1817, minunîndu-se de nevoinţele călugărilor atoniţi. Apoi, cu rînduiala lui Dumnezeu, s-a întors înapoi la metanie, luînd mult folos sufletesc de la părinţii atoniţi.

La 14 decembrie, 1818, Cuviosul Calinic a fost ales stareţ al Mănăstirii Cernica, cu voia lui Dumnezeu şi a Sfîntului Ierarh Nicolae, patronul acestui sfînt locaş, avînd doar 30 de ani. Pentru sfinţenia vieţii lui şi buna chivernisire a mănăstirii, la 9 aprilie, 1820, este hirotesit arhimandrit şi păstoreşte obştea Cernicăi timp de 32 de ani, adunînd în jurul său mulţi călugări, căci se silea, nu numai cu viaţa sa, ci şi cu alese sfaturi duhovniceşti, să îndrepteze pe cei leneşi şi tulburători din mănăstire. Astfel, pe mulţi îi îndrepta pe calea cea bună, iar pe cei răzvrătiţi şi neascultători îi scotea afară din obşte, după porunca Apostolului, ca să nu vatăme pe alţii.

Urmînd Sfinţilor Părinţi el socotea că ascultarea este cea mai mare virtute pentru monahi şi temelia vieţii călugăreşti. Astfel, învăţa pe fiii săi duhovniceşti că "viaţa de obşte, în sfînta ascultare, a întemeiat-o însuşi Domnul nostru Iisus Hristos, prin pilda vieţii sale pămînteşti".

Spuneau părinţii şi acestea: că marele stareţ nu îngăduia deloc clevetirea în viaţa călugărească, căci o socotea "moartea sufletului". În locul multei vorbiri, îi sfătuia pe ucenici să practice neîncetat tăcerea şi rugăciunea lui Iisus. Aceiaşi părinţi spuneau de Cuviosul Calinic că îşi împlinea chemarea de stareţ cu mare rîvnă şi frică de Dumnezeu, ştiind că "lucrul cel mai greu şi anevoios este meşteşugul călăuzirii sufletelor pe calea mîntuirii".

Uneori zicea către ucenici: "Stareţul este inima tuturor inimi-lor care îl caută şi îi cer sfat şi mîngîiere. El este calea spre desăvîrşire a tuturor sufletelor credincioase din jurul său".

Cuviosul obişnuia adesea să pescuiască în lacul din jurul mănăstirii, iar peştele pe care îl prindea îl dădea la obşte pentru hrana părinţilor. Într-o zi, un călugăr tînăr, curăţind de solzi o caracudă mică, a început a cîrti şi, lovind-o cu cuţitul, zicea: "Na, na! De ce n-ai adus pe tatăl tău, pe mamă-ta, pe moşul tău, pe strămoşul tău, care aveau solzi mai mari, că nu mă mai necăjeam atîta!" Apoi tot el răspundea: "Am venit şi cu tata, şi cu mama, şi cu moşul, şi cu strămoşul, dar i-au luat părinţii duhovnici cei din comitet şi părintele stareţ".

Aceste cuvinte au ajuns la urechile cuviosului stareţ Calinic. Atunci el, stînd puţin pe gînduri, pentru a înlătura orice pricină de sminteală din mănăstire a zis: "De azi înainte nu voi mai pune peşte în gura mea!" Şi, într-adevăr, pînă la sfîrşitul vieţii sale, nu a mai mîncat niciodată peşte, păzind cu sfinţenie făgăduinţa dată. Se hrănea numai cu verdeţuri, şi acelea o dată pe zi, cu multă înfrînare.

În timpul răscoalei din anul 1821, mulţi locuitori din Bucureşti s-au adăpostit la Mănăstirea Cernica. Iar bunul stareţ i-a găzduit pe toţi în Insula Sfîntul Nicolae, prin chiliile călugărilor, iar pe călugări i-a mutat în Insula Sfîntul Gheorghe. În acele zile de grea încercare pentru ţară, multă mîngîiere au aflat unii din locuitorii Capitalei de la Sfîntul Calinic. Că pe toţi îi îmbărbăta, îi odihnea şi îi hrănea gratuit din alimentele mănăstirii.

În primăvara aceluiaşi an, auzind turcii de mulţimea mirenilor adăpostiţi în insula Cernicăi şi socotind că ar fi dintre răsculaţi, au înconjurat mănăstirea cu tunuri şi stăteau gata s-o distrugă, iar pe cei aflaţi în ambele insule să-i ucidă cu sabia. Atunci Sfîntul Calinic a adunat tot poporul şi pe călugări în biserică, le-a ţinut cuvînt de îmbărbătare şi au făcut împreună priveghere de toată noaptea. Iar a doua zi a trimis un călugăr cu jalbă la mai marele turcilor din tabăra alăturată. Şi astfel, cu rugăciunile Sfîntului Calinic, cu lacrimile poporului şi cu mijlocirea Sfîntului Nicolae, s-au liniştit turcii şi s-au izbăvit cu toţii de moarte.

Terminîndu-se hrana în Mănăstirea Cernica, călugării şi mirenii erau ameninţaţi de cumplită foamete. Deci, căzînd Sfîntul Calinic la rugăciune cu multe lacrimi în faţa icoanelor Maicii Domnului şi a Sfîntului Nicolae şi cerîndu-le grabnic ajutor, îndată a fost ascultat. Cum s-a ridicat marele stareţ de la rugăciune,

au intrat pe poarta mănăstirii cinci care trase de cîte doi boi, pline cu pesmeţi de pîine, trimise de paşa, mai marele turcilor din tabăra apropiată.

Tot în anul 1821, un alt paşă, care îşi avea tabăra sa în satul Pantelimon, a răpit o călugăriţă din Mănăstirea Pasărea, drept ostatecă. Dar Sfîntul Calinic, nerăbdînd ca mireasa lui Hristos să fie în mîinile păgînilor, a făcut jalbă la stăpînire şi a izbăvit călugăriţa din mîinile turcului. Deci, supărîndu-se cumplit paşa, a hotărît să pornească noaptea cu armele asupra mănăstirii ca s-o prade şi să-l ucidă pe stareţ. Atunci Sfîntul Calinic, auzind de răzbunarea turcului, a făcut priveghere de toată noaptea, cerînd ajutorul lui Dumnezeu. Şi iarăşi, prin minune, a fost izbăvit de primejdie, căci chiar în noaptea aceea, pe cînd paşa lua cafeaua ca apoi să năvălească asupra mănăstirii, o slugă a sa a încercat să-l omoare cu arma. Dar glontele oprindu-se în punga cu galbeni, turcul a scăpat cu viaţă. Cutremurat de această minune, a doua zi, paşa a trimis acei galbeni la Mănăstirea Cernica din care, după porunca cuviosului, s-a făcut la intrare o fîntînă cunoscută pînă astăzi sub numele de "Fîntîna Turcului".

Pe lîngă înnoirea vieţii duhovniceşti în obştea sa, marele stareţ al Cernicăi s-a îngrijit şi de cele necesare vieţii pămînteşti, după exemplul înaintaşilor săi. Astfel, a terminat de pictat biserica din insula Sfîntului Nicolae, iar cu banii donaţi de arhiereul Ioanichie Stratonichias din Bucureşti, a zidit o biserică mare cu cetate, în insula Sfîntului Gheorghe, pentru că nu mai încăpeau călugării într-o singură biserică.

Mai înainte însă de începerea bisericii, i s-au arătat noaptea în vis Sfîntul Ierarh Nicolae, Sfîntul Mare Mucenic Gheorghe şi fericitul stareţ Gheorghe. Deci, Sfîntul Nicolae a zis Cuviosului Calinic: "Scoală-te şi să zideşti în ostrovul cel mic o biserică în numele Sfîntului Mucenic Gheorghe...". Marele Mucenic i-a adăugat, apoi, aceste cuvinte: "Noi îţi vom trimite tot ce-ţi va trebui". Iar stareţul Gheorghe i-a zis: "Să nu ai nici o îndoială în inima ta!"

Această vedenie arătînd-se deodată şi cuviosului Pimen duhovnicul, l-a încredinţat pe Sfîntul Calinic să înceapă lucrul. În anul 1832 a început noua biserică. În anul 1838 s-a dărîmat de un puternic cutremur, iar după patru ani a fost zidită din nou, aşa cum se vede pînă astăzi. A mai zidit, din anul 1846, biserica Mănăstirii Pasărea şi alte cîteva biserici parohiale.

Sfîntul Calinic a fost, de asemenea, şi un bun iconom al Mănăstirii Cernica şi al celorlalte mănăstiri - Pasărea, Snagov, Căldăruşani, Ciorogîrla şi Poiana Mărului -, care erau sub povăţuirea sa. Cînd a intrat Cuviosul ca stareţ, Cernica avea doar "o teleguţă cu un bou cu care umbla un călugăr pe uliţele Bucureştilor şi oricine voia din popor arunca cîte o pîine în acea teleguţă şi apoi se întorcea la mănăstire şi împărţea acea pîine pe la călugări. Iar pentru îmbrăcămintea călugărilor se trimitea ajutor de la domnie şi de la alţi buni creştini...".

Însă venerabilul stareţ, în puţină vreme, a refăcut iconomia mănăstirii, a făcut un mare metoc în satul Bueşti-Ilfov, a ridicat case şi adăposturi pentru oameni şi vite, a cultivat pămîntul cu tot felul de cereale, a plantat vii şi păduri, încît se mirau toţi de priceperea lui. Acolo creştea mănăstirea cirezi de vite şi turme de oi pentru hrana şi îmbrăcămintea călugărilor din lavră.

Fiind chemat şi propus de cîteva ori să fie mitropolit al Ţării Româneşti, Sfîntul Calinic, din marea lui smerenie, nu a primit. Dar un om vrăjmaş din preajma sa, îndemnat de zavistnici, i-a dat otravă. Pe cînd marele stareţ zăcea pe patul de moarte, s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne, Dumnezeul mîntuirii mele, nu credeam şi nu doream să mor otrăvit". Atunci, în umbra nopţii, un glas de taină i-a răspuns: "Nu vei muri de otravă! Scoală-te şi fii sănătos, că nu după mult timp vei fi episcop la Rîmnicu-Vîlcea, unde vei îndrepta Biserica şi clerul care este în decădere". În ceasul acela cuviosul s-a sculat sănătos din pat şi s-a dus la Utrenie, că era miezul nopţii.

Pentru blîndeţea şi sfinţenia vieţii sale, atît de mulţi călugări s-au strîns în jurul Sfîntului Calinic, încît nu mai încăpeau în amîndouă insulele. În anul 1850, cînd a plecat ca episcop la Rîmnicu-Vîlcea a lăsat în Mănăstirea Cernica peste 350 de călugări cu viaţă aleasă.

Pe cînd era stareţ, a venit la Cuviosul Calinic pitarul mănăstirii şi l-a înştiinţat că s-a isprăvit făina. Iar el a răspuns: "Să avem nădejde la Maica Domnului şi la Sfîntul Ierarh Nicolae şi nimic nu ne va lipsi". Apoi, intrînd în chilie, a căzut la rugăciune înaintea icoanei protectorului său, zicînd: "Sfinte arhiereule al lui Hristos, Nicolae, mîngîietorule al săracilor şi cald folositorule al celor ce te roagă cu credinţă, vino şi acum şi ajută smeritei turmei tale şi ne scapă de foamete, precum ai mîntuit pe cei ce erau să se înece în mare, că nu avem alt ajutor după Maica Domnului, afară de tine...". Apoi, după Vecernie, a pus să se citească în biserică acatistul Sfîntului Nicolae.

Sfîntul Ierarh Nicolae, ascultînd rugăciunea plăcutului său, a venit imediat în ajutorul Mănăstirii Cernica. În ceasul acela a sosit la arhondaricul mănăstirii un car cu boi încărcat cu făină. Erau doi oameni necunoscuţi, trimişi cu această milostenie de stăpînul lor, care, după ce au descărcat povara, îndată au plecat. Drept recunoştinţă, marele stareţ a adunat soborul în biserică şi, după pavecerniţă, a pus să se facă pîine în noaptea aceea pentru mîngîierea părinţilor şi fraţilor.

În altă zi, pe cînd vorbea cu părintele Pimen, duhovnicul său, a venit la Sfîntul Calinic un om cerîndu-i milostenie. Iar el i-a dat 50 de lei. După un ceas a venit un tînăr şi i-a spus stareţului: "Părinte, tatăl meu a murit şi a lăsat să aduc la mănăstire o mie de lei. Iată aici 500 lei şi restul îi voi aduce mai pe urmă, că nu îi am acum". Apoi a plecat. Atunci bătrînul duhovnic a întrebat pe cuviosul: "Ce cugetai, părinte Calinic, cînd ai dat milostenie acelui om?" Iar blîndul stareţ i-a răspuns: "Aş fi vrut să-i dau o sută de lei dar n-am avut. I-am dat numai cincizeci şi am primit 500".

În anul 1829, luna iulie, în dimineaţa unei zile de praznic stătea Cuviosul Calinic în chilia sa din insula mare, aproape de arhondaric. Deci, privind pe fereastră a văzut mulţime de musafiri care veniseră atunci, iar pe bieţii călugări, "ascultătorii din arhondărie", cum alergau în toate părţile ca să slujească musafirilor. Deci, căutînd la dînşii cu durere de inimă, a zis în sine: "Ah, Dumnezeule! Cum are să se defaime chipul monahicesc prin petrecerea împreună cu mirenii!" Şi, tare oftînd, a început să citească icoasele Sfîntului Ierarh Nicolae!

Spuneau ucenicii Sfîntului Calinic că faptele îi erau întocmai după graiul gurii şi nu putea nimeni să-i găsească nici un cusur. Că după cum învăţa, aşa şi lucra. Că zice şi Mîntuitorul: *Să vă fie cuvîntul aşa, aşa şi nu, nu!* (Matei 5, 37)

La 14 septembrie, 1850, cu sfat de obşte, Sfîntul Calinic a fost ales episcop la Rîmnicu-Vîlcea, despărţindu-se cu multă durere şi lacrimi de fiii săi, fiindcă "n-a putut strica hatîrul iubitului său fiu duhovnicesc, Barbu Dimitrie Ştirbei, domnul Ţării Româneşti şi s-a supus la voia obşteştii Adunări...".

Iată şi cuvîntul de învăţătură al Sfîntului Calinic rostit către întreaga obşte, în ziua plecării sale la episcopie:

Fraţilor şi Părinţilor,

"Dumnezeu aşa binevoieşte ca astăzi să ne despărţim trupeşte unii de alţii, dar cu duhul cred că vom fi împreună pînă la sfîrşitul acestei vremelnice vieţi, că eu aşa m-am rugat lui Dumnezeu, ca unde mi s-au topit tinereţile, acolo să mi se sfîrşească şi această viaţă, şi cred că se va adeveri. Că nici un lucru nu este mai dulce decît creşterea în căminul părintesc, după cum adesea se întîmplă la noi călugării, iar mai vîrtos înţeleg cuvîntul meu cei ce au gustat din acest pahar.

Căci, călugărul, oriunde va merge şi oricît bine va găsi, tot nu este ca unde şi-a pus metania; fiindcă inima lui nu este în pace. Aşa şi eu, ca un călugăr ce sînt, am petrecut aici între aceste ostroave 43 de ani. Gîndiţi-vă cu ce mîhnire le las acum şi ce jale mă cuprinde, care singuri o vedeţi pe faţa mea că, pentru lacrimile ce m-au cuprins, nu pot să vă spun tot ce am în inimă, fără numai aceste puţine învăţături şi vă rog să le păziţi, ca de la un duhovnicesc părinte al vostru şi ascultaţi, iubiţilor, cu luare-aminte.

Fraţilor şi Părinţilor,

Domnul nostru Iisus Hristos a zis către iudei: *Casa Mea casă de rugăciune se va chema la toate limbile, iar voi aţi făcut-o peşteră de tîlhari* (Matei 21,12). Ca să nu pătimim şi să auzim şi noi una ca aceasta, iubiţii mei fraţi şi fii, trebuie dar să avem mare grijă cînd intrăm în Sfînta Biserică sau în Sfîntul Altar, că acolo este Însuşi Domnul noastru Iisus Hristos de faţă în Sfintele Taine.

Nu este nimeni iertat, fără de mare trebuinţă, a intra în Sfîntul Altar. Iar cînd sîntem siliţi, să intrăm cu mare sfială şi frică, după cum zice Proorocul David: *Slujiţi Domnului cu frică...* (Ps.2,9); şi să intrăm cu învăţătură, ca nu din neştiinţă să greşim şi să mîniem pe Domnul şi *să pierim din calea cea dreaptă*. De aceea noi cu mare evlavie să cinstim cele sfinte. Cînd este trebuinţă să intrăm, să facem trei închinăciuni înaintea uşii şi, intrînd, să descoperim capul. Apoi să facem alte trei închinăciuni înăuntru. Cei hirotoniţi sărută Sfînta Masă, iar monahii nu se ating de dînsa. Şi cîtă vreme vom fi în Sfîntul Altar să stăm cu mare frică şi cu e-vlavie, ca înaintea lui Hristos. Şi fiind vremea pomenitului la Proscomidie, tot cu capul descoperit să pomenim, după cum zice Pavel Apostolul: "Bărbatul, rugîndu-se sau proorocind cu capul acoperit, ruşinează pe Hristos, Capul său". Iar fiind cineva bolnav sau fiind frig tare, poate a-şi acoperi capul, că Dumnezeu cunoscător de inimi este; ştie gîndul nostru pentru care ne va şi răsplăti. Aşa sîntem datori a urma.

Iar în vremea Sfintei Liturghii nu este slobod nimănui a intra în Sfîntul Altar, numai preoţii, diaconii şi paraclisierii cei slujitori, şi aceştia cu evlavie şi cu linişte să umble. Iar ceilalţi toţi sîntem datori a sta în Sfînta Biserică cu mare evlavie şi frică; nici făcînd vreo neorînduială sau vorbind, sau cu ochii uitîndu-ne în vreo parte sau în alta; nici să ieşim pînă la sfîrşitul slujbei, ca să nu cădem în blestemul Sfintelor Sinoade ale Sfinţilor Părinţi, care afurisesc pe cei ce fug mai înainte de otpust. Iar avînd ascultare sau neputinţă, să meargă la preot, să-i sărute mîna, să ia anafură şi aşa să iasă. Însă să se cerce fiecare pe sine, ca nu cumva să fie ispită diavolească sau lenevie, sau nebăgare de seamă, ca să nu cadă în blestemul cel proorocesc, că zice: *Blestemat tot cel ce face lucrul lui Dumnezeu cu lenevire sau cu nebăgare de seamă*.

Aşa, fraţilor, să petrecem în Casa lui Dumnezeu, că este Casă de rugăciune, iar nu cort de comedii. Să cinstim cele sfinte ca şi noi să fim cinstiţi de Dumnezeu; iar nu să-L mîniem ca fiii lui Aaron şi să pierim. Acestea vă sfătuiesc şi vă învăţ, iubiţilor, ca toţi să ne mîntuim, cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, că deşi vom fi departe cu trupurile, dar cu duhul vom fi nedespărţiţi, rugîndu-ne şi ajutîndu-ne unii cu alţii, după cuvîntul ce zice: "Frate cu frate ajutorîndu-se se vor face ca o cetate nebiruită".

Aşa şi voi, fiilor, cînd vă veţi face rugăciunile cele rînduite de duhovnic, să vă aduceţi aminte şi de mine, părintele vostru, care multă grijă am purtat pentru fiecare din voi, din ziua în care v-am primit în mănăstire. Că v-am iconomisit pe fiecare după puterea voastră şi am îngrijit de voi pînă astăzi. Şi acum vă dau în mîna Sfîntului Ierarh Nicolae, mîngîietorul neputinţelor mele, ca să îngrijească de mîntuirea voastră. Şi după dînsul, vă încredinţez în îngrijirea cuviosului şi al meu iubitor, chir Nicandru, pe care din mica copilărie l-am primit în mănăstire şi este sporit şi vrednic de a povăţui suflete la mîntuire.

Apoi, întorcîndu-se către cuviosul stareţ, părintele Nicandru, a început cu dulci şi jalnice cuvinte a-i zice aşa:

Iubite fiule Nicandru,

Dumnezeu aşa binevoind, ca să te las în locul meu să păstoreşti această turmuliţă, ce de 32 de ani, prin multe osteneli o am îngrijit; şi multe necazuri şi trude am tras pentru locuşorul acesta, numai şi numai să-l văd împodobit cu adunare de ucenici ai lui Hristos. Şi iată, fiule, ţi-i încredinţez astăzi, la număr 354 de călugări, afară de fraţi, şi te rog să porţi grijă de mîntuirea tuturor, ca să iei şi cuvioşia ta plată de păstor adevărat.

Şi acum, cu darul lui Dumnezeu să ne mîntuim toţi şi peste puţin iarăşi ne vom vedea".

Apoi, aşezîndu-se în strană cu ochii plini de lacrimi, i-au sărutat mîna toţi părinţii, plîngînd după dînsul, iar cîntăreţii cîntau cîntări de despărţire. Şi după otpust au ieşit toţi din biserică în sunetul clopotelor, care

făcea pe tot muritorul să scoată lacrimi, chiar de avea inimă de piatră. Şi petrecîndu-i pînă la un loc, şi-a luat ziua bună, s-a urcat în căruţă şi a plecat, luînd cu sine vreo cîţiva din părinţi ca să-i fie de slujbă în eparhie.

După un an de zile, Sfîntul Calinic, episcopul Rîmnicului, trimite iarăşi un cuvînt de învăţătură către obştea Mănăstirii Cernica, plin de aceiaşi mireasmă duhovnicească, precum urmează:

Fraţilor şi Părinţilor,

"Vin cu duhul cercetîndu-vă, că m-am depărtat de voi cu trupul, dar cu duhul sînt împreună cu voi. Pentru că vă doresc sporirea cea sufletească şi buna petrecere, ca să sporiţi în cele duhovniceşti fapte: în dragoste, unire, ascultare şi întru supunerea către mai marele vostru şi către toţi cei în Hristos fraţi, cum ne-am făgăduit înaintea Sfîntului Jertfelnic, la primirea sfîntului chip al călugăriei, cu umilinţă.

În locul lui Hristos, vă rog, fraţilor, umblaţi cu bună rînduială între cei de afară, ca văzînd faptele voastre cele bune să slăvească pe Tatăl vostru Cel ceresc, iar nu să se defaime numele lui Dumnezeu prin voi. Iată cum veţi putea păzi cinstea lui Dumnezeu şi a voastră, prin paza poruncilor şi a făgăduinţelor călugăreşti:

- a păzi mai întîi pravila bisericească, cu mare luare aminte şi umilinţă, iar nu cu împrăştieri de gînduri şi cu vorbe deşarte. Că dacă Domnul zice că pentru tot cuvîntul deşert vom da seamă în ziua judecăţii, cu cît mai vîrtos cei ce vorbesc în vremea sfintei slujbe;

- a păzi masa de obşte;

- a vă păzi de adunări la mîncări, la băuturi, la vorbe deşarte, că acestea duc la mare pierzanie pe călugări;

- a nu ieşi din mănăstire fără binecuvîntare;

- a nu merge în Capitală sau prin sate, netrimis de ascultare sau pentru vreo mare nevoie a sa. Călugărul care zăboveşte afară de chilie fără a fi de ascultare se strică ca peştele scos din apă;

- a nu avea prieteşuguri osebite;

- a nu avea pungă osebită, ca Iuda.

Vă rog, păziţi-vă şi de cele trei arme ale diavolului, adică acestea: lenevirea, uitarea şi necredinţa, prin care satana robeşte lumea în pierzare.

Aşa vă rog, fraţilor, păziţi poruncile lui Dumnezeu ca şi El să vă păzească pe voi. Vă rog, rugaţi-vă lui Dumnezeu şi pentru mine ca să-mi ierte toate păcatele şi să mă păzească de văzuţi şi nevăzuţi vrăjmaşi, să mă întărească în lupta care mi-a pus-o înainte şi ca să am sfîrşit bun, creştinesc.

Iar pentru că vă veţi osteni întru rugăciune, atît pentru voi, cît şi pentru cei împreună cu mine, fraţii voştri cei duhovniceşti, şi ei din osteneala lor vor trimite vouă ajutor trupului, ca să nu slăbiţi întru rugăciune şi să nu-i aveţi despărţiţi de această sfîntă adunare; că şi noi încă nu vă uităm în sfintele rugăciuni. Iar dacă vreunii din voi nu voiesc a ne pomeni, fie-le lor asemenea. Însă nu cred că se va afla vreunul necredincios ca să uite dragostea noastră cu care v-am iubit şi vă iubim.

De veţi petrece întru poruncile lui Iisus Hristos, şi El va fi cu voi împreună. Că El a zis că *cel ce Mă iubeşte pe Mine, poruncile Mele le păzeşte, şi Eu îl voi iubi pe el şi Mă voi arăta lui* (Ioan 14,21).

Aşa vă rog, iubiţii mei fraţi şi fii, păziţi rînduielile pe care vi le-am aşezat, după canoanele Sfinţilor Părinţi, pe care şi eu le-am păzit, după cum m-aţi văzut, fiind între voi.

Iar eu sînt al cuvioşiei voastre către Dumnezeu smerit rugător şi de tot binele voitor. Spuneţi tuturor celor ce ne iubesc închinăciunile, cu mîna mea".

CALINIC, Rîmnic, 1851, Aprilie 11

Spunea ucenicul său, Anastasie, că îndată după aşezarea sa în scaunul episcopiei de la Rîmnicu-Vîlcea, a şi început a da porunci la protopopi, ca "unde s-ar afla un om necununat să-l cunune şi să-l cerceteze pentru ce nu se cunună şi şade cu posadnică".

Sfîntul Ierarh Calinic avea mare evlavie către Sfîntul Ierarh Nicolae, al cărui acatist îl citea zilnic. Cu ajutorul lui Dumnezeu şi al marelui Ierarh, protectorul său, a rezidit din temelie catedrala episcopală din Rîmnicu-Vîlcea, casele episcopale şi seminarul, între anii 1854-1856, care fuseseră distruse de incendiul din 1847. Odată cu biserica, blîndul episcop a redeschis şi vestita tipografie din Rîmnic, în care a tipărit tot felul de cărţi de slujbă şi de zidire sufletească, pe care apoi le trimitea gratuit la preoţi şi credincioşi.

Spunea iarăşi Arhimandritul Anastasie despre dascălul său, preasfinţitul Calinic: "Mă minunam de aşa viaţă supranaturală, pentru că vedeam că slujesc un sfînt viu. De aceea îndrăzneam de multe ori şi-l întrebam cîte ceva despre tainele dumnezeieşti şi el îmi descoperea ceea ce cunoştea că-mi este de folos şi cît putea să încapă în mintea mea cea slabă şi întunecată. Iar dacă înaintam cu întrebările mai departe, îmi zicea: "Nu este acum timpul pentru asemenea întrebări"".

Acelaşi ucenic spunea: "Avea obicei fericitul, că după rugăciunea de seară mă ţinea lîngă preasfinţia sa mai mult timp, povăţuindu-mă în credinţă şi la datoriile mele monahale şi multe lucruri de taină îmi descoperea". Adeseori îmi zicea fericitul: "Fiul meu, mulţi sînt din călugări şi mireni numai cu numele creştini, iar cu viaţa şi cu faptele sînt departe de adevărul creştinătăţii. De aceea, la unii ca aceştia nu ai voie să le arăţi ce ai văzut la mine. Iar acelora pe care îi vei cunoaşte că sînt creştini buni şi cred în darul şi puterea lui Dumnezeu, ai voie de la mine să le arăţi şi să le scrii, numai după ce mă voi duce din această lume trecătoare".

În vara anului 1854, mergînd Sfîntul Calinic spre Tîrgu-Jiu, însoţit de ucenicul său şi de mai mulţi slujitori, la rugămintea credincioşilor a poposit peste noapte într-un sat din cale. Şi fiii unui om înstărit au mărturisit bunului păstor că tatăl lor a murit de mai mulţi ani, dar trupul lui n-a putrezit în pămînt. L-au dezgropat de trei ori, i-au făcut parastas cu arhierei şi cu preoţi, dar trupul său tot întreg l-au scos din groapă. Deci, l-au rugat pe Sfîntul Calinic să le dea voie să-l dezgroape a patra oară pe tatăl lor. Iar după ce fericitul va termina Liturghia arhierească, să citească rugăciunile de dezlegarea păcatelor la mormînt. Şi bunul păstor, milostivindu-se de ei, i-a ascultat.

După terminarea Liturghiei, au mers cu toţii la mormînt. Trupul răposatului, întreg şi nevătămat, era rezemat de zidul bisericii. Şi, iată, o minune preaslăvită! În timp ce Sfîntul Calinic citea rugăciunile de dezlegarea păcatelor, trupul cel neputred a început a se preface în ţărînă, de la picioare spre cap. La sfîrşitul rugăciunilor, întreg trupul său se prefăcuse într-o grămăjoară de ţărînă amestecată cu oase albe. Uimindu-se toţi de aceasta, au dat slavă lui Dumnezeu.

Părintele Anastasie, ucenicul Sfîntului Calinic, spunea că au poposit împreună timp de trei zile la schitul Lainici, unde era egumen marele duhovnic şi arhimandrit Irodion Ionescu, renumit pentru viaţa sa în toate hotarele Olteniei şi dincolo de Carpaţi. Apoi, pornind pe poteci de munte spre Rîmnicu-Vîlcea, a poposit puţin într-o poiană. Şi plecînd însoţitorii săi înainte, Sfîntul Calinic stătea jos şi plîngea. "De ce plîngi, preasfinte? l-a întrebat ucenicul. Te doare stomacul?" "Nu, fiul meu, a răspuns el. Dar nu credeam să mai trăiesc să văd alt stareţ schimbîndu-se la Cernica. Nicandru, stareţul Cernicăi, a murit!..." Ucenicul, însemnînd ziua şi ceasul acela, a plecat după două săptămîni la Mănăstirea Cernica şi s-a încredinţat că arhimandritul Nicandru se mutase la Domnul chiar în ziua şi ceasul cînd plînsese Sfîntul Calinic.

Odată, pe cînd Sfîntul Calinic slujea Sfînta Liturghie în paraclisul Episcopiei Rîmnicului cu mai mulţi slujitori, a fost adusă la biserică o femeie legată în lanţuri, cumplit chinuită de un duh necurat. La sfîrşitul

slujbei, protoiereul oraşului a rugat pe bunul păstor de suflete să-i citească o rugăciune de vindecare. Arhi-mandritul Anastasie i-a pregătit molitfelnicul. După citirea rugăciunii, Sfîntul Calinic a binecuvîtat pe femeia bolnavă de trei ori în numele Preasfintei Treimi şi a zis: "În numele Domnului nostru Iisus Hristos, scoală-te!" În clipa aceea bolnava s-a vindecat cu darul lui Dumnezeu. Deci, sculîndu-se sănătoasă de jos, săruta cu lacrimi sfintele icoane, mulţumind binefăcătorului ei. Apoi, intrînd Sfîntul Calinic în chilia sa, a început a plînge cu multe lacrimi. "De ce plîngi, preasfinţite?" l-a întrebat ucenicul. "Nu am nimic, fiul meu, dar văd că pentru multele mele păcate mă pedepseşte Dumnezeu. Spuneţi la toţi că nu pentru mine păcătosul a făcut Dumnezeu această minune de a tămădui pe femeia bolnavă!"

Acelaşi ucenic spunea despre Sfîntul Calinic: "Era atît de milostiv, încît atunci cînd nu avea ce să dea de milostenie îşi dădea hainele de pe el şi, plîngînd, mă ruga pe mine nevrednicul să caut bani de unde voi şti ca să aibă să dea la "fraţii lui Hristos", că aşa numea fericitul pe săraci şi pe neputincioşi".

Odată, pe cînd Sfîntul Calinic ieşea de la slujbă la o biserică din Craiova, epitropul i-a dat şase galbeni. Iar în ograda episcopiei, o femeie, cerîndu-i milostenie, a scos acei galbeni şi i-a pus în mîinile ei. După trei zile, femeia aceea a venit iar la uşa Sfîntului Calinic să ceară milostenie. Deci chemînd pe părintele Anastasie, ucenicul său, i-a poruncit, zicînd: "Dă milostenie femeii de afară!" "Prea sfinţite, a răspuns el, această femeie a primit şase galbeni cînd ne-am întors de la biserică". Dar blîndul păstor i-a zis cu asprime: "Dar cuvioşia ta, dacă ai mîncat ieri, astăzi nu mai mănînci? O fi fost şi ea datoare la cineva şi de aceea mai cere. Du-te şi dă-i milostenie!" Din clipa aceea pînă la sfîrşitul vieţii Sfîntului Calinic, n-a mai îndrăznit ucenicul să-i facă vreo observaţie în privinţa milosteniilor.

Spunea iarăşi ucenicul despre Sfîntul Calinic: cînd hirotonea preoţi, nu numai că nu lua nimic pentru osteneala sa, ci oprea şi pe alţii de a le lua ceva. Iar cînd plecau preoţii pe la bisericile lor, îi chema înaintea sa şi îi povăţuia cum să se poarte în societate şi cu enoriaşii lor, apoi le dădea bani de cheltuială pe drum, cărţi de preoţie şi alte cărţi în dar.

În timpul domniei lui Cuza Vodă - spunea ucenicul Sfîntului Calinic - s-a întîmplat o tulburare în seminarul Episcopiei de Rîmnic şi el, cu darul şi cu blîndeţea sa, a potolit acea tulburare. Aflînd de aceasta Mitropolitul Nifon şi ministrul de Culte, Scarlat Creţulescu, au trimis de la Bucureşti un funcţionar în anchetă. "Nu mai este nevoie ca să faci dumneata cercetare, a zis Sfîntul Calinic, pentru că eu, ca episcop, i-am liniştit şi mulţumit pe toţi. Să spui la cei care te-au trimis că sînt în neştiinţă de aceasta".

Auzind de cuvintele Sfîntului Calinic, ministrul s-a supărat şi intrînd în audienţă la domnitor i-a spus: "Măria Ta, să iscăliţi decretul de suspendare a Episcopului de Rîmnic şi darea lui în judecată, iar dacă nu, să-mi primiţi demisia". "Demisia dumitale pot s-o primesc, iar decretul contra Episcopului de Rîmnic niciodată nu-l voi semna!" a zis domnitorul Alexandru Ioan Cuza. Apoi, cu voce înaltă, a strigat: "Măi, Scarlate, acela, Episcopul Rîmnicului, Calinic, este adevăratul şi sfîntul călugăr al lui Dumnezeu şi ca el altul nu mai este în toată lumea".

Sfîntul Calinic, avînd darul înainte-vederii, într-una din zile a spus ucenicului său, Anastasie: "Să ştii, fiul meu, că la 1866, Cuza nu va mai fi domn al ţării şi au să se facă mari schimbări. Să mai ştii că la 1877 are să vină în ţară împăratul Rusiei cu familia şi cu oştirile sale şi are să treacă Dunărea să se bată cu turcii; dar ruşii au să fie învinşi de turci. După aceea, ruşii au să cheme în ajutorul lor oştirea română şi, cu ajutorul lui Dumnezeu, au să facă românii mari victorii, încît să-i laude şi să-i admire toate continentele lumii. După acest război sîngeros are să fie un război cu condeiul, adică cu diplomaţia. Şi după aceasta are să vină un război aşa de mare, cum nu a fost de cînd pămîntul, şi ferice de aceia care vor scăpa de acest mare război".

Adeseori, mergînd Sfîntul Calinic în vizită canonică prin eparhie, i-a plăcut locul liniştit de la schitul Frăsinei. De aceea a voit să facă aici mănăstire de chinovie, ca la Cernica. Deci, numaidecît, în anul 1863, a pus de s-a zidit biserică frumoasă, şi chilii pentru părinţi şi a aşezat reguli ca în Cernica, unde s-au adunat vreo cîţiva călugări. Însă, pentru asprimea locului n-au putut să se adune prea mulţi părinţi.

După zidirea Mănăstirii Frăsinei, a voit Sfîntul Calinic ca în acest locaş sihăstresc să nu intre niciodată parte femeiască. De aceea, înainte de retragerea sa din scaun, a fixat la un km mai jos de Frăsinei o piatră pe care scrie următoarele:

"Calinic, cu mila lui Dumnezeu Episcop al Rîmnicului, Noului Severin. Acest sfînt lăcaş s-a clădit din temelie de noi, spre a fi chinovie de părinţi monahi. Şi fiindcă prin partea femeiască putea să se aducă vreun scandal monahilor vieţuitori acolo, de aceea, sub grea legătură s-au oprit ca de la acest loc să nu mai treacă înainte, sub nici un chip, parte femeiască. Iar cele ce vor îndrăzni a trece să fie sub blestem şi toate nenorocirile să fie asupra lor, precum sărăcia, gubăvia şi tot felul de pedepse. Şi iarăşi, cele ce vor păzi această hotărîre să aibă binecuvîntarea lui Dumnezeu şi a smereniei noastre şi să vină asupra lor tot fericitul bine. Amin".

CALINIC. Rm, 1867, ianuarie, 17.

În vara aceluiaşi an, după înnoirea Mănăstirii Frăsinei, o copilă din satul Muereasca, care păştea vitele aproape de hotarul mănăstirii, alergînd după vite, a trecut din greşeală mai sus de piatra cu legămîntul pus de Sfîntul Calinic. În ceasul acela, copila s-a îmbolnăvit de epilepsie.

La rugămintea părinţilor ei, preotul din sat a spus despre aceasta Sfîntului Calinic, rugîndu-l s-o ierte şi să-i citească rugăciuni de vindecare.

"Ce tristă întîmplare, a zis blîndul episcop. Să mergem să ne rugăm pentru dînsa!" Deci a venit anume în satul Muereasca şi a intrat în casa bolnavei. Copila zăcea în pat în grea suferinţă. "Mă cunoşti?" a întrebat-o Sfîntul Calinic. Iar bolnava a făcut semn din cap că îl cunoaşte. Apoi, mîngîind-o i-a zis: "Ai să te faci sănătoasă; da, da, ai să te faci sănătoasă! Eu te-am iertat! Să ne rugăm lui Dumnezeu să te ierte şi El". Apoi şi-a pus omoforul peste bolnavă, i-a citit rugăciunea de iertare, a stropit-o cu aghiasmă pe frunte şi i-a zis din nou: "Da, ai să te faci sănătoasă!" şi a plecat.

După o zi copila s-a sculat sănătoasă din pat. Vestea acestei minuni s-a răspîndit în toate părţile, căci toţi îl cinsteau pe marele episcop Calinic ca pe un adevărat sfînt şi făcător de minuni.

Spunea Arhimandritul Anastasie şi despre altă minune. Fiul meşterului Costache, care zidise catedrala episcopală din Rîmnicu-Vîlcea şi Mănăstirea Frăsinei, s-a îmbolnăvit de epilepsie. Boala îl chinuia tot mai cumplit. Bătrînul meşter a alergat la Sfîntul Calinic, cerîndu-i, cu lacrimi, rugăciuni de vindecare pentru fiul său. "Du-te acasă, meştere Costache, i-a zis preasfinţitul, şi te roagă Maicii Domnului!" Cum a intrat în casă tatăl, şi-a găsit feciorul sănătos, rugîndu-se în faţa icoanei Maicii Domnului. "Rugaţi-vă şi voi Maicii Domnului, a zis copilul, nu vedeţi cum se roagă preasfinţitul episcop? De acum înainte nu mă mai îmbolnăvesc!"

În acelaşi ceas a venit şi părintele Anastasie, cu moaştele Sfîntului Mercurie, să le sărute copilul, după porunca preasfin-ţitului Calinic.

Spunea iarăşi ucenicul său că din anul 1820 şi pînă cînd s-a mutat din viaţa aceasta, peşte n-a mîncat, fără numai verdeţuri şi acelea fără untdelemn, o dată pe zi. Iar unt de vaci, ouă, brînză şi lapte numai sîmbăta gusta cîte puţin, ca să biruiască mîndria.

Acelaşi arhimandrit spunea că din anul 1850, cînd a fost ales episcop şi pînă în anul 1868, cînd a trecut la Domnul, nu şi-a schimbat întru nimic paza datoriilor sale monahale, ci mai mult se nevoia întru toate faptele cele bune. Chiar şi hainele ce le purta ca episcop nu erau mai luxoase ca cele pe care le purta cînd era stareţ în Mănăstirea Cernica.

Pe cînd era episcop de Rîmnic, Sfîntul Calinic toată ziua şedea cu cartea în mînă şi citea. Pentru ca să nu-l prindă somnul, sau să-şi risipească mintea de la lucrarea ei, obişnuia să pună pe carte o greutate metalică rotundă, iar jos, în dreptul cărţii un lighean de tablă gol. Îndată ce Sfîntul Calinic se îngreuia de somn şi

îşi pierdea echilibrul, greutatea metalică cădea în lighean şi îl deştepta din nou la rugăciune şi la citit. Astfel, cuviosul era permanent stăpîn pe voinţa şi pe trupul său.

Se mai spunea despre dînsul un fapt vrednic de ştiut. Întrucît nu mînca niciodată carne, după rînduiala vieţii monahale, dăduse poruncă părinţilor de la episcopie să nu mănînce nici ei carne. Într-o zi, stînd în cerdacul casei episcopale, i-a venit de departe un miros de carne friptă. Atunci a pornit încet după miros şi a ajuns la chilia unui călugăr. După ce a bătut la uşă, a intrat înăuntru. Călugărul tocmai frigea o bucată de carne. Deci mîniindu-se prea-sfinţul de aceasta, a început să-l mustre cu asprime, zicînd: "Hoitarule! Nu te-ai mai săturat de hoit? Nu vezi că faci mîncare viermilor şi putoare?" Într-adevăr, Sfîntul Calinic ţinea ca ucenicii săi să fie călugări şi cu fapta, nu numai cu cuvîntul.

După 17 ani de rodnică păstorire a turmei lui Hristos, adică la 24 mai 1867, Sfîntul Ierarh Calinic s-a retras din nou la metania sa, Mănăstirea Cernica, unde dorea să-şi dea obştescul sfîrşit. A doua zi, de Înălţarea Domnului, a venit la biserică, a stat la liturghie şi la urmă a dat anaforă părinţilor, sărutîndu-i toţi mîna. Pe urmă a mers în chilia sa, cea mai dinainte gătită pentru sine, şi de aici n-a mai ieşit pînă la sfîrşitul său, fiindcă slăbise cu totul de bătrîneţe şi de mult post.

Spunea Mitropolitul Nifon către Anastasie, ucenicul Sfîntului Calinic: "Ştiu că voi, fraţii Baldovini, aţi servit cu frică de Dumnezeu pe episcopul vostru. Te rog, cînd vei vedea că este greu bolnav să mă vesteşti şi pe mine ca să mă mărturisesc lui, căci am multe cuvinte care trebuie să i le arăt cît este în această viaţă şi să-mi cer iertăciune". După aceea Mitropolitul a intrat la Sfîntul Calinic şi s-a mărturisit lui, ieşind de la el aşa de vesel şi luminat la chip, cum nu mai fusese în toată viaţa lui.

Plecînd Mitropolitul Nifon, a zis Sfîntul Calinic, care zăcea în pat, către iubitul său ucenic, Anastasie: "Fiul meu, Nifon, mi-a spus totul şi cred că este speranţă de mîntuirea lui. Să ştii că la şapte ani, cînd mă vor dezgropa pe mine, va intra Mitropolitul în mormînt". Această prevestire s-a împlinit întocmai.

În Joia cea Mare, anul 1868, spre sfîrşitul lunii martie, Sfîntul Calinic a chemat la chilia sa şapte preoţi de au slujit Sfîntul Maslu. După otpust, le-a zis preasfinţitul: "Părinţilor, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru mine, că poate zilele acestea ne vom despărţi!"

La rugămintea Sfîntului Calinic, în fiecare seară venea în chilia sa ucenicul său iubit, cuviosul Anastasie, şi îi citea toată pravila, căci acum slăbise şi nu mai putea să şi-o facă singur. După terminarea rugăciunii stătea mult de vorbă cu părintele Anastasie şi ceilalţi părinţi apropiaţi, dîndu-le tot felul de sfaturi folositoare de suflet.

Spunea părintele Anastasie că într-una din aceste seri de rugăciune şi priveghere, i-a zis Sfîntul Calinic: "Adu-ţi aminte ceea ce ţi-am spus în anul 1852 la Craiova, şi de atunci pînă acum, că voi, fraţii Baldovini, Anastasie şi Orest, aveţi să-mi închideţi ochii şi să mă duceţi la groapă. Aşa că, acum mai am 14 zile şi mă duc din această lume. Ai grijă, să mă îmbraci la moarte cu veşmintele ce ţi-am spus că sînt trimise de călugăriţa Brîncoveanca din Moldova".

Spunea iarăşi părintele Anastasie: "Într-o seară, preasfinţia sa întinzînd cu mine vorba despre mai multe învăţături şi eu, ştiind că darul Sfîntului Duh este cu desăvîrşire în el, i-am zis: "Prea sfinţite Stăpîne, ştiu că mult-puţin, cît te-am servit, dar te-am servit cu credinţă şi dragoste. Pentru aceasta nu cer altceva, decît să te rogi lui Dumnezeu ca să-mi ierte păcatele mele pe această lume". Atunci preasfinţia sa a început să plîngă amarnic, încît m-a făcut şi pe mine păcătosul să plîng. După ce s-a liniştit, a început a-mi zice: "Fiul meu, eu v-am primit în Mănăstirea Cernica, eu v-am călugărit şi v-am luat din mănăstire şi aţi urmat mie. Ştiu că nu v-aţi păzit datoriile şi făgăduinţele călugăriei, însă să vă siliţi a le păzi de aici înainte şi vă făgăduiesc, că dacă voi afla har înaintea lui Dumnezeu, am să mă rog pentru voi şi pentru toţi ai mei"".

Dorind Sfîntul Calinic să asculte ultima liturghie pe pămînt şi să se bucure de praznicul Învierii lui Hristos, în ziua de Paşti a slujit un preot Sfînta Liturghie în paraclisul chiliei unde şedea, şi s-a împărtăşit pentru ultima dată cu Preacuratele Taine. Era ziua de 7 aprilie, 1868.

În joia luminată, adică la 11 aprilie, se împlineau cele 14 zile prevăzute de Sfîntul Calinic. Cîteva zile mai înainte, a venit la el stareţul mănăstirii, Arhimandritul Ştefan, pe care îl iubea foarte mult şi i-a dat testamentul pentru înmormîntare scris cu cîtăva vreme înainte. Apoi l-a mai învăţat şi ceva lucruri duhovniceşti, vorbind amîndoi multe ceasuri.

În noaptea de 10 spre 11 aprilie a venit părintele Anastasie la Sfîntul Calinic şi i-a citit Utrenia. După otpust au stat amîndoi de vorbă, vorbind pentru mîntuire şi alte lucruri folositoare. Cînd se lumina de ziuă, părintele Anastasie s-a retras în chilia sa. Iar la orele cinci, dimineaţa, Sfîntul Calinic a chemat pe ucenicul Ghermano, ca să-l îmbrace în cămaşă şi haine de îngropare. Pe toate celelalte le dăduse de pomană. Apoi singur s-a sculat, s-a spălat pe faţă, s-a pieptănat şi a binecuvîntat pe toţi cîţi erau în casă. Spunea ucenicilor: "Au venit nişte oameni mari în casă şi vor să mă ia cu dînşii".

Cum stătea aşa în picioare, a cerut o cruce. Apoi, ţinînd crucea în mînă, s-a închinat ei, a sărutat-o şi a zis: "Sfîntă Cruce, ajută-mi!" Iar către ucenici a zis: "Să ne vedem în fericirea din cealaltă lume!" Şi rezemîndu-şi capul pe pieptul lui Ghermano, a răsuflat adînc şi şi-a dat duhul în mîinile Domnului, fiind numărat în ceata Sfinţilor Ierarhi ai Bisericii lui Hristos.

La înmormîntarea Sfîntului Calinic, care a avut loc sîmbătă, 13 aprilie, a venit Mitropolitul Nifon cu patru episcopi, mai mulţi egumeni şi zeci de mii de credincioşi, încît nu mai încăpeau în amîndouă ostroavele. Cu toţii se sileau să-i sărute mîinile. Trupul său era îmbrăcat în veşminte arhiereşti, aşa cum poruncise el, era aşezat pe scaun, cu cîrja şi Evanghelia pe braţ.

Slujba prohodului s-a făcut în biserica cea mare din ostrovul Sfîntului Nicolae. Apoi patru preoţi l-au purtat pe braţe, împreună cu zeci de arhierei, preoţi şi diaconi şi l-au înmormîntat aşezat pe scaun, în partea de nord a pridvorului bisericii Sfîntul Gheorghe, ctitorită de el.

Tot atunci s-a citit şi testamentul lăsat de Sfîntul Calinic de la Cernica, pe care îl dăm în continuare:

DIATA (Testamentul)
PREA SFNŢITULUI EPISCOP CALINIC

În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh. Amin.

"Eu, smerit arhiereu Calinic, Episcopul Rîmnicului Noului Severin, auzind glasul Domnului ce zice în Sfînta Evanghelie: *Fiţi gata, că în ceasul care nu gîndiţi, Fiul Omui va veni, seara sau la miezul nopţii, sau la cîntatul cocoşilor, sau dimineaţa. Ca nu cumva venind fără de veste, să vă afle dormind* (Luca 12,40).

Acest glas al lui Dumnezeu auzind, şi temîndu-mă, fiind cu totul cuprins de neputinţe şi bătrîneţe şi din zi în zi slăbind cu trupul, aşteptînd în toată vremea acel ceas zis de Domnul, ceasul morţii, după putere înainte găsindu-mă spre ieşirea dintru această vremelnică viaţă, am gîndit să scriu această duhovnicească a mea înştiinţare şi diată, ca să fac cunoscut fiecăruia ce ar voi, după sfîrşitul meu, să cerce averile chiliei mele. Ca adică să nu se ostenească în zadar, nici să cerceteze pe cei ce au slujit mie pentru Dumnezeu, ca să afle bogăţia mea sau comoara pe care din tinereţe o am adunat.

Pentru că de cînd am îmbrăcat sfîntul şi îngeresc cin monahicesc, în Sfînta Monastire Cernica, la anul al nouăsprezecea al vieţii mele - 1808, noiembrie, 12 - şi m-am făgăduit lui Dumnezeu ca să am vieţuirea cea de bunăvoie, dintru acea vreme pînă la apropierea de mormînt, n-am cîştigat averi sau mişelii, ci numai sfinte cărţi! N-am adunat aur şi argint; n-am voit să am nici haine de prisos, nici orice fel de lucruri, ci numai cele singure de nevoie trupului.

Că necîştigarea cea călugărească cu duhul şi cu lucrul, după putinţă m-am sîrguit a păzi, neîngrijind de sine-mi, şi punîndu-mi toată nădejdea spre purtarea de grijă a lui Dumnezeu, care niciodată nu m-a lăsat.

Iar darurile cele ce le primeam de la făcătorii mei de bine şi veniturile cele de la dregătorii, pe acelea le-am cheltuit la ale mele nevoi şi ale monastirei trebuinţe, cît am fost arhimandrit.

Asemenea şi arhiereu fiind, n-am adunat veniturile, ci le-am cheltuit la trebuinţele mele şi nevoile celor lipsiţi fraţi în Hristos şi unde Dumnezeu mi-au poruncit, şi la înnoirea Episcopiei, fiind cu totul în dărăpănare.

Drept aceea, nimeni să nu se ostenească după moartea mea cercînd sau iscodind orice fel de adunare a chiliei mele, că eu nici de îngropare, nici de pomenire nu las ceva. Ci cu sărăcia cea călugărească, mai mare la sfîrşit, ca să se arate că lui Dumnezeu cred. Că mai primit îi voi fi lui Dumnezeu de nu va rămînea după moartea mea nici un ban, decît de s-ar împărţi cea mai multă strînsoare după mine. Şi dacă n-ar voi nimeni, ca pe mine cel atît de sărac, să mă dea obişnuitei îngropări, apoi mă rog acelora care îşi aduc aminte de moartea lor, să-mi tîrască păcătosul meu trup la oricare biserică săracă şi acolo lîngă trupuri să-l îngroape. Iar dacă voirea stăpînitorilor ar porunci să mă îngroape după obicei, apoi mă rog iubitorilor de Hristos îngropători, fiind în eparhie, să mă îngroape în Episcopie, lîngă biserica cea din nou făcută. Iar fiindu-mi săvîrşirea afară de eparhie, să mă îngroape în Sfînta Monastire Cernica, lîngă biserica cea nouă de noi zidită, unde ne-am călugărit şi mult ne-am ostenit din tinereţe la bătrîneţe.

Deci, dacă cel ce va voi ca fără de bani să-mi pomenească păcătosul meu suflet la rugăciunile sale, pentru Dumnezeu, unul ca acela şi singur să fie pomenit întru împărăţia cerului. Iar cel ce va avea trebuinţă de plată pentru pomenire, mă rog să nu mă pomenească pe mine, cel atîta de sărac, cel ce nimic nu mi-am lăsat de pomenire. Iar Milostivul Dumnezeu să fie milostiv tuturor şi mie păcătosul, în veci. Amin.

Aceasta este diata şi duhovnicească a mea scrisoare, aceasta este înştiinţarea de averea mea. Iar necrezînd cineva aceasta şi ar începe cu iscodire a cerca aur şi argint, măcar şi mult de s-ar osteni, nimic nu va afla. Iar Milostivul Dumnezeu va judeca. Amin".

Anul 1860, s-a scris de noi smeritul Arhiereu CALINIC, Episcopul Rîmnicului, Noul Severin

După înmormîntarea Sfîntului Ierarh Calinic, "a venit comisia de la guvern ca să-l cerceteze pentru stare, adică averea personală. Şi a aflat bani, o rilă şi o jumătate de napoleon şi multe adeverinţe întărite cu iscălituri de pe la toate locurile pe unde dăduse milostenie, atît de aici din România, cît şi din Orient, Ierusalim, Sfetagora (Sfîntul Munte) şi alte locuri de prin Turcia, hîrtii care s-au luat de minister".

Despre acest mare episcop, Sfîntul Calinic de la Cernica, spunea ucenicul său, Cuviosul Anastasie, aceste cuvinte: "Acest Sfînt Episcop şi Arhiereu al Bisericii noastre Ortodoxe a săvîrşit multe fapte mari şi folositore pentru această ţară şi Biserica Română".

Spunea iarăşi despre el că în timpul cît a trăit, a făcut şapte biserici mari şi trei paraclise şi a crescut mii de fii duhovniceşti.

Ultimele cuvinte ale ucenicului său formează o solemnă mărturisire către credincioşi: "Declar pe conştiinţa mea, ca arhimandrit şi duhovnic ce sînt eu păcătosul, şi în numele adevărului adevărat, că acest Sfînt Episcop Calinic, cum a ieşit din pîntecele maicii sale, tot aşa a intrat în pîntecele pămîntului".

Aceasta a fost nevoinţa şi viaţa plină de sfinţenie, precum şi sfîrşitul minunat al Sfîntului Ierarh Calinic de la Cernica, făcătorul de minuni, care s-a mutat la cereştile locaşuri, în ceata Sfinţilor Părinţi purtători de Dumnezeu, la 11 aprilie, 1868.

Canonizarea Sfîntului Ierarh Calinic s-a făcut la 20 octombrie, 1955, sub Patriarhul Justinian al României, iar prăznuirea lui se face la 11 aprilie. Cu ale cărui sfinte rugăciuni să ne miluiască şi să ne miluiască Hristos Dumnezeu totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Cuviosul Vasile Mărturisitorul, Episcopul Pariei
(12 aprilie)

Paria, cetatea cea veche a Misiei celei mici, după ce a primit credinţa în Hristos, a fost cinstită cu rînduiala scaunului episcopiei, ce era rînduită sub mitropolitul Cizicului Într-acea cetate a fost pus episcop Cuviosul Părintele nostru, Vasile, pentru covîrşitoarea faptă bună a lui şi pentru viaţa cea plăcută lui Dumnezeu. Apoi, după ce s-a pornit eresul luptării de icoane pe vremea împărăţiei lui Leon Isaurul, Sfîntul Vasile s-a arătat mărturisitor al lui Hristos. Pentru că nu se unea cu ereticii, nici nu se învoia cu ei şi nici nu voia să iscălească pentru lepădarea sfintelor icoane, deşi era silit. De aceea, fiind prigonit şi chinuit de dînşii, şi-a petrecut viaţa ca Sfîntul Apostol Pavel, în necazuri, în primejdii şi în strîmtorări, mutîndu-se din loc în loc, dar păzind neschimbate părinteştile dogme, iubind dreapta credinţă, iar adunările celor răucredincioşi urîndu-le. Şi plăcînd lui Dumnezeu în toate, a adormit cu pace întru Domnul.

Cuviosul Isac Sirul
(12 aprilie)

Sfîntul Grigorie Dialogul, papă al Romei, în vorbirea sa cu diaconul Petru, grăieşte astfel despre acest Cuvios Isac. În vremurile cele vechi ale Goţilor, aproape de cetatea ce se numea Spoletanai, era un bărbat care ducea o viaţă foarte cinstită, cu numele Isac, care ajunsese pînă în anii cei din urmă ai Goţilor şi pe care îl ştiau mulţi din ai noştri, dar mai ales sfînta fecioară Gregoria, care vieţuia în cetatea Romei, aproape de cinstita biserică a Preasfintei şi Pururea Fecioarei Maria, Născătoarea de Dumnezeu. Această Gregoria, în vremea tinereţilor ei, fiind logodită cu un bărbat şi sosindu-i nunta, a fugit de la biserică, dorind viaţa şi chipul cel sfînt monahicesc. Iar acest sfinţit bărbat Isac, izbăvind-o de cei ce voiau s-o ia cu sila, a îmbrăcat-o în chipul monahicesc cel dorit de dînsa, ajutîndu-i Domnul. Fecioara, de vreme ce a defăimat pe mirele cel pămîntesc, s-a învrednicit a se logodi cu Mirele cel ceresc.

Deci, despre acest sfînt bărbat Isac, multe am aflat de la cinstitul părinte Elefterie, care se cunoştea cu dînsul prieteneşte şi ştia cele ce Elefterie grăia despre Isac. Căci viaţa lui Isac dădea încredinţare cuvintelor lui Elefterie. Iar Cuviosul Isac nu era din Italia cu neamul, ci povestim acele minuni ale lui, pe care le-a făcut în Italia. Cînd a mers din părţile Siriei la cetatea Spoletanului, intrînd în biserică, a poftit pe eclesiarh ca să-i dea vreme să se roage şi, în ceasul închiderii uşii bisericii, să nu-i poruncească ca să iasă afară. Deci, a stat într-un loc de rugăciune şi toată ziua s-a rugat; asemenea a urmat şi în noaptea următoare şi a doua zi fără slăbire a stat la rugăciune, cum şi a treia zi.

Aceasta văzînd-o unul din eclesiarhi, umplîndu-se de duhul mîndriei, fiind plin de pizmă, a căzut în paguba greşelii; pentru că a început cu cuvinte proaste a defăima pe fericitul, numindu-l făţarnic, adică trei zile şi trei nopţi rugîndu-se cu prefacere, ca să fie văzut de oameni. Şi alergînd, a lovit peste obraz pe omul lui Dumnezeu, ca să iasă ca un făţarnic fără de cinste din biserică. Însă îndată pe acel eclesiarh l-a ajuns pedeapsa, pentru că, din voia lui Dumnezeu, deodată a căzut asupra lui un duh necurat care-l muncea cumplit şi, aruncîndu-l la picioarele omului lui Dumnezeu, prin gura celui muncit, a început a striga: "Isac mă izgoneşte pe mine!" Nimeni nu ştia ce nume avea bărbatul cel străin, iar duhul cel necurat a arătat numele lui, strigînd că de Isac este prigonit. Iar omul lui Dumnezeu s-a plecat peste trupul celui muncit şi a fugit duhul cel necurat; şi a fost ştiută îndată în toată cetatea minunea ce s-a făcut în biserică şi au alergat într-un suflet bărbaţii şi femeile, bogaţii şi săracii, fiecare dintre dînşii sîrguindu-se ca să aducă în casa sa pe alesul lui Dumnezeu. Unii făgăduiau să-i facă mănăstire şi să-i dea moşii şi averi, iar alţii voiau să-i dea cele de hrană şi altele de trebuinţă.

Dar robul Atotputernicului Dumnezeu n-a voit să ia nimic dintr-acel dar, ci a ieşit din cetate şi nu departe aflînd un loc pustiu şi-a zidit acolo o chilie mică. Deci, venind la dînsul mulţi şi folosindu-se de chipul lui cel îmbunătăţit, au început a se aprinde de dorul vieţii veşnice şi din învăţătura lui a se da spre slujirea lui

Dumnezeu şi aşa s-a alcătuit mănăstirea lui. Şi pe cînd îl rugau ucenicii cu dinadinsul, ca pentru trebuinţele mănăstirii, să primească cele ce i se aduceau lui, acel păzitor al obişnuitei sărăcii, răspundea ucenicilor: "Monahul cel ce cîştigă averi pe pămînt, nu este monah". Pentru că atît se temea, să nu-şi piardă bogăţia sa duhovnicească, după cum bogaţii se păzesc să nu-şi piardă bogăţia lor pămîntească. Şi a fost împodobit acest sfînt cu duhul proo-rociei, şi era ştiut de toţi locuitorii acelui pămînt pentru minunile săvîrşite de dînsul, pentru că strălucea ca o lumină viaţa lui.

Într-una din zile, spre seară, a poruncit ucenicilor ca toate sapele cîte se vor afla în mănăstirea lor, să le arunce noaptea în grădina mănăstirii; iar la cîntarea Utreniei acelei nopţi, sculîndu-se fraţii, sfîntul le-a zis: "Cînd se va ivi ziua, să pregătiţi mîncare lucrătorilor noştri". După ce s-a făcut ziuă şi mîncarea a fost gata, sfîntul a luat pe fraţi şi, poruncindu-le să ia mîncarea, a mers cu dînşii în grădină şi, intrînd, au găsit într-însa atîţia lucrători cîte sape au fost aruncate de cu seară. Pentru că cei ce intraseră au fost tîlhari şi, schimbînd cu puterea lui Dumnezeu scopul cel rău, au luat sapele pe care le-au găsit acolo şi din ceasul cel dintîi al nopţii în care au intrat în grădină şi pînă la venirea Cuviosului Isac, n-au încetat lucrînd şi tot pămîntul ce era nesăpat în grădină, l-au săpat.

Intrînd la dînşii omul lui Dumnezeu, le-a zis: "Bucuraţi-vă, fraţilor! Încetaţi acum de la lucru, pentru că v-aţi ostenit mult, lucrînd toată noaptea". Şi aducîndu-le hrană, le-a poruncit ca, după atît de multă osteneală, să se odihnească şi să se veselească. Iar după ce s-au săturat, cuviosul a zis către dînşii: "Să nu mai faceţi de acum răutăţi, ci de cele ce aveţi trebuinţă din grădină, intrînd prin faţă, să cereţi şi cu binecuvîntare veţi lua, iar păcatul tîlhăriei să-l lăsaţi". Şi a poruncit ca să le dea toată îndestularea de haine, cît au voit; şi aceasta s-a făcut astfel: că cei ce intraseră în grădină tîlhăreşte ca să facă păcat au ieşit fără de păcat şi cu binecuvîntare, încărcaţi cu plată pentru ostenelile lor.

Altădată, oarecare străini, îmbrăcaţi în haine rupte, au mers la dînsul cerînd haine. Iar el, poruncindu-le să aştepte puţin, a chemat pe unul din ucenicii săi şi i-a zis în taină, grăind: "Mergi afară din mănăstire în cutare dumbravă, spunînd numele locului, că este acolo un copac vîrtos şi hainele ce le vei găsi într-însul, să le iei de acolo şi să le aduci la mine aici". Ducîndu-se fratele şi căutînd precum i se poruncise, a găsit hainele lor ascunse în copac şi, luîndu-le, le-a adus în taină învăţătorului său. Iar omul lui Dumnezeu le-a dat străinilor acelora, care, ca nişte goi, cereau haine, zicînd către dînşii: "Deoarece sînteţi goi, primiţi hainele acestea şi vă îmbrăcaţi". Iar ei, luîndu-le şi cunoscîndu-şi hainele ce le ascunseseră în copac, s-au umplut de ruşine; şi astfel, cei ce cu înşelăciune cereau haine străine, ruşinîndu-se, le-au primit chiar pe ale lor.

Într-altă vreme iarăşi, un oarecare dreptcredincios bărbat, dorind rugăciunile cuviosului părinte, a trimis la dînsul cu un copil al său două coşniţe pline de bucate. Iar copilul, ascunzînd o coşniţă pe drum, cealaltă a dus-o omului lui Dumnezeu, spunîndu-i de cererea celui ce l-a trimis. Iar sfîntul, primind cu blîndeţe cele trimise şi pe copil învăţîndu-l cu cuvinte blînde, i-a zis: "Dăruirea aceasta o primesc, dar te fereşte, ca să nu îndrăzneşti a te atinge de coşniţa pe care ai ascuns-o pe drum; pentru că a intrat un şarpe într-însa şi dacă cumva îţi bagi mîna în coşniţă, îndată te va muşca". Iar copilul s-a ruşinat de nişte cuvinte ca acestea ale omului lui Dumnezeu şi s-a temut foarte mult; dar s-a şi bucurat pentru că a fost înştiinţat despre şarpe, de care era să moară. Acestea le zice Sfîntul Grigorie Dialogul despre Sfîntul Isac.

Deci, cu oarecare greşeală l-a presupus pe acest Cuvios Isac, că este cel a cărui viaţă a scris-o Sfîntul Grigorie Dialogul şi că toată călătoria lui este de la patria sa, la viaţa cea de obşte; din viaţa de obşte, la pustie; iar din pustie, la cetatea Ninivei şi dintr-însa iarăşi la pustie. Iar a acestui al doilea Isac, este de la răsăritul soarelui, pînă la apus, adică din Siria, pînă la Spoleta Italiei. Încă şi din epistola către Simeon cel de la muntele cel minunat, putem cu dinadinsul a despărţi pe aceşti bărbaţi sfinţi. Căci de vreme ce zice Dialogul cum că Isac al său, ascunzîndu-se de ucenici şi numele schimbîndu-şi, a venit în Italia în anii cei dintîi ai stăpînirii Goţilor. Se cuvine a înţelege deci anii 541, adică anii mîntuirii, în care Totila a început a împărăţi în Italia. Şi a ajuns trăind pînă în anii cei mai de pe urmă, adică pînă în anul 552 de la Hristos, în care Totila, fiind biruit de Norsit, a pierit. Ori pînă la 553, în care şi Tia omorîndu-se, ţara Italienilor s-a eliberat de tirania Goţilor. Şi atît de mult şi-a ascuns numele său cel adevărat, pînă cînd necuratul duh l-a

arătat. Deci, nu este de crezut Simeon, care sihăstrea în muntele cel minunat, care era aproape de Antiohia şi care nici după nume nu era cunoscut în Spolet.

Viaţa Cuvioasei Atanasia Egumena
(12 aprilie)

Este poruncă apostolică să săvîrşim pomenirile sfinţilor, iar vieţile şi nevoinţele lor să le scriem, spre folosul de obşte al celor ce le citesc; şi să le punem înainte, cu adevărat este lucru de laudă şi de mîntuire. Pentru aceasta şi viaţa fericitei Atanasia am dorit a o scrie, deşi în puţine cuvinte, ca să nu se dea uitării lucrurile cele bune prin trecerea vremii şi să se lipsească oamenii de folosul sufletesc. Această femeie vrednică de laudă, numită cu numele nemuririi, care bine şi-a săvîrşit viaţa sa şi s-a arătat Stăpînului a toate Dumnezeu, roabă bună şi credincioasă, s-a născut din tatăl său Nichita şi din maica sa Irina, care au fost de bun neam şi temători de Dumnezeu. Petrecerea lor era în insula ce se numea Eghina, din care aducîndu-se în viaţa aceasta omenească s-a făcut vas bineprimit al Sfîntului Duh.

Fiind de şapte ani, a învăţat Psaltirea în puţină vreme şi se silea la cărţi, îndeletnicindu-se în dumnezeieştile Scripturi. Iar într-una din zile, şezînd singură şi ţesînd un postav, a văzut o stea cu raze luminoase care se cobora spre dînsa şi, ajungînd pînă la pieptul ei, o lumina de sus pînă jos. Cum s-a apropiat de pieptul ei steaua aceea cu raze luminoase, îndată s-a făcut nevăzută. Din acel ceas, acea fericită fecioară s-a luminat cu sufletul şi a început a urî deşertăciunea lumii acesteia şi dorea să intre într-o mănăstire. Însă părinţii ei i-au împiedicat foarte mult acest scop şi chiar nevrînd, au însoţit-o cu silă mare cu un bărbat, cu care numai şaisprezece zile petrecînd, deodată a rămas văduvă.

Căci un neam de barbari, ce se numeau mauri, fără de veste au năvălit asupra ţării acesteia şi era nevoie ca bărbatul Atanasiei să meargă la război, unde, după neştiute judecăţi ale lui Dumnezeu, a fost ucis cu sabia de barbari. Deci, după uciderea bărbatului Atanasiei, ea s-a apucat iarăşi de scopul ei cel mai dinainte, ca să se ducă în mănăstire, însă mai înainte de a săvîrşi lucrul acela, a venit o poruncă de la împăratul în părţile acelea, ca fecioarele şi văduvele cele tinere să se ducă după ostaşii lui. Şi iarăşi a fost silită de părinţii săi, ca să se mărite după alt bărbat. Şi deşi acea nuntă s-a făcut, ea se îngrijea pentru a sa mîntuire, în cîntarea de psalmi fără de lenevire şi în citirea cărţilor îndeletnicindu-se. Apoi cu nici un fel de dulceţi ale lumii acesteia sau de grijile bunătăţilor celor vremelnice schimbîndu-se, se lumina prin smerenia inimii cu cuvioşie şi era foarte iubită de casnicii săi şi lăudată de vecinii cei ce îi vedeau bunătatea. Iar spre darea milosteniei era atît de osîrdnică, încît, deşi era plină de toate bunătăţile casa ei, acelea nu-i erau destule spre împărţire. Şi pe toţi cei ce mergeau în casa ei, monahi şi străini, îi primea cu cinste şi-i odihnea cu iubire de străini, apoi văduvelor, sărmanilor şi tuturor celor ce aveau trebuinţă, le dădea din destul cele trebuincioase vieţii.

Odată, fiind foamete şi toţi fiind lipsiţi, pînă şi celor necredincioşi, care erau acolo şi se numeau antigani şi care mureau de foame, dînsa avînd milă de dînşii, le dădea hrană, căci împlinea cuvîntul Domnului Care zice: *Fiţi milostivi, precum şi Tatăl vostru Cel ceresc este milostiv, căci răsare soarele Său spre cei răi şi spre cei buni şi plouă spre cei drepţi şi spre cei nedrepţi*. Dar nu numai hrană, ci şi haine le dădea lor şi cu celelalte daruri îi mîngîia. Iar Duminicile şi la zilele de praznice, adunînd femeile cele de aproape, le citea dumnezeieştile Scripturi şi le deschidea mintea spre frica şi dragostea Domnului; şi le povăţuia spre toată fapta bună. Aşa, întru cele dumnezeieşti sporind şi împodobindu-se cu lucruri bune ca un cîmp cu flori, după cîţiva ani a sfătuit pe bărbatul său, să se lepede de lume şi de cele din lume şi să meargă la sfînta viaţă monahicească.

Deci, prin povăţuirea fericitei sale soţii, făcîndu-se bun monah şi vieţuind cu sfîntă cuviinţă, s-a odihnit întru Domnul. Iar acea fericită femeie, rămînînd singură, s-a dat cu totul lui Dumnezeu. Căci aflînd şi alte femei cucernice, care aveau acelaşi scop, arzînd cu duhul, de acelea s-a lipit cu sufletul şi împărţind toate averile sale săracilor, s-a dus din viaţa lumească împreună cu acele femei şi într-un loc oarecare deosebit,

a început viaţa liniştită, tunzîndu-se în călugărie de un sfînt bătrîn. Iar după trei sau patru ani, fericita Atanasia a fost aleasă stareţă femeilor acelora, fiind silită. Deci, ea singură se socotea pe sine că este cea mai de pe urmă, păzind porunca Domnului, Care zice: *Cel ce voieşte între voi să fie mai mare, să vă fie vouă slugă*.

Dar care cuvînt sau ce limbă va putea spune înălţimea smereniei ei? Că din femeile cele ce vieţuiau cu dînsa, pe nici una nu a lăsat-o vreodată să-i slujească ei sau să-i toarne apă pe mîini, numindu-se nevrednică a petrece împreună cu dînsele, căci mai ales se socotea nevrednică a primi slujba de la dînsele. Înfrînarea ei era mare, că gusta seara puţină pîine de orz şi apă cu măsură, iar untdelemn şi vin, asemenea şi unt de vaci, brînză şi peşte nu mînca niciodată, decît numai la praznicul naşterii lui Hristos şi al Prealuminatei Învieri, obişnuia a gusta, mulţumind lui Dumnezeu. Iar în Sfîntul Post cel de 40 de zile şi în celelalte posturi, după două zile primea hrană, dar nu pîine, ci puţine verdeţuri crude; iar băutură în acele zile nu gusta nicicum.

Patul ei erau pietrele cele aşternute pe pămînt, cu o mică vechitură de pînză de lînă aspră se acoperea deasupra, pe care odihnindu-se, ca David, toată noaptea îşi uda patul cu lacrimi. Căci, arzînd de dumnezeiasca dorinţă înăuntrul ei, lacrimile ieşeau la cîntarea de psalmi şi la rugăciuni cu îndestulare din ochii ei, ca nişte rîuri din izvoare. Haina de deasupra era din lînă de oi, iar pe trup avea o cămaşă aspră de păr. Somn avea puţin şi cea mai mare parte din noapte o petrecea totdeauna în rugăciunile cele cu dinadinsul către Dumnezeu şi în gîndirea de Dumnezeu. Iar ziua, uneori singură, iar alteori cu celelalte, cînta psalmii lui David. Şi se sîrguia ca nici un ceas să nu-l piardă fără rugăciune sau să-şi oprească gura de la binecuvîntarea lui Dumnezeu, precum cînta David: *Bine voi cuvînta pe Domnul în toată vremea, pururea lauda Lui în gura mea.*

Din ziua în care a intrat în mănăstire, n-a gustat nici poame, pînă la sfîrşitul său, pentru înfrînare. Şi a primit multe necazuri, fiind egumenă peste surori şi îngrijind de dînsele. Iar pentru smerenie şi blîndeţe, n-a zis către nici una vreun cuvînt aspru sau de ocară, nici a ieşit din cinstita ei gură vreo vorbă către cineva fără cinste, nici către mic, nici către mare, nici către rob, nici către slobod, deşi de multe ori nu era ascultată. Şi le răbda toate cu blîndeţea sufletului şi cu inimă dreaptă, privind totdeauna spre răsplătirea care va să fie.

După patru ani de egumenie, fericita Atanasia s-a sfătuit cu surorile să se mute de acolo în alt loc pustiu şi liniştit, unde ar putea mai cu înlesnire să slujească lui Dumnezeu în tăcere şi cu dumnezeiască povăţuire. Şi a aflat un monah bătrîn, cinstit cu cinstea preoţiei şi a egumeniei, cu numele Matei, bărbat cu adevărat dumnezeiesc şi sfînt. Acela, cunoscînd scopul lor cel bun, le-a arătat un loc precum doreau, în aceeaşi insulă a Eghinei, într-un munte pustiu, unde era o biserică veche a Sfîntului şi întîiului Mucenic Ştefan. Acel loc dacă l-a văzut Cuvioasa Atanasia, a zis: "Eu am văzut de mult acest loc cu ochii minţii şi socotesc că de acum, aici ne va fi viaţa şi moartea". Deci, Cuviosul Matei, cu binecuvîntarea episcopului părţii aceleia, a făcut locuinţă fericitei Atanasia şi surorilor ei la acel loc, lîngă biserica Sfîntului Ştefan.

Dar se cade aici să pomenim în parte şi despre fericita viaţă a lui Matei. Acel cuvios părinte avea nevoinţă mare, pentru că în toată noaptea citea psaltirea cu rugăciunile şi cînd avea nevoie să doarmă, nu se culca pe coaste, ci avea puţin somn. Si era atît de mare umilinţa bărbatului aceluia încît, atunci cînd cînta psalmii şi se ruga sau săvîrşea dumnezeiasca jertfă cea fără de sînge, curgeau neîncetat lacrimi din ochii lui; şi oricine căuta la el dobîndea mare folos. Purta totdeauna o haină aspră de păr şi îşi subţia trupul cu postul şi înfrînarea cea fără de măsură. El avea o deosebită dragoste şi smerenie pentru Sfîntul Evanghelist Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu, iubitul ucenic al lui Hristos, a cărui pomenire şi praznic de peste an sosindu-i, cînd începea Dumnezeiasca Liturghie, i-a zis unui slujitor din cei ce stăteau lîngă dînsul: "O, cine ar fi vrednic să fie acum în Efes şi să vadă pe Sfîntul Apostol Ioan!"

Zicînd acestea, scotea pîraie de lacrimi din ochi, apoi a suspinat din inimă şi s-a făcut un lucru minunat: a văzut pe Sfîntul Apostol Ioan stînd în Altar lîngă dumnezeiasca masă şi nu numai el a văzut aceea, dar şi alţi doi slujitori. Şi a stat Sfîntul Ioan văzut de dînşii, de la începutul Sfintei Liturghii pînă la otpust. De

acest lucru atît de mult s-a bucurat inima fericitului Matei şi s-a umplut de veselă umilinţă, încît pînă la trei zile n-a putut să guste hrană.

La acest Cuvios Matei, aducîndu-se un om oarecare slă-bănogit cu toate mădularele, s-a milostivit spre dînsul, că, dezbrăcînd mantia de pe dînsul, a pus-o pe umerii lui şi îndată acel om s-a făcut sănătos. Altul a venit, avînd faţa întoarsă prin lucrare diavolească, şi dacă s-a atins cuviosul cu mîna sa de faţa lui, făcînd pe dînsa semnul Crucii, îndată faţa s-a întors la rînduiala cea dintîi. O bătrînă oarecare, ce era muncită de duhul cel necurat, ducîndu-se la sfîntul, prin rugăciunile lui a scăpat de muncirea diavolească. Asemenea şi altă femeie, monahie, care pătimea şi ea de duh necurat, s-a tămăduit cu rugăciunea sfîntului părinte.

Acestea s-au zis despre Cuviosul Matei, care era plăcut lui Dumnezeu şi avea dar de tămăduiri de la El. Însă, după neştiutele judecăţi ale lui Dumnezeu, s-a sfîrşit în apă, cu moarte de primejdie. Căci, călătorind cu corabia spre Constantinopol, s-a scufundat în mare şi toţi care erau într-însa s-au înecat şi s-a lipsit insula Eghina de cinstitele moaşte ale cuviosului părinte, de la care bolnavii ar fi primit multe tămăduiri. După dînsul a venit alt preot şi egumen famen, cu numele Ignatie. Acela, prin viaţa cea plăcută lui Dumnezeu şi cu darul cel dat de la El, a fost asemenea Cuviosului Matei, că vieţuind cu sfinţenie s-a sfîrşit bine, iar mormîntul lui izgonea diavolii şi tămăduia bolile. Dar să ne întoarcem iarăşi la povestirea despre Cuvioasa Atanasia.

Acea fericită femeie avea, precum am zis, mare smerenie şi blîndeţe şi se ruga totdeauna către Dumnezeu şi adeseori, privind spre cer, se umplea de spaimă şi de mirare; căci vedea un nor luminos lăsînd raze de soare şi în mijlocul norului pe un bărbat oarecare cu bunăcuviinţă, luminîndu-se de o mare frumuseţe. Văzînd acestea adeseori, se mira de acel bărbat şi grăia în sine: "Cine a împodobit pe acel bărbat? Ce faptă bună l-a făcut atît de luminos şi de bine încuviinţat?" Acestea gîndind în sine, i se părea că aude un glas zicînd către dînsa: "Bărbatul de care te miri, l-a împodobit aşa smerenia împreună cu blîndeţea; deci să fii înştiinţată, că şi tu asemenea te vei lumina pentru smerenie şi pentru blîndeţe".

Fericita, văzînd aceasta în toate zilele, cu acele două fapte, cu smerenia şi cu blîndeţele, atît de mult se înfrumuseţa, ca nimeni altul. De mînie şi de mărire nici urmă nu era într-însa; iar cum s-a suit şi la înălţimea celorlalte fapte bune, este arătat de aici, că putea să vadă vedenii cereşti cu ochiul cel curat al inimii. Încă şi cu faceri de minuni a împodobit-o Dumnezeu. Căci odată, şezînd şi îndeletnicindu-se întru gîndire de Dumnezeu, a venit un om foarte bolnav la ochi şi o ruga, ca să se roage lui Dumnezeu pentru el. Iar ea, smerindu-se ca şi cum mîngîia pe acela, i-a zis: "Şi eu asemenea pătimesc de durere de ochi; deci rabdă, că Dumnezeu îţi va ajuta". Iar el nu voia să se ducă, ci cu credinţă cerea tămăduire.

Atunci fericita, punînd mîna pe ochii lui, a zis: "Domnul nostru Iisus Hristos, Cel ce a tămăduit pe cel orb din naştere, să-ţi dea, frate, tămăduire desăvîrşită". Şi îndată omul acela s-a făcut sănătos desăvîrşit de ochi. Şi a străbătut slava despre dînsa în toată partea aceea şi mulţi bolnavi alergau la mănăstirea ei şi primeau sănătate cu rugăciunile ei cele primite de Dumnezeu. Cuvioasa a zidit lîngă biserica Sfîntului Ştefan încă alte trei biserici: una în numele Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, alta în a Sfîntului Ioan Mergătorul Înainte şi a treia în numele Sfîntului Ierarh Nicolae.

Dar mai mult decît pe celelalte biserici, a împodobit biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Pentru că toate cele de trebuinţă la zidire şi înfrumuseţare le avea de la iubitorii de Hristos, care aveau cinstire şi dragoste pentru dînsa. Însă de vreme ce era slăvită şi cinstită de oameni şi supărată de cei ce mergeau la dînsa, de aceea se mîhnea foarte şi gîndea unde s-ar putea ascunde.

Deci, luînd cu sine două surori, pe Marina şi pe Evpraxia, a fugit în taină la Constantinopol şi acolo, într-o mănăstire de fecioare, a petrecut şapte ani. Însă îi părea rău de iubita ei biserică, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe care o zidise în mănăstirea sa şi de multe ori zicea cu lacrimi: "De supărarea omenească şi de slava deşartă, sînt izgonită din biserica Stăpînei mele, Preacurata Fecioară Născătoare de Dumnezeu, şi şed aici străină". Dar nu s-a tăinuit cuvioasa nici acolo vieţuind; căci Dumnezeu, preamărind pe roaba Sa, a început a izgoni diavolii şi a tămădui boli. Aflînd despre dînsa surorile ei din mănăstirea Eghinei şi

mergînd la dînsa, au rugat-o să meargă cu ele la mănăstirea sa. Încă şi o vedenie dumnezeiască a îndemnat-o, să se întoarcă la locul său şi zicea iubitelor sale surori, Marina şi Evpraxia: "Este vremea să ne întoarcem la locul nostru, căci am văzut în vedenie biserica Preacuratei Maicii lui Dumnezeu deschisă şi poruncindu-ne ca să intrăm într-însa".

Deci, sculîndu-se, s-a dus cu surorile din Constantinopol şi au ajuns la insula Eghinei şi la mănăstirea sa. Acolo, peste cîteva zile, s-a îmbolnăvit greu şi şi-a cunoscut sfîrşitul mai înainte cu douăsprezece zile. Căci a văzut doi bărbaţi în haine albe, venind către dînsa, dîndu-i o hîrtie scrisă şi zicîndu-i: "Iată liberarea ta! Primeşte-o şi te veseleşte!"

După vedenia aceea, venindu-şi în sine, a cunoscut că era aproape de ieşirea sa din trup şi a petrecut douăsprezece zile în neîncetată cugetare de Dumnezeu şi în rugăciune. Iar hrană şi băutură în acele zile n-a gustat deloc. Iar surorilor celor ce şedeau lîngă dînsa nu le zicea nimic mai mult, decît numai aceasta: "Cîntaţi, surorile mele, cîntaţi şi lăudaţi pe Dumnezeu totdeauna, ca să fie milostiv greşelilor noastre!" Sosind ziua a douăsprezecea, Cuvioasa Anastasia a zis către dînsele: "Ajutaţi-mi căci am slăbit şi mergeţi în biserică de sfîrşiţi psaltirea; căci eu acum nu pot s-o sfîrşesc, că mi-a slăbit puterea foarte mult". Iar ele, plîngînd, au zis: "Pînă la care psalm ai citit? De unde să o începem ca s-o sfîrşim?" Iar ea a încetişor a răspuns: "Al nouăzecelea psalm îl am în gură şi acum nu pot mai mult". Şi mergînd surorile în biserică, au sfîrşit pe ceilalţi psalmi. Apoi ieşind, au căzut cu faţa înaintea patului ei şi plîngere mare au făcut, cerînd de la dînsa rugăciunile cele mai de pe urmă. Iar ea rugîndu-se pentru toate, pe Marina şi pe Evpraxia le-a cuprins cu cinstitele ei mîini, zicîndu-le: "Iubitele mele surori, iată în această zi ne despărţim, dar în veacul ce o să fie, iarăşi ne va uni Dumnezeu. Domnul nostru Iisus Hristos să vă dea pace, dragoste şi înţelepciune şi să vă umple de toate bunătăţile Sale".

Acestea şi altele zicînd, faţa ei s-a luminat şi toţi cei ce veniseră la dînsa s-au umplut de lumină. Se apropia ziua în care se prăznuieşte Adormirea Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu şi zicea fericita: "Vedeţi să nu rămînă ceva din cele cuviincioase praznicului, ci şi cîntarea bisericească cu bună rînduială să fie; săracilor, scăpătaţilor şi văduvelor să le faceţi ospăţ, după putere. Iar după dumnezeiasca Liturghie, să daţi pămîntului trupul meu cel sărac".

Aceasta zicînd şi cuprinzînd pe cele două surori mai sus amintite, s-a odihnit întru Domnul, dormind cu somn de obşte, căci ca o vie şi-a închis ochii şi gura, căci nu era trebuinţă ei de obişnuita slujbă care se face la moarte. Iar surorile, căzînd la sfîntul ei trup, plîngeau de sărăcia lor, zicînd: "Unde te-ai dus acum, o, sfîntă maica noastră, cea numită cu nemurire? Astfel, ne-ai lăsat sărmane, ducîndu-te din ochii noştri. Unde vom mai vedea după aceasta, faţa ta cea cu chip de înger? Unde vom auzi glasul tău care înveselea inimile noastre şi la lucruri bune ne învăţa? S-a stins lumina nădejdii noastre celei bune! Tu acum dormi, dar noi de întristare pentru tine murim! Nu te vom mai avea de acum împreună cu noi cîntînd, citind, rugîndu-te, vorbind şi lucrînd, căci Domnul te-a ales şi te-a luat în veşnicele locaşuri, cele fără de moarte!" Aşa zicînd şi mult plîngînd, au grijit trupul ei cel sfînt.

Cuvioasa Atanasia s-a sfîrşit la 14 August, la Vecernia praznicului Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Iar la praznic, după dumnezeiasca slujbă, cu cinste a fost îngropată, cu nemîngîiata tînguire a surorilor. Iar cea care se pusese după dînsa egumenă, ziua şi noaptea nu ieşea de la mormînt, plîngînd. Şi i s-a arătat în vis Sfînta Atanasia, zicînd către dînsa: "Cu dinadinsul să ştii, că după săvîrşirea celor patruzeci de zile de la adormirea mea, voi lua cele pregătite mie de Dumnezeu". Şi deşteptîndu-se egumena, nu se pricepea ce înseamnă vedenia aceea şi cuvîntul zis de cuvioasa. Dar, sosind ziua cea de 40 de zile, au uitat surorile - precum adeseori se întîmplă -, ca să-i facă obişnuita pomenire, părîndu-le că după două zile se împlinesc cele 40 de zile. Şi în aceeaşi seară iarăşi s-a arătat sfînta, zicînd egumenei: "Pentru ce n-aţi ţinut seama de cele 40 de zile şi n-aţi pregătit cele spre pomenire, nici spre dare la săraci, nici spre primirea de oaspeţi?" Şi, deşteptîndu-se din somn, egumena a numărat zilele cu dinadinsul şi a cunoscut că aceea era seara zilei a 40-a, în care se cădea să cînte panahida.

Iar a doua zi, făcîndu-se pomenirea şi săvîrşindu-se dumnezeiasca slujbă, două monahii începătoare a cetelor bisericeşti, cărora Dumnezeu le-a deschis ochii sufleteşti, au văzut o minunată vedenie în biserică:

Doi bărbaţi oarecare, foarte cinstiţi cu chipul, îmbrăcaţi în haine luminoase, au intrat în biserică, ducînd între dînşii pe Cuvioasa Atanasia, pe care punînd-o înaintea Sfîntului Altar, au îmbrăcat-o cu porfiră împărătească, împodobită cu pietre scumpe şi cu mărgăritare de mult preţ şi i-au pus pe cap coroană împărătească, care avea cruce dinainte şi înapoi; i-au dat apoi şi un toiag de aur, la fel împodobit cu pietre scumpe; apoi, luînd-o de mîini, au dus-o în Sfîntul Altar prin uşile împărăteşti.

Se mai scrie despre dînsa şi aceasta. Că, ducîndu-se către Domnul, a poruncit surorilor ca pînă la patruzeci de zile să pună masă săracilor. Dar ele numai pînă la a noua zi au făcut aceasta, iar după acele nouă zile au încetat. Şi li s-a arătat sfînta cu doi îngeri, zicîndu-le: "Pentru ce aţi călcat porunca mea? În ştire să vă fie vouă, că milosteniile cele ce se fac pentru suflet, pînă la 40 de zile, cum sînt săturarea flămînzilor şi rugăciunile preoţilor, milostivesc pe Dumnezeu şi chiar păcătoase fiind sufletele celor adormiţi, primesc iertarea păcatelor întru Domnul, iar de vor fi drepte, apoi aceia care fac pomenire, se îmbogăţesc cu împlinirea a tot binele".

Aceasta zicînd sfînta şi-a înfipt în pămînt toiagul şi s-a făcut nevăzută. Iar a doua zi sculîndu-se surorile au văzut toiagul ei înflorit şi au preamărit pe Dumnezeu a toate Făcătorul. Aceasta povesteşte prologul. Apoi săvîrşindu-se anul după moartea Cuvioasei Atanasia şi pomenirea sfintei sosind, precum scrie Metafrast, au venit doi bărbaţi preoţi şi cu dînşii au adus o femeie muncită de multe duhuri rele. Acei preoţi, luînd acoperămîntul mormîntului şi măturînd ţărîna pîmîntului, au scos afară racla cu moaştele Cuvioasei Atanasia şi îndată necuratele duhuri au fugit din femeia aceea şi s-a făcut sănătoasă. Iar din raclă a ieşit o mare şi bună mireasmă şi s-a văzut picurînd din raclă mir. Apoi, descoperind racla, au văzut pe Cuvioasa Anastasia ca şi cînd atunci adormise, luminîndu-şi sprîncenele, buzele şi faţa cu frumoasă podoabă, iar trupul cu mîinile şi tot sfîntul ei trup era întreg, neavînd nici cît de puţină stricăciune şi izvora mir. Aceasta văzînd-o toţi cei ce erau acolo, scoteau lacrimi de bucurie din ochi. Iar acei sfinţi preoţi, acoperind racla, au judecat să nu pună sfintele moaşte ale Cuvioasei Atanasia în pămînt, ci la vedere în biserică şi au făcut astfel. După aceasta făcîndu-i o raclă nouă, au mutat cinstitele moaşte întrînsa din cea veche.

După aceea au luat călugăriţele de pe moaşte, cea dintîi haină de păr a sfintei, pregătindu-i alta nouă de mătase. Dar nu puteau să îmbrace trupul sfintei, de vreme ce Sfînta Atanasia nu voia, şi îşi ţinea mîinile pe piept, ca şi cum era vie, nevrînd haine de mătase, şi chiar după moarte iubind sărăcia. Iar una din ceata călugăriţelor celor îmbunătăţite, fiind vas ales al Sfîntului Duh şi-a plecat genunchii şi a început a se ruga către dînsa, ca şi către o vie, grăind: "Cînd vieţuiai între noi, ai avut în toate fără împotri-vire ascultare, stăpîna noastră. Aşa şi acum binevoieşte a ne asculta şi cu această smerită haină, care ţi s-a adus, binevoieşte a te îmbrăca".

Astfel, după ce s-a rugat fecioara aceea, Cuvioasa Atanasia, ca o vie, a ascultat. O, minune! Atunci, ridicîndu-se, a şezut şi şi-a întins mîinile spre îmbrăcare, iar după ce s-a îmbrăcat, s-a culcat iarăşi în raclă. Şi multe alte minuni se săvîrşeau de la sfintele ei moaşte, căci se făceau tămăduiri de toate bolile şi diavolii se goneau din oameni cu sfintele ei rugăciuni. Ale cărei faceri de minuni nu ajunge vreme scriitorului a le scrie toate cu de-amănuntul, ca să nu se supere şi cei ce citesc, asemenea, şi cei ce ascultă. Ci cu această scurtă şi de folos povestire despre cuvioasa, să fim îndestulaţi.

Iar tu, o, fecioară, doamnă, ceea ce eşti cinstită cu numele nemuririi, Atanasia, ceea ce eşti împreună vieţuitoare cu dumnezeieştii îngeri, care ai sărăcit pentru Hristos şi cu dumnezeieştile daruri te-ai împodobit; care totdeauna ai plîns şi mîngîierea cea nesfîrşită ai cîştigat-o, care cu blîndeţe te-ai împodobit şi pămîntul celor blînzi ai moştenit, apoi în foame şi în sete ţi-ai petrecut vremelnica viaţă şi saţiul îndulcirii celei veşnice l-ai aflat; care milostivă către săraci ai fost şi de la Dumnezeu te-ai miluit; tu, care pentru curăţenia inimii tale, ai luat în tine lumina Sfîntului Duh şi, avînd pace în sufletul tău, aceluiaşi Duh Sfînt te-ai făcut locaş şi ai fost vistierie a tuturor lucrurilor celor bune; pentru aceasta luminii celei negrăite te-ai învrednicit în cer. Tu, ceea ce locuieşti cu adunările sfinţilor şi cu cetele drepţilor te sălăşluieşti, pomeneşte-ne şi pe noi, cei ce lăudăm viaţa ta cea îmbunătăţită şi cu duhovnicească bucurie cinstim pomenirea ta. Caută spre viaţa noastră cea învăluită de lumeştile valuri, ca, prin rugăciunile tale binevieţuind, de cursele diavoleşti să scăpăm şi împreună cu tine să ne învrednicim

veşnicilor bunătăţi, cu darul şi cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, se cuvine slava, cinstea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Artemon
(13 aprilie)

În timpul împărăţiei lui Diocleţian a fost mare prigoană împotriva creştinilor; de vreme ce au fost trimişi muncitori prin toate cetăţile şi ţările stăpînirii romanilor, ca să aducă jertfe zeilor şi să silească pe creştini la închinarea de idoli, iar pe cei ce nu se vor pleca, să-i schingiuiască şi să-i ucidă. Deci, a mers în părţile Capadochiei un comit cu numele Patrichie, care săvîrşea porunca împăratului.

Dar mai înainte de venirea lui, fericitul Sisinie, episcopul Laodichiei, aflînd că se apropia comitul, a luat pe Sfîntul Artemon presbiterul şi pe oarecare din creştini şi s-a dus noaptea în capiştea Artemidei şi au sfărmat pe toţi idolii ce au fost acolo şi i-au ars cu foc. Apoi întorcîndu-se la biserica creştină, care era la cinci stadii de cetate, îşi săvîrşeau obişnuitele rugăciuni şi-i întărea pe credincioşi, zicîndu-le: "Fiii mei, auzim de Antihrist cel ce vine în cetate, vrînd să ucidă pe creştini. Deci, nimic să nu vă despartă pe voi de dragostea lui Hristos, nici focul, nici sabia, nici fiarele şi nici un fel de moarte oricît de cumplită".

Iar după ce a intrat în cetate comitul Patrichie, a adus mai întîi o jertfă în capiştea lui Apolon şi a făcut în acea zi cercetare. Apoi îngrozirile împărăteşti le-a pus înainte şi s-au îndeletnicit cinci zile în cercetări şi în vînătoare. După aceea a intrat în capiştea Artemidei, vrînd să săvîrşească necurata jertfă şi negăsind pe idoli, întreba unde sînt. Iar oarecare din elini i-au spus că episcopul Sisinie cu preotul său Artemon şi cu alţi creştini au sfărîmat pe Artemida şi pe ceilalţi idoli ce au fost acolo.

Deci, întrebînd comitul unde este episcopul şi creştinii, i-a răspuns că s-au adunat în biserica lor. Atunci comitul îndată încălecînd pe cal, s-a dus cu ostaşi înarmaţi spre biserica creştină, ca să verse sîngele celor credincioşi, iar pe Sisinie şi pe Artemon să-i taie bucăţi. După ce s-a apropiat el de biserică, cînd era ca de o stadie, deodată l-a cuprins nişte friguri mari, încît a căzut şi foc peste măsură l-a cuprins, încît pe năsălie l-au dus la o casă ce se afla acolo.

După ce a înnoptat, ostaşii au stat cu lumînări pe lîngă comi-tul cel bolnav, aşteptîndu-i moartea, iar comitul a zis către casnicii săi: "Creştinii m-au blestemat şi Dumnezeul lor mă munceşte". Zis-au lui casnicii: "Puternicii zei şi luminata zeiţă Artemida, te vor face pe tine sănătos". Bolind el greu şi simţind că moare, a zis către ostaşi: "Duceţi-vă în biserica creştină şi spuneţi episcopului Sisinie, că aşa zice comitul Patrichie: "Mare este Dumnezeul creştinilor". Deci, roagă-te către dînsul pentru mine, ca să mă scol din această boală grea şi-ţi voi face chipul tău din aur şi în mijlocul cetăţii îl voi pune".

Ducîndu-se ostaşii, au spus episcopului cuvintele comitului, iar episcopul i-a răspuns: "Aurul tău cu tine să fie! Dar de crezi în Domnul nostru Iisus Hristos, te vei izbăvi de boala ta". Şi iarăşi a trimis comitul, zicînd: "Cred în Dumnezeul tău, numai să mă tămăduiesc!" Deci, episcopul a făcut pentru dînsul rugăciune şi îndată comitul s-a sculat sănătos, neavînd nicidecum boală trupească. După cîteva zile comitul Patrichie s-a dus în cetatea Cezareei din Palestina, fiind departe de Laodiceia cam la trei stadii şi a întîmpinat pe Sfîntul Artemon venind de la vînat. Pentru că, cu cuvîntul lui Hristos, vîna fiare sălbatice şi îl urmau doi cerbi şi şase asine sălbatice pe care le ducea preotul la episcop, fiindcă avea episcopul o grădină frumoasă de pomi şi într-însa voia să aibă şi fiare sălbatice.

Deci, poruncind comitul să stea, a întrebat pe robul lui Dumnezeu Artemon, cum a vînat fiarele acelea. Iar el a răspuns: "Cu cuvîntul Hristosului meu am vînat acestea!" Şi i-a zis comitul: "Bătrînule, mi se pare că eşti creştin". Sfîntul a răspuns: "Din tinereţe sînt creştin". Atunci legîndu-l cu două lanţuri, l-a dat pe el la doi ostaşi, poruncind să-l ducă pe Artemon după dînsul, în cetatea Cezareei. Iar sfîntul, fiind legat şi

întorcîndu-se către fiarele ce-i urmau lui, le-a zis: "Mergeţi la Sisinie episcopul". Iar ele s-au dus şi au stat lîngă uşile ogrăzii bisericii şi episcopul a întrebat pe portar: "De unde au venit aceste animale?" Atunci cu porunca lui Dumnezeu, un cerb luînd glas omenesc, a zis: "Robul lui Dumnezeu, Artemon este prins de către răucredinciosul comit şi l-au dus legat în Cezareea, iar pe noi ne-a trimis la tine".

Episcopul s-a spăimîntat de grăirea cerbului şi suspinînd greu de prinderea lui Artemon, a chemat pe diaconul Filie şi i-a zis: "O minune nouă s-a făcut, că iată din aceste fiare pe care le vezi, un cerb a grăit cu glas omenesc, spunînd, că robul lui Dumnezeu Artemon a fost prins de necuratul comit şi l-a dus în Cezareea legat. Şi m-a cuprins spaimă de vorbirea omenească a cerbului şi jale grea pentru prinderea lui Artemon. Deci, ia cîteva prescuri şi du-te în Cezareea cu o slugă, ca să afli dacă sînt adevărate cele grăite de cerb". Diaconul, luînd prescurile şi o slugă, rugîndu-se, s-a dus.

Sosind în Cezareea, a aflat pe Sfîntul Artemon şezînd în temniţă şi închinîndu-se lui, a zis: "Robule al lui Dumnezeu Cel de sus şi păstor al oilor cuvîntătoare, cum ne-ai lăsat şi ai căzut în mîinile tiranului, căci noi n-am ştiut? Ci una din fiarele sălbatice a vestit episcopului despre tine, vorbind omeneşte; de aceea m-a trimis episcopul aici, să văd dacă sînt adevărate cele grăite, pentru că greu se mîhneşte pentru tine". Sfîntul Artemon a răspuns: "Filie, slujitor al Domnului, dacă te duci, vesteşte stăpînului meu, sfîntului episcop, că sînt prins la cazne pentru Hristos şi şed în temniţă. Deci, să se roage pentru mine ca să pot birui izvodirile cele viclene ale călăului urît de Hristos şi să mă învrednicesc a fi părtaş cu Domnul meu, Iisus Hristos". Apoi şi-au dat sărutare unul altuia şi s-au despărţit; diaconul s-a întors la locul său, iar Artemon a rămas în lanţuri.

Venind diaconul la episcop şi spunîndu-i cuvintele lui Artemon, episcopul s-a rugat cu lacrimi către Dumnezeu grăind: "Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce ai izbăvit pe Daniil din groapa cu lei şi pe cei trei tineri i-ai scos din cuptorul cel înfocat a lui Nabucodonosor, izbăveşte şi pe robul tău Artemon de vrăjmaşul Patrichie şi fă ca să biruiască toate scornirile de muncă ale acestuia şi îl numără în ceata sfinţilor mucenici".

Într-una din zile comitul Patrichie, făcînd cercetare în cetatea Cezareei, a poruncit să aducă înaintea sa pe Sfîntul Artemon, presbiterul Laodichiei şi a zis către dînsul: "Bătrînule, spune-ne cum te numeşti!" El a răspuns: "Mă numesc Artemon, rob al lui Hristos Dumnezeul meu". Comitul zise: "Tu eşti cel care ai sfărîmat chipul cel cioplit al marii zeiţe?" Sfîntul răspunse: "Eu sînt". Comitul zise: "Spune-mi, bătrînule, cum ai asuprit puterea ei, cum n-ai cruţat chipul acela şi cum nu te-ai temut de răsplătirea ei? Iată ea fiind blîndă te-a lăsat să trăieşti încă". Sfîntul Artemon răspunse: "Şi pe tine te voi asupri, rugîndu-mă Dumnezeului meu, şi-ţi voi birui tirania ta! Iar pe idolul cel mort şi mut cum n-aş fi putut să-l asupresc?". Comitul zise: "Eu, auzind de numele tău, că te numeşti Artemon, socoteam că eşti rob al zeiţei Artemida şi mi se pare că, chiar aceea te-a lăsat să trăieşti, pentru că eşti de un nume cu dînsa". Sfîntul răspunse: "Preanecuratule păgîn, fiu al diavolului, întunecatule cu mintea, dacă voieşti să auzi de numele meu, înţelege că eu, fiind încă în pîntecele maicii mele, mi s-a dăruit acest nume de la Dumnezeu". Comitul a zis: "Cinsteşte-ţi bătrîneţile, cruţă-ţi cărunteţile şi jertfeşte marelui Asclipios, zeul acestei cetăţi". Sfîntul răspunse: "Şaisprezece ani am fost citeţ, citind cărţile în biserica Dumnezeului meu; douăzeci şi opt de ani am fost diacon, citind Sfînta Evanghelie şi treizeci şi trei de ani am împlinit în preoţie, învăţînd pe oameni şi povăţuindu-i la calea mîntuirii cu ajutorul lui Hristos. Iar acum îmi porunceşti să fiu asemenea ţie şi să jertfesc diavolului ce este în idolul cel nesimţitor? Iată, vreau să văd pe zeul tău şi să-i cunosc puterea". Comitul zise: "Mare slavă şi putere are marele zeu Asclipios! Iar dacă cineva nu aduce tămîie cu rugăminte înaintea capiştei lui, nu poate să intre înăuntru; căci erau nişte balauri petrecători în capiştea lui Asclipios şi slujitorii le aduceau mîncăruri dulci odată pe an". Sfîntul zise: "Să mergem în capiştea lui Asclipios şi dacă nu mă va lăsa să intru înăuntru, atunci îi voi aduce tămîie!"

Mergînd comitul şi poporul cu sfîntul, apropiindu-se de capiştea aceea, balaurii şi mai ales necuratele duhuri dintr-înşii, nesuferind venirea mucenicului şi puterea lui Hristos ce era într-însul, scoteau şuierături înfricoşate în capişte şi tulburare, încît se clătina ca un copac de vînt, şi văzînd aceea popoarele şi comitul, fugeau de frică. După aceea comitul a zis către sfînt: "Vezi cît de mare este puterea lui Asclipios, căci pe nimeni nu lasă să intre la dînsul fără tămîie?" Sfîntul zise: "Porunceşte jertfitorului tău să-mi deschidă

capiştea, căci eu voi intra". Şi a poruncit comitul să deschidă capiştea. Iar slujitorul care se numea Vitalie a zis către comit: "Mă rog prealuminatei stăpînirii tale, nu pot deschide fără tămîie şi fără rugăminte; pentru că este mare îngrozirea zeului Asclipios". Deci, luînd slujitorul tămîia, a adus-o după obiceiul său şi a deschis uşa cea încuiată, apoi a fugit îndată.

Atunci comitul, stînd departe, a zis către sfînt: "Bătrînule, dacă poţi să intri, intră". Iar sfîntul, apropiindu-se de uşă şi făcînd semnul Crucii, a intrat cu îndrăzneală şi balaurii stăteau nemişcaţi. Sfîntul s-a rugat către adevăratul Dumnezeu, zicînd: "Doamne Dumnezeul meu, Cel ce prin robul Tău Daniil ai sfărmat pe idolul Baal din Babilon şi ai ucis balaurul, tu şi acum, Doamne, prin mine păcătosul, cu puterea Ta dumnezeiască ucide balaurii aceştia, ca să se preamărească numele Tău cel Sfînt". Apoi îngrozind pe balauri ca să nu vatăme pe nimeni, le-a poruncit să-i urmeze şi a ieşit cu dînşii afară. Iar poporul şi comitul, văzînd cum ieşiseră balaurii din capiştea lui Asclipios, s-au spăimîntat şi au început să fugă.

Sfîntul a strigat în urma lor: "De ce fugiţi? Nu vă temeţi! Staţi şi vedeţi cum, cu puterea Dumnezeului meu Cel adevărat, balaurii aceştia vor muri înaintea ochilor voştri!" Şi suflînd asupra lor, îndată i-a lăsat morţi, pentru că s-au risipit înaintea picioarelor lui, fiind loviţi ca de un tunet. Atunci Sfîntul Artemon a grăit către comit: "Vezi, Patrichie, pe zeii cei cinstiţi de voi, cum au murit prin puterea lui Dumnezeu şi Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos?" Iar comitul şi tot poporul s-au înspăimîntat, văzînd pe balauri ucişi fără fier, între care era unul foarte mare, avînd cinci coţi grosime, iar în lungime douăzeci şi cinci de coţi.

Văzînd aceasta Vitalie slujitorul, şi-a ridicat glasul şi a zis: "Mare este Dumnezeul creştinilor şi mare este puterea acestui bărbat! Căci prin suflarea gurii a ucis pe aceşti balauri" Şi, căzînd la picioarele sfîntului, grăia: "Robule al Dumnezeului Celui de sus, nu mă depărta de tine, ci mă rog ţie, însemnează-mă cu puterea Dumnezeului tău, ca să fiu desăvîrşit, oaie a turmei tale. Pentru că pînă acum am fost în înşelăciune, uitîndu-mă la idoli şi la aceşti balauri, iar acum cunosc pe Dumnezeul cel adevărat!" Iar păgînul comit, avînd ochii sufleteşti orbiţi, deşi vedea o minune ca aceea, însă n-a voit să cunoască adevărul prin puterea dumnezeiască, ci socotea că Artemon prin vrăji a ucis balaurii.

Nesuferind ruşinea şi umplîndu-se de mînie pentru a sa ruşinare şi pentru pierderea balaurilor, a poruncit ca iarăşi să piardă pe sfîntul mucenic şi să-l supună la întrebare înaintea nedreptei sale judecăţi. Şi a zis cu mînie către sfîntul: "Aşa mă jur pe zeiţa cea mare Artemida şi pe luminatul Apolon, că de nu vei spune cu ce putere ai ucis balaurii cei mari, în bucăţi te voi sfărîma". Răspuns-a mucenicul: "Cu puterea lui Hristos şi cu ajutorul Sfîntului Arhanghel Rafail, trimis de Dumnezeu, am ucis pe balaurii voştri". Zis-a comitul: "Oare poate Cel răstignit de neamul jidovesc, să aibă o putere ca aceasta?" Zis-a sfîntul: "O, întunecatule cu răutatea, învechitule în răutăţi şi moştenitorule al iadului, ai auzit şi încă auzi, că prin puterea Dumnezeului meu, au murit fiarele voastre". Atunci comitul, umplîndu-se de mînie, a ars o tigaie unde a pus pe sfîntul mucenic, încă şi ţepi de fier a ars şi a poruncit ca să-l împungă şi cu alte fiare ascuţite să-i taie mădularele trupului. Şi zicea către dînsul: "Vezi, nesupusule bătrîn, cum piere trupul tău în munci?" Iar pătimitorul, căutînd la cer, a zis: "Doamne Iisuse Hristoase, nu lăsa pe necuratul comit să rîdă de mine robul Tău; căci ştii, că pentru Tine pătimesc astfel. Ci dă-mi răbdare pînă în sfîrşit, să se ruşineze vrăjmaşul meu. Ascultă, Dumnezeule, rugăciunea robului Tău şi ia în urechi ruga mea, Doamne Savaot. Pentru că Tu ai făcut cerul şi pămîntul şi toate cele ce sînt minunate sub cer. Tu eşti Domn al tuturor şi nu este cel ce poate să se împotrivească Ţie. Deci cu mila Ta mîntuieşte-mă, Doamne. Tu ai sfinţit pe pruncul Tău, Abel, cel fără de răutate şi junghiat fără vină. Tu ai îndreptat şi la înălţime ai rînduit pe plăcutul Tău Enoh. Tu ai păzit în corabie pe Noe şi ai înălţat pentru binecuvîntare pe arhiereul Melchisedec. Pentru jertfă ai preamărit pe Avraam, ai înmulţit neamul lui Iacov prin naşterea de fii, ai scos din focul Sodomei pe Lot şi ai fericit prin răbdare pe Iov. Cu al Tău ajutor Iosif a biruit patimile trupeşti, s-a preamărit Moise, robul Tău, asupra vrăjmaşilor şi toţi cei îndreptaţi prin Tine, Te laudă pe Tine Dumnezeul Cel preamărit. Acum şi eu, robul Tău, mă rog Ţie, Doamne, miluieşte-mă pe mine cu mila Ta şi ajută-mă cu puterea Ta".

Astfel rugîndu-se sfîntul, iată cerbul care grăise în Laodiceia cu glas omenesc către episcop, a intrat în Cezareea şi trecînd prin mijlocul poporului în acea privelişte, a căzut înaintea sfîntului mucenic Artemon şi-i lingea picioarele cele sfinţite. Apoi, stînd înaintea comitului, prin dumnezeiasca poruncă pentru

mustrarea şi înfruntarea păgînilor, iarăşi luînd glas omenesc, a început a zice: "O, comitule, răucredinciosule, cunoaşte că nimic nu este care să fie cu neputinţă la Dumnezeu şi puternic este şi celor necuvîn-tătoare să le dea grai omenesc spre arătarea dumnezeieştii Sale puteri. Deci să ştii că robul lui Dumnezeu, Artemon, degrab se va libera, iar tu de două păsări cereşti vei fi răpit şi vei fi aruncat într-o căldare clocotită, pentru că pe Dumnezeu, pe care L-ai mărturisit şi ai crezut într-Însul, de Acela te-ai lepădat şi pe omul cel drept, fără omenie îl munceşti".

Iar necuratul comit, fiind dat în vileag şi mustrat de dobitocul cel sălbatic, dar socotind aceea vrajă, s-a mîniat foarte şi a poruncit ostaşilor să ucidă cerbul acela. Şi unul din ostaşi, luînd o suliţă, s-a pornit să ucidă pe cerb; dar cerbul a sărit, iar suliţa a lovit pe stolnicul comitului şi l-a străpuns, iar cel însuliţat, îndată în acel loc şi-a dat sufletul. Acest lucru văzîndul comitul, i-a fost jale de stolnicul său şi, sculîndu-se de pe divan, s-a dus la casa sa, iar pe mucenic a poruncit să-l arunce iar în temniţă.

A doua zi, a poruncit comitul să gătească o căldare mare, s-o umple cu smoală şi s-o fiarbă, vrînd ca să arunce într-însa pe mucenic cu capul în jos. Şi făcîndu-se aceasta, slujitorii au mers să-i spună de fierberea căldării cu smoală; iar comitul, vrînd cu ochii săi să vadă căldarea aceea, a încălecat pe cal şi s-a dus spre căldare. Iar după ce s-a apropiat, s-au pogorît din cer doi îngeri ca doi vulturi şi, apucînd de pe cal pe comit, l-au aruncat în smoala care fierbea în căldare şi s-a topit, încît nici oasele nu i-au mai rămas.

Atunci ostaşii şi tot poporul, văzînd aceasta, s-au înspăimîntat şi au fugit, iar sfîntul, fiind scos din căldare, a rămas singur la un loc, şi stînd, slăvea pe Dumnezeu. Deci, plecîndu-şi genunchii, s-a rugat şi a izvorît din locul acela izvor de apă. Apoi, venind Vitalie, slujitorul idolesc şi alţi mulţi, au fost învăţaţi şi s-au botezat de sfîntul. Iar în noaptea aceea, a venit un glas de sus, zicînd către mucenic: "Ieşi din cetatea aceasta şi vino în Asia, în locul ce se numeşte Vuli, care este lîngă mare. Acolo vei afla pe Alexandru şi pe Pironia, maica aceluia, şi vei curăţi împreună cu dînşii pe mulţi de diavoli şi de felurite boli şi mulţi luminîndu-se prin tine, vor preamări pe Dumnezeu".

A doua zi, s-au adunat la Sfîntul Artemon toţi cei nou-luminaţi prin botez. Iar el, luînd pîinea dumnezeieştilor Taine, a frînt-o în bucăţi şi amestecînd-o în paharul sfînt, le-a dat, zicînd: "Această pîine este Trupul lui Hristos şi acest vin este Sîngele lui Hristos, cel vărsat pentru sufletele voastre! Deci, păziţi-vă, fiilor, ca nici unul din voi să nu vă despărţiţi de dragostea lui Hristos, ci staţi neclintiţi în credinţă; căci mie mi s-a poruncit să mă duc în Asia".

Auzind episcopul Cezareei toate cele despre Sfîntul Mucenic Artemon, că mulţi au fost botezaţi de el şi că învaţă pe popor cuvîntul adevărului, a mers la dînsul cu credincioşii care erau cu el şi sărutînd pe sfînt şi făcînd rugăciune, au însemnat locul acela cu un semn, pe care a pătimit Sfîntul Mucenic Artemon şi după aceea a zidit pe el o biserică. Iar din mucenicii cei botezaţi, pe unii i-a sfinţit preoţi, pe alţii diaconi, iar pe Vitalie l-a pus episcop; căruia i-a şi încredinţat părţile Palestinei. Iar Sfîntul Mucenic Artemon, sărutînd pe episcop şi pe popor, a ieşit spre partea Asiei hotărîtă lui. Dar pe cale fiind răpit de înger, a fost dus la locul unde a fost trimis; acolo a făcut minuni mari cu puterea lui Dumnezeu, căci pe mulţi i-a luminat şi i-a adus la Dumnezeu.

După aceea prinzîndu-l cei necredincioşi, i-au tăiat capul şi astfel s-a dus la veşnicele locaşuri, ca să ia cununa cinstitei slave de la Hristos Dumnezeul nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh se cuvine slavă şi închinăciune în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Martin Mărturisitorul, Papă al Romei (14 aprilie)

După sfîrşitul lui Teodor papă al Romei, a luat scaunul Bisericii Romei fericitul Martin, cu glăsuită alegere a tuturor. În acea vreme la răsărit împărăţea peste greci, Consta, fiul lui Constantin şi nepotul lui

Eraclie împăratul. Dar în acei ani împăraţii greceşti stăpîneau şi Roma cea veche, iar rudele stăpîneau părţile Apusului şi se înmulţea atunci la Răsărit eresul monoteliţilor, adică al celor ce mărturisesc că numai o voie este în Hristos Domnul nostru. Iar eresul acela ieşise din eresul ce fusese mai înainte al lui Evtihie, care zicea că numai o fire este în Hristos, împotriva mărturisirii ortodoxe, care întăreşte a crede că în Domnul nostru Dumnezeu Cel întrupat sînt două firi, precum şi două voinţe şi lucrări, fiind deosebită fiecare fire, însă într-o singură persoană a lui Hristos. Pentru că nu în două persoane despărţite este Hristos Dumnezeu, ci în doimea firilor este cunoscut cu neamestecare.

Şi a început acel eres prin Chir, patriarhul Alexandriei şi Serghie al Constantinopolului, învoindu-se la aceasta şi împăratul Eraclie, unchiul împăratului Constantin. După Serghie a fost patriarh în Constantinopol, Piros, tot eretic monotelit, apoi Pavel, de acelaşi eres. După îndemnarea acelui Pavel, împăratul Consta a scris o cărticică plină de eresul monoteliţilor, numind-o "tipos" şi a trimis-o pretutindeni, poruncind ca astfel să se creadă. Deci, mulţi din cei dreptcredincioşi, care nu se învoiau cu eresul acela, se împotriveau nedreptei porunci împărăteşti, suferind prigoniri, bătăi, chinuri şi morţi. Unul ca acesta a fost Cuviosul Maxim Mărturisitorul, precum se scrie în viaţa lui pe larg. La preasfinţitul papă Martin, care a luat scaunul patriarhiei Romei celei vechi, împăratul a trimis îndată acea cărticică a sa cu socoteală ereti-cească şi cu credinţa cea rea, dorind ca noul papă Martin să primească acea credinţă şi să se întărească soborniceşte. Iar Fericitul Martin lepăda acea rea credinţă, zicînd: "Chiar dacă toată lumea ar voi să primească această nouă învăţătură, potrivnică celei drepte, eu nu o voi primi, nici mă voi depărta de evanghelica şi apostolica învăţătură şi de la aşezămintele Sfinţilor Părinţi, măcar de voi pătimi şi moartea". Şi a trimis la Pavel patriarhul Constantinopolului bărbaţi cinstiţi din rînduiala bisericească cu o scrisoare, prin care îl ruga şi-l sfătuia să nu se facă împerechere în unirea bisericească, nici să semene neghine eretice în mijlocul grîului credinţei dreptcredincioase; şi să sfătuiască pe împăratul, să înceteze de la o socoteală ca aceea potrivnică Bisericii. Iar patriarhul Pavel, nu numai că nu a ascultat pe Fericitul Papă Martin; dar şi pe trimişii lui i-a surghiunit cu necinste şi cu bătăi în ţări îndepărtate.

Atunci preasfinţitul Papă, cu sfatul Cuviosului Maxim Hriso-politeanul, care era în acea vreme în Roma, a adunat sobor local, chemînd pe episcopii Apusului, în număr de 105; şi punîndu-le înainte rătăcirea lui Chir, a lui Serghie, a lui Piros şi a lui Pavel împreună cu împărăteasca scrisoare, care se numea "tipos", le-au dat anatemei; şi a scris către toţi credincioşii, care erau în toată lumea, întărindu-i în dreapta credinţă, arătîndu-le ereticeasca vătămare şi poruncindu-le să se ferească cu străşnicie de ea.

Auzind de aceasta împăratul Consta, s-a umplut de mînie şi de mare tulburare, încît a trimis la Roma pe un oarecare voievod al său, cu numele Olimpie, ca să prindă pe Sfîntul Martin Papă. Iar cînd a sosit Olimpie la Roma, a apucat soborul din acel loc; şi văzînd mulţimea episcopilor şi a poporului ce se adunase, iar cetatea plină de duhovnicească şi mirenească rînduială, n-a mai îndrăznit să prindă pe papa la arătare, ci a învăţat pe unul din ostaşi, să-l ucidă în biserică. Şi intrînd acel ostaş în biserică, avînd ascunsă pe sub haine o sabie ascuţită, s-a apropiat de papă, ca să-l străpungă deodată. Dar a orbit îndată, pentru că Domnul, Care nu lasă toiagul păcătoşilor peste soarta drepţilor, n-a lăsat pe ucigaş să-şi ridice mîna de călău asupra credinciosului său rob.

Văzînd Olimpie că Domnul păzeşte pe slujitorul Său, a lăsat pe Papa Martin şi s-a dus în Silicia împotriva saracinilor şi a murit acolo. Iar împăratul, fiind îndemnat de Pavel Patriarhul, a trimis la Roma pe voievodul Teodor, care se numea Caliop, ca să piardă pe Papa Martin, aruncînd asupra lui nişte pricini mincinoase, zicînd că s-ar fi înţeles cu saracinii, îndemnîndu-i asupra împărăţiei greceşti şi că voieşte să se scoale cu război împotriva împăratului, ca şi cum n-ar fi păzit credinţa cea dată de la părinţi şi că ar fi hulit şi pe Preacurata Maica lui Dumnezeu.

Ajungînd trimisul împăratului la Roma, punea învinuirile acelea asupra Papei înaintea tuturor. Iar Fericitul Martin Papă, nefiind vinovat de nici o învinuire din acelea, se dezvinovăţea de clevetirile cele nedrepte, zicînd: "Cu saracinii n-am avut niciodată vreo înţelegere, numai că am trimis milostenie fraţilor celor dreptcredincioşi, care petrec în mijlocul saracinilor în sărăcie şi în nevoi. Iar pe Preacurata Maica lui Dumnezeu, dacă nu o cinsteşte cineva, nu o mărturiseşte şi nu i se închină ei, blestemat să fie acela, în

veacul de acum şi în cel viitor. Şi sfînta credinţă cea dată de la Sfinţii Apostoli şi de la purtătorii de Dumnezeu părinţi, nu noi, ci cei ce înţeleg cele potrivnice, n-o păzesc cu dreptate".

Dar trimisul împăratului, neascultînd îndreptările papei, îl găsea vinovat în toate, adăugînd la sfîrşit şi aceasta, că nu după pravilă s-ar fi suit pe scaun. Apoi, într-o noapte, neştiind nimeni, cu putere ostăşească a prins pe papa, l-a dus la liman şi punîndu-l într-o corabie, l-a trimis departe pe mare, printre insulele ce se numeau Ciclade. Şi la una din insulele acelea, care se numea Naxia, a fost ţinut sfîntul un an întreg, chinuindu-se cu foamea şi cu cele ce nu-i ajungeau pentru trebuinţă. Iar cînd i se aducea ceva de la iubitorii de Dumnezeu ai acelei ţări, cărora li se făcea milă de papa cel izgonit, apucau străjerii înainte şi o luau cu sila, de la cei ce aduceau şi, ocărîndu-i, le zicea: "Dacă cineva va voi să-l iubească şi să-i fie milă de dînsul, acela este vrăjmaş patriei. Căci izgonitul acesta este eretic, potrivnic lui Dumnezeu şi răsturnător a toată împărăţia grecească". Şi străjerii aceia făceau mult necaz sfîntului, batjocorindu-l şi ocărîndu-l. Şi slăbea sfîntul cu puterea trupească, pe de o parte cu chinurile şi neajunsurile cele din toate zilele, iar pe de altă parte de boala de care era cuprins. Dar nu slăbea şi cu mărimea sufletului, ci răbda cu mulţumire toate pentru Dumnezeu. După aceea l-au dus în Bizanţ.

Ajungînd corabia în Bizanţ pe o vreme senină şi sosind de dimineaţă la limanul ce se numea al lui Eftimie, aproape de Arhandia, veneau la sfîntul, care era foarte bolnav, diferiţi oameni fără de omenie, trimişi anume de la palatele împărăteşti şi de la patriarhie, să necinstească cu vorbe grele şi cu defăimări pe cel atît de cinstit arhiereu al lui Dumnezeu. Deci răbda aceasta sfîntul de dimineaţa pînă seara. Apoi, apunînd soarele, a venit un oarecare Notarie, cu numele Sagoliv, cu mulţi ostaşi şi, luînd pe sfîntul din corabie, l-au pus pe o pîrghie, neputînd nicidecum să meargă de boală, şi l-au dus într-o curte oarecare ce se numea Prandiaria. Acolo l-au închis într-o cămară întunecoasă şi strîmtă şi îl străjuiau cu tărie, păzindu-l să nu ştie de dînsul nimeni din cetate că este acolo. Şi a petrecut sfîntul în acea închisoare nouăzeci şi trei de zile, neputînd către nimeni să vorbească.

După aceea l-au dus de acolo în casa sachelarului şi adunîndu-se acolo senatorii, pe cînd îl duceau pe pîrghie la dînşii, un oarecare senator mai mare a strigat la dînsul poruncindu-i să se scoale, dar slujitorii care-l duceau, i-au spus că nu poate să stea, deoarece este bolnav. Însă el îi poruncea cu mînie ca şi bolnav să stea în picioare, înaintea lor; dar el neputînd să stea, a poruncit să-l sprijinească. Deci, s-a sculat sfîntul şi a stat în mijloc, sprijinindu-se de alţii. Mai erau acolo şi mulţi martori mincinoşi, pregătiţi anume pentru aceea şi mai înainte învăţaţi, care aduceau asupra lui cele pomenite mai sus şi alte feluri de pricini nedrepte şi mincinoase şi mărturiseau, jurîndu-se pe Sfînta Evanghelie. Şi fiindcă Fericitul Martin nu ştia să vorbească greceşte, voind să se îndrepteze prin tălmaciul său, nu-l asculta şi nici nu-l lăsa a vorbi ceva, ocărîndu-l cu cuvinte necinstite. Atunci prea sfîntul Papa a grăit către dînşii: "Ştie Domnul că îmi veţi face mare bine, dacă mă veţi ucide mai degrabă cu orice fel de moarte".

După aceasta sfîntul a fost dus la un loc oarecare înalt, de privelişte, unde tot poporul obişnuia a se aduna, şi acolo, neputînd să stea, îl ţineau sprijinit. Iar împăratul privea spre dînsul pe ascuns din oarecare case înalte. Şi mergînd Sachelarie de la împăratul, cu groază a zis către sfîntul: "Vezi, că de vreme ce ai lăsat pe Dumnezeu şi Dumnezeu te-a lăsat pe tine!" Zicînd aceasta, a poruncit poporului ca să blesteme pe Fericitul Martin şi striga poporul cu glas mare: "Anatema să fie Papa Martin!" Iar cei ce ştiau că nu este cu nici un lucru vinovat Papa Martin, aceia cu faţa mîhnită şi cu ochii plini de lacrimi ieşeau de la acea privelişte.

După aceea a zis Sachelarie către mai marele curţii: "Ia-l pe acesta şi să-l zdrobeşti, căci nu este vrednic să mai trăiască". Şi îndată, luînd pe sfîntul, au dezbrăcat de pe el haina de deasupra, iar pe cea de dedesubt au rupt-o de sus pînă jos şi i-au pus fiare grele pe grumaz şi pe tot trupul şi de acolo îl duceau prin cetate la divan şi o sabie era dusă înainte, ca să-l taie. Iar din popor unii îl batjocoreau, îl ocărau, îl defăimau şi clătinînd capul, ziceau: "Unde este Dumnezeul lui? Unde este învăţătura credinţei lui?" Iar alţii plîngeau şi se tînguiau, văzînd o necinstire ca aceea şi chinuire făcută pentru nevinovăţie, unui atît de mare arhiereu al lui Dumnezeu. Iar cuviosul suferea îndoită pătimire: pe de o parte cu trupul de boală, de legăturile cele grele şi de mîinile călăilor, care cu nemilostivire îl trăgeau; iar pe de alta cu sufletul, de ocările cele fără de cinste, răbdînd ruşine şi durere.

Fiind dus la divan, l-au aruncat în temniţă, între făcătorii de rele şi între tîlhari, tîrîndu-l pe jos legat, pe trepte multe, pe care sfîntul căzînd şi lovindu-se, s-a rănit pe tot trupul pînă la vărsare de sînge. După cîteva ceasuri, l-au mutat într-o altă temniţă, care se chema a lui Diomid, unde, de dureri şi de răceala mare, căci era luna lui ianuarie, era aproape de moarte. Dar femeia străjerului temniţei milostivindu-se de sfîntul, a mers în taină în temniţă la sfîntul legat. Luîndu-l de acolo, i-a bandajat rănile şi l-a pus pe patul său şi l-a îmbrăcat cu haine şi a zăcut sfîntul pînă seara fără de glas, ca un mort. Iar după ce s-a făcut seară tîrziu, Grigorie, mai marele famenilor împărăteşti, a trimis pe vătaful casei sale, cu puţine mîncări la Sfîntul Martin, zicîndu-i: "Nu slăbi de tristeţe, căci nădăjduiesc la Dumnezeu, că nu vei muri!"

Aceasta auzind Cuviosul Martin, a suspinat din inimă, pentru că nu i-a fost bine primit acel cuvînt, căci dorea să moară într-a sa pătimire pentru dreapta credinţă; şi îndată a luat de pe dînsul obezile cele de fier. Iar a doua zi, împăratul s-a dus să cerceteze pe Patriarhul Pavel, care, fiind bolnav, era aproape de moarte şi i-a spus toate cele despre Papa Martin. Iar Pavel greu suspinînd şi întorcîndu-se spre perete, a zis: "Vai mie şi aceasta s-a adăugat la osîndirea mea!" Şi l-a întrebat împăratul: "Pentru ce grăieşti astfel?" Patriarhul a răspuns: "Au doar puţină tiranie este aceasta stăpîne, ca să pătimească papa unele ca acestea?" Şi cu jurămînt sfătuia pe împăratul, ca să înceteze a mai face rău mai mult papei.

După opt zile, patriarhul Pavel murind, Demosten notarul, a fost trimis de împărat cu alţi bărbaţi vestiţi, în temniţa lui Diomid, la Sfîntul Martin. Aceia intrînd, i-au zis: "Stăpînul nostru, împăratul, se miră în ce slavă mare erai şi la cîtă necinste ai ajuns! Iar pentru necinstirea ta nimeni nu este vinovat, decît numai tu singur". Iar preasfinţitul papă, nerăspunzîndu-le nimic, ci ridicîndu-şi spre Dumnezeu ochii, a zis: "Slavă şi mulţumită Împăratului Celui fără de moarte!" Şi întrebau pe Sfîntul Martin despre Pir, care a fost mai înainte patriarh, dacă de voia sa a fost în Roma şi a făcut lepădarea de credinţa a monoteliţilor şi dacă Teodor cel ce a fost mai înainte papă, l-a primit pe el. Iar Sfîntul Martin le-a spus toate cele despre Pir amănunţit; că, mergînd de bună voie la Roma, a dat pe hîrtie lepădarea sa de nedreapta credinţă, deşi după aceea s-a întors iarăşi la cea dintîi rea credinţă a monoteliţilor; şi că Papa Teodor a fost primit cu cinste ca un episcop şi îndestulat cu toate cele de trebuinţă. Iar la sfîrşit, sfîntul a spus şi aceasta către ei: "Iată în mîinile voastre sînt, faceţi cu mine ce voiţi, precum Dumnezeu v-a lăsat. Însă să ştiţi cu întemeiere, că de mă veţi sfărîma în bucăţi, nu mă voi împărtăşi cu cei rău credincioşi, cît timp vor sta în credinţa cea rea. Încercaţi cu lucrul şi veţi vedea ce fel este darul lui Dumnezeu în robii Lui".

Acestea auzindu-le trimişii, s-au întors la împărat, minunîndu-se de astfel de mărime de suflet şi de neînfricata inimă a sfîntului, care nu se înfricoşa de chinuri şi de moarte. Şi petrecînd sfîntul în temniţa lui Diomid optzeci şi cinci de zile, Sagoliv notarul a mers la sfîntul, zicînd: "Poruncit îmi este, să te iau de aici în casa mea, iar după aceea te voi trimite undeva". Iar sfîntul îl întreba, unde va fi trimis şi în care loc, dar acela nu voia să-i spună. Cuviosul a zis: "Lăsaţi-mă să fiu aici pînă în ceasul acela, în care voiţi să mă trimiteţi unde voiţi". Şi s-a dus notarul. Apoi apunînd soarele, Fericitul Martin Papa a zis către ai lui împreună legaţi: "Apropiaţi-vă, fraţilor, şi să dăm cea mai de pe urmă sărutare unul altuia, căci îndată va veni cel ce o să mă ia de aici". Deci, s-au sărutat cu durere în inimă. Iar sfîntul cu faţa veselă le-a zis: "Nu plîngeţi, ci mai bine bucuraţi-vă împreună cu mine, care mă bucur; căci mă duc în surghiun pentru dreapta credinţă!"

După aceea iarăşi a mers notarul cel sus-pomenit şi luînd pe sfîntul, l-a dus; şi toţi cei ce erau în temniţă, se tînguiau fără de mîngîiere pentru despărţirea lui de ei. Sfîntul a fost pus în corabie şi trimis în surghiun la Herson, unde, fiind chinuit cu foamea, cu strîmtorarea şi cu tot felul de lipsuri, după doi ani s-a dus către Domnul. Iar sfîntul lui trup a fost îngropat afară din cetatea Hersonului, în biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care se numea a Vlahernei. Mormîntul lui era slăvit, de vreme ce multe feluri de tămăduiri se dădeau bolnavilor, cu rugăciunile lui cele sfinte şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, se cuvine slava în veci. Amin.

Pomenirea Sfintei Muceniţe Tomaida
(14 aprilie)

Această Sfîntă Muceniţă Tomaida, a fost născută în Alexandria de părinţi dreptcredincioşi şi a fost crescută de dînşii în învăţătură şi în bune obiceiuri. Iar după ce a ajuns la vîrsta de 15 ani, părinţii ei au măritat-o cu legiuită nuntă, după un oarecare tînăr creştin. Şi vieţuia Tomaida cea tînără în casa bărbatului ei cu cinste, avînd laudă pentru întreaga înţelepciune, blîndeţe, bunătate şi pentru celelalte obiceiuri bune ale sale, locuind în aceeaşi casă cu socrul său. Acela, prin a satanei lucrare, gîndea cu vicleşug asupra nurorii sale, ispitit de frumuseţea ei şi aprinzîndu-se cu poftă trupească spre dînsa, căuta timp ca să facă cu dînsa păcat, dar nu afla, decît numai în toate zilele o momea prin oarecare îmbunări şi adeseori o săruta. Dar tînăra Tomaida, fiind întreagă la minte, nu i-a cunoscut sărutarea lui cea înşelătoare şi gîndul cel viclean, ci socotea că din dragoste părintească o face aceasta şi se ruşina de el ca de un tată.

Bărbatul ei era vînător de peşte şi într-o noapte, venind alţi vînători, l-au luat să vîneze peşte; iar după plecarea tînărului din casă, s-a sculat tatăl lui şi a început a o sili pe nora sa spre păcat. Iar ea deodată înspăimîntîndu-se, ca de o răutate neaşteptată, a început a se împotrivi bătrînului celui fără de ruşine şi-i zicea: "Ce faci tată? Fă-ţi semnul Crucii pe faţa ta şi te du, că diavolesc este lucrul acesta".

Dar bătrînul nu se depărta, silind-o cu cuvinte fără de ruşine, dar ea fiind înţeleaptă şi plină de frica lui Dumnezeu, se apăra de el, rugîndu-l şi sfătuind pe socrul său ca să înceteze de la o fărădelege şi necurată poftă ca aceea. Ci pe cît ea se apăra, pe atît o silea mai tare, arzînd ca o văpaie de păcatul poftirii spre dînsa. Deasupra patului la perete, era o sabie spînzurată şi bătrînul ajungînd cu mîna la sabia aceea şi scoţînd-o din teacă, a început a o înfricoşa, zicîndu-i: "De nu mă vei asculta, iată, cu această sabie îţi voi tăia capul". Iar tînăra i-a răspuns: "Chiar şi bucăţi de mă vei tăia, nicidecum nu voi face o astfel de fărădelege". Atunci bătrînul, umplîndu-se de mare mînie, a lovit tare cu sabia pe Fericita Tomaida, nora sa, şi a ucis-o, tăind-o în două. Iar ea şi-a dat sufletul său în mîinile lui Dumnezeu, voind mai bine să moară, decît să mînie pe Dumnezeu cu o fărădelege ca aceea şi să-şi întineze trupul şi patul bărbatului său. Iar pe ucigaşul acela îndată l-a ajuns pedeapsa lui Dumnezeu, pentru că el, fiind orbit cu sufletul, a orbit şi cu ochii şi, aruncînd sabia, căuta uşile, vrînd să iasă afară din casă şi să fugă fără de ştire; dar neputînd să le afle, multă vreme s-a ostenit pipăind pereţii şi căutînd uşile, însă neaflîdu-le a rămas acolo.

Apoi venind alţi vînători şi bătînd în uşă, strigau pe fiul lui la lucru, iar tatăl a răspuns: "Fiul meu s-a dus la vînarea peştelui, arătaţi-mi uşile casei mele, deoarece nu pot să le aflu". Aceia, deschizînd, au intrat şi au găsit pe bătrîn avînd mîinile şi hainele pline de sînge şi pipăind pereţii; iar pe femeia cea moartă zăcînd la pămînt, tăiată în două şi tăvălindu-se în sîngele său. Aceasta văzînd-o s-au înspăimîntat şi întrebau ce este aceasta şi cine a făcut uciderea. Iar bătrînul şi-a mărturisit păcatul său şi-i ruga să-l ducă la divan şi să-l dea judecăţii celei după lege, ca să-şi ia pedeapsa cea vrednică după faptele sale.

Deci, întorcîndu-se bărbatul de la vînarea peştelui şi văzînd ceea ce se făcuse, s-a umplut de negrăită jale şi ruşine. El se tînguia pentru soţia sa cea atît de înţeleaptă şi se ruşina de tatăl său cel atît de fărădelege; căci netemîndu-se nici de Dumnezeu, nici de cărunteţile sale ruşinîndu-se, a făcut unele ca acestea. Deci, a dat pe bătrîn judecăţii, de şi-a luat pedeapsa prin sabie. Iar la trupul celei ucise s-a adunat mulţime de popor din cetatea Alexandriei, mirîndu-se de un lucru nemaipomenit şi înfricoşat ca acesta şi fericind întreaga înţelepciune a ei cu laude.

S-a întîmplat în acel timp, că era acolo Cuviosul Părinte Daniil Schiteanul. Acela a zis către ucenicul său: "Fiule, să mergem să vedem moaştele sfintei celei tinere". Şi, ducîndu-se, le-au văzut; iar după aceea s-au întors în mănăstirea care se numea Octodecat, adică a optsprezecea şi au întîmpinat monahii pe Daniil primindu-l cu cinste şi cu dragoste, iar părintele le-a spus despre pătimirea Sfintei Tomaida, zicîndu-le: "Duceţi-vă şi aduceţi aici cinstitele ei moaşte, pentru că nu se cade, ca trupul ei să se pună cu oamenii cei mireni, ci cu sfinţii părinţi". Dar unii din fraţi au început a cîrti nevrînd ca trupul cel femeiesc să-l pună alături cu sfinţii părinţi. Iar cuviosul le-a răspuns: "Acea tînără pe care nu voiţi să o aduceţi aici, îmi este maică şi mie şi vouă, deoarece pentru întreaga ei înţelepciune a murit". Atunci monahii nemaiîndrăznind

a se împotrivi Sfîntului Părinte Daniil, s-au dus şi au luat acel trup şi l-au îngropat cu cinste în gropniţa mănăstirii cu sfinţii părinţi.

După aceasta, sărutînd cuviosul pe toţi părinţii, s-a dus cu ucenicul la schitul său. Şi s-a întîmplat, că un oarecare frate să fie chinuit foarte rău de diavolul desfrînării şi, mergînd la Cuviosul Daniil şi-a mărturisit trupeasca patimă cea mare. Zis-a lui cuviosul: "Mergi la Mănăstirea Octodecatului şi intrînd în gropniţa sfinţilor părinţi, roagă-te, zicînd: "Dumnezeule, pentru rugăciunile Sfintei Muceniţe Tomaida, ajută-mă şi mă izbăveşte de păcatul desfrînării!" Apoi nădăjduieşte spre Dumnezeu, că te vei libera de ispita diavolească".

Iar fratele, luînd porunca părintelui, s-a dus acolo şi a făcut precum i se poruncise lui, iar de atunci i-a încetat războiul trupului. Şi întorcîndu-se la schit, a căzut la picioarele Cuviosului Părinte Daniil, zicînd: "Cu rugăciunile Sfintei Muceniţe Tomaida şi cu ale tale, părinte, m-a liberat Dumnezeu de păcatul desfrînării". Şi l-a întrebat stareţul cum s-a liberat, iar fratele a zis: "Numai două-sprezece rugăciuni am făcut şi din candela ce era la mormîntul Sfintei Tomaida m-am uns cu untdelemn şi am pus capul pe mormîntul ei, unde am adormit. Şi, iată, mi s-a arătat o tînără luminoasă, adică Sfînta Muceniţă Tomaida şi mi-a zis: "Părinte, părinte, primeşte binecuvîntarea aceasta şi mergi cu pace la chilia ta". Iar eu, luînd binecuvîntare, m-am deşteptat din somn şi m-am simţit desăvîrşit liber de patimile trupeşti. Însă nu ştiu ce era binecuvîntarea aceea care mi-a dat-o în somn sfînta, decît numai am cunoscut liberare de patimi".

Şi a zis Cuviosul Daniil: "O îndrăzneală ca aceasta au la Dumnezeu, toţi cei ce se nevoiesc pentru întreaga înţelepciune". Deci a petrecut după aceea fratele acela neavînd nici o supărare trupească şi slăvea pe Dumnezeu, dar preamărea şi pe Sfînta Muceniţă Tomaida, tămăduitoarea patimilor sale. Şi făceau aceasta şi alţii, cîţi se tulburau de nişte patimi ca acelea. Căci alergau la mormîntul sfintei şi cîştigau uşurare şi liberare de războaiele trupeşti cu sfintele ei rugăciuni. Şi aşa slăveau prin Sfînta Tomaida, pe Hristos Domnul Cel preamărit, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfînt, se cuvine toată cinstea şi închinăciunea în veci. Amin.

***

În patericul Romanilor, în 14 Aprilie, se vorbeşte de această sfîntă astfel: În Alexandria, Sfînta fecioară Muceniţă Tomaida, deşi a avut bărbat, însă la rînduiala mucenicilor se socoteşte fără de nici o îndoială, nu atît pentru aceea că era foarte tînără şi demult şi-a adus fecioria în însoţire cu curăţenia, cît pentru aceasta, că pentru curăţenie a pătimit şi vrednică s-a arătat a fi numărată înaintea Domnului împreună cu cetele fecioarelor celor curate. Iar Mineiul cel mare o numeşte pe ea cuvioasă muceniţă, dar acel titlu de cuvioasă muceniţă, se cuvine numai la monahiile care pătimesc pentru Hristos. Cu toate că Sfînta Tomaida nu era monahie cu rînduiala, însă a arătat monahicească faptă bună, pentru întreaga înţelepciune, pătimind pînă la sînge. Drept aceea şi în gropniţa monahicească între cuvioşii părinţi, fericitul Părinte Daniil Schiteanul nu s-a îndoit a o pune pe ea. Deci, cu vrednicie s-a cinstit cu titlul de cuvioasă muceniţă în Minei.

Pătimirea Sfinţilor Mucenici din Litva, Antonie, Ioan şi Eustatie (14 aprilie)

Aceşti mucenici erau din Vilna, cetatea Litvei, unde, după obiceiul păgînesc de atunci, oamenii acelei ţări se închinau focului. Antonie şi Ioan, fiind fraţi după trup, iubeau din tot sufletul dreapta credinţă creştinească. Apoi venind în Litva un preot, anume Nestor, de la acela au primit dumnezeiescul Botez; cel mai mare numindu-se Ioan, iar cel după dînsul, Antonie. După Botez ei petreceau viaţă cuviincioasă creştinească şi slujeau lui Olgherd, voievodul Litvei, dar îşi tăinuiau înaintea lui creştineasca credinţă. Însă n-au putut s-o tăinuiască mult, de vreme ce îşi deosebeau viaţa şi obiceiul de rînduiala cea schimbată

a altora. Pentru că n-au voit să se asemene altora, nici să-şi tundă capul şi barba, precum le tundeau păgînii, nici să mănînce carne în zile de post, nici să facă altă întinare potrivnică creştinătăţii.

Fiind întrebaţi odată de voievod, pentru ce nu urmează obiceiurilor celor vechi ale litvenilor, ei au mărturisit cu îndrăzneală că sînt creştini. Iar voievodul îi silea să se lepede de creştinătate şi să mănînce cărnurile cele puse înaintea lor pe masă. Dar ei cu tărie stînd în creştineasca credinţă, n-au voit să guste din cărnuri, de vreme ce atunci era zi de post. Deci, a poruncit voievodul, ca să-i închidă într-o temniţă întunecoasă, în care ei cu veselie, nu ca în temniţă, ci ca la o împărăţie au mers, bucurîndu-se şi mulţumind lui Dumnezeu că s-au învrednicit a pătimi pentru Sfîntul Lui nume.

Petrecînd ei în temniţă un an, lui Ioan i-a slăbit tăria sufle-tească, speriat de chinurile temniţei, înfricoşîndu-se de munci. Apoi a trimis la voievod rugăminte, ca să-l libereze din închisoare, făgăduind că va împlini toate poruncile aceluia. Iar voievodul, bucurîndu-se, a poruncit să-i libereze pe amîndoi şi i-a rînduit în cea dintîi slujbă. Drept aceea Ioan se asemăna păgînilor, făcînd obiceiul lor şi împlinind voinţa voievodului, dar în inima sa ţinea creştinătatea, rugîndu-se în taină lui Hristos Dumnezeu, pe care în public, pentru frica muncilor nu îndrăznea a-L mărturisi. Iar Antonie nicidecum nu şi-a schimbat creştinescul obicei, ci fără temere făcea ceea ce se cade adevăratului creştin a face; iar pe Ioan îl ocăra pentru a lui nevrednicie şi teamă şi îl sfătuia în tot chipul să vină la pocăinţă şi, neînfricoşîndu-se de chinuri, iarăşi să mărturisească pe Hristos în public.

Păgînii, văzînd pe Ioan, fratele cel mare, supunîndu-se voievodului, de lucrurile lui Antonie nu se îngrijeau. Iar într-o vreme, cînd, după obicei, amîndoi fraţii Ioan şi Antonie stăteau înaintea voievodului, Ioan mînca cărnurile ce i se dădeau lui, fiind zi de post, iar fericitul Antonie nici nu voia să guste, mărturisind că este creştin. Deci, iarăşi din porunca voievodului l-a închis în temniţă; iar Ioan era într-o ocară de la toţi, neiubit de creştini ca un călcător de lege, iar de păgîni ocărît ca un nestatornic, care nici vechea credinţă cea părintească nu a ţinut-o şi nici pe cea creştinească pe care şi-a ales-o mai pe urmă, nu a păzit-o întreagă. Drept aceea şi-a venit în simţire Ioan şi din a sa cădere a început a se căi cu lacrimi. Şi apropiindu-se de cel mai înainte zis, presbiterul Nestor, l-a rugat să fie mijlocitor pe lîngă fratele său, ca să-i ierte greşeala lui şi să-l primească în împărtăşirea sa. Auzind aceasta Antonie de la presbiter, i-a răspuns: "Nici o împărtăşire nu se poate să am cu dînsul, de nu va mărturisi pe Hristos în public, cum şi creştineasca credinţă; iar făcînd aceasta, atunci toate ne vor fi nouă de obşte". Iar Ioan, cu adevărat căindu-se, cuvintele fratelui le-a primit cu dragoste şi căuta vreme cuviincioasă cînd ar fi putut pe faţă să mărturisească creştineasca credinţă.

Deci, într-o zi, voievodul spălîndu-se în baie, îi slujea Ioan şi văzînd cuviincioasă vreme, a luat îndrăzneală şi s-a mărturisit fără temere că este creştin chiar înaintea voievodului. Iar voievodul, de vreme ce atunci era singur în baie, n-a îndrăznit acolo să-i facă nimic, nici nu şi-a arătat mînia sa. După aceea iarăşi într-o vreme cînd mulţi stăteau înaintea voievodului, Ioan cu mare glas s-a numit pe sine creştin, şi îndată din porunca voievodului l-au rănit şi toţi cei ce erau acolo cu sălbăticie l-au bătut mult cu mîinile şi cu beţele şi în temniţă l-au aruncat. Aici văzîndu-l Sfîntul Antonie, s-a umplut de negrăită bucurie. Şi petreceau amîndoi în temniţă, preamărind pe Dumnezeu, unde s-a împărtăşit şi cu Preacuratele şi de viaţă făcătoarele lui Hristos Taine de la cel mai înainte preot. Iar după cîţiva ani pe Sfîntul Mucenic Antonie l-au osîndit la moarte înjositoare, ca pe un făcător de rele, adică pe lemn să fie spînzurat.

De acest lucru înştiinţîndu-se el de cu seară, toată noaptea aceea fără de somn a petrecut-o lăudînd pe Dumnezeu, rugîndu-se şi întărind pe fratele său, ca fără frică să sufere pătimirea cea pentru Hristos. Apoi, sfătuindu-l să se ferească de cea dintîi cădere, prooroceşte i-a spus înainte aşa: "După al meu sfîrşit şi tu, frate, nu după multă vreme, cu acelaşi sfîrşit vei trece la Hristos. Şi, luminîndu-se de ziuă, s-au împărtăşit amîndoi cu dumnezeiescul şi de viaţă Făcătorul Trup şi Sînge al lui Hristos. Iar aproape de ceasul prînzului au scos din temniţă pe Sfîntul Mucenic al lui Hristos, Antonie şi l-au spînzurat de un stejar după porunca voievodului, pe 14 ianuarie. Şi aşa, nebiruitul ostaş al lui Hristos, şi-a dat sfîntul şi neprihănitul său suflet, în mîinile lui Hristos Dumnezeul său, pe Care L-a iubit. Iar Sfîntul Mucenic Ioan a rămas în temniţă, pentru că aşteptau păgînii să-l amăgească şi de la creştineasca credinţă să-l întoarcă. Dar după ce l-au văzut neschimbat întru sfînta credinţă şi cu îndrăzneală propovăduind chiar în temniţă pe Hristos, la

aceeaşi moarte, ca şi mai înainte pe fratele său, osîndindu-l, în acelaşi an prin sugrumare l-au omorît, de acelaşi stejar spînzurîndu-l, pe 24 aprilie. Astfel şi acest răbdător de chinuri, săvîrşindu-şi nevoinţa mucenicească, a mers la punătorul de nevoinţă Hristos, pentru Care bine s-au nevoit. Iar trupurile lor cele sfinte, al lui Antonie şi al lui Ioan, credincioşii le-au îngropat la un loc de cinste.

După aceasta a pătimit fericitul Eustatie. Acesta era tînăr de ani, însă prin bărbăteasca vitejie pe mulţi îi covîrşea. Şi era frumos la faţă, dar mai frumos cu sufletul şi cu înţelegerea. Căci, cunoscînd pe adevăratul Dumnezeu, a lepădat nedumnezeirea păgînilor; şi, iubind pe Hristos, a mers la cel mai sus pomenit presbiter Nestor. Învăţînd de la dînsul sfînta credinţă, a primit dumnezeiescul Botez şi de atunci cu cuviincioasă plăcere petrecea în creştinătate, precum se cade unui bun creştin. Apoi petrecea cinstită viaţă în post şi rugăciuni, săvîrşind toată fapta bună. Însă şi acesta slujea voievodului Olgherd. Într-o vreme, cugetînd voievodul la cele despre domnia sa şi obiceiurile pămîntului său, Eustatie stătea înaintea lui, făcînd slujba sa şi spre el căutînd voievodul, a văzut pe capul lui crescuţi peri. Şi era atunci obicei la acei păgîni, care se închinau focului ca lui Dumnezeu, ca după a lor rînduială să-şi radă adeseori capul şi barba. Dar fericitul tînăr Eustatie, după ce a lepădat păgîna şi nebuna lor credinţă şi a primit Sfîntul Botez, de atunci şi-a păzit perii capului său neraşi. Văzîndu-l voievodul, l-a întrebat: "Oare eşti creştin?" După ce s-a mărturisit creştin pe faţă, voievodul s-a umplut de mînie şi, vrînd să întoarcă pe sfînt de la gîndul lui cel bun, mai întîi îl silea să mănînce carne, iar el nu voia să mănînce. Dar nici cu ochii n-a vrut să se uite la ea, pentru că era postul cel dinaintea Naşterii lui Hristos şi era şi Vineri.

Aceasta văzînd-o voievodul, mai mult s-a aprins de mînie şi a poruncit ca să-l bată cu toiege de fier fără de milă pe sfîntul tînăr. Iar el, fiind bătut fără de cruţare, răbda cu atîta bărbăţie, încît nu numai că nu se văita, nici suspina şi nici nu vărsa lacrimi; ci mai vîrtos mulţumea lui Dumnezeu, că l-a învrednicit a pătimi pentru numele Lui cel Sfînt.

O răbdare bărbătească ca aceea a mucenicului, a pornit spre mai multă mînie pe voievod, care a poruncit să-i toarne apă rece în gură, iarna fiind cumplită, încît se învineţise trupul lui de gerul cel mare. Dar nici atunci nu s-a supus sfîntul voievodului, ca să mănînce carne în timpul postului; de aceea voievodul a adus cumplite munci asupra lui. Pentru că a poruncit să-i zdrobească şi să-i sfărîme oasele picioarelor, gleznele şi fluierele pînă la genunchi, iar perii capului împreună cu pielea a jupuit-o; iar după aceea i-a tăiat nasul şi urechile. În nişte munci ca acestea a petrecut sfîntul trei zile, însă ca şi cum nesimţind durerile, nu se tulbura, nearătînd nici un fel de mîhnire pe faţa sa. Ci vorbea cu dragoste către oarecare creştini, care plîngeau pentru pătimirea lui şi le zicea: "Nu plîngeţi, fraţilor, pentru mine, că locaşul trupului meu nu se zdrobeşte de bătăi; căci nădăjduiesc să iau de la Hristos Dumnezeul nostru, casă nefăcută cu mîna şi veşnică în ceruri".

După aceasta, văzînd voievodul că nimic nu sporeşte, a osîndit pe mucenic la moarte, poruncind să-l spînzure de acelaşi stejar, de care într-acelaşi an au fost spînzuraţi cei doi Sfinţi Mucenici, Antonie şi Ioan. Deci, slujitorii luîndu-l abia viu, l-au dus la moarte; iar Sfîntul Mucenic Eustatie, deşi avea coapsele sfărîmate, precum şi pulpele şi fluierele picioarelor, însă cu ajutorul lui Dumnezeu întărindu-se desăvîrşit cu trupul, ca unul care nicidecum n-ar fi pătimit, alerga bine şi iute, nu numai lăsînd în urmă pe cei ce-l duceau, ci îi întrecea mult pe dînşii.

Venind la stejarul mai sus zis, slugile tiranului au pus ştreangul pe grumajii mucenicului şi l-au spînzurat. Şi aşa pătimitorul lui Hristos şi-a dat sfîntul lui suflet în mîinile lui Dumnezeu, la 13 Decembrie; iar cinstitul lui trup a fost lăsat să spînzure aproape de pămînt, spre mîncarea fiarelor şi a păsărilor răpitoare. Însă nici una din fiare sau păsări nu s-a apropiat de el, pentru că Dumnezeu îl păzea. Apoi, după trei zile a fost luat întreg de credincioşi şi îngropat cu cinste lîngă trupurile mucenicilor, care au pătimit mai înainte. De mirare a fost şi acest lucru că, preamărind Dumnezeu pe mucenicii Săi, după sfîrşitul lor, nimeni din cei osîndiţi la stejarul acela şi sub dînsul, n-a mai fost osîndit să moară, deşi locul acela era de obşte pentru chinuri. Că la dînsul toţi cei vrednici de pedeapsă găseau moarte, totuşi după pătimirea sfinţilor, nici unul nu a mai fost pedepsit.

Iar după cîtăva vreme înmulţindu-se creştinii în cetatea aceea şi sfînta credinţă din zi în zi crescînd şi întărindu-se, s-au adunat credincioşii şi mergînd, au rugat pe voievod să le dea lor acel loc, în care cei trei mucenici au murit pentru Hristos. Deci, voievodul plecîndu-se la rugăciunea lor, Dumnezeu aşa rînduind, le-a dat acel loc cerut. Iar creştinii tăind acel stejar, au zidit o biserică în numele Preasfintei Treimi, al Tatălui, al Fiului şi al Sfîntului Duh; iar unde era stejarul, acolo au aşezat dumnezeiescul prestol şi au adus într-acea biserică moaştele sfinţilor mucenici ai lui Hristos: Antonie, Ioan şi Eustatie etc, întru slava lui Dumnezeu Celui lăudat în Sfînta Treime, Căruia se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pomenirea Sfinţilor Apostoli Aristarh, Pud şi Trofim, din cei şaptezeci (15 aprilie)

Sfîntul Apostol Aristarh, pe care îl pomenesc Faptele Apostolilor şi epistolele Sfîntului Pavel către Coloseni şi către Filimon, a fost episcop în Apamia Siriei. Sfîntul Pud, de asemenea este pomenit de Sfîntul Apostol Pavel în epistola a doua către Timotei, unde zice: "Închină-se ţie şi Pud". El a fost bărbat drept şi credincios între boierii Romei, primind în casa sa pe Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel, precum şi adunarea celorlalţi credincioşi. Acea casă s-a prefăcut după aceasta în biserică şi se numea "păstorească", în care se zice că şi Sfîntul Petru lucra cele sfinte.

Pe Sfîntul Trofim la fel îl pomenesc Faptele Apostolilor, cum şi Sfîntul Pavel spune în aceeaşi scrisoare către Timotei, zicînd: "Pe Trofim l-am lăsat bolnav în Milet". Sfîntul Trofim împreună cu Pud şi cu Aristarh au urmat în toate prigonirile Sfîntului Pavel; iar la sfîrşit, adică la tăierea lui Pavel de către Nero în Roma, au fost tăiaţi şi aceşti trei Apostoli ai Domnului, Aristarh, Pud şi Trofim, împreună cu Sfîntul Pavel.

Sfîntul Mucenic Crescent din Mira Lichiei (15 aprilie)

Acest Sfînt a fost din Mira Lichiei, de neam strălucit, înaintat în vîrstă. Văzînd că păgînătatea se semeţeşte, şi legea idolilor se înalţă, şi pe mulţi supuşi sub robia rătăcirii, de se închinau la cele fără de suflet, el intrînd în mijlocul lor, îi îndemna să părăsească deşertăciunea şi să se întoarcă spre Dumnezeul, Cel cinstit de creştini, ca un făcător al tuturor şi a toată suflarea de viaţă dătător. Iar guvernatorul, numindu-l pe sfînt bicisnic şi nenorocit, că însuşi de bunăvoia lui şi-a ales a ajunge la torturi, sfîntul zise că mai mare fericire şi cinste este a pătimi cineva pentru Hristos. Şi întrebîndu-l de soartă, de patrie şi de nume, el pentru toate spunea că este creştin. Şi nevrînd nici de formă să dea cinste idolilor, cum îl sfătuia guvernatorul la toate, ci mărturisea şi zicea că nu poate trupul să facă alta decît ceea ce vrea sufletul, de care sufletul este ocîrmuit. De aceea a fost supus la chinuri în timpul cărora şi-a dat sufletul în mîna lui Dumnezeu.

Sfintele Muceniţe Vasilisa şi Anastasia (15 aprilie)

Aceste sfinte erau din marea cetate Roma, de bun neam şi bogate, muceniţe fiind ale Sfinţilor Apostoli. După sfîrşitul cărora, adunînd noaptea sfintele lor moaşte, şi îngropîndu-le, au fost pîrîte la Nero împăratul, care le-a pus întîi la închisoare. Apoi, fiind scoase şi spunînd ele că rămîn întru mărturisirea lui

Hristos, au fost spînzurate şi li s-au tăiat sînii şi mîinile şi picioarele şi limbile şi la sfîrşit li s-au tăiat şi capetele de sabie.

Pătimirea Sfintelor Muceniţe şi surori Agapia, Hionia şi Irina (16 aprilie)

Zăbovind împăratul Diocleţian în Acvilinia, cetatea Italiei, i s-a dat de ştire de la Roma, cum că toate temniţele Romei sînt pline de creştini care, deşi pătimesc mai multe feluri de munci, nu se leapădă de Hristosul lor, ci toţi îl au de învăţător pe Hrisogon şi-l ascultă, ţinîndu-se de învăţătura lui. Deci, Diocleţian a poruncit ca pe toţi creştinii să-i dea la moarte, iar pe Hrisogon să-l aducă la dînsul spre cercetare.

Deci, Hrisogon, mărturisitorul lui Hristos, fiind adus legat din Roma în Acvilinia, la împăratul Diocleţian, Sfînta Anastasia, vindecătoarea de răni, îi urma de departe, ca unui învăţător al său. Deci, cercetîndu-se de către împărat mucenicul lui Hristos şi nesupunîndu-se păgîneştii porunci a împăratului, l-a condamnat la moarte şi i-a tăiat capul afară din cetate, departe, la un loc pustiu. Şi se afla cinstitul lui trup pe malul mării, fiind aruncat spre mîncare fiarelor şi păsărilor.

Nu departe de acel loc era locuinţa unui oarecare preot cu numele Zoil, bărbat creştin şi sfînt şi aproape de el îşi aveau locuinţa aceste trei fecioare surori după trup şi după duh: Agapia, Hionia şi Irina. Acel preot, prin descoperire dumnezeiască, aflînd de trupul Mucenicului Hrisogon, l-a luat pe el împreună cu capul şi, punîndu-l într-o raclă de lemn, l-a ascuns în cămara sa. După treizeci de zile i s-a arătat în vis Sfîntul Hrisogon, zicîndu-i: "Să ştii că în timpul celor nouă zile, cele trei fecioare ale lui Hristos vor fi supuse la chinuri. Deci, tu să spui roabei lui Dumnezeu Anastasia ca să se îngrijească de dînsele, deşteptîndu-le spre vitejeasca nevoinţă pînă ce se vor încununa prin pătimire. Şi să fii şi tu cu bună nădejde, că îţi vei lua rodadele cele dulci ale ostenelilor tale; pentru că degrabă de cele de aici te vei libera şi la Hristos vei trece cu bucurie şi te vei odihni împreună cu sfinţii".

S-a descoperit despre aceasta şi Sfintei Anastasia şi, pornindu-se cu Duhul lui Dumnezeu, a mers la casa preotului pe care niciodată nu l-a cunoscut înainte şi-l întreba unde sînt fecioarele acelea de al căror mucenicesc sfîrşit ce avea să fie i s-a descoperit lui. Deci, aflîndu-le casa, a mers la dînsele, le-a sărutat cu dragoste şi a petrecut o noapte, vorbind cu dînsele multe cuvinte folositoare de suflet şi pline de dragostea dumnezeiască. Apoi le îndemna să stea cu bărbăţie în munci pentru Hristos, Mirele lor, pînă la sînge; şi au văzut în casa preotului şi moaştele Sfîntului Hrisogon, mucenicul lui Hristos şi iubitul său învăţător şi au plîns peste moaşte mult timp cu lacrimi fierbinţi, încredinţîndu-le rugăciunilor aceluia.

După aceea iarăşi s-a întors în cetatea Acvilinia să facă obişnuita slujire legaţilor lui Hristos celor din temniţă. Şi a fost după cum a grăit Sfîntul Hrisogon preotului Zoil în vedenie. Acel sfînt preot, în timpul celor nouă zile s-a mutat către Domnul, iar pe sfintele fecioare Agapia, Hionia şi Irina le-au prins păgînii şi le-au dus la împăratul Diocleţian la cercetare. Văzîndu-le împăratul, a zis către dînsele: "Ce nebunie v-a îndemnat pe voi să urmaţi rătăcirii celei deşarte şi de prisos, să daţi defăimare legii celei drepte, iar pe zei, ca pe o urîciune, să-i treceţi cu vederea? Dar, deoarece vă văd că sînteţi de bun neam, tinere şi frumoase, de voi fiindu-mi milă, vă cruţ şi vă sfătuiesc ca, lepădîndu-vă de Hristos al vostru, să aduceţi zeilor jertfe, iar eu vă voi da din palatele mele tineri de mare neam, vrednici de frumuseţile voastre, ca să aveţi pentru voi bărbaţi slăviţi, pentru care veţi fi cinstite".

Cea mai mare dintre surori, Sfînta Agapia, a răspuns zicînd: "Împărate, ţie îţi stă înainte purtarea de grijă pentru trebuinţele poporului, a neamurilor şi oştirilor, iar tu grăieşti cele nedrepte spre defăimarea Dumnezeului Celui viu, al Cărui ajutor îţi este de trebuinţă şi a Cărui bunătate îndelung te rabdă, iar tu îl huleşti pe El". Diocleţian a răspuns: "A înnebunit aceasta; să se apropie cealaltă". Deci, apropiindu-se cealaltă, Sfînta Hionia, a zis: "Nu a înnebunit sora mea, ci sfatul tău cel nedrept l-a mustrat cu dreaptă

judecată". Iar împăratul, lepădînd-o şi pe aceea, a poruncit ca pe a treia să o aducă mai aproape de dînsul. Şi a zis către ea: "Deoarece s-au făcut rele surorile tale, măcar tu, cea mai tînără, pleacă-ţi capul zeilor ca şi surorile tale, uitîndu-se la tine, să facă la fel".

Sfînta Irina a răspuns: "Să-şi plece capul idolilor toţi cei ce stăruiesc zadarnic în nebunia lor, cei ce-L supără pe adevăratul Dumnezeu. Şi ce poate să fie mai deşert şi mai nebunesc lucru decît acesta, ca să se închine omul idolului făcut de mîini omeneşti, care pentru preţ a fost lucrat; căci mai întîi te sfătuieşti cu meşterul cu ce preţ şi ce fel de idoli să-ţi facă ţie, adică ori stînd, ori şezînd, ori culcat, ori jucînd, ori rîzînd, ori plîngînd şi din ce fel de materie să-l facă, adică ori de lemn, ori de piatră, ori de aramă, sau din oricare altă materie. Şi, dacă îl lucrează rău, atunci îi lepezi lucrul; iar dacă este bine, îi dai preţul ce te-ai tocmit. Apoi lucrului aceluia cumpărat îţi pleci capul, numind pe acel idol zeu al tău, pe care mai bine se cade a-l numi rob cumpărat".

Zis-a Diocleţian: "La nişte cuvinte ca acestea, cu munci se cade a răspunde". Şi a poruncit ca pe sfintele fecioare să le arunce în temniţă, iar Sfînta Anastasia îndată, după obiceiul ei mîngîia pe cei ce pătimeau în legături şi a mers la sfintele fecioare, mîngîindu-le cu nădejdea ajutorului celui nedepărtat al lui Hristos şi cu nădejdea slăvitei biruinţe asupra vrăjmaşilor.

Nu după multe zile, a trebuit ca împăratul să se ducă în Macedonia pentru oarecare rînduieli ale poporului şi au fost duşi după dînsul toţi creştinii cei ce se aflau în temniţele Acviliniei, între care erau şi aceste trei sfinte fecioare - Agapia, Hionia şi Irina -, iar Sfînta Anastasia le urma de departe. Dar după ce au ajuns în Macedonia, împăratul a încredinţat lui Dulţie, ighemonul, cercetarea creştinilor, ca să-i silească la jertfa idolească; iar pe cei ce nu se vor îndupleca, să-i piardă cu felurite munci. Dar patimile acelor mulţi sfinţi mucenici, munciţi în acea vreme acolo, în multe feluri, nu s-a putut a le scrie, ci, numai cumplitele chinuri ale acestor trei sfinte fecioare se pun înainte. Pe aceste mirese ale lui Hristos, cînd le-au pus la cercetare înaintea ighemonului Dulţie, acela, văzînd frumuseţea cea mare a lor, a nutrit gînduri necurate pentru dînsele şi le-a dat în pază la un străjer, care le făgăduia libertate şi daruri de se vor învoi cu ighemonul la necurata poftă. Însă sfintele fecioare voiau mai bine să moară de o mie de ori, decît o dată să se prihănească; încît nici cu îmbunări, nici cu îngroziri, nici cu daruri, nici cu chinuri, nu se înduplecau la pofta ighemonului. Iar ighemonul, nemairăbdînd focul desfrînării celei aprinse într-însul, a gîndit ca singur să se ducă la dînsele noaptea, în casa în care erau ţinute şi să le silească la păcat.

Deci, după ce a înnoptat, sfintele fecioare stăteau la rugă-ciune, înălţînd lui Dumnezeu rugăciuni de toată noaptea, cîntînd psalmi. Iar ighemonul, vrînd să intre la dînsele, cînd s-a atins de pragul uşii lor, îndată a înnebunit. Şi era acolo o bucătărie şi stăteau vasele bucătăriei, oalele, căldările, tigăile înnegrite de funingine. El, neintrînd la sfintele fecioare, a mers la vasele acelea şi în loc de fecioare, cuprindea şi săruta căldările cele înnegrite, oalele şi tigăile, pentru că mintea lui se întunecase de diavolul desfrînării şi nu era cunoştinţă întru el. Şi a fost chinuit de necuratul duh multă vreme, părîndu-i-se că vasele cele înnegrite sînt sfintele fecioare. Şi cu totul i s-a înnegrit faţa; mîinile şi toate hainele întinîndu-se foarte mult. Apoi a ieşit afară la slujitorii cei ce-l aşteptau pe el, stînd cu lumînările. Iar aceia, văzîndu-l cu totul înnegrit şi înfricoşat ca un arap, sau mai bine zis ca un diavol, s-au spăimîntat şi, aruncînd lumînările au fugit de dînsul. Părîndu-i-se că este defăimat de dînşii, s-a mîniat asupra lor.

Apoi a început a se lumina de ziuă şi oriunde se ducea, în toate părţile fugeau de dînsul slugile, străjerii şi străinii, ca de o nălucă înfricoşată. Deci, s-a dus la palatul împărătesc, vrînd să se jeluiască împăratului de ostaşii care erau sub stăpînirea lui, că nu-l ascultă şi îşi bat joc de dînsul. Dar, după ce s-a apropiat de palat, toţi au rîs în hohote de el şi unii fugeau de dînsul, iar alţii îl împingeau, nelăsîndu-l şi dîndu-i brînci de la uşile palatului, că nu-l cunoştea nimeni, cum că este ighemonul Dulţie, ci li se părea că este un nebun. Nici el nu putea să se cunoască pe sine că este înnegrit, fiindu-i schimbaţi ochii de lucrarea diavolească; ci i se părea că este la faţă alb, iar la haine şi la mîini curat.

Şi, abia înţelegînd slugile că a înnebunit stăpînul lor, au alergat după dînsul şi, prinzîndu-l, l-au dus în casă, zicîndu-i: "Vezi-te singur în ce chip eşti". Iar după ce a intrat în casă, femeia lui şi toţi cei din casă, slugile şi slujnicile au început a se tîngui pentru dînsul, ca pentru un îndrăcit, iar alţii se mîhneau pentru

el, ca de un ieşit din minte; însă el nu înţelegea şi se mira pentru ce unii plîngeau pentru dînsul, iar alţii fugeau. Dar abia atunci i s-au deschis ochii lui necuraţi şi s-a văzut înnegrit, faţa sa în oglindă a văzut-o ca de arap şi s-a cunoscut pe sine că este batjocorit de diavolul.

Atunci s-a mîniat asupra sfintelor fecioare, socotind că acelea i-au făcut aceasta cu oarecare vrajă şi gîndea în ce chip să le pedepsească. Spălîndu-şi trupul şi hainele schimbîndu-şi, a şezut la judecată la vedere, înaintea poporului. Iar uneltele cele de muncire punîndu-le înainte şi pe sfintele fecioare aducîndu-le de faţă, a poruncit să le dezgolească, ca să vadă trupurile lor. Însă cînd au început slujitorii să dezbrace hainele de pe dînsele, nu puteau să le dezbrace nicidecum, pentru că prin lucrarea lui Dumnezeu, hainele lor atît de mult se lipiseră de sfintele lor trupuri, ca pielea de trup şi toţi se mirau de o minune ca aceea; deci, mult s-au ostenit slujitorii ca să le dezbrace şi nimic n-au sporit. Iar ighemonul, şezînd la judecată, deodată a dormit un somn greu, încît nici nu puteau a-l deştepta. Pentru că îl clătinau şi cu mare glas strigau spre dînsul, iar el dormea ca un mort. Şi, luîndu-l, l-au dus în casa lui. Iar după ce l-au dus în casă, îndată s-a deşteptat.

Auzind împăratul de cele ce s-au întîmplat ighemonului Dulţie îl batjocorea, iar pe sfintele fecioare le-a dat spre cercarea lui Sisinie comitul. Iar acela, mai întîi pe Sfînta Irina punînd-o înaintea sa, a întrebat-o: "Te vei supune poruncii împărăteşti?" Răspuns-a sfînta: "Nu mă voi supune, căci sînt creştină şi roabă a Atotputernicului Dumnezeu". Şi a poruncit comitul să o ducă în temniţă. Apoi pe Agapia şi pe Hionia punîndu-le înaintea judecăţii sale a zis către dînsele: "Sora voastră cea mai tînără a fost amăgită şi învăţată de voi ca să defaime dumnezeieştile legi; pentru aceea i-am mutat pe urmă chinuirea ei ca, privind la voi, să se teamă şi să ne asculte. Dar şi voi, de voiţi să vă liberaţi de munci, aduceţi zeilor jertfă, precum aducem şi noi, supunîndu-ne împărăteştilor porunci". Răspuns-a Sfînta Agapia: "Credinţa noastră este nebiruită!" Zis-a comitul către Sfînta Hionia: "Dar tu ce zici?" A răspuns Sfînta Hionia: "Credinţa noastră este neschimbată!" Zis-a comitul: "Sînt la voi cărţi creştineşti?" Grăit-au sfintele: "Sînt cărţi, dar sînt ascunse în mintea noastră, de unde nicidecum nu se pot lua de vrăjmaşii lui Hristos". Zis-a comitul: "Cine v-a sfătuit să vă daţi de bunăvoie la o primejdie ca aceasta?" Fecioarele răspunseră: "Primejdia aceasta este vremelnică, dar folositoare; căci dintr-însa se naşte slava cea veşnică". Comitul zise: "Împliniţi porunca împărătească şi jertfiţi zeilor". Iar sfintele fecioare au răspuns: "Noi aducem jertfă de laudă lui Dumnezeu, iar diavolului nu vom jertfi niciodată. Deci nu nădăjdui, că nu ne vei întoarce de la Domnul nostru Iisus Hristos, ci fă cele poruncite ţie de împăratul tău cel pămîntesc, precum şi noi facem cele poruncite de Împăratul nostru cel ceresc".

Atunci Sisinie comitul a dat un răspuns ca acesta asupra lor: "Agapia şi Hionia, care nu s-au supus prin îngrozirea de judecată să împlinească împărăteasca poruncă, poruncesc să se ardă". Auzind aceasta, sfintele fecioare s-au umplut de bucurie şi au strigat cu mare glas: "Mulţumesc Ţie, Doamne Iisuse Hristoase, că ne-ai învrednicit a fi mărturisitoare numelui Tău celui Preasfînt, în mîinile Tale, Stăpîne, primeşte sufletele noastre". Şi le-au aruncat în foc şi, rugîndu-se, şi-au dat sufletele în mîinile Domnului lor, iar acel mare foc arzînd, nu numai că nu s-a atins de trupurile acelor sfinte fecioare, dar nici de hainele lor şi nici urmă nu era pe dînsele de arderea focului, spre arătarea necredincioşilor că nu au murit de arderea focului, ci cu rugăciune şi-au cerut de la Dumnezeu acel sfîrşit fericit. Iar trupurile lor, fiind nevătămate, le-au furat noaptea din foc slugile Sfintei Anastasia, vindecătoarea de răni şi le-au dus la stăpîna lor, în casa în care locuia. Iar Sfînta Anastasia, ungînd cu aromate acele trupuri muceniceşti, le-a pus cu cinste în mormîntul cel nou, bucurîndu-se cu duhul şi rugîndu-se Domnului, ca să o învrednicească şi pe ea a fi părtaşă darului acelora.

A doua zi, Sisinie comitul, şezînd la judecată, a adus pe Sfînta Irina şi a zis către dînsa: "Jertfeşte zeilor ca să nu pieri în foc ca şi surorile tale". Sfînta răspunse: "Nu voi jertfi, ci mă sîrguiesc a fi părtaşă surorilor mele, ca să nu fiu străină de dînsele cînd voi sta înaintea feţei lui Dumnezeu!" Comitul zise: "Supu-ne-te, ca să nu cazi în mai mari munci decît surorile tale". Sfînta răspunse: "Sînt gata pentru toate muncile, pentru că doresc să mor pentru adevăr; apoi prin moarte să dobîndesc viaţă şi prin foc trecînd, să ajung la odihnă şi la răcorire". Comitul zise: "Voi porunci să te ducă în casa de desfrînare, ca acolo să fii batjocorită pînă vei muri". Sfînta răspunse: "Trupul meu va pătimi de la desfrînaţi, mîncîndu-se ca de un cîine, sau de lup, sau de urs, sau de balaur muşcîndu-se şi mai cu voie îmi este să pătimesc prihănirea

aceea a trupului, decît să-mi întinez sufletul cu închinarea la idoli; pentru că necurăţia care se face fără de voie şi pe care sufletul nu o voieşte nu se socoteşte păcat înaintea lui Dumnezeu. Oare s-au întinat sfinţii care au pătimit mai înainte pentru mărturisirea numelui lui Hristos, cărora călăii le turnau în gură cu sila din sîngiuirile cele jertfite idolilor?"

Comitul zise: "Cu adevărat nu s-au întinat mîncînd din jertfele noastre?" Sfînta Irina răspunse: "Cu adevărat nu s-au întinat; încă s-au şi încununat. Căci, avînd mîinile legate şi gura deschizîndu-le cu sila, le-aţi turnat sîngele cel jertfit; că plăcerea ce se primeşte de voie are pedeapsa păcatului, iar ceea ce se dă de silă aduce cunună celui silit. Aşa şi mie, care mi-am dat trupul Hristosului meu, chiar orice fel de silire îmi veţi face în acest fel, nădăjduiesc că neprihănită voi fi înaintea Mirelui meu Cel fără de moarte; încă nădăjduiesc că voi lua şi cinste de la Dînsul, ca una ce pătimesc pentru Dînsul nevoie şi silă. Deci n-am nici o grijă de orice veţi voi să faceţi trupului meu ori la bătăi, ori la foc de îl veţi da, sînt gata a le pătimi pe toate pentru numele Dumnezeului meu, căci este puternic Dumnezeul meu să nu vă lase să-mi faceţi ceea ce aţi gîndit asupra mea".

Atunci comitul a dat-o ostaşilor, ca s-o ducă în casa de desfrînare şi s-o batjocorească oricîţi vor voi, pînă ce va muri. Deci, fiind dusă sfînta de ostaşi, i-au ajuns alţi doi ostaşi al căror chip era minunat şi luminat, ca trimişi de la comitul şi au grăit către cei ce o duceau pe sfînta: "Ne-a trimis comitul să duceţi pe această fecioară la locul unde vă vom arăta". Apoi i-au dus după cetate şi, suindu-i pe un deal foarte înalt, au zis ostaşilor: "Duce-ţi-vă şi ziceţi comitului Sisinie că am pus fecioara pe deal cum ne-a poruncit". Deci, s-au dus ostaşii la comit, iar cei doi luminaţi s-au făcut nevăzuţi, căci fuseseră îngerii lui Dumnezeu. Şi stătea Sfînta Irina pe deal, lăudînd şi mulţumind lui Hristos Dumnezeu, Cel ce a izbăvit-o de mîinile desfrînaţilor.

Aflînd de aceea, comitul s-a mîniat că nu i s-a îndeplinit porunca şi încălecînd pe cal a alergat la dealul acela. Şi vedea pe sfînta fecioară stînd pe deal, dar nu putea să se suie, pentru că i se arăta dealul acela îngrădit ca de un zid mare şi de nesuit. Deci, umblînd împrejurul dealului, se trudea cu mînie, că nu putea să ajungă la aceea ce o vedea; şi, ostenindu-se aşa de dimineaţă pînă seara, nimic n-a sporit. Dar unii din ostaşi care erau lîngă el au întins arcurile, au slobozit săgeţi către dînsa şi au rănit-o. Iar ea a strigat cu glas mare către comit: "Eu rîd de tine, ticălosule, căci ca la un bărbat tare ai ieşit cu oaste şi cu război către mine neputincioasa. Însă, iată, mă duc curată la Domnul meu Iisus Hristos, Care mă însoţeşte acum cu surorile mele!" Zicînd aceasta şi lui Dumnezeu dînd mulţumire s-a culcat pe pămînt şi şi-a dat duhul său Domnului. Aceasta a fost cu o zi mai înainte de Paşti, iar după ce a înnoptat, Sfînta Anastasia a trimis pe slugile sale şi au luat cinstitul trup al Sfintei Muceniţe Irina din deal şi, ungîndu-l cu miruri binemirositoare, l-au pus alături de trupurile surorilor ei.

Astfel s-a săvîrşit pătimirea Sfintelor trei muceniţe, surori şi fecioare Agapia, Hionia şi Irina şi îndată sfintele muceniţe fecioare au stat înaintea Scaunului Prea Sfintei Treimi, al Tatălui, al Fiului şi al Sfîntului Duh, al Unuia Dumnezeu, Căruia se cade slava în veci. Amin.

Pomenirea Sfinţilor Filic Episcopul, Ianuarie Preotul, Furtunat şi Septemin (16 aprilie)

În al optulea an al împărăţiei lui Diocleţian şi Maximian, a ieşit poruncă pe la toate locurile, ca să se ardă toate cărţile creştinilor. De aceea a fost trimis în cetatea Biucan un oarecare Marian, bărbat preaspurcat, care a adus înaintea sa pe Filic episcopul, pe Ianuarie preotul, pe Furtunat şi pe Septemin şi, citindu-le porunca împărătească, cerea numaidecît cărţile ce erau la ei. Iar preasfinţitul episcop a zis către ei: "Scris este, guvernatorule: *Nu daţi cele sfinte cîinilor, nici aruncaţi mărgăritarele înaintea porcilor*. În zadar te nevoieşti, deşi ai cu tine poruncile împărăteşti". Guvernatorul a zis: "Lasă vorbele nebuneşti şi fă voia împăratului, că altfel te voi trimite legat la proconsul". Şi sfîntul i-a zis: "Precum mă aflu către tine, asemenea şi către toţi, şi către însuşi împăratul tău mă voi afla".

Atunci închizîndu-l în temniţă, fără de nici o îngrijire l-a lăsat trei zile, apoi, scoţîndu-l, l-a mai cercetat; şi legîndu-l pe el şi pe cei împreună cu el, i-a trimis la proconsul. Acela iarăşi cercetîndu-i, i-a pus la închisoare. Şi după şase zile scoţîndu-i, i-a trimis la prefectul pretorilor, care, după ce i-a primit şi i-a îngrozit foarte mult, i-a aruncat într-o cumplită temniţă cu multă pază, şi după 14 zile, scoţîndu-i de acolo şi încă cercetîndu-i, i-a băgat pe ei într-o corabie la un loc cu caii, legaţi de picioarele cailor; iar sfinţii tăvălindu-se printre picioarele cailor fără să guste hrană sau apă patru zile, mulţumeau lui Dumnezeu.

Ajungînd la limanul unei cetăţi, au fost cercetaţi pe ascuns de către creştini. Şi de acolo mergînd la cetatea numită Tavromeni şi plutind încă pe la Licaonia, au venit la cetatea Eluron. Atunci ticălosul prefect, dezlegînd pe sfinţi din legături, cu glas lin le făcea întrebările; iar sfinţii grăind dimpotrivă, că nici cărţile nu le dau, nici idolilor nu jertfesc, a poruncit el ca ei să fie tăiaţi de sabie; şi aflînd ei hotărîrea, au făcut rugăciune; şi, tăindu-li-se capetele, au primit cununile din mîna Domnului.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Simeon, Episcopul Persiei, şi a celor împreună cu dînsul (17 aprilie)

Înmulţindu-se creştinii în Persia şi avînd biserici, episcopi, preoţi şi diaconii lor, s-au pornit spre mînie şi iuţime vrăjitorii cei ce-şi trăgeau seminţia lor din vrăjitorii cei mai de demult, care erau învăţători, povăţuitori şi apărători ai păgîneştii şi mincinoasei credinţe persane. S-au pornit împreună cu ei spre zavistie şi evreii, care sînt vrăjmaşii cei de-a pururea ai creştinilor, căci unindu-se cu vrăjitorii, au îndemnat pe Savorie, împăratul Persiei, să ridice prigonire asupra creştinilor. Dar mai întîi au clevetit pe Sfîntul Simeon, care era episcopul cetăţilor ce se numeau Salic şi Ctesifon, cum că acel episcop al creştinilor ar fi fost vrăjmaş al împărăţiei persane şi prieten al împăratului grecesc, şi că îl înştiinţează de toate cele ce se lucrează în Persia.

Deci, Savorie mai întîi a pus dajdie mare şi grea asupra creştinilor şi au rînduit bărbaţi vameşi sălbatici peste dăjdiile acelea, obosind cu mari greutăţi pe credincioşi. După aceea, au început fără sfială a ucide pe preoţii şi slujitorii Bisericii, a jefui averile Bisericii şi chiar a dărîma bisericile şi a le face una cu pămîntul. Iar pe Sfîntul Simeon, ca pe un vrăjmaş al împărăţiei persane şi al mincinoasei credinţe păgîne, a poruncit să-l prindă şi să-l aducă la el. Şi fiind Sfîntul Simeon adus înaintea împăratului, împreună cu doi preoţi, Avdelae şi Anania, prins şi legat cu lanţuri de fier, nu numai că nu s-a înfricoşat de mînia aceluia, dar nici nu i s-a închinat lui. Pentru aceasta mai cumplit mîniindu-se împăratul, a întrebat pe sfîntul: "Pentru ce nu te închini mie, precum te-ai închinat mai înainte?" Sfîntul a răspuns: "Mai înainte n-am fost adus la tine astfel, precum sînt adus acum şi mă închinam, dînd vrednica cinste împărăţiei tale. Iar acum, de vreme ce sînt adus ca să mă lepăd de Dumnezeul meu şi să mă depărtez de credinţa mea, de aceea nu mi se cade să mă închin ţie, fiindcă eşti vrăjmaş al Dumnezeului meu!"

Deci, îl îndemna împăratul să se închine soarelui şi-i făgăduia pentru aceea multe daruri şi cinste; iar de nu se va închina soarelui, apoi se lăuda că va pierde toată creştinătatea din împărăţia lui. Însă după ce a văzut pe sfîntul viteaz, neplecat nici de îmbunări, nici de îngroziri, a poruncit să-l arunce în temniţă. Şi fiind dus sfîntul din palatul împărătesc, l-a văzut Husdazat famenul, care era foarte bătrîn şi crescuse pe împăratul Savorie din copilăria lui şi era cinstit, avînd cel mai dintîi loc în casa împărătească. Acela şezînd lîngă palatul împărătesc şi văzînd pe Sfîntul Simeon episcopul ieşind afară, îndată s-a sculat de la locul său şi s-a închinat pînă jos arhiereului lui Dumnezeu. Iar Sfîntul Simeon şi-a întors faţa de la el şi cu mînie ridicîndu-şi glasul, l-a ocărît ca pe un călcător de lege, de vreme ce mai înainte a fost creştin, iar după aceea se închinase soarelui, de frica împăratului. Iar Husdazat zdrobit cu inima, a început a plînge şi a se tîngui şi, dezbrăcîndu-şi hainele cele de mare preţ, s-a îmbrăcat într-o haină neagră şi proastă şi şezînd lîngă uşile palatului plîngea, zicînd în sine: "Vai mie ticălosul, cum mă voi arăta Dumnezeului meu, de care m-am lepădat! Iată Simeon şi-a întors faţa de la mine, pentru călcarea legii mele! Cum va căuta spre mine Ziditorul meu?"

Aceasta zicînd, se mîngîia greu. Şi, înştiinţîndu-se despre aceasta împăratul Savorie, îndată a chemat la sine pe Husdazat, hrănitorul său şi, văzîndu-l plîngînd, l-a întrebat: "Care este pricina unui necaz ca acesta, şi ce ţi s-a întîmplat, că atît de mare îţi este mîhnirea?" Răspuns-a Husdazat: "Niciodată ceva nenorocit, sau de mîhnire nu mi s-a întîmplat să văd în casa ta cea împărătească. Aş fi voit mai bine ca toate nenorocirile din lumea aceasta, mîhnirile şi primejdiile să le sufăr, decît aceea de care acum mă doare inima şi plîng. Căci pînă acum trăiesc pe pămînt, fiind atît de bătrîn; deşi eram dator a muri demult, totuşi încă mai privesc la soare, căruia m-am închinat ca unui Dumnezeu şi n-am murit mai întîi, decît să mă fi lepădat de Dumnezeu, Ziditorul a toată făptura; şi am cinstit zidirea mai mult decît pe Făcătorul. Însă am făcut-o cu făţărnicie, nu cu adevărată inimă, făcînd după plăcerea ta, şi m-am făcut pentru amîndouă pricinile vrednic de pedeapsa morţii. Pentru că m-am lepădat de Hristos Dumnezeul meu şi pentru că m-am făcut necredincios ţie, la bătrîneţile mele. Însă mă jur pe Dumnezeu, Ziditorul cerului şi al pămîntului, că de acum nu voi mai face un păcat ca acesta; nu voi mînia mai mult pe Domnul meu şi Dumnezeu Iisus Hristos, Împăratul cel fără de moarte, pentru împăratul cel muritor. Nu-mi voi pleca de acum genunchii mei soarelui, zidirii lui Dumnezeu, ci de acum mai bine mă voi închina la singur Ziditorul în veci".

Aceasta auzind-o Savorie împăratul, s-a mirat foarte mult de acea schimbare a lui Husdazat şi a început a se mînia mai mult asupra creştinilor, socotind că aceia cu vrăji au amăgit şi au schimbat pe Husdazat. Şi, fiindu-i milă de bătrîn, îl ruga ca pe un tată, să nu facă o defăimare ca aceea zeilor lui, iar lui necinste şi casei împărăteşti mîhnire. Şi-l sfătuia uneori cu îmbunări, iar alteori cu îngroziri. Iar Husdazat grăia: "Destul îmi este nebunia ce am făcut-o pînă la bătrîneţile mele, iar mai mult decît acum nu voi mai face aceasta, ca să cinstesc pe făptură, mai mult decît pe Făcător".

Deci, după multe şi felurite sfătuiri, împăratul văzînd pe Husdazat neplecat spre voia lui, l-a osîndit la tăiere cu sabia. Fiind dus la moarte fericitul Husdazat, a chemat la dînsul pe un oarecare prieten credincios al său, famen împărătesc şi l-a rugat ca, mergînd la împărat, să-i spună cererea lui, zicîndu-i: "Împărate, aşa grăieşte Husdazat: adu-ţi aminte de slujba mea, cu care din tinereţile mele, mai întîi tatălui tău, după aceea ţie ţi-am slujit pînă acum cu toată cuviinţa şi nu este trebuinţă de martori pentru cele grăite. Tu singur bine ştii. Iar pentru toate acelea un dar cer de la tine; fă cunoscut tuturor pentru ce mor. Porunceşte propovăduitorului să strige cu mare glas, ca să ştie domnii şi boierii şi tot poporul, că nu pentru o necredinţă şi neprimită slujbă a împăratului moare Husdazat; ci pentru aceea că fiind creştin, n-a voit să se lepede de Dumnezeul său".

După ce Savorie s-a înştiinţat de aceasta, îndată a poruncit să se facă după cererea lui Husdazat, pentru că nădăjduia că în mare frică va duce pe toţi creştinii, cînd cei ce vor auzi că nici pe Husdazat, bărbatul bătrîn, cinstit şi iubit, pe hrănitorul împărătesc nu l-a cruţat; ci pentru mărturisirea numelui lui Hristos, fără de milă l-a dat morţii. Iar Sfîntul Husdazat într-alt chip se gîndea în sine: că creştinii, pe care i-a înfricoşat şi i-a mîhnit, auzind de întoarcerea şi de muceniceasca lui moarte pentru Hristos au să se bucure şi către pătimire vitejească au să se întărească. Astfel sfîntului muce-nic i s-a tăiat capul, strigînd propovăduitorul cu mare glas că nu pentru altceva, decît numai pentru Hristos şi-a dat capul Husdazat.

Sfîntul Simeon episcopul, aflînd despre un sfîrşit ca acesta al lui Husdazat, şezînd în temniţă cu preoţii şi cu ceilalţi creştini, s-au umplut cu toţii de negrăită bucurie şi preamăreau pe Dumnezeu că l-a întors pe Husdazat de la rătăcire şi cu cunună mucenicească l-a încununat. După aceasta Simeon a fost chemat a doua oară la împărat şi a vorbit mult înaintea împăratului cu mare îndrăzneală despre credinţa creştină; dar a se închina soarelui şi împăratului nu voia. Deci, împăratul mîniindu-se, a poruncit ca pe toţi creştinii cei ce erau în temniţă şi în lanţuri să-i scoată la moarte, în ziua mîntuitoarelor Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos. Numărul celor scoşi era o sută, între care erau mulţi preoţi, diaconi şi alţi clerici, osîndiţi fiind de împărat, ca toţi să fie ucişi cu sabia înaintea ochilor lui Simeon, iar la sfîrşit şi Simeon să fie ucis.

Toţi fiind duşi la moarte legaţi, mai marele vrăjitorilor cu mare glas zicea: "De voieşte cineva din voi să fie viu şi cu împăratul să se închine soarelui, acela îndată va fi lăsat liber!" Nici unul n-a grăit împotriva lui, dar nici nu a răspuns; pentru că nimeni dintre dînşii nu vroia să-şi aleagă viaţa cea vremelnică, ci fiecare dorea cu osîrdie a muri pentru Hristos, Dătătorul de viaţă. Iar sfîntul episcop îi întărea pe dînşii, ca

să nu se teamă de moarte, spunîndu-le multe din dumnezeieştile cuvinte ale Scripturii şi mîngîindu-i cu nădejdea vieţii celei veşnice întru Împărăţia Cerului. Şi aşa i-au tăiat pe toţi. La sfîrşit şi Sfîntul Simeon, păstorul turmei celei cuvîntătoare, trimiţîndu-şi turma sa înaintea lui Hristos, Începătorul păstorilor, şi-a plecat capul său sub sabie şi a trecut la Domnul.

Şi au fost tăiaţi şi amîndoi preoţii prinşi împreună cu dînsul, Avdelae şi Anania, amîndoi bătrîni. Dar pe cînd Anania se pleca sub sabie, a început a tremura de frică. Şi era acolo un oarecare boier, cu numele Fusic, care era mai mare peste lucrurile din casa împărătească. El era creştin tăinuit, dar văzînd pe preotul Anania că se teme de tăiere, a strigat către dînsul: "Nu te teme, bătrînule! Închide-ţi ochii şi fii viteaz, că îndată vei vedea lumina cea dumnezeiască". Iar dacă a zis aceasta bătrînul acela, îndată s-a cunoscut că este creştin. Deci, l-au prins şi l-au dus la împărat, iar el fără de frică a zis înaintea împăratului că este creştin, şi de necurăţia persană se leapădă. Deci, umplîndu-se de mînie împăratul, a poruncit ca nu cu sabia, ci cu altă moarte mai cumplită să-l omoare şi tăindu-i grumajii pe dinapoi, i-a scos limba prin ceafă şi i-a tăiat-o. După aceea i-a jupuit pielea de pe tot trupul şi aşa a omorît pe sfînt. În acelaşi ceas a prins şi pe o fiică a lui, fecioară, anume Askitreia şi, după o tirană chinuire, a ucis-o pentru Hristos.

Şi mulţi alţii au fost ucişi în acel timp, pentru mărturisirea numelui lui Hristos. Iar după ce a trecut un an, a fost ucis în Vinerea Mare, Sfîntul Azad, eunucul împărătesc cel preaiubit, şi împreună cu dînsul şi o mie de sfinţi mucenici, pe care, adunîndu-i Biserica, îi numără o mie o sută şi cincizeci.

Iar istoricii Sozomon şi Nichifor povestesc în cărţile lor că au fost ucişi în acea vreme mulţime de creştini în ziua Patimilor lui Hristos şi la praznicul Paştilor. Pentru că atunci cînd a ieşit porunca păgînului împărat Savorie, ca toţi creştinii din pămîntul lui să se piardă, atunci credincioşii bărbaţi şi femei, bătrîni şi tineri, singuri ieşind cu sîrguinţă din casă, se dădeau pe dînşii cu osîrdie la moarte şi mureau cu bucurie pentru Domnul lor. Iar după ce a fost ucis Sfîntul Azad, a plîns după dînsul împăratul, fiindcă îl iubea foarte mult şi a poruncit să se înceteze acele ucideri; dar numai pe învăţătorii şi povăţuitorii creştini, pe preoţi şi pe episcopi, i-a încredinţat vrăjitorilor, ca să-i caute pentru muncire; iar pe celălalt popor creştin a poruncit să-l cruţe. Iar noi, cinstind pomenirea sfinţilor mucenici celor număraţi şi celor fără de număr, slăvim pe Punătorul de nevoinţă şi Dătătorul de cununi Hristos Mîntuitorul nostru, Cel împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, slăvit în veci. Amin.

Viaţa Cuviosului Acachie, Episcopul Melitinei (17 aprilie)

Melitina, cetatea Armeniei, a crescut pe acest plăcut al lui Dumnezeu, Acachie, născut din părinţi binecredincioşi şi de Dumnezeu temători, care, fiind neroditori, prin rugăciuni şi prin post au cerut de la Dumnezeu pe acest rod binecuvîntat. Apoi, crescîndu-l în învăţătura cărţii, l-au dus la episcopul cetăţii aceleia şi l-au dat la slujba lui Dumnezeu, pentru că astfel se făgăduiseră, cînd au cerut de la Dumnezeu acest rod. Şi era atunci episcop al cetăţii Melitinei fericitul Otrie, care la al doilea Sinod din toată lumea al Sfinţilor Părinţi, pe vremea împărăţiei Marelui Teodosie, a fost împotriva lui Macedonie, luptătorul contra Sfîntului Duh.

Deci Otrie, fiind unul din cei o sută cincizeci de Sfinţi Părinţi, bine se nevoia pentru dreapta credinţă, împreună cu Sfîntul Grigorie Teologul şi cu ceilalţi rîvnitori şi apărători ai dreptei credinţe, stînd tare şi luptînd împotriva eresului. Acestui bărbat, de Dumnezeu însuflat, Otrie, i s-a încredinţat de către părinţi fericitul copil Acachie. Iar Sfîntul Otrie episcopul, văzînd mai înainte darul lui Dumnezeu ce era în pruncul acela, l-a făcut cleric bisericesc. Şi mergea Acachie din putere în putere, sporind în fapte bune şi în bisericeştile osteneli întinzîndu-se, iar cu anii, cu înţelegerea şi cu viaţa cea plăcută lui Dumnezeu, venind întru desăvîrşire şi sfinţenie, s-a făcut şi altora spre folos şi învăţătură. La dînsul fiind şi Eftimie cel Mare, în anii copilăriei, a învăţat carte, precum de aceasta se povesteşte în viaţa lui Eftimie. Şi nu numai copiilor, ci şi bătrînilor a fost învăţător Fericitul Acachie, cu cuvîntul şi cu chipul îmbunătăţitei

sale vieţi, după ce acum şi la treapta preoţiei se suise şi i se încredinţase grija pentru mîntuirea sufletelor omeneşti.

Fiind vas ales al Sfîntului Duh, s-a învrednicit de arhiereasca cinste în a sa vreme, ca un vrednic. Pentru că după ce Sfîntul Otrie, episcopul Melitinei s-a dus către Domnul din viaţa aceasta, în locul aceluia Fericitul Acachie alegîndu-se de toţi cu un glas şi la scaunul acela ridicîndu-se după rînduială, a fost pus ca o făclie luminoasă într-un sfeşnic de aur, ca toată lumea să o lumineze. Şi atît a plăcut lui Dumnezeu arhiereul acesta, şi s-a făcut mare cu sfinţenia, încît s-a învrednicit şi de darul facerii de minuni. Deci, se cade ca din cele mai multe minuni ale lui, să povestim aici pe unele din ele.

Fiind secetă mare în acel an şi foametea stînd deasupra şi mîhnirea poporului înmulţindu-se, s-a dus arhiereul lui Dumnezeu împreună cu poporul cel flămînd la biserica Sfîntului Marelui Mucenic Eustatie, care era afară din cetate, rugînd pe pătimitorul lui Hristos, ca să-i ajute în rugăciunile lor şi împreună să ceară de la Dumnezeu ploaie pămîntului celui uscat. Şi, afară de biserică, la un loc frumos făcînd jertfelnic şi prestol dumnezeiesc, în cîmp, fără de acoperămînt şi poruncind cele cu cale, a început jertfa cea fără de sînge a o săvîrşi, ridicîndu-şi ochii cei plini de lacrimi spre cer. Şi n-a amestecat în sfîntul pahar apă în vin, precum este obiceiul a amesteca, ci înălţîndu-şi mintea la Dumnezeu, cu dinadinsul se ruga ca El Singur de sus cu apă de ploaie să amestece paharul şi brazdele pămîntului cele uscate să le adape. Şi atît a fost de tare şi de puternică la Domnul rugăciunea lui, încît îndată s-a vărsat ploaie mare şi nu numai paharul a amestecat, ci şi pămîntul a adăpat din destul. Şi s-a schimbat în bucurie mîhnirea tuturor popoarelor ce erau acolo, care se veseleau şi mulţumeau lui Dumnezeu. Şi a fost în acel an îmbelşugare preaîndestulată cu rugăciunile plăcutului lui Dumnezeu Acachie.

Un rîu din acele părţi de multe ori surpîndu-şi malurile sale, îneca satele învecinate; iar odată atît s-a umplut, încît şi casele cele mari, care erau aproape, cu totul le-a înecat, iar pe altele le dărîma şi din ceas în ceas mai mult ameninţa cu înecarea mai multor locuinţe. Iar arhiereul lui Dumnezeu, Acachie, văzînd necazul cel mare al poporului său de potopul acela şi făcînd rugăciune către Dumnezeu, a pus o piatră nu departe de mal şi a poruncit rîului să nu treacă de hotarul cel pus de dînsul. Şi îndată s-a împreunat apa în malurile sale şi se vedea că-şi făcea curgerea mai sus decît pămîntul, din cauza apei multe, iar din maluri nu se revărsa mai departe, fără numai pînă la piatra aceea, cu care arhiereul a încuiat rîul acela în ale sale hotare.

A fost un loc elinesc, de la cetatea de acolo ca de optsprezece stadii, care se numea Miasini, foarte frumos, potrivit şi desfătat, avînd de amîndouă părţile cîmp larg, care se despărţea între două dealuri; iar prin mijloc curgea un rîu repede şi curat spre răsărit, care se numea Azoros sau Azur şi cu bălţi era înconjurat şesul acela. Şi era acolo la un loc deosebit ales şi preafrumos, o capişte idolească şi sad de pomi bine roditori împrejur, care se adăpau cu apa iezerului Azurului. Însă se întina cu diavoleştile urîciuni, pentru că adunîndu-se acolo elinii cei ce se ţineau de închinarea de idoli cea veche, îşi săvîrşeau necuratele lor jertfe. Iar rîvnitorul lui Hristos, Sfîntul Acachie, a voit să curăţească acel loc şi să-l sfinţească spre lauda adevăratului Dumnezeu. Şi multe osteneli a suferit, de vreme ce slujitorii de idoli se împotriveau foarte mult aceluia, nelăsîndu-şi locul lor de jertfit idolilor.

După ce sfîntul a început a zidi acolo o biserică în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, atunci oamenii aceia răi îi făceau noaptea rău; pentru că cele ce ziua zideau credincioşii, pe acelea noaptea le dărîmau păgînii închinători la idoli. Dar, înarmîndu-se cu rugăciunea asupra lor, Arhiereul lui Hristos, Acachie, a biruit puterea potrivnicilor. Deoarece, cu ajutorul lui Dumnezeu, a dărîmat capiştea idolească şi a săvîrşit Biserica Maicii lui Dumnezeu şi a sfinţit-o, făcînd locul acela locuinţă sfinţilor îngeri, care mai înainte era locaş al diavolilor. Şi a zidit o mănăstire lîngă Biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pentru monahii cei îmbunătăţiţi. Apoi unde se făceau jertfele sîngeroase ale diavolului, acolo fără de sînge şi curată jertfă se aducea lui Dumnezeu şi în toate zilele, măriri şi rugăciuni. Apoi se săvîrşeau minuni, cu darul Preacuratei Maicii lui Dumnezeu şi cu rugăciunile făcătorului de minuni Acachie pe care văzîndu-le elinii, îşi părăseau păgînătatea şi se întorceau la Hristos Dumnezeu.

Deci, să pomenim o minune preaslăvită, care s-a făcut acolo. Vîrful bisericii, din întîmplare nefiind bine întemeiat, pe cînd Arhiereul lui Dumnezeu săvîrşea dumnezeiasca slujbă în Altar, se pleca să cadă înlăuntrul bisericii, începînd chiar a cădea. Şi poporul cu mare teamă fugea afară, iar arhiereul a strigat: *"Domnul este apărătorul vieţii mele, de cine mă voi înfricoşa?"* Şi îndată s-a ţinut vîrful bisericii şi stătea spînzurat în văzduh, sprijinindu-se prin rugăciunea sfîntului ca de un stîlp tare, pînă ce arhiereul a săvîrşit slujba şi a ieşit afară cu clerul său; iar după ce a ieşit, a căzut vîrful la pămînt cu mare zgomot, nevătămînd pe nimeni.

Într-altă biserică oarecare, la un loc ce se numea Samurie, pe cînd acest bun păstor dădea hrană duhovnicească la turma sa cea cuvîntătoare, adică propovăduirea cuvîntului lui Dumnezeu, vorbind către popor, o mulţime de rîndunele care erau acolo, cu cîntarea lor cea glăsuitoare făceau împiedicare glasului lui cel lin, asurzind urechile ascultătorilor, încît nu se auzeau bine cuvintele ce ieşeau din gura cea de Dumnezeu glăsuitoare a arhiereului.

Atunci învăţătorul, încetînd puţin din vorbirea cea către popor, şi-a întors cuvîntul spre rîndunele şi le-a poruncit în numele Celui de obşte Ziditor al tuturor, să tacă din strigarea lor şi îndată rîndunelele au tăcut, fiind legate cu amuţire; şi nu numai au tăcut, ci au şi zburat mai departe, lăsîndu-şi cuiburile. Din acea vreme nu se mai încuibau acolo şi chiar dacă una din rîndunele zbura din întîmplare pe la biserica aceea, nu putea să-şi dea acolo firescul său glas, ci ca o mută zbura; şi îndată se ducea de acolo, ca şi cum era gonită de cineva.

Casa acestui făcător de minuni era înaintea cetăţii, în care vieţuia mai înainte de luarea cinstitei episcopii. Iar după ce a luat scaunul arhieresc, a făcut casa sa bolniţă de odihnă săracilor şi bolnavilor şi adeseori mergea la dînşii, îi cerceta, le dădea cele de trebuinţă şi slujea singur bolnavilor. Odată, pe vremea secerişului, mergînd la bolnavi, îi întreba de ce sînt lipsiţi, sau de ce nu le ajung cele de trebuinţă. Ei spuneau că sînt îndestulaţi cu de toate, decît numai de una au necaz, că îi supără mulţime de muşte, căzînd pe rănile şi bubele lor şi cu durere le pişcă trupurile. Sfîntul, rugîndu-se lui Dumnezeu, a izgonit muştele cu rugăciunea şi a pus hotar, să nu fie acolo muşte niciodată. Şi a fost aceea pînă la sfîrşitul plăcutului lui Dumnezeu, pentru că de la acea vreme în toţi anii, nici o muscă nu s-a mai văzut în casa aceea.

Minuni ca acestea a făcut multe, acest minunat bărbat cu darul lui Dumnezeu. Pe nişte broaşte, care orăcăiau asurzitor într-un lac, le-a certat, poruncindu-le să tacă. Iar după cîtăva vreme miluindu-le, le-a dezlegat de amuţire, însă nu cu totul, pentru că le lăsase să-şi dea glasurile, dar nu cu mare glas ca mai înainte. Într-un loc fără de apă a scos izvor de ape vii dintr-o piatră uscată şi pe cei însetaţi i-a adăpat. Şi cu mai multe alte faceri de minuni a uimit lumea făcătorul de minuni cel ales. Iar la Sinodul al treilea din Efes cel din toată lumea, care s-a ţinut pe vremea împărăţiei lui Teodosie cel Tînăr, cu Sfîntul Chiril patriarhul Alexandriei şi împreună cu ceilalţi Sfinţi Părinţi, a biruit pe rău credinciosul Nestorie, patriarhul Constantinopolului, pe hulitorul Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu şi l-au dat anatemei. El era lăudat şi iubit de toţi Sfinţii Părinţi, precum şi de dreptcredinciosul împărat mult cinstit. Şi păscînd biserica lui Hristos din destul şi făcînd multe minuni, s-a dus către Domnul şi s-a aşezat lîngă mormîntul Sfîntului Mucenic Polieuct, cu care acum în ceata sfinţilor slăveşte pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, pe Unul Dumnezeu Cel slăvit de toată făptura în veci. Amin.

Pomenirea celui între Sfinţi Părintele nostru Agapet, Papă al Romei (17 aprilie)

Acest între sfinţi părintele nostru Agapet a trăit pe vremea împărăţiei lui Justinian, crescut fiind prin sihăstrie şi virtute şi învrednicit de cinstea preoţiei. Purcezînd să meargă la Constantinopol, ca să se întîlnească cu împăratul Justinian, îndată pe cale a dat dovadă de virtutea sa şi de îndrăzneală către Dumnezeu, căci ajungînd în Grecia, văzînd un om cuprins de două neputinţe, căci nici nu putea vorbi, nici nu putea umbla, apucîndu-l de mînă, l-a făcut cu picioare noi, şi băgîndu-i în gură sfîntă părticică din

stăpînescul Trup, l-a arătat binegrăitor. Dar şi după ce a ajuns la Poarta de Aur, punînd mîna pe un orb ce s-a apropiat de el, ia dăruit puterea vederii.

Drept aceea, după vrednicia virtuţii sale, fiind primit de cei în dregătorii şi de senat şi de însuşi împăratul şi de toată cetatea şi izgonind din scaunul Constantinopolului pe Antim episcopul Trapezuntei, care rău trecuse la acel scaun, ca cel ce cugeta ale lui Eutihie şi ale lui Sever, l-a dat pe el anatemei şi a hirotonit pe preacucernicul preot Mina, al preasfintei Bisericii celei mari, încuviinţat cu viaţa şi cu cuvîntul şi cu care avea drepte cugetările credinţei. Pe acesta aşezîndu-l în scaunul patriarhicesc, după cîtva timp s-a mutat către Domnul.

Viaţa Cuviosului Savatie, din insula Soloveţului, noul făcător de minuni (17 aprilie)

În zilele dreptcredinciosului şi marelui voievod Vasilie Vasilievici al Vladimirului, al Moscovei şi al întregii Rusii, marelui voievod Boris Alexandrovici al Tferului şi marelui voievod Olgovici al Riazanului, ocupa scaunul Mitropoliei Rusiei Fotie Grecul; iar în marele Novgorod şi în Poscov era arhiescop Eftimie Bărbosul. Atunci a fost la Bealoezer în mănăstirea lui Chiril, un stareţ anume Savatie, vieţuind acolo în pustnicie cu alţi monahi.

Slujind Domnului ziua şi noaptea, îşi omora trupul cu setea şi cu foamea, cu privegherea, cu rugăciunile şi cu toate ostenelile vieţii monahiceşti celei întristătoare, fiind ascultător egumenului şi fraţilor şi trecînd toate slujbele mănăstireşti cu sîrguinţă. Pentru aceasta era iubit şi cinstit de toţi, şi viaţa sa îmbunătăţită şi iubitoare de osteneală a devenit pildă pentru ceilalţi, iar numele lui era slăvit între monahi. Şi supărîndu-se, nu suferea să fie slăvit de oameni, ştiind că nu de la oameni, ci la Dumnezeu se cuvine a căuta slava. Deci gîndea să se depărteze de acolo şi să-şi caute un loc unde să fie neştiut. Şi a auzit că în stăpînirea Novgorodului era un lac numit Nevo, în care se afla o insulă ce se cheamă Valaam şi acolo era o mănăstire a Schimbării la Faţă a Domnului; iar monahii acelei mănăstiri aveau viaţă foarte îmbunătăţită, ostenindu-se ziua şi noaptea în dumnezeiasca rînduială, iar hrana o aveau din ostenelile lor.

Deci, a rugat pe egumen şi pe fraţi să-l lase cu binecuvîntare în acea mănăstire. Şi fiind liberat, a venit în insula Valaam şi a fost primit în mănăstire cu dragoste, urmînd nevoinţei pline de osteneală, a monahilor de acolo. Apoi, înnoindu-şi ostenelile sale, a covîrşit pe toţi prin nevoinţele lui şi s-a cunoscut viaţa sa îmbunătăţită, pentru că şi-a subţiat trupul desăvîrşit şi s-a arătat locaş al Sfîntului Duh. Astfel s-a făcut acolo, ca şi în mănăstirea lui Chiril, cinstit şi lăudat de toţi fraţii. De aceea Cuviosul Savatie se mîhnea în sine, primind cu greu cinstirea de la fraţi şi se gîndea să-şi caute linişte. Auzind de insula Soloveţului din ocean, ce este depărtată de ţărm cam de două zile, care în acea vreme era pustie şi nelocuită de oameni, s-a bucurat cu duhul. Fiind cuprins de un mare dor să meargă acolo şi să se sălăşluiască la linişte, ruga pe egumen să-l libereze. Iar egumenul şi fraţii iubeau pe cuviosul pentru fapta cea bună a lui şi îl cinsteau ca pe un rob al lui Dumnezeu, trimis de El între dînşii.

Nevrînd să se lipsească de un împreună vieţuitor ca acesta, de al cărui chip al vieţii celei îmbunătăţite se foloseau toţi, rugau pe stareţ să nu-l lase, şi prin rugămintea cea stăruitoare, nu-l liberau. Deci, pînă la o vreme a vieţuit încă puţin cuviosul cu ei. Apoi rugîndu-se lui Dumnezeu şi la ajutorul Lui lăsîndu-se, a ieşit în taină, neştiindu-l nimeni, şi de Dumnezeu povăţuindu-se, a plecat în insula Soloveţului. Şi venind la mare, în preajma insulei Soloveţului, a văzut pe locuitorii care vieţuiau acolo aproape de mare şi-i întreba despre insulă. Aceia îi spuneau că este multă depărtare de la mal pînă acolo şi calea este grea, căci marea este înfricoşată şi cei ce plutesc spre Soloveţ, abia ajung în două zile, cînd este liniştită. Iar cuviosul cu multă osîrdie îi întreba cu de-a-mănuntul despre insula aceea; şi a înţeles din spusa lor, că locul este bun pentru viaţa monahicească pustnicească şi liniştită. Căci a auzit că insula este mare, avînd împrejurul ei ca o sută de stadii şi are în ea ape dulci, lac de peşte, munţi şi văi, păduri şi brazi şi altele pentru petrecerea omenească cea plăcută. Însă nu locuiesc într-însa mireni pentru că se ajunge greu acolo;

mulţi, de multe ori vrînd să sălăşluiască acolo, n-au putut de frica primejdiilor mării. Uneori se duc într-acolo pescarii în luntre, socotind vremea pentru vînarea peştelui şi, împlinind trebuinţa lor, se întorc.

Aceasta auzind de la locuitori, Cuviosul Savatie, ardea cu duhul să vieţuiască în ostrovul acela şi înţelegînd locuitorii gîndul fericitului, că voieşte să se sălăşluiască acolo, i-au zis: "O, bătrînule, cu ce te vei hrăni acolo sau te vei îmbrăca, fiind sărac şi bătrîn? Cum vei petrece singur departe de oameni, neputînd nimic singur să faci?" Cuviosul le-a răspuns: "Eu, o, fiilor am un Stăpîn, Care face tînără firea bătrîneţilor, precum şi pe prunc pînă la bătrîneţe îl creşte. Ştie a îmbogăţi pe cei săraci şi scăpătaţilor a le da cele de trebuinţă; iar pe cei flămînzi a-i sătura cu puţină hrană, precum altădată a săturat cu cinci pîini, cinci mii de oameni în pustie". Iar locuitorii, auzind pe bătrînul că vorbeşte din cărţi, unii se minunau de înţelepciunea lui, iar alţii uşori la minte, rîdeau de el. Iar cuviosul, aruncînd spre Domnul grija sa, s-a dus de acolo spre rîul numit Vig, la care ajungînd a găsit un monah ce se chema Ghermano, vieţuind lîngă o casă de rugăciune.

Petrecînd la dînsul cîteva zile şi despre insula Soloveţului auzind aceleaşi de la el, ca şi de la locuitori, s-au sfătuit amîndoi, ca, punîndu-şi nădejdea în Dumnezeu, să meargă şi să vieţuiască acolo. Deci, pregătind o luntre şi puţine din cele spre trebuinţa trupească, adică unelte la lucrarea cea cuviincioasă, s-au rugat mult lui Dumnezeu şi punîndu-şi nădejdea neîndoită spre El, s-au aşezat în luntre şi au pornit, marea fiind alinată. Iar Domnul ajutîndu-le şi fără de primejdie plutind, au ajuns la insula cea dorită, bucurîndu-se şi veselindu-se cu duhul şi mulţumind lui Dumnezeu Cel ce i-a povăţuit în acel loc pustiu.

Şi mergînd de la mare ca la o stadie, au văzut un loc frumos aproape de iezer. Drept aceea, acolo au voit să-şi facă locuinţă; au înfipt o cruce, au făcut o chilie şi au început a vieţui întru Domnul, ostenindu-se şi lucrînd cu mîinile şi din sudoarea feţei lor cîştigînd pustniceasca hrană, adică cu mîinile neîncetat lucrau, iar cu gura lăudau pe Dumnezeu, totdeauna rugîndu-se şi cîntînd psalmii lui David, pe cînd cu mintea se apropiau de Dumnezeu.

După o vreme, locuitorii cei mai sus-pomeniţi, care petreceau aproape de mare în preajma insulei, au început a urî pe cuvioşii bătrîni, că vieţuiau acolo şi au zis între ei: "Noi sîntem mai aproape de insulă, ca nişte moştenitori ai aceleia, fiind de neam din pămîntul Corilei şi nouă mai mult ni se cade, să avem acolo parte şi fiilor noştri din neam în neam". După puţină vreme, un om pescar, după sfatul prietenilor săi, a venit cu femeia sa şi cu toată casa, în insula aceea şi sălăşluindu-se nu prea departe de chilia bătrînilor celor plăcuţi lui Dumnezeu, au început a vieţui şi a vîna peşte din lac cu ai săi. Iar fericiţii părinţi şedeau în linişte, luînd aminte la mîntuirea lor şi cu obişnuitele lucruri se îndeletniceau.

Dar odată, într-o zi de Duminică dimineaţa, după cîntarea pravilei sale, Cuviosul Savatie, luînd cădelniţa, a ieşit din chilie să cădească Sfînta Cruce, pe care a înfipt-o de la început şi a auzit un glas de bătaie şi strigăte de plîngere, ca de la o fiinţă foarte abătută; şi s-a înspăimîntat cuviosul de glasul acelei văitări, socotind că este o nălucire, apoi s-a îngrădit cu semnul Crucii, s-a întors în chilie şi i-a spus fericitului Ghermano, care vieţuia cu el, despre glasul de bătaie şi de văitare care se auzea. Iar Ghermano, ieşind afară, a auzit la fel şi, mergînd spre glas, a găsit o femeie plîngînd şi a întrebat-o ce i s-a întîmplat şi pentru ce plînge? Iar ea, plîngînd, a spus ceea ce i se întîmplase: "Eu mergînd spre lac la bărbatul meu, m-au întîmpinat doi tineri, luminoşi la chip şi apucîndu-mă, m-au bătut cu vergile foarte tare şi, bătîndu-mă, mi-au zis: "Duceţi-vă din locul acesta, că nu se cade vouă să fiţi aici, de vreme ce spre petrecerea monahilor a rînduit Dumnezeu locul acesta". Iar după bătaie s-au făcut nevăzuţi!" Fericitul Ghermano, întorcîndu-se la Cuviosul Savatie, i-a spus cele ce auzise de la femeie şi amîndoi au preamărit pe Dumnezeu. Iar pescarul acela, fără întîrziere luîndu-şi femeia şi toate ale sale, a plutit la satul său în care locuise mai înainte, şi din vremea aceea n-a îndrăznit nimeni să locuiască acolo cu casa, fără numai pescarii care veneau uneori pentru peşte.

După cîţiva ani fericitul Ghermano s-a dus la rîul Onig, iar Cuviosul Savatie a rămas singur în insulă, vieţuind după Dumnezeu. Dar ce fel era acolo traiul lui, cum postea, în ce chip era duhovniceştile lui nevoinţe, le ştie numai singur Domnul Cel ce toate le ştie, Cel ce privea de sus spre plăcutul Său, cum şi sfinţii Lui îngeri care cercetau pe robul lui Dumnezeu, cel ce în trup urma celor fără de trup. Iar din locul

în care cuviosul vieţuia, putem să-i înţelegem viaţa. Pentru că în insula mării, cea depărtată de oameni şi rareori cercetată de cineva, ce altceva avea să facă, decît în cele plăcute lui Dumnezeu să se îndeletnicească. La Acela neîncetat gîndind, cu El prin rugăciune vorbind şi întru El toată mintea sa adîncindu-şi, ridicîndu-şi către El ochii cu lacrimi, ziua şi noaptea suspina din adîncul inimii, dorind să se dezlege de trup şi să meargă către Domnul.

Iar cînd şi-a cunoscut ducerea sa la Dumnezeu, fiind plin de zile şi de osteneli plăcute lui Dumnezeu, gîndea cum ar putea să se învrednicească de împărtăşirea cu dumnezeieştile Taine. Şi rugîndu-se către Domnul, a şezut într-o luntrişoară mică, alinîndu-se marea cu rugăciunile lui şi a plutit în cealaltă parte a mării. În două zile ajungînd la mal, a mers pe uscat, vrînd să ajungă la o casă de rugăciune ce era lîngă rîul Viga, la care atunci se întîmplase să zăbovească egumenul Natanail, care venise pentru cercetarea dreptcredincioşilor creştini. Şi cînd cuviosul mergea pe calea ce-i stătea înainte, după dumnezeiasca rînduială a întîmpinat pe acel egumen Natanail, mergînd cu dumnezeieştile Taine la un sat depărtat ca să împărtăşească un bolnav. Şi după obişnuita metanie întrebîndu-se între ei şi cunoscîndu-se cine sînt, s-au bucurat unul de altul. Cuviosul s-a bucurat, că a aflat ceea ce căuta, iar Natanail, egumenul, era bucuros că s-a învrednicit a vedea cinstitele cărunteţe şi faţa cea cu sfîntă podoabă a Cuviosului Savatie de a cărei îmbunătăţită viaţă auzise. Şi a grăit fericitul Savatie către Natanail: "Rogu-mă sfinţiei tale, părinte, ca păcatele mele să le mărturisesc ţie, să le iei de la mine, cu puterea ce ţi s-a dat de la Dumnezeu şi să mă învredniceşti împărtăşirii Sfintelor Taine ale Preacuratului Trup şi Sînge al lui Hristos Stăpînului meu, pentru că de mulţi ani doresc cu dumnezeiască hrană să-mi hrănesc sufletul meu. Deci, să mă hrăneşti acum tu, sfinte părinte, căci Hristos Dumnezeul meu mi-a arătat a ta dragoste către Dumnezeu, ca să mă curăţeşti de greşelile pe care din tinereţe le-am făcut, cu cuvîntul, cu lucrul şi cu gîndul, în toată viaţa mea, pînă în ziua de astăzi".

Răspuns-a Natanail: "Dumnezeu să te ierte, frate". Şi, tăcînd, şi-a ridicat mîinile în sus şi cu multă mirare şi cu lacrimi a zis: "O, cuvioase, de aş avea eu păcatele tale, spre curăţirea neîngrijirii mele". Grăit-a Sfîntul Savatie către Natanail: "De vreme ce s-a apropiat sfîrşitul vieţii mele, rogu-mă dar sfinţiei tale ca neîntîrziat să mă învredniceşti dumnezeieştii împărtăşiri". Zis-a lui egumenul: "Acum, domnul meu, Părinte Savatie, să mergi la casa de rugăciune şi să mă aştepţi acolo căci eu voi merge la acel bolnav şi degrabă mă voi întoarce la cuvioşia ta, iar mîine de dimineaţă voi veni la tine". Grăit-a Sfîntul Savatie: "Nu întîrzia, părinte, pînă dimineaţă, că nu ştiu dacă voi mai avea suflare, iar despre cele ce se vor întîmpla după aceasta, cum vom fi încredinţaţi?" Şi aceasta o zicea sfîntul, mai înainte spunînd ducerea sa degrabă către Dumnezeu.

Şi făcînd după dorinţa lui, l-a împărtăşit cu dumnezeieştile Taine ale lui Hristos, după săvîrşirea mărturisirii; şi dîndu-i sărutarea cea iubită pentru Hristos, i-a grăit: "Rogu-te, robule a lui Dumnezeu, să mă aştepţi la Viga, lîngă casa de rugăciune"; şi a făgăduit sfîntul să-l aştepte acolo pe egumen. Deci, acela s-a dus la bolnav, iar cuviosul la casa pomenită, întru care, dînd mulţumită lui Dumnezeu pentru cîştigarea împărtăşirii şi pentru toate darurile şi din destul rugîndu-se, a intrat în chilia care era lîngă acea casă; şi într-însa închizîndu-se, îşi gătea fericitul său suflet, cum să-l dea în mîinile lui Dumnezeu.

Într-acea vreme un neguţător din cetatea Novgorodului, anume Ioan, mergînd pe apă cu neguţătoria sa, a stat la acea casă de rugăciune, care se afla lîngă mal. Ieşind din luntrea sa, s-a închinat în biserică sfintelor icoane şi, intrînd în chilie, a aflat într-însa pe Cuviosul Savatie şi s-a binecuvîntat de dînsul, iar sfîntul binecuvîntîndu-l l-a învăţat destul din dumnezeiasca Scriptură, povăţuindu-l la lucruri bune. Folosindu-se neguţătorul, voia să dea sfîntului din averea sa cele de trebuinţă, pentru că era foarte bogat. Iar el nimic nu voia să ia de la dînsul şi zicea: "De voieşti să faci milostenie, ai pe cei ce le trebuie, iar mie nu-mi trebuie nimic". Îl învăţa pe Ioan despre iubirea de săraci, despre milostivire şi despre celelalte fapte bune. Iar bărbatul acela s-a mîhnit, căci nimic n-a luat de la dînsul stareţul. Iar cuviosul, vrînd să-l mîngîie, i-a zis: "Fiule Ioan, să te odihneşti aici pînă dimineaţă şi vei vedea darul lui Dumnezeu şi apoi fără de osteneală te vei duce în calea ta". Însă Ioan voia să plutească de acolo şi îndată s-a făcut cutremur şi învăluire în rîu şi în mare; şi s-a spăimîntat Ioan văzînd schimbarea cea neaşteptată a văzduhului şi tulburarea cea mare a apei şi a rămas acolo.

A doua zi a mers Ioan la chilie, vrînd să ia binecuvîntare de la Cuviosul Savatie şi să se ducă în calea sa, de vreme ce învăluirea apei se schimbase întru alinare. Şi bătînd cu rugăciune în uşă, n-a primit răspuns. Deci, bătînd el a doua oară şi a treia oară, s-a deschis uşa şi, intrînd înăuntru, a văzut pe sfînt îmbrăcat în mantie şi cu culionul în cap. Apoi, apropiindu-se de el, zicea: "Iartă-mă, robule al lui Dumnezeu, că am îndrăznit a veni la tine, avînd dragoste şi credinţă către sfinţia ta. Deci, mă rog cuvioşiei tale să-mi dai binecuvîntare de cale, cu bună sporire să călătoresc cu ale tale sfinte rugăciuni". Acestea zicîndu-le Ioan, nu auzea glas nici ascultare; căci acum cinstitul şi sfîntul suflet al Cuviosului Savatie s-a dus către Domnul şi un frumos miros venea în chilie. Iar Ioan, văzînd că nimic nu-i răspunde cuviosul şi părîndu-i-se că a adormit, s-a apropiat de dînsul, atingîndu-l cu mîna, dar văzîndu-l sfîrşit întru Domnul, s-a spăimîntat şi s-a umilit, vărsînd lacrimi fierbinţi din ochi.

Într-acea vreme egumenul Natanail, întorcîndu-se de la cel bolnav, a venit; şi văzînd pe sfîntul mort, a plîns şi a sărutat cinstitul lui trup, povestind neguţătorului despre faptele cuviosului. Unul spunea cum s-a învrednicit a-i da dumnezeieşile Taine plăcutului lui Dumnezeu; iar celălalt spunea cum s-a învrednicit a se îndulci de folositoarele vorbe ale aceluia. Şi cîntînd rugăciuni deasupra gropii, a îngropat cu cinste sfîntul lui trup, dînd ţărîna ţărînii. Cuviosul Savatie s-a săvîrşit în 26 de zile ale lunii lui septembrie, zi în care şi pomenirea lui se cinsteşte, întru slava lui Dumnezeu Celui în Treime slăvit, a Tatălui, a Fiului şi a Sfîntului Duh, Căruia se cuvine cinstea şi închinăciunea în veci. Amin.

Viaţa Cuviosului Zosima, egumenul Soloveţului
(17 aprilie)

După un an de la moartea Cuviosului Savatie, Dumnezeu, vrînd să ridice şi să preamărească locul în care plăcutul Lui s-a ostenit în insula Soloveţului şi să ridice locaş preaslăvit şi mare, în pustia aceea pentru mulţime de monahi, a rînduit în acel loc un bărbat îmbunătăţit, asemenea celui dintîi iubitor de pustie şi nevoitor, pe Cuviosul Părinte Zosima. Şi era cuviosul din stăpînirea marelui Novgorod, din satul cel mare ce se numea Tolvuia, de la lacul Onega. Părinţii lui se numeau Gavriil şi Varvara, de credinţă creştină, petrecînd în dreapta credinţă în care s-au născut. Ei au crescut copilul în învăţătura cărţii şi l-au povăţuit în bunul obicei, fiind smerit şi blînd, ruşinîndu-se de obiceiurile tinereşti. Crescînd cu trupul şi cu duhul, se străduia ca din dumnezeieştile cărţi să-şi cîştige mărgăritarul înţelegerii. Şi, cîştigîndu-l, înţelegea cele plăcute lui Dumnezeu şi cunoştea bogăţia cuvîntării Lui. Copilul cel înţelept a iubit fecioria şi s-a lepădat de nuntă cu hotărîre tare, fugind de cei ce voiau să-l împiedice de la plăcerea de Dumnezeu, ascultînd pe apostolul care zice: *Cel neînsurat se îngrijeşte cum să placă Domnului; iar cel însurat se îngrijeşte de cele ale lumii, cum să placă femeii*. Deci, ca să placă lui Dumnezeu, s-a lepădat de plăcerile trupeşti şi le-a supus înfrînării.

Fiind silit de părinţii săi spre nuntă, s-a mîhnit şi, ieşind din casa părintească, s-a lepădat de lume şi a luat îmbrăcăminte şi viaţă monahicească. Apoi s-a sălăşluit la un loc liniştit, aproape de casă, ca un sihastru, îndeletnicindu-se cu rugăciuni, cu post şi alte osteneli cuviincioase unei vieţi ca aceasta, începînd a sluji Domnului, dorind să aibă povăţuitor. Pentru că el nu se mulţumea să se înveţe viaţa cea îmbunătăţită şi monahiceştile nevoinţe din citirea cărţilor, ci avea trebuinţă de un povăţuitor iscusit, care să poată a-i arăta cu lucrul, ceea ce se cuvine tînărului celui osîrdnic să deprindă la fapta bună. Pe lîngă aceasta şi vieţuirea cu ceilalţi o socotea piedică, gîndind să se depărteze cu totul de cele lumeşti şi să se ducă în locuri pustii, potrivite pentru petrecerea monahicească, pentru că focul dumnezeieştii iubiri se aprinsese în inima lui şi spre desăvîrşirea duhovnicească îl îndemna.

Dorind să zidească o mănăstire undeva, nu numai pentru dînsul, ci şi pentru alţii care ar voi să se facă monahi, se ruga lui Dumnezeu să-i arate un loc şi înlesnire pentru cele plănuite. Şi, după rînduiala lui Dumnezeu, a aflat un monah anume Ghermano, bărbat îmbunătăţit, care mai înainte a vieţuit cu Cuviosul Savatie în insula Soloveţului. Acela a povestit fericitului Zosima cu de-a-mănuntul toate cele despre Cuviosul Savatie şi i-a spus şi despre insula aceea, cum că este depărtată de locaşurile mireneşti, dar

potrivită pentru sălăşluirea monahilor, avînd păduri, dumbrăvi şi lacuri îndestulate de peşte. Iar Fericitul Zosima, auzind acestea de la bătrînul Ghermano, s-a bucurat cu duhul şi a dorit să fie vieţuitor al insulei aceleia şi moştenitor al Cuviosului Savatie, rugînd cu dinadinsul pe Ghermano să-l ducă la insula aceea şi să-l povăţuiască la viaţa pustnicească. În acel timp, părinţii lui Zosima dîndu-şi fireasca datorie a morţii, el i-a îngropat şi averile lor împărţindu-le, îndată a plecat împreună cu Ghermano spre insula Soloveţului şi cu ajutorul Domnului, plutind fără primejdie, au ajuns acolo. Şi găsind locul unde plutitorii au odihnă şi alinare, aproape de lacul ce avea apă dulce, s-au adăpostit acolo. Puţin mai departe de mal şi-au pus coliba lor, apoi într-însa au făcut priveghere toată noaptea, cîntînd psalmii lui David şi rugîndu-se lui Hristos Dumnezeu şi Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, ca să trimită ajutor de sus, spre începerea sălăşluirii lor în acea insulă a mării.

Fiind vremea Utreniei, a ieşit Cuviosul Zosima din colibă şi a văzut o rază de lumină, strălucind pe el şi în tot locul acela. Şi s-a spăimîntat foarte mult cuviosul, văzînd acea strălucire de lumină neobişnuită şi ridicîndu-şi ochii spre răsărit, a văzut o biserică în văzduh, arătîndu-se lui mare şi frumoasă. Deoarece nu se obişnuise cu nişte descoperiri ca acestea, nu cuteza să privească mult la acea biserică şi îndată s-a întors în colibă. Iar Ghermano, văzîndu-l schimbat la faţă a înţeles că a văzut ceva nou şi l-a întrebat, zicîndu-i: "Pentru ce, o, iubitule, te-ai schimbat aşa la faţă? De ce te-ai înfricoşat? Ai văzut oare ceva nou şi neobişnuit?" Cuviosul Zosima i-a răspuns că a văzut strălucirea cea negrăită de sus, luminarea locului şi o biserică necunoscută în văzduh. Deci, Ghermano, socotind în minte puterea acelei vedenii, şi-a adus aminte de izgonirea mirenilor din insula aceea, care a fost în vremea Părintelui Savatie şi de proorocia vieţii celei monahiceşti şi a grăit către Zosima: "Să nu te spăimîntezi, o, iubite, ci să iei aminte, pentru că prin tine, precum socotesc, Domnul voieşte să adune aici, mulţime de monahi".

Apoi i-a spus lui despre cele ce se întîmplaseră femeii pescarului, care din zavistia oamenilor venise acolo din Corila, împreună cu bărbatul său, ca să stăpînească insula aceea. Apoi i-a spus cum au bătut-o doi tineri luminoşi, făcîndu-i mulţime de rane şi zicîndu-i: "Nu aveţi loc în insula aceasta; plecaţi de aici, că spre sălăşluirea monahilor a pregătit Domnul locul acesta". Iar robul lui Dumnezeu, Zosima, s-a umplut de mare bucurie duhovnicească din acele cuvinte ale stareţului său Ghermano şi s-a pornit spre mai mare rîvnă la zidirea mănăstirii în acel loc. Astfel s-au rugat amîndoi la Dumnezeu, ca să le fie ajutător la lucrul lor şi ceea ce au început să aducă la îndeplinire. Şi aşa, apucîndu-se, au început lucrul, tăind lemne de zidire, au făcut chilii, au îngrădit ogradă şi se străduiau cu îndoită osteneală trupească şi duhovnicească; cu trupul ostenindu-se la zidirea mănăstirii, iar cu duhul luptînd împotriva diavolilor, înarmîndu-se cu rugăciunea şi cu postul, iar hrană aveau din sudoarea feţei lor, lucrînd pămîntul cu sapa şi semănînd seminţe; iar Dumnezeu întărea pe robii Săi, privind de sus spre dînşii cu milostivire şi ajutîndu-i în toate lucrările lor.

Trecînd cîtăva vreme, fericitul Ghermano a trebuit să se ducă în partea cealaltă de mare pentru o nevoie, unde zăbovind cîteva zile, cînd a voit să se întoarcă în insulă, n-a putut pentru că, fiind toamnă, timpul începuse a se răci, erau zăpezi şi vifore mari, marea se învăluia cu valuri neîmblînzite, gheaţa plutea pe mare şi nici un fel de corabie nu putea să înoate pe luciul acela, spre insula Soloveţului. De aceea stareţul Ghermano a iernat pe malul acela pînă în primăvară, iar fericitul Zosima a rămas singur în insulă. Deci, întîi se mîhnea cu cugetul pentru stareţul Ghermano, apoi şi-a aruncat grija spre Dumnezeu, grăind ca David: *Spre Tine sînt aruncat din pîntecele maicii mele, Dumnezeul meu eşti Tu, nu Te depărta de la mine*. Şi iarăşi: *Întru Tine m-am întărit din pîntecele maicii mele, Tu eşti acoperitorul meu*. Şi a început a se nevoi mai mult, adăugînd osteneli peste osteneli, petrecînd în neîncetată rugăciune şi postire.

Iar diavolii, neputînd să vadă o viaţă îmbunătăţită ca aceea a lui, nici suferind să fie batjocoriţi de dînsul, au ridicat asupra lui multe uneltiri. Uneori îl aruncau în trîndăvie, alteori îi năluceau diferite spaime, făcîndu-i oarecare necazuri, ca să înfricoşeze pe ostaşul lui Hristos cel neînfricat şi să clatine pe cel neclătinat. Uneori se închipuiau în fiare sălbatice şi în şerpi, se repezeau asupra lui cu asprime, în tăria puterii lor, ca şi cum ar fi vrut să-l rupă şi să-l înghită.

Dar robul lui Dumnezeu se împotrivea lor cu semnul Crucii şi cu rugăciunea şi îi batjocorea, zicîndu-le: "O, neputincioasă putere a vrăjmaşului! De aţi luat asupra mea putere de la Dumnezeu, apoi faceţi ceea ce

voiţi; iar de nu, de ce vă osteniţi în deşert?" Şi cînta din psalmii lui David: *Umblînd m-au înconjurat şi în numele Domnului i-am înfrînt pe ei*. Şi iarăşi: *Să învie Dumnezeu şi să se risipească vrăjmaşii Lui*. Şi adăuga rugăciunea către Dumnezeu cu umilinţă, grăind: "Dumnezeule veşnic, Împărate Cel fără de început, Făcătorule şi Stăpîne, Tu eşti Împăratul celor ce împărăţesc şi Domnul celor ce domnesc; Tu eşti Mîntuitorul sufletelor şi Izbăvitorul celor ce cred în Tine; Tu eşti nădejdea celor ce se ostenesc şi aşteptarea celor ce sînt departe pe mare; Tu eşti povăţuitorul robilor Tăi, Tu eşti iubitorul a tot binele, Tu eşti Mîngîietorul celor ce plîng, Tu eşti bucuria sfinţilor, Tu eşti viaţa cea veşnică, lumina cea neapusă şi izvorul sfinţeniei; Tu eşti slava lui Dumnezeu Tatăl şi împlinirea Sfîntului Duh; Tu eşti Cel ce şezi de-a dreapta Tatălui şi stăpîneşti în veci. Deci, pe Tine Te rog eu robul Tău, căzînd cu smerenie la Tine, ascultă-mi rugăciunea mea în ceasul acesta, Preasfinte Împărate şi Preabunule Doamne, să nu-ţi întorci faţa de la rugăciunea mea, ci mă izbăveşte din gura pierzătorului balaur, care cască gura asupra mea şi vrea să mă înghită. Păzeşte-mă de amăgirea diavolească, ca prin puterea sfinţilor Tăi îngeri, îngrădindu-mă şi scutindu-mă, să scap din dinţii lui şi să cîştig mîntuire de la Tine Stăpîne al meu, în Care cred şi spre Care nădăjduiesc şi Te slăvesc împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh în veci".

Astfel rugîndu-se cuviosul, izgonea de la el năvălirile vrăjmaşului şi diavolii se risipeau de semnul Crucii şi de rugăciunea lui, ca praful de vînt; iar el rămînea fără vătămare cîntînd şi lăudînd pe Dumnezeu. S-a mai întîmplat încă sfîntului şi altă ispitire în aceeaşi vreme. Fiind iarnă mare, se sfîrşea hrana ce era adunată de o vară şi se îndoia cu gîndul, cu ce se va hrăni pînă vara; pentru că îi făceau necaz vrăjmaşii cei nevăzuţi, de foametea ce îl aştepta şi îl înfricoşau cu moartea cea fără de vreme. Iar cuviosul socotind în sine şi-a adus aminte de ceea ce s-a zis de Domnul în Evanghelie: *Să nu vă îngrijiţi de ce veţi mînca, sau să nu vă îngrijiţi de ziua de mîine, ci să căutaţi mai întîi Împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui şi acestea toate vi se vor adăuga; pentru că ştie Tatăl vostru Cel ceresc de ce aveţi trebuinţă*". Deci, toată grija, punînd-o spre Dumnezeu, Purtătorul de grijă a toate, se mîngîia cu cuvintele psalmistului: *Aruncă spre Domnul grija ta şi El te va hrăni*.

Astfel mîngîindu-se el, izgonea îndoiala ce se aducea de la vrăjmaş. Iar Dumnezeu, nelăsînd pe plăcutul Său cel ce nădăjduia spre Dînsul, a trimis la el doi bărbaţi necunoscuţi, avînd o coşniţă cu ei, precum este obiceiul oamenilor, care vieţuiesc pe lîngă mare, de a avea sarcini în călătoriile cele de iarnă plină de pîine, făină şi unt şi au dat-o cuviosului, zicîndu-i: "Părinte, de voieşti, poţi să iei din sarcina aceasta să mănînci, iar noi vom veni la tine, cînd ne va porunci Domnul". Zicîndu-i aceasta, s-au dus îndată şi cuviosul nu s-a grăbit să-i întrebe de unde sînt, iar ei n-au mai adaos a se arăta sfîntului. Apoi multă vreme fericitul Zosima, aşteptînd pe bărbaţii aceia, după ce a văzut că nu se mai întorc, a cunoscut că aceea este o cercetare dumnezeiască; şi mulţumea Domnului pentru milostiva Lui purtare de grijă pentru dînsul şi pentru darul cel nespus.

Trecînd iarna, stareţul Ghermano a venit, aducînd cu sine pe un om din mireni, anume Marcu, cu meşteşugul pescar şi cu hrană destulă pentru multă vreme, încă şi mreji pentru vînatul peştelui. Şi nu după multă vreme, Marcu a primit rînduiala monahicească, apoi şi alţi mulţi, dorind mîntuirea lor, au început a veni la ei, a vieţui împreună, zidindu-şi chilii şi cîştigîndu-şi hrana lor prin osteneala mîinilor. Deci, sîrguindu-se Cuviosul Zosima, a zidit o biserică mică în numele Domnului nostru Iisus Hristos, spre pomenirea Schimbării la Faţă, celei cu dumnezeiască cuviinţă, în acel loc unde i s-a făcut vedenia Bisericii, ce s-a arătat cu strălucire de lumină negrăită; apoi a făcut lîngă biserică şi o trapeză mică şi a început viaţa de obşte. Şi a trimis pe unul din fraţi la marea cetate Novgorod, la arhiereul Iona, să ceară binecuvîntare pentru sfinţirea bisericii şi să le dea egumen mănăstirii lor celei pustniceşti. Iar arhiereul le-a trimis degrabă binecuvîntare şi pe un ieromonah Pavel, ca să le fie egumen. Şi s-a bucurat Cuviosul Zosima, ca şi fericitul Ghermano şi toţi fraţii, de binecuvîntarea arhierească şi de egumen. După aceea au sfinţit biserica şi mănăstirea spre slava lui Dumnezeu şi astfel s-a început preacinstitul şi preamăritul locaş al Soloveţului. Însă nu după multă vreme egumenul Pavel, nesuferind osteneala pustiei, s-a întors în cetate. După el a fost alt egumen, anume Teodosie, dar şi acela s-a dus, şi s-au sfătuit fraţii cu cuviosul, ca să nu-şi ia egumen din alte mănăstiri, ci să-şi aleagă din cei ce sînt între dînşii.

Apoi şi un alt sfat au adăugat fraţii, ca pe însuşi Cuviosul Zosima să-l aleagă la proestoşie, care lucru l-au şi făcut. Pentru că mergînd înainte unul din fraţi la marele Novgorod, a rugat pe arhiereu, ca prin scrisoare

să cheme pe părintele lor şi să-l hirotonească preot şi egumen, chiar nevrînd. Şi a făcut aşa arhiereul, trimiţînd o scrisoare cuviosului, prin care l-a chemat la sine şi l-a silit să primească preoţia şi egumenia şi dîndu-i pentru cale destule, l-a liberat cu cinste. Asemenea şi mulţi din cetăţeni au dat multe cuviosului, pentru trebuinţa mănăstirească: vase şi veşminte, argint şi pîine îndestulată. Şi a venit cuviosul în locaşul său strălucind cu cinstea preoţiei şi cu dregătoria egumeniei şi a fost întîmpinat cu cinste, toţi veselindu-se de părintele lor. Iar cînd cuviosul a început a sluji cea dintîi Sfîntă Liturghie în locaşul său, s-a făcut asupra lui o dumnezeiască minune, de toţi văzută; pentru că faţa lui s-a luminat cu darul Sfîntului Duh, ca o faţă de înger şi s-a umplut biserica de o bună mireasmă mare, care era încredinţată mărturie a vredniciei lui, căci cu vrednicie a luat cinstea preoţiei şi toţi s-au bucurat mult de un păstor ca acesta al lor plin de darul lui Dumnezeu şi au preamărit pe Hristos.

S-au întîmplat atunci nişte neguţători şi cuviosul le-a dat prescura de la slujirea Liturghiei; iar ei prin nebăgare de seamă au pierdut-o şi un frate anume Macarie, a văzut un cîine, muşcînd cu gura şi apropiindu-se, nimic n-a aflat, decît numai prescura aceea; şi aducînd-o la Cuviosul Zosima, i-a spus ce văzuse şi se minunau cei ce au auzit. După aceasta Cuviosul Zosima, văzînd că din zi în zi se înmulţesc fraţii, încît acum nu mai încăpea biserica pe cei ce se adunau la obişnuita cîntare, s-a sîrguit să zidească o biserică mai mare, ca să poată toţi să încapă la soborniceasca pravilă a bisericii; apoi a făcut şi chilii multe şi a lărgit mănăstirea.

Iar după cîţiva ani şi-a adus aminte de Cuviosul Savatie, care s-a nevoit mult în ostenelile monahiceşti în acea insulă şi i-a fost jale de el; căci cinstitele lui moaşte se odihnesc aiurea, unde a răposat, lîngă rîul Viga. Deci, s-a sfătuit cu fraţii să aducă moaştele Cuviosului Savatie de la Viga la dînşii unde a petrecut mulţi ani viaţă pustnicească. El încă sfătuindu-se despre aceasta, i-a venit o scrisoare din locaşul Preacuratei Născătoarei de Dumnezeu, de la Iezerul Alb, adusă de un monah al mănăstirii Cuviosului Chiril şi trimisă la Cuviosul Zosima. În ea era scris astfel:

"Dar şi milă de la Dumnezeu Tatăl şi de la Domnul nostru Iisus Hristos, iubitule întru Hristos, duhovnicescule povăţuitor, de Dumnezeu iubite egumene Zosima; cu toţi fraţii întru Hristos să te bucuri! Am auzit de la cei ce vin din părţile voastre la noi, despre ostrovul Soloveţului, că pentru greutatea mării, era nelocuit de oameni mulţi ani, aproape de cînd a început a străluci soarele pe cer. Iar acum auzim că în ostrovul acela, cu dumnezeiasca voie şi cu mijlocirea Preacuratei Născătoare de Dumnezeu şi cu sîrguinţa pentru Dumnezeu, a iubirii voastre de osteneală, s-a făcut vieţuire monahilor şi s-a făcut mănăstire cinstitei Schimbări la Faţă a Domnului Dumnezeu şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos; unde s-au adunat mulţime de fraţi şi toate s-au rînduit cu rugăciunile Preacuratei Maicii lui Dumnezeu. Însă numai de un bine vă lipsiţi, că anume Cuviosul Savatie este uitat de voi, el care mai înainte de a voastră iubire de osteneală a vieţuit în acel loc după Dumnezeu şi şi-a sfîrşit viaţa sa în postiri şi în osteneli. El în cuvioasele sale fapte era desăvîrşit, ca şi cuvioşii părinţi cei de demult; şi astfel el, cu tot sufletul iubind pe Hristos, s-a lepădat de lume şi a cîştigat fericitul sfîrşit, bucurîndu-se. Pentru că unii din fraţii din mănăstirea noastră, care au fost la Novgorod, au auzit povestirea unui bărbat iubitor de Dumnezeu, anume Ioan, care făcea negoţ. Acesta plutind pe mare, a fost la rîul Viga, unde s-a învrednicit a vedea viu pe Cuviosul Savatie şi a auzit de la dînsul învăţătură duhovnicească. Apoi mutîndu-se cu sufletul la Dumnezeu, a îngropat cinstitul trup al aceluia, cîntîndu-i cele de deasupra gropii împreună cu egumenul Natanail.

Şi a spus acel Ioan fraţilor noştri, cum s-a făcut pe mare o minune şi cum pe Teodor, fratele lui, de furtună şi de înecare l-a păzit Dumnezeu, cu rugăciunile Cuviosului Savatie; şi altele, precum am auzit. Apoi se făcuseră semne şi minuni la mormîntul lui, pentru că a plăcut lui Dumnezeu şi noi sîntem martori ai vieţii lui îmbunătăţite. Căci acest fericit părinte a vieţuit mulţi ani cu noi, în casa Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, în mănăstirea lui Chiril. Pentru aceasta scriem acum sfinţiei voastre, dîndu-vă sfat duhovnicesc, să nu vă lipsiţi de un dar ca acesta, ci să aduceţi cît mai repede la voi, pe acest cuvios şi fericit Savatie. Că unde s-a ostenit mulţi ani, acolo să fie puse şi cinstitele lui moaşte. Fiţi sănătoşi în Iisus Hristos, Viaţa cea veşnică şi vă rugaţi pentru noi ca nişte iubitori de Dumnezeu, ca să ne scape Domnul, cu rugăciunile Cuviosului Savatie, de toate răutăţile ce năvălesc asupra noastră".

O scrisoare ca aceasta luînd-o şi citind-o fericitul Zosima, egumenul Soloveţului, s-a veselit cu duhul, şi cu toţi fraţii au grăit într-un glas: "Nu este aceasta de la oameni, ci de la Dumnezeu". Şi îndată, pregătind o corabie, s-a dus Cuviosul Zosima cu mulţime de fraţi în partea cealaltă, suflîndu-le vîntul spre ajutor şi ajungînd la casa de rugăciune, care era pe malul rîului Viga, au săpat mormîntul Cuviosului Savatie şi s-a umplut văzduhul de mireasmă plăcută. Iar cînd au descoperit racla, au văzut pe plăcutul lui Dumnezeu şi l-au dus în corabie cu cîntări de psalmi. Apoi vîntul suflînd cu bună sporire, au călătorit bine şi au ajuns degrabă la locaşul lor, bucurîndu-se şi mulţumind lui Hristos de cîştigarea acestei comori duhovniceşti, adică de moaştele Sfîntului Savatie Cuviosul. Apoi le-au pus în pămînt după Altar, lîngă biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a cinstitei ei adormiri şi, zidind bolniţă, a pus sfinte icoane, şi cîţi bolnavi alergau cu credinţă, cîştigau tămăduiri de la mormîntul Cuviosului Savatie, prin sfintele lui rugăciuni.

Fericitul Zosima, mergînd în toate nopţile în bolniţa aceea, se ruga şi făcea multe închinăciuni, pînă la cîntarea Utreniei. Iar mai sus pomenitul negustor Ioan, care slujise odată îngropării Sfîntului Savatie, avînd mare dragoste şi credinţă către dînsul, cu fratele său Teodor, cel izbăvit de la înec, au zugrăvit chipul Cuviosului Savatie şi, aducîndu-l în mănăstirea Soloveţului, l-au dat egumenului Zosima cu multe lucruri trebuincioase locaşului. Iar egumenul, primind cu dragoste cinstitul chip al lui Savatie şi sărutîndu-l, l-a pus deasupra mormîntului şi grăia către chipul cuviosului ca şi către un om viu: "O, robul lui Dumnezeu, deşi ţi-ai sfîrşit vremelnica ta viaţă cu trupul, dar cu duhul să nu te depărtezi de la noi, ci să ne duci de mînă la Hristos Dumnezeu, povăţuindu-ne să călătorim după poruncile Domnului, să ne purtăm crucea noastră şi să urmăm Stăpînului nostru. Tu, cuvioase, avînd îndrăzneală către Hristos şi către Preacurata Maică a lui Dumnezeu, fii rugător şi mijlocitor pentru noi nevrednicii, cei ce vieţuim în acest sfînt locaş, al cărui începător tu eşti; fii apărător şi ajutător acestei cete de Dumnezeu adunată, ca vieţuind în locul acesta, păzindu-ne prin rugăciunile tale, să petrecem nevătămaţi de diavoli şi de oameni, slăvind pe Sfînta Treime, pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh".

Înflorind locaşul Soloveţului, cu darul lui Dumnezeu, din zi în zi înmulţindu-se şi înfrumuseţîndu-se cu monahii cei îmbunătăţiţi şi cu alesele strădanii ale Cuviosului Zosima, diavolul, urîtorul binelui, se aprindea de zavistie şi neputînd să facă ceva - deoarece era izgonit şi ruşinat de fericitul Zosima şi de ceilalţi buni nevoitori -, a îndemnat pe nişte oameni răi să facă supărare sfîntului locaş, ca să necăjească pe începătorul lui şi pe fraţi. Deci, prin îndemnarea diavolească au început a veni în insula Soloveţului mulţi din locuitorii boiereşti şi din slujitorii dregătorilor şi moştenitorii pămîntului Corila, care pescuiau peşte din lacuri; iar pentru trebuinţa mănăstirii nu lăsau să se vîneze nicidecum; zicînd că ei sînt moştenitori şi stăpînitori ai insulei aceleia. Iar pe Cuviosul Zosima şi pe toţi monahii îi defăimau cu necinste şi cu cuvinte ocărîtoare, le făceau multe supărări, se lăudau că vor risipi mănăstirea şi pe monahi îi vor izgoni de acolo. Deci, a fost nevoit cuviosul să meargă la marele Novgorod, la arhiepiscopul Teofil, să ceară ajutor şi apărare şi luînd pe unii din ucenicii săi, s-a dus. Ajungînd la cetate şi închinîndu-se arhiepiscopului, i-a pus înainte rugămintea sa pentru locaşul cel tulburat de oamenii mireni.

Arhiepiscopul i-a grăit: "Eu, părinte, cu ajutorul lui Dumnezeu sînt gata să dau ajutor mănăstirii tale, dar mai întîi este trebuinţă să spui despre aceasta boierilor celor mai mari care stăpînesc cetatea şi după sfătuirea lor să vă dau ajutor". Apoi Cuviosul Zosima s-a dus la boieri cu rugăminte şi umblînd prin casele lor, cerea milă, ca să nu lase a se risipi mănăstirea lor şi locul cel sfinţit al lui Dumnezeu să nu-l dea în stăpînirea oamenilor mireni. Şi toţi boierii care stăpîneau cetatea au făgăduit să ajute mănăstirii lui. Apoi s-a dus la o jupîneasă văduvă, anume Marta, care era una din jupînesele cele mari ale cetăţii aceleia, voind s-o roage pentru locaşul său, deoarece sătenii şi robii ei se duceau adeseori la insula Soloveţului şi făceau multe necazuri mănăstirii.

Ea, auzind de la robi venirea lui, a poruncit să izgonească pe sfînt cu necinste de la casa sa. Iar robul lui Dumnezeu a primit cu răbdare acea necinstită izgonire, iar către ucenicii săi a grăit: "Să ştiţi că vor veni zile, în care vieţuitorii acestei case nu vor mai face urme cu paşii prin casa aceasta, căci se vor închide uşile acestei case şi nu se vor mai deschide şi curtea aceasta va rămîne pustie". Zicînd aceasta, a tăcut şi s-au împlinit toate acelea la vremea lor, precum le-a proorocit cuviosul.

După aceasta arhiepiscopul, chemînd pe boieri la dînsul, le-a spus despre supărările ce se făceau de locuitori Fericitului Zosima şi locaşului lui, iar boierii toţi într-un glas au voit să ajute cuviosului. Au dăruit toată insula locaşului lui, i-au dat scrisoare pentru stăpînirea ei şi au pus pe scrisoare opt peceţi de plumb. Cea dintîi a arhiepiscopului, a doua a voievodului, a treia a polcovnicului, apoi cinci peceţi cu cinci margini ale cetăţii. Şi a dăruit pe cuvios cu multe din cele trebuitoare: cu vase bisericeşti, cu veşminte preoţeşti, cu aur şi cu argint pentru trebuinţa mănăstirii, cu mulţime de pîine şi a făgăduit ca de atunci înainte să ajute mănăstirea lui la toate. Auzind acestea toate jupîneasa Marta cea mai sus zisă şi înştiinţîndu-se încă şi de îmbunătăţita viaţă a Fericitului Zosima de la mulţi bărbaţi vrednici de credinţă, că este adevărat rob al lui Dumnezeu, s-a căit că a mîhnit pe cuvios şi, trimiţînd rugăminte, l-a chemat la masă la dînsa. Iar el, fiind fără răutate, s-a dus la masa ei.

Intrînd în casa ei, a binecuvîntat pe jupîneasa, împreună cu fiii şi cu fiicele sale şi l-a pus pe el la mijlocul ospăţului şi toţi mîncau, beau şi se veseleau. Iar cuviosul şezînd cu smerenie şi cu blîndeţe, tăcea, gustînd puţină hrană după obiceiul său. Iarăşi privind la cei ce şedeau, s-a mirat, apoi plecînd capul în jos nu zicea nimic, pentru că a văzut o minunată vedenie. Şi iarăşi privind, a doua şi a treia oară, a văzut aceeaşi vedenie. Căci vedea şase bărbaţi din cei mai mari fără capete, care şedeau la ospăţul acela; şi se mira robul lui Dumnezeu de ceea ce vedea, cum acei oameni şed şi se ospătează, iar capete nu au. Şi înţelegînd ceea ce era să fie, a clătinat cu capul, a suspinat şi a lăcrimat şi apoi n-a mai gustat nimic din cele ce se puneau la masă, deşi era silit cu poftiri.

După masă, jupîneasa Marta, cerîndu-şi iertare de la cuviosul pentru mîhnirea făcută lui de către dînsa, a dat mănăstirii lui un sat, lîngă rîul Suma la liman. Şi ieşind cuviosul din casa ei, Daniil, ucenicul lui, avînd îndrăznire către dînsul, îl întreba cu osîrdnică rugăminte pentru ce în vremea mesei privind de trei ori către cei ce şedeau, a clătinat cu capul şi, suspinînd, a plîns şi n-a mai gustat nimic din bucatele cele puse înainte. Şi a grăit cuviosul ucenicului: "Fiule, ai îngreunat ca şi Elisei pe Ilie, însă nu voi ascunde judecăţile lui Dumnezeu cele negrăite, care au a se împlini la vremea lor; dar să păzeşti taina aceasta, pînă ce va fi împlinirea dumnezeieştilor porunci. Eu am văzut şase bărbaţi, din cei mai mari boieri ai cetăţii, şezînd la ospăţ fără capete şi, văzînd aceea, m-am mirat mult cu spaimă şi nu puteam nici mîncare, nici băutură să duc la gura mea de vedenia cea de spaimă şi socotesc că acestor bărbaţi li se vor tăia capetele degrabă. Însă te fereşte, o fiule, ca să nu spui nimănui, despre ceea ce auzi de la mine".

După aceasta cuviosul s-a întors la locaşul său cu scrisoarea cea întăritoare şi cu multe dăruiri de la iubitorii de Dumnezeu. Şi trecînd nu multă vreme, s-a făcut înştiinţare, că marele voievod Ioan Vasilievici, singur stăpînitor a toată Rusia, venind cu mare putere la marele Novgorod, a pedepsit cu moarte pe unii din boierii cetăţii, ca şi ceilalţi să aibă frică. În acel timp s-au tăiat capetele celor şase bărbaţi, pe care cuviosul i-a văzut şezînd la masă fără capete, în casa jupînesei Marta; ba încă şi jupîneasa Marta din porunca marelui voievod, a fost trimisă cu fiii săi în surghiun în cel mai de jos Novgorod. Iar averea ei a fost jefuită şi a rămas pustie după proorocirea Cuviosului Zosima, cum a proorocit în ceasul acela, cînd a fost izgonit cu necinste din casa acelei jupînese.

După toate acestea, cuviosul vieţuind mulţi ani şi isprăvindu-şi toată fapta bună, i s-a apropiat vremea fericitului său sfîrşit, pentru că era plin de zile şi de osteneli plăcute lui Dumnezeu. Pregătindu-şi lui mai devreme mormînt, şi căutînd spre dînsul, plîngea totdeauna, avîndu-şi moartea sa întru pomenire şi gătindu-se mai înainte de ieşire. Apoi, simţindu-şi plecarea sa la Dumnezeu, îmbolnăvindu-se cu trupul şi slăbind de bătrîneţe şi de osteneli multe, a chemat fraţii şi a grăit către dînşii: "Fraţilor şi fiilor, iată, mă duc din această vremelnică viaţă, iar pe voi vă dau milostivului Dumnezeu şi Preacuratei Născătoare de Dumnezeu. Deci, spuneţi pe cine doriţi să aveţi după Dumnezeu egumen în locul meu". Iar fraţii toţi cu lacrimi au strigat ca şi cu o gură, zicînd: "Am voi, părinte şi păstorule al nostru, ca toţi cu tine să ne îngropăm, dar nu este aceasta în puterea noastră, pentru că una este judecata omenească şi alta a lui Dumnezeu. Iar Stăpînul nostru Iisus Hristos, Dumnezeul nostru, Cel ce ţi-a vestit ducerea ta la veşnicele locaşuri, Acela poate să ne dea prin tine povăţuitor, pe care El îl ştie, ca să poată a ne îndrepta spre mîntuire; iar binecuvîntarea şi rugăciunile cuvioşiei tale să se odihnească peste noi, că tu eşti, după Dumnezeu, părintele nostru şi precum ai avut grijă de smerenia noastră în viaţa aceasta, aşa ne rugăm ţie, ca şi după ducerea ta către Dumnezeu, să nu ne laşi sărmani".

Acestea zicîndu-le fraţii, au încetat de a mai vorbi, dar n-au încetat din plîngerea şi din tînguirea cea multă. Iar cuviosul iarăşi a grăit către dînşii: "Fiilor, v-am mai spus că vă dau în mîinile Domnului şi ale Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, iar pentru egumen, deoarece v-aţi pus nădejdea către Dumnezeu, spre Preacurata Maica lui Dumnezeu şi spre a mea smerenie, să vă fie vouă Arsenie egumen, ca unul ce este bărbat vrednic pentru chivernisirea mănăstirii şi a fraţilor". Deci, cuviosul a încredinţat egumenia lui Arsenie, bărbatul cel îmbunătăţit şi iscusit. Şi a grăit către Arsenie: "Iată, frate, te pun pe tine după Dumnezeu rînduitor şi ocîrmuitor sfîntului locaşului acestuia şi tuturor fraţilor adunaţi pentru dragostea lui Dumnezeu.

Deci, păzeşte ca să nu rămînă nepăzite ceva din mănăsti-reştile rînduieli; cele alcătuite din apostoleştile învăţături şi din predaniile Sfinţilor Părinţi, cele pentru soborniceasca cîntare bisericească şi pentru rînduiala trapezei, precum şi pentru toată rînduiala şi obiceiul mănăstiresc, cel aşezat prin a noastră smerenie după Dumnezeu; pe toate întregi şi neschimbate să le păzeşti. Iar Domnul să îndrepteze paşii voştri spre lucrarea poruncilor Lui, pentru rugăciunile Preacuratei Stăpînei noastre Fecioare de Dumnezeu Născătoare şi ale tuturor sfinţilor şi cu rugăciunile plăcutului său, Cuviosului Savatie. Domnul nostru Iisus Hristos să vă păzească de toate bîntuielile vrăjmaşului şi întru dumnezeiasca dragoste să vă întărească. Iar eu, deşi mă despart de voi cu trupul, dîndu-mi datoria firii celei muritoare, dar cu duhul voi fi nedepărtat de voi. Şi aceasta să vă fie vouă în ştire: de voi afla dar înaintea lui Dumnezeu, după a mea ducere, locaşul se va înmulţi şi mai mult şi se vor aduna mulţime de fraţi pentru dragostea lui Hristos şi se va umple locul acesta de îndestulare duhovnicească şi întru trebuinţele trupeşti scădere nu va fi".

Aceasta zicînd-o cuviosul către fraţi şi învăţîndu-i, i-a sărutat cu sărutare duhovnicească pe fiecare şi, dînd tuturor binecuvîn-tare, şi-a ridicat mîinile şi s-a rugat pentru locaş şi pentru toată turma sa cea duhovnicească, precum şi pentru dînsul. Apoi însemnîndu-se cu Sfînta Cruce, a zis: "Pace vouă". Şi iarăşi ridicîndu-şi ochii către Dumnezeu a grăit: "Stăpîne, Iubitorule de oameni, învredniceşte-mă ca să stau de-a dreapta Ta, cînd vei veni întru slavă să judeci viii şi morţii şi să răsplăteşti fiecăruia după lucrurile lui".

Acestea grăindu-le, s-a culcat şi şi-a dat sfîntul său suflet în mîinile Domnului, pe Care L-a iubit şi Căruia din tinereţe I-a slujit cu cuvioşie şi dreptate. Cuviosul Părintele nostru Zosima, a murit în anul de la facerea lumii 6986, iar de la întruparea lui Dumnezeu Cuvîntul, în anul 1478, în 17 zile ale lunii Aprilie. Şi plîngeau după dînsul fraţii cu multe tînguiri. Şi cîntînd cele trebuincioase îngropării, l-au pus în mormîntul pe care l-a săpat cu mîinile sale, fiind încă viu, după altarul bisericii Schimbării la Faţă a Domnului. După aceea, şi gropniţă deasupra moaştelor cuviosului au zidit şi icoane sfinte ale lui Hristos şi ale Preasfintei Născătoare de Dumnezeu au pus într-însa. Apoi, venind fraţii cu lumînări, se rugau acolo. Şi se făceau şi minuni la mormîntul cuviosului şi tămăduiri bolnavilor se dădeau; chiar şi acum se dau vindecări acolo celor ce cu credinţă aleargă. Căci precum s-a făgăduit, ducîndu-se cu sufletul către Domnul, că nu-şi va lăsa locul unde s-a nevoit, ci cu duhul va petrece cu ucenicii lui. Astfel, îşi împlineşte făgăduinţa sa din locaşurile cele de sus, cercetînd locaşul cel de jos şi venind la dînsul de faţă nevăzut. Iar uneori arătîndu-se unora pe pămînt şi pe ape, în nevoi le ajută. Şi de multe ori era văzut pe mare, în vremea învăluirii corăbiei îndreptînd-o, viforul alinîndu-l, iar uneori se vedea stînd în biserică în mijlocul soborului fraţilor. La început, după moartea sa, în a noua zi, s-a arătat monahului Daniil, vestindu-i, cum că de duhurile văzduhului şi de mult meşteşugitele curse a scăpat, cu mila lui Dumnezeu şi că este numărat în ceata cuvioşilor.

Şi stareţului Tarasie i s-a arătat în vederea ochilor la mormîntul său; asemenea şi lui Gherasim, ucenicului său, într-o zi de Duminică după Utrenie, mergînd de la gropniţa Cuviosului Savatie şi căutînd spre Gherasim, i-a zis: "Nevoieşte-te, fiule, ca după ostenelile tale să-ţi primeşti răsplătirea!" Şi a doua oară acelaşi Gherasim l-a văzut, în vremea dumnezeieştii Liturghii, în Sfînta şi Marea Joi, stînd în soborul bisericii şi cînd se împărtăşeau fraţii, a zis Cuviosul Zosima către Gherasim: "Mergi şi tu de te împărtăşeşte!" Atunci cuviosul a stat aproape de Sfintele Taine, pînă ce toţi s-au împărtăşit. Ieromonahului Dositei, în vremea rugăciunii Pavecerniţei, stînd în pridvorul bisericii şi rugîndu-se pentru un frate îndrăcit cu mintea sa, i s-a arătat cuviosul, zicîndu-i: "Nu-i este acelui frate de folos tămăduirea, pentru care tu te rogi, ci i se cade a petrece întru acea pătimire!" Pe stareţul Teodul, care din întîmplare alunecase şi căzuse la pămînt şi foarte se zdruncinase cu trupul, încît zăcea bolnav pe pat, neputînd să se

scoale la obişnuita sa pravilă, Cuviosul Zosima, venind într-o seară, tîrziu, în chilia lui şi bătînd în uşă, cu rugăciune l-a sculat sănătos. Din nişte arătări ca acestea ale lui, este încredinţat lucru, că nu se depărtează de la locul său şi nu părăseşte părintele cel iubitor de fii, pe fiii săi cei ce se nevoiesc în acel loc; iar tuturor celor ce-l cheamă cu credinţă, le dă grabnic ajutor.

Monahul Mitrofan a mărturisit despre sine că pe cînd era în lume şi plutea pe mare făcînd neguţătorie, într-o vreme s-a ridicat furtună pe mare şi a fost luntrea lui purtată de valuri ca la treizeci de zile. Apoi mai multe vînturi şi învăluiri s-au ridicat şi mare furtună s-a făcut, iar luntrea era acoperită de valuri, iar cei ce erau într-însa se deznădăjduiseră de viaţă şi se rugau lui Dumnezeu şi Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Apoi şi-au adus aminte de Cuviosul Zosima, făcătorul de minuni al Soloveţului şi l-au chemat spre ajutor şi îndată au văzut pe cuvios şezînd la cîrmă. Apoi, întinzîndu-şi poalele mantiei sale cu amîndouă mîinile spre amîndouă părţile luntrei, împingea în lături valurile mării ce năvăleau şi trecea luntrea prin valuri fără primejdie. Astfel a fost cuviosul ziua şi noaptea, îndreptînd corabia, apărînd-o de valuri şi de înecare, pînă ce a sosit luntrea la mal şi s-a făcut nevăzut cîrmaciul acela străin.

Monahul Elisei îmbolnăvindu-se pe calea apei şi schima călugăriei foarte mult dorind-o, Cuviosul Zosima, arătîndu-se bolnavului fiind în corabie, l-a făcut sănătos pînă ce a luat sfînta schimă şi s-a împărtăşit cu dumnezeieştile Taine. Apoi iarăşi culcîndu-se, s-a odihnit întru Domnul. Un mirean Nicon, muncindu-se de diavoli şi în gropniţa Cuviosului Zosima fiind dus, prin arătarea sa, Cuviosul l-a izbăvit din muncirea vrăjmaşului şi l-a trimis acasă sănătos.

Un lucrător de pămînt, care se numea Gorean, orbind, Cuviosul Zosima i-a dăruit vederea la mormîntul său. Apoi şi a doua oară orbind pentru necredinţa sa, dar alergînd cu pocăinţă la mormîntul Cuviosului şi cu lacrimi rugîndu-se, i-a dat tămăduire ochilor lui. Şi alte multe feluri de boli a tămăduit la mulţi, fiind chemat cu credinţă numele cel sfînt al lui. Dar nu numai Cuviosul Zosima, ci de multe ori şi Cuviosul Savatie se arăta şi de mulţi se vedeau amîndoi făcătorii de minuni. Un frate, Iosif, fiind odată în insula ce se chema Cuzov, fiind ca la treizeci de stadii departe de insula Soloveţului, într-o noapte nedormind şi rugîndu-se, s-a suit la munte. Atunci a căutat spre mănăstirea Soloveţului şi a văzut în mijlocul mănăstirii doi stîlpi de foc, care ajungeau de la pămînt pînă la cer şi străluceau foarte. Apoi a spus aceasta la alţi fraţi şi ei i-au zis: "Iată începătorii mănăstirii Soloveţului! Cuvioşii Părinţi, Zosima şi Savatie, strălucesc din mormintele lor, pentru că sînt stîlpi duhovniceşti cu adevărat, luminîndu-se cu razele darului lui Dumnezeu".

Doi fraţi, Savatie şi Terapont, la sfîrşitul sfintelor 40 de zile, au fost trimişi la o slujbă în Virm, pentru că acolo era la liman metocul mănăstirii şi toate cele de trebuinţă se aflau într-însul. Iar pe cînd pluteau şi se apropiau de insula ce se numea Mufmui, care este departe ca la şaizeci de stadii de la Soloveţ, unul dintre dînşii, anume Savatie, a văzut la marginea insulei aceleia doi stîlpi roşii, nu prea mari. Şi cînd a sosit acolo, a aflat lîngă piatră o căsuţă mică şi într-însa doi oameni goi şi flămînzi, cu picioarele obosite, fiind abea vii. Pentru că la începutul iernii, spărgîndu-se acolo vasul pe apă, au rămas în insulă acei doi oameni şi au iernat, netrecînd nimeni pe acolo ca să-i ia. Aceia văzînd pe monahi, au strigat către dînşii, zicînd: "Domnilor, cine sînteţi voi? Oare stareţii de la Soloveţ v-au trimis pe voi?" Iar Savatie şi Terapont i-au întrebat: "De care stareţi de la Soloveţ ziceţi voi?" Răspuns-au bolnavii, zicînd: "Doi stareţi cinstiţi venind aici, ne-au cercetat pe noi. Numele unuia era Zosima, iar al altuia Savatie. Şi cînd veneau la noi, atunci ni se uşura durerea şi foamea ni se ducea şi frigul înceta. Dar şi acum au fost la noi înaintea venirii voastre şi ne-au zis: "Nu vă mîhniţi, că acum vom trimite după voi"". Aceasta auzind monahii cei trimişi la slujbă, s-au mirat şi, întărind cu hrană pe cei bolnavi, i-au luat cu ei în luntre şi i-au dus în mănăstire.

O femeie îndrăcită, anume Maria, soţia unui bărbat cu numele Onisim, fiind adusă în mănăstirea Soloveţului, Cuvioşii Părinţi Zosima şi Savatie, prin a lor arătare au tămăduit-o, izgonind dintr-însa pe diavol. Şi pe o altă femeie tînără, fiica lui Ieremia, care a fost odată sluga Cuviosului Zosima, care singură prin lucrarea diavolească, tăindu-se cu cuţitul pe grumaj şi pe piept, încît zăcea moartă, au înviat-o cuvioşii, fiind chemaţi de părinţii ei cu amare lacrimi. Şi în noaptea următoare i s-au arătat în somn, dîndu-i un vas plin de unsori şi zicîndu-i: "Unge-te la răni, căci pentru lacrimile tatălui şi maicii tale, care

strigă la noi, am venit să te tămăduim". Iar femeii i se părea în vedenie, că-şi unge rănile cu unsoarea aceea şi s-a deşteptat din somn. Iar după trei zile rănile, care erau mari de moarte, s-au tămăduit.

Un anume Vasile, cu viaţă tîlhărească, a venit în mănăstirea Soloveţului la pocăinţă şi a luat rînduiala monahicească. După o vreme, fiind atras de diavol iarăşi la obiceiul cel dintîi, a gîndit să fugă din mănăstire şi, pregătind o luntre, a furat nişte lucruri mănăstireşti, cărţi, veşminte şi vase, pe care punîndu-le în luntre, a fugit noaptea. Iar din întîmplare, a sosit la insula ce se numeşte Anzela, care este la cinzeci de stadii departe de insula Soloveţului, unde a căzut asupră-i un somn greu. Şi, întărind luntrea la mal, singur a căzut la pămînt şi a adormit, atunci i s-au arătat amîndoi cuvioşii în vis; iar Cuviosul Zosima, căutînd la el cu mînie, a zis: "Ticălosule, mă furi? Eu zidesc, iar tu risipeşti?" Iar Vasile, în vedenia aceea, îşi cerea iertare şi cuviosul i-a zis: "Iertare vei cîştiga, dar vei şedea acolo trei zile". Şi deşteptîndu-se din somn Vasile, n-a văzut pe nimeni, nici luntrea n-a găsit-o lîngă mal şi şedea acolo plîngînd, pînă ce au trecut cele trei zile. Apoi nişte neguţători plutind pe lîngă insula aceea, l-au luat de acolo şi l-au dus la mănăstire, căindu-se cu lacrimi, mărturisind păcatul său şi spunînd cuvioşilor arătarea.

Într-acea vreme, pescarii mănăstirii au vînat peşte, la rîul Umbei, la depărtare de insula Soloveţului, ca la cinci sute de stadii şi era mai mare între ei bătrînul Fotie. Aceluia i s-au arătat în somn amîndoi cuvioşii şi a zis Zosima către Fotie: "Iată v-am adus o luntre spre vînarea peştelui, pentru că ştiam că vă mai trebuie încă o luntre; dar vedeţi, ca nimic să nu se piardă din cele ce sînt în ea, ci pe toate să le duceţi la mănăstire". Iar Fotie, deşteptîndu-se, a spus vedenia celorlalţi pescari şi mergînd la mal, au găsit o luntre nouă şi multe lucruri mănăstireşti în ea, pe care ducîndu-le la mănăstire, au spus despre arătare cuvioşilor.

Un om, anume Teodor, vieţuind lîngă mare, la rîul Sumii, a spus aceasta: "Mi s-a întîmplat a pluti pe mare cu marfă. Deodată s-a ridicat o furtună mare, iar noi aruncînd ancorele, am stat şi eram în primejdie mare, înviforîndu-ne de valuri. Atunci ne rugam lui Dumnezeu şi pe preacuvioşii Părinţi, Zosima şi Savatie, îi chemam în ajutor. Apoi, intrînd înăuntru în luntre, am adormit şi am văzut doi stareţi cu sfîntă cuviinţă, stînd în luntre şi zicînd către cîrmaci: "Întoarce luntrea cu cîrma spre vînt". Şi îndată m-am deşteptat şi am alergat la cei ce vărsau apa din luntre, între care unul adormise. Dar acela îndată sculîndu-se, a început a-mi spune: "Doi stareţi am văzut în luntre în ceasul acesta, vorbind între ei şi unul către celălalt a zis: "Păzeşte, frate, luntrea aceasta, iar eu mă voi grăbi să merg la Soloveţ la rugăciunea de prînz". Noi, auzind aceea, ne-am minunat şi ne-am bucurat foarte, nădăjduind izbăvire din primejdia cea de faţă. Şi îndată a încetat viforul, s-a făcut linişte şi ne-am dus în calea noastră mulţumind lui Dumnezeu şi plăcuţilor Lui.

Stareţul Filimon povestea, zicînd: "Vieţuind eu în pustie la linişte, mi-a venit o supărare mare din diavoleasca lucrare. Iar pricina supărării a fost astfel. Un frate a adus la mine spre pază banii săi, douăsprezece pungi. Şi după o vreme, nu se ştie cum au pierit banii aceia. Atunci s-a mîhnit fratele acela şi eu m-am întristat cîteva zile. Iar odată, după cîntarea pravilei mele, şezînd eu şi adormind puţin, au intrat în chilia mea doi stareţi şi am zis către ei: "Pentru ce aţi intrat fără rugăciune?" Iar ei au zis: "Am făcut rugăciunea şi tu n-ai auzit". Eu le-am zis: "Şedeţi, domnii mei". Şi iarăşi le-am zis: "Cine sînteţi voi? Oare sînteţi părinţi ai mănăstirii noastre? Căci nu vă cunosc". Unul a zis: "Eu mă numesc Zosima, iar celălalt Savatie. Nu te întrista, frate, de lucrul ce a pierit de la tine, căci se va găsi". Apoi a zis şi altele, spre mîngîierea sufletului meu şi s-au făcut nevăzuţi amîndoi. Iar eu, deşteptîndu-mă, n-am văzut pe nimeni şi mi s-a uşurat întristarea, căci am simţit în mine bucurie. Apoi şi banii cei pierduţi s-au găsit la locul lor şi m-am mîngîiat eu şi fratele acela. Apoi am dat laudă lui Dumnezeu şi Cuvioşilor Părinţilor noştri Zosima şi Savatie.

Acestea şi multe alte minuni s-au făcut de acei cuvioşi părinţi, egumenii Soloveţului, pentru care s-a scris pe larg în Mineiul cel mare. Iar noi aici pe scurt am pus cît să ajungă spre al nostru folos şi spre mărirea plăcuţilor lui Dumnezeu cum şi spre lauda Domnului nostru Iisus Hristos, Celui împreună slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh în veci. Amin.

Cuviosul Ioan Isaurianul, ucenicul Sfantului Grigorie Decapolitul (18 aprilie)

Latura Decapoliei altădată era împărţită în două. Cea aproape de Galileea, în Palestina, care se pomeneşte de Sfântul Evanghelist Matei, zicând: După Dânsul au mers multe popoare din Galileea şi din cele zece cetăţi; iar alta, cea mai de pe urmă, o mică latură în pământul Isauriei, care se numea tot Decapolia. Dintr-acea Deca-polie a Isauriei a fost Cuviosul Grigorie, învăţătorul acestui Cuvios Ioan, a cărui pomenire se face acum.

Acest sfânt Ioan, din tinereţe lăsând lumea şi iubind pe Hristos, a mers la cel mai sus pomenit învăţător Grigorie Decapolitul şi de dânsul a fost tuns în rânduiala monahicească. Şi petrecea cu el, nevoindu-se în toate şi bineplăcând lui Dumnezeu. Şi a ajuns în atât de mare smerenie şi ascultare şi în aşa sârguinţă spre tot lucrul bun, încât singur învăţătorul lui, Sfântul Grigorie, se bucura de el şi slăvea pe Dumnezeu. Iar când răucredinciosul împărat Leon Armeanul, a înnoit eresul luptării de icoane şi a ridicat prigonire asupra Bisericii lui Hristos, în acea vreme acest cuvios Ioan a mers în Bizanţ, pe lângă Sfântul Grigorie învăţătorul său, împreună şi cu Sfântul Iosif, scriitorul de cântări. Şi umblând prin cetate, întărea pe cei dreptcredincioşi ca să stea în dreptcredincioasa mărturisire. După aceea Iosif a fost trimis la Roma, la care n-a ajuns, pentru că a căzut în mâna ereticilor şi a fost ţinut în legături în Creta. Iar Cuviosul Grigorie Decapolitul, după trimiterea lui Iosif s-a mutat către Domnul. Iar Cuviosul Ioan, rămânând în Bizanţ, se nevoia în ostenelile cele obişnuite, îngrijindu-se nu numai pentru a sa mântuire, ci şi pentru a celorlalţi.

După câtăva vreme, liberându-se fericitul Iosif din legături şi întorcându-se în Bizanţ, Cuviosul Ioan s-a dus către Domnul, ca să-şi ia plata pentru ostenelile sale, şi a fost îngropat de mâinile lui Iosif, lângă mormântul Sfântului Grigorie, părintele său. După aceea, s-a mutat în alt loc, despre care în viaţa Sfântului Iosif scriitorul de cântări, se scrie astfel: „Iosif, intrând în cetate, n-a găsit între cei vii pe iubitul său părinte, pe Sfântul Grigorie Decapolitul, căci se dusese către Domnul. A văzut numai pe fericitul Ioan, ucenicul lui, şi a plâns mult după părintele său Grigorie, căci nu s-a învrednicit să-1 vadă iarăşi viu. Şi a petrecut lângă mormântul aceluia, împreună cu părintele Ioan, dar nu după multă vreme s-a dus şi Ioan către Domnul şi 1-a îngropat Iosif aproape de Sfântul Grigorie. După aceea, Cuviosul Iosif s-a mutat în alt loc. Şi era acel loc afară din cetate, deosebit şi liniştit, nu departe de biserica Sfântului Ioan Gură de Aur, unde sălăşluindu-se, a zidit o biserică în numele arhiereului lui Hristos, Nicolae, şi a mutat acolo moaştele amân-duror părinţilor, ale lui Grigorie şi ale lui Ioan".

Sfantul Cosma, Episcopul Calcedonului (18 aprilie)

Sfântul Cosma, arhiereul şi mărturisitorul lui Hristos, a fost din cetatea lui Constantin. Din copilărie iubind pe Hristos, a lăsat lumea aceasta deşartă şi s-a tuns în chipul monahicesc. Apoi, curăţindu-se cu postirea şi cu celelalte fapte bune, s-a făcut locaş al Sfântului Duh şi a fost pus episcop în Calcedon, în vremea răucredincioşilor luptători de icoane, când multe nevoinţe a arătat, ajutând dreptei credinţe. Şi fiind silit de împăraţii eretici, ca să se lepede de închinarea sfintelor icoane, nu i-a ascultat. Pentru aceea a suferit izgonire şi a răbdat multe ispite. Şi iarăşi fiind chemat şi silit cu scârbe să se unească cu eresul acelora, n-a vrut să-i asculte. Deci a fost aruncat în supărări fără de număr şi împreună cu Cuviosul Axentie s-a nevoit. Şi fiind ispitit şi chinuit de cei răucredincioşi şi ticăloşi luptători de icoane, s-a săvârşit şi s-a dus către Domnul.

Sfantul Mucenic Ioan de la Ianina, care a patimit in Constantinopol de la pagani (18 aprilie)

Patria acestui fericit Ioan era tara grecească, ce se numea Epir, adică cetatea Ianina, care odată era scaun al lui Pir, împăratul elinesc cel de demult. Părinţii lui Ioan erau creştini dreptcredincioşi, de care rămânând orfan în anii tinereţilor sale, a mers la Con-stantinopol, căutând ca din osteneala mâinilor sale să-şi aibă cele de trebuinţa vieţii. Şi şi-a câştigat în târg un loc, între alţi lucrători cu mâinile şi târgoveţi. Astfel, cu oarecare meşteşug al său şi cu neguţătorie se hrănea, având îndestulare de cele ce îi erau spre trebuinţă. Pentru că Dumnezeu îi sporea lucrurile lui, pentru viaţa lui cea îmbunătăţită, de vreme ce tânărul era înţelept, temându-se de Dumnezeu şi poruncile Lui păzindu-le. Şi era numit de constanti-nopolitani, Epirotul, de vreme ce era cu neamul de la Epir.

In vremea aceea, Constantinopolul era stăpânit de agareni, care ţineau credinţa lui Mahomed, de a căror păgânătate mulţi creştini s-au amăgit. Şi erau mulţi din cei ce şedeau la prăvăliile lor în târg, neguţători şi meşteri, care, fiind mai întâi creştini, se abătuseră după aceea la credinţa cea rea a lui Mahomed şi se uniseră cu agarenii. între unii din aceia se întâmplase să-şi aibă prăvălia fericitul Ioan, adevăratul creştin. Şi era înconjurat din toate părţile de vecini călcători de lege, care se lepădaseră de Hristos şi se lipiseră de Mahomed, cu care Ioan adeseori se certa, mustrând depărtarea lor, pentru că era tânăr, înţelept şi îndrăzneţ în grăire, vorbind pentru adevăr fără de frică.

Deci, au început mahomedanii a-1 urî foarte, pe de o parte fiindcă îi mustra şi-i ocăra adeseori, iar pe de altă parte, pentru că îl vedeau fericit la neguţătoria ce se făcea de dânsul, de vreme ce toate se înmulţeau în mâinile lui, şi-1 zavistuiau, gândind ce fel de pricină să găsească asupra lui, ca să-1 piardă. Şi înţelegând fericitul Ioan Epirotul răutatea gândită de dânşii, nu s-a temut, ci mai tare a dorit din tot sufletul să pătimească pentru adevărul lui Hristos.

Deci, mergând la întâiul preot al Bisericii Constantinopolului, la duhovnicescul lui părinte, în ziua Vinerii celei Mari, în anul 1500, a făcut mărturisirea greşelilor sale. Şi a spus părintelui său despre vrăjmăşia vecinilor săi. care pizmuiau asupra lui şi căutau să-1 piardă. Apoi i-a spus a sa dorire, că voieşte să pătimească pentru Hristos, cerând de la dânsul sfat folositor. Iar întâiul prezbiter, văzându-1 tânăr de ani, nu 1-a sfătuit să se dea la mucenicie, zicân-du-i: „O, fiule, vezi ca nu cumva să-ţi aducă diavolul un gând ca acesta; pentru că acela s-a obişnuit a aduce la mulţi gânduri ca acestea, îndemnându-i spre mucenicie, ca mai pe urmă, după ce vor slăbi, nesuferind muncile şi căzând, să-i dea spre batjocură şi râs la toată lumea, ca cei ce au început şi n-au sfârşit, nerăbdând până la sfârşit".

Atunci a zis tânărul: „Nădăjduiesc spre Hristosul meu, că nu mă va da spre batjocura vrăjmaşilor mei, ci mai ales mă va întări, ca să biruiesc puterea vrăjmaşului". Iar întâiul preot i-a zis: „Fiule, scris este: Duhul este osârduitor iar trupul neputincios. Iar un lucru ca acesta pe care tu îl doreşti, are trebuinţă de multă pregătire; îi trebuie neîncetat post şi rugăciuni, cu care, după ce te vei curaţi de toată prihana păcatului, Dumnezeu îţi va da înştiinţare ce trebuie să faci; pentru că Dumnezeu voieşte să Se sălăşluiască în sufletele celor curaţi. Deci, ia aminte, iubitule, şi mergi în pace. Iar eu voi ruga pe Dumnezeu, ca să te păzească pe tine de toţi vrăjmaşii tăi cei văzuţi şi nevăzuţi, de oameni şi de diavoli, şi biruitor peste ei să te facă". Aceasta zicând, a liberat pe tânăr cu pace.

Iar a doua zi, fericitul Ioan a mers iarăşi la acelaşi duhovnicesc părinte, cu faţa luminoasă şi cu sufletul plin de bucurie. Şi i-a grăit: „Cinstite părinte, în această noapte în vedenia somnului m-am văzut fiind în mijlocul unei văpăi, dar nearzându-mă, ci veselin-du-mă şi dănţuind, precum odinioară cei trei tineri în cuptorul Babilonului. Deci, cu ajutorul Celui Preaînalt, nădăjduiesc că lucrul cel cugetat de mine va ieşi la bun sfârşit. Dar te rog, cinstite părinte, să mă înarmezi cu ale tale rugăciuni". Iar duhovnicescul părinte i-a grăit: „Dumnezeu să te întărească, fiule, ca să biruieşti pe lup, pe balaurul cel nevăzut, şi pentru Hristos cu mucenicia să te încununezi". Şi, astfel, a slobozit pe tânăr, întărindu-1 pe el cu cuvinte folositoare, făgăduindu-i că se va ruga pentru dânsul lui Dumnezeu, ajutătorul său.

Iar după ce a mers fericitul Ioan la prăvălia sa din târg, l-au văzut duşmanii lui, care se sfătuiseră mai înainte pentru pierderea lui, şi au zis unul către altul: „Oare nu este acesta cel care s-a lepădat la arătare în Tricu (Cetate în Tesalia)? Deci, cum se face acum că aici este creştin?" Acestea auzindu-le tânărul şi cu mânie căutând spre dânşii, a zis: „Oare despre mine grăiţi unele ca acestea sau despre altcineva?" Iar ei au zis: „Pentru tine, iar nu pentru altul; oare nu grăim adevărul?" Răspuns-a fericitul: „Să nu-mi fie mie ca să mă lepăd de Hristos Dumnezeul meu, nici în Tricu, nici în altă parte, şi niciodată să nu-mi fie mie aceasta; pentru că întru Hristos vieţuiesc şi voi vieţui totdeauna şi sunt gata a muri pentru El". Iar ei, fiind foarte necăjiţi pe dânsul, s-au umplut de mare mânie şi, degrabă sărind de la locurile lor, au pornit spre dânsul şi, punând pe el mâinile lor cele ucigaşe, îl trăgeau la judecată. Iar sfântul tânăr, ca la ospăţ mergea, cu faţa luminoasă şi cu sârguinţă. Şi l-au dat judecătorului cel nedrept, făcându-se singuri asupra lui clevetitori, martori şi judecători. Şi puneau asupra lui o vină mincinoasă, cum că în Tricu, cetatea Tesaliei, s-ar fi lepădat de Hristos în văzul tuturor şi ar fi primit credinţa mahomedană, iar după ce a venit în Constantinopol, iarăşi s-a făcut creştin şi pe Mahomed îl huleşte. Deci, începându-se judecata, mai întâi se prefăceau că au durere în suflet şi că le-ar fi milă de el, de aceea au început cu lacrimi a-1 amăgi să se lepede de Hristos.

După aceea, văzându-1 tare în credinţa creştină, cu îngroziri îl înfricoşau pe el: Dar nici aşa sporind, l-au bătut fără milă şi foarte mult muncindu-1 cu bătaia, l-au aruncat în temniţă, spre a se sfătui ce îi vor face. Iar a doua zi, scoţându-1, îl întrebau: „Te-ai gândit să te lepezi de Hristos şi să fii una cu noi?" Şi văzându-1 neschimbat, iarăşi l-au bătut cu toiege noduroase până la sânge. Iar el ca un diamant tare răbda cu tăcere bătăile ce i se dădeau lui, ca şi cum nu el, ci altcineva ar fi fost bătut. Şi se ruga încetişor lui Dumnezeu, zicând: „întăreşte-mă, Unule Atotputernice, Dumnezeule! Dă-mi putere şi tărie şi-mi întinde mâna cea ajutătoare din sfântul Tău locaş". După aceea grăia către vrăjmaşii săi: „Nimic din cele ce sunt în lume, bune sau rele, nu vor putea să mă întoarcă de la scopul meu niciodată. Să nu-mi fie mie vreodată să cred în alt chip decât creştinii, să nu-mi fie ca să fiu amăgit cu îmbunările, ori cu muncile să fiu biruit. Faceţi ceea ce voiţi, ca mai degrabă să mă trimiteţi din această viaţă de scurt timp, la veşnica viaţă. Sunt rob al lui Hristos, lui Hristos îi urmez şi pentru Hristos mor, ca să locuiesc cu Dânsul în veci". Atunci nedrepţii judecători au poruncit, ca iarăşi să arunce pe sfântul în temniţă. Dar ei nu îl duceau pe mucenic, ci îl târau de păr într-o parte şi în alta, lovindu-1 peste obraz şi călcându-1 în picioare; şi aşa l-au închis în temniţă.

Iar a doua zi scoţându-1 iarăşi şi el grăind cu îndrăzneală aceleaşi cuvinte ca mai înainte şi fiind neplecat în creştineasca credinţă, au poruncit ca iarăşi să-1 bată fără milă. Iar mucenicul, fiind bătut, cânta cu bucurie cântări bisericeşti: „Hristos a înviat din morţi...", şi celelalte, pentru că erau zilele Paştilor. Deci, tot trupul lui s-a rănit de bătăi şi pământul s-a roşit cu sângele lui, iar sfântul mucenic răbdând ca în trup străin, uneori cânta, iar alteori grăia către cei ce-1 munceau: „Bateţi, bateţi, cu toată puterea voastră, bateţi şi pe cât puteţi înmulţiţi bătăile; dar să ştiţi că niciodată nu veţi putea să mă înstrăinaţi de la Hristosul meu şi să mă faceţi la un gând cu voi". Iar muncitorii, ruşinându-se, l-au aruncat pe mucenic iarăşi în temniţă. Şi l-au muncit cu nevoia temniţei, cu strâmtorarea legăturilor, cu foamea şi cu setea câteva zile.

Scoţându-l iarăşi după aceea, şi nereuşind să-1 clintească cu nici un fel de munci din credinţa lui Hristos, l-au judecat spre ardere. Deci, când îl duceau la moarte, legat cu lanţ de fier, ca pe o oaie la junghiere, unii îl loveau cu mâinile peste grumaji, alţii îl dosădeau cu cuvinte ocărâtoare, iar alţii cu durere îl sfătuiau să-şi cruţe tinereţile sale. Dar mucenicul lui Hristos mergea nu ca la moarte, ci ca la o mare cinste. Şi, ajungând la locul unde era aprins un foc mare, n-a aşteptat până ce-1 vor arunca în foc, ci singur a sărit în mijlocul văpăii. Iar muncitorii apucând de capătul lanţului de care era legat, l-au tras afară din foc pe mucenic. Iar el cu greu socotind lui aceasta, a zis către muncitori: „Pentru ce nu mă lăsaţi ca să ard în văpaie? Pentru ce nu mă lăsaţi să fiu jertfă bineplăcută Hristosului meu?" Iar judecătorii, deşi ştiau că este amară moartea prin arderea focului, însă de vreme ce dânsul o dorise, sărind în foc, altă judecată au hotărât. Deci, s-au gândit ca nu cu foc, ci cu sabia să-1 omoare. Şi au poruncit călăului să taie capul nebiruitului tânăr, iar după aceea trupul şi capul să i le arunce în foc, ca să ardă desăvârşit.

Astfel a primit cununa muceniciei Sfântul Noul Mucenic al lui Hristos, Ioan Epirotul, în 18 zile ale lunii aprilie. Iar după arderea lui stingându-se focul, credincioşii au luat oarecare părţi din oasele lui, rămase

din foc. Şi, luându-le cu cucernicie, cu cinste le-au ţinut la dânşii, slăvind pe Hristos Dumnezeul nostru, Cel lăudat împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, în veci. Amin.

Cuvioasa Atanasia Egumena
(18 aprilie)

Este poruncă apostolică să săvârşim pomenirile sfinţilor, iar vieţile şi nevoinţele lor să le scriem şi să le punem înainte spre folosul de obşte al celor ce le citesc, cu adevărat este lucru de laudă şi de mântuire. Pentru aceasta şi viaţa fericitei Atanasia am dorit a o scrie, deşi în puţine cuvinte, ca să nu se dea uitării lucrurile cele bune prin trecerea vremii şi să se lipsească oamenii de folosul' sufletesc. Deci această femeie vrednică de laudă, numită cu numele nemuririi, care bine şi-a săvârşit viaţa sa şi s-a arătat roabă bună şi credincioasă Stăpânului a toate Dumnezeu, s-a născut din tatăl său Nichita şi din maica sa Irina, care au fost de bun neam şi temători de Dumnezeu, iar petrecerea lor era în insula ce se numea Eghina. Din ei aducându-se prunca aceasta în viaţa omenească, s-a făcut vas bineprimit al Sfântului Duh.

Şi fiind de şapte ani, a învăţat Psaltirea în puţină vreme şi se silea la cărţi, îndeletnicindu-se în dumnezeieştile Scripturi. Iar într-una din zile, şezând singură şi ţesând un postav, a văzut o stea cu raze luminoase care se cobora spre dânsa şi, ajungând până la pieptul ei, o lumina de sus până jos. Şi cum s-a apropiat de pieptul ei steaua aceea cu raze luminoase, îndată s-a făcut nevăzută. Din acel ceas, acea fericită fecioară s-a luminat cu sufletul şi a început a urî deşertăciunea lumii acesteia şi dorea să intre într-o mănăstire, însă părinţii ei i-au împiedicat foarte mult acest scop şi chiar nevrând, au însoţit-o cu silă mare cu un bărbat, cu care numai şaisprezece zile petrecând, deodată a rămas văduvă.

Căci un neam de barbari, ce se numeau mauri, fără de veste au năvălit asupra ţării acesteia şi era nevoie ca bărbatul Atanasiei să meargă la război, unde, după neştiute judecăţi ale lui Dumnezeu, a fost ucis cu sabia de barbari. Deci, după uciderea bărbatului Atanasiei, ea s-a apucat iarăşi de scopul ei cel mai dinainte, ca să se ducă în mănăstire, însă mai înainte de a săvârşi lucrul acela, a venit o poruncă de la împăratul în părţile acelea, ca fecioarele şi văduvele cele tinere să se ducă după ostaşii lui. Şi iarăşi a fost silită de părinţii săi, ca să se mărite după alt bărbat. Şi deşi acea nuntă s-a făcut, ea se îngrijea pentru a sa mântuire, îndeletnicindu-se fără de lenevire în cântarea de psalmi şi în citirea cărţilor. Apoi cu nici un fel de dulceţi ale lumii acesteia sau de grijile bunătăţilor celor vremelnice schimbându-se, se lumina prin smerenia inimii cu cuvio-şie şi era foarte iubită de casnicii săi şi lăudată de vecinii cei ce îi vedeau bunătatea. Iar spre darea milosteniei era atât de osârdnică, încât, deşi era plină de toate bunătăţile casa ei, acelea nu-i erau destule spre împărţire. Şi pe toţi cei ce mergeau în casa ei, monahi şi străini, îi primea cu cinste şi-i odihnea cu iubire de străini, apoi văduvelor, sărmanilor şi tuturor celor ce aveau trebuinţă, le dădea din destul cele trebuincioase vieţii.

Odată, fiind foamete şi toţi fiind lipsiţi, ea nu numai pe cei de o credinţă îi hrănea din destul, ci până şi celor necredincioşi, care erau acolo şi se numeau antigani şi care mureau de foame, dânsa având milă de dânşii, le dădea hrană, căci împlinea cuvântul Domnului Care zice: Fiţi milostivi, precum şi Tatăl vostru Cel ceresc este milostiv, căci răsare soarele Său peste cei răi şi peste cei buni si plouă peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi. Dar nu numai hrană, ci şi haine le dădea lor şi cu celelalte daruri îi mângâia. Iar Duminicile şi în zilele de praznice, adunând femeile cele de aproape, le citea dumnezeieştile Scripturi şi le deschidea mintea spre frica şi dragostea Domnului, povăţuindu-le spre toată fapta bună. Aşa, întru cele dumnezeieşti sporind şi împodobindu-se cu lucruri bune ca un câmp cu flori, după câţiva ani a sfătuit pe bărbatul său să se lepede de lume şi de cele din lume şi să meargă la sfânta viaţă monahală.

Deci, prin povăţuirea fericitei sale soţii, făcându-se bun monah şi vieţuind cu sfântă cuviinţă, s-a odihnit întru Domnul. Iar acea fericită femeie, rămânând singură, s-a dat cu totul lui Dumnezeu. Căci aflând şi alte femei cucernice, care aveau acelaşi scop şi ardeau cu duhul, de acelea s-a lipit cu sufletul şi împărţind toate averile sale săracilor, s-a dus din viaţa lumească împreună cu acele femei şi într-un loc oarecare

deosebit, a început viaţa liniştită, tunzându-se în călugărie de un sfânt bătrân. Iar după trei sau patru ani, chiar şi nevrând, fericita Atanasia a fost aleasă stareţă femeilor acelora, fiind silită. Deci ea singură se socotea pe sine că este cea mai de pe urmă, păzind porunca Domnului, Care zice: Cel ce voieşte între voi să fie mai mare, să vă fie vouă slugă.

Dar care cuvânt sau ce limbă va putea spune înălţimea smereniei ei? Că din femeile cele ce vieţuiau cu dânsa, pe nici una nu a lăsat-o vreodată să-i slujească ei sau să-i toarne apă pe mâini, numindu-se nevrednică a petrece împreună cu dânsele şi cu atât mai mult nevrednică a primi slujbă de la ele. înfrânarea ei era mare, că gusta seara puţină pâine de orz şi apă cu măsură, iar untdelemn şi vin, asemenea şi unt de vaci, brânză şi peşte nu mânca niciodată, decât numai la praznicul Naşterii lui Hristos şi al Prealuminatei învieri, obişnuia a gusta, mulţumind lui Dumnezeu. Iar în Sfântul Post cel de 40 de zile şi în celelalte posturi, după două zile primea hrană, dar nu pâine, ci puţine verdeţuri crude; iar băutură în acele zile nu gusta nicicum.

Patul ei erau pietrele cele aşternute pe pământ, cu o mică vechitură de pânză de lână aspră se acoperea deasupra, pe care odihnindu-se, ca David, toată noaptea îşi uda patul cu lacrimi. Căci, arzând de dumnezeiasca dorinţă înăuntrul ei, lacrimile ieşeau la cântarea de psalmi şi la rugăciuni cu îndestulare din ochii ei, ca nişte râuri din izvoare. Haina de deasupra era din lână de oi, iar pe trup avea o cămaşă aspră de păr. Somn avea puţin şi cea mai mare parte din noapte o petrecea totdeauna în rugăciunile cele cu dinadinsul către Dumnezeu şi în gândirea de Dumnezeu. Iar ziua, uneori singură, iar alteori cu celelalte, cânta psalmii lui David. Şi se sârguia ca nici un ceas să nu-1 piardă fără rugăciune sau să-şi oprească gura de la binecuvântarea lui Dumnezeu, precum cânta David: Bine voi cuvânta pe Domnul în toată vremea, pururea lauda Lui în gura mea.

Din ziua în care a intrat în mănăstire, n-a gustat poame până la sfârşitul său, pentru înfrânare. Şi a primit multe necazuri, fiind egumenă peste surori şi îngrijind de dânsele. Iar pentru smerenie şi blândeţe, n-a zis către nici una vreun cuvânt aspru sau de ocară, nici a ieşit din cinstita ei gură vreo vorbă către cineva fără cinste, nici către mic, nici către mare, nici către rob, nici către slobod, deşi de multe ori nu era ascultată. Şi le răbda toate cu blândeţea sufletului şi cu inimă dreaptă, privind totdeauna spre răsplătirea care va să fie.

După patru ani de egumenie, fericita Atanasia s-a sfătuit cu surorile să se mute de acolo în alt loc pustiu şi liniştit, unde ar putea mai cu înlesnire să slujească lui Dumnezeu în tăcere şi cu dumnezeiască povăţuire. Şi a aflat un monah bătrân, cinstit cu cinstea preoţiei şi a egumeniei, cu numele Matei, bărbat cu adevărat dumnezeiesc şi sfânt. Acela, cunoscând scopul lor cel bun, le-a arătat un loc precum doreau, în aceeaşi insulă a Eghinei, într-un munte pustiu, unde era o biserică veche a Sfântului şi întâiului Mucenic Ştefan. Acel loc dacă 1-a văzut Cuvioasa Atanasia, a zis: „Eu am văzut de mult acest loc cu ochii minţii şi socotesc că de acum, aici ne va fi viaţa şi moartea". Deci, Cuviosul Matei, cu binecuvântarea episcopului părţii aceleia, a făcut locuinţă fericitei Atanasia şi surorilor ei la acel loc, lângă biserica Sfântului Ştefan.

Dar se cade aici să pomenim în parte şi despre fericita viaţă a lui Matei. Acel cuvios părinte avea nevoinţă mare, pentru că în toată noaptea citea câte o Psaltire cu rugăciunile, şi când avea nevoie să doarmă, nu se culca pe coaste, ci şezând, primea puţin somn. Şi era atât de mare umilinţa bărbatului aceluia încât, atunci când cânta psalmii şi se ruga sau săvârşea dumnezeiasca jertfă cea fără de sânge, curgeau neîncetat lacrimi din ochii lui; şi oricine căuta la el dobândea mare folos. Purta totdeauna o haină aspră de păr şi îşi subţia trupul cu postul şi înfrânarea cea fără de măsură. El avea o deosebită dragoste şi osârdie pentru Sfântul Evanghelist Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu, iubitul ucenic al lui Hristos, a cărui pomenire Şi praznic de peste an sosind, când începea Dumnezeiasca Liturghie, i-a zis unui slujitor din cei ce stăteau lângă dânsul: „O, cine ar fi vrednic să fie acum în Efes şi să vadă pe Sfântul Apostol Ioan!"

Zicând aceasta, scotea pâraie de lacrimi din ochi, apoi a suspinat din inimă şi s-a făcut un lucru minunat: a văzut pe Sfântul Apostol Ioan stând în Altar lângă dumnezeiasca masă şi nu numai el a văzut aceea, dar şi alţi doi slujitori. Şi a stat Sfântul Ioan văzut de dânşii, de la începutul Sfintei Liturghii până la otpust. De

acest lucru atât de mult s-a bucurat inima fericitului Matei şi s-a umplut de veselă umilinţă, încât până la trei zile n-a putut să guste hrană.

La acest Cuvios Matei, aducându-se un om oarecare slăbănogit cu toate mădularele, s-a milostivit spre dânsul şi, dezbrăcând mantia de pe sine, a pus-o pe umerii lui şi îndată acel om s-a făcut sănătos. Altul a venit, având faţa întoarsă prin lucrare diavolească, şi dacă s-a atins cuviosul cu mâna sa de faţa lui, făcând pe dânsa semnul Crucii, îndată s-a întors faţa la rânduiala cea dintâi. O bătrână oarecare, ce era muncită de duhul cel necurat, ducându-se la sfântul, prin rugăciunile lui a scăpat de muncirea diavolească. Asemenea şi altă femeie, monahie, care pătimea şi ea de duh necurat, s-a tămăduit cu rugăciunea sfântului părinte.

Acestea s-au zis despre Cuviosul Matei, Acare era plăcut lui Dumnezeu şi avea dar de tămăduiri de la El. însă după neştiutele judecăţi ale lui Dumnezeu, s-a sfârşit în apă, cu moarte de primejdie; căci odată călătorind cu corabia spre Constantinopol, s-a scufundat corabia în mare şi toţi care erau într-însa s-au înecat şi s-a lipsit insula Eghina de cinstitele moaşte ale cuviosului părinte, de la care bolnavii ar fi primit multe tămăduiri. După dânsul a venit alt preot şi egumen, cu firea famen, având numele Ignatie. Acela, prin viaţa cea plăcută lui Dumnezeu şi cu darul cel dat de la El, a fost asemenea Cuviosului Matei, şi vieţuind cu sfinţenie s-a sfârşit bine, iar mormântul lui izgonea diavolii şi tămăduia bolile.

Dar să ne întoarcem iarăşi la povestirea despre Cuvioasa Atanasia. Acea fericită femeie avea, precum am zis, mare smerenie şi blândeţe şi se ruga totdeauna către Dumnezeu şi adeseori, privind spre cer, se umplea de spaimă şi de mirare; căci vedea un nor luminos slobozind raze de soare şi în mijlocul norului pe un bărbat oarecare cu bunăcuviinţă, luminându-se de o mare frumuseţe. Văzând acestea adeseori, se mira de acel bărbat şi grăia în sine: „Cine a împodobit pe acel bărbat? Ce faptă bună 1-a făcut atât de luminos şi de bine încuviinţat?" Acestea gândind în sine, i se părea că aude un glas zicând către dânsa: „Bărbatul de care te miri, 1-a împodobit aşa smerenia împreună cu blândeţea; deci să fii înştiinţată, că şi tu asemenea te vei lumina pentru smerenie şi pentru blândeţe".

Văzând aceasta în toate zilele, atât de mult se înfrumuseţa fericita cu acele două fapte, cu smerenia şi cu blândeţile, ca nimeni altul. De mânie şi de mărire nici urmă nu era într-însa; iar cum s-a suit şi la înălţimea celorlalte fapte bune, este arătat de aici, că putea să vadă vedenii cereşti cu ochiul cel curat al inimii. încă şi cu faceri de minuni a împodobit-o Dumnezeu. Căci odată, şezând şi îndeletnicindu-se întru gândire de Dumnezeu, a venit un om foarte bolnav la ochi şi o ruga, ca să se roage lui Dumnezeu pentru el. Iar ea, smerindu-se ca şi cum mângâia pe acela, i-a zis: „Şi eu asemenea pătimesc de durere de ochi; deci rabdă, că Dumnezeu îţi va ajuta". Iar el nu voia să se ducă, ci cu credinţă cerea tămăduire.

Atunci fericita, punând mâna pe ochii lui, a zis: „Domnul nostru Iisus Hristos, Cel ce a tămăduit pe cel orb din naştere, să-ţi dea, frate, tămăduire desăvârşită". Şi îndată omul acela s-a făcut sănătos desăvârşit de ochi. Şi a străbătut slava despre dânsa în toată partea aceea şi -mulţi bolnavi alergau la mănăstirea ei şi primeau sănătate cu rugăciunile ei cele primite de Dumnezeu. Şi cuvioasa a zidit lângă biserica Sfântului Ştefan încă alte trei biserici: una în numele Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, alta a Sfântului Ioan Mergătorul înainte şi a treia a Sfântului Ierarh Nicolae.

Iar mai mult decât pe celelalte biserici, a împodobit biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Pentru că toate cele de trebuinţă la zidire şi înfrumuseţare le avea de la iubitorii de Hristos, care aveau osârdie către dânsa. însă de vreme ce era slăvită şi cinstită de oameni şi supărată de cei ce mergeau la dânsa, de aceea se mâhnea foarte şi gândea unde s-ar putea ascunde.

Deci, luând cu sine două surori, pe Marina şi pe Evpraxia, a fugit în taină la Constantinopol şi acolo, într-o mănăstire de fecioare, a petrecut şapte ani. însă îi părea rău de iubita ei biserică, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe care o zidise în mănăstirea sa şi de multe ori zicea cu lacrimi: „De supărarea omenească şi de slava deşartă, sunt izgonită din biserica Stăpânei mele, Preacurata Fecioară Născătoare de Dumnezeu, şi şed aici străină". Dar nu s-a tăinuit cuvioasa nici acolo vieţuind; căci Dumnezeu, preamărind pe roaba Sa, a început a izgoni diavolii şi a tămădui boli. Şi aflând despre dânsa surorile ei din

Mănăstirea Eghinei şi mergând la dânsa, au rugat-o să meargă cu ele la mănăstirea sa. încă şi o vedenie dumnezeiască a îndemnat-o, să se întoarcă la locul său şi zicea iubitelor sale surori, Marina şi Evpraxia: „Este vremea să ne întoarcem la locul nostru, căci am văzut în vedenie biserica Preacuratei Maicii lui Dumnezeu deschisă şi poruncindu-ni-se nouă ca să intrăm într-însa".

Deci, sculându-se, s-a dus cu surorile din Constantinopol şi au ajuns la insula Eghinei şi la mănăstirea sa. Acolo, peste câteva zile, s-a îmbolnăvit greu şi şi-a cunoscut sfârşitul mai înainte cu douăsprezece zile. Căci a văzut doi bărbaţi în haine albe, venind către dânsa, dându-i o hârtie scrisă şi zicându-i: „Iată liberarea ta! Primeşte-o şi te veseleşte!"

După vedenia aceea, venindu-şi în sine, a cunoscut că era aproape de ieşirea sa din trup şi a petrecut douăsprezece zile în neîncetată cugetare de Dumnezeu şi în rugăciune. Iar hrană şi băutură în acele zile n-a gustat deloc. Iar surorilor celor ce şedeau lângă dânsa nu le zicea nimic mai mult, decât numai aceasta: „Cântaţi, surorile mele, cântaţi şi lăudaţi pe Dumnezeu totdeauna, ca să fie milostiv greşelilor noastre!" Şi sosind ziua a douăsprezecea, Cuvioasa Atanasia a zis către dânsele: „Ajutaţi-mi mie că am slăbit şi mergeţi în biserică de sfârşiţi Psaltirea; căci eu acum nu pot s-o sfârşesc, că mi-a slăbit puterea foarte mult". Iar ele, plângând, au zis: „Până la care psalm ai citit? De unde să o începem ca s-o sfârşim?" Iar ea a încetişor a răspuns: „Al nouăzecilea psalm îl am în gură şi acum nu pot mai mult". Şi mergând surorile în biserică, au sfârşit pe ceilalţi psalmi. Apoi ieşind, au căzut cu faţa înaintea patului ei şi plângere mare au făcut, cerând de la dânsa rugăciunile cele mai de pe urmă. Iar ea rugându-se pentru toate, pe Marina şi pe Evpraxia le-a cuprins cu cinstitele ei mâini, zicându-le: „Iubitele mele surori, iată în această zi ne despărţim, dar în veacul ce o să fie, iarăşi ne va uni Dumnezeu. Domnul nostru Iisus Hristos să vă dea pace, dragoste şi o minte, şi să vă umple de toate bunătăţile Sale".

Acestea şi altele zicând, faţa ei s-a luminat şi toţi cei ce veniseră la dânsa s-au umplut de spaimă şi de mirare. Şi se apropia ziua în care se prăznuieşte Adormirea Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu şi zicea fericita: „Vedeţi să nu rămână ceva din cele cuviincioase praznicului, ci şi cântarea bisericească cu bună rânduială să fie; săracilor, scăpătaţilor şi văduvelor să le faceţi ospăţ, după putere. Iar după dumnezeiasca Liturghie, să daţi pământului trupul meu cel sărac".

Aceasta zicând şi cuprinzând pe cele două surori mai sus amintite, s-a odihnit întru Domnul, adormind ca şi cu somn firesc, căci ca o vie şi-a închis ochii şi gura şi nu îi era trebuinţă ei întru aceea de obişnuita slujbă care se face la moarte. Iar surorile, căzând la sfântul ei trup, plângeau de sărăcia lor, zicând: „Unde te-ai dus acum, o, sfântă maica noastră, cea numită cu nemurire? Astfel, ne-ai lăsat sărmane, ducându-te din ochii noştri. Unde vom mai vedea după aceasta, faţa ta cea cu chip de înger? Unde vom auzi glasul tău care înveselea inimile noastre şi la lucruri bune ne învăţa? S-a stins lumina nădejdii noastre celei bune! Tu acum dormi, dar noi de întristare pentru tine murim! Nu te vom mai avea de acum împreună cu noi cântând, citind, rugându-te, vorbind şi lucrând, căci Domnul te-a ales şi te-a luat în veşnicele locaşuri, cele fără de moarte!" Aşa zicând şi mult plângând, au îngrijit trupul ei cel sfânt.

Cuvioasa Atanasia s-a sfârşit la 14 august, la Vecernia praznicului Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Iar la praznic, după dumnezeiasca slujbă, cu cinste a fost îngropată, cu nemângâiata tânguire a surorilor. Iar cea care se pusese după dânsa egumenă, ziua şi noaptea nu ieşea de la mormânt, plângând. Şi i s-a arătat în vis Sfânta Atanasia, zicând către dânsa: „Cu dinadinsul să ştii, că după săvârşirea celor patruzeci de zile de la adormirea mea, voi lua cele pregătite mie de Dumnezeu". Şi deşteptându-se egumena, nu se pricepea ce înseamnă vedenia aceea şi cuvântul zis de cuvioasa. Dar, sosind ziua cea de 40 de zile, au uitat surorile - precum adeseori se întâmplă -, ca să-i facă obişnuita pomenire, părându-le că după două zile se împlinesc cele 40 de zile. Şi în aceeaşi seară iarăşi s-a arătat sfânta, zicând egumenei: „Pentru ce n-aţi ţinut seama de cele 40 de zile şi n-aţi pregătit cele spre pomenire, nici spre dare la săraci, nici spre primirea de oaspeţi?" Şi deşteptându-se din somn, egumena a numărat zilele cu dinadinsul şi a cunoscut că aceea era seara zilei a 40-a, în care se cădea să cânte panahida.

Iar a doua zi, făcându-se pomenirea şi săvârşindu-se dumnezeiasca slujbă, două monahii începătoare a cetelor bisericeşti, cărora Dumnezeu le-a deschis ochii sufleteşti, au văzut o minunată vedenie în biserică:

Doi bărbaţi oarecare, foarte cinstiţi cu chipul, îmbrăcaţi în haine luminoase, au intrat în biserică, ducând între dânşii pe Cuvioasa Atanasia, pe care punând-o înaintea Sfântului Altar, au îmbrăcat-o cu porfiră împărătească, împodobită cu pietre scumpe şi cu mărgăritare de mult preţ şi i-au pus pe cap coroană împărătească, care avea cruce dinainte şi înapoi; i-au dat apoi şi un toiag de aur, la fel împodobit cu pietre scumpe; apoi, luând-o de mâini, au dus-o în Sfântul Altar prin uşile împărăteşti.

Se mai scrie despre dânsa şi aceasta, cum că, ducându-se către Domnul, a poruncit surorilor ca până la patruzeci de zile să pună masă săracilor. Dar ele numai până la a noua zi au făcut aceasta, iar după acele nouă zile au încetat. Şi li s-a arătat sfânta cu doi îngeri, zicându-le: „Pentru ce aţi călcat porunca mea? în ştire să vă fie vouă, că milosteniile cele ce se fac pentru suflet, până la 40 de zile, cum sunt saturarea flămânzilor şi rugăciunile preoţilor, milostivesc pe Dumnezeu şi chiar păcătoase fiind sufletele celor adormiţi, primesc iertarea păcatelor întru Domnul, iar de vor fi drepte, apoi aceia care fac pomenire, se îmbogăţesc cu împlinirea a tot binele".

Aceasta zicând sfânta şi-a înfipt în pământ toiagul şi s-a făcut nevăzută. Iar a doua zi sculându-se surorile au văzut toiagul ei înflorit şi au preamărit pe Dumnezeu a toate Făcătorul. Aceasta povesteşte prologul. Apoi săvârşindu-se anul după moartea Cuvioasei Atanasia şi pomenirea sfintei sosind, precum scrie Metafrast, au venit doi bărbaţi preoţi şi cu dânşii au adus o femeie muncită de multe duhuri rele. Acei preoţi, luând acoperământul mormântului şi măturând ţărâna pământului, au scos afară racla cu moaştele Cuvioasei Atanasia şi îndată necuratele duhuri au fugit din femeia aceea şi s-a făcut sănătoasă. Iar din raclă a ieşit o mare şi bună mireasmă şi au văzut picurând din raclă mir. Apoi, descoperind racla, au văzut pe Cuvioasa Anastasia ca şi când atunci adormise, având sprâncenele, buzele şi faţa luminate cu bună cuviinţă, mâinile strânse şi tot sfântul ei trup întreg, moale, fără cât de puţină stricăciune, şi izvorâtor de mir. Aceasta văzând-o toţi cei ce erau acolo, scoteau lacrimi de bucurie din ochi. Iar acei sfinţi preoţi, acoperind racla, au judecat să nu pună sfintele moaşte ale Cuvioasei Atanasia în pământ, ci la arătare, în biserică, şi au făcut astfel. După aceasta făcându-i o raclă nouă, într-însa au mutat cinstitele moaşte din cea veche.

După aceea au luat călugăriţele cea dintâi haină de păr a sfintei de pe moaşte, pregătindu-i alta nouă de mătase. Şi vrând să-i îmbrace moaştele cu haina cea de mătase, nu puteau, de vreme ce Sfânta Atanasia nu voia şi îşi ţinea mâinile pe piept tare, apărându-se ca şi cum era vie, nevrând haine de mătase şi chiar după moarte iubind sărăcia. Iar una din ceata călugăriţelor celor îmbunătăţite, fiind vas ales al Sfântului Duh şi-a plecat genunchii şi a început a se ruga către dânsa, ca şi către o vie, grăind: „Când vieţuiai între noi, ai avut în toate fără împotrivire ascultare, stăpâna noastră. Aşa şi acum binevoieşte a ne asculta şi cu această smerită haină, care ţi s-a adus, binevoieşte a te îmbrăca". Astfel, după ce s-a rugat fecioara aceea, Cuvioasa Atanasia, ca o vie, a ascultat şi o, minune! atunci ridicându-se, a şezut şi şi-a întins mâinile spre îmbrăcare, iar după ce s-a îmbrăcat, s-a culcat iarăşi în raclă.

Şi multe minuni se săvârşeau de la sfintele ei moaşte, căci se făceau tămăduiri de toate bolile şi diavolii se goneau din oameni cu sfintele ei rugăciuni. Ale cărei faceri de minuni nu ajunge vreme scriitorului a le scrie toate cu de-amănuntul, ca să nu se supere şi cei ce citesc, asemenea, şi cei ce ascultă. Ci cu această scurtă şi de folos povestire despre cuvioasa, să fim îndestulaţi.

Iar tu, o, fecioară doamnă, ceea ce eşti cinstită cu numele nemuririi, Atanasia, ceea ce eşti împreună vieţuitoare cu dumnezeieştii îngeri, care bine ai sărăcit pentru Hristos şi cu dumnezeieştile daruri te-ai îmbogăţit; totdeauna ai plâns şi mângâierea cea nesfârşită ai câştigat-o; cu blândeţe te-ai împodobit şi pământul celor blânzi ai moştenit; în foame şi în sete ţi-ai petrecut vremelnica viaţă şi saţiul îndulcirii celei veşnice l-ai aflat; milostivă către săraci ai fost şi de la Dumnezeu te-ai miluit. Tu, care pentru curăţia inimii tale, ai luat în tine lumina Sfântului Duh, şi având pace în sufletul tău, aceluiaşi Duh Sfânt te-ai făcut lăcaş şi ai fost vistierie a tuturor lucrurilor celor bune pe pământ, şi pentru aceasta luminii celei negrăite te-ai învrednicit în cer. Tu, ceea ce locuieşti cu adunările sfinţilor şi cu cetele drepţilor te sălăşluieşti, pomeneşte-ne şi pe noi, cei ce lăudăm viaţa ta cea îmbunătăţită şi cu duhovnicească bucurie cinstim pomenirea ta. Caută spre viaţa noastră cea învăluită de lumeştile valuri, ca, prin rugăciunile tale binevieţuind, de cursele diavoleşti să scăpăm şi împreună cu tine să ne învrednicim veşnicelor bunătăţi, cu

darul şi cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine slava, cinstea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Cuviosul Ioan de la Lavra cea Veche
(19 aprilie)

Lavra Veche se numea locaşul Cuviosului Hariton, care şi era aproape de Ierusalim în pustiul Palestinei, deoarece se zidise înaintea altor lavre de Sfântul Hariton, precum se scrie despre ea pe larg în viaţa lui. Deci, în acea veche lavră a lui Hariton s-a nevoit pustniceşte acest Cuvios Ioan, care, din tinereţe rănindu-se de dumnezeiasca dragoste, s-a lipit de Dumnezeu, după cele scrise: Iar mie a mă lipi de Dumnezeu bine este.

Şi trecând cu vederea plăcerile lumii deşarte şi mândria, şi înstrăinându-se de patrie, a luat crucea vieţii monahiceşti şi s-a dus în ţară străină, pentru Domnul, Cel ce a fost străin pe pământ, încât de la naşterea Sa şi până la moarte nu avea unde să-Şi plece capul. Şi ajungând la sfintele locuri ale Ierusalimului, închinându-se Cinstitei Cruci şi Mormântului lui Hristos Cel de viaţă primitor, a mers la lavra cea zisă mai sus, a Sfântului Hariton, şi s-a învrednicit într-însa de dregătoria preoţească, pentru viaţa lui îmbunătăţită, căci s-a arătat următor pustnicilor celor de demult, înfrânându-şi patimile cele trupeşti cu mare înfrânare, cu stările la rugăciune cele de toată noaptea, cu pomenirea morţii, cu nevoinţele cele de multe feluri, cu care şi-a subţiat trupul foarte, încât s-a făcut înger pământesc în trup.

Apoi, după viaţa cea îndelungată şi desăvârşită spre plăcerea lui Dumnezeu, s-a mutat către Domnul, dus fiind sufletul lui de mâinile sfinţilor îngeri cei fără de trup în locaşul ceresc cel neînvechit. El este numit de alţii "al peşterii celei vechi", în loc de "al lavrei celei vechi", deoarece lavra cea veche a Cuviosului Hariton a fost la început o peşteră tâlhărească, în care, Cuviosul Hariton fiind legat de nişte tâlhari, s-a dezlegat prin minune, fiindcă au murit deodată tâlharii aceia, bând nişte vin otrăvit de veninul unui şarpe. Iar după ce s-a dezlegat, a aflat în peşteră mult aur şi â făcut mai întâi o biserică în aceeaşi peşteră şi a adunat fraţii, iar după aceea a zidit mănăstirea deasupra peşterii. Iar de vreme ce Cuviosul Ioan a vieţuit în acea peşteră veche, slujind în biserică, de aceea a fost numit şi "al peşterii celei vechi".

Cuviosul Gheorghe Marturisitorul, Episcopul Antiohiei Pisidiei
(19 aprilie)

Cuviosul Părintele nostru Gheorghe, Mărturisitorul lui Hristos, a fost în anii luptătorilor de icoane. El, din tinereţe iubind pe Hristos, s-a tuns în chipul monahicesc şi pentru multele sale osteneli şi nevoinţe bisericeşti, s-a făcut sălăşluire şi casă a Sfântului Duh. Şi a fost pus episcop al Antiohiei Pisidiei, păscând bine turma încredinţată lui. Iar când eresul luptătorilor de icoane se întărise cu sporirea diavolului, şi când toţi episcopii, fiind chemaţi prin scrisoare împărătească, se sârguiau să se ducă la cetatea lui Constantin, s-a dus acolo şi acest arhiereu. Şi a stat cu vitejie pentru dreapta credinţă, zicând împăratului să se supună aşezămintelor bisericeşti şi soborniceşti ale Sfinţilor Părinţi, povăţuitorilor Ortodoxiei, urmând credinţei lor, iar la învăţături străine şi de multe feluri să nu se mute, după porunca Sfântului Apostol Pavel. Şi a fost silit ca şi el să se lepede de închinarea sfintelor icoane, dar nu s-a supus. De aceea a fost izgonit de la scaunul său şi, fiind în surghiun, s-a dus către Domnul.

Sfintii Mucenici Hristofor, Teona si Antonin
(19 aprilie)

Când Sfântul Marele Mucenic al lui Hristos, Gheorghe, a fost muncit, aceşti trei erau ostaşi ai împăratului Diocleţian, purtând suliţe în mâini. Şi văzând muncile ce se făceau Sfântului Gheorghe, şi-au lepădat armele şi brâiele cele ostăşeşti şi au stat înaintea împăratului, mărturisind pe Hristos. Pentru aceea, prin tirană poruncă, au fost legaţi cu lanţuri şi închişi în temniţă.

Iar a doua zi scoţându-i, i-au pus înaintea judecăţii păgânului împărat şi îi sileau să se lepede de Hristos. Şi neplecându-se tiranului şi având mintea afundată întru adevăratul Dumnezeu, îl preamăreau la arătare. Atunci spânzurându-i pe ei la munci, le-au strujit trupurile cu unghii de fier şi cu lumânări le-au ars coastele, iar la sfârşit, văzându-i neplecaţi, i-au aruncat în foc. Şi aşa s-au sfârşit sfinţii mucenici Hristofor, Teona şi Antonin prin pătimire pentru Hristos.

Cuviosul Trifon, Patriarhul Constantinopolului
(19 aprilie)

Roman, împăratul grecesc, socrul împăratului Constantin Porfirogenetul, a avut un fiu mai tânăr cu numele Teofilact, făgăduit din scutece la duhovniceasca randuială. Şi voia ca, după moartea patriarhului Ştefan, să-1 facă patriarh al Constantinopolului. Dar, de vreme ce tânărul era încă nevârstnic, având numai 16 ani, şi nu putea, după pravila bisericească, să se suie la o treaptă ca aceea, a fost ales până la o vreme Trifon monahul, spre păzirea şi îndreptarea patriarhiei, până ce Teofilact, fiul împăratului, va ajunge la anii cei cuviincioşi de primire a arhieriei. Şi a fost sfinţit Trifon monahul, rânduindu-se după trepte la arhierie şi a luat randuială patriarhiei bărbatul cel cu adevărat vrednic de o aşa randuială, cel desăvârşit în fapte bune şi care avea viaţă fără prihană. Iar după ce a ţinut patriarhia puţin mai mult de trei ani, a fost depărtat într-un chip ca acesta: Teofilact fiind de 20 de ani, Roman împăratul stăruia ca Trifon să lase locul patriarhiei fiului său. Dar fericitul Trifon nu voia să lase o randuială ca aceasta unui tânăr neiscusit, care avea trebuinţă de un bărbat desăvârşit cu anii şi cu înţelegerea, care să ştie bine dumnezeieştile cărţi şi să poată îndrepta cârmuirea bisericească cum se cade. Şi se mâhnea împăratul Roman, neştiind ce să facă, deoarece nici o pricină nu putea să afle asupra lui Trifon, cu care ar fi putut să-1 depărteze de la scaun. Căci Cuviosul Trifon era sfânt cu viaţa, fiind îndreptat din tinereţe spre fapte bune, nefiind într-însul nici o prihană.

Iar Teofan, episcopul Cezareei şi prieten al împăratului, fiind viclean, a zis către împăratul: „O, împărate, lasă acest lucru asupra mea şi voi face cu înlesnire după dorinţa voastră împărătească". Iar împăratul s-a bucurat mult de cuvântul lui Teofan şi 1-a rugat să se străduiască precum ştie. Atunci Teofan, venind la prea sfinţitul Patriarh Trifon, a vorbit cu dânsul bine, arătându-se a-i fi credincios şi prieten. însă îi grăia cu vicleşug astfel: „Stăpâne, mare este meşteşugirea împărătească împotriva ta, se cugetă multe asupra ta de către cei de un acelaşi gând. Toţi caută pricini cu care să te surpe de pe scaun, dar deşi se îngrijesc de aceasta cu multă osteneală, nimic nu sporesc, deoarece caută pricini asupra celui nevinovat. Şi numai una îţi găsesc, zicând că nu eşti cărturar şi nu ştii să scrii, şi pentru aceasta te judecă că eşti nevrednic de scaunul patriarhiei. Deci, este trebuinţă să-i ruşinezi desăvârşit întru aceasta şi să le astupi gura ca să tacă. Iar de mă vei asculta, să faci aceasta: înaintea a tot sinodul scrie pe o hârtie curată numele tău şi cinstea patriarhiei, şi o trimite împăratului, ca să se ruşineze cei ce te clevetesc, zicând că nu ştii să scrii, şi vor tăcea gurile cele mincinoase".

Iar fericitul Trifon, fiind fără răutate, n-a cunoscut vicleşugul lui Teofan, socotind că este bun sfatul lui. Şi adunându-se sinodul, patriarhul a grăit către toţi: „Cei ce voiesc, cu nedreptate să mă surpe de pe scaun, o, dumnezeieştilor împreună slujitori, se ostenesc în deşert, căutând împotriva mea oarecare pricini binecu-vântate. Eu nădăjduiesc spre Dumnezeul meu, că nimic de acest fel nu vor afla asupra mea, deşi mult s-ar osteni, ca să poată a mă înstrăina de la scaunul ce mi s-a încredinţat de Dumnezeu. Iar cea mai de pe urmă

clevetire ce au alcătuit asupra mea este aceasta, că au minţit cum că n-aş fi cărturar şi n-aş şti să scriu nicidecum. Deci, iată, înaintea feţei voastre scriu aceste litere, ca înştiinţându-se clevetitorii, să se umple de ruşine şi să înceteze a mă cleveti".

Zicând aceasta, fericitul a luat o hârtie curată şi, privindu-1 toţi, a scris aceasta: „Trifon, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscopul Constantinopolului, Roma cea nouă, şi patriarh a toată lumea". Scriind aceasta, a trimis-o la împărat prin mâinile unui mai sus-şezător. Iar împăratul, luând hârtia aceea, cu sfatul celui mai înainte pomenit Teofan, episcopul Cezareei, a poruncit ca altcineva pe aceeaşi hârtie să scrie astfel: „Eu, Trifon, mă dau în lături de la scaunul patriarhiei, nu pentru altă pricină, decât pentru aceea că mă ştiu nevrednic de o treaptă ca aceasta". Şi scriind aşa, împăratul a poruncit să citească hârtia aceea înaintea domnilor şi a boierilor şi înaintea a toate rânduielile. Şi, trimiţând pe cei de un gând ai săi, a dat jos cu sila din casele patriarhiei pe prea sfinţitul Patriarh Trifon şi a poruncit să-1 numească patriarh pe fiul său, Teofilact. Şi a fost tulburare mare în Biserică, pentru că mulţi din duhovniceasca rânduială ţineau la Trifon, nevoind pe Teofilact.

Iar fericitul Trifon, suferind cu răbdare acea izgonire nedreaptă, s-a dus la mănăstirea sa unde a slujit întâi şi, vieţuind doi ani şi cinci luni, s-a mutat la Domnul. Iar cinstitul lui trup s-a adus în biserica cea mare patriarhală şi s-a aşezat cu patriarhii, ca un adevărat patriarh. Atunci s-a adus pace Bisericii, pentru că după mutarea Sfântului Trifon, toţi s-au învoit cu patriarhia lui Teofilact şi spre împărtăşirea aceluia s-au înţeles. Iar pomenirea Sfântului Trifon au cinstit-o cu prăznuirea de peste ani, slăvind pe Dumnezeu.

Sfintii Mucenici Victor, Zotic, Zinon, Achindin si Severian (20 aprilie)

In vremea în care Diocleţian, răucredinciosul împărat, a pornit mare şi înfricoşată prigonire şi munci asupra creştinilor, atunci a fost prins şi Sfântul şi multpătimitorul Gheorghe. Şi muncit fiind tare, făcea după aceea minuni preaslăvite, pe care văzându-le, mulţi au crezut în Hristos. Şi îndată cei ce credeau, erau munciţi de mâinile păgânilor: unii în temniţă se trimiteau, alţii cu foc se ardeau, iar alţii cu sabia se tăiau, dintre care au fost şi aceşti sfinţi mucenici: Victor, Zotic, Zinon, Achindin şi Severian, care văzând pe Sfântul Gheorghe legat pe roata şi nicidecum vătămat, au crezut în Domnul nostru Iisus Hristos şi îndată cu sabia li s-au tăiat capetele.

Cuviosul Teodor Trihina (20 aprilie)

Cuviosul Părintele nostru Teodor, cel numit "Trihina", adică "Părosul", a fost născut şi crescut în cetatea Sfântului Constantin, fiind fiu de părinţi bogaţi. Şi lăsându-şi părinţii, bogăţia şi slava pentru Dumnezeu, s-a dus într-o mănăstire pustnicească şi s-a făcut monah. Şi avea o viaţă atât de aspră şi atât şi-a slăbit trupul, încât la faţă era asemenea unui mort, pentru că în toate nopţile se lupta cu gerul, stând la rugăciune, neacoperindu-şi capul niciodată. Şi purta numai o haină aspră de păr, de aceea s-a numit "păros". încă şi mănăstirea aceea pustnicească, în care cuviosul petrecea viaţă aspră, după aceea a luat numele de "Trihina", adică s-a numit "păroasă". Iar Sfântul Teodor a luat de la Dumnezeu putere asupra diavolilor şi, făcând multe minuni, s-a dus către Domnul. Şi nu numai în viaţa sa, ci şi după mutarea sa făcea minuni. Pentru că izvora din sfintele lui moaşte mir de tămăduire binemirositor, cu care se tămăduiau toate bolile şi se goneau diavolii, spre slava lui Hristos Dumnezeul nostru. Amin.

Cuviosul Anastasie, Egumenul Muntelui Sinai
(20 aprilie)

Purtătorul de Dumnezeu părintele nostru Anastasie, în ce chip a fost crescut din tinereţe în dreapta credinţă, se adevereşte din cuvintele lui, pe care le-a grăit despre sine astfel: „Cei ce au văzut pe Hristos în trup, îl socotesc că este prooroc; iar noi, deşi cu ochii cei trupeşti nu l-am văzut, însă îndată, încă din pruncie, L-am cunoscut că este Dumnezeu şi Stăpân Atotputernic şi Făcător al veacurilor, rază a slavei Tatălui, de la Care am învăţat a-L mărturisi. Iar Sfânta Lui Evanghelie cu atât de mare credinţă o ascultăm, ca şi cum pe Hristos însuşi L-am vedea grăind cu noi. Iar pe mărgăritarul cel fără de prihană al Preacuratului Său Trup primin-du-1, credem, că pe Hristos însuşi îl primim. Şi când vedem pe icoană închipuirea asemănării Lui celei dumnezeieşti, ca pe însuşi Acela ce priveşte spre noi din cer, îl cinstim, I ne închinăm şi către El cădem".

Prin aceste scurte cuvinte, Cuviosul Anastasie a arătat în ce chip din tinereţile sale, a învăţat a cunoaşte pe Hristos adevăratul Dumnezeu, a crede în El, a se teme cu frică curată, a-L iubi din toată inima şi a-L cinsti în sfintele icoane cu închinăciunea cuvenită lui Dumnezeu. Iar după ce a sosit la vârsta desăvârşită, a lăsat lumea şi cele din lume şi, luând crucea, după porunca Sfintei Evanghelii, a urmat cu osârdie lui Hristos; pentru că, intrând într-o mănăstire, s-a făcut monah.

Insă, dorind să se povăţuiască la cele mai mari nevoinţe şi bărbaţilor celor desăvârşiţi să le urmeze în toată fapta bună, s-a dus la Ierusalim, unde, închinându-se cinstitelor şi sfintelor locuri, a mers la muntele Sinai. Acolo, găsind pe mulţi sfinţi bărbaţi sporiţi în faptele bune monahiceşti, a rămas la ei, supunându-se lor şi slujindu-le cu osârdie, ţinând în acea vreme egumenia muntelui Sinai Cuviosul Părintele nostru Ioan Scărarul. Iar pentru smerita lui cugetare, a luat de la Dumnezeu darul cunoştinţei celei duhovniceşti; şi al înţelepciunii celei mari şi a alcătuit cuvinte multe, folositoare de suflet, şi a scris vieţile unor sfinţi părinţi, învrednicindu-se de rânduiala preoţească.

Apoi, după Sfântul Ioan Scărarul şi după Gheorghe, fratele lui, Anastasie a fost numit egumen al muntelui Sinai. Şi se lupta cii ereticii, care se numeau "acefali", adică "fără capete", scriind mult despre ei. Şi certându-se cu ei, îi mustra, îi biruia şi-i ruşina. Iar acel eres fusese început în Alexandria, pe vremea împărăţiei lui Zenon, de învrăjbitorii şi împotrivitorii Sinodului al patrulea a toată lumea, al Sfinţilor Părinţi, care a fost în Calcedon, şi când acel eres se începea, era în Alexandria un patriarh mincinos, Petru ereticul, care se numea Mogos. Cu acel eres al "acefaliţilor" s-a unit Sevir, care se numea "fără de cap", din pricina eresurilor celor "fără de cap", şi care, în vremea împărăţiei lui Anastasie, a răpit scaunul patriarhal al Antiohiei.

Deci, pe acei eretici "fără de capete" biruindu-i Cuviosul Anastasie în zilele sale din dumnezeieştile cărţi, se lupta cu ei nu numai în muntele Sinai, ci şi în toată Siria, în Arabia şi în Egipt; pe de o parte, prin scrisorile sale, iar pe de alta, străbătând singur pretutindeni, dezrădăcinând acel eres, gonindu-1 şi întărind în dreapta credinţă Biserica lui Hristos. Şi plăcând lui Dumnezeu mai mult decât alţi părinţi, s-a dus la adânci bătrâneţi către Domnul. Iar sfârşitul lui a fost pe vremea împărăţiei lui Iraclie.

Fericitul Anastasie Sinaitul, Patriarhul Antiohiei
(20 aprilie)

In al 35-lea an al împărăţiei lui Iustinian cel Mare, săvârşin-du-se patriarhul Antiohiei, Domnin cel mai tânăr, a venit după dânsul Anastasie, cel cu numele de "Sinait", ca unul ce a fost luat de la muntele Sinai la arhierie. în acea vreme s-a ivit în Biserică o nedreaptă credinţă despre dumnezeiescul Trup al lui Hristos, ca şi cum în vremea petrecerii Sale cu oamenii, mai înainte de patima cea de voie, acesta ar fi fost nestricăcios, nesupunându-Se trebuinţelor fireşti ce vin din nevoile firii, şi ca şi cum Domnul nostru Iisus Hristos, cu chipul cu care primea hrană şi băutură mai înainte de patima şi învierea Sa, cu acelaşi chip

mânca şi după înviere, când S-a arătat Apostolilor Săi. Şi acea socotinţă rău credincioasă s-a început în Constantinopol, şi s-a scris despre ea mai pe larg în viaţa Sfântului Eutihie, Patriarhul Constantinopolului, în şase aprilie.

Şi împăratul Iustinian se lipise de acea socotinţă şi voia să o pună între dogmele credinţei, fiind amăgit de eretici până a înţeles adevărul. Şi a fost tulburare în Biserică, căci şi preasfinţitul Eutihie pentru aceea a fost izgonit de la scaunul său, de vreme ce se împotrivea eresului aceluia şi mulţi aveau să se amăgească cu acea nedreaptă socotinţă, dacă n-ar fi căutat la preasfinţitul Anastasie Sinaitul, Patriarhul Antiohiei, cum socoteşte adevărul. Pentru că Atanasie era bărbat foarte iscusit în dumnezeiasca Scriptură, tare în dogmele credinţei celei drepte şi sfânt cu viaţa. Pe acela, ca pe un stâlp nemişcat, încercau ereticii să-1 înduplece spre socotinţa lor cu multe meşteşugiri, nădăjduind că dacă pe acela l-ar îndupleca, cu înlesnire vor trage toate părţile acelea la un gând cu dânşii. Şi-1 îndemnau asupra lui şi pe împăratul, însă nimic n-au reuşit.

Căci fericitul Anastasie a scris împăratului cu îndrăzneală, vădindu-1 pentru acea rătăcire. Apoi a scris şi în toate părţile Siriei, la toată rânduiala duhovnicească şi monahicească, învăţând pe toţi să se ferească de eresurile acelea. Iar în Antiohia, învăţând în toate zilele în biserică, propovăduia acest cuvânt al Apostolului Pavel: Dacă cineva ar propovădui vouă mai mult decât ceea ce aţi primit, chiar şi înger în cer de ar fi, anatema să fie.

Deci s-a mâniat împăratul Iustinian asupra preasfinţitului Patriarh Anastasie şi voia să-1 izgonească de pe scaun, precum şi pe Eutihie al Constantinopolului. însă a sosit sfârşitul împăratului. Iar când era să moară împăratul, s-a pocăit de eresul acela şi a scris aşezământ ca preasfinţitul Eutihie Patriarhul să se întoarcă din exil la scaunul său. Şi a murit în pocăinţă Iustinian şi cu dreptcredincioşii împăraţi s-a numărat. Apoi s-a făcut pace Bisericii. Iar după el a luat împărăţia Iustin cel Tânăr, nepotul lui, care prin îndemnarea oamenilor celor învrăjbitori, a izgonit fără de vină de pe scaunul Antiohiei pe arhiereul lui Dumnezeu, Anastasie Sinaitul, nu pentru dreapta credinţă, ci pentru alte pricini nedrepte, zicând, mai întâi, că nu cruţă visteria bisericească, ci o cheltuieşte în deşert. Al doilea, cum că ar fi grăit de rău pe împăratul. Căci s-a zis despre dânsul că, întrebându-1 odată cineva pentru ce nu cruţă visteria bisericească el ar fi răspuns: „Ca să nu fie luată de Iustin, pierzătorul a toată lumea". Şi încă sunt unii care zic şi aceasta, că atunci când Anastasie s-a ridicat la scaunul Antiohiei, Iustin fiind la împăratul Iustinian, unchiul său, cu boieria de curopalat, a poftit de la Anastasie un dar de aur, dar Anastasie nu i-a dat nimic, zicându-i că este nedrept lucru să dea aur pentru vreo rânduială duhovnicească, care nu cu aur se vinde, ci se dă prin darul Duhului Sfânt. Din acea vreme Iustin s-a mâniat asupra lui Anastasie şi, luând el împărăţia după unchiul său, căuta pricini asupra nevinovatului arhiereu Anastasie şi, aflând lucruri mincinoase, 1-a izgonit de pe scaun.

După izgonirea lui Anastasie, a orânduit chiar şi fără voie, la patriarhia Antiohiei, pe fericitul Grigorie, egumenul lavrei Fara-nului, bărbat asemenea împodobit cu cuvântul, cu viaţa şi cu dreapta credinţă, care este pomenit şi lăudat în Limonar de prea sfinţitul Sofronie, Patriarhul Ierusalimului. Şi acest Grigorie ducându-se din viaţă, iarăşi fericitul Anastasie Sinaitul s-a întors la scaunul Antiohiei, după 23 de ani de izgonire, pe vremea împărăţiei lui Mavrichie.

In vremea aceea era papă în Roma Sfântul Mare Grigorie, care se numea Dialog sau Grăitor. Acel sfânt petrecea cu fericitul Anastasie în mare dragoste duhovnicească şi scriau unul către altul, pentru că după ce a auzit Sfântul Papă Grigorie, că s-a întors Anastasie Patriarhul la scaunul său, îndată a trimis la dânsul, bucurându-se de întoarcerea lui. Şi spunea în acea scrisoare astfel: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace, între oameni bună voire; căci râul cel mare, care odată lăsase uscate pietrele Antiohiei, acum iarăşi s-a întors la a sa matcă şi văile ce se află pe lângă dânsul le adapă".

Şi iarăşi într-altă scrisoare zice: „Mă înştiinţezi, preasfinţia ta, preaiubitule, că de ar fi fost cu putinţă, ai fi voit fără hârtie şi fără trestie să vorbeşti cu mine, şi pătimeşti de durere, că depărtarea cea mare a Răsăritului de Apus ne opreşte pe noi. însă adevărul zic, că şi în hârtie îmi vorbeşte gândul vostru, că în cuvintele preasfinţiei tale este arătată dragostea voastră către noi şi nu suntem despărţiţi cu locurile, noi cei ce cu darul Atotputernicului Dumnezeu suntem uniţi prin legătura dragostei. Deci, pentru ce căutaţi să

luaţi aripile porumbiţei celei aurite, de vreme ce acum le aveţi? Că aripi sunt dragostea cea către Dumnezeu şi către aproapele. Cu acelea zboară Sfânta Biserică, cu acelea pe toate cele pământeşti le covârşeşte; deci acele aripi de nu le-ai fi avut preasfinţia ta, n-ai fi zburat la mine cu atât de mare dragoste prin scrisoare. Ci vă rog pe voi, rugaţi-vă pentru mine, neputinciosul, ca Domnul, scoţându-mă dintr-atâtea de multe învăluiri şi primejdii de la longobarzii cei ce au năvălit asupra Romei, mai degrabă să mă treacă la limanul odihnei celei veşnice. Cu mulţumire am luat binecuvântările voastre cele îndurate, pe care mie, omule al lui Dumnezeu, fiind sărac cu duhul, mi le-ai trimis, zicând: «Ce are să dea săracul, decât numai cele ce sunt ale săracului?» Dar de nu v-aţi fi făcut săraci cu duhul pe voi singuri, binecuvântările voastre n-ar fi fost atât de îndurate. Atotputernicul Dumnezeu cu al Său acoperământ să vă acopere de tot răul. Şi de vreme ce viaţa voastră este de foarte mare trebuinţă la toţi cei buni, deci după îndelungate vremi, să vă mute pe voi Domnul la veşnicele bucurii ale cereştii moşteniri".

Dintr-o scrisoare ca aceasta a Sfântului Grigorie, Papă al Romei, către fericitul Anastasie, Patriarhul Antiohiei, se vede dragostea amândurora cea întru Duhul Sfânt şi se mărturiseşte sfinţenia cea aleasă a Sfântului bărbat Anastasie. Şi vieţuind Sfântul Anastasie încă şase ani după întoarcerea sa la scaun, s-a mutat către Domnul în al 14-lea an al împărăţiei lui Mavrichie. După acest preasfinţit Anastasie Sinaitul, a venit la patriarhie alt Anastasie, însă fără denumirea de Sinait, şi a fost ucis de evrei în timpul împărăţiei lui Foca tiranul, şi ca un mucenic al lui Hristos a fost cinstit de credincioşi.

Sfantul Sfintit Grigorie, Patriarhul Antiohiei
(20 aprilie)

Acest Cuvios Părinte Grigorie a fost egumen în mănăstirea ce se numea Faran, care era în muntele Sinai şi Rait. Iar la patriarhie a fost mai înainte însemnat de la Dumnezeu, precum se scrie în Limonariul preasfinţitului Sofronie, patriarhul Ierusalimului:

Ava Gheorghe armeanul, ucenicul lui Ava Serghie, ne-a spus, zicând: „Mult m-a silit Ava Grigorie, care era egumen al lavrei Faranului, ca să-1 duc la Ava Serghie, şi am mers cu dânsul la stareţ într-acea vreme când petrecea în pustie lângă Marea Moartă. Şi văzându-1 pe el stareţul, 1-a sărutat şi 1-a primit cu foarte mare dragoste. Şi, aducând apă, i-a spălat picioarele şi toată ziua a vorbit cu dânsul pentru folosul sufletului, iar a doua zi 1-a liberat. Iar după ce s-a dus Ava Grigorie de la Ava Serghie, am zis către stareţ:

«Ştii, părinte, că m-am smintit, căci pe mulţi episcopi, presbiteri şi alţi părinţi am adus la tine şi la niciunul dintre aceia nu ai spălat picioarele, fără numai lui Ava Grigorie». Şi mi-a răspuns mie stareţul: «Nu ştiu cine este Grigorie; dar ştiu că pe patriarh l-am primit în peştera mea, pentru că l-am văzut purtând omofor şi ţinând Sfânta Evanghelie în mâini»".

Acestea le-a zis Ava Serghie cu proorocesc duh despre Ava Grigorie, căci după cinci ani, prin judecăţile lui Dumnezeu, a fost ales patriarh în cetatea lui Dumnezeu, Antiohia. Iar oarecare stareţi ziceau despre Ava Grigorie, patriarhul cetăţii lui Dumnezeu, cum că avea mai ales aceste fapte bune: milostenia, nepomenirea de rău, lacrimile, ba încă mai avea şi milostivire mare spre cei ce greşeau şi multe alte fapte bune. O mărturie despre aceasta dă despre dânsul preasfînţitul Sofronie, patriarhul Ierusalimului, zicând:

„Deci vrednic este un bărbat ca acesta, fericitul Grigorie, patriarhul Antiohiei, a fi pomenit între cei sfinţi şi cuvioşi, căci şi la patriarhie fără voie a fost luat şi sfântă viaţă a petrecut în Iisuş Hristos Domnul nostru, Căruia se cuvine slava în veci". Amin.

Sfantul Ierarh Teotim I "Scitul", Episcop al Tomisului (secolele IV-V) (20 aprilie)

Fericitul episcop Teotim I era de neam daco-roman, autohton din Dacia-Pontică. El este considerat cel dintâi dascăl şi părinte duhovnicesc al sfinţilor Ioan Cassian şi Gherman, cu care era contemporan, format în tinereţe în aceeaşi mănăstire din "hotarele Cassienilor şi ale peşterilor". Această mănăstire, care a dat călugări cărturari şi sporiţi în fapte bune, era o adevărată vatră monahală de sfinţenie, de trăire şi de profundă teologie din eparhia Tomisului, confirmată de înaltul nivel spiritual, teologic şi literar la care au ajuns cei trei sfinţi daco-romani contemporani, Ioan Cassian, Gherman şi Teotim I, supranumit de istoricii paleocreştini "Scitul" şi "Filosoful".

Acest episcop urcă pe scaunul eparhiei Tomisului, pe la anii 385-390, după mutarea din viaţă a episcopului Gherontie. Ca episcop al Tomisului este amintit pentru prima dată în anul 392, de fericitul Ieronim (t 420), în celebra sa lucrare: De viris illustribus (Despre bărbaţi iluştri), care spune că era păstor strălucit, cu mare dragoste de Dumnezeu şi de oameni, teolog învăţat şi scriitor talentat şi neobosit. El afirmă că „a scris scurte tratate (cărţi) sub formă de dialoguri, în stilul vechii elocinţe", ceea ce dovedeşte vasta sa cultură în retorica şi filosofia antică, greacă şi latină. Apoi, fericitul Ieronim încheie cu aceste cuvinte despre Teotim: „Aud că scrie şi alte lucrări".

Unele fragmente din scrierile Sfântului Teotim se păstrează în lucrarea Sfântului Ioan Damaschin (t 749) "Paralele sfinte", din care reiese că „a scris omilii la unele texte Evanghelice". Istoricul Sozomen scrie despre el că era "scit" (daco-roman) de neam, că "traiul îi era modest" şi că era un taumaturg (vindecător de boli). Iar Socrate, alt istoric paleocreştin, spune că fericitul episcop Teotim I „era cunoscut de toţi - împăraţi, episcopi, călugări, credincioşi şi barbari (adică păgâni) -, pentru evlavia şi corectitudinea vieţii sale". Prin scrierile sale patristice, Sfântul Teotim este considerat „creatorul Filocaliei româneşti". în gândirea sa a fost, desigur, influenţat de Sfântul Ioan Gură de Aur şi de părinţii capadocieni. Sfântul Teotim vorbeşte foarte frumos despre liniştea minţii şi a inimii.

Sub păstoria Sfântului Teotim mănăstirile şi sihăstriile din Dobrogea secolului IV, renumite prin asceză şi isihie (linişte), au trăit o epocă de aur, devenind în secolele V-VI cunoscute în întreg imperiul prin vestiţii "călugări sciţi", răspândiţi atât la nord de Dunăre până în Carpaţi, cât şi la sud până la Ierusalim, Constantinopol, Roma şi Africa. Bazilicile înălţate de el, ale căror ruine şi astăzi se văd, erau mari şi frumos ornamentate cu mozaicuri, ceea ce dovedeşte numărul impresionant de credincioşi, precum şi frumuseţea cultului şi arhitecturii secolelor IV-V.

Ca misionar, Sfântul Teotim I era tot atât de râvnitor pentru Hristos ca şi înaintaşii săi. El avea mult de suferit din partea "barbarilor" migratori, pe care reuşea să-i îmblânzească cu greu prin daruri, prin rugăciuni şi prin sfinţenia vieţii sale. Din această pricină păgânii îl numeau "zeul romanilor".

Sfântul Teotim "Scitul" era binecunoscut împăratului Arcadie şi mai ales Sfântului Ioan Gură de Aur, căruia îi era prieten devotat. In anul 399, marele patriarh i-a trimis fericitului Teotim călugă/i misionari „pentru nomazii sciţi de la Istm", adică pentru huni. în anul 400, Sfântul Teotim ia parte la un sinod local în Constantinopol, convocat de Sfântul Ioan Gură de Aur, împotriva învăţăturii eretice a episcopului Antonin al Efesului. în anul 403, Sfântul Teotim era din nou în Constantinopol şi lua apărarea marelui patriarh şi dascăl a toată lumea, Sfântul Ioan Gură de Aur, împotriva acuzaţiilor aduse de Sfântul Epifanie al Ciprului, dovedind prin aceasta adânca legătură duhovnicească dintre sfântul episcop străromân Teotim şi Sfântul Ioan Gură de Aur. Pe la sfârşitul primului deceniu al secolului V, Sfântul episcop Teotim s-a strămutat cu pace din viaţa aceasta, la cereştile locaşuri. Pentru viaţa sa curată, pentru opera sa misionară şi pentru credinţa sa dreaptă cu care a mărturisit pe Hristos, Biserica Ortodoxă l:a trecut în rândul sfinţilor şi pomenirea lui se face la 20 aprilie. în "Acta Sanctorum" se spun următoarele despre Sfântul Teotim I: „La Tomis, în Scithia, se face pomenirea Sfântului Teotim (Theotimos) episcopul, pe care l-au cinstit chiar barbarii necredincioşi, pentru sfinţenia şi minunile lui".

Cuviosul Atanasie, intemeietorul Manastirii Schimbarea la Fata de la Meteora, si cuviosul Ioasaf
(20 aprilie)

Cuviosul părintele nostru Atanasie s-a născut pe la anul 1302 în Noul Patras al Ipatiei din părinţi nobili, dar a rămas orfan de mic. El a fost crescut de un unchi şi a arătat mare râvnă pentru învăţătură. Deşi nu avea bani să plătească profesori vestiţi, stătea să asculte la ferestrele acestora, încât i-a făcut pe ei să-1 primească fără plată la învăţătură. Descoperind apoi adevărata filozofie în Sfântul Munte, a vrut să se facă călugăr, dar fiind prea tânăr, nu a fost primit. A mers aşadar în Constantinopol, unde i-a cunoscut pe Sfântul Grigorie Sinaitul şi pe Sfântul Isidor, viitorul patriarh, care i-au lăudat râvna. Fugind însă de slava deşartă, s-a dus din nou la Muntele Athos, unde s-a călugărit la vârsta de 30 de ani. Apoi, neputând să se liniştească din pricina năvălirii piraţilor turci, a trebuit să plece în Tesalia, într-un ţinut sălbatic, cu stânci foarte mari, făcute parcă pentru pustnicie. Acolo a întemeiat vestita mănăstire a Schimbării la Faţă, pe o stâncă uriaşă cu numele Meteora, care le întrecea pe celelalte în înălţime. Apoi a pus rânduiala mănăstirilor cu viaţă de obşte de la Sfântul Munte şi a strâns în jurul lui mulţi ucenici, chiar şi de la Athos. Deci dobândind darul înainte-vederii şi al profeţiei, a călăuzit multe suflete spre mântuire şi s-a mutat la Domnul în anul 1380.

Urmaşul lui a fost Sfântul Ioasaf, care era prinţ din dinastia sârbească Nemania. Acesta, când i-a venit rândul să împărătească, a lăsat lumea şi a fost îmbrăcat de Sfântul Atanasie în haina călugărească, urmându-1 mai apoi la cârmuirea mănăstirii sale.

Sfantul Ianuarie Episcopul si cei impreuna cu dansul
(21 aprilie)

Diocleţian şi Maximian, păgânii împăraţi, mâniindu-se asupra creştinilor, Ianuarie episcopul a fost prins şi dus înaintea ighemo-nului Campaniei, Timotei. Acesta, silindu-1 în multe feluri spre închinarea la idoli, cu îmbunări amăgindu-1 şi cu îngroziri înfri-coşându-1, după ce 1-a văzut neclintit în credinţa creştină, rămânând ca un stâlp, a poruncit să-1 arunce spre ardere, într-un cuptor încins. Şi a fost sfântul nevătămat, ca altădată cei trei tineri în cuptorul Babilonului. Căci îngerul lui Dumnezeu pogorându-se la dânsul, puterea focului în răcoreală a prefăcut-o, iar sfântul dănţuind şi cântând în mijlocul focului, slăvea pe Dumnezeu. După ce a ieşit din cuptor, au văzut toţi, că nici de hainele lui nu s-a atins focul şi se mirau foarte tare.

Iar ighemonului părându-i-se că episcopul creştinilor s-a păzit întreg de foc cu puterea vrăjilor, de mai mare mânie s-a umplut şi a poruncit ca atât de mult să-1 întindă pe mucenic, încât să se dezlege încheieturile din alcătuirile lor, şi aşa întins să-1 bată fără milă. Aceasta făcându-se, atât de mult l-au bătut, până ce tot trupul lui s-a sfărâmat, încât se vedeau oasele goale şi pământul s-a umplut de sânge. La o înfricoşătoare privelişte ca aceasta au mers şi doi clerici: Faust diaconul şi Desiderie citeţul, şi stăteau în mulţime, privind la pătimirea sfântului episcop.

Şi păgânii i-au cunoscut că sunt creştini, deoarece pe de o parte aceia se bucurau cu duhul de vitejeasca lui răbdare, iar pe de alta plângeau pentru chinurile cele cumplite ce i se dădeau, căci şi vinele sfântului se vedeau curmate. Deci, păgânii i-au prins pe amândoi, pe Faust şi pe Desiderie şi, legându-i împreună cu Sfântul Mucenic Ianuarie episcopul, i-au dus după ighemon în cetatea Pu-tioli; şi acolo i-au aruncat în temniţă. Şi erau închişi pentru Hristos în temniţa aceea Proclu şi Sosie, diaconii cetăţii Putioli, şi doi oameni simpli, Eutihie şi Acution, osândiţi spre mâncarea fiarelor.

Apoi, în ziua următoare au fost scoşi toţi la privelişte, împreună cu episcopul, şi au fost daţi la fiare. Iar Dumnezeu, Care se preamăreşte în sfinţii Săi, a astupat gurile fiarelor la acea privelişte, ca altădată în groapa în care a fost aruncat Daniil, încât nici una din fiare nu s-a atins de vreun mucenic, ci toate,

schimbându-şi cruzimea cea firească în blândeţe de oaie, au mers şi au căzut la picioarele sfântului episcop. O minune ca aceea mai presus de fire, i-a adus pe toţi cei ce priveau în mirare şi spaimă.

Insă ighemonul, socotind şi această dumnezeiască putere ca vrăjire creştinească, gândea cum să dea pierzării desăvârşite pe arhiereul lui Dumnezeu şi pe cei împreună cu el. Astfel, tulburân-du-se cu mintea, deodată a orbit şi cu ochii cei trupeşti, orb fiind de demult cu ochii cei sufleteşti, şi căuta un povăţuitor, pipăind pereţii. Iar după ce arhiereul şi mucenicul lui Hristos, Ianuarie, fiind fără răutate, s-a rugat pentru acel vrăjmaş al său, pentru ighemonul Timotei, acela îndată a văzut trupeşte, dar nu şi sufleteşte. Iar oamenii care priveau spre toate acele minuni, au crezut în Hristos, fiind la număr cam cinci mii. însă nemulţumitorul şi împietritul la inimă ighemon, care din orbire se luminase cu rugăciunile mucenicului, nu numai că n-a cunoscut adevărul, ci mai mult a înnebunit. Şi în loc să aducă laudă adevăratului Dumnezeu, lui Hristos, Domnul nostru, el îl hulea; iar pentru întoarcerea către El a poporului cel atât de numeros, îndrăcindu-se de mânie, a poruncit ca să taie cu sabia pe sfinţii mucenici.

Şi astfel, arhiereul lui Dumnezeu Ianuarie, sfinţitul mucenic, cu ai săi împreună pătimitori: Faust, Proclu şi Sosie diaconii, Desi-derie citeţul, Eutihie şi Acution, au luat cunună mucenicească, fiind ucişi cu sabia, afară din cetatea Putioli. Iar trupurile sfinţilor le-au adunat câte unul cetăţile cele dimprejur, străduindu-se fiecare cetate, ca să aibă pe mijlocitorul său către Dumnezeu. Trupul Sfinţitului Mucenic Ianuarie l-au luat napolitanii şi, ducându-1 cu cinste în cetate^ l-au pus în biserica lor.

In acea vreme, când au luat trupul sfântului din cetatea Putioli, sângele lui care se închegase acolo, adunându-1 de pe pământ, l-au pus într-un vas de sticlă şi-1 aveau în pază. Iar dacă îl puneau lângă capul mucenicului, îndată acel sânge închegat se topea şi fierbea ca din nou vărsat. încă se făceau şi minuni de multe feluri în cetatea Neapoli, cu rugăciunile Sfântului Mucenic Ianuarie. Iar mai ales acolo se slăvea această minune care s-a făcut, când muntele ce se numea Vezuviu a dat dinlăuntrul său, din sânul pământului, o văpaie mare de foc, încât nu numai cetăţilor celorAde aproape, ci şi celor de departe, mare frică şi cutremur le-a adus. în acea înfricoşată vreme, alergând popoarele la mormântul Sfântului Mucenic Ianuarie şi cu lacrimi strigând către el şi cerând ajutor, îndată, cu rugăciunile lui, s-a ascuns acea văpaie de foc în muntele acela şi a încetat frica. Astfel nu s-a făcut vătămare nici cetăţilor de departe, nici celor de aproape.

Şi altă preaslăvită minune s-a făcut asupra unui prunc mort. 0 femeie văduvă, cu numele Maximila, avea un fiu abia născut şi ace-la murind, ea plângea fără mângâiere. Iar după ce şi-a venit puţin în sine din tânguire, a privit spre biserică şi a văzut deasupra uşii bisericii o scândurică, ce avea pe sine închipuirea Sfântului Episcop Ianuarie. Şi şi-a adus aminte de minunea care s-a făcut odată în Legea Veche, cum Sfântul prooroc Elisei a înviat pe fiul şunamitencei.

Deci, pornindu-se cu mare nădejde femeia aceea spre Dumnezeu şi spre plăcutul Lui, a făcut după asemănarea aceea. A luat icoana Sfântului Mucenic Ianuarie şi a pus-o deasupra pruncului său mort, cu ochii spre ochi, gura către gură şi pe cealaltă asemănare a trupului celui închipuit, către trupul celui mort. Apoi, cu suspine şi cu lacrimi fierbinţi s-a rugat, zicând: „Robule al lui Dumnezeu, miluieşte-mă şi-mi potoleşte mâhnirea mea, înviind pe fiul meu, că unul născut îmi este". Astfel rugându-se ea, îndată a înviat pruncul şi s-a sculat sănătos. Şi toţi cei ce se adunaseră la îngroparea aceluia, văzând o minune preaslăvită ca aceea, s-au minunat, au preamărit şi au mulţumit lui Dumnezeu, Care face minunate lucruri prin sfinţii Săi. Iar pe Sfântul Mucenic Ianuarie, ca pe un grabnic ajutător, cu laude l-au mărit. Cu ale cărui sfinte rugăciuni, să arate şi spre noi Domnul mila Sa în veci. Amin.

Sfantul Mucenic Teodor si cei impreuna cu dansul
(21 aprilie)

Pe vremea împărăţiei lui Antonin, stăpânind Teodot ighemonul în Perga Pamfiliei, alegea la rânduiala ostăşească pe tinerii cei mai frumoşi şi tari cu trupul, spre slujirea împărătească. Deci, împreună cu tinerii cei de neam bun, a luat şi pe acest fericit Teodor, frumos la vedere şi l-au dus la ighemonul Teodot, iar ighemonul a pus pe el, ca şi pe ceilalţi tineri, semnul ostăşesc. Dar Sfântul Teodor a aruncat îndată semnul acela de la sine, zicând: „Eu sunt însemnat din pântecele maicii mele, cu împăratul cel ceresc, cu Domnul nostru Iisus Hristos, şi nu voiesc să fiu ostaş la alt împărat!" Şi 1-a întrebat ighemonul: „Cărui împărat te-ai făcut ostaş?" Sfântul a răspuns: „M-am făcut ostaş Aceluia, Care a făcut cerul şi pământul". Şi îndată ighemonul cunoscând că este creştin, a zis: „Oare nu vei aduce jertfe zeilor noştri?" Sfântul a răspuns: „Eu n-am adus jertfă niciodată necuraţilor diavoli". Deci ighemonul a poruncit să-1 bată. Şi bătându-1 foarte, iarăşi l-au pus înainte la întrebare şi i-a zis: „Acum oare te-ai plecat, ne vei răspunde mai cu blândeţe şi te vei închina zeilor?"

Sfântul răspunse: „De ai fi cunoscut pe Dumnezeul cel ce te-a făcut pe tine, însuţi ai fi voit să te închini Lui". Atunci ighemonul a poruncit să aprindă un foc, să aducă o tigaie mare de fier, să topească smoală multă, pucioasă şi ceară, apoi să-1 pună pe mucenic pe tigaie şi să toarne peste el cele topite. Şi făcându-se aceasta, deodată Dumnezeu a făcut o minune preaslăvită, pentru că, ridi-cându-se un vuiet mare şi făcându-se cutremur, a crăpat pământul în acel loc, unde se afla focul şi tigaia, şi a izvorât multă apă din crăpătura pământului, care a stins focul de la tigaie, iar sfântul mucenic a rămas cu totul sănătos. Şi a zis către ighemon: „Iată,. vezi, că acest lucru nu este al puterii mele, ci al lui Hristos Dumnezeul meu, Căruia îi slujesc. Iar tu, de voieşti să cunoşti puterea zeilor tăi, aprinde focul şi arde iarăşi tigaia, apoi porunceşte să întindă pe ea pe unul din ostaşii tăi, în numele zeilor tăi, şi atunci vei vedea puterea lor şi vei cunoaşte tăria cea mare şi în toate a Dumnezeului meu".

Auzind aceea ostaşii care stăteau de faţă, au zis către ighemon: „Nu, domnule, să nu ne faci aceasta, ci slujitorului zeilor să-i faci aşa. Pentru că tot aşa va asculta tigaia pe el, ca şi pe Teodor, şi nu-1 va arde". Atunci ighemonul a poruncit să cheme îndată pe un slujitor şi 1-a întrebat: „Cum îţi este numele?" El răspunse: „Dioscor îmi este numele". Ighemonul zise către dânsul: „Cu ce fel de vrăji şi buruieni se ung creştinii, căci intră în foc cu îndrăzneală şi rămân nearşi, precum şi Teodor este nevătămat de foc?" Dioscor răspunse: „Creştinii nu sunt vrăjitori, ci numele lui Hristos este aşa de puternic, încât unde se cheamă El, acolo toată buruiana şi basmele cele vrăjitoreşti se strică şi diavolii se cutremură". Ighemonul zise: „Oare este mai tare Hristos decât Die al nostru?"

Dioscor răspunse: „Die şi ceilalţi zei sunt idoli surzi şi nesimţitori; şi te rog nu mă sili să mă sui pe tigaie, ci de voieşti să ştii puterea lui Die, pe el singur să-1 pui pe foc". Ighemonul zise: „Cine poate să facă aceasta, pentru că cine va îndrăzni să pună pe zeu în foc?" Dioscor zise: „Porunceşte-mi şi eu voi face aceasta şi de mi se va împotrivi Die, atunci îl voi crede că este zeu şi poate să se apere de foc!" Ighemonul zise: „De acum cu adevărat nu mai eşti slujitor, deoarece grăieşti unele ca acestea asupra zeilor". Dioscor răspunse: „Am fost slujitor asemenea ţie în credinţa păgânească; însă văzând acum pe fericitul Teodor nebiruit de muncile ce i se dau de către tine şi nears de foc, am cunoscut puterea lui Hristos şi am înţeles neputinţa mincinoşilor zei, m-am întărit în credinţa lui Hristos şi astăzi voiesc să mă fac ostaş împreună cu Teodor".

Ighemonul zise către dânsul: „Dacă grăieşti aşa, Dioscore, apoi suie-te pe tigaie ca şi Teodor". Atunci Dioscor, căzând înaintea mucenicului lui Hristos, a zis: „Teodore, robule al lui Hristos, adevăratul Dumnezeu, roagă-te pentru mine!" Şi s-a rugat sfântul pentru Dioscor. Deci au dezbrăcat pe Dioscor şi întinzându-1 pe tigaia cea înfocată, acesta a strigat tare: „Mulţumesc Ţie, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul lui Teodor; căci mă rânduieşti cu robii Tăi; deci primeşte cu pace sufletul meu". Şi zicând aceasta, şi-a dat duhul. Şi a luat într-un ceas cununa muceniciei, ca şi tâlharul Raiul, când era pe Cruce.

După moartea fericitului Dioscor, pe Sfântul Teodor l-au aruncat în temniţă. După aceea, în altă zi, împiedicându-1 de picioare şi legându-1 de un cal sălbatic, l-au târât pe uliţele cetăţii, gonind foarte tare calul acela. Deci calul fugind fără rânduială şi căzând în prăpăstii, s-a sfărâmat şi a pierit. Iar mucenicul fiind păzit cu puterea cea nevăzută a lui Dumnezeu şi dezlegându-se, a rămas întreg şi fără vătămare, mirându-se toţi, de o minune ca aceea. Iar doi din ostaşi, Socrat şi Dionisie, cei care legaseră pe sfânt de cal, povesteau o vedenie minunată: căci fiind gonit calul, au văzut o căruţă de foc pogorându-se din cer Ia mucenic şi, luându-1 într-însa, 1-a dus întreg în divan. Spunând aceasta la toţi, cei doi ostaşi au strigat: „Mare este Dumnezeul creştinilor".

Auzind aceasta ighemonul, a poruncit să-i închidă în temniţă şi pe ei, împreună cu Sfântul Teodor. Apoi a ars un cuptor cu foc mare trei zile. După aceea a aruncat în cuptorul acela pe mucenic şi pe amândoi ostaşii care crezuseră în Hristos, pe Socrat şi Dionisie.< Şi îndată s-a coborât din cer ploaie dumnezeiască şi i-a plouat, aşa încât a răcorit văpaia. Iar sfinţii şedeau în mijlocul cuptorului ca în mijlocul unui vânt răcoros, vorbind unul cu altul.

Atunci Sfântul Teodor şi-a adus aminte de fericita sa maică,* care a fost robită mai înainte cu trei ani de cei de alt neam şi a fost dusă cu mulţi alţii în ţară străină. Şi s-a rugat lui Dumnezeu pentru dânsa, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeule al minunilor, arată-mi pe maica mea precum ştii Tu, cu puterea Ta dumnezeiască, pentru că doresc s-o văd. La Tine sunt toate cu putinţă, arată-mi-o pe dânsa, ca şi ceilalţi să cunoască măririle Tale". Astfel rugându-se sfântul, se stingea văpaia încet, pentru că ploaie se pogorâse cu rugăciunile mucenicului şi cuptorul se răcorise, aşa încât sfinţii se plecau spre somn, că era noapte. Şi stând îngerul în vis înaintea Sfântului Teodor, i-a zis: „Nu te mâhni, Teodore, pentru maica ta,; că o vei vedea". Şi deşteptându-se sfântul din somn, a spus prietenilor săi vedenia din vis. Iar pe când spunea aceea, s-a arătat în mijlocul cuptorului maica sfântului, care se numea Filipia şi, văzând pe fiul său cel iubit, s-a bucurat şi cu dragoste 1-a sărutat pe el şi pe ostaşii care erau împreună cu dânşii. Apoi le-a spus cum şi de unde a venit, purtată de mână nevăzută. Iar Sfântul Mucenic Teodor, ridicându-şi mâinile la cer, a dat lui Dumnezeu mulţumirea cea cuviincioasă.

A doua zi ighemonul sculându-se din somn, a zis către ai săi: „Mi se pare că n-a rămas nici un os în cuptor de al lui Teodor şi de ale ostaşilor aruncaţi împreună cu dânsul". Grăind el aceasta, unul din străjeri, care păzea cuptorul, a venit la ighemon şi i-a spus că sunt vii mucenicii în cuptor şi focul s-a stins de o ploaie, care s-a vărsat de sus peste el. Iar maica lui Teodor, venind din robie fără de veste, sade în cuptor ca într-o cămară, vorbind cu fiul său şi cu cei doi ostaşi despre Dumnezeul lor. Auzind acestea, ighemonul s-a spăimântat şi sculându-se, singur a mers la cuptor, apoi chemând pe fericita Filipia, a zis către dânsa: „Oare tu eşti maica lui Teodor?" Răspuns-a fericita: „Eu sunt". Ighemonul a zis: „învaţă pe fiul tău să se închine zeilor, ca să nu piară rău şi să te lase fără fiu pe tine". Iar ea a răspuns: „Fiul meu, precum am primit despre dânsul înştiinţare de la Domnul meu, mai înainte de zămislirea lui, va fi răstignit de tine şi va jertfi lui Dumnezeu jertfă de laudă!" Zis-a ighemonul: „Deoarece tu singură ai hotărât fiului tău moarte de cruce, apoi aşa să fie". Şi îndată a poruncit să-1 răstignească pe Sfântul Teodor, iar Sfintei Filipia să-i taie capul cu sabia, şi pe cei doi ostaşi, Socrat şi Dionisie, să-i împungă cu suliţele.

Şi aşa sfinţii mucenici şi-au luat cununa, iar Sfântul Teodor după ce a stat trei zile spânzurat pe cruce viu, s-a dus către Domnul. Atunci unii din cei dreptcredincioşi, luând trupurile sfinţilor, le-au învelit cu cinstite giulgiuri şi cu aromate şi le-au pus cu cinste la un loc însemnat, slăvind pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, pe un Dumnezeu în Treime slăvit în veci. Amin.

Sfanta Mucenita Alexandra
(21 aprilie)

Alexandra, muceniţa lui Hristos Dumnezeu, era soţia împăratului Diocleţian. Deci văzând ea că Sfântul Gheorghe era chinuit în felurite chipuri spre moarte, dar că în chip minunat rămâne viu şi sănătos, s-a

înfăţişat înaintea împăratului, în vreme ce el aducea jertfă idolilor, şi s-a mărturisit pe sine creştină; pentru aceea a fost pusă în închisoare. După ce a fost închisă, s-a dat hotărâre ca să fie tăiaţi cei doi, Gheorghe şi Alexandra. Aflând ea această hotărâre a împăratului, în închisoare s-a rugat lui Dumnezeu şi şi-a dat sufletul.

Iar Apolo, Isachie şi Codrat, fiind din slugile împărătesei Alexandra, şi văzând-o pe ea că a dispreţuit vremelniceasca şi stricăcioasa împărăţie şi pe muncitorul împărat, şi că, crezând în Hristos, a şi murit pentru El, au crezut şi ei în Hristos. Deci, înfăţişându-se cu îndrăznire, au mustrat pe împărat, numindu-l călcător de lege şi sălbatic, şi că nu i-a fost milă de însăşi femeia sa, cu care a făcut copii.

Mâniindu-se împăratul pentru aceasta, a poruncit ca să-i pună la închisoare, şi aceasta făcându-se, gândea el toată noaptea cu ce moarte îi va pierde. Dimineaţa, scoţându-i din temniţă, pentru Codrat a poruncit să fie tăiat, iar Apolo şi Isachie, iarăşi să fie puşi la închisoare şi să fie ucişi cu foamea. După câteva zile, fiind istoviţi de foame, şi-au dat sufletele lor în mâna Domnului.

Cuviosul Teodor Sicheotul, Episcopul Anastasiopolei
(22 aprilie)

In pământul Galatiei este un sat ce se numeşte Sicheia, sub stăpânirea cetăţii lui Anastasie, care este prima sub stăpânirea Ancirei, ce este departe de Anastasiopolia ca la douăsprezece stadii. De acolo era patria Cuviosului Teodor Sicheotul, care s-a zămislit cu minune în pântecele maicii sale, ce se numea Măria, din bărbat vestit, cu numele Cozma, slujbaş împărătesc, pe vremea împăratului Iustinian cel Mare. Căci atunci când a zămislit maica sa, Măria, în noaptea aceea adormind, a avut o vedenie minunată: a văzut o stea prea mare şi prea luminoasă pogorându-se din cer în pântecele ei. Şi deşteptându-se Măria, a spus aceasta maicii sale Elpidia şi surorii, sale Despina, care vieţuiau lângă dânsa.

După aceea s-a dus la un oarecare părinte înaintevăzător, care în sihăstrie petrecea în linişte ca la şase stadii de la satul acela, şi acea vedenie înfricoşătoare pentru zămislirea ei, i-a spus-o lui. Iar stareţul acela, învăţând-o cu duhovniceşti sfătuiri despre viaţa cea plăcută lui Dumnezeu, i-a zis: „Pruncul cel ce s-a zămislit în tine, va fi cu adevărat om mare, nu numai înaintea oamenilor, ci şi înaintea lui Dumnezeu; pentru că steaua aceea luminoasă însemnează slayă împărătească, precum socotesc tâlcuitorii de vise cei înţelepţi. însă de tine nu se va spune aşa, adică steaua cea văzută de tine mai înainte nu vesteşte putere împărătească pe pământ, ci slavă de fapte bune şi de darurile lui Dumnezeu, pe care Dumnezeu le va turna în cel zămislit de tine, pentru că voieşte ca pe robii Săi să-i sfinţească în pântecele cel de maică, mai'înainte de naşterea lor".

Aceasta mai înainte proorocind-o Măriei văzătorul stareţ şi din destul învăţând-o, a eliberat-o cu pace. Deci s-a înştiinţat despre aceasta şi Teodosie, episcopul cetăţii lui Anastasie, şi acela asemenea gândea la vedenia aceea, că pruncul ce se va naşte, va fi lumină lumii. Iar Măria întorcându-se de la stareţ, petrecea după sfatul lui cu plăcere de Dumnezeu în întreagă înţelepciune, fără bărbat, împreună cu mama şi cu sora sa.

Iar când s-a împlinit vremea naşterii, a născut Măria pe acest rob al lui Dumnezeu şi botezându-1 după obiceiul creştinesc, 1-a numit Teodor, care se tâlcuieşte dar al lui Dumnezeu, cu însuşi numele arătând mai înainte, că pruncul acela are să fie pentru lume mare dăruire de la Dumnezeu. Şi făcându-se pruncul de şase ani, dorea maica sa să-1 înscrie mai înainte de vreme în rânduiala ostăşească; deci îi gătea lui brâu de aur şi haine de mult preţ, şi alte lucruri de trebuinţă la rânduiala ostăşească. Şi dorea să meargă la Constantinopol, ca acolo să facă ostaş la împărat pe fiul său. Dar i s-a arătat ei în vis Sfântul Mucenic Gheorghe, zicându-i: „Pentru ce la un sfat ca acesta te-ai hotărât pentru fiul tău, o, femeie? Nu te osteni în zadar, pentru că împăratul cel ceresc are trebuinţă de fiul tău!"

Deci deşteptându-se din somn Măria, a început a plânge şi a zice: „S-a apropiat moartea copilului meu", căci i se părea că va muri degrabă. Dar pruncul creştea cu anii şi cu înţelegerea, iar când era de opt ani 1-a dat maică-sa la învăţătura cărţii. Şi cu darul lui Dumnezeu învăţa mai bine decât toţi copiii şi era mai iubit decât toţi pentru obiceiurile sale cele bune; pentru că în copilăreştile jocuri avea bărbătească înţelegere, păzindu-se de tot cuvântul de jurământ sau de hulă, şi chiar şi pe ceilalţi copii îi oprea de la acelea, împăcând toate certurile şi bătăile dintre copii.

Era în casa acelor femei, un bărbat bătrân, cu numele Ştefan, temător de Dumnezeu şi dreptcredincios, pe care ca pe un părinte îl cinsteau pentru viaţa lui cea îmbunătăţită. Pe acesta văzându-1 copilul Teodor postind până seara în Sfântul Post cel de 40 de zile, şi o mică fărâmitură de pâine cu apă gustând seara, s-a aprins cu dragostea cea dumnezeiască şi a început a urma postirii lui, înfrâ-nându-se şi el tot aşa. Iar când se întorcea de la şcoală la vremea prânzului, îl silea maică-sa să mănânce cu dânşii, dar el nu voia. După aceea, ca să nu fie silit la mâncare, a început a nu se mai întoarce la vremea mesei acasă, ci toată ziua şedea la şcoală până seara. Iar seara mergea mai întâi la biserică împreună cu Ştefan la obişnuita cântare şi se împărtăşea cu Preacuratul Trup şi Sânge al lui Hristos Dumnezeul nostru, apoi mergea acasă târziu şi primind o mică bucată de pâine cu apă, se întărea.

Şi îl sileau maică-sa şi ceilalţi casnici ca să mănânce fiertură şi celelalte mâncări, iar el nicidecum nu voia. Şi a rugat maică-sa pş dascăl, ca la vremea prânzului să slobozească pe copil de la şcoală acasă şi să-1 silească să mănânce cu dânşii, căci din cauza nemancării era foarte uscat cu trupul. Iar el nu mergea acasă, ci se suia în muntele ce era acolo, unde era biserica Sfântului Marelui Mucenic Gheorghe. Acolo, Sfântul Mare Mucenic arătându-i-se la vederea ochilor în chip de tânăr preafrumos, îl ducea înăuntrul bisericii; şi se îndeletnicea în biserică Teodor cu citirea cărţilor sfinte, până ce trecea vremea prânzului. Şi iarăşi mergea de la biserică ca şi cum ar fi mers de acasă la şcoală, iar seara, întrebându-1 maică-sa pentru ce n-a venit să prânzească, răspundea: „Nu învăţasem stihurile şi pentru aceea m-a oprit". Şi iarăşi ruga maică-sa pe dascăl, ca să lase pe Teodor să prânzească la vremea cea cuviincioasă. Iar dascălul cu jurământ adeverea că după cererea ei cea dintâi, în toate zilele îl slobozea pe Teodor cu ceilalţi copii de la şcoală, la vremea prânzului.

Şi înştiinţându-se maică-sa, cum că Teodor la prânz se suie în munte la biserică, a trimis o slugă să-1 aducă cu forţa de acolo şi cu multe certări îl îngrozea să vină să prânzească, iar el, neascultând-o, îşi păzea obişnuita înfrânare. Şi fiind el de zece ani, a năvălit o boală oarecare peste satul acela şi mulţi boleau foarte, iar unii şi mureau. Atunci s-a vătămat de acea boală şi fericitul copil Teodor şi era aproape de moarte, deznădăjduit de ai săi. Deci luându-1 aproape mort l-au dus la biserica Sfântului Ioan Botezătorul, ce era aproape, şi l-au pus în faţa altarului. Iar în vârful bisericii sub cruce era închipuirea feţei Mântuitorului şi dintr-aceea au picat două picături de rouă asupra copilului cel bolnav şi îndată s-a sculat sănătos şi s-a dus acasă, mulţumind lui Dumnezeu. Dormind el nopţile între casnicii săi, când toţi erau cuprinşi de un somn greu, mergea la dânsul Sfântul Mare Mucenic Gheorghe şi-1 deştepta, zicându-i: „Scoală-te, Teodore, căci luceafărul a răsărit şi a sosit vremea rugăciunii celei de dimineaţă; de aceea să mergem la biserica Sfântului Gheorghe". Iar copilul îndată cu sârguinţă şi cu bucurie se scula.

Deci, la început i se arăta Sfântul Gheorghe în chipul lui Ştefan, cel din casa lor. După aceea în însăşi chipul său i se arăta lui, deşteptându-1 în fiecare noapte şi ducându-1 la biserică. Iar diavolii, vrând pe cale să îngrozească pe .copil, se prefăceau în lupi şi în diferite fiare şi se repezeau asupra lui. Dar Sfântul Mucenic, mergând înaintea lui şi purtând suliţa în mâini, izgonea acele înfricoşate năluciri şi lui Teodor îi poruncea să nu se teamă. Astfel, fâcându-se acestea în toate nopţile, maică-sa şi celelalte femei deşteptându-se din somn şi pe Teodor neaflându-1 în pat, s-au mirat şi au cunoscut că mergea noaptea la biserică. Şi se minunau, cum de cu seară culcându-se să doarmă în mijlocul lor, se scoală nesimţit de nimeni. Deci, se temea maica sa ca nu cumva să-1 mănânce fiarele pe copil, căci în acea vreme se auzise că un lup răpeşte nu numai dobitoacele, ci şi pe copiii cei mici. Pentru aceea cu certuri îl îngrozea să nu iasă din casă la biserică mai înainte de răsăritul soarelui, de vreme ce locul acela era pustiu. însă fericitul copil nicidecum nu asculta pe maica sa, ci la obişnuita vreme a nopţii deşteptat fiind de Sfântul Gheorghe, pleca la biserica lui, neştiut de nimeni.

Odată, când se lumina de ziuă, deşteptându-se maica sa şi femeile cele cu dânsa şi pe copilul Teodor neaflându-1 în pat, s-au umplut de mânie; şi alergând la biserică, l-au luat de acolo şi apucându-1 maica lui de păr, îl trăgea spre casă, bătându-1 foarte rău. Şi nu l-au slobozit toată ziua din casă, iar spre noapte l-au legat de pat, ca să nu iasă nicăieri. Şi în acea noapte Sfântul Marele Mucenic Gheorghe s-a arătat în vis maicii lui Teodor şi femeilor celor cu dânsa, având sabia încinsă la coapsă, pe care scoţând-o, le îngrozea cu mânie, zicându-le: „Voi tăia capetele voastre, dacă veţi mai bate pe copilul acesta şi veţi opri venirea lui către mine". Iar femeile deşteptându-se cu spaimă mare din somn, spuneau acea înfricoşată arătare şi îngrozire a mucenicului una alteia, căci toate una şi aceeaşi vedenie văzuseră. Şi îndată dezlegând pe sfântul copil, îl dezmierdau cu cuvinte mângâietoare, ca să nu se mânie pe dânsele că l-au bătut. Şi îl întrebau, cum mai înainte de a se lumina de ziuă merge la biserică, ieşind din casă, şi nu se teme de fiare. Iar el le spunea, cum că în toate nopţile venea la el un tânăr luminos şi îl deştepta şi îl ducea la biserică, apărându-1 de năluciri pe cale. Deci, au cunoscut femeile, că Sfântul Mucenic Gheorghe, pe care îl văzuseră în vedenie, i se arată lui şi îl apără. Din acea vreme, întru nimic nu mai opreau pe Teodor, ci l-au lăsat spre purtarea de grijă a lui Dumnezeu, zicând: „Voia Domnului să fie!"

Acest fericit copil avea o soră mică, cu numele Viata, pe care mama lui o născuse din alt bărbat, fiindcă, sfătuind-o rudeniile, se mai măritase încă o dată. Acea copilă îl iubea pe fratele său Teodor şi adeseori îi urma lui ziua, pe când mergea la biserică, şi se ruga cu dânsul împreună şi se sârguia să urmeze vieţii lui. Pentru că Duhul lui Dumnezeu lucra şi într-însa, ca şi în Teodor. Nu departe de casa lor era o biserică a Sfântului Mucenic Emilian, care în acea ţară a Galatiei, în cetatea Ancirei, pe vremea împărăţiei celui fără de lege Iulian Paravatul, a fost răstignit pe cruce după multe munci.

In biserica acelui mucenic intrând fericitul Teodor, petrecea toată noaptea în rugăciune. Iar odată adormind la miezul nopţii, i s-a făcut o astfel de vedenie. I se părea că stă înaintea unui împărat care şedea pe scaun într-o slavă mare, înconjurat de mulţime mare de ostaşi, şi o femeie prea luminată, îmbrăcată în porfiră, era de-a dreapta împăratului; şi 1-a auzit pe Acela zicându-i: „Nevoieşte-te, Teodore, ca să primeşti plata cea desăvârşită în împărăţia cerului; iar Eu şi pe pământ te voi face cinstit şi te voi preamări înaintea oamenilor!" Această vedenie i s-a făcut în anul al 12-lea al vieţii lui. Şi din acel ceas cu mai multă dorire către Dumnezeu şi cu dragoste aprinzându-se, a început mai mult a se osteni. Deci s-a închis într-o cămară a casei sale şi a petrecut într-însa de la praznicul sfintei dumnezeieştii Arătări (Botezul Domnului) până la praznicul Duminicii Stâlpărilor, în post şi rugăciune, îndeletnicindu-se cu citirea cărţilor şi vorbind cu însuşi Dumnezeu. Iar mai ales în două săptămâni ale Sfântului Post cel de 40 zile, în cea dintâi şi în cea din mijloc, nu vorbea nimic cu nimeni, ci, petrecând cu adâncă tăcere, îşi adâncea toată mintea sa în Dumnezeu.

Iar după trecerea sfântului şi marelui post, sosind praznicul învierii lui Hristos, urătorul diavol nesuferind să-1 vadă pe un îmbunătăţit copil ca acesta, gândea cum l-ar pierde. Şi a meşteşugit un vicleşug într-acest chip: într-una din zile, s-a prefăcut în chipul unui tânăr, Gherontie, care învăţa împreună cu Teodor la şcoală, şi mergând la Teodor, 1-a chemat cu el spre răcorire. Şi luându-1, 1-a suit pe un deal înalt, ce se numea Tzedrama, şi stând pe o piatră mai înaltă, a început a ispiti pe Teodor, ca şi altădată în pustie pe însuşi Domnul nostru Iisus Hristos, zicându-i: „De voieşti, o, bunule Teodore, să-ţi arăţi vitejia ta, aruncă-te de aici jos". Iar Teodor a răspuns: „Mă tem, de vreme ce această înălţime este nemăsurată". Zis-a diavolul: „Tu mai mult decât toţi ai fost mai viteaz la şcoală, iar acum te temi de aceasta? Iată eu nu mă tem, ci îndată voi sări jos". Teodor a zis: „Să nu faci aceasta, ca să nu mori căzând". Iar diavolul se întărea, zicând că nici o primejdie nu va pătimi. Teodor a răspuns: „Dacă vei face aceasta tu mai întâi şi te voi vedea întreg, apoi şi eu după tine voi urma". Şi îndată diavolul a sărit din înălţime jos, în acea adâncime fără măsură, apoi stătea acolo în dreptu-i şi chema la sine pe Teodor, ca şi el asemenea să se arunce.

Iar Teodor văzând aceasta, s-a spăimântat şi gândea în sine, cum Gherontie, care mai înainte nu avea niciodată o îndrăzneală ca aceea, a putut să sară jos fără vătămare din aşa înălţime de deal. Gândind el acestea, iar diavolul strigându-1 de jos şi chemându-1 la sine, îndată s-a arătat Sfântul Mare Mucenic Gheorghe şi, apucând de mână pe Teodor, i-a zis: „Vino aici şi urmează-mi! Nu asculta pe ispititorul, care caută sufletul tău! Pentru că acesta nu este Gherontie, ci vrăjmaşul neamului nostru". Atunci a dus

mucenicul pe copil în biserica sa, în care zăbovind, au venit la el maica lui şi bunica sa şi îl rugau pe fericitul să se întoarcă acasă, de vreme ce multe rudenii şi prieteni se adunaseră la ei la ospăţ şi-1 aşteptau. Iar el ştiind Scriptura, că dragostea acestei lumi este vrăjmaşă lui Dumnezeu, pentru că cel ce voieşte să fie lumii prieten, se face vrăjmaş lui Dumnezeu, nu i-a ascultat, ci dezlegându-şi brâul său cel de aur şi scoţând haina de mult preţ de deasupra şi gherdanul, le-a aruncat, zicând: „Ştiu că vă temeţi să nu le pierd; deci luaţi-le, iar pe mine lăsaţi-mă". Iar el nu a mers.

Şi auzind de un părinte îmbunătăţit, care se numea Glicherie, că este ca la zece stadii de satul lor, într-un loc liniştit, s-a dus la el, voind să se binecuvânteze şi să se povăţuiască de către dânsul. Iar Glicherie, fiind bărbat mai înaintevăzător şi cunoscând că în copil este Duhul lui Dumnezeu, 1-a primit cu dragoste şi bucurie. Şi a zis către el, zâmbind: „Fiule, iubeşti chipul monahicesc?" Copilul a răspuns: „îl iubesc foarte mult, părinte, şi doresc cu tărie a mă învrednici aceluia". Şi atunci era secetă mare în părţile acelea şi, ieşind amândoi din chilie, au mers şi au stat înaintea bisericii Sfântului Ioan Botezătorul. Şi a zis Cuviosul Glicherie către fericitul copil Teodor: „Fiule, să plecăm genunchii şi să ne rugăm Domnului, ca milostivindu-Se, să ne dea ploaie şi să adape pământul cel uscat; din acestea vom şti, de suntem în numărul drepţilor".

Aceasta a voit să facă stareţul, nu ca ispitind pe Domnul, ci nădăjduind că sunt bineprimite rugăciunile lui la Dumnezeu. Deci, plecându-şi genunchii, s-au rugat şi îndată cerul s-a acoperit de nori, iar când s-au sculat de la rugăciune, a căzut ploaie foarte mare şi tot pământul s-a adăpat din destul. Iar stareţul umplându-se de bucurie pentru darul Domnului, a zis către Teodor cu dragoste: „De acum, fiule, orice vei cere de la Dumnezeu, toate îţi va da. Pentru că va fi cu tine, întărindu-te ca şi cu vârsta trupească şi cu duhovniceasca vieţuire întru Dumnezeu să creşti din putere în putere; iar tu să-ţi săvârşeşti dorinţa, când va veni vremea".

După aceasta Teodor, luând binecuvântare de la stareţ, s-a întors la casa sa. Şi având 14 ani de la naşterea sa, a gândit să-şi lase casa pentru totdeauna şi să petreacă lângă biserica Sfântului Gheorghe cea din munte. Deci a rugat pe maica sa şi pe casnici să nu-i facă împiedicare la scopul său, nici să-1 supere venind la el. Iar rudele n-au îndrăznit să-1 oprească, ştiind că Dumnezeu este cu dânsul. Şi ducându-se Teodor, şi-a săpat o peşteră în munte sub altar şi petrecea acolo, intrând totdeauna în biserică şi rugându-se. Şi îi trimitea maica sa pâine curată şi păsări fierte şi prăjite, iar el pe toate acelea le punea pe o piatră lângă drumul bisericii, ca ori păsările, ori fiarele, ori oamenii cei ce treceau pe acolo să le mănânce, iar el se hrănea din prescurile ce se aduceau la biserică, mâncând câte una pe zi, seara.

Era acolo un loc oarecare stăpânit de diavoli, ce se numea Area, fiind departe de acolo ca la şase stadii, despre care se povestea că zeiţa Artemida cea păgână petrecea acolo cu mulţime de diavoli şi nu era cu putinţă nimănui să treacă prin locul acela fără primejdie. Şi mai ales la amiază, în lunile iulie şi august, mulţi oameni se vătămau până la moarte de diavolii aceia. Aceasta auzind-o fericitul tânăr, venea în lunile acelea în toate zilele în acel loc. Şi toată ziua zăbovind acolo, seara se întorcea acasă întreg, nepătimind nici o primejdie de la diavoli, pentru că ei văzându-1 venind acolo, fugeau de dumnezeiasca putere. Iar în luna ianuarie, când se făcea praznicul Dumnezeieştii Arătări, Teodor ieşea cu ceilalţi oameni şi clerici la râu, pentru sfinţirea apei. Şi intrând în apă desculţ, stătea nemişcat până la săvârşirea cântării, iar după dumnezeiasca Arătare, se închidea în peşteră şi petrecea în tăcere, fără să iasă până la Duminica Stâlpărilor.

Şi îl iubea bunica lui, Elpidia, mai mult decât pe amândouă fiicele şi se mângâia de o viaţă ca aceea a lui şi îi ducea de mâncare poame şi pâine. Din acestea gusta în toate sâmbetele şi Duminicile şi toţi se minunau de atât de mare dar al lui Dumnezeu, care era în copilul acela atât de tânăr şi preamăreau pe Dumnezeu, zicând: Ai ascuns acestea de cei înţelepţi şi pricepuţi şi le-ai descoperit acestui prunc. Asemenea şi Teodosie, episcopul Anastasiopolei, auzind toate acestea despre Teodor, se bucura şi, lăudându-1 înaintea tuturor, zicea: „Pruncul acesta este trimis de la Dumnezeu spre o viaţă ca aceasta".

Intr-un timp oarecare, din supărare, a căzut într-o boală şi dormitând, i s-a arătat Sfântul Marele Mucenic Gheorghe, zicându-i: „Care este pricina bolii tale, fiule?" Iar el, căutând, a văzut pe duhul cel necurat

stând departe şi arătând spre dânsul, a zis mucenicului: „Acel necurat şi urât a adus asupra mea această boală!" Iar Sfântul Gheorghe, apucând pe diavol, 1-a muncit tare şi 1-a izgonit. Iar pe Teodor luându-1 de mână, i-a zis: „Scoală-te şi fii sănătos! De acum urâtul şi vicleanul acela nu se va mai arăta înaintea feţei tale!" Şi îndată deşteptându-se Teodor, s-a sculat şi s-a simţit bine şi sănătos.

Iar iubitorul de oameni Dumnezeu, Cel ce a dat sfinţilor Săi Apostoli putere asupra duhurilor necurate, ca să le izgonească şi să tămăduiască în popor toate bolile, Acela a dăruit putere şi dar şi acestui iubit al Său tânăr şi a început Teodor a face minuni întru slava lui Dumnezeu. Un om oarecare a adus la dânsul, când era în biserică, pe fiul său îndrăcit, rugându-1 ca să-1 tămăduiască. Iar Teodor, fiind copil, nu ştia ce să facă şi se lepăda de un lucru ca acesta, iar omul acela, plângând, îi dădu lui Teodor un bici, zicându-i: „Robule al lui Dumnezeu, ia biciul acesta şi, îngrozind, bate pe fiul meu, zicându-i: «Ieşi, duhule necurat, din copilul acesta, în numele Domnului meu!»". Iar fericitul Teodor, precum a fost învăţat de omul acela, aşa a şi făcut. Şi a început diavolul a striga în copil: „Voi ieşi, voi ieşi, dar numai un ceas să mă slăbeşti!"

Şi depărtându-se Sfântul Teodor spre altar, diavolul striga din copil: „O, nevoie, o! Mare este puterea Nazarineanului! Pentru că de când a venit pe pământ, a înarmat asupra noastră pe oameni şi acum acelui neiscusit copil i-a dat putere asupra noastră. O, vai mie, de ce fel de copil sunt izgonit eu! Pentru că nici nu pot suferi darul cel dat lui din cer şi mare primejdie are să fie nouă de la acest copil mic, căci pe mulţi de ai noştri îi va izgoni din trupurile omeneşti. Şi aceasta îmi este mai cumplită primejdie, că începătura stăpânirii celei date lui o începe asupra mea şi nici că îndrăznesc să mă întorc la tatăl meu diavolul, izgonindu-mă de acest mic copilaş. Căci de mi s-ar fi întâmplat mie aceasta de la vreun bărbat bătrân, nu mi-ar fi fost atâta ruşine şi necaz. Blestemată fie ziua când s-a născut acest cumplit copilaş!" Acestea strigându-le diavolul, Sfântul Teodor a luat untdelemn din candelă şi a uns capul pruncului cel îndrăcit, 1-a însemnat cu semnul crucii şi a poruncit diavolului, zicându-i: „Ieşi de acum, duhule viclean, şi nu bârfi mai mult!" Iar diavolul cu mare glas a răcnit şi aruncând pe prunc la picioarele lui Teodor, a ieşit; iar pruncul s-a făcut sănătos, cu darul lui Dumnezeu. Această minune a străbătut prin toată partea aceea şi slăveau pe Dumnezeu cei ce auzeau de acea minune.

Şi vrând Teodor să fie următor prin viaţă pustnicească Sfântului Ioan Botezătorul şi Sfântului Ilie Proorocul, se gândea unde s-ar putea depărta de oameni. Şi suindu-se în partea cea mai înaltă a muntelui, umbla împrejurul acelui pustiu şi, văzând undeva o piatră mare, şi-a săpat sub dânsa o peşteră. Apoi a rugat pe unul din clerici, un diacon îmbunătăţit, ca să-i aducă lui câte puţină pâine şi apă la vremea sa şi cu numele lui Dumnezeu 1-a jurat să nu spună nimănui despre dânsul. Şi a luat de la clericul acela o haină aspră de lână, pentru că până atunci umbla încă în haine moi date de maica lui, şi s-a închis în peştera sa. Iar după rugămintea lui, clericul i-a astupat uşa cu pământ, lăsându-i numai o ferestruică mică, pe cât îi era cu putinţă ca să-i dea o bucată de pâine şi un vas cu apă.

Astfel închizându-se sfântul, a petrecut doi ani îngropat de viu în pământ şi neştiind nimeni de dânsul, fără numai clericul acela. Iar oamenii din sat, mergând la biserică şi nevăzând pe Teodor, se minunau şi nu se pricepeau unde s-a ascuns. Şi s-a întâmplat în acel timp de a trecut prin satul acela o ceată de ostaşi şi unii socoteau, cum că ostaşii luându-1, l-au dus cu dânşii. Şi au rugat cu toţii pe stăpânitorul acelei părţi, ca să trimită la ostaşi după copil, dar căutându-1 cu dinadinsul şi negăsindu-1, au socotit că este mâncat de fiare. Şi plângeau după dânsul maica lui şi toţi casnicii fără de mângâiere, jelindu-se toţi oamenii din satul acela pentru dânsul, ca pentru un mort.

Iar după ce au trecut doi ani, clericul acela, pe de o parte văzând tânguirea maicii sale, iar pe de alta temându-se ca să nu moară Teodor într-o viaţă strâmtorată ca aceea, a spus despre dânsul. Şi alergând cu sârguinţă şi cu bucurie, au deschis peştera şi l-au scos afară ca pe un mort, care, dacă a văzut lumina zilei, a rămas fără glas multă vreme. Iar capul lui era acoperit de răni şi de viermi, încât plângeau casnicii privind la dânsul. Deci l-au dus în biserica Sfântului Gheorghe şi voia maică-sa să-1 ia acasă ca să-1 tămăduiască cu doctorii, dar el n-a voit nicidecum, ci petrecea ca şi mai înainte lângă biserica mucenicului şi în puţine zile i s-a tămăduit capul.

Auzind de toate acestea Teodosie, episcopul Anastasiopoliei, s-a dus cu clerul în satul acela, ca să vadă pe robul lui Dumnezeu Teodor; şi văzându-1, s-a minunat de viaţa lui. Apoi, povăţuindu-se de dumnezeiescul Duh, 1-a ridicat mai întâi la treapta cea mai de jos a clerului şi după aceea 1-a hirotonit şi preot, având optsprezece ani de la naşterea sa, pentru că zicea episcopul despre dânsul: „Vrednic este unul ca acesta să se hirotonească şi mai înainte de vremea cea cuviincioasă, căci în el petrece darul lui Dumnezeu; pentru că şi Sfântul Apostol Pavel a învrednicit de treapta episcopiei pe Sfântul Timotei, fiind tânăr". Iar către Teodor a zis: „Domnul Care te-a învrednicit preoţiei, El te va învrednici şi episcopiei, ca să paşti turma Lui cea cuvântătoare; dar mai întâi să te îmbraci în rânduiala monahicească, să creşti cu credinţa şi cu faptele bune şi să te rogi pentru mine".

Zicându-i aceasta episcopul şi dându-i binecuvântare, s-a dus în ale sale. Iar Fericitul Teodor a început a săvârşi jertfa cea fără de sânge, stând cu vrednicie înaintea Altarului lui Dumnezeu. După aceea, vrând să vadă Sfintele Locuri de la Ierusalim şi găsind un bun însoţitor de călătorie, s-a dus acolo. Şi ajungând la Ierusalim, s-a închinat cu multă osârdie şi cucernicie lemnului Crucii cel făcător de viaţă şi Sfântului Mormânt al Domnului. Apoi a înconjurat şi celelalte sfinte locuri, închinându-se şi rugându-se. A cercetat încă şi pe sfinţii părinţi, care erau acolo zăvorâţi şi în sihăstriile pustiei, şi învrednicindu-se de rugăciunile şi binecuvântările acelora, s-a dus în lavra Sfântului Gheorghe Hozevitul, care era aproape de râul Iordan, în apropiere de biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, unde i s-a făcut arhimandritului în vedenie, înştiinţare de la Dumnezeu despre Teodor.

Deci în acea lavră l-au îmbrăcat în chipul monahicesc, cu porunca lui Dumnezeu, şi l-au slobozit cu binecuvântare la locul său. Iar după ce s-a întors la locul său, a început iarăşi a petrece lângă biserica Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, slujind lui Dumnezeu în cuvioşie şi strălucind ca Moise, cu darul Domnului, cu care fiind dăruit mult, tămăduia toate bolile ce se întâmplau în popoare şi izgonea duhurile cele necurate, ca cel ce avea putere peste dânsele.

Iar bunica lui, Elpidia, mătuşa sa, Despina, şi Viata, sora cea tânără, nu voiau să se despartă de dânsul, ci privind la viaţa lui cea plăcută lui Dumnezeu, se sârguiau după puterea lor să-i urmeze, postind, rugându-se şi făcând milostenie săracilor din osteneala mâinilor lor. Ci nu după multă vreme s-a mutat către Domnul în bună mărturisire mătuşa lui, Despina, pe care îngropând-o, a dus pe sora sa Viata într-o mănăstire de fecioare, fiind de doisprezece ani, şi a făcut-o mireasa lui Hristos. Iar pe fericita Elpidia a lăsat-o într-o casă aproape de el să petreacă până la o vreme. Deci Viata, fecioara lui Hristos, având viaţă sfântă, după trei ani s-a dus fără prihană la cămara Mirelui său Cel fără de moarte şi auzind de sfârşitul ei, fericitul Teodor a mulţumit lui Dumnezeu cu bucurie; iar Elpidia, cu sfatul sfântului, s-a dus într-o mănăstire de femei, care era aproape de biserica Sfântului Mucenic Cristofor. Şi trimitea cuviosul la dânsa pe copilele cele ce se aduceau la dânsul pentru tămăduire, îndrăcite sau bolnave, ca să le povăţuiască Elpidia, cum să se roage şi să postească, şi să le înveţe la tot obiceiul bun.

După ducerea fericitei Elpidia în mănăstire, cuviosul, neavând de la nimeni vreo slujire pentru dânsul, a năimit un lucrător ca să-i slujească. Iar purtarea de grijă a lui Dumnezeu, voind să-1 facă vânător de oameni, a început a trimite la dânsul pe unii, spre a vieţui împreună. Mai întâi un oarecare Epifanie, tânăr cu anii, pornindu-se cu dorinţă de Dumnezeu, a venit la dânsul. Şi s-a bucurat cuviosul Teodor, că nu 1-a lăsat Dumnezeu singur. Deci a primit pe Epifanie şi 1-a îmbrăcat în chipul monahicesc şi 1-a povăţuit la o viaţă atât de sfântă, încât avea stăpânire şi asupra diavolilor şi îi izgonea din oameni. După aceea, o femeie dreptcredincioasă care dobândise tămăduire de boala sa cu rugăciunile Cuviosului Teodor, a adus la dânsul pe fiul său cu numele Filumen, tânăr cu anii, însă nu şi cu înţelegerea, ştiind bine a citi şi a scrie. Şi erau trei de o vârstă unul cu altul, robi ai lui Hristos, asemenea cu cei trei tineri de demult din Babilon, având o dragoste şi o osârdie către Dumnezeu, iar în mijlocul lor era şi însuşi Hristos, Care a zis: Unde sunt doi sau trei adunaţi în numele Meu, acolo sunt şi Eu în mijlocul lor.

Iar după câţiva ani, fericitul Epifanie sfârşindu-se întru Domnul, a venit în locul lui Ioan, om sârguitor în fapte bune. în acea vreme au venit la cuviosul nişte oameni de la un sat ce se numea Protomaria şi-1 rugau să meargă în satul lor, fiindcă aproape de acel sat era un loc stăpânit de duhuri necurate şi nimeni nu putea să treacă pe la acel loc fără vătămare, nici oameni, nici dobitoace, mai ales la amiază şi după apusul

soarelui. Deci a mers robul lui Dumnezeu în acel loc şi poruncind să-i sape o peşteră mică, s-a închis într-însa toată iarna aceea. Şi a petrecut în acel loc în post şi rugăciunile cele obişnuite până la Paşti, iar diavolii nesuferind petrecerea lui de acolo, au fugit izgoniţi ca de o armă, prin rugăciunile sfântului. Şi de multe ori mulţi oameni auzeau glasuri de plângeri diavoleşti, care se tânguiau, căci îi izgonea Teodor. Iar oamenii din satul acela aveau atât de mare credinţă către el, încât mergeau de luau ţărână de la peştera aceea în care petrecea cuviosul şi amestecând-o în mâncare şi băutură, o dădeau la oamenii bolnavi şi la dobitoace ca pe o adevărată doctorie şi toţi dobândeau tămăduire după credinţa lor.

Era în satul acela un om cucernic, cu meşteşugul fierar; aceluia i-a poruncit cuviosul să-i facă o cămăruţă de fier, fără acoperământ, strâmtă, pe cât era cu putinţă unui om să stea într-însa, căci aşa a socotit să-şi afle chinuirea trupului său. De care lucru înştiinţându-se oamenii din satul acela, au adus la fierar multe unelte de fier, ca să fie spre săvârşirea acelui lucru. Şi după ce a făcut cămăruţa aceea, au dus-o pe ea cu cruci în satul Sicheot la cuviosul. Iar el punând-o în peşteră, se închidea într-însa adeseori pentru mult timp. Şi stătea ca un stâlp nemişcat, răbdând toată cum-plirea văzduhului, de vreme ce era fără acoperământ acea cămăruţă. Şi se ardea vara de zăduf, iar iarna îngheţa de răceală şi de frig, căci zăpada şi ploaia îl udau, furtunile şi vânturile îl băteau, dar el petrecea ca o piatră şi ca un diamant tare. O răbdare ca aceea i-a dat Atotputernicul Dumnezeu, care covârşea firea şi mintea omenească, spre mirarea oamenilor şi spre mărirea Sfântului Lui nume cel dumnezeiesc. Şi nu numai închisoarea cămăruţei aceleia de fier şi-a ales de bunăvoie, ci şi tot trupul său cu greutate de fier îşi învelea. Şi se încălţa cu încălţăminte de fier, făcută după măsura picioarelor sale, şi mănuşi de fier de asemenea purta şi în platoşă de fier grea se îmbrăca şi cu un lanţ de fier gros se încingea ca şi cu un brâu. încă şi un toiag de fier greu purta, având în vârf cruce. Şi îşi hotărâse viaţa în acest chip: după praznicul Naşterii lui Hristos, la dumnezeiasca Arătare intra în peşteră, înfăşurându-se cu fiarele acelea grele, şi petrecea acolo până la Paşti, iar după Paşti se închidea în acea cămăruţă de fier.

Cu o greutate de fier ca aceea şi cu închisoarea cea strâmtă de bunăvoie îşi chinuia trupul, ca pe un rob obosindu-1 şi pedepsindu-1, ca să nu ridice războaiele cele dinlăuntru. Iar în sfântul şi marele post de 40 de zile, nu gusta nicidecum pâine, ci puţine poame sau legume crude şi acelea numai sâmbăta şi Duminica. Şi îi supusese Dumnezeu fiarele cele sălbatice, care erau în pustia aceea; pentru că un urs înfricoşat venind trei ani de-a rândul, lua hrană din mâinile lui, asemenea şi un lup din pustie venind, se hrănea de dânsul. Şi venind şi ducându-se fiarele acelea, pe nimeni nu vătămau, nici pe oameni, nici pe dobitoace, chiar dacă se întâlneau cu cineva; pentru că aceea era facerea de minuni a lui Dumnezeu, prin care slăvea pe plăcutul Său, care îl proslăvea pe El.

A mers la cuviosul, în cămăruţa în care era închis, un om ce avea tot trupul bolnav, căutând tămăduire prin sfintele lui rugăciuni. Iar el, poruncind aceluia să se dezbrace de hainele sale, a luat apă şi s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, Cel ce prin proorocul Elisei ai curăţit pe Neeman Sirianul de stricăciune şi singur prin milostivirea Ta pogorându-Te la noi şi făcându-Te om, cu cuvântul ai tămăduit pe cei stricaţi, caută acum spre noi şi spre apa aceasta şi binecuvântând-o, dă-i putere de tămăduire, ca să poată curaţi de stricăciune pe acest om, care stă înainte, întru preamărirea numelui Tău Celui Sfânt".

Astfel rugându-se şi însemnând apa cu semnul Crucii, a turnat omului pe cap şi pe tot trupul şi îndată s-a curăţit de acea boală şi s-a dus sănătos, lăudând pe Dumnezeu. Asemenea, venind şi un preot, anume Colirie, şi numai haina sfântului pe sine punând-o, îndată a câştigat tămăduire. Nişte minuni ca acestea şi o viaţă ca aceasta a Sfântului Teodor văzând fericita Elpidia, se fericea cu duhul. Deci şi ea a povăţuit pe multe femei spre viaţă plăcută lui Dumnezeu şi spre chipul monahicesc le-a adus, pentru că era foarte îmbunătăţită şi urma nepotului său în nevointele cele duhovniceşti. După aceea, cuvioasa Elpidia s-a apropiat spre sfârşitul său, pe care mai înainte 1-a ştiut din descoperirea ce i s-a făcut ei. Şi mergând la cea mai de pe urmă cercetare şi sărutare a cuviosului său nepot, i-a spus vedenia sa, zicând: „Fiul meu şi lumina ochilor mei, am văzut în arătare un tânăr foarte frumos, îmbrăcat în haină luminoasă, având părul în chipul aurului, asemenea Sfântului Marelui Mucenic Gheorghe, precum îl vedem închipuit pe icoană. Acela venind la mine, m-a întrebat despre tine, vrând să ştie de la mine rânduiala cântării de psalmi şi a vieţii tale. Iar eu cu de-amănuntul i-am spus lui, însă el mi-a zis: «Când cântaţi psalmi, ziceţi aceasta:

Binecuvântaţi pe Domnul, munţilor şi dealurilor!» După aceea mi-a zis: «Mare dar ai câştigat, o, femeie, învrednicindu-te a vedea pe nepotul tău într-o rânduiala ca aceasta, iar mie, ajutătorului lui, îmi eşti mult datoare. Dar mai ales Stăpânului Cel de obşte şi Ziditorului Dumnezeu, toată mulţumirea I se cuvine, căci pe nepotul tău 1-a făcut vrednic a fi în rândul sfinţilor robilor Lui. Deci, tu de acum te odihneşte, pentru că te-ai ostenit până acum»".

Această vedenie spunând-o fericita Elpidia Sfântului Teodor şi dându-i cea de pe urmă sărutare, s-a dus la chilia sa şi îmbol-năvindu-se puţin, s-a mutat către Domnul şi a fost îngropată cu cinste de către cuviosul. Iar după îngroparea ei, a venit cineva de la cetatea Ancira, aducând înştiinţare sfântului, cum că maica lui, Măria, a murit, şi-1 sfătuia să trimită ca sa-i ia averea, de vreme ce a murit fără moştenitor. Răspuns-a sfântul: „Nu spui adevărul, căci maica mea n-a murit". Iar acela stăruia, zicând: „Cu ochii mei am văzut-o moartă". Iar el iarăşi a răspuns: „Nu este adevărat! Căci n-a murit maica mea, nici va muri cu sufletul, ci şi acum viază şi va fi vie în veci!" Şi nu s-a îngrijit de averea ce rămăsese după dânsa, ci a postit o săptămână întreagă, făcând rugăciuni cu dinadinsul către Dumnezeu pentru sufletul ei.

Petrecând Cuviosul Teodor în peşteră, a mers la dânsul economul bisericii de la Iliopoli şi prin cel ce-i slujea i-a spus rugămintea sa cu lacrimi, zicând: „Miluieşte-mă, robule al lui Dumnezeu, în necazul ce mi s-a întâmplat! Pe sluga mea am trimis-o, ca să adune veniturile bisericeşti, iar el, toate veniturile adunându-le, a fugit. Iar eu, alergând încoace şi încolo după dânsul şi căutându-1, nu pot să-1 aflu. Roagă-te Domnului să mi-1 arate, că toată averea mea nu-mi ajunge să plătesc bisericii". Răspuns-a lui sfântul: „De făgăduieşti că pe acel slujitor al tău nu-1 vei bate, ci îl vei slobozi şi nimic mai mult de la dânsul nu vei lua, fără numai cele bisericeşti, pe care el le-a luat, apoi te va mângâia Domnul şi-1 va da în mâinile tale; iar de nu vei făgădui aşa, apoi nu vei putea să-1 afli pe el". Iar economul a făgăduit a nu-1 bate pe acela şi nici a-i lua ceva dintre ale lui, ci şi dintre ale sale a-i da, numai să întoarcă averea bisericească. Pentru că zicea: „Eu şi copiii mei vom rămâne goi dacă cu a mea avere voi plăti pentru venitul bisericesc cel răpit". Atunci i-a zis sfântul: „Mergi cu pace la casa ta şi să fii fără grijă, căci nădăjduiesc către Dumnezeu că degrabă te va mângâia". Şi s-a dus economul într-ale sale, bucurându-se şi având neîndoită nădejde în cuvintele cuviosului. Iar fugarul acela, care răpise cele bisericeşti, a stat pe cale aproape de satul ce se numea Nicheia, fiind legat cu rugăciunile cuviosului şi neputând să se ducă mai departe cât de puţin. Deci cu părerea i se arăta lui că fuge degrabă, dar de fapt el stătea pe loc. Şi văzându-1 oamenii care se întâmplaseră în calea aceea şi cunoscându-1, l-au prins şi l-au dus la econom. Şi aşa a fost întoarsă toată averea bisericească pe care o luase el. Iar economul şi-a împlinit făgăduinţa şi a slobozit pe acela, nefăcându-i nici o strâmbătate. Apoi a mers iarăşi la cuvios, dându-i mulţumire.

După aceasta un om a adus în ziua Cincizecimii pe femeia sa muncită de diavol şi după ce a certat cuviosul pe duhul cel necurat, acela striga, zicând: „O, pentru ce te mânii asupra mea, mâncă-torule de fier? Oare sunt vinovat? Căci nu de bunăvoie am intrat într-însa, ci fiind trimis de Teodor vrăjitorul, care se numeşte Carapos şi petrece în satul Mazamia". Iar plăcutul lui Dumnezeu, certând cu numele lui Iisus Hristos pe diavolul, 1-a izgonit din femeia aceea.

In acelaşi an, în luna iunie, oamenii din satul Mazamia, auzind de minunile făcute de plăcutul lui Dumnezeu, Teodor, au mers la el, rugându-1 cu lacrimi să vină la ei, să le izgonească lăcustele care năvăliseră ca un nor asupra ţarinilor şi grădinilor lor. Iar cuviosul, mergând la ei, a intrat în biserica lor şi a petrecut toată noaptea la rugăciune. Iar a doua zi a mers cu rugăciune la ţarini şi, luând trei lăcuste în mâna sa, se ruga Domnului pentru popor. Şi în vremea rugăciunii au murit lăcustele în mâinile lui, iar el, mulţumind lui Dumnezeu, a zis către popor: „Să ne întoarcem la biserică, fiilor, pentru că degrabă ne va arăta Domnul mila sa".

Deci, întorcându-se sfântul la biserică, a săvârşit Sfânta şi dumnezeiasca Liturghie şi, a doua zi, oamenii au văzut toată mulţimea lăcustelor moartă. Aceasta văzând cel ce locuia într-acele locuri, mai sus pomenitul vrăjitor Teodor Carapos, s-a pornit cu zavistie asupra sfântului, fiindcă mai dinainte se mâniase asupra lui, pentru izgonirea din femeie a diavolului pe care acel vrăjitor îl trimisese într-însa. Deci mâniindu-se asupra sfântului vrăjitorul acela şi zavistuind asupra puterii lui Dumnezeu celei făcătoare de minuni dintr-însul, a chemat pe diavolii cei de sub mâna lui şi le-a poruncit să meargă şi să muncească pe

Teodor Sicheotul până la moarte. Iar aceia dacă s-au dus, n-au putut să se apropie de el, fiindcă avea întotdeauna rugăciunea în gura sa şi-1 aşteptau până va adormi. Dar şi dormind sfântul, darul lui Dumnezeu ieşea ca un foc dintr-însul, arzând şi izgonind pe diavoli, care din nou întorcându-se, se repezeau asupra cuviosului; însă iar se întorceau cu ruşine la cel ce i-a trimis.

Deci vrăjitorul acela cu dosădiri îi ocăra, zicându-le: „Cu adevărat nimic nu este puterea voastră, căci dacă nici când dormea, nu v-aţi putut apropia, apoi cum îi veţi face aceluia ceva când este treaz?" Iar diavolii îi ziceau: „Când ne apropiem de el, iese o văpaie de foc din gura lui şi ne arde, încât nu putem suferi". Iar vrăjitorul iuţindu-se cu mai multă mânie şi ros fiind de zavistie, a pus nişte otravă omoratoare într-un peşte şi a trimis peştele acela în dar cuviosului. Iar plăcutul lui Dumnezeu, fiind păzit cu darul lui Hristos, când era vremea mesei cea obişnuită lui, a gustat din peştele acela şi a rămas nevătămat. De acest lucru minunându-se vrăjitorul Teodor Carapos şi cunoscând puterea lui Dumnezeu şi neputinţa diavolilor, s-a umilit cu sufletul şi, mergând la cuviosul, a căzut la picioarele lui cele sfinte, mărturisind păcatele sale cu lacrimi. Şi arzând cărţile sale cele vrăjitoreşti şi lepădându-se de lucrurile satanei, a luat Sfântul Botez şi s-a făcut rob credincios al lui Iisus Hristos.

După ce s-a întors cuviosul în locaşul său, i s-a întâmplat de a căzut într-o boală grea şi aştepta să moară, pentru că a văzut pe sfinţii îngeri venind la el şi socotea că acum vor să-i ia sufletul. Deci plângea şi se tânguia, zicând că nu este gata de ieşire. Şi era deasupra lui icoana Sfinţilor doctori celor fără de plată, Cosma şi Damian. Aceia i s-au arătat în vedenie şi după obiceiul doctoricesc, îi pipăiau venele mâinilor lui şi vorbeau unul cu altul ca şi cum deznădăjduindu-1 de viaţă, fiindcă i-a slăbit puterea. Şi au zis către el: „Pentru ce plângi şi te mâhneşti atâta?" Răspuns-a bolnavul: „De vreme ce nu m-am pocăit la Dumnezeu, domnii mei, şi de vreme ce las această mică turmă, neîndreptată încă la calea cea desăvârşită, mai având ea încă nevoie multă de povăţuire". Sfinţii i-au zis: „Dar voieşti să rugăm pe Dumnezeu pentru tine, ca să-ţi lungească vremea vieţii?"

Răspuns-a bolnavul: „De o veţi face aceasta şi de-mi veţi cere vreme de pocăinţă, apoi îmi veţi pricinui mare bucurie şi veţi câştiga plată pentru pocăinţa mea". Iar sfinţii întorcându-se la îngeri, i-au rugat să mai aştepte puţin, până ce vor merge la împăratul Dumnezeu, ca să-L roage pentru Teodor. Iar îngerii făgăduind că vor aştepta, s-au dus sfinţii răbdători de chinuri, Cosma şi Damian, la Atotputernicul împărat, Hristos Dumnezeul nostru, Care a adăugat altădată cincisprezece ani lui Iezechiel, şi rugându-L pentru lungirea anilor lui Teodor, s-au întors degrabă, având între ei un tânăr, asemenea cu acei îngeri, însă cu slava mai luminat. Şi acela a zis către îngeri astfel: „Lăsaţi pe^Teodor între cei vii, pentru că Stăpânul Cel de obşte al tuturor şi împăratul slavei este rugat pentru el şi i-a poruncit ca să fie în trup!" Şi îndată sfinţii îngeri cu acel prealuminat tânăr s-au dus la cer, iar Sfinţii Cosma şi Damian au zis către Teodor: „Scoală-te, frate, şi ia aminte la tine şi la turma ta, căci bunul şi milostivul nostru Stăpân a primit rugăciunile noastre pentru tine şi ţi-a dăruit viaţă, ca să lucrezi nu mâncarea cea pieritoare, ci pe aceea care este în viaţa vecilor şi să aduci mântuirea multor suflete!"

Acestea zicând către el sfinţii doctori, s-au făcut nevăzuţi. Iar Sfântul Teodor venindu-şi în sine, simţindu-se că este cu totul sănătos, s-a sculat îndată. Şi lăuda pe Dumnezeu şi cu mai multă osârdie se sârguia la cântarea de psalmi şi la post, şi cu darul dat lui făcea minuni, tămăduind multe feluri de boli şi izgonind diavolii cu cuvântul. Apoi, străbătând vestea pretutindeni de minunile lui, mulţi se minunau şi lăsându-şi casele, se duceau la dânsul spre călugărie. Iar cei ce câştigau tămăduire de la dânsul de bolile lor, mulţi dintre ei nemaivrând să se lase de el, petreceau la dânsul, slujind trebuinţelor mănăstireşti.

Deci, adunându-se mulţime de fraţi, au zidit o mănăstire aleasă, iar Cuviosul Teodor s-a făcut arhimandrit al mănăstirii sale. Şi deoarece biserica Sfântului şi Marelui Mucenic Gheorghe era mică şi nu putea să-i încapă pe toţi la obişnuita cântare, s-a sârguit cuviosul să zidească altă biserică mai mare, în alt loc nu departe de acolo, în numele Sfântului Arhanghel Mihail. Şi a rânduit pe fraţi să vieţuiască acolo, iar pe ucenicul său, Filumen, 1-a trimis la episcopul cetăţii lui Anastasie, ca să ia hirotonia preoţiei. Şi punându-1 egumen la acea mănăstire, singur se îndeletnicea în linişte. Şi au avut nevoie de un vas de argint, pentru slujirea Sfintei Liturghii, deoarece până atunci în mănăstirea lui se săvârşeau dumnezeieştile Taine în vas de marmură.

Deci cuviosul a trimis un diacon al său la Constantinopol, ca să cumpere acel vas de argint pentru sfinţita slujbă. Dar după ce a cumpărat şi a adus la dânsul acel vas curat, lucrat cu meşteşug ales, sfântul 1-a lepădat, nevrând să slujească într-însul, pentru că îl vedea cu ochii minţii că este negru, urât şi netrebnic. Iar diaconul lăuda vasul, că este de argint curat şi bine lucrat. însă cuviosul îi zicea: „Şi eu văd, o, fiule, că vasul este din argint şi bine lucrat, însă are necurăţie nevăzută. Şi de nu mă crezi pe mine, să facem rugăciune, ca să-ţi deschidă Domnul ochii tăi sufleteşti şi vei vedea". Deci, după ce s-a închinat şi s-a rugat, atunci nu numai diaconul acela, ci şi toţi fraţii care erau acolo au văzut că vasul acela era negru ca un cărbune luat din cuptor şi s-au minunat. Iar după ce diaconul a luat vasul în mâini, îndată s-a văzut curat şi luminat, ca mai înainte şi 1-a dus la Constantinopol la argintarul de la care îl cumpărase şi i-a spus lui pentru ce 1-a lepădat Cuviosul Teodor. Iar argintarul, cercetând despre argintul acela de unde i-a venit lui, şi-a adus aminte că era din podoabele oarecărei desfrânate, din câştigul ei cel spurcat, şi se mira de mai înainte vederea cuviosului şi îşi cerea iertare.

Deci, luând vasul acela, alte vase mai curate a dat în dar pentru trebuinţa bisericii, cerând rugăciunile sfinţilor pentru dânsul. Iar diaconul, aducându-le în mănăstire, a spus părintelui şi fraţilor din ce fel de argint a fost vasul cel dintâi şi minunându-se de mai înainte vederea sfântului, preamăreau pe Dumnezeu.

In acel timp nişte oameni din satul Vuzia, care este supus al lui Gratianopoli, au venit la Cuviosul Teodor pentru o pricină ca aceasta: făcându-şi un pod de piatră peste un râu în satul lor, pe când scoteau piatra din pământ şi ciopleau lespezile au ieşit din groapă mulţime de diavoli, care năvăleau asupra oamenilor şi dobitoacelor şi-i munceau, iar alţii, ca nişte tâlhari şezând pe lângă drumuri, răneau pe cei ce treceau. Deci au rugat pe cuviosul ca să meargă în satul lor şi să izgonească de la dânşii acea ispită diavolească. Şi cuviosul a mers împreună cu dânşii, nădăjduind spre Dumnezeu. Iar când se apropia de satul acela, diavolii cei din oameni, simţind venirea lui, ieşeau strigând împotriva lui: „O, primejdie! Pentru ce, lăsând Galatia, vii aici, mâncătorule de fier? Ştim pentru ce vii, dar nu te vom asculta, precum te ascultă duhurile cele din Galatia, că mai aprinşi şi mai puternici suntem decât ei".

Iar cuviosul, certându-i pe dânşii, le-a poruncit să tacă. Şi a doua zi, adunând poporul, a înconjurat satul cu cruci şi cu litanii, şi suindu-se pe dealul acela, au făcut rugăciuni către Dumnezeu mult timp. Şi îndată diavolii cei ce ieşiseră de acolo, s-au adunat cu puterea lui Dumnezeu în chip de muşte, de şoareci şi de iepuri, pe care izgonindu-i în groapa aceea pe toţi şi pecetluindu-i cu semnul Crucii, a poruncit ca cu pietre şi cu pământ să-i astupe acolo. Astfel a scăpat satul acela de ispita diavolească. încă şi alte case şi sate fiind năpădite de diavoli, în acelaşi chip le-a izbăvit, izgonind din oameni duhurile cele viclene, încât diavolii se cutremurau şi numai de numele aceluia.

Dintre ucenicii cuviosului, mulţi erau vestiţi şi mari bărbaţi în fapte bune. Astfel fericitul Arsenie, închizându-se într-o chilie strâmtă, petrecea în tăcere şi abia a treia zi primea puţină hrană, pâine şi verdeţuri crude sau linte şi apă cu măsură, iar în sfântul post cel de 40 de zile, mânca numai sâmbăta şi Duminica şi atunci doar mâncare uscată. Asemenea viaţă mai petreceau şi alţi doi, Evagrie şi Andrei, care aveau chiliile aproape de Arsenie, de a căror sfântă viaţă Cuviosul Teodor mult se bucura şi mulţumea lui Dumnezeu. Acei trei ucenici sfătuindu-se, să se închine Sfintelor Locuri de la Ierusalim, au rugat pe părintele Teodor, ca să-i libereze cu binecuvântare şi, dându-le drumul, s-au dus. Şi ajungând la Ierusalim, au cercetat toate lavrele cele de primprejur şi mănăstirile sihăstreşti. Deci Evagrie a vrut să rămână acolo şi, intrând în lavra Cuviosului Sava, a vieţuit cu sfinţenie, arătându-se cu lucrul că este ucenic al lui Teodor. Iar Arsenie şi Andrei întorcându-se în Galatia la părintele lor, l-au rugat să le poruncească lor să se ducă la linişte în alte locuri osebite.

Deci Andrei s-a sălăşluit pe un deal, ce se numea Vrian, ca la opt stadii de la mănăstire, cu binecuvântarea părintelui. Iar Arsenie, ducându-se în părţile cele de sus ale Potamiei, şi-a ales un loc departe de locuinţa omenească, în care se spunea că este sălăşluire diavolească. Acolo s-a rugat, zicând: „Dumnezeule, milostiveşte-Te prin rugăciunile părintelui meu Teodor, păzeşte-mă pe mine, păcătosul, apără-mă de năpasta diavolească şi-mi ajută să-Ţi plac în locul acesta". Deci mai întâi şi-a zidit o chiliuţă de lemn şi a iernat într-însa. După aceea a zidit un stâlp înalt şi, petrecând patruzeci de ani pe el cu mare răbdare, s-a dus către Domnul.

Incă şi Elpidie, cu povăţuirea Cuviosului Teodor, nu puţin a sporit în bunătăţi şi după câţiva ani de petrecere lângă părintele său, ducându-se în părţile Răsăritului cu binecuvântare, s-a sălăşluit aproape de Muntele Sinai. Şi vieţuind în tăcere mult timp, s-a săvârşit precum cuvioşii, iar locul acela a fost numit de părinţii din Sinai, „Tăcerea lui Elpidie". încă şi Leontie, ucenicul părintelui nostru Teodor, a fost bărbat minunat în pustnicie, aproape de locul Permatia. El, învrednicindu-se darului proorocesc, spunea mai înainte cele ce aveau să fie. Şi a proorocit despre năvălirea perşilor, precum şi despre uciderea sa de către dânşii, lucru care s-a şi împlinit. Pentru că, nevoind să iasă din chilia sa cea strâmtă şi liniştită, a fost ucis într-însa de perşi. încă şi Teodor, care a postit în Muntele Draconiei, Ştefan cel de lângă râul Psiliei şi alţi mulţi ucenici ai fericitului părintelui nostru Teodor, au strălucit cu fapte bune, unii vieţuind lângă dânsul, iar alţii sălăşluindu-se prin diferite locuri pustii.

Venindu-i dorinţă Cuviosului Teodor să cerceteze iarăşi Sfintele Locuri în Ierusalim, a luat pe doi din ucenicii lui şi s-a dus. în acea vreme în Palestina, în care se află Ierusalimul, era secetă mare şi toţi oamenii şi dobitoacele erau în nevoie mare, căci se uscaseră toate gropile şi cisternele în care îşi adunau apă. Deci oamenii se rugau mult, cerând ploaie de la Dumnezeu şi nu puteau să-şi câştige cererea, căci Domnul păstra acel dar plăcutului Său, Teodor, şi pentru aceasta îl şi adusese în Palestina. Şi erau acolo unii din părţile Galatiei, care ştiau pe Cuviosul Teodor şi facerile lui de minuni. Aceia grăiau adeseori către oameni: „Ştim un sfânt părinte în părţile noastre, care poate numai cu o rugăciune să umple de ploaie toată lumea, precum a umplut-o odată proorocul Ilie".

Iar după ce a sosit cuviosul la Ierusalim şi s-a închinat lemnului Crucii cel de viaţă făcător şi mormântului celui purtător de viaţă al lui Hristos, l-au cunoscut cei din Galatia, care erau acolo. Şi îndată a străbătut vestea despre dânsul în toată Sfânta Cetate şi prin mănăstirile şi prin lavrele de primprejur. Deci, adunându-se mulţime de monahi şi toţi clericii bisericii celei mari, au înconjurat pe sfântul, bucurându-se de venirea lui la dânşii şi l-au rugat în numele patriarhului să ceară de la Domnul ploaie pământului cel uscat. Iar sfântul se lepăda, numindu-se nevrednic şi păcătos. Dar ei grăiau: „Nădăjduim, părinte, că dacă vei amesteca rugăciunile tale cu ale celorlalţi părinţi, Dumnezeu se va milostivi spre noi şi va trimite ploaie pe pământ". Sfântul a zis către dânşii: „Dacă credeţi aşa, apoi să fie după credinţa voastră".

Deci a făcut rugăciune, şi pe când mergea poporul cu crucile, sfântul a grăit către dânşii: „Să vă schimbaţi hainele, o, fiilor, pentru că vă veţi uda; căci degrabă va arăta Domnul mila Sa pentru credinţa voastră". Şi ajungând la un loc afară din cetate, cuviosul a poruncit să stea litia; apoi, ridicându-şi mâinile către cer, a început a se ruga mai cu dinadinsul, şi îndată s-a arătat dinspre apus un nor mic şi într-un ceas a acoperit tot cerul. Iar sfântul, săvârşindu-şi rugăciunea, a poruncit să se întoarcă mai repede litia, ca să nu se ude; şi deodată s-a vărsat o ploaie mare peste măsură şi toţi alergau degrabă în cetate spre biserică, fiindcă se udaseră foarte tare. Iar ploaia n-a stat nicidecum, până ce n-a adăpat tot pământul din destul şi s-au umplut de apă gropile, cisternele şi văile. Iar Cuviosul Teodor, pentru o minune ca aceea temându-se să nu fie slăvit şi cinstit de oameni, s-a ascuns de toţi şi a ieşit din cetate cu amândoi ucenicii săi. Apoi, alergând cu sporire, s-au întors în mănăstirea

Sicheotului din Galatia. încă şi în latura sa, prin multe locuri de primprejur făcea asemenea minuni şi după rugămintea poporului aducea ploi, înmulţea rodurile pământului şi sadurile, potolea pâra-iele cele pornite şi spunea mai înainte cele ce aveau să fie.

Mavrichie voievodul, întorcându-se de la războiul persienesc prin Galatia la Constantinopol şi venind la cuviosul pentru rugăciune şi binecuvântare, el i-a proorocit că degrabă are să fie împărat. După ce s-a împlinit aceea, împăratul Mavrichie a scris către proorocul său, adică către acest sfânt părinte, cerând rugăciuni pentru el şi pentru toată împărăţia lui. A adăugat încă şi aceasta, să ceară de la dânsul ce va voi. Iar Cuviosul Teodor a trimis la dânsul pe fericitul Filumen, scriindu-i să dea ceva pâine la mănăstirea lor, pentru mulţimea săracilor ce veneau la dânşii în toate zilele. Iar împăratul a scris la ispravnicii săi din Galatia, ca în fiecare an să dea grâu la mănăstirea lui Teodor câte şase sute de măsuri; şi a dăruit încă şi bisericii vase de mult preţ.

Văzând Cuviosul Teodor că din zi în zi se înmulţeşte turma sa şi venea la mănăstirea sa mulţime de popor pentru rugăciuni şi pentru tămăduiri, iar biserica Sfântului Marelui Mucenic Gheorghe fiind foarte mică, a prefăcut-o, zidind-o în chip minunat mai mare. Căci fiind acolo o piatră mare şi neclintită niciodată, i-a poruncit ca singură să se mişte şi să se ducă de la locul său în alt loc. Iar când se aducea var nestins din satul Evarzia, care era aproape, pentru zidirea bisericii, i-a cuprins deodată pe cale un nor de ploaie şi lucrătorii s-au temut să nu se aprindă carele cu var din ploaie şi să le ardă dobitoacele. Atunci cuviosul, prin rugăciune, a despărţit norul în două şi era ploaie mare pe amândouă părţile drumului, iar pe var şi pe care n-a picat nici o picătură, până ce au dus varul la locul zidirii bisericii şi l-au descărcat.

Iar după ce s-a sfârşit biserica, s-a săvârşit episcopul Timotei al cetăţii lui Anastasie, care a fost după Teodosie, şi mergând cetăţenii la arhiepiscopul Pavel al mitropoliei Ancirei, l-au rugat să aleagă episcop al cetăţii lor pe Cuviosul Teodor, arhimandritul lavrei Sicheotul. Şi bucurându-se arhiepiscopul, a trimis după fericitul Teodor, ca să-1 aducă cu cinste la dânsul. în acea vreme, cuviosul fiind închis în peştera sa, se liniştea şi se îndeletnicea în obişnuita rugăciune. Iar după ce clerul şi cetăţenii cetăţii lui Anastasie s-au dus la dânsul cu multă rugăminte ca să le fie episcop, el nici nu voia să audă de aceasta. însă ei, deschizând casa cu sila, l-au scos afară chiar nevrând şi, punându-1 în careta arhierească, l-au dus la Ancira, bucurându-se şi veselindu-se. Iar fraţii plângând şi tânguindu-se pentru părintele lor, căci se despărţiseră de dânsul, cuviosul a trimis la ei, zicându-le: „Nu vă mâhniţi, fraţilor, şi să mă credeţi, că niciodată nu vă voi lăsa, pentru că nimic nu este pe pământ care să mă poată despărţi de voi".

Deci Cuviosul Teodor a fost pus episcop al cetăţii lui Anastasie de către Pavel, mitropolitul Ancirei, deşi nu voia să primească o dregătorie ca aceasta. Şi pe când a primit scaunul, unui bărbat oarecare i s-a făcut o vedenie în acest chip: o stea luminoasă şi mare s-a pogorât din cer spre biserică şi a luminat cu razele sale nu numai cetatea şi ţara aceea, ci şi toate cetăţile şi părţile de primprejur. Pentru că acest cuvios, fiind pus pe scaunul arhieresc ca o lumină în sfeşnic, cu adevărat s-a arătat a fi lumină lumii, luminând şi spăi-mântând toată partea cea de sub cer cu minunile cele fără de număr şi cu chipul cel minunat al vieţii sale. El cerceta adeseori lavra sa cea de la Sicheot şi mângâia pe fraţi. Iar biserica Sfântului Gheor-ghe cea zidită prin a sa sârguinţă a sfinţit-o. Şi câte minuni mari a făcut în vremea episcopiei sale, nu se pot spune cu de-amănuntul. Pentru că îşi îndoia ostenelile sale, având purtare de grijă cu dinadinsul pentru păstoria sa cea încredinţată. Insă mult se mâhnea pentru că i se tăiase liniştea şi avea totdeauna dorinţă neschimbată în mintea sa, ca să lase episcopia şi iarăşi să se întoarcă la linişte în mănăstirea sa.

Iar după câţiva ani iarăşi a dorit să se închine sfintelor locuri din Ierusalim şi luând pe doi fraţi din mănăstirea sa, pe Ioan arhidiaconul şi pe Martin, s-a dus cu dânşii în cale. Şi înconjurând sfintele locuri din Ierusalim, nu se arăta că este episcop, ci umbla ca un simplu stareţ şi gândea să nu se mai întoarcă întru ale sale, ci să vieţuiască acolo într-o mănăstire, pentru că i se părea că pentru dregătoria episcopiei şi-a părăsit nevoinţa cea monahicească. Deci mergând în lavra Sfântului Sava, a cerut o chilie pentru el şi a petrecut într-însa, liniştindu-se de la praznicul Naşterii lui Hristos, până la Paşti. Iar după Paşti, acei doi fraţi care merseseră cu dânsul, Ioan şi Martin, neîncetat îl supărau să se întoarcă la locul său, însă el nu voia să-i asculte. Iar într-o oarecare noapte i s-a arătat Sfântul Marele Mucenic Gheorghe în vedenia somnului, dându-i în mână un toiag şi zicându-i: „Ieşi degrabă de aici, ca să ne întoarcem în patrie; pentru că nu ţi se cade, ca lăsându-ţi patria, să zăboveşti aici". Zis-a Teodor: „Nu voiesc să merg în patrie, fiindcă nu poftesc episcopie". Zis-a mucenicul: „Eu degrabă te voi slobozi de la episcopie, numai să te întorci, de vreme ce mulţi se mâhnesc după tine". De o vedenie ca aceasta înduplecându-se Teodor, şi-a luat pe amândoi ucenicii şi s-a dus în patria sa.

Iar când se apropia de Galatia, a intrat într-o mănăstire ce i se întâmplase în cale, care se numea Druinia, poruncind împreună călătorilor săi, ca să nu spună de dânsul, cine este. Iar monahii mănăstirii aceleia, de demult auzind de minunile Cuviosului Teodor, doreau să-1 vadă. Deci cuviosul, fiind necunoscut monahilor acelora, s-a odihnit în casa de oaspeţi cea mănăstirească, primit fiind de Anichit, primitorul de străini. Şi întrebând pe ucenici despre stareţ cine este, au spus că este din părţi depărtate. Şi şezând cuviosul la masă, a căutat spre ucenicii care mâncau cu poftă, căci erau flămânzi, şi a zis către dânşii: „Cu adevărat, fiilor, mâncăm ca Galatenii". După un ceas iarăşi le-a zis aceeaşi.

Acestea auzindu-le Anichit, grăia întru sine: „Nu cumva din părţile Galatiei este acest stareţ?" Iar după masă culcându-se stareţul după obicei pe pământ spre odihna nopţii, Anichit, luând deoparte pe amândoi ucenicii, cu multe rugăciuni îi supăra să-i spună cine este acest stareţ. Deci i-au spus aceia, că este Teodor, făcătorul de minuni al Sicheotului şi episcopul cetăţii lui Anastasie, şi îndată Anichit alergând, a spus egumenului Ştefan şi fraţilor şi s-au bucurat foarte mult de dânsul, fiindcă de multă vreme doreau ca să-1 vadă. Iar după ce a sosit vremea cântării Utreniei, când stareţul mergea la biserică, l-au întâmpinat în uşile bisericii egumenul şi fraţii şi, căzând la picioarele lui cele sfinţite, i s-au închinat ca unui episcop şi făcător de minuni şi cereau binecuvântare. Şi l-au rugat să petreacă cu dânşii câteva zile, ca să se îndulcească de vederea feţei lui celei îngereşti şi să se sature de vorbele cele cu miere curgătoare. Şi a petrecut sfântul la dânşii zile destule. Atunci a străbătut despre dânsul vestea prin toată latura aceea şi mulţi din popor au mers la mănăstire, ducându-şi pe bolnavii lor la cuviosul, iar el, cu darul lui Hristos, pe toţi îi tămăduia.

După aceasta, mergând de acolo Sfântul Teodor la episcopia sa şi îndeletnicindu-se în obişnuitele osteneli păstoreşti, gândea neîncetat cum ar putea lăsa episcopia. Iar fericitul Antioh, vieţuitorul pustiei, 1-a sfătuit la aceasta, fiind la dânsul din întâmplare, când se întorcea de la cetatea lui Constantin într-ale sale. Căci acel Antioh a fost trimis din părţile Răsăritului la împăratul Mavrichie, ca să-1 roage pentru o cetate ce se numea Sinofrin, ca să o apere de barbari. Şi Antioh era bărbat bătrân, având de la naşterea sa ca la o sută de ani. Şi şaizeci de ani n-a gustat nici vin, nici untdelemn, iar treizeci de ani n-a gustat pâine, decât numai verdeţuri crude cu sare şi cu oţet şi băutura îi era apă. Pe acel fericit părinte, pe când trecea prin părţile Galatiei şi ale cetăţii lui Anastasie, 1-a primit Cuviosul Teodor cu bucurie şi cu cinste şi 1-a odihnit. Şi mult s-a mângâiat cu dânsul în vorbiri duhovniceşti. Şi grăia fericitul Antioh ucenicilor săi despre Teodor: „N-am văzut un astfel de om sfânt, nici n-am auzit până acum, pentru că mi-a descoperit Domnul viaţa lui".

Asemenea şi Sfântul Teodor a grăit despre Antioh către fraţii săi: „în toată pustia Răsăritului n-am văzut, nici n-am auzit de un astfel de rob al lui Dumnezeu". La acel Cuvios Antioh, Sfântul Teodor a cerut sfat de folos, spunându-i scopul său pentru lăsarea episcopiei. Iar Cuviosul Antioh i-a lăudat scopul şi 1-a sfătuit să-şi săvârşească dorirea degrabă.

După ducerea lui Antioh, a fost mâhnit plăcutul lui Dumnezeu de cei ce luau cu nedreptate averile bisericeşti. Şi pe lângă aceia, nişte casnici ai episcopiei care erau vrăjmaşi tăinuiţi ai sfântului, fiind porniţi de vrăjmaşul sufletelor spre zavistie şi urâciune, în taină oarecum i-au dat otravă, cu slobozirea lui Dumnezeu. Şi a zăcut Cuviosul Teodor trei zile fără glas şi stătea nemişcat ca un mort, încât chiar începuse în cetate a străbate vestea despre moartea sfântului. Dar după trei zile i s-a arătat Preasfânta Stăpâna noastră de Dumnezeu Născătoarea şi i-a spus pricina bolii lui ce-i venise din otrava cea dată în taină, zicându-i şi pe urătorii cei ce îi dăduseră otravă. Apoi scoţând din basmaua cea din mâini trei grăunţe, i le-a dat lui, zicând: „Mănâncă-le pe acestea, că nu vei mai pătimi de acum nici un rău". Deci mâncând cuviosul grăunţele acelea, şi-a venit în simţiri şi s-a simţit cu totul sănătos. Apoi, sculându-se, a mulţumit lui Hristos Dumnezeu şi Preacuratei Maicii Lui. Iar pe acei răi vrăjmaşi nu i-a mustrat, nici n-a spus cuiva de ei, ci a făcut rugăciune către Dumnezeu, ca să nu le socotească lor aceasta ca păcat. Iar către Sfântul Marele Mucenic Gheorghe totdeauna se ruga, ca mai degrabă să-1 libereze de episcopie, precum îi făgăduise în vedenie, când din Palestina nu voia să se întoarcă în Galatia.

Nu se cuvine a tăcea şi aceasta, că era rânduit mertic în cetatea lui Anastasie, spre a se da la masa arhierească peste tot anul, din averile bisericeşti, 365 de galbeni. Dintr-acel mertic, Cuviosul Teodor cheltuia numai patruzeci de galbeni la mesele sale cele de peste tot anul, iar pe ceilalţi îi întorcea Sfintei Biserici. Iar darurile ce-i veneau de aiurea, acelea le împărţea milostenie. Şi, vrând ca desăvârşit să lase dregătoria episcopiei, mai întâi cu dinadinsul a făcut către Dumnezeu multă rugăciune în multe zile, ca să nu i se socotească păcat acea socoteală a lui. Şi câştigând înştiinţare de la Dumnezeu pentru slobozirea sa, a adunat tot clerul şi toţi cetăţenii şi le-a zis: „Ştiţi, fraţilor, că voi cu sila scoţându-mă din mănăstire, m-aţi silit să iau jugul acesta al episcopiei. Şi v-am spus atunci, că sunt nevrednic de povăţuirea voastră. Dar voi, neascultându-mă, aţi săvârşit voinţa voastră. Iată, este al unsprezecelea an de când vă mâhnesc şi sunt mâhnit de voi. Deci, vă rog, căutaţi-vă alt păstor, care să vă poată plăcea; căci eu de acum nu pot să vă

mai fiu episcop, ci ca un monah prost mă voi întoarce la mănăstirea mea, în care am făgăduit ca în toate zilele vieţii mele să slujesc lui Dumnezeu".

Aceasta zicând, a luat pe arhidiaconul său Ioan, care era din mănăstirea lui, s-a dus la arhiepiscopul Pavel, mitropolitul Ancirei, şi 1-a rugat să pună în locul său un alt episcop în cetatea lui Anastasie. Deci a fost mare ceartă între ei, pentru că mitropolitul nu voia de loc să libereze de la episcopie pe fericitul Teodor, zicând că nu este cu putinţă ca să găsească un bărbat ca acela la acea rânduială. Iar Cuviosul Teodor se lepăda foarte, spunându-i că acea sarcină este mai presus de măsura şi puterea lui. Şi a fost nevoie, ca pentru aceea să trimită la Constantinopol, la prea sfinţitul Patriarh Chiriac şi la drept credinciosul împărat Mavrichie. Iar aceia fiind povăţuiţi de Dumnezeu, au scris mitropolitului Ancirei, ca să nu supere pe plăcutul lui Dumnezeu care voieşte să se linişte ască, ci să-1 libereze, precum pofteşte.

Astfel Cuviosul Teodor, izbăvindu-se de greutatea episcopiei, s-a umplut de negrăită bucurie, văzându-se liber de gâlcevi şi de grijile cele multe. Şi ducându-se la mănăstirea sa, a stat în chilie, liniştindu-se şi petrecând viaţa sa cea obişnuită în nevoinţe pustniceşti. Şi adeseori săvârşea dumnezeieştile slujbe, aducând lui Dumnezeu jertfa fără de sânge. Şi se învrednicea acest plăcut al lui Dumnezeu în vremea Liturghiei, că vedea darul Sfântului Duh, în asemănare de pânză şi în chip de porfiră prealuminată, care se cobora de sus peste sfintele daruri şi le acoperea. Despre acest lucru a spus unuia din cei împreună slujitori ai săi, ieromonahul Iulian, bărbat duhovnicesc şi îmbunătăţit, fiind silit de acela cu stăruitoare rugăminte. Şi când vedea aceea, se umplea de negrăită bucurie duhovnicească şi faţa lui cea cinstită strălucea cu o mare lumină şi se schimba. Iar preoţii şi diaconii care slujeau cu Sfântul Teodor, văzând în faţa lui o dumnezeiască strălucire, se spăimântau.

Odată s-a întâmplat şi aceasta: în şaisprezece zile ale lunii iulie, la pomenirea Sfântului Mucenic Antioh şi hramul aceluia, când arhiereul lui Dumnezeu, Teodor, săvârşea dumnezeiasca Liturghie şi a sosit vremea înălţării Sfintelor Daruri, ridicând el după obicei discul cu Sfântul Agneţ în sus şi strigând: „Sfintele sfinţilor", dumnezeiescul Agneţ singur de sine s-a ridicat sus în văzduh, înălţându-se ca de o nevăzută mână, şi iarăşi s-a lăsat pe disc la locul lui. O minune ca aceasta i-a umplut de spaimă şi de mirare mare pe toţi cei ce erau atunci împrejurul acelui dumnezeiesc prestol. Iar Cuviosul Teodor, vărsând pâraie de lacrimi din ochii săi şi totodată bucurându-se negrăit, preamărea pe Hristos Dumnezeu, Cel ce este adevărat în Preacuratele Taine.

Iar dreptcredinciosul împărat Mavrichie şi preasfinţitul Patriarh Chiriac, vrând să vadă pe Cuviosul Teodor, de care auzeau multe, au scris către dânsul să vină la ei la Constantinopol, ca să se învrednicească de rugăciunile şi de binecuvântarea lui. Iar cuviosul, neputând să nu-i asculte, s-a dus şi a fost primit de toţi cu mare cinste, şi a petrecut în Constantinopol puţină vreme. Şi multe minuni a făcut cu puterea lui Dumnezeu: un prunc orb a luminat, pe o femeie slăbănoagă a ridicat-o din pat, pe mulţi îndrăciţi i-a liberat de muncirea diavolului. Pe una ce-i curgea sânge, a tămăduit-o cu rugăciunea; pe fiul împăratului care era bolnav şi deznădăjduit de la doctori, 1-a tămăduit; celor neroditori în însoţire le-a dăruit naştere de fii prin a sa binecuvântare. Şi alte multe minuni preaslăvite făcând acolo şi pe toţi cu darul Domnului veselindu-i, s-a întors la mănăstirea sa. După aceea, mai târziu, a fost chemat a doua oară la Constantinopol, sub împărăţia lui Foca Tiranul, de preasfinţitul Patriarh Toma, care a ţinut scaunul după Chiriac; iar pricina chemării a fost următoarea:

Un lucru preaminunat s-a întâmplat în părţile Galatiei, unde, în nişte cetăţi de acolo făcându-se litanii cu crucile şi purtând cruci mari de lemn, acestea, singure între ele, cu o putere mare, minunată şi neoprită, plecându-se una spre alta, se loveau, se plecau şi se sfărâmau. Acea minune străbătând şi în Constantinopol auzindu-se, preasfinţitul Patriarh Toma a trimis la Cuviosul Teodor, rugându-1 să vină la el degrabă. Şi când a mers cuviosul la Constantinopol, a fost primit de toţi cu cinste ca şi mai înainte. Deci luându-1 deosebi, preasfinţitul patriarh 1-a întrebat despre minunea aceea, ce ar însemna ea? Iar Sfântul Teodor 1-a înştiinţat despre acea minune, că adevărată a fost; dar ce ar însemna, nu voia să-i spună, zicând că nu ştie acea taină a lui Dumnezeu.

Atunci preasfinţitul patriarh a căzut la picioarele lui cu mare rugăminte şi cu o mare smerenie ca aceea a lui a silit pe cuviosul să-i spună mai înainte cele ce vor fi. Deci stareţul a zis că acea plecare, lovire şi sfărâmare a crucilor însemnează multe primejdii şi risipiri ce vor veni asupra Bisericii lui Dumnezeu şi asupra împărăţiei greceşti, pe de-o parte de la vrăjmaşii cei dinafară, iar pe de alta de la cei dinlăuntru. Pentru că dinafară are să fie grea năvălire a barbarilor, iar dinlăuntru oamenii cei numiţi cu numele lui Hristos, împărţindu-se în credinţă, vor începe a se izgoni singuri unul pe altul şi a se pierde; de aceea multe biserici ale lui Dumnezeu se vor pustii şi se vor risipi şi toate acelea vor fi repede.

Patriarhul, auzind acestea, s-a spăimântat foarte şi a rugat pe Cuviosul Teodor să se roage Domnului pentru dânsul, ca să-i ia sufletul din trup mai repede, adică mai înainte de a yeni acea risipire, ca să nu vadă nişte primejdii ca acelea, ce au să vină asupra Bisericii. Şi după puţină vreme, zăbovind puţin Cuviosul Teodor în Constantinopol, la biserica Sfântului Ştefan, s-a îmbolnăvit patriarhul şi a trimis la cuviosul, unde era închis şi postea, spunându-i despre boala sa şi-1 ruga ca degrabă să-i ceară sfârşitul de la Dumnezeu. Iar sfântul, lepădându-se şi nevrând, patriarhul a trimis la dânsul rugăminte cu dinadinsul, dorind ca mai înainte de năvălirea primejdiilor asupra Bisericii, să se dezlege din trup şi să se ducă către Domnul. Deci chiar nevrând cuviosul, a făcut voia patriarhului, ca să se roage lui Dumnezeu pentru sfârşitul lui şi a trimis la dânsul, zicându-i: „Porunceşti, oare să vin la tine, sau ne vom vedea amândoi acolo, înaintea Domnului nostru?" Patriarhul i-a răspuns prin trimisul acela: „Să nu-ţi laşi liniştea ta, părinte. îmi ajunge că mi-ai zis că ne vom vedea amândoi acolo înaintea Domnului nostru". Şi într-acea zi, preasfinţitul Patriarh Toma, înaintea ceasului Vecerniei, bucurându-se, s-a despărţit de trup şi s-a dus către Domnul.

După sfârşitul patriarhului, Cuviosul Teodor s-a întors la mănăstirea sa şi nu după mulţi ani s-a apropiat şi el de fericitul său sfârşit, făcând multe, mari şi preaslăvite minuni şi proorocind cele ce au să fie. Iar mai înainte de sfârşitul său, de două ori a văzut pe Sfântul Marele Mucenic Gheorghe, arătându-i-se în vedenia somnului. Mai întâi i s-a arătat dându-i un toiag de cale şi-1 chema împreună cu el într-o călătorie îndepărtată. După aceea i s-a arătat mergând călare, ducând şi alt cal şi zicându-i: „Teodore, încalecă pe calul acesta şi vino după mine!" Din aceasta, Sfântul Teodor şi-a cunoscut trecerea sa degrabă de la cele pământeşti şi a spus aceasta cu bucurie ucenicilor săi, precum şi vremea sfârşitului său, după praznicul Paştilor, care a şi fost. Iar când se sfârşea, a văzut pe sfinţii îngeri, care veniseră să-1 ia şi, zâmbind cu faţă luminoasă, şi-a dat sfântul său suflet în mâinile lor. Şi a fost sfârşitul lui în anul al treilea al împărăţiei lui Iraclie.

Iar viaţa şi minunile lui le-a scris Eleusie, ucenicul lui, cel numit de cuviosul în călugărie Gheorghe. Acesta spunea despre el, că părinţii lui, petrecând mult în însoţire, erau neroditori. Şi rugau pe Cuviosul Teodor, ca prin rugăciunea şi binecuvântarea lui, să poată să fie născători de fii. Iar el, luând brâiele lor, le-a binecuvântat şi, dându-le lor, le-a proorocit dezlegarea nerodirii. Şi au născut pe acest Eleusie, pe care crescându-1, l-au adus la Cuviosul Teodor şi l-au dat lui Dumnezeu spre slujbă. Şi petrecând doisprezece ani lângă el, a văzut singur minunile cele negrăite ale aceluia, pe care le-a şi scris foarte pe larg. Dintre acestea noi, aducând aici pe scurt câteva, pot să ne folosească din destul pe noi, cei ce slăvim pe minunatul Dumnezeu Cel preamărit în ai Săi făcători de minuni, pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Cuviosul Vitalie Monahul
(22 aprilie)

In zilele Sfântului Ioan cel Milostiv, patriarhul Alexandriei, a venit în Alexandria un monah, cu numele Vitalie, din mănăstirea Cuviosului Serida. Acela având şaizeci de ani de la naşterea sa, şi-a ales o viaţă ca aceasta, care oamenilor celor ce socotesc cele din afară, li se părea a fi rea şi necurată, iar lui Dumnezeu, Cel ce priveşte cele dinlăuntru şi ispiteşte inimile, era plăcută şi binepri-mită. Căci stareţul acela voind în taină să întoarcă la pocăinţă pe cei păcătoşi şi fără de lege, singur prin părerea omenească se arăta a fi

păcătos şi fără de lege, în acest fel: şi-a scris lui pe toate desfrânatele care erau în Alexandria şi pentru fiecare făcea rugăciuni cu dinadinsul către Dumnezeu, ca să le întoarcă de la viaţa cea păcătoasă. Şi se năimea în cetate la lucru, de dimineaţă până seara, şi lua plată pentru osteneala de peste zi, câte doisprezece bani de aramă.

Deci, pe un ban de aramă îşi cumpăra bob şi-1 mânca după apusul soarelui, pentru că, lucrând toată ziua, se ostenea. Iar cu ceilalţi bănişori se ducea în casa de desfrânare şi îi dădea unei desfrânate, zicându-i: „Te rog, ca pentru aceşti bănişori să te păzeşti toată noaptea aceasta în curăţie, neprimind pe nimeni la păcat". Şi se închidea cu dânsa în aceeaşi cameră. Deci aceea se odihnea pe patul său; iar el stând într-un colţ, petrecea toată noaptea fără somn, citind încetişor psalmii lui David şi rugându-se pentru dânsa lui Dumnezeu până dimineaţa. Iar când ieşea de la dânsa, o jura să nu spună nimănui fapta lui. Şi făcea aşa în toate zilele, ostenindu-se în post şi intrând în toate nopţile la desfrânate, petrecând fără somn şi în rugăciuni. Deci, în fiecare noapte intra la alta, până le înconjura pe toate şi apoi începea iarăşi de la cea dintâi.

Iar Dumnezeu, văzând o chinuire ca aceea a robului Său, i-a sporit scopul. Că unele din desfrânate, ruşinându-se de o faptă bună ca aceea a lui Vitalie, se sculau la rugăciune, făceau metanii împreună cu dânsul şi se rugau. Iar el le sfătuia pe ele spre pocăinţă, le îngrozea cu înfricoşata judecată şi cu veşnica muncă din gheenă, le făcea să aibă nădejde, vorbindu-le de milostivirea lui Dumnezeu şi de îndulcirea la cer a veşnicilor bunătăţi. Iar acelea, venind în frica lui Dumnezeu, se umileau şi făgăduiau ca să-şi îndrepteze viaţa lor. Şi multe dintre dânsele, lepădând neruşinarea păcatului, se măritau după bărbaţi cu rânduială. Iar altele voind prea mult să petreacă în curăţie, se duceau la mănăstiri de femei şi în pustnicie cu lacrimi îşi petreceau zilele. Iar altele vieţuiau în lume fără bărbat, hrănindu-se din osteneala mâinilor lor.

Şi nici una din aceste desfrânate nu îndrăznea ca să arate cuiva viaţa cea curată a lui Vitalie, căci atunci când una dintre ele a început să spună oamenilor cum că Vitalie nu pentru păcat vine la dânsele, ci pentru a lor mântuire; Vitalie auzind de aceea s-a mâhnit, că i se arătase viaţa lui curată, şi s-a rugat lui Dumnezeu ca să pedepsească pe acea femeie, ca şi celelalte să aibă frică. Deci îndată cu voia lui Dumnezeu s-a îndrăcit acea femeie, care lucru văzându-1 celelalte desfrânate, s-au temut foarte tare şi nu mai îndrăzneau nicidecum să arate ceva oamenilor despre sfinţenia lui Vitalie. Iar după ce s-a îndrăcit femeia, oamenii ziceau: „Vezi, că ţi-a răsplătit ţie Dumnezeu pentru că ai minţit, zicând că nu pentru desfrânare intră la voi monahul acela? Iată, s-a făcut arătare despre dânsul, că este desfrânat". Şi se sminteau de dânsul toţi şi în toate zilele îl ocărau, zicându-i: „Du-te, ticălosule, că te aşteaptă desfrânatele!" Şi scuipau asupra lui.

Iar el, răbdându-le pe toate cu blândeţe, cu dulceaţă asculta dosădirile şi ocările ce i se făceau de oameni, mângâindu-se cu duhul, că îl socotesc oamenii că este atât de păcătos. Iar uneori răspundea celor ce îl ocărau: „Oare nu sunt şi eu om trupesc ca toţi oamenii? Au doară a zidit Dumnezeu pe monahi fără trupuri? Cu adevărat şi monahii sunt oameni". Iar alţii îi ziceau lui: „Părinte, ia-ţi de soţie pe una dintre aceste desfrânate şi leapădă chipul monahicesc, ca să nu se hulească cinul prin tine!" Iar el, ca şi cum s-ar fi mâniat, le răspundea: „Nu vă voi asculta pe voi! Căci ce fel de bine îmi va fi, de voi lua femeie, să mă îngrijesc de dânsa, de copii şi de casă, şi să petrec grele zile în griji şi osteneli? Deci pentru ce mă judecaţi? Oare veţi răspunde pentru mine înaintea lui Dumnezeu? Ingrijiţi-vă fiecare de voi, iar pe mine lăsaţi-mă, pentru că unul Dumnezeu este Judecătorul tuturor, Care va răsplăti fiecăruia după faptele lui".

Astfel cuviosul îşi tăinuia fapta cea bună înaintea oamenilor, iar unii dintre clerici 1-au clevetit la preasfinţitul Patriarh al Alexandriei, Ioan milostivul, zicând că un stareţ oarecare sminteşte toată cetatea, intrând în toate nopţile în casele desfrânatelor. însă patriarhul nu credea pe clevetitori, învăţat fiind mai înainte de o întâmplare ce se făcuse, când pe un monah feciorelnic şi sfânt, care era din fire famen şi botezase pe o evreică, 1-a bătut fără vină, crezând pe clevetitori, precum se scrie în viaţa lui. De aceasta aducându-şi aminte, îngrozea pe cei ce cleveteau pe Vitalie şi le zicea: „încetaţi de la osândire şi mai ales pe monahi să nu-i osândiţi. Oare nu ştiţi de un lucru ce s-a făcut altădată la întâiul Sinod din Niceea, cu

fericitul împărat Constantin, când oarecare din episcopi şi clerici au scris unul asupra altuia lucrurile cele rele? Iar el, poruncind să aducă o lumânare aprinsă şi, necitind scrisorile acelea, le-a ars, zicând: «Chiar de aş fi văzut cu ochii mei pe vreun episcop, preot sau monah în vreun lucru de păcat, l-aş fi acoperit cu haina mea, ca nimeni altul să nu-1 vadă pe el greşind»". Aşa înfrunta preasfinţitul patriarh pe clevetitori, iar robul lui Dumnezeu, Vitalie, nu înceta a se îngriji pentru mântuirea sufletelor păcătoşilor, neştiind nimeni despre faptele cele bune ale lui, până la sfârşitul vieţii sale.

Intr-una din zile, când se lumina de ziuă, ieşind Cuviosul Vitalie din casa desfrânatelor, 1-a întâmpinat un oarecare tânăr desfrânat, mergând la femei desfrânate pentru păcat. Acela, întinzân-du-şi mâna, a lovit tare peste obraz pe stareţ, zicându-i: „Ticălosule şi necuratule, pentru ce nu te pocăieşti şi nu te lepezi de necurata ta viaţă, ca prin tine să nu se batjocorească mai mult numele lui Hristos?" Iar sfântul i-a răspuns lui: „Să mă crezi pe mine, omule, că pentru mine, smeritul, vei lua şi tu peste obraz o lovire ca aceea, încât toată Alexandria se va aduna la răcnirea ta". Iar după puţine zile Cuviosul Vitalie închizându-se în chilia sa cea foarte mică, pe care şi-o zidise lângă porţile ce se numeau ale Soarelui, s-a mutat către Domnul, neştiind nimeni. Şi într-acel timp acelui desfrânat, care a lovit peste obraz pe cuviosul stareţ, i s-a arătat diavolul în chip de arap înfricoşat şi 1-a lovit peste faţă tare, zicându-i: „Primeşte această lovitură pe care ţi-a trimis-o monahul Vitalie". Şi îndată omul acela s-a îndrăcit şi, căzând, tremura, spumega, îşi rupea hainele de pe dânsul şi prin glasuri înfricoşate făcea chiot mare, încât toată Alexandria se adunase la răcnetul lui cel de spaimă. Şi muncit fiind el mult timp de diavol şi după câteva ceasuri venindu-şi puţin în fire, a alergat la chilia lui Vitalie, strigând: „Miluieşte-mă, robule al lui Dumnezeu, că am greşit către tine, mâhnindu-te pe tine foarte şi lovindu-te peste obraz. Iată că şi eu, după proorocirea ta, am luat vrednică pedeapsă".

Astfel strigând, alerga degrabă, urmându-i tot poporul. Iar după ce s-a apropiat de chilia stareţului, îndată diavolul izbind pe omul acela de pământ, a fugit. Iar omul, venindu-şi desăvârşit în fire, a început a spune poporului cum a lovit peste obraz pe stareţ şi cum stareţul i-a proorocit despre pedeapsa ce va lua pentru el. Şi bătea în uşa chiliei, dar nu i-a răspuns. Apoi cu sila deschizând uşa, 1-a văzut în genunchi, stând la rugăciune, iar sufletul lui cel sfânt se dusese către Dumnezeu şi în mâinile lui ţinea o hârtie scrisă aşa: „Bărbaţi alexandrini, nu osândiţi mai înainte de vreme, până ce Domnul, Judecătorul Cel drept va veni". în acelaşi ceas a sosit femeia cea îndrăcită care începuse altădată a spune la oameni despre curăţia lui Vitalie, precum despre aceea mai înainte s-a zis. Aceea din arătare îngerească înştiinţându-se despre sfârşitul cuviosului, a alergat şi s-a atins de cinstitele lui moaşte şi îndată s-a liberat de diavol. încă şi şchiopii şi orbii au început a dobândi tămăduiri, atingându-se de cuviosul.

Auzind de moartea Cuviosului Vitalie toate femeile acelea, care prin sfătuirea lui se întorseseră la Dumnezeu prin pocăinţă, s-au adunat la dânsul cu lumânări şi tămâie, plângând după părintele şi învăţătorul lor. Şi în acea vreme povesteau la tot poporul despre viaţa curată a stareţului, cum că nici cu mâna nu s-a atins de vreuna dintr-însele şi nu spre păcat, ci spre mântuire intra la dânsele. Iar poporul mâniindu-se pe ele zicea: „De ce aţi tăinuit înaintea noastră sfinţenia acestui sfânt părinte, iar noi, neştiindu-1, mult îi greşeam, osândindu-1 şi ocărându-1?" Iar femeile răspundeau: „Ne temeam, deoarece ne îngrozea cu mari blesteme, ca să nu spunem nimănui acea taină a lui; iar când una din noi a început să spună taina lui la oameni, îndată s-a îndrăcit. Deci, fiecare din noi, temându-se de o pedeapsă ca aceea, tăceam". Şi se minunau popoarele de un rob ca acesta al lui Dumnezeu, care în chip minunat îşi tăinuia sfinţenia vieţii sale înaintea oamenilor şi de toţi era socotit că este păcătos şi necurat, el, care era prieten al lui Dumnezeu şi vas curat al Sfântului Duh. Şi se defăimau pe sine oamenii, ruşinându-se de necunoştinţa lor; căci pe un plăcut al lui Dumnezeu ca acela l-au osândit şi cu dosădiri au ocărât pe cel nevinovat şi curat cu inima.

De toate acestea auzind cu de-amănuntul preasfinţitul Patriarh Ioan cel milostiv, a mers împreună cu tot clerul său la chilia stareţului şi văzând scrisoarea cea mai sus zisă, prin care sfătuia a nu osândi pe nimeni şi văzând minunile cele făcute, a zis către clericii aceia care cleveteau pe cuvios: „Să ştiţi că de v-aş fi crezut pe voi şi aş fi supărat pe sfântul stareţ, apoi mie mi s-ar fi dat de la arap lovirea aceea peste obraz, pe care omul acela a pătimit-o. Dar eu, smeritul, mulţumesc lui Dumnezeu, că n-am ascultat clevetirile

voastre şi m-am izbăvit de păcat şi de pedeapsă". Iar clevetitorii şi osânditorii cuviosului se ruşinau foarte.

Deci luând preasfinţitul Patriarh moaştele Cuviosului Stareţ Vitalie, îl petrecea tot poporul din cetate şi toate femeile cele ce se pocăiseră de păcat, plângând şi tânguindu-se. Şi l-au îngropat cu cinste slăvind pe Dumnezeu, Cel ce are mulţi robi ai Săi tăinuiţi. Iar omul cel ce pătimise de la diavol lovirea, s-a lepădat de lume şi s-a făcut monah, şi mulţi din Alexandria, îndreptându-se prin exemplul vieţii lui Vitalie celei atât de îmbunătăţite, s-au hotărât să nu mai osândească pe nimeni. Cărora şi noi să le urmăm, cu rugăciunile Cuviosului Părintelui nostru Vitalie şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Pătimirea Sfîntului Slăvitului Marelui Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruinţă (23 aprilie)

Sceptrul împărăţiei Romei luîndu-l cu nevrednicie păgînul Diocleţian, foarte mult se silea la necurata slujbă idolească. El mai întîi cinstea pe Apolon vrăjitorul, ca şi cum i-ar fi fost mai înainte vestitor de cele ce vor să fie. Pentru că diavolul petrecînd în acel idol neînsufleţit, dădea răspunsuri la cei ce-l întrebau, cu minciună proorocind despre cele ce vor să fie, deşi niciodată nu se împlineau proorociile lui. Odată, întrebînd Diocleţian pe Apolon despre un lucru, diavolul i-a dat un răspuns ca acesta: "Nu pot cu adevărat, ca mai înainte să-ţi spun cele ce vor să fie, căci împiedicare îmi fac oamenii cei drepţi pe pămînt şi pentru aceea mint Tripoadele cele de farmece în capişti; pentru că drepţii sleiesc a noastră putere".

Deci, a întrebat Diocleţian pe slujitori: "Cine sînt drepţii aceia de pe pămînt, din pricina cărora zeul Apolon nu poate să proorocească?" Iar slujitorii i-au răspuns: "Creştinii de sub cer sînt drepţii aceia". Aceasta auzind-o Diocleţian, s-a umplut de mînie şi de iuţime asupra creştinilor şi prigonirea cea de deasupra lor care abia încetase, a ridicat-o iarăşi. Şi îndată a trimis sabia sa prigoni-toare asupra oamenilor lui Dumnezeu celor drepţi, nevinovaţi şi fără prihană, cu poruncă ucigătoare, în toate părţile stăpînirii sale.

Şi puteai să vezi atunci închisorile barbarilor, tîlharilor şi ale făcătorilor de ruşine deşarte, însă erau pline de cei ce mărturiseau pe adevăratul Dumnezeu. Puteai să vezi felul caznelor celor mai înainte obişnuite, lepădîndu-se ca simple, iar altele noi şi mai cumplite aflîndu-se, prin care în toate zilele mulţimea creştinilor era schingiuită pretutindeni. Iar după ce în toate părţile şi mai ales dintre ale Răsăritului s-au adus la împărat multe scrisori pline de clevetiri asupra creştinilor, care îl înştiinţau că cei ce nu ţin porunca lui întru nimic, şi care se numesc creştini, numărul acelora este fără de sfîrşit; pentru că atîta s-au înmulţit, încît este de trebuinţă, ca ori să-i lase să petreacă în credinţă, ori cu război să se ridice asupra lor.

Atunci împăratul a chemat de pretutindeni la sine în Nicomidia, pe antipaţi şi pe ighemonii săi la sfat, pe domni, pe boieri şi pe tot senatul său adunîndu-l; le-a descoperit mînia sa asupra creştinilor şi poruncea, ca fiecare să dea sfat la lucrul ce le era pus înainte. Deci, mulţi grăind multe, la sfîrşit singur tiranul a vărsat o otravă ca aceasta, că nimic nu este mai cinstit şi mai de bună trebuinţă decît să se cinstească zeii cei vechi părinteşti. Şi toţi învoindu-se cu sfatul lui, le-a zis iarăşi: "Dacă astfel toţi socotiţi şi pe aceasta cu osîrdie doriţi să o faceţi şi a mea dragoste mult se cinsteşte de voi, apoi sîrguiţi-vă cu totul să pierdeţi credinţa creştinească cea potrivnică zeilor noştri, din toată împărăţia noastră. Şi ca să puteţi mai cu înlesnire a săvîrşi aceasta, eu cu toate puterile voi ajuta vouă". Deci, toţi au primit şi au lăudat acel cuvînt împărătesc. Însă Diocleţian şi senatul au voit, ca şi al doilea şi al treilea rînd să se adune la acelaşi sfat şi au înştiinţat poporul; după aceea au întărit ca neschimbată să fie porunca aceasta.

În acea vreme, în cetatea Romanilor era minunatul ostaş al lui Hristos, Sfîntul Gheorghe, cu neamul din Capadocia, fiu de părinţi creştini vestiţi, din tinereţe învăţînd buna credinţă. Acela din copilăria sa a rămas

orfan de tată, sfîrşindu-se tatăl său prin muceniceasca nevoinţă pentru Hristos, iar maica lui s-a mutat cu el în Palestina, căci de acolo era cu neamul şi avea acolo multe averi şi moşteniri. Iar după ce Gheorghe a ajuns la vîrstă desăvîrşită, fiind şi frumos la faţă, s-a arătat şi foarte viteaz cu trupul; pentru aceea s-a rînduit în oaste şi s-a pus tribun peste ostaşii unei cete vestite. În acea boierie fiind, după ce şi-a arătat vitejia sa în războaie, s-a cinstit cu dregătoria de comit şi de voievod de către împăratul Diocleţian, mai înainte de a şti că este creştin, la douăzeci de ani ai vîrstei sale, după ce maica lui se sfîrşise întru Domnul.

Şi cînd acel sfat tirănesc se săvîrşea spre pierderea creştinilor, Sfîntul Gheorghe era lîngă împăratul. Deci, în ziua dintîi, văzînd atîta pornire a păgînilor asupra creştinilor şi că sfatul lor cel nedrept nu poate de loc a se schimba, s-a chibzuit cu judecată, că acea vreme este potrivită mîntuirii. Şi îndată, toate cele ce le avea la sine, aurul, argintul şi hainele le-a împărţit săracilor; pe robii care erau cu sine i-a liberat şi celelalte averi pe care le avea în Palestina a hotărît să le împartă la cei ce n-au, iar pe robi să-i libereze. Şi în a treia zi, în care sfatul cel sîngeros al păgînului împărat şi al domnilor lui celor necuraţi, făcut cu nedreptate spre uciderea nevinovaţilor creştini, era să se întărească, Sfîntul Gheorghe, viteazul ostaş al lui Hristos, lepădînd toată frica omenească şi întărindu-se întru Unul Dumnezeu, avînd numai frica Lui în sine, a stat cu faţa luminată şi cu minte bărbătească în mijlocul adunării celei mari păgîneşti şi fără de lege şi unele ca acestea a început a le zice:

"Pînă cînd, o, împărate şi voi domni şi sfetnici, care, fiind rînduiţi pentru îndreptarea legilor bune şi a judecăţilor celor drepte, porniţi mînia voastră asupra creştinilor şi înmulţiţi nebunia voastră, întărind hotărîrile cele fărădelege şi judecăţile cele nedrepte, dîndu-le asupra oamenilor nevinovaţi, care n-au făcut nimănui strîmbătate? Pentru ce îi prigoniţi şi chinuiţi pe creştini prin a voastră păgînătate silind pe aceia, care au învăţat a ţine bine sfînta credinţă? Pentru că idolii voştri nu sînt dumnezei. Deci, nu vă amăgiţi cu minciunile, căci Hristos este Unul Dumnezeu şi Acela Unul, întru slava lui Dumnezeu Tatăl; toate s-au făcut prin El şi cu Duhul Lui Cel Sfînt toate s-au alcătuit. Ori singuri să cunoaşteţi adevărul şi să învăţaţi dreapta credinţă, ori pe cei ce ţin de adevăr şi de dreapta credinţă, nu-i tulburaţi cu nebunia voastră!"

De nişte cuvinte ca acestea ale lui Gheorghe şi de îndrăzneala lui cea neaşteptată minunîndu-se toţi, şi-au întors ochii către împărat vrînd să audă ce va răspunde la aceste vorbe. Iar împăratul, ca un ieşit din minţi sau ca un asurzit de tunet, şedea tăcînd, înăbuşind în sine pornirea de mînie. Apoi a făcut semn unuia din cei ce şedeau cu el, prieten al său, cu numele Magnenţie, cu dregătoria antipat, ca să răspundă lui Gheorghe. Iar Magnenţie, chemînd la sine mai aproape pe sfînt, i-a zis: "Cine te-a îndemnat la o atît de mare îndrăzneală şi grăire?" Răspuns-a sfîntul: "Adevărul!" Magnenţie i-a zis: "Care este adevărul acela?" Răspuns-a Gheorghe: "Adevărul este Însuşi Hristos, Cel prigonit de voi". Zis-a Magnenţie: "Dar şi tu eşti creştin?" A răspuns Sfîntul Gheorghe: "Sînt rob al lui Hristos, Dumnezeul meu, şi spre El nădăjduind, în mijlocul vostru am stat de voia mea, ca să mărturisesc pentru adevăr".

Cu aceste cuvinte ale sfîntului s-a pornit spre ceartă adunarea aceea, unii zicînd unele şi alţii altele, apoi se auzea un glas şi o strigare fără de rînduială, precum se obişnuieşte a se face într-o mulţime de popor păgîn. Atunci Diocleţian, poruncind prin vorbitori să fie tăcere, şi-a întors ochii spre sfînt şi, cunoscîndu-l, i-a zis astfel: "Eu şi mai înainte m-am minunat de bunul tău neam, o, Gheorghe! Sfatul tău şi vitejia judecînd-o a fi vrednică de cinste, te-am cinstit nu cu dregătorii mici; iar acum, deşi nu grăieşti spre folosul tău, însă eu iubind înţelepciunea şi bărbăţia care este în tine, cele de folos te sfătuiesc ca un tată şi te îndemn să nu te lipseşti de slava ostăşească şi de cinstea dregătoriei tale şi să nu-ţi dai floarea tinereţilor tale la munci, prin nesupunerea ta; ci să aduci jertfă zeilor, căci mai mare cinste vei lua de la noi".

Iar Sfîntul Gheorghe a răspuns: "O, de ai fi cunoscut, mai ales tu singur, împărate, prin mine, pe adevăratul Dumnezeu şi I-ai fi adus jertfă de laudă Lui, te-ar fi învrednicit împărăţiei celei mai bune şi fără de moarte, de vreme ce aceea de care acum te îndulceşti este o împărăţie nestatornică, deşartă şi degrab pieritoare. De aceea şi cele dintr-însa sînt vremelnice şi nimic nu folosesc pe cei ce le au. Deci, nimic din acelea nu poate să-mi slăbească buna mea credinţă către Dumnezeul meu şi nici un fel de chin nu-mi va îngrozi sufletul, nici îmi va clinti mintea".

Acestea zicînd sfîntul, iar împăratul fiind cuprins cu totul de mînie şi nelăsîndu-l să-şi sfîrşească cuvintele, a poruncit celor înarmaţi, care stăteau înainte, să scoată din adunare cu suliţele pe Gheorghe şi să-l arunce în temniţă. Iar ostaşii, săvîrşind degrabă porunca lui, o suliţă atingîndu-se de trupul sfîntului, îndată fierul s-a făcut asemenea plumbului; pentru că s-a turtit ca plumbul, iar gura mucenicului s-a umplut de laudele lui Dumnezeu. Ducînd ostaşii pe mucenic în temniţă, l-au întins la pămînt cu faţa în sus, bătîndu-l peste tălpile picioarelor, punîndu-i o piatră mare pe piept, căci astfel le poruncise tiranul. Iar sfîntul răbdînd, neîncetat înălţa mulţumire lui Dumnezeu, pînă în ziua următoare.

Sosind ziua, împăratul iarăşi a chemat la cercetare pe mucenic şi văzîndu-l turtit de greutatea pietrei, l-a întrebat, zicînd: "Oare te-ai pocăit, Gheorghe, sau încă petreci în nesupunerea ta?" Iar sfîntul, avînd pieptul turtit de piatră, abea putea să grăiască şi i-a zis: "Dar oare într-atîta slăbănogire, o, împărate, mă socoteşti că am ajuns, ca pentru atît de mică suferinţă să-mi lepăd credinţa? Mai lesne vei slăbi tu chinuindu-mă, decît eu fiind muncit". Atunci Diocleţian a poruncit să aducă o roată mare de muncire, sub care erau aşternute scînduri, pline de fiare ascuţite şi înfipte în ele, asemenea unor săbii, ţepuşe şi cuţite; iar acele fiare erau unele drepte, iar altele strîmbe, după asemănarea undiţelor. Pe acea roată a poruncit să lege pe mucenic şi, întorcînd roata, să-i taie tot trupul cu acele fiare ascuţite, ce erau înfipte în acele scînduri sub roată. Aşa, fiind sfîntul muncit şi în bucăţi tăiat şi ca o trestie sfărîmîndu-se, răbda cu vitejie; şi mai întîi în munca aceea, cu mare glas se ruga lui Dumnezeu, nescoţînd nici un suspin; ci ca unul ce doarme şi nu simte, astfel răbda.

Iar împăratului, părîndu-i-se că mucenicul este mort, bucurîndu-se a lăudat pe zeii săi şi a strigat, zicînd: "Unde este Dumnezeul tău, Gheorghe? Pentru ce nu te-a scăpat de nişte munci ca acestea?" Deci, a poruncit să-l dezlege de la roată, ca pe un mort, iar el s-a dus la capiştea lui Apolon. Apoi deodată s-a înnorat văzduhul, s-a făcut tunet înfricoşat şi mulţi au auzit un glas de sus, zicînd: "Nu te teme, Gheorghe, căci sînt cu tine!" Apoi după puţin s-a făcut o strălucire mare şi neobişnuită şi s-a arătat îngerul în chip de tînăr preafrumos, stînd lîngă roată ca purtător de lumină, strălucind cu faţa şi, punînd mîna pe mucenic, i-a zis: "Bucură-te!" Şi nimeni nu îndrăznea să se apropie de roată şi de mucenic cît timp s-a văzut acolo cel ce se arătase. Iar după ce s-a făcut nevăzut, mucenicul s-a pogorît singur de pe roată, dezlegat de îngerul lui Dumnezeu şi tămăduit de răni; apoi stătea cu trupul sănătos, mulţumind lui Dumnezeu şi chemînd pe Domnul.

Ostaşii, văzînd aceasta, au fost cuprinşi de spaimă mare şi nedumerire şi, alergînd, au spus împăratului, care era încă în capişte la săvîrşirea necuratei jertfe idoleşti, urmînd după ostaşi şi Sfîntul Gheorghe, care a stat înaintea împăratului în capişte. Văzîndu-l împăratul, întîi n-a crezut că este Gheorghe, ci i se părea că este altul care seamănă cu el. După aceea cei ce stăteau aproape de împărat, căutînd cu dinadinsul către mucenic, au cunoscut că este chiar Gheorghe, şi încă şi mucenicul singur a strigat cu mare glas: "Eu sînt Gheorghe". Şi toţi s-au spăimîntat şi, nepricepînd, au tăcut multă vreme, iar doi dintre bărbaţi care erau acolo, cinstiţi cu dregătoria curţii, Anatolie şi Protoleon, fiind mai înainte învăţaţi în credinţa creştină, văzînd acea minune străină, s-au întărit desăvîrşit în credinţa lui Hristos şi au strigat, zicînd: "Unul este Dumnezeu mare şi adevărat! Dumnezeul creştinilor". Şi îndată împăratul a poruncit ca să-i prindă şi fără de nici o cercetare să-i scoată afară din cetate şi să fie tăiaţi cu sabia. Şi mulţi au crezut atunci în Hristos, dar îşi tăinuiau credinţa, neîndrăznind să o mărturisească de frică.

Împărăteasa Alexandra, fiind încă în capişte şi văzînd acolo pe mucenic tămăduit prin minune şi auzind de arătarea îngerească, a cunoscut adevărul şi voind cu îndrăzneală să mărturisească pe Hristos, a oprit-o eparhul şi mai înainte de a şti împăratul, a poruncit să o ducă acasă. Iar făcătorul de rău Diocleţian, neputînd să facă nici un bine, a poruncit să-l arunce pe Sfîntul Gheorghe într-o groapă cu var nestins şi să-l lase acolo pînă a treia zi. Sfîntul, ducîndu-se acolo, se ruga către Domnul cu mare glas, zicînd: "Mîntuitorul celor necăjiţi, scăparea celor izgoniţi, nădejdea celor fără de nădejde, Doamne Dumnezeul meu, auzi rugăciunea robului Tău şi caută spre mine şi mă miluieşte. Izbăveşte-mă de meşteşugirile potrivnicului, şi-mi dă putere, ca pînă la sfîrşit, să păzesc neschimbată mărturisirea numelui Tău cel Sfînt. Nu mă lăsa, Stăpîne, pentru păcatele mele, ca să nu zică niciodată vrăjmaşii mei: "Unde este Dumnezeul lui?" Arată puterea Ta şi preamăreşte numele Tău în mine, netrebnicul robul Tău. Trimite pe îngerul Tău,

pe păzitorul nevredniciei mele, Cel ce ai prefăcut în rouă cuptorul Babilonului şi pe sfinţii Tăi tineri i-ai păzit nevătămaţi, Doamne, că bine eşti cuvîntat în veci. Amin".

Aşa rugîndu-se şi îngrădindu-şi tot trupul cu semnul Crucii, s-a pogorît în groapă, bucurîndu-se şi preaslăvind pe Dumnezeu. Iar slujitorii, scufundîndu-l legat, după poruncă, în varul cel nestins, s-au întors. A treia zi a poruncit împăratul să scoată oasele mucenicului din groapă, crezînd că a ars în var. Şi, ducîndu-se slujitorii, au săpat varul şi au găsit pe sfînt întreg, mai presus de nădejde, viu şi sănătos, stînd dezlegat, cu faţa luminată, cu mîinile întinse în sus şi mulţumind lui Dumnezeu pentru toate facerile de bine. Iar slujitorii şi poporul care erau lîngă el, se uimeau de spaimă şi de mirare şi într-un glas preamăreau pe Dumnezeul lui Gheorghe şi-L numeau mare!

Aflînd despre aceasta Diocleţian, a poruncit să aducă îndată pe sfînt înaintea lui şi, preamult minunîndu-se, a zis: "De unde este în tine, Gheorghe, o putere ca aceasta şi cu ce fel de vrăji meşteşugeşti? Spune, pentru că mi se pare că tu, prin arătarea meşteşugului vrăjitoresc prefaci credinţa Celui răstignit în vrăjitorie, ca făcînd pe toţi să se minuneze de vrăjile tale, să te arăţi că eşti mare". Sfîntul răspunse: "Eu aşteptam, o, împărate, ca tu să nu poţi nici a-ţi deschide gura spre hulirea Atotputernicului Dumnezeu, Căruia toate îi sînt cu putinţă şi cu minuni izbăveşte din primejdii pe cei ce nădăjduiesc spre El. Iar tu, fiind înşelat de diavol, ai alunecat într-o rătăcire şi o pierzare atît de adîncă, încît numeşti vrăji şi farmece minunile Dumnezeului meu cele văzute de ochii noştri; deci plîng de orbirea voastră, vă numesc ticăloşi şi vă judec nevrednici de răspunsul meu!"

Atunci Diocleţian a poruncit să aducă nişte încălţăminte de fier care să aibă într-însele piroane lungi şi arzîndu-le, să-i încalţe amîndouă picioarele mucenicului, apoi bătîndu-l, să-l fugărească pînă la temniţă. Într-o încălţăminte ca aceea fugărit fiind mucenicul, tiranul îşi bătea joc, zicînd: "Cît de grabnic eşti, Gheorghe! Foarte repede alergi, Gheorghe!" Iar mucenicul fiind tîrît aşa de greu şi bătut cumplit, zicea către el: "Aleargă, Gheorghe, aleargă ca să ajungi, căci alergi aşa ca şi cum n-ai şti". După aceea, chemînd pe Dumnezeu, grăia: "Caută din cer, Doamne, şi vezi osteneala mea. Auzi suspinul ticălosului Tău rob, că s-au înmulţit vrăjmaşii mei şi cu urîciune nedreaptă m-au urît, pentru numele Tău cel Sfînt. Deci Tu Însuţi mă vindecă, Stăpîne, că s-au tulburat oasele mele şi-mi dă răbdare până la sfîrşit ca să nu zică vreodată vrăjmaşul meu: "*M-am întărit asupra lui*"".

Aşa se ruga Sfîntul Gheorghe, mergînd la temniţă, în care, fiind aruncat, slăbea cu trupul de răni, avînd picioarele foarte rănite. Însă cu duhul se întărea, pentru că toată ziua aceea şi toată noaptea nu înceta a înălţa mulţumiri şi rugăciuni lui Dumnezeu. Apoi s-a tămăduit de răni, cu ajutorul lui Dumnezeu, în acea noapte şi s-a făcut sănătos la picioare, precum şi la tot trupul.

A doua zi l-au adus iarăşi în faţa împăratului, la locul de privelişte, unde era împreună cu împăratul toată suita. Văzînd împăratul că mucenicul merge bine, neşchiopătînd cu picioarele, ca şi cum n-ar fi avut nici o rană, cu mare mirare a zis către dînsul: "Ce este, Gheorghe, ţi-au plăcut încălţămintele?" Sfîntul răspunse: "Cu adevărat mi-au fost plăcute!" Împăratul zise: "Leapădă-ţi îndrăzneala şi fii blînd şi supus. Apoi, lepădînd meşteşugul vrăjitoresc, apropie-te şi jertfeşte milostivilor zei, ca să nu te lipseşti de viaţa aceasta dulce, prin chinurile cele grele". Sfîntul Gheorghe răspunse: "Cît sînteţi de nebuni! Căci puterea lui Dumnezeu o numiţi farmece şi vă mîndriţi cu înşelăciunea diavolească cea fără de ruşine". Deci Diocleţian, căutînd cu ochi mînioşi şi răcnind cu glas sălbatec, a tăiat vorba mucenicului şi a poruncit celor ce stăteau înainte să bată peste grumaji pe sfînt, ca să se înveţe a nu ocărî pe împărat. Apoi a poruncit să-l bată cu vine de bou pînă ce trupul lui se va vedea plin de sînge.

Astfel, Sfîntul şi Marele Mucenic Gheorghe, fiind cumplit chinuit, nicidecum nu şi-a schimbat lumina feţii sale; lucru pentru care împăratul, mîniindu-se mult, zicea către cei ce erau împrejurul lui: "Cu adevărat, aceasta nu este putere şi bărbăţie în Gheorghe, ci un lucru de meşteşugire şi vrăjitoresc". După aceea Magnenţie a zis către împărat: "Este aici un om iscusit în vrăjitorii cu numele Atanasie, căruia, dacă vei porunci să-l cheme, degrabă biruindu-se Gheorghe, se va supune poruncii tale". Şi îndată, chemînd pe vrăjitorul acela, a stat înaintea împăratului şi a zis către dînsul Diocleţian: "Ceea ce a făcut aici necuratul Gheorghe, au văzut ochii tuturor celor ce stau de faţă şi cum le-a făcut acelea, ştiţi numai voi cei iscusiţi

în acel meşteşug; deci, sau să-l biruieşti şi să-i strici vrăjitoriile lui şi nouă supus să ni-l faci, sau cu farmecele otrăvii degrabă să-l pierzi din viaţa aceasta; ca astfel, din meşteşugul care s-a învăţat, din acelaşi meşteşug să-şi ia moartea cea cuvenită lui; căci pentru aceea l-am lăsat să trăiască pînă acum". Iar vrăjitorul a făgăduit că a doua zi va săvîrşi tot ce i s-a cerut să facă.

Deci, împăratul, poruncind să păzească în temniţă pe mucenic, s-a sculat de la judecată. Iar sfîntul, intrînd în temniţă, chema pe Dumnezeu, zicînd: "Minunată fă, Doamne, mila Ta spre mine, îndreptează paşii mei spre mărturisirea Ta şi săvîrşeşte alergarea mea întru credinţa Ta; ca întru toţi să se preamărească numele Tău cel Preasfînt!" A doua zi iarăşi a şezut împăratul la judecată, la un loc mai înalt, în văzul tuturor. Şi a mers şi Atanasie vrăjitorul, mîndrindu-se întru a sa înţelepciune, ducînd împăratului şi tuturor celor ce stăteau de faţă oarecare lucruri fermecate în felurite vase. Şi a zis către împărat: "Să se aducă acum aici osînditul acela şi va vedea toată lucrarea zeilor noştri şi puterea farmecelor mele". Şi luînd un vas a zis: "De voieşti, o, împărate, ca omul acela fără minte să te asculte întru toate, atunci să bea băutura aceasta". Apoi iarăşi alt vas luînd, a zis: "Iar de voieşti împărăţia ta, să vezi moartea lui cea amară, pe aceasta să o bea". Şi îndată din porunca împăratului, a fost adus Sfîntul Gheorghe înaintea lui la judecată. Şi a zis către dînsul, Diocleţian: "Acum se vor strica şi vor înceta toate vrăjile tale, Gheorghe!" Şi a poruncit cu sila să-l adape pe el cu băutură fermecată. Iar sfîntul bînd-o fără îndoire, stătea nevătămat, bucurîndu-se şi batjocorind acea înşelăciune idolească şi diavolească.

Împăratul, înnebunind de mînie, a poruncit, ca şi cu cealaltă băutură plină de otravă de moarte, să-l adape cu sila. Iar sfîntul neaşteptînd ca să-l silească, a luat singur vasul de bunăvoie şi a băut otrava cea purtătoare de moarte; dar era fără nici o vătămare cu ajutorul darului lui Dumnezeu, fiind păzit de moarte. Şi s-a minunat împăratul cu toată suita; asemenea şi vrăjitorul Atanasie stătea ca ieşit din minţi, minunîndu-se şi nepricepîndu-se. Apoi, după un ceas, a zis împăratul către mucenic: "Pînă cînd, Gheorghe, ne faci a ne mira de faptele tale? Pînă cînd ne amăgeşti şi nu ne spui adevărul? Prin ce fel de meşteşugiri vrăjitoreşti nu bagi seamă de muncile ce-ţi aducem asupra ta, încît nici de adăparea cea purtătoare de moarte nu te-ai vătămat? Spune-mi cu adevărat toate, că voim să te ascultăm cu blîndeţe". Atunci Fericitul Gheorghe a răspuns: "Să nu socoteşti, împărate, că noi cu scorniri omeneşti răbdăm schingiuiri, ci cu chemarea lui Hristos şi cu puterea Lui; pentru că, nădăjduind spre Dînsul, întru nimic socotim toate chinurile, după tainica Lui învăţătură". Zis-a Diocleţian: "Care este tainica învăţătură a Hristosului Tău?" Sfîntul Gheorghe a răspuns: "Ştiind, de mai înainte, că a voastră răutate sporeşte spre mai rău, a învăţat pe slugile Sale să nu se teamă de cei ce ucid trupul, că sufletul nu-l pot ucide, căci ni se spune că nici un fir de păr din capul nostru nu va pieri, iar de veţi bea ceva de moarte nu vă va vătăma. Şi acum ascultă, o, împărate; aceasta ne este nouă făgăduinţa cea nemincinoasă a Lui, pe care în scurt o voi arăta ţie: *Cel ce crede în Mine, lucrurile pe care Eu le fac şi acela le va face*.

Zis-a Diocleţian: "Şi care lucruri ziceţi voi, că sînt ale Lui?" Răspuns-a sfîntul: "Pe orbi a-i lumina, pe cei stricaţi a-i curăţi, şchiopilor a le da umblare şi surzilor auzire; duhurile cele necurate a le izgoni, pe morţi a-i învia şi altele asemenea acestora. Acestea sînt lucrurile lui Hristos". Împăratul, întorcîndu-se către Anastasie vrăjitorul, a zis: "Tu ce zici de acestea?" "Mă minunez cum, batjocorind blîndeţea ta, acesta grăieşte minciuni, nădăjduind că va scăpa din puternicele tale mîini. Pentru că noi, folosindu-ne de multe faceri de bine de la zeii cei fără de moarte în toate zilele, însă niciodată n-am văzut ca să învieze un mort. Iar acesta, nădăjduind spre un om mort şi ţinîndu-se de Dumnezeul Cel răstignit, Îl mărturiseşte fără ruşine, că Acela este făcător de lucruri mari. Şi deoarece înaintea noastră a tuturor a mărturisit aceasta, cum că Dumnezeul lui este făcător de nişte minuni ca acestea şi că cei ce cred în El au luat această nemincinoasă făgăduinţă, ca aceleaşi lucruri să le facă, pe care şi Acela le făcea, deci să învieze şi acesta un mort înaintea ta, împărate, şi înaintea noastră a tuturor şi atunci şi noi ne vom pleca Dumnezeului său, ca Unui mai puternic. Iată se vede nu departe de aici un mormînt, în care cu puţine zile mai înainte a fost pus un mort, pe care eu îl ştiu de cînd era viu; pe acela de-l va învia Gheorghe, cu adevărat ne va birui pe noi!"

Şi s-a minunat împăratul de un sfat ca acesta a lui Atanasie. Deci, era un mormînt mare, departe de divan ca la o jumătate de stadie pentru că se făcea judecata aceea în priveliştea ce era lîngă porţile cetăţii şi se vedea mormîntul acela din cetate. Că elinii aveau obicei ca nu în cetate, ci afară din cetate să-şi îngroape

morţii lor. Deci, împăratul a poruncit mucenicului, ca spre arătarea puterii Dumnezeului său, să învie pe mortul acela. Iar Magnenţie antipatul a rugat pe împărat ca Gheorghe să fie dezlegat din legături. Şi fiind dezlegat, Magnenţiu a zis către dînsul: "Acum, Gheorghe, arată-ţi lucrurile cele minunate ale Dumnezeului tău şi pe toţi ne vei aduce la credinţa Lui". A zis către el sfîntul: "Dumnezeul meu, Cel ce toate le-a făcut din cele ce nu erau, este puternic, ca prin mine robul Său să învie pe mortul acela. Însă voi, fiind întunecaţi la minte de înşelăciune, nu puteţi să cunoaşteţi adevărul. Dar pentru poporul acesta ce stă înainte, va face Domnul meu această minune pe care voi o cereţi; însă să nu socotiţi că este vrăjitorie. Iată vrăjitorul pe care l-aţi pus de faţă, înaintea voastră a tuturor a mărturisit adevărul, că nici o vrăjitorie, nici puterea vreunui zeu n-a putut cîndva să învie vreun mort. Iată înaintea tuturor celor ce stau împrejur şi în auzul tuturor voi chema pe Dumnezeul Meu".

Aceasta zicînd, şi-a plecat genunchii şi mult s-a rugat lui Dumnezeu cu lacrimi. După aceea, sculîndu-se, cu glas mare iarăşi s-a rugat, zicînd: "Dumnezeul veacurilor, Dumnezeul milelor, Dumnezeul tuturor puterilor şi Atotputernice, Cel ce nu ruşinezi pe cei ce nădăjduiesc spre Tine, Doamne Iisuse Hristoase, auzi-mă pe mine smeritul robul Tău în ceasul acesta, Cel ce ai auzit pe Sfinţii Tăi Apostoli în tot locul, la toate muncile şi semnele, dă neamului acestuia viclean semnul cerut şi înviază mortul, care zace în mormînt, spre înfruntarea celor ce se leapădă de Tine şi spre slava Ta şi a Tatălui Tău şi a Preasfîntului Duh. Astfel, Stăpîne, arată celor ce stau înainte, că Tu eşti Unul Dumnezeu peste tot pămîn-tul, ca să Te cunoască pe Tine Domnul Cel Atotputernic şi cum că toate se supun voinţei Tale şi a Ta este slava în veci. Amin!"

Iar cînd a zis "Amin", îndată s-a făcut vuiet mare şi cutremur, încît toţi s-au spăimîntat foarte. Atunci acoperămîntul mormîn-tului a căzut la pămînt şi mormîntul deschizîndu-se, mortul s-a sculat viu şi a ieşit dinăuntru, privindu-l toţi, fiind îngroziţi de frică. Şi îndată s-a făcut ceartă mare în popor, căci mulţi se bucurau şi pe Hristos ca pe un Dumnezeu mare Îl lăudau.

Iar împăratul şi cei împreună cu dînsul, umplîndu-se de spaimă şi de necredinţă, mai întîi ziceau că Gheorghe, fiind vrăjitor mare, nu pe un mort, ci pe un duh oarecare şi o nălucă a sculat din mormînt, spre amăgirea celor ce privesc. După aceea, cunoscînd că nu este nălucire, ci cu adevărat om înviat din morţi, care chema numele lui Hristos, alerga la Gheorghe şi de el se lipea, toţi erau întru nepricepere mare ca nişte ieşiţi din minte şi cu totul neştiind ce să facă, tăceau. Iar Atanasie, alergînd, a căzut la picioarele Sfîntului Gheorghe, mărturisind pe Hristos că este Dumnezeu Atotputernic şi rugînd pe mucenic ca să-i ierte greşelile cele făcute din neştiinţă. Iar după cîtăva vreme, Diocleţian poruncind să tacă poporul, a început a grăi astfel: "Oare vedeţi amăgire, o, bărbaţilor? Oare vedeţi răutatea şi vicleşugul vrăjitorilor acestora? Acest necurat Atanasie, ajutînd vrăjitorului celui de un obicei cu dînsul, nu i-a dat otravă aceluia să bea, ci nişte farmece ca să-i ajute spre amăgirea noastră şi pe un om viu, cu vrăjile lor l-au făcut că este mort, iar cu farmecele l-au sculat înaintea ochilor noştri, ca şi cum din morţi l-ar fi înviat".

Aceasta zicînd, a poruncit ca lui Atanasie şi omului celui înviat din morţi, fără întrebare să le taie capetele, iar pe Sfîntul Mucenic al lui Hristos, Gheorghe, să-l ţină în temniţă şi în legături, pînă ce mai pe urmă va chibzui ce va face cu el. Iar Sfîntul Gheorghe, intrînd în temniţă, se bucura cu duhul şi mulţumea lui Dumnezeu, zicînd: "Slavă Ţie, Stăpîne, că nu ruşinezi pe cei ce nădăjduiesc spre Tine. Mulţumesc Ţie, că-mi ajuţi în toate şi-mi arăţi mari faceri de bine în toate zilele, iar a mea nevrednicie cu darul Tău o împodobeşti. Învredniceşte-mă, Dumnezeule, Dumnezeul meu, ca mai degrabă să văd slava Ta, ruşinînd pe diavol pînă în sfîrşit!"

Şezînd Sfîntul Marele Mucenic Gheorghe în temniţă, cei care crezuseră în Hristos, prin minunile făcute de dînsul, mergeau la el, dînd aur străjerilor şi căzînd la picioarele lui, erau povăţuiţi de dînsul la sfînta credinţă. Iar cîţi erau bolnavi primeau tămăduire de bolile lor, pentru că îi tămăduia prin chemarea numelui lui Hristos şi prin însemnarea Crucii, de aceea, mulţi mergeau la dînsul în temniţă. Între unii ca aceia era şi un bărbat, anume Glicherie, căruia i s-a întîmplat de a căzut un bou al lui din munte într-o vale şi i-a pierit boul. Dar auzind Glicherie despre sfînt, a alergat la dînsul, plîngînd după boul lui. Iar Sfîntul Gheorghe, zîmbind, a zis către dînsul: "Mergi, frate, şi bucură-te, căci Hristos al meu ţi-a înviat boul tău!"

Iar el, crezînd cu neîndoire în cuvintele mucenicului, s-a dus şi şi-a aflat boul viu, după spusele sfîntului.

Deci, îndată s-a întors la mucenic şi în mijlocul cetăţii alergînd, cu mare glas striga: "Mare este cu adevărat Dumnezeul creştinilor!" Deci, prinzîndu-l pe acela ostaşii ce se întîmplaseră acolo, l-au înştiinţat pe împărat. Iar Diocleţian, umplîndu-se de mînie, nici n-a voit să-l vadă, ci a poruncit ca îndată să-i taie capul, afară din cetate. Iar Glicherie, bucurîndu-se, ca un chemat la ospăţ, alerga la moarte pentru Hristos, întrecînd pe ostaşi şi cu mare glas chema pe Hristos Dumnezeu, rugîndu-L, ca vărsarea sîngelui să o socotească lui în loc de Botez; şi astfel s-a sfîrşit.

Atunci unul din dregători a înştiinţat pe împărat, că Gheorghe, şezînd în temniţă, tulbură poporul; pentru că pe mulţi întorcîndu-i de la zei, îi duce la Cel răstignit şi prin farmece face minuni şi toţi aleargă la el. Deci s-au sfătuit ca iarăşi să-l scoată la cercetare, şi de nu se va pocăi şi la zei de nu se va întoarce, la moarte să se osîndească degrabă. Iar împăratul, chemînd pe Magnenţie antipatul, a poruncit ca a doua zi să gătească loc de judecată lîngă capiştea lui Apolon ca de faţă cu poporul să cerceteze pe mucenic. În noaptea aceea, rugîndu-se Sfîntul Gheorghe în temniţă, a adormit puţin şi a văzut pe Domnul arătîndu-i-se în vis, Care cu a Sa mînă îl sprijinea şi, cuprinzîndu-l, îl săruta şi-i punea o cunună pe cap, zicîndu-i: "Nu te teme, ci îndrăzneşte! Căci, iată, împreună cu Mine te vei învrednici a împărăţi. Deci, nu slăbi, că degrabă venind la Mine, cele gătite ţie le vei primi!" Iar Sfîntul Gheorghe, deşteptîndu-se şi lui Dumnezeu cu bucurie mulţumind, a chemat la sine pe străjerul temniţei şi l-a rugat, zicînd: "Un dar cer de la tine, frate. Porunceşte să intre aici sluga mea, pentru că am să-i spun ceva". Şi, poruncindu-i străjerul, a intrat sluga la el, pentru că stătea afară aproape de temniţă şi scria faptele sfîntului şi cuvintele lui, cu toată luarea aminte.

Intrînd sluga, s-a închinat pînă la pămînt stăpînului său care şedea în legături şi, căzînd la pămînt lîngă picioarele lui, plîngea. Iar sfîntul l-a ridicat, poruncindu-i să se îmbărbăteze cu sufletul şi i-a spus vedenia sa, zicîndu-i: "Fiule, degrabă mă va chema Domnul la El. Iar tu, după chemarea mea din viaţa aceasta, să iei acest smerit trup al meu, împreună cu testamentul meu, pe care l-am scris mai înainte de nevoinţa mea şi să-l duci, ajutîndu-ţi Dumnezeu, în casa noastră din Palestina. Şi toate cele hotărîte de mine să le împlineşti şi să ai frica lui Dumnezeu şi credinţă neîndoită în Hristos". El făgăduind că va împlini toate cele poruncite şi mult plîngînd, sfîntul l-a cuprins cu dragoste şi, dîndu-i sărutarea cea din urmă, l-a liberat cu pace.

A doua zi răsărind soarele, a stat împăratul la judecată şi, punînd înainte pe sfîntul mucenic, a început a vorbi către dînsul cu blîndeţe şi, oprindu-şi mînia în sine, îi zicea: "Nu socoteşti, o, Gheorghe, că sînt plin de iubire de oameni şi de milă, răbdînd pînă la îndurare? Martori îmi sînt toţi zeii că îţi cruţ tinereţile tale, pentru frumuseţea ce înfloreşte în tine, pentru cunoştinţa şi pentru bărbăţia ta. Aş fi voit să te am părtaş al împărăţiei mele şi să fii al doilea cu cinstea, dacă ai fi voit să te întorci la zei. Spune, deci, ce gîndeşti despre aceasta?" Sfîntul Gheorghe răspunse: "Se cădea, o, împărate, ca mila ta cea atît de mare să o fi arătat de la început către mine, iar nu să te sălbăticeşti atît de mult asupra mea". Împăratul ascultînd cu plăcere nişte cuvinte ca acestea ale mucenicului, i-a zis îndată: "De voieşti să te supui mie cu dragoste, ca unui tată, toate chinurile care le-ai suferit, ţi le voi răsplăti cu multe cinstiri".

Grăit-a Sfîntul Gheorghe: "De voieşti, o, împărate, să intrăm acum înăuntrul capiştei, să vedem pe zeii cei cinstiţi de voi". Împăratul sculîndu-se cu osîrdie şi cu bucurie, a mers în capiştea lui Apolon cu tot poporul, ducînd cu cinste şi pe Sfîntul Gheorghe împreună cu dînşii, iar poporul striga lăudînd pe împăratul, socotind puterea şi biruinţa zeilor lor. Apoi, intrînd şi făcîndu-se tăcere mare şi pregătind jertfă, toţi priveau spre mucenic, aşteptînd fără îndoială să aducă jertfă zeilor. Sfîntul, apropiindu-se de zeul Apolon şi întinzînd mîna către el, a întrebat pe cel neînsufleţit, ca pe un viu, zicînd: "Tu voieşti să primeşti jertfă de la mine ca un Dumnezeu?" Sfîntul, zicînd aceasta, şi-a făcut semnul Crucii, iar diavolul care locuia în idol a răspuns nişte cuvinte ca acestea: "Nu sînt Dumnezeu; şi nici unul asemenea mie nu este! Numai Unul este Dumnezeu; Acela pe care tu Îl propovăduieşti! Noi ne-am depărtat de îngerii cei ce-i slujesc Lui şi înşelăm pe oamenii cei stăpîniţi de zavistie". Atunci sfîntul a zis către el: "Dar cum

îndrăzniţi voi să staţi aici, venind eu, slujitorul adevăratului Dumnezeu?" Zicînd sfîntul acestea, un sunet şi glas de plîngere ieşea de la idoli, apoi deodată căzînd toţi la pămînt s-au sfărîmat.

Atunci slujitorii şi mulţi din popor s-au pornit ca nişte turbaţi, cu multă mînie asupra sfîntului, bătîndu-l şi legîndu-l. Apoi strigau asupra împăratului: "Pierde pe vrăjitorul acesta, o, împărate! Pierde-l mai înainte de a ne pierde el pe noi!" Făcîndu-se o strigare şi o tulburare ca aceasta şi străbătînd vestea aceea prin toată cetatea, împărăteasa Alexandra, care pînă atunci avea ascunsă în sine credinţa în Hristos, neputînd s-o tăinuiască mai mult, a alergat într-un suflet acolo unde era Sfîntul Mare Mucenic Gheorghe, şi văzînd gîlceava poporului şi pe mucenic legat, privindu-l de departe şi neputînd să se apropie de dînsul din cauza mulţimii, a început a striga cu mare glas, zicînd: "Dumnezeul lui Gheorghe, ajută-mi că Tu eşti Dumnezeul Cel Atotputernic!"

După ce s-a liniştit puţin gîlceava poporului, Diocleţian a poruncit să-i aducă înainte pe mucenic şi fiind ca îndrăcit de mînia cea cumplită, a zis către sfîntul: "Oare astfel de mulţumire ai dat, pentru mila mea către tine, necuratule om? Oare aşa te-ai obişnuit a jertfi zeilor?" Sfîntul Gheorghe răspunse: "Aşa m-am deprins a cinsti pe zeii tăi, o, împărate nebun. Ruşinează-te dar de acum, de a-ţi pune nădejdea ta spre nişte zei ca aceştia, care nu pot să-şi ajute nici lor şi care nu rabdă nici venirea de faţă a robilor lui Hristos".

Zicînd acestea sfîntul, iată a venit împărăteasa în mijloc, mărturisind cu îndrăzneală înaintea tuturor pe Hristos, Dumnezeul adevărat; apoi căzînd la picioarele mucenicului, defăima nebunia tiranului, ocărînd pe zei şi blestemînd pe cei ce se închină lor. Iar împăratul se uimea, văzînd pe soţia sa cu o îndrăzneală atît de mare slăvind pe Hristos, defăimînd pe idoli şi căzînd la picioarele mucenicului. Apoi a zis către dînsa: "Ce-ţi este, Alexandro, că lipindu-te de vrăjitorul şi fermecătorul acesta, te lepezi de zei cu atîta neruşinare?" Ea s-a întors de la dînsul, nedîndu-i nici un răspuns. Atunci Diocleţian, umplîndu-se de mai multă mînie, n-a mai făcut multă cercetare despre Gheorghe, nici despre împărăteasă, ci îndată a hotărît pedeapsă de moarte pentru amîndoi, într-acest chip: "Gheorghe cel rău, care a mărturisit că este galileean şi a hulit mult asupra zeilor şi asupra mea, împreună cu Alexandra împărăteasa mea, care s-a amăgit de vrăjile lui şi cu asemenea nebunie a ocărît pe zei, poruncesc să fie tăiaţi cu sabia".

Atunci ostaşii cei rînduiţi pentru aceea, răpind pe mucenic legat, l-au dus afară din cetate, tîrînd împreună cu dînsul şi pe împărăteasa cea de bun neam, care, urmînd cu osîrdie, se ruga lui Dumnezeu în sine, mişcîndu-şi buzele şi privind adeseori spre cer. Apoi, ajungînd la un loc oarecare, împărătesei i-au slăbit puterile şi a cerut să şadă puţin. După aceea şi-a întors capul spre zid şi şi-a dat duhul în mîinile Domnului. Văzînd aceasta, Gheorghe, mucenicul lui Hristos, a preamărit pe Dumnezeu şi mergea cu mare bucurie, rugîndu-se Domnului, ca şi alergarea lui să se săvîrşească cu bine. Apoi, cînd s-a apropiat de locul cel hotărît, unde era să fie tăiat şi-a ridicat glasul şi se ruga în acest chip:

"Bine eşti cuvîntat, Doamne, Dumnezeul meu, că n-ai veselit pe vrăjmaşii mei, ci ai izbăvit sufletul meu ca pe o pasăre din cursa vînătorilor! Auzi-mă şi acum, Stăpîne, şi stai înaintea robului Tău în ceasul acesta de la sfîrşit şi izbăveşte sufletul meu de meşteşugirile duhului celui din văzduh, al vrăjmaşului celui mare şi de duhurile cele necurate. Şi să nu le socoteşti păcatul celor ce au greşit înaintea mea, în neputinţa lor, ci iertare şi dragoste arată-le lor, ca şi aceia, cunoscîndu-Te, să cîştige parte din Împărăţia Ta, împreună cu aleşii Tăi. Primeşte şi sufletul meu, împreună cu cei ce bine Ţi-au plăcut în veac, trecînd cu vederea toate greşelile mele cele cu ştiinţă şi cu neştiinţă. Adu-ţi aminte, Stăpîne, de cei ce cheamă numele Tău Cel cu mare cuviinţă, că binecuvîntat şi preamărit eşti în veci. Amin".

Astfel rugîndu-se cu bucurie şi-a plecat capul sub sabie. Şi a fost tăiat în ziua de douăzeci şi trei a lunii Aprilie, săvîrşindu-şi bine mărturisirea, împlinindu-şi alergarea şi păzind credinţa fără de prihană, pentru care a şi luat cununa dreptăţii cea pregătită lui. Unele ca acestea sînt nevoinţele cele mari ale viteazului ostaş Gheorghe. Unele ca acestea sînt biruinţele lui asupra vrăjmaşilor. Deci, în acest chip nevoindu-se, s-a învrednicit cununii celei nestricăcioase şi veşnice. Cu ale cărui rugăciuni şi noi să ne învrednicim în partea drepţilor şi să stăm de-a dreapta sa, în ziua venirii a doua a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea în vecii vecilor. Amin.

Din minunile Sfîntului şi Marelui Mucenic Gheorghe
(23 aprilie)

În părţile Siriei era o cetate ce se numea Ramel, în care se zidea o biserică de piatră, în numele Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe. Şi nu era în acel loc piatră de felul acela, din care s-ar fi putut face stîlpi mari, spre întărirea zidirii, ci din alte părţi depărtate se aduceau pe mare stîlpi de preţ. Deci, mulţi din cetăţenii cei iubitori de Dumnezeu s-au dus în diferite locuri ca să cumpere stîlpi de piatră pentru biserica ce se zidea. S-a dus şi o femeie dreptcredincioasă, văduvă, care avea osîrdie şi credinţă către Sfîntul Mare Mucenic Gheorghe, voind, ca din sărăcia sa, să cumpere pentru biserica sfîntului un stîlp. Şi, cumpărînd dintr-un loc un stîlp ales, l-a adus la malul mării, unde un alt bărbat bogat din cetatea Ramel, cumpărînd cîţiva stîlpi îi punea în corabie; şi a rugat mult femeia pe omul acela, să-i ia şi stîlpul ei în corabie, împreună cu ceilalţi şi să-l ducă la biserica mucenicului. Iar el nu i-a ascultat rugămintea şi nu i-a luat stîlpul ei; ci, aruncînd în corabie numai stîlpii săi, a plecat. Atunci femeia aceea, aruncîndu-se la pămînt, plîngea cu jale şi chema în ajutor pe Sfîntul Mare Mucenic, ca să rînduiască precum ştie el, ca şi stîlpul ei să fie dus în Ramel, la biserica lui.

Astfel femeia, mîhnindu-se şi plîngînd, a adormit şi i s-a arătat în vis Sfîntul Mare Mucenic Gheorghe în chip de voievod, mergînd călare şi ridicînd-o de la pămînt, i-a zis: "Spune-mi de ce te mîhneşti, o, femeie?" Iar ea i-a spus pricina durerii sale şi a văzut pe sfînt descălecînd de pe cal şi zicînd către dînsa: "Unde voieşti să-ţi pui stîlpul?" Iar ea a zis: "În partea dreaptă a bisericii". Şi îndată sfîntul a scris cu degetul său pe stîlp astfel: "Stîlpul acesta al văduvei, să se pună în partea dreaptă a bisericii, după cel dintîi stîlp, ca să fie acesta al doilea". Aceasta scriind, a zis către femeie: "Ajută-mi tu singură".

Şi, apucînd ei stîlpul, piatra s-a uşurat şi de către amîndoi a fost aruncată în mare. Aceasta văzînd-o femeia în vedenia somnului şi deşteptîndu-se, n-a găsit stîlpul în locul acela. Dar punîndu-şi nădejdea către Dumnezeu şi spre Sfîntul Gheorghe, robul Lui, a pornit pe cale spre casa sa. Şi mai înainte de întoarcerea ei, precum şi a corabiei, adică îndată după acea vedenie din somn, chiar a doua zi s-a găsit stîlpul ei pe malul mării, în Ramel. Apoi după ce a sosit bărbatul acela, care îşi ducea stîlpii în corabie şi a ieşit la mal, a văzut stîlpul văduvei şi scrierea de pe el, care se închipuise pe piatră de degetul sfîntului foarte bine, ca şi cum literele ar fi fost însemnate pe lut. Atunci s-a minunat foarte şi cunoscînd minunea ce se făcuse de sfîntul mare mucenic şi pricepînd greşeala sa, se căia că trecuse cu vederea rugămintea văduvei şi cerea iertare de la sfînt, prin multe rugăciuni, ceea ce a şi dobîndit de la el, arătîndu-i-se în vedenie. Deci stîlpul acela al văduvei s-a pus în acel loc în care s-a poruncit, spre pomenirea femeii şi spre arătarea minunii făcute de marele mucenic, dar mai ales spre slava izvorului minunilor lui Hristos, Dumnezeul nostru.

După mulţi ani, saracinii luînd Siria sub stăpînirea lor, s-a întîmplat în cetatea Ramel, în cea mai sus pomenită biserică a Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe, o minune ca aceasta:

Un saracin vestit, împreună cu alţi saracini, au intrat în biserică, pe vremea citirii pravilei, şi văzînd icoana Sfîntului Gheorghe şi pe preot stînd înaintea ei şi închinîndu-se şi săvîrşind în taină rugăciuni, a zis către prietenii săi în limba saracinilor: "Vedeţi pe acest nebun, ce face? Se roagă la scîndură. Aduce-ţi-mi un arc şi o săgeată, să săgetez scîndura aceea". Şi îndată i-au adus un arc, pe care el, stînd dinapoia tuturor, l-a încordat şi a aruncat o săgeată asupra icoanei mucenicului; iar săgeata n-a zburat spre icoană, ci în sus şi căzînd din înălţime, a lovit pe saracinul acela în mînă şi i-a rănit-o.

Deci, a ieşit îndată afară, ducîndu-se acasă, durîndu-l mîna foarte şi curgîndu-i mult sînge; apoi se umflase şi striga suspinînd, fiind cuprins de o durere de moarte. Şi avea în casa sa nişte slujnice de credinţă creştinească, pe care chemîndu-le, le-a zis: "Am fost în biserica Sfîntului vostru Gheorghe şi am vrut să-i săgetez icoana lui, dar m-am săgetat pe mine, căci întorcîndu-se săgeata, mi-a rănit mîna şi iată mor de nesuferită durere". Iar ele i-au zis: "Oare ţi se pare că ai făcut bine, îndrăznind să loveşti chipul sfîntului mucenic?" Zis-a saracinul: "Au doară are putere chipul acela, să mă facă astfel, precum sînt acum de bolnav?" Slujnicele au răspuns: "Noi sîntem neînvăţate şi nu putem să-ţi răspundem, dar cheamă

un preot şi acela îţi va spune cele ce ne întrebi pe noi". Barbarul a ascultat sfatul slujnicelor sale şi a chemat pe preot şi a zis: "Vreau să ştiu ce putere are scîndura aceea sau icoana, căreia te închini tu?" A răspuns preotul: "Eu nu mă închinam scîndurii, ci Dumnezeului meu, Ziditorul tuturor, mă rugam celui închipuit pe scîndură cu chipul Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe, ca să fie mijlocitor pentru mine către Dumnezeu".

Zis-a barbarul: "Cine este Gheorghe, dacă nu este el Dumnezeul vostru?" Răspuns-a preotul: "Sfîntul Gheorghe nu este Dumnezeu, ci slugă a lui Dumnezeu şi a Domnului nostru Iisus Hristos, care a fost asemenea om pămîntean ca şi noi. El multe munci a răbdat de la păgînii care-l sileau să se lepede de Hristos, dar cu vitejie pe toate răbdîndu-le şi bine săvîrşindu-şi mărturisirea numelui lui Hristos, a luat dar de la Dumnezeu ca să facă semne şi minuni; iar noi, iubindu-l pe el, cinstim icoana lui şi, ca şi cum am privi spre el, ne închinăm lui, îl cuprindem şi-i sărutăm icoana, în acelaşi chip cum şi tu faci după moartea părinţilor şi fraţilor tăi; căci avînd îmbrăcămintea lor înaintea ta, lăcrimezi şi le săruţi, ca şi cum ai avea pe aceia înaintea ta. Deci, aşa şi noi socotim icoanele sfinţilor, nu ca pe nişte dumnezei, să nu fie aceea, ci ca pe nişte închipuiri ale slugilor lui Dumnezeu, care prin icoanele lor fac minuni, precum s-a întîmplat cu tine, cel ce ai îndrăznit a săgeta icoana sfîntului mucenic, ca să ştii puterea lui şi să fie şi spre învăţătura altora".

Acestea auzindu-le saracinul, a zis: "Ce voi face? Vezi mîna mea sîngerîndă, căci groaznică durere pătimesc şi de moarte mă apropii". Zis-a lui preotul: "De voieşti să fii viu şi întreg, porunceşte să aducă la tine chipul Sfîntului şi Marelui Mucenic Gheorghe şi-l pune pe patul tău; apoi o candelă plină cu untdelemn arzînd, să fie înaintea lui aprinsă toată noaptea, iar a doua zi luînd untdelemn din candelă, să ungi mîna ta cea bolnavă şi atunci să crezi că te vei tămădui, şi-ţi va fi ţie aşa". Iar saracinul îndată a rugat pe preot, ca să-i aducă icoana Sfîntului Gheorghe, pe care primind-o cu bucurie, a făcut toate aşa precum a învăţat de la preot. A doua zi, după ce şi-a uns mîna cu untdelemn din candelă, îndată i-a încetat durerea şi i s-a tămăduit mîna.

De o minune ca aceea, mirîndu-se şi veselindu-se barbarul acela, a întrebat pe preot dacă avea ceva scris în cărţile sale despre Sfîntul Gheorghe. Iar preotul aducîndu-i viaţa şi pătimirea sfîntului, i-a citit-o şi el cu luare aminte ascultînd, ţinea în mîini icoana mucenicului, grăind către sfîntul cel închipuit pe icoană, ca şi către un viu, zicîndu-i cu lacrimi: "O, Sfinte Gheorghe, tu, tînăr, însă cu minte ai fost, iar eu bătrîn, dar nebun. Tu de tînăr eşti prieten a lui Dumnezeu, iar eu am îmbătrînit şi sînt lipsit de Dumnezeu. Roagă pentru mine pe Dumnezeul tău, ca să fiu şi eu robul Său". După aceea căzînd la picioarele preotului, îl ruga să-l învrednicească de Sfîntul Botez. Iar preotul nu voia pentru că se temea de saracini, însă văzîndu-i credinţa şi rugămintea lui cea cu dinadinsul, l-a botezat noaptea în taină, de frica saracinilor.

A doua zi, saracinul cel nou botezat a ieşit din casă şi stînd în mijlocul cetăţii în văzul tuturor, cu multă îndrăzneală şi cu mare glas, a început a propovădui pe Hristos, adevăratul Dumnezeu şi blestema credinţa saracinilor. Şi îndată s-a adunat la dînsul mulţime de saracini şi umplîndu-se de mînie şi de iuţime, au pornit asupra lui ca nişte fiare sălbatice şi cu săbiile l-au tăiat bucăţi. Şi aşa în scurt timp şi-a sfîrşit fapta cea bună a mărturisirii şi a luat cununa muceniciei, ajutîndu-i rugăciunile Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe.

În insula Melitinei era o biserică a Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe, slăvită şi mare. Locuitorii acelei insule aveau obiceiul ca în toţi anii, la ziua pomenirii sfîntului, să se adune în biserica aceea, ca să serbeze praznicul mucenicului. De acest lucru aflînd agarenii din Crit (insula Creta), într-o clipă au năvălit asupra locului aceluia şi cîţi oameni au fost afară din biserică, apucînd să fugă, au scăpat din mîinile agarenilor; iar cîţi s-au aflat în biserică, pe aceia prinzîndu-i şi legîndu-i, i-au dus în robie.

A fost robit atunci şi un tînăr oarecare de acolo şi ducîndu-l în Creta, l-au dăruit voievodului agarenilor. Iar după ce a trecut un an, sosind praznicul sfîntului, părinţii tînărului aceluia, deşi erau lipsiţi de fiul lor, însă nu şi-au schimbat obiceiul, ca în toţi anii să meargă la praznic în biserica mucenicului şi să facă în casa lor masă îndestulată întru cinstea şi pomenirea Sfîntului Gheorghe. Deci, cînd a început a aşeza la ospăţ pe cei chemaţi, maica tînărului robit s-a întors iar la biserică şi s-a aruncat la pămînt, plîngînd şi

rugînd pe sfîntul, ca să-l izbăvească pe fiul său din robie, precum ştie el cu ajutorul său. Şi a fost auzită de ajutătorul cel grabnic. După ce şi-a sfîrşit rugăciunile sale, acea femeie s-a întors la ospăţ la cei chemaţi, iar bărbatul ei a chemat mai întîi numele Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe; apoi ajutorul şi sprijinul sfîntului lăudînd, a început a cinsti pe cei chemaţi, stînd dregătorii pregătiţi.

În acel ceas, fiul lor fiind scos de Sfîntul Gheorghe din robie, a stat înaintea lor ţinînd în mîini un pahar cu vin, dîndu-l maicii sale. Pentru că în ceasul acela, stînd în Crit la masa voievodului agarenilor, turnase vinul în pahar şi-l gătea să-l dea stăpînului lor; deodată, precum altădată Avacum, a fost răpit şi a stat în Melitina cu paharul de vin în mînă. Văzîndu-l, toţi cei ce şedeau şi se ospătau la masă, s-au înspăimîntat şi l-au întrebat unde a fost, de unde a venit şi cum s-a aflat în mijlocul lor? Iar el le-a răspuns: "Am umplut acest pahar cu vin, ca să-l dau boierului şi am fost răpit de un bărbat prealuminat, care era călare pe cal şi m-a pus pe mine lîngă el. Deci cu o mînă am ţinut paharul, iar cu alta mă ţineam de brîul lui; şi astfel mă aflu aici, precum mă vedeţi". Acestea auzindu-le toţi, s-au spăimîntat, minunîndu-se de acea slăvită minune. Apoi, sculîndu-se, au adus mulţumire lui Dumnezeu şi plăcutului Său, Marelui Mucenic Gheorghe.

Despre o asemenea minune, zisă mai sus, ne spune şi Cozma monahul, astfel: În zilele lui Vasile, împăratul grecesc, eu fiind tînăr, stăpînul meu, voievodul la care slujeam, a fost trimis de împărat la insula Cipru. După ce am ajuns, am auzit o minune a Sfîntului Mare Mucenic Gheorghe, care nu de mult o făcuse în biserica lui, la ziua praznicului. Căci spuneau locuitorii de acolo că fiul preotului, care slujea în biserica Sfîntului Gheorghe, a fost robit de saracini, şi la praznicul Sfîntului Gheorghe s-a aflat lîngă tatăl său în biserică, la vremea Liturghiei. Deci voievodul, chemînd la sine pe preot şi pe fiul lui, îl întreba cum a venit de la saracini? Iar tînărul a început a-i spune astfel:

"Precum Dumnezeu a voit, aşa Sfîntul Gheorghe m-a liberat. Însă eu nu ştiu cum am venit, decît ştiu numai, că am fost robit acum trei ani de saracini. Că mă trimisese tatăl meu într-o corabie cu alţi oameni pentru neguţătorie. Şi năvălind asupra noastră saracinii, pe toţi ne-au robit şi am fost dus de dînşii în Palestina, căci atunci Ierusalimul şi toată Palestina erau stăpînite de saracini. Acolo am slujit, zicea tînărul, stăpînului meu trei ani. Şi, iată, a optsprezecea zi este de cînd stăpînul meu mi-a poruncit să-i duc aşternutul la baia cea de obşte, vrînd să se spele acolo. Şi spălîndu-se, mi-a zis: "Nu mi-ai adus dulceaţă şi apă să beau?" Eu i-am răspuns: "Nu ţi-am adus stăpîne". Iar el voia să mă prindă, ca să mă bată. Dar eu am scăpat şi am alergat acasă la stăpîna mea şi, luînd degrabă de la ea dulceaţă, mă întorceam spre baie la stăpîn. Şi îmi era calea pe lîngă o curte creştinească, în care era o biserică şi se săvîrşea în acel ceas dumnezeiasca Liturghie. Atunci am auzit, după întîia intrare, cîntîndu-se condacul Sfîntului Gheorghe, pentru că era praznicul lui. Auzind acea cîntare, am plîns şi am zis: "Sfinte Mare Mucenice Gheorghe, oare n-a fost primită lui Dumnezeu şi ţie nici o suspinare a robului tău, adică a tatălui meu? Pentru ce ai trecut cu vederea lacrimile şi rugăciunile lui, cele făcute de el pentru mine, în biserica ta, ca să mă fi izbăvit din această robie şi pradă?"

Aceasta zicînd, alergam spre baie, şi văzîndu-mă stăpînul meu plin de lacrimi, a început cu mînie a mă ocărî şi mi-a zis: "Toarnă!" Şi am turnat în pahar dulceaţa, şi mi-a zis stăpînul: "Toarnă!" Dacă am luat vasul să torn în pahar, am început a nu vedea pe stăpînul meu, zicînd ceva şi am auzit cîntarea ce se cînta: "Unul Sfînt, Unul Domn Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu Tatăl. Amin!". Şi m-am văzut în altar, iar pe tatăl meu ţinînd Sfîntul Potir şi zicînd către eclesiarh: "Daţi-mi apă". Iar eu, stînd înaintea lui cu vasul, voiam să torn în Sfîntul Potir; pentru că, precum stăteam în baie înaintea saracinului, într-o mînă ţinînd paharul cu dulceaţă, iar în alta, vasul din care turnam şi deodată m-am aflat în Altar stînd înaintea tatălui meu pe cînd el slujea. Iar tatăl meu căutînd spre mine, a zis către eclesiarh: "Cine este acest tînăr?" Acesta a zis cu mirare: "Nu ştim cine este acesta şi de unde vine". Şi eram cu părul ras şi cu hainele saracineşti. Apoi am zis către tatăl meu: "Oare nu mă recunoşti pe mine, tată? Eu sînt fiul tău!" Şi a zis către mine tatăl: "Dar acest vas şi paharul pentru ce le ai în mîinile tale şi ce este în ele?" Şi am zis: "Aceasta este dulceaţă, pentru că fiind eu în baie cu stăpînul, aproape de Ierusalim, cînd voiam să-i dau lui băutura aceasta, îndată m-am aflat în biserică".

Iar tatăl meu s-a cutremurat de spaimă, şi puţin a fost, că n-a scăpat din mîini Sfîntul Potir, pe care îl ţinea. Iar eu am lăsat jos paharul şi vasul şi am zis: "Nu te tulbura, părinte, ci sfîrşeşte-ţi slujba". Apoi, punînd tatăl meu Potirul pe Sfîntul Prestol şi, ridicîndu-şi mîinile, a dat laudă lui Dumnezeu şi a preamărit pe Sfîntul Gheorghe. Iar paharul pe care l-a lăsat pe marmură nu s-a stricat, nici nu s-a vărsat, asemenea şi vasul celălalt. Şi sfîrşind tatăl meu slujba, m-a cuprins şi m-a sărutat cu lacrimi şi am mers acasă. Apoi, auzind de mine toate rudele şi prietenii noştri, s-au adunat la noi. Şi, văzîndu-mă, s-au bucurat şi au preamărit pe Dumnezeu şi pe Sfîntul Gheorghe, robul Lui, care m-a izbăvit de la saracini în clipeala ochilor".

O povestire ca aceea a fiului preotului, auzind-o voievodul şi toţi cei împreună cu dînsul, foarte mult au preamărit pe Dumnezeu şi pe Sfîntul Gheorghe. Şi dîndu-i şi tatălui său daruri mari, i-au liberat.

Asemenea acestor minuni mai sus-zise ale Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe, se află şi această minune: În părţile Paflagoniei, în cetatea Amastrida era un bărbat, anume Leontie şi soţia lui Teofana, şi amîndoi aveau mare credinţă şi osîrdie către Sfîntul Marele Mucenic Gheorghe şi năzuiau totdeauna la biserica lui, care era nu departe de acolo, lîngă rîul ce se numea Partenos. După numirea rîului aceluia, biserica aceea a mucenicului se numea "Partenia". Pe acea biserică, cei doi soţi au împodobit-o din averile lor cu toată bunacuviinţă, din dragostea lor către Sfîntul Gheorghe, pe care îl aveau peste averile lor purtător de grijă, păzitor şi apărător. De aceea, în toţi anii săvîrşeau pomenirea mucenicului cu cinste şi cu cucernicie, făcînd milostenii multe şi masă îndestulată săracilor, scăpătaţilor, străinilor, rudeniilor şi prietenilor. Aceia aveau un fiu, căruia îi dăduseră numele Gheorghe, pentru ca să aibă pomenirea mucenicului totdeauna în minte şi pe limbă cu dragoste.

În zilele acelea împărăţea la greci, Constantin al VIII-lea, care a fost fiul împăratului Leon cel înţelept. Şi au ridicat război bulgarii cu grecii, pentru că bulgarii, ungurii şi cu tătarii, năvălind asupra părţilor greceşti, le pustiau, prădîndu-le şi a fost nevoie ca oastea grecească să se adune în cete. Iar de vreme ce Leontie era locuitor al cetăţii Amastridei în Paflagonia, din rînduiala ostăşească, îi poruncea şi lui să iasă la război. Însă Leontie acum era bătrîn, iar fiul Gheorghe era în vîrstă de bărbat; deci, a socotit ca în locul său să-şi trimită fiul la oaste. Şi luîndu-l pe el Leontie şi Teofana, l-au dus mai întîi în biserica mai sus-zisă şi, rugîndu-se înaintea icoanei mucenicului, au zis: "Ţie, o, Sfinte Mare Mucenice Gheorghe, îţi încredinţăm pe fiul nostru cel unul-născut şi iubit, pe care cu numele tău l-am numit, pe tine iubindu-te; deci, tu să-i fii povăţuitor în cale şi păzitor în război şi să-l întorci la noi întreg şi sănătos, ca rodul credinţei noastre celei către tine, prin a Ta facere de bine luîndu-l, cu multe faceri de bine să preamărim totdeauna a ta purtare de grijă şi apărare pentru noi".

Aşa rugîndu-se, au liberat pe fiu la ceata oştirii greceşti. Iar cînd s-a făcut război cu vrăjmaşii, mai întîi grecii au biruit pe bulgari, iar după aceea, îndreptîndu-se bulgarii au început a birui pe greci, căci aşa a lăsat Dumnezeu pentru păcat. Şi s-a făcut măcel mare şi a căzut puterea grecească în ascuţişul sabiei vrăjmaşilor, încît abia a scăpat cineva de la acel război.

În acea vreme Gheorghe fiul lui Leontie, fiind prins viu de un bulgar oarecare, s-a păzit cu rugăciunile sfîntului de la moarte. Văzîndu-l bulgarul tînăr şi frumos la faţă, l-a cruţat şi l-a dus la pămîntul lui, unde Gheorghe slujea aceluia ca un rob. Iar Leontie şi Teofana, auzind de biruirea taberilor greceşti şi văzînd că nu s-a întors fiul lor, plîngeau şi se tînguiau cu nemîngîiere, socotind că este ucis la război; şi căzînd la icoana Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe, în biserica lui strigau: "Oare într-o nădejde ca aceasta, mucenice al lui Hristos, ţi-am încredinţat pe fiul nostru cel iubit, ca să fie mîncare păsărilor cerului şi fiarelor pămîntului? Oare aşa ai auzit rugăciunile şi suspinurile noastre? Dacă pentru noi cei ce am îmbătrînit nu ţi-a fost milă, apoi cel puţin pentru tinereţile cele înflorite ale aceluia să te fi milostivit. Pentru ce ai trecut cu vederea pe a noastră ticăloşie, plăcutule al lui Dumnezeu?"

Acestea şi cele asemenea cu acestea grăindu-le, cu negrăită tînguire şi strigare cîtăva vreme, la toţi cei ce erau acolo, i-a pornit spre lacrimi, iar mai cu seamă maica plîngea neîncetat cu amară tînguire. Şi a fost acea biruinţă asupra grecilor în luna lui August; dar trecînd toamna şi iarna, a sosit luna aprilie şi praznicul Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe. Atunci Leontie cu soţia sa, deşi îşi pierduseră orice

nădejde, crezînd că fiul lor a căzut de sabie la război, n-au încetat rugăciunile către sfîntul mucenic şi, după obicei, au pregătit, precum se cădea, masă îndestulată. Iar după săvîrşirea slujbelor bisericeşti, au luat la sine mulţi oaspeţi şi săraci, care toţi fiind aşezaţi la masă şi ospătîndu-se, de nimic nu le era vorba decît numai de Gheorghe, fiul lor, care nu se întorsese de la război.

Deci, părinţii s-au pornit a plînge, iar oaspeţii îi mîngîiau şi mai ales pe maica care se tînguia. Iar fiul său Gheorghe, fiind în robie, avea la stăpînul său slujba bucătăriei şi în aceiaşi zi, fierbînd bucate, îşi aduse aminte de casa părinţilor săi şi de prăznuirea lor, apoi de rudenii, de prieteni şi de vecini şi zicea în mintea sa: "Acum în casa părinţilor mei, ce fel de mese sînt? Cine sînt acei care se ostenesc? Ce fel de pomenire au pentru mine? Oare viu mă vor socoti că sînt, sau mort?" Zicînd acestea se tînguia amar.

Apoi a sosit vremea să prînzească stăpînul lui şi trebuia ca singur Gheorghe să ducă mîncarea cu ulcica, înaintea stăpînului său. Deci, ştergîndu-se de lacrimi, a luat de la foc ulcica fierbînd şi o ducea. Şi îndată s-a aflat în casa părinţilor săi, înaintea feţii tuturor celor ce se ospătau. O, ce minune! S-au spăimîntat toţi văzînd deodată pe fiul lui Leontie, anume Gheorghe, stîndu-le înainte şi fierbîndu-i ulcica în mînă. Iar părinţii lui credeau că văd o nălucire. Dar dacă s-au convins că este adevărat, iar nu nălucire, s-au repezit la dînsul cu bucurie şi căzînd pe grumajii lui, îl cuprindeau şi-l sărutau, plîngînd de nemăsurată şi nenădăjduită bucurie. Asemenea şi toţi cei ce erau acolo plîngeau de bucurie.

Şi fiind întrebat Gheorghe, cum a rămas viu de la război, unde a fost şi cum a venit la dînşii, el le-a spus toate cu amănuntul. Iar pentru a sa răpire din robie, le-a spus astfel: "În acest ceas slujeam în bucătăria stăpînului meu şi aveam poruncă ca să-i aduc ulcica cu mîncarea aceasta, pe care luînd-o, o duceam la masă. Dar păşind eu pe cîteva trepte spre foişorul în care stăpînul meu ospăta, deodată am văzut un ostaş călare pe cal, strălucind cu negrăită lumină, care m-a luat cu ulcica aceasta şi nu ştiu cum m-a adus aici înaintea voastră.

Auzind toţi aceasta, şi mai ales părinţii lui, au dat mare mulţumire lui Dumnezeu şi Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe. Şi au gustat apoi toţi din mîncarea aceea şi s-a făcut altă minune; căci cu cît gustau din ulcica aceea, cu atît într-însa se înmulţea mîncarea; şi era ulcica mică, cît să mănînce un om, iar cei ce mîncau erau foarte mulţi şi toţi au mîncat din destul, lăudînd pe Dumnezeu şi zicînd: "Iată că Sfîntul Marele Mucenic Gheorghe, ne-a trimis la praznicul său hrană aleasă de la bulgari". După aceasta a dat ulcica la biserica Sfîntului Marelui Mucenic, cu multe mulţumiri şi jertfe. Şi se păstra ulcica aceea între sfintele vase ale bisericii, în pomenirea acelei preasfinte minuni a Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe.

Acea biserică a Sfîntului Gheorghe din vremea cea de demult a fost mică şi învechită şi acum era să cadă, nefiind cine să zidească alta nouă, sau pe cea veche să o dreagă şi să o înnoiască. Însă aceasta era din lipsa locuitorilor celor de acolo şi aşa biserica aceea, nefiind îngrijită, s-a pustiit, şi s-a întîmplat într-însa o minune ca aceasta: nişte copii adunîndu-se acolo, se jucau; şi era între dînşii un copil totdeauna biruit şi ocărît de ceilalţi. Dar supărîndu-se copilul de ocările cele multe şi-a întors ochii spre biserica Sfîntului Gheorghe şi a zis: "Sfinte Gheorghe, ajută-mi, ca să biruiesc şi îţi voi aduce în biserică o plăcintă frumoasă". Şi îndată copilul acela a biruit pe ceilalţi copii la jocurile lor cele copilăreşti şi încă nu odată sau de două ori, ci de multe ori a făcut aceasta, mai mult decît ceilalţi.

Deci, ducîndu-se la maica sa, i-a spus că a făgăduit sfîntului să dăruiască o plăcintă şi o cerea de la dînsa, ca să-şi împlinească făgăduinţa sa către Sfîntul Gheorghe. Iar maica iubitoare de fiu şi mai ales către mucenic, a îndeplinit rugămintea copilului şi i-a dat o plăcintă bună şi caldă, iar el, ducînd-o în biserică, a pus-o înaintea Altarului şi, închinîndu-se, s-a dus. Apoi, în acea vreme, trecînd pe acolo patru neguţători, au intrat în biserică, să se închine Sfîntului Gheorghe şi au aflat plăcinta bună, că era caldă şi cu aburi bine mirositori. Şi au zis în sine neguţătorii: "De aceasta nu are trebuinţă sfîntul, s-o mîncăm noi şi în locul ei să punem tămîie". Iar după ce au mîncat-o, vrînd să iasă din biserică, nu nimereau uşile bisericii, pentru că li se păreau că e zid şi nu puteau să iasă. Deci au pus cîte un ban de argint dar n-au ieşit; apoi au pus toţi un galben şi s-au rugat sfîntului ca să-i lase să iasă şi n-au putut, fiind cuprinşi de orbire. Apoi toţi cei patru au pus cîte un galben şi s-au rugat cu căldură; şi astfel li s-a dat ieşirea, pentru că au găsit uşile bisericii deschise şi au ieşit fără să-i oprească.

Acei galbeni şi bani de argint au fost începutul adunării banilor, ca să se înnoiască biserica aceea. Pentru că a străbătut ştirea despre acea minune în toată partea aceea şi mulţi oameni dreptcredincioşi dînd de la ei mult aur şi argint, au zidit o biserică nouă şi mare de piatră, au înfrumuseţat-o cu podoabe şi au îndestulat-o cu lucrurile cele de trebuinţă. Şi se săvîrşeau în acea biserică minuni preaslăvite, întru slava lui Hristos Dumnezeu şi întru lauda Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe.

Să se scrie şi această minune a Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe, despre un tînăr ce era muşcat de un şarpe veninos. Căci unul din monahii cei plăcuţi lui Dumnezeu, anume Gheorghe, avînd ajutător pe Sfîntul Mare Mucenic de un nume cu el, ne-a povestit cele ce urmează: Ducîndu-mă pe calea spre munte, avînd în mîini o cruce, m-a întîmpinat un monah bătrîn şi, luînd de la mine crucea, se ducea înainte. Şi mergînd puţin, s-a abătut din cale pe o cărare, iar eu mergeam în urma lui. Şi iată o turmă de oi, iar tînărul care era păstor zăcea jos muşcat de şarpe. Era în apropiere un izvor şi stareţul mi-a zis: "Scoate apă şi să udăm crucea". Făcînd aceasta şi deschizînd gura tînărului, i-am turnat apă, ce era vărsată pe cruce, iar stareţul i-a zis: "În numele Preasfintei Treimi, să te vindece, robul lui Dumnezeu, Sfîntul Mare Mucenic Gheorghe". Şi, întorcîndu-se, tînărul a vărsat dintr-însul nişte venin purtător de moarte şi s-a sculat. Iar stareţul i-a zis: "Spune-mi, cum te-ai jurat ieri către văduva aceea săracă, pe a cărei oaie, care ţi-a dat-o s-o paşti, ai vîndut-o cu trei arginţi şi tu i-ai spus că a mîncat-o lupul?" Tînărul a zis: "Adevărat, părinte, aşa este; dar tu cum de ai ştiut?"

Stareţul a răspuns: "Şezînd eu în chilia mea, a venit la mine un bărbat pe un cal alb şi mi-a zis: "Sofronie, scoală-te şi du-te degrabă la izvorul care este de-a dreapta ta, spre miazăzi, unde vei găsi un tînăr muşcat de şarpe. Vei întîmpina acolo pe un monah purtînd o Cruce în mînă, săpată în lemn şi, luînd Crucea aceea, să torni pe ea apă şi să dai tînărului aceluia muşcat de şarpe să bea din apa aceea, zicîndu-i astfel: "În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh, te vindecă pe tine robul lui Dumnezeu, Mucenicul Gheorghe". Şi să-i zici să nu se jure mai mult pe numele lui Dumnezeu, nici pe numele sfinţilor Lui, nici să facă cuiva strîmbătate şi să dea oaia văduvei celei sărace, ca să nu-i fie ceva şi mai rău"".

După ce a auzit aceasta de la acel bătrîn, tînărul a căzut la picioarele lui, zicînd: "Iartă-mă, părinte, că aşa este; am vîndut oaia acelei femei pe trei arginţi şi ieri am amăgit-o, zicînd că a mîncat-o lupul. Iar femeia mi-a zis: "Oare acesta este adevărul sau este minciună?" Eu i-am răspuns: "Aşa este, mă jur, pe Dumnezeul Cel adevărat!" Şi femeia a zis: "Tu nu mă ştii că sînt săracă? Cum voieşti, aşa să faci; dar va cere-o de la tine Dumnezeu şi Sfîntul Gheorghe; căci am făgăduit acea oaie pentru praznicul Sfîntului Gheorghe, să o dau de mîncare la săraci". Deci, eu - zice tînărul - am greşit, şi rog a ta iubire de Dumnezeu, părinte, roagă-te pentru mine lui Dumnezeu şi Sfîntului Gheorghe, ca să mi se ierte păcatul acela, căci voi da acelei femei trei berbeci de ziua Sfîntului Gheorghe şi în toată viaţa mea, pentru praznicul acestui sfînt, voi da zeciuială la săraci din turma pe care o pasc".

Şi astfel, tînărul care s-a tămăduit, cerînd rugăciune şi iertare de la fericitul stareţ Sofronie, s-a dus la locul său, mulţumind lui Dumnezeu şi plăcutului Său, Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe".

Dar nu se cuvine a tăcea şi acea vestită minune despre uciderea balaurului, pe care a făcut-o Sfîntul Mare Mucenic Gheorghe, aproape de Palestina, patria sa, în părţile Sirofiniciei, lîngă cetatea Viritului, peste marea cea mare a Siriei, nu departe de cetatea Lida, unde s-a îngropat trupul Sfîntului Mare Mucenic Gheorghe; pentru care au fost zugrăvite diferite icoane din vechime de cei vrednici de credinţă zugravi ai pămîntului Palestinei, despre acea minune ce se pomeneşte. La cei ce călătoresc în Palestina, este arătat locul acelei minuni, care s-a făcut astfel:

Era lîngă cetatea Viritului, spre muntele Libanului, un lac foarte mare, în care era un balaur înfricoşător şi ucigător, care, ieşind din lac, pe mulţi oameni îi apuca şi-i pierdea, mîncîndu-i. Şi de multe ori oamenii, înarmîndu-se spre uciderea lui, erau goniţi şi ucişi, căci balaurul apropiindu-se de zidurile cetăţii, cu suflarea sa cea pierzătoare, umplea văzduhul de venin purtător de moarte; încît mulţi se vătămau şi mureau. Şi era necaz şi mîhnire, strigare şi plîngere mare neîncetată în acea cetate, în care oamenii erau necredincioşi cu însuşi împăratul, stăpînitorul lor, fiind toţi închinători la idoli.

Deci, într-una din zile, adunîndu-se oamenii acelei cetăţi, au mers la împăratul lor şi i-au zis: "Ce să facem, că pierim de balaurul acesta?" Iar el le-a răspuns: "Ceea ce îmi vor descoperi zeii, aceea vă voi spune". Şi prin descoperirea diavolilor, care locuiau în idolii pierzători de suflete omeneşti, un sfat ca acesta le-a dat: "De nu vor voi să piară toţi, să dea în fiecare zi la rînd şi cu sorţi, fiecare pe copiii lor, fecior sau fată, spre mîncare acelui balaur". Şi a zis împăratul: "Dacă va veni rîndul pînă la mine, apoi şi eu, deşi am numai o fiică, şi pe aceea o voi da". Şi au primit acel sfat împărătesc, dar mai ales diavolesc, oamenii aceia, şi astfel hotărînd, făceau după sfatul şi după rînduiala aceea. Şi îşi dădeau toţi cetăţenii mari şi mici pe copiii lor balaurului, în fiecare zi spre mîncare, punînd pe malul acelui lac pe fiii şi fiicele lor, cîte unul, înfrumuseţîndu-i cu bună podoabă, deşi le era jale şi plîngeau foarte mult pentru ei. Iar balaurul acela ieşind, îi apuca şi-i mînca.

După ce a înconjurat rîndul pe toţi oamenii cetăţii aceleia, au mers la împărat şi i-au zis: "Iată, împărate, noi toţi, după sfatul şi după hotărîrea ta, am dat pe copiii noştri balaurului. Dar acum s-a sfîrşit rîndul. Deci, ce ne mai porunceşti să facem?" Răspuns-a împăratul: "Voi da şi eu pe singura mea fiică pe care o am, iar după aceea ce ne vor descoperi iarăşi zeii, eu vă voi spune". Deci, chemînd împăratul pe fiica sa, i-a poruncit să se împodobească cu bunăcuviinţă, cu toate că îi era jale de ea şi a plîns foarte mult cu toată casa sa. Însă, neputînd să strice hotărîrea aceea, ca şi cum ar fi fost dumnezeiască, după descoperirea diavolilor, pentru jertfa lor legiuită a hotărît să o dea pe ea la balaur, ca pe o jertfă zeului iadului; iar el cu ai săi, privind din înălţimea palatului, cu ochii plini de lacrimi o petreceau. Iar fecioara, fiind pusă pe malul lacului la locul obişnuit, unde se dădea balaurului jertfă, stătea acolo tînguindu-se şi aşteptînd să iasă balaurul din lac şi să o mănînce.

Însă, după purtarea de grijă a lui Dumnezeu, Cel ce voieşte ca toţi să se mîntuiască şi cetatea aceea voind să o izbăvească de pierzarea trupească şi de cea sufletească, a sosit acolo Sfîntul Mare Mucenic Gheorghe, ostaşul Împăratului ceresc, care avea suliţa în mîini. Şi văzînd pe acea fecioară stînd pe mal şi foarte mult plîngînd, a întrebat-o: "Pentru ce stai aici şi plîngi aşa?" Iar ea a zis lui: "Bunule voinice, fugi degrabă de aici cu calul tău, ca să nu mori împreună cu mine!" Iar sfîntul a grăit către ea: "Nu te teme, fecioară, ci spune-mi mie, ce aştepţi, şi de ce priveşte la tine poporul de departe?" Zis-a către el fecioara: "O, alesule tînăr, te văd viteaz şi voinic, dar pentru ce doreşti să mori împreună cu mine? Fugi degrabă de la locul acesta". Iar sfîntul i-a zis: "Nu mă voi duce, pînă nu-mi vei spune adevărul. Pentru ce zăboveşti aici plîngînd, şi pe cine aştepţi?" Deci, i-a spus lui fecioara toate pe rînd, despre balaur şi despre sine. Şi a zis către ea Sfîntul Gheorghe: "Nu te teme, fecioară, că eu în numele Domnului Dumnezeului meu Cel adevărat te voi izbăvi de balaur". Iar ea a răspuns: "Bunule voinice, nu dori să pieri cu mine, ci fugi şi te izbăveşte de moartea cea amară! Ajută-mi mie, să mor singură aici, căci nici pe mine nu mă vei izbăvi de înghiţirea balaurului, dar şi tu vei pieri".

Acestea grăindu-le fecioara către dînsul, acel balaur înfricoşat s-a arătat ieşind din lac şi se apropia la obişnuita lui mîncare. Pe acesta văzîndu-l fecioara a strigat cu mare glas, zicînd: "Fugi, omule, iată că balaurul vine!" Iar Sfîntul Gheorghe s-a însemnat cu semnul Crucii şi chema pe Domnul, zicînd: "În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh", şi s-a repezit cu suliţa asupra balaurului. Deci învîrtind suliţa, l-a lovit pe acela în gîtlej şi, ră-nindu-l, l-a culcat la pămînt, iar calul călca pe balaur cu picioarele. După aceea Sfîntul Gheorghe a poruncit fecioarei, să lege pe balaur cu brîul şi să-l ducă în cetate ca pe un cîine. Iar poporul privind cu mirare la aceea şi văzînd pe balaur fiind dus de fecioară, a început a fugi de frică. Apoi Sfîntul Gheorghe a zis către dînşii: "Nu vă temeţi, ci nădăjduiţi spre Domnul nostru Iisus Hristos şi credeţi în El, căci El m-a trimis la voi ca să vă izbăvesc de balaur!" Şi a ucis Sfîntul Gheorghe pe balaurul acela cu sabia în mijlocul cetăţii. Apoi oamenii, trăgîndu-i trupul afară din cetate, l-au ars cu foc.

Atunci împăratul cetăţii aceleia şi tot poporul au crezut în Hristos şi au primit Sfîntul Botez. Şi erau cei botezaţi douăzeci şi cinci de mii de bărbaţi, afară de femei şi de copii. În acel loc, după aceea, s-a zidit o biserică mare şi preafrumoasă, în numele Prea-sfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu şi întru cinstirea Sfîntului purtătorului de biruinţă Marele Mucenic Gheorghe, căci, precum a izbăvit el pe fecioara aceea de balaurul cel văzut, aşa păzeşte fără prihană Biserica lui Hristos şi pe tot sufletul cel dreptcredincios, cu ajutorul său, de cel nevăzut balaur din adîncul iadului şi de păcat, ca de un şarpe purtător de moarte.

Aici s-a mai făcut şi o altă minune. Căci în acea vreme cînd s-a sfinţit biserica cea zidită în cinstea Sfîntului purtătorului de biruinţă Gheorghe, atunci, ca semn al dumnezeiescului dar ce s-a vărsat acolo, a izvorît din altar apă vie, care tămăduia toate bolile celor ce năzuiau cu credinţă, spre slava lui Hristos, Care este izvorul vieţii, Împăratul slavei, Dumnezeu în Treime, Tatăl, Fiul şi Sfîntul Duh, lăudat între sfinţii Săi în veci. Amin.

Sfantul Mucenic Sava Stratilat impreuna cu cei saptezeci de ostasi (24 aprilie)

Acest Sfânt Mucenic Sava a fost pe vremea lui Aurelian împăratul Romei, şi avea dregătoria de stratilat, adică de voievod, fiind de neam got. Şi era credincios şi plăcut rob al împăratului ceresc, Domnului nostru Iisus Hristos, şi cerceta pe cei ce pătimeau în temniţe pentru Hristos, slujind acelora din averile sale, întărin-du-i la răbdare şi îndemnându-i la nevoinţa cea fără de frică. Şi avea viaţă atât de îmbunătăţită, încât pentru curăţia şi pustnicia sa a luat putere asupra diavolilor şi izgonea din oameni duhurile cele necurate.

Deci, fiind clevetit la împărat că este creştin şi ducându-1 înaintea împăratului, a mărturisit pe Hristos cu îndrăzneală, iar brâul cel ostăşesc 1-a aruncat, lepădând şi dregătoria cea de voievod, arătându-se gata la toate muncile pentru Hristos. Deci, mai întâi l-au spânzurat şi l-au bătut, şi cu făclii l-au ars, apoi l-au aruncat într-o căldare fiartă cu smoală, dar a ieşit din căldare cu puterea lui Dumnezeu cea nevăzută, care îl păzea pe el întreg şi nevătămat. O minune ca aceasta văzând-o cei şaptezeci de ostaşi, au crezut în Hristos şi cu mare glas L-au mărturisit pe Acela. Atunci îndată, după porunca tiranului, i-au tăiat pe toţi şi au luat cunună mucenicească din dreapta lui Hristos. Iar Sfântul Sava, fiind aruncat în temniţă, s-a învrednicit vedeniei şi întăririi celei dumnezeieşti. Pentru că, rugându-se el la miezul nopţii, i s-a arătat Hristos, strălucind cu lumina slavei Sale şi poruncindu-i să nu se teamă, ci să îndrăznească. Deci, scoţându-1 la a doua cercetare şi în multe feluri silindu-1 spre închinarea la idoli, uneori cu amăgiri, iar alteori cu îngroziri şi cu chinuri cumplite, el nu s-a supus şi l-au aruncat în râu. Şi murind prin înecare, a ajuns la limanul cel neînviforat, întru împărăţia lui Hristos. Amin.

Cuvioasa Elisabeta, facatoarea de minuni (24 aprilie)

Cuvioasa Elisabeta a fost aleasă din pântecele maicii sale la slujba lui Hristos Dumnezeu. Vestea naşterii sale s-a făcut prin dumnezeiască descoperire maicii ei, mai înainte înştiinţând-o că prunca ce se va naşte dintr-însa va fi vas ales al Sfântului Duh. Deci, din copilărie s-a dat la slujba lui Dumnezeu şi s-a făcut mireasă lui Hristos, Mirele Cel fără de moarte; şi slujea în rânduiala îngerească, în ceata de fecioare, adică de călugăriţe, obosindu-şi trupul cu post şi osteneli. Şi a luat dar de a tămădui bolile, nu numai pe cele trupeşti, ci şi pe cele sufleteşti. Cu rugăciunea tămăduia toate bolile trupeşti, iar cu cuvintele şi cu sfaturile de Dumnezeu insuflate, vindeca sufletele omeneşti, povăţuindu-le spre pocăinţă şi spre toată fapta bună.

Imbrăcămintea ei era numai o haină de păr aspră şi degera trupul ei de frig; însă duhul ei ardea totdeauna cu văpaia dragostei dumnezeieşti. Şi fiind pusă egumenă surorilor, a arătat mare silinţă, îngrijind de mântuirea acelora. înfrânarea ei era fără de măsură, căci mulţi ani a petrecut nemâncând pâine, ci hrănindu-se numai cu verdeţuri şi cu legume, iar untdelemn şi vin n-a gustat niciodată în toată vremea vieţii sale. De multe ori petrecea în post câte patruzeci de zile, ca Marele Moise, negustând nimic. Trei ani, urmând smereniei vameşului, nu şi-a ridicat ochii cei trupeşti spre cer; iar cu cei sufleteşti totdeauna privea spre Dumnezeu, Care este întru cei de sus, şi pe Acela pe scaun înalt şi preaînălţat, înconjurat de Serafimi, prin dumnezeiasca gândire ca prin oglindă îl vedea şi nu-şi lipea mintea de cele pământeşti. Iar

când, după obicei, înălţa rugăciunile cele de miezul nopţii în singurătate, era strălucită şi luminată de sus cu lumină cerească.

Incă a fost şi făcătoare de minuni. Pe un balaur cumplit 1-a omorât cu rugăciunea, pe o femeie, căreia de mulţi ani îi curgea sânge, a tămăduit-o; duhuri necurate a gonit din oameni şi multe alte minuni a făcut, nu numai în viaţă, ci şi după moarte. Iar după fericitul ei sfârşit, mormântul ei făcea minuni, dând tămăduiri bolnavilor; căci până şi prin praful cel luat de pe moaştele ei dăruia vedere orbilor, ca să se slăvească pentru dânsa Hristos, Dumnezeul nostru, Cel preamărit întru sfinţii Săi. Amin.

Sfintii Mucenici Evsevie, Neon, Leontie, Longhin si cei impreuna cu dansii (24 aprilie)

După sfârşitul Sfântului slăvitului Mare Mucenic Gheorghe, a poruncit Diocleţian împăratul, ca, pretutindeni, pe creştinii cei ce erau găsiţi, iar mai ales pe cei ţinuţi în legături, să-i silească prin felurite munci la închinarea de idoli, şi pe cei ce se vor supune să-i lase liberi, iar pe cei ce nu se vor supune să-i dea morţii. în acea vreme aceşti sfinţi mucenici: Evsevie, Neon, Leontie, Longhin şi ceilalţi împreună cu dânşii, ca la patruzeci, erau în temniţă, pentru că, văzând minunile care se făceau de Sfântul Gheorghe, au crezut în Hristos şi L-au mărturisit înaintea tuturor cu îndrăzneală. Pentru aceasta i-au prins, i-au legat şi i-au închis în temniţă. Apoi, fiind scoşi la cercetare înaintea tiranului, nu s-au lepădat de Hristos şi pe zeii neamurilor i-au ocărât. De aceea i-au dezbrăcat, i-au întins, i-au bătut, i-au spânzurat şi i-au strujit, până ce a căzut carnea de pe trupurile lor, încât cele dinăuntrul lor se vedeau. La sfârşit le-au tăiat sfintele lor capete şi printr-un sfârşit ca acesta au luat împărăţia Cerească.

Sfintii Mucenici Pasicrat si Valentin (24 aprilie)

Pasicrat şi Valentin, mucenicii lui Hristos, erau din Rodostol, cetatea Misiei, ostaşi creştini pe lângă ighemonul acelui loc, numit Avsolan. Şi văzând pe oameni cuprinşi de înşelăciunea idolească şi închinându-se diavolilor, după porunca stăpânitorilor - căci mulţi din creştini temându-se de torturi, fugeau şi se ascundeau -, ei pe faţă şi cu îndrăzneală au mărturisit că sunt creştini şi pe Unul adevăratul Dumnezeu preamărindu-L, au blestemat pe idolii cei fără de suflet. Deci i-au prins închinătorii la idoli şi, ducându-i la judecată, îi sileau să aducă tămâie idolilor. Şi era acolo idolul lui Apolon, la care alergând, Sfântul Pasicrat 1-a scuipat în faţă şi a zis: „Astfel de cinste se cuvine acestui zeu". Pentru aceasta cu grele lanţuri de fier l-au legat şi l-au aruncat în temniţă. Dar cu acele lanţuri se împodobea ostaşul lui Hristos, ca şi cu nişte podoabe de aur împărăteşti, bucurându-se că s-a învrednicit a purta unele ca acestea pentru Hristos. Şi a fost adus cu el şi Valentin. Şi iarăşi i-au pus pe amândoi la judecată înaintea ighemonului.

Şi a mers acolo şi fratele lui Pasicrat, cu numele Papian, care era creştin, dar temându-se de munci, a jertfit idolilor. Acela cu lacrimi ruga pe Pasicrat, fratele său, ca să aducă tămâie idolului, precum a adus şi el, şi să se facă pentru o vreme că ar fi închinător la idoli, ca aşa să se poată izbăvi de muncile cele cumplite. Dar Sfântul Pasicrat 1-a izgonit de la el şi 1-a numit nevrednic neamului său, deoarece s-a depărtat de la credinţa în Hristos. Apoi, singur alergând la capişte, şi-a băgat mâna în foc şi a zis către ighemon: „Acest trup muritor, precum vezi, se arde cu foc; iar sufletul, fiind fără de moarte, nu are grijă de aceste munci văzute". Şi fiind întrebat de ighemon şi Sfântul Valentin, tot unele ca acestea a zis, arătându-se gata pentru Hristos la toate muncile. Deci pe amândoi i-a condamnat la tăiere.

Şi pe când slujitorii călăului duceau pe sfinţi la moarte afară din cetate, maica lui Pasicrat mergea după dânşii şi-1 sfătuia, ca o maică pe fiul său, să se apropie de moarte fără frică; căci se temea ca dânsul să nu

se înfricoşeze, fiindcă era tânăr; şi aşa le-au tăiat capetele sfinţilor. Şi era Sfântul Pasicrat de douăzeci şi doi de ani, iar Valentin de treizeci. Iar maica cu bucurie şi veselie luându-le trupurile, le-a îngropat cu cinste, slăvind pe Hristos Dumnezeu.

Cuviosul Toma Monahul
(24 aprilie)

Sfântul Toma a fost monah la una din mănăstirile Siriei şi era trimis la slujbă în Antiohia, pentru că cele de trebuinţă mănăstirii se câştigau acolo, fiindcă era aproape şi un sat mănăstiresc. Deci, mergând acest stareţ în cetate, se prefăcea că este nebun, iar oarecare dregător bisericesc, cu numele Anastasie, 1-a lovit peste obraz, căci îl supăra cerând milostenie pentru mănăstirea sa. Şi au început cei ce se aflau acolo a se mânia asupra lui Anastasie, căci a dat palme stareţului. Iar fericitul Toma a zis prooroceşte către dânsul: „De acum nici eu nu voi mai lua ceva de la Anastasie, nici Anastasie nu va mai putea să dea ceva". Şi s-au împlinit amândouă în acest chip: Anastasie după o zi a murit, iar fericitul Toma întorcându-se de la cetate spre mănăstirea sa, s-a odihnit în bolniţa care era înaintea cetăţii, în Dafni, lângă biserica Sfintei Eufimia. Şi acolo îmbolnăvindu-se, a trecut la viaţa cea fără de moarte şi a fost îngropat în locul unde se îngropau străinii.

Iar a doua zi, murind o femeie oarecare străină, au îngropat-o deasupra stareţului, în al doilea ceas din zi; iar în al şaselea ceas, pământul a aruncat afară pe femeie şi s-au minunat foarte. Iar după ce s-a înserat, au îngropat-o în acelaşi mormânt; dar în cealaltă zi au găsit-o iarăşi aruncată din mormânt şi atunci i-au luat trupul şi l-au îngropat în alt loc. Apoi, trecând câteva zile, au îngropat altă femeie deasupra părintelui Toma, pentru că locuitorii nu cunoşteau locul aceluia şi că stareţul cel odihnit întru Domnul nu suferă să fie îngropată o femeie deasupra lui. Iar după ce pământul a aruncat afară şi pe acea femeie, atunci au unoscut că stareţul nu voieşte să se îngroape cineva deasupra moaştelor lui.

Deci s-au dus şi au spus patriarhului Domnin despre lucrul acesta. Iar patriarhul a poruncit ca toţi cetăţenii să iasă la Dafni cu lumânări aprinse şi cu cântări, să ia moaştele sfântului, să le aducă în cetate şi să le pună în aceeaşi gropniţă în care zăceau multe trupuri ale sfinţilor mucenici. Şi a făcut deasupra lor o biserică mică şi se dădeau multe tămăduiri bolnavilor de la moaştele cuviosului. Iar molima ce a fost în Antiohia a încetat cu rugăciunile Cuviosului Toma. Pentru aceasta antiohienii au hotărât ca în tot anul să săvârşească pomenirea lui cu praznic, lăudând pe Hristos Dumnezeu, a Cărui slavă este în veci. Amin.

Sfantul Ierarh Iorest Marturisitorul, Mitropolit al Transilvaniei (t 1657)
(24 aprilie)

Sfântul Ierarh Iorest era fiu de ţărani din Transilvania. Iubind din copilărie pe Hristos, s-a făcut călugăr în obştea Mănăstirii Putna, schimbându-şi numele din Ilie în Iorest. Apoi, urmând şcoala duhovnicească din această lavră, a ajuns monah iscusit, bun caligraf şi zugrav de icoane. Era încă foarte râvnitor la slujba bisericii şi la păzirea sfintei credinţe ortodoxe. Pentru curăţia inimii sale, egumenul mănăstirii 1-a făcut ieromonah, şi era cuviosul Iorest ca o făclie aprinsă în obştea părinţilor, săvârşind tele sfinte cu frică de Dumnezeu şi mângâind poporul cu alese învăţături creştineşti.

Vestea despre aşezarea lui duhovnicească a ajuns până la domnul Moldovei, Vasile Lupu. Deci, răposând mitropolitul Ghenadie al Ardealului în toamna anului 1640, cu voia lui Dumnezeu a fost ales părinte şi întaistătător al Bisericii Transilvaniei cuviosul Iorest de la Putna. După ce primi hirotonia în arhiereu de la Mitropolitul Ţării Româneşti, în anul 1641, blândul ierarh Iorest urcă pe scaunul mitropoliei Ardealului de la Alba Iulia.

Timp de trei ani cât a păstorit Biserica lui Hristos, Sfântul Ierarh Iorest s-a ostenit ca un adevărat mărturisitor să apere dreapta credinţă ortodoxă de învăţăturile străine calvineşti şi de toate viclenele curse ale diavolului. Peste tot rânduia preoţi râvnitori, sfinţea biserici şi mergea prin sate, mângâind şi învăţând pe credincioşi ca un bun păstor al turmei lui Hristos.

In anul 1643, blândul Ierarh Iorest a fost aruncat în temniţă pentru râvna dreptei credinţe, pătimind multe necinstiri, bătăi şi ocări. Iar sfântul a răbdat muceniceşte, fiind gata să-şi dea şi viaţa pentru apărarea credinţei ortodoxe şi mântuirea turmei sale. După nouă luni de zile, păstorul cel adevărat este scos din temniţă şi obligat să dea o sumă de bani. Ajungând din nou în Moldova, între anii 1656-1657 a fost episcop la Huşi, păstorind bine Biserica lui Hristos şi lucrând la mântuirea fiilor săi duhovniceşti. Apoi şi-a dat sufletul cu pace în braţele Marelui Arhiereu Iisus Hristos, fiind numărat în ceata sfinţilor mărturisitori, iar Biserica Ortodoxă Română 1-a canonizat în anul 1955 şi se face pomenirea lui la 24 aprilie.

Sfantul Sava Marturisitorul, Mitropolit al Transilvaniei (t 1683) (24 aprilie)

Sfântul Ierarh Sava s-a născut în localitatea Inău din părinţi binecredincioşi, Ioan şi Măria, primind din botez numele de Simeon. După ce învaţă carte şi deprinde rânduiala slujbelor în Mănăstirea Comana, ajunge protopop şi slujitor al Bisericii lui Hristos în satul natal, săvârşind cele sfinte cu mare râvnă şi frică de Dumnezeu. Apoi rămânând văduv, iar mama sa îmbrăcând haina monahală, în anul 1656 fericitul preot Simeon este ales mitropolit şi păstor sufletesc al Ardealului. Deci, mai întâi s-a călugărit la mitropolia din Târgovişte, sub numele de Sava, apoi, fiind hirotonit arhiereu, a fost aşezat cu cinste pe scaunul de mitropolit din Alba Iulia în locul răposatului ierarh Simeon Ştefan.

Ca păstor şi părinte duhovnicesc al românilor din Transilvania, fericitul mitropolit Sava Brancovici s-a dovedit un mare apărător al credinţei ortodoxe şi un devotat ierarh al Bisericii lui Hristos. Timp de 24 de ani cât a fost mitropolit, Sfântul Sava a mărturisit cu mult curaj dreapta credinţă, a combătut învăţăturile greşite calvineşti, a întărit unitatea românilor în jurul Bisericii Ortodoxe, a înălţat numeroase locaşuri prin sate şi oraşe, a rânduit peste tot preoţi devotaţi, a mângâiat pe ţăranii ardeleni, întărindu-i în credinţă şi nădejde. De asemenea, a reînnoit mitropolia şi bisericile jefuite şi stricate de răufăcători.

Văzând craiul Ardealului că nu poate întoarce poporul de la credinţa ortodoxă din cauza Sfântului Ierarh Sava, îndată a semănat vrajbă şi răzbunare împotriva păstorului cel bun. Deci, aruncând mărturii nedrepte asupra lui, în anul 1680 1-a scos din scaun. Apoi, aruncându-1 în temniţă, timp de trei ani de zile a fost persecutat, bătut cu toiege, batjocorit şi chinuit ca un martir pentru dreapta credinţă, fiind silit să treacă la calvinism. Fericitul Sava însă a mărturisit cu tărie pe Hristos, apărând dogmele şi tradiţia Bisericii Ortodoxe.

După grele suferinţe, în anul 1683 a fost scos din temniţă, dar fiind slăbit de chinuri, îndată şi-a dat sfântul său suflet în braţele lui Hristos. Pentru sfinţenia vieţii lui, credincioşii l-au numărat încă din viaţa aceasta în ceata sfinţilor, iar Biserica Ortodoxă Română 1-a canonizat pe Sfântul Ierarh Sava în anul 1955 ca mărturisitor al dreptei credinţe şi se face pomenirea lui la 24 aprilie.

Sfantul Ierarh Iosif Marturisitorul, Episcop al Maramuresului (sec. XVII - XVIII) (24 aprilie)

Pământul românesc, această grădină a Maicii Domnului, este plin de vetre duhovniceşti şi de jertfele martirilor, de nevoinţele cuvioşilor, de suferinţele celor statornici în credinţa străbună, ale căror nume n-au fost toate scrise în documente, dar pe care Dumnezeu le-a trecut în "Cartea veşniciei".

Cercetându-ne trecutul şi cinstind pe sfinţii noştri martiri, cuvioşi, mărturisitori, preoţi şi credincioşi, care s-au învrednicit de a primi de la Dumnezeu "Cununa sfinţeniei" şi ale căror nume au rămas în evlavia credincioşilor, aflăm la loc de cinste şi numele episcopului Iosif al Maramureşului.

El s-a născut într-un sat din părţile Năsăudului, dintr-o familie de oameni luminaţi şi curaţi la suflet, puternic înrădăcinaţi în credinţa ortodoxă.

Invăţătura şi-a dobândit-o de la preoţii satelor, dar şi de la călugării din mănăstirile şi schiturile maramureşene, de care s-a simţit atras încă din copilărie. După slujirea sa ca preot, a fost ales episcop, în 1690, în vremuri de grele încercări pentru românii din ţinuturile Maramureşului.

Hirotonit arhiereu în Moldova, pentru ţinutul Maramureşului, de marele mitropolit Dosoftei, el a primit, odată cu darul arhieriei şi îndemnul de a veghea cu stăruinţă la păstrarea şi apărarea dreptei credinţe în Maramureşul acelor vremuri, mult încercat de uneltirile celor potrivnici Ortodoxiei şi unde vlădicii români nu puteau să rămână în scaun decât doi-trei ani, după care erau nevoiţi să pornească pe drumul pribegiei. A avut la început reşedinţa la Mănăstirea Sfântul Mihail din Peri, apoi când aceasta a încetat să mai existe, s-a mutat lângă cetatea Hust, iar spre sfârşitul păstoririi a stat pe rând la mănăstirile Giuleşti şi Budeşti din Maramureş.

Din documentele vremii aflăm că acest vlădică a fost un neobosit păstor sufletesc şi cu mare grijă pentru turma sa, şi totodată, un dârz apărător al dreptei credinţe, într-o vreme când duşmanii Ortodoxiei reuşiseră, prin diferite mijloace, să sfărâme unitatea religioasă şi sufletească a românilor transilvăneni şi când făceau sforţări mari ca să înstrăineze şi pe românii din Maramureş de la legea strămoşească.

Necruţând ostenelile, el a vizitat parohiile, a ţinut soboare şi a apărat interesele Bisericii româneşti cu rară pricepere pentru acele vremi cu arma puternică a cuvântului şi a scrisului, ca un cărturar învăţat şi dibaci mânuitor al condeiului împotriva vrăjmaşilor credinţei sale strămoşeşti.

Chemat la Viena, în 1701, unde i s-a făcut propunerea de părăsire a credinţei ortodoxe, el a respins categoric această încercare de trădare a Ortodoxiei, ceea ce a îndârjit mult pe cei ce urmăreau prin orice mijloace dezbinarea religioasă şi de neam a românilor transilvăneni. Căutând să se răzbune, aceştia s-au năpustit asupra lui cu calomnii şi învinuiri de tot felul, pentru a-1 compromite înaintea turmei sale. Ca urmare a unor asemenea învinuiri, ce proveneau din cercurile vrăjmaşilor Ortodoxiei, episcopul Iosif a fost chemat la Sibiu pentru a fi tras la răspundere în faţa guvernului Transilvaniei. El s-a prezentat fără teamă la judecată şi s-a apărat cu demnitate şi curaj, drept pentru care a fost trimis în temniţă, de unde a fost scos la insistenţele clerului şi credincioşilor Maramureşului.

In martie 1705 însă, uneltitorii s-au ridicat cu şi mai multă înverşunare împotriva lui şi în urma unor nedrepte învinuiri, sub povara cărora căzuseră victime mai înainte Sfinţii ierarhi Ilie Iorest şi Sava Brancovici, mitropoliţii Ardealului, episcopul Iosif a fost aruncat din nou în temniţă, fără judecată, de data aceasta în cetatea Hust. Fraţii români din Maramureş au protestat cu hotărâre împotriva acestei samavolnicii şi au cerut stăruitor eliberarea arhipăstorului lor. A fost pus în libertate la sfârşitul anului 1705, dar nu i s-a îngăduit să mai rămână în fruntea turmei sale.

A revenit totuşi în scaunul de episcop al Maramureşului în anul 1711, dar la scurtă vreme, în urma suferinţelor îndurate, a trecut la cele veşnice cu conştiinţa curată că a mărturisit şi a slujit cu credincioşie Legea strămoşească, până la sfârşitul zilelor sale.

Dacă la actul dezbinărilor religioase a românilor transilvăneni din 1700 n-a luat parte nici un român din Maramureş, aceasta se datoreşte desigur şi episcopului Iosif, care a răspuns cu cinste misiunii sale, apărând cu jertfelnicie şi pricepere obştea credincioşilor împotriva tuturor uneltirilor duşmanilor Ortodoxiei.

De la mutarea sa la Domnul, el a intrat în evlavia şi cinstirea credincioşilor ortodocşi maramureşeni ca un îndreptător şi apărător al credinţei, ca un mărturisitor neînfricat al Evangheliei lui Hristos şi ca un ierarh care şi-a pus sufletul său pentru turma încredinţată lui spre păstorire, numele lui fiind înscris şi în ceruri, dar mai ales, în evlavia şi conştiinţa credincioşilor.

Cu ale cărui sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin.

Viaţa şi pătimirea Sfîntului Apostol şi Evanghelist Marcu (25 aprilie)

Sfîntul Evanghelist Marcu era de neam evreu, din seminţia lui Levi, ucenic al Sfîntului Apostol Petru şi fiu iubit al aceluia întru Sfîntul Duh, pe care îl pomeneşte în scrisoarea sa, zicînd: "*Vă sărută pe voi aleasa Biserică din Babilon şi Marcu, fiul meu*". Iar fiu era nu după trup, ci după duh, născut prin bunavestire şi prin baia Sfîntului Botez. Sfîntul Marcu a fost numărat în ceata sfinţilor şaptezeci de apostoli ai lui Hristos, mai întîi cu Sfîntul Petru, de care a fost pus şi episcop. Ei au călătorit împreună pînă la Roma, unde a scris Sfînta Evanghelie după rugămintea credincioşilor, pentru că îi rugaseră cei din Roma, care deja crezuseră în Hristos prin Sfîntul Pavel, ca să n-o lase nescrisă, aşa cum i-a spus Sfîntul Petru prin cuvinte.

Deci plecîndu-se la rugămintea lor, a scris petrecerea lui Hristos pe pămînt cu oamenii, dar mai întîi, singur a arătat-o lui Petru. Iar el, văzînd-o şi citind-o, a încredinţat că este adevă-rată şi a poruncit tuturor s-o citească şi să creadă toate cele scrise într-însa. După aceea a fost trimis Sfîntul Marcu de către Sfîntul Apostol Petru, mai întîi la Acvileea pentru propovăduirea Cuvîntului lui Dumnezeu, după aceea în Egipt, unde întîi a fost episcop în Alexandria şi binevestitor al lui Hristos. Apoi toate părţile acelea ca Livia şi Pentapoli, fiind în întunericul îndrăcirii idoleşti, le-a luminat cu lumina - sfintei credinţe şi le-a adus la Hristos. Şi pretutindeni făcînd minuni, a împodobit Biserica lui Hristos prin punerea mîinilor pe capul episcopilor şi a celorlalţi clerici; apoi a învăţat pe mulţi oameni o viaţă atît de îmbunătăţită, încît şi necredincioşii se minunau foarte mult şi-l lăudau.

Pentru că povesteşte Eusebiu, episcopul Cezareei Palestinei, asemenea şi Nechifor Xantopol, amîndoi scriitori vrednici de credinţă ai istoriei bisericeşti, că slăvitul între evrei cu înţelepciunea, adică Filon, care se cunoscuse cu Sfîntul Petru în Roma, a fost înştiinţat despre creştinii cei ce au fost în Alexandria şi în tot Egiptul, de către Sfîntul Marcu. Apoi scriind multe cuvinte de laudă, între care şi aceasta: "Unii ca aceştia - adică creştinii - bogăţiile cele vremelnice şi toate averile lor îşi lasă şi nimic dintr-ale lor nu voiesc să aibă pe pămînt. Şi ori în ce loc sînt, ei au deosebite şi cinstite case de rugăciune, în care cu cucernicie şi cu curăţie îşi săvîrşesc tainele lor. Nici un lucru lumesc nu fac în acelea, decît numai prooroceştile citiri acolo se ascultă şi cu cîntare, după al lor obicei, slăvesc pe Dumnezeu. Unii dintre dînşii ies de prin cetăţi şi lepădînd toate grijile cele lumeşti petrec în cîmpii, în grădini şi în pustie, ferindu-se de petrecerea cu toţi oamenii, ştiind că însoţirea cu cei ce nu se potrivesc cu viaţa, este împiedicare spre fapta bună.

Apoi înfrînarea şi omorîrea trupului le au ca o temelie, pe care celelalte lucruri bune le zidesc. Nici unul dintre dînşii nu mănîncă, nici nu bea pînă seara, iar alţii pînă a patra zi nu gustă nimic; alţii în tîlcuirile şi înţelegerile Scripturii fiind mai iscusiţi şi cu acea duhovnicească hrană a gîndirii de Dumnezeu din dumnezeiasca Scriptură, neputînd a se sătura, nu-şi aduc aminte pînă la a şasea zi de hrana cea trupească. Vin nicidecum nu beau, nici nu mănîncă carne şi nimic din cele mişcătoare, ci numai pîine şi apă, sare şi isop. Acestea erau la dînşii desfătările.

Sînt între dînşii şi din partea femeiască, care s-au deprins cu o viaţă ca aceasta, între care multe au îmbătrînit în feciorie, păzind întregimea trupului curat, nu de silă, ci cu bunăvoie şi cucernicie. Şi în înţelepciunea aceea păzindu-se, nu numai inimile, ci şi trupurile îşi sfinţesc, socotind că nu le este lor lucrul cuviincios, ca vasul primit spre sălăşluirea înţelepciunii, să slujească îndulcirii patimilor. Şi acei care doresc sămînţa Cuvîntului lui Dumnezeu şi patul cel neîntinat şi fără de moarte, din care se naşte rodul cel ce niciodată nu moare, luînd tîlcuirea Sfintei Scripturi de la cei mai bătrîni ai lor, caută în ea duhovnicească înţelegere şi tainele cele ascunse, socotind că Scriptura este ca un trup văzut, iar priceperea ca un suflet nevăzut. De dimineaţă se scoală la doxologia lui Dumnezeu şi la rugăciune, la cîntare şi la ascultarea Cuvîntului lui Dumnezeu, fiind îndeosebi femeile; iar alţii cîte şapte săptămîni petrec în post desăvîrşit. Această zi este la dînşii în mare cinste, celelalte praznice ale lor mai înainte gătindu-le, se odihnesc. Preoţii şi diaconii săvîrşesc dumnezeiasca slujbă, iar peste toţi aceia este mai întîi şezător un episcop". Acestea le scrie Filon evreul, despre ucenicii Sfîntului Evanghelist Marcu şi despre sfintele obiceiuri ale Bisericii lui Dumnezeu, care a fost mai întîi întru Duhul Sfînt şi în preda-niile apostoleşti. Astfel Sfîntul Marcu, prin ostenelile sale cele cu multe dureri a lucrat via lui Hristos în părţile Egiptului, avînd scaunul său în Alexandria, unde s-a şi sfîrşit prin pătimire.

Iar pentru pătimirea Sfîntului Evanghelist Marcu, Sfîntul Simeon Metafrast scrie aşa: "În acea vreme, cînd Sfinţii Apostoli s-au împărţit prin toată lumea, Sfîntul Marcu, prin dumnezeiasca voie, a mers în părţile Egiptului. Însă l-au primit pe el ca pe un evanghelist şi păzitor al dumnezeieştilor canoane ale Sfintei Apostoleştii Biserici. Sfîntul Marcu mai întîi a propovăduit Evanghelia Domnului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos în tot pămîntul Egiptului, în Livia, Marmarichia, Amonichia şi în Pentapoli. Pentru că toţi cei din părţile acelea au fost netăiaţi împrejur, împietriţi la inimă şi închinători la idoli, plini de toate necurăţiile şi slujitori ai duhurilor celor necurate; pentru că prin toate cetăţile, satele şi la răspîntii zideau capişti, idoli şi fermecătorii şi toată puterea drăcească era în ei. Dar Domnul nostru Iisus Hristos, prin venirea Sa a stricat şi a pierdut puterea lor. Deci, dumnezeiescul evanghelist Marcu, fiind în Cirene, cetatea Pentapoliei, propovăduia cereasca învăţătură a lui Hristos şi făcea minuni mari într-însa. Că pe cei bolnavi îi tămăduia, pe cei leproşi îi curăţa şi duhurile cele necurate şi cumplite le îngrozea prin cuvîntul dumnezeiesc. Şi mulţi cu acea apostolească propovăduire şi facere de minuni, luminîndu-se, au crezut în Domnul nostru Iisus Hristos şi pe idoli împreună cu capiştile le-au lepădat şi sfărîmat şi s-au botezat în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh.

Acolo întîi i s-a poruncit lui prin Duhul Sfînt, să se ducă în Alexandria Farului şi să semene acolo sămînţa cea bună a Cuvîntului lui Dumnezeu. Alexandria Farului s-a numit astfel, pentru că era o cetăţuie mică ce se numea Faros, în care pe un stîlp foarte înalt se aprindea în toate nopţile foc, pentru cei ce călătoreau pe mare cu corăbiile, cărora acel foc le strălucea ca o rază, arătîndu-le calea spre liman.

Deci, Sfîntul Evanghelist Marcu, ca un viteaz nevoitor, cu osîrdie se sîrguia să meargă ca spre nevoinţă acolo şi, sărutînd pe fraţi, le-a zis lor: "Domnul meu mi-a spus, să mă duc în cetatea Alexandria". Atunci fraţii lui l-au petrecut pînă la corabie şi mîncînd cu dînsul pîine, s-au despărţit de el, zicînd: "Domnul nostru Iisus Hristos să-ţi rînduiască cale bună". Plecînd de acolo Sfîntul Marcu, a doua zi a sosit la Alexandria şi ieşind din corabie, a mers la un loc anume ce se numea Mendion şi, intrînd prin porţile cetăţii, i s-a stricat papucul. Văzînd aceasta, apostolul, a zis în sine: "Cu adevărat, bună îmi este mie calea aceasta!" Apoi, văzînd pe cizmar dregînd încălţăminte veche, i-a dat papucul său, iar cizmarul, cosîndu-i papucul, din întîmplare şi-a străpuns mîna stîngă cu unealta sa şi a chemat pe Dumnezeu în ajutor, precum este obiceiul la unele întîmplări ca acestea. Apostolul, auzind numele lui Dumnezeu, s-a bucurat cu duhul şi a zis în sine: "Bună a făcut Domnul calea mea!" Şi era dureroasă rana de la mîna cizmarului şi mulţime de sînge curgea. Iar Sfîntul Marcu a scuipat pe pămînt şi, făcînd tină din scuipat, i-a uns rana, zicînd: "În

numele lui Iisus Hristos, Cel ce este în veci, fii sănătos!" Şi îndată i s-a tămăduit rana şi i s-a însănătoşit mîna.

Cizmarul, văzînd o putere ca aceea a acelui bărbat, cum şi curata şi îmbunătăţita lui viaţă, care se cunoştea din privire, a zis către dînsul: "Rogu-te omule al lui Dumnezeu, vino în casa mea şi rămîi o zi la mine, robul tău, ca împreună să mîncăm pîine, deoarece ai făcut acum cu mine milă". Iar apostolul, bucurîndu-se, a zis: "Domnul să-ţi dea pîinea vieţii celei cereşti". Apoi luînd omul pe Apostol, l-a dus în casa sa, veselindu-se.

Intrînd Sfîntul Marcu în casa lui, i-a zis: "Binecuvîntarea Domnului să fie aici. Să ne rugăm lui Dumnezeu, fraţilor". După rugăciune au stat să mănînce, vorbindu-şi cu dragoste; iar cizmarul a zis către sfînt: "Părinte, cine eşti tu şi de unde este în tine cuvîntul acesta atît de puternic?" Răspuns-a Sfîntul Marcu: "Eu sînt rob al Domnului nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Ţi-L voi arăta pe El ţie". Zis-a omul: "Aş fi voit să văd chiar eu pe acel Fiu al lui Dumnezeu". Şi Sfîntul Apostol a început a-i binevesti Evanghelia lui Iisus Hristos şi a-i arăta din prooroci cele ce s-au grăit despre Domnul nostru mai înainte. Zis-a omul: "Eu, Scriptura cea arătată de tine niciodată n-am auzit-o, ci am citit Iliada şi Odiseea şi cîte le socotesc egiptenii". Deci, Sfîntul Marcu Îl propovăduia pe Hristos, şi îi arăta lui că înţelepciunea lumii acesteia este nebunie la Dumnezeu. Şi a crezut omul cuvintele Sfîntului Marcu, văzînd semnele şi minunile lui şi s-a botezat el şi toată casa lui, şi o mulţime de locuitori din acel loc, iar numele omului aceluia era Anania. Iar după ce a crezut şi din zi în zi s-a înmulţit numărul credincioşilor, au auzit oamenii cei mai mari din cetate, că un oarecare galileean a venit la dînşii, şi huleşte zeii lor şi opreşte a li se aduce jertfe. Deci, căutau să-l ucidă pe el şi-l pîndeau să-l prindă.

Sfîntul Marcu auzind de sfatul lor, a pus credincioşilor episcop pe Anania şi trei preoţi: Maleon, Sabin şi Kerdon; cum şi alţi şapte diaconi şi pe alţi unsprezece clerici pentru slujba bisericească. Apoi a plecat de acolo la Pentapoli şi a petrecut doi ani, unde a întărit pe fraţii cei ce erau acolo, punîndu-le în cetăţile cele de primprejur episcopi, preoţi şi clerici şi iarăşi s-a întors în Alexandria. Aici a aflat pe fraţii cei ce se înmulţiseră cu darul şi în credinţa Domnului, care şi biserică şi-au zidit acolo lîngă mare, la un loc ce se numea Vucol sau hrănitor de dobitoace. Apoi s-a bucurat foarte mult de aceasta şi, plecîndu-şi genunchii, a preamărit pe Dumnezeu, petrecînd în acea biserică vreme îndelungată. Iar creştinii s-au înmulţit, batjocorind pe elini, şi pe idolii lor îi ocărau.

Înştiinţîndu-se elinii, stăpînitori ai cetăţii, că Sfîntul Marcu a venit în cetatea lor, s-au umplut de pizmă şi zavistie, deoarece auzeau despre el că face minuni multe; căci pe bolnavi îi tămăduia, surzilor le dădea auzire şi orbilor vedere. Deci îl căutau pe el şi negăsindu-l, scrîşneau din dinţi şi strigau cu mînie în capiştele lor cele necurate şi la jertfele lor cele idoleşti, zicînd: "Multă nevoie ne face vrăjitorul şi fermecătorul acela!" Apoi s-a apropiat Prealuminatul praznic al Paştilor şi, sosind ziua Duminicii Învierii lui Hristos, în douăzeci şi patru ale lunii aprilie, în care şi la elini se săvîrşea necurata prăznuire a lui Serapid, necuratul lor zeu, Sfîntul Evanghelist Marcu tocmai săvîrşea în biserică dumnezeiasca slujbă. O vreme ca aceea nimerind-o necuraţii, au năvălit fără de veste cu puterea lor asupra bisericii şi prinzînd pe sfînt, i-au pus o funie de grumazul lui şi-l tîrau, zicînd: "Să ducem pe boul acesta la locul boilor!" Iar Sfîntul Marcu mulţumea lui Hristos Mîntuitorul, zicînd: "Mulţumesc Ţie, Doamne Iisuse Hristoase, că m-ai învrednicit să pătimesc acestea pentru numele Tău!" Şi fiind tîrît sfîntul pe pămînt şi pe pietre ascuţite, i se rănea trupul de ascuţişul pietrelor, roşindu-se acel drum de sîngele lui.

După ce a înserat, necuraţii elini au aruncat pe Sfîntul Apostol Marcu în temniţă, pînă ce se vor sfătui cu ce fel de moarte îl vor pierde. Dar la miezul nopţii, uşile fiind încuiate şi străjerii dormind înaintea uşilor, s-a făcut cutremur mare, căci îngerul Domnului, pogorîndu-se din cer, s-a atins de apostol, zicîndu-i: "Robule al lui Dumnezeu, Marcu, căpetenia sfinţilor celor din Egipt; iată numele tău este scris în cartea vieţii din cer şi eşti numărat cu Sfinţii Apostoli. Pomenirea ta nu va fi uitată în veci, vei fi împre-ună dănţuitor cu puterile cele de sus, arhanghelii vor primi la cer duhul tău şi moaştele tale pe pămînt vor fi păzite!"

Văzînd această vedenie, Sfîntul Marcu şi-a întins mîinile sale în sus zicînd: "Mulţumesc Ţie, Doamne al meu, Iisuse Hristoase, că nu m-ai lăsat pe mine, ci cu sfinţii Tăi m-ai rînduit! Rogu-mă Ţie, Stăpîne, primeşte cu pace sufletul meu şi nu mă lipsi de darul Tău". Acestea zicîndu-le, Domnul nostru Iisus Hristos a venit la dînsul în chipul acela, cînd era cu ucenicii Săi, mai înainte de cruce şi de îngropare, şi a zis către dînsul: "Pace ţie, Evanghelistul Meu!" Iar Sfîntul Marcu a răspuns, zicînd: "Pace şi Ţie, Doamne al meu, Iisuse Hristoase!" Şi s-a dus de la dînsul Domnul. Iar după ce s-a făcut ziuă, au mers la temniţă o mulţime de cetăţeni şi scoţînd pe sfînt afară, i-au pus iarăşi funia de grumajii lui şi iarăşi îl tîrau peste pietre ascuţite, zicînd: "Să tragem boul la ocolul boilor!" Iar Sfîntul Marcu mulţumea lui Dumnezeu şi se ruga zicînd: "În mîinile Tale, Doamne, îmi dau duhul meu!"

Acestea zicînd, şi-a dat duhul său lui Dumnezeu, iar mulţimea necuraţilor elini, vrînd să ardă trupul sfîntului, au făcut foc în locul acela, care, după aceea, s-a numit îngeresc. Apoi îndată, cu puterea Domnului nostru Iisus Hristos, s-a văzut o negură întunecoasă, pentru că soarele şi-a ascuns razele sale şi s-a făcut tunet înfricoşător, a căzut cutremur mare şi ploaie cumplită, pînă seara, iar poporul a fugit de frică, lăsînd trupul sfîntului. Focul s-a stins de ploaie, iar de cutremur au căzut multe ziduri şi au ucis pe mulţi. Atunci, unii din elini au îndrăznit a zice: "Fericitul zeu Serapid, în ziua sa a făcut toate aceste lucruri înfricoşătoare". Iar oamenii cei binecredincioşi mergînd, au îngrijit trupul sfîntului şi l-au dus la locul unde îşi făcea rugăciunile sale şi cîntările de psalmi. Apoi l-au pus cu cinste în partea de răsărit, în mormînt de piatră şi săvîrşeau pomenirea lui cu cucernicie, cinstind pe cel dintîi sfînt al Alexandriei, nimic mai cinstit şi mai scump avînd decît sfintele lui moaşte.

Sfîntul Evanghelist Marcu, mucenicul lui Hristos, s-a sfîrşit în Alexandria Egiptului, în douăzeci şi cinci de zile ale lunii aprilie, stăpînind Nero în Roma, iar peste noi împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine cinstea, slava şi stăpînirea, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Vasile, Episcopul Amasiei (26 aprilie)

După pieirea lui Maxenţiu tiranul, necuratul împărat al Romei, pe care l-a biruit ca pe un vrăjmaş dreapta lui Dumnezeu prin arma Crucii ce a arătat-o marelui Constantin şi pe care, afundîndu-l în repeziciunile apelor, l-a înecat ca pe un alt Faraon, împărăţia Romei cea de la Apus a avut uşurare de sub jugul tiraniei; iar cea de la Răsărit era încă în prigonire, pentru că un alt vrăjmaş al lui Dumnezeu, Maximin tiranul care stăpînea la Răsărit, grăia nedrept asupra adevăratului Dumnezeu şi în chinuri cumplite ucidea pe cei ce credeau cu bună credinţă.

Atunci marele Constantin, împăratul cel binecredincios, însoţind pe sora sa cu Liciniu, cel primit la împărăţie, l-a trimis la Răsărit împotriva lui Maximin, iar Liciniu ducîndu-se cu ajutorul Domnului nostru Iisus Hristos, în Care credea atunci, a biruit puterea lui Maximin, încît de-abia el singur şi cu puţini ostaşi au putut scăpa. Dar deşi au scăpat de mîna lui Liciniu, însă n-au putut scăpa de mîna lui Dumnezeu, pentru că ascunzîndu-se în Tarsul Ciliciei au apărut deodată peste trupul lui nişte răni de netămăduit şi cu nemăsurate dureri era chinuit. Apoi a căzut cu faţa în jos la pămînt şi i s-a aprins trupul de un foc nevăzut, topindu-i-se ca ceara mădularele, iar sufletul lui ticălos se ţinea numai în oase. Apoi şi oasele lui, fiind fără carne şi sînge, au început să se rupă unul după altul, făcîndu-i nespuse dureri. Şi n-a murit pînă ce nu şi-a mărturisit păgînătatea şi tirania sa, căci cu nevinovăţie prigonea pe robii lui Hristos, adevăratul Dumnezeu. Mărturisind aceasta şi pe zeii săi blestemîndu-i, a murit.

Iar Liciniu, cuprinzînd tot Răsăritul, a intrat în Nicomidia împreună cu soţia sa, cu multă slavă şi prăznuire. La început era pace şi linişte pretutindeni, veselie şi bucurie între creştini, că după cumplita prigonire de la Maximin, se odihneau de primejdii. Însă prin lucrarea diavolului celui rău iarăşi s-a ridicat viforul necazurilor, pentru că Liciniu, întărindu-se în împărăţia Răsăritului, s-a depărtat de la Hristos Dumnezeu şi s-a întors iarăşi la necurata închinare de idoli în care fusese crescut. Dar pentru că împărăţea

cu Constantin şi avea în însoţire pe sora acestuia, care era creştină, de aceea primise creştineasca credinţă şi se jurase lui Constantin ca niciodată să nu se depărteze de la creştinătate, ba încă să o şi apere. După aceea, împărăţind la Răsărit, a uitat facerile de bine ale lui Hristos Dumnezeu, Cel care i-a ajutat asupra lui Maximin şi i-a dăruit împărăţia Răsăritului, uitînd de ajutorul lui Constantin, căci s-a rupt de dînsul, şi precum lui Hristos Domnul, aşa şi împăratului Constantin i s-a făcut vrăjmaş.

Deci Liciniu, fiind în Nicomidia, s-a lepădat de Hristos şi s-a închinat idolilor, poruncind ca iarăşi pretutindeni să aducă jertfe diavolilor, şi a ridicat asupra creştinilor prigonire. Întîi a izgonit din palatele împărăteşti şi din toată curtea pe toţi cei ce erau creştini - senatori, boieri, slugi şi înarmaţi -, făcîndu-se foarte străin de acoperămîntul şi de sprijinul lui Hristos. Şi întorcîndu-se către basmele elineşti şi către viaţa cea necurată, a început fără de ruşine a se tăvăli în necurăţiile trupeşti, făcîndu-se nesăţios spre păcatul trupesc, răpind cu sila femeile şi fiicele senatorilor spre amestecare. Dar mai ales pe cele creştine cu sila le lua, spre ocara sfinţilor şi spre întinarea credinţei în Hristos Dumnezeu.

Auzind de aceasta binecredincioasa şi creştina împărăteasă, soţia lui, al cărui nume era Constanţia, îi sîngera inima de toate cele făcute de dînsul şi îl înştiinţa prin scrisori pe fratele său, Constantin. Şi avea această împărăteasă în palatul său o fecioară foarte frumoasă şi deplin înţeleaptă care îi slujea ei, cu numele Glafira, cu credinţa creştină, din Italia, de neam cinstit şi binecredincios. Pe acea fecioară văzînd-o Liciniu s-a aprins cu poftă necurată asupra ei şi a poruncit famenului celui mai mare din postelnicii lui, cu numele Venegn, ca să-i zică ei despre aceasta. Iar Venegn, ca un mare dar, a adus ei acea veste precum că împăratul o iubeşte şi voieşte să fie cu dînsa; apoi îi porunceşte ca să fie gata spre desfrînare. Dar acea sfîntă fecioară, fiind plină de frica lui Dumnezeu, s-a îngreţoşat de un păcat ca acela şi a izgonit cu necinste pe acel vestitor, ocărînd fărădelegea aceea. Apoi, ferindu-se de ura împărătesei şi de pizma ei, i-a spus acel lucru şi o ruga, zicînd: "Pentru Dumnezeu, Cel ce a zidit cerul şi pămîntul, de Care tu te temi şi Căruia împăratul Constantin, fratele tău, cu credinţă îi slujeşte, nu lăsa să se piardă fecioria mea cu acea însoţire fără de lege".

Auzind împărăteasa aceasta, a iubit-o şi mai mult pentru întreaga ei înţelepciune, dar cu frica lui Dumnezeu se sfătuia cum ar putea-o tăinui. Şi întrebînd împăratul de dînsa, împărăteasa a poruncit să se vestească în palatul împărătesc, că Glafira şi-ar fi ieşit din minte; că zace bolnavă şi este aproape de moarte. Deci, auzind împăratul de aceasta, a încetat de a se mai gîndi la Glafira, iar împărăteasa, căutînd vreme potrivită, a liberat pe fericita Glafira dîndu-i o mulţime de aur, argint, pietre scumpe, podoabe de mult preţ, haine scumpe şi toate cele trebuincioase. Încă şi slugi şi slujnice credincioase i-a dat, încît să-i ajungă spre trebuinţa ei. Şi încredinţînd-o unor oameni cinstiţi şi binecredincioşi din slugile sale, le-a poruncit s-o ducă în părţile Armeniei, nespunînd nimănui nimic despre dînsa; şi să stea acolo pînă ce Domnul va voi să rînduiască cele bune pentru dînsa. Ei au dat cuvînt împărătesei, că o să împlinească cu dinadinsul toate cele poruncite. Deci, luînd pristavii pe fericita Glafira, au îmbrăcat-o pe ea şi pe fecioarele cele ce erau cu dînsa în haine bărbăteşti şi au ieşit din cetatea Nicomidiei. Şi, mergînd cale multă, s-au apropiat de Armenia, ajungînd la cetatea Amasia, care era mitropolie a ţării Pontului.

Văzînd Glafira frumuseţea acelei cetăţi, a zis către slujitorii ei: "Dacă vom afla aici neam creştinesc, să petrecem în cetatea aceasta"; şi le-a poruncit să întrebe despre creştini. Şi au întîlnit pe un tînăr din casa unui cinstit cetăţean din Amasia, cu numele Cvintie. Acel tînăr, cunoscînd pe acei străini că sînt creştini şi că ei caută pe cei de o credinţă cu dînşii, a alergat singur la ei şi i-a rugat să vină în casa lui şi să stea cît vor voi, spunîndu-le că el este creştin; arătîndu-le că în cetatea lor sînt mulţi creştini şi au episcop pe un bărbat ales, asemenea apostolilor. Străinii s-au bucurat auzind unele ca acestea; apoi au mers la Cvintie şi au petrecut în casa lui, căci le-a dat camere spre odihnă. A venit la dînşii şi episcopul cetăţii aceleia, cu numele Vasile, de care ne este cuvîntul, bărbat bun şi plin de darurile duhovniceşti. Acela întrebîndu-i cine sînt şi de unde sînt, Glafira cea înţeleaptă i-a spus toată taina cea despre dînsa, că este din Italia cu neamul, creştină cu credinţa, slujitoare surorii împăratului Constantin, adică soţiei împăratului Liciniu, spunînd şi despre pricina înstrăinării sale.

Auzind acestea de la dînsa, Sfîntul episcop Vasile şi Cvintie i-au poruncit ca nici ea, nici slujitorii ei să nu iasă afară din casă, nici să vorbească cu cineva, ca nu cumva să afle de dînsa ighemonul din cetatea aceea;

căci pentru dînsa vor fi în primejdie toţi creştinii Amasiei. Aceasta a zis şi robul lui Dumnezeu, Vasile, că acea fugă şi înstrăinare a ei va fi spre slava lui Dumnezeu. În acea vreme acel sfînt episcop zidea o biserică în cetate, că pînă atunci creştinii nu aveau o biserică înăuntrul cetăţii, ci aveau numai afară o biserică foarte mică. Fericita fecioară Glafira a dat episcopului mult argint spre zidirea bisericii şi toate cele ce-i dăruise împărăteasa le-a cheltuit la acea zidire, în cinstea lui Hristos Dumnezeu, nelăsînd nimic pentru dînsa. A scris şi la împărăteasa, stăpîna sa, înştiinţînd-o unde este, la cine petrece şi despre zidirea bisericii, rugînd-o să trimită aur mai mult, spre săvîrşirea şi împodobirea bisericii. Împărăteasa a făcut aceea cu bucurie şi cu osîrdie a trimis la dînsa avere multă şi daruri bisericii şi episcopului şi i-a scris încredinţîndu-i-o pe roaba sa, fecioara Glafira.

Dar nu după puţină vreme, prin lucrarea diavolească s-a făcut aceasta, că scrisoarea Glafirei cea scrisă către împărăteasă, a găsit-o Venign, postelnicul împăratului şi, citind-o, a aflat că Glafira este vie - pe care o socoteau că este moartă -, cum şi unde se află şi a spus de aceasta împăratului Liciniu. Iar împăratul, umplîndu-se de mai multă mînie, a scris îndată la ighemonul Amasiei, poruncindu-i ca pe Vasile episcopul creştinesc şi pe Glafira slujitoarea, ferecîndu-i în fiare, să-i trimită degrabă la dînsul în Nicomidia. Însă, prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu, mai înainte de a ajunge scrisoarea împăratului în Amasia la ighemon, fericita şi Sfînta Glafira s-a dus către Domnul. Deci ighemonul, prinzîndu-l numai pe Vasile episcopul, l-a ferecat şi l-a trimis la împărat, iar despre Glafira l-a înştiinţat că a murit.

Mergînd Sfîntul Vasile din Amasia în Nicomidia, îi urmau doi diaconi, Partenie şi Teotim, toţi pe cale pătimind multe răutăţi de la ostaşii cei păgîni şi cu năravuri de fiară. Iar după ce a ajuns la Nicomidia, robul lui Dumnezeu, Vasile, a fost închis în temniţă, iar Partenie şi Teotim au petrecut la un om care locuia aproape de temniţă, cu numele Elpidifor, care era creştin cu credinţa şi primitor de străini. Acel Elpidifor, ştiind toate cele despre Sfîntul Vasile, a amăgit cu aur pe străjerul temniţei cu care se cunoştea, ca să aibă neoprită intrarea în temniţă la episcop, el şi amîndoi diaconii. Deci, se duceau la sfîntul cînd pofteau şi cîntările cele din toate zilele le săvîrşeau în temniţă împreună cu dînsul, mai ales rugăciunile de noapte. Iar mai înainte de ziua aceea în care urma să fie pus Sfîntul Vasile la încercare înaintea împăratului, la miezul nopţii acesta a strigat pe străjer şi l-a întrebat de diaconii săi şi despre Elpidifor, iar acela i-a chemat la dînsul cu sîrguinţă. Iar el, după obicei, a început a cînta psalmii lui David, începînd de la stihul: "Adu-ţi aminte, Doamne, de David şi de toate blîndeţile lui", şi, cîntînd ceilalţi psalmi, cînd a ajuns la acele cuvinte: "De mă voi sălăşlui la marginile mării şi acolo mîna Ta mă va povăţui şi dreapta Ta mă va sprijini, Doamne", întinzîndu-şi mîinile în sus, aceste cuvinte le-a repetat de trei ori cu lacrimi. Diaconii, văzînd pe sfînt mîhnit şi plîngînd în rugăciuni, se îndoiau, pentru că socoteau că episcopul lor se temea de caznele ce avea să le sufere, iar episcopul ştia cele ce zicea, că sfîrşitul lui voia să se arate cînd trupul lui, după tăiere, era să fie aruncat în mare.

După sfîrşitul cîntării de psalmi, cînd se lumina de ziuă, a zis către diaconi: "Fraţilor, ispitele cele de la diavol se ridică asupra noastră, iar cele de la oameni vin peste noi şi sînt aproape; însă nu vă temeţi, nici să slăbiţi de necazurile ce au să fie; ci bărbăteşte şi neclintiţi să petreceţi în credinţă, ca să nu vă aflaţi ruşinaţi la venirea Domnului. Apoi să fie deşteptat ochiul sufletului către Cel ce poate să ne mîntuiască din moarte şi cu neabatere priviţi spre El, Care este puternic ca mîhnirea să o prefacă în bucurie, plîngerea spre veselie, lacrimile spre rîs şi ostenelile să le întoarcă în odihnă. Pe toate cele frumoase şi plăcute ale lumii acesteia să le socotiţi ca nişte gunoaie, pentru Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos; cu El să vă faceţi moştenitori împreună cu toţi sfinţii, săturîndu-vă de dulceaţa Împărăţiei Lui. Să mai ştiţi încă, fiii mei, că în această noapte mi s-a arătat Domnul şi mi-a spus care îmi va fi sfîrşitul durerii mele, apoi mi-a spus cîte măriri va face spre mine, robul Său. Deci, nu vă mîhniţi, ci întoarceţi-vă acolo şi să întăriţi pe fraţi întru Hristos, iar pe Evtihie, fiul lui Calist, să-l alegeţi episcop la voi, în locul meu; pentru că aşa mi-a descoperit Domnul, Care, cu darul Său, acest trup al meu îl va da vouă".

Deci, pe diaconii care plîngeau cu amar, i-a sfătuit cu obişnuita sa învăţătură să se întoarcă în Amasia. Iar către Elpidifor a zis: "Tu, frate, eşti ales de Dumnezeu să slujeşti fraţilor prin primirea de străini, ca pentru dragostea ta să primeşti răsplătire veşnică la cer. Îţi încredinţez pe aceşti doi fraţi ai mei. Să nu-i părăseşti, ci împreună cu dînşii să petreci în necazuri şi să te osteneşti oriunde te va chema Domnul la slujba Sa".

După ce a liberat sfîntul de la sine pe Elpidifor şi pe amîndoi ucenicii săi, împăratul a poruncit să aducă înaintea sa pe cel legat spre a-l cerceta, aruncînd mai întîi asupra lui pricina cu Glafira, căci, primind-o la sine, a ascuns-o, neînştiinţîndu-l despre aceasta. Iar sfîntul, dîndu-i îndată răspunsul cuviincios prin cuvinte cu îndrăzneală, l-a pornit pe împărat spre mînie şi a poruncit ca iarăşi să-l ducă pe sfînt în temniţă. După aceea a trimis la dînsul pe tribun, zicîndu-i: "Îţi voi ierta ţie pentru Glafira şi cu daruri mari te voi cinsti dacă te vei supune mie şi vei aduce zeilor mei jertfe, căci te voi face mai mare peste slujitorii care sînt aici".

Iar plăcutul lui Dumnezeu, Vasile, a răspuns tribunului, zicîndu-i: "Acestea să le spui împăratului: de-ar fi voit să-mi dea chiar şi toată împărăţia sa, niciodată nu va putea să-mi dea atît cît voieşte să ia de la mine, căci te sîrguieşti a mă depărta de la Dumnezeul Cel viu şi a mă uni cu diavolii cei pierzători de suflete; voieşti a mă depărta de slava cea fără de sfîrşit şi fără de moarte şi a mă cinsti cu cele de puţină vreme şi grabnic pieritoare, a căror podoabă şi lumină este ura şi întunericul cel netrebnic. Dar de voieşti să mă asculţi pe mine, sfetnicul cel bun, tu mai degrabă supune-te mie şi te întoarce de unde ai căzut, la Hristos, de Care te-ai lepădat, pentru că este bun Dumnezeul nostru şi nu este mai milostiv, mai drept şi mai bun decît Mîntuitorul. Deci pocăieşte-te şi te depărtează de la deşartele lucruri, ca să nu vină asupra ta cele rele pentru a ta nebunie, de la dreptul Judecător, de Care tu, lepădîndu-te, ai zis că nu este Dumnezeu".

Tribunul a spus împăratului aceste cuvinte ale sfîntului, iar împăratul a zis către tribun: "Spuneţi-i lui Vasile iarăşi, sfătuindu-l să se supună voinţei noastre, doar cumva va asculta; iar de nu, apoi, tăindu-i capul, să-l aruncaţi în mare, ca să vedem de va putea Acel galileean să-l izbăvească". Deci tribunul iarăşi a mers la sfînt şi i-a zis: "Între viaţă şi moarte eşti acum, omule! Una din amîndouă alege-ţi: ori plăcerea împăratului să o faci închinîndu-te zeilor lui, ori să ştii că de sabie şi de înecarea mării te-ai apropiat".

Auzind aceasta sfîntul, s-a bucurat şi a răspuns: "Eu, Dumnezeului meu şi Împăratului Cel fără de moarte mă străduiesc a plăcea şi a păzi poruncile Lui, iar aceia pe care voi îi numiţi dumnezei sînt diavoli, împreună cu cei care cred într-înşii şi vor fi aruncaţi în vremea judecăţii Lui, de adevăratul meu Dumnezeu, Cel ce stăpîneşte pe toţi, în focul gheenei cel nestins şi în întunericul cel mai dinafară, unde va fi plîngerea şi scrîşnirea dinţilor. Deci faceţi cu mine ceea ce voiţi, căci eu sînt gata nu numai să fiu tăiat şi înecat în mare cum ai zis, ci şi la munci fără de număr pentru Hristos; şi cît va fi sufletul în trupul meu de Dumnezeu, Ziditorul meu, nu mă voi depărta, nici mă voi face vinovat focului cel a toate mistuitor!"

Din toate aceste cuvinte ale Sfîntului Vasile înţelegînd tribunul că-i este cu neputinţă a-l sfătui şi a-l face să se plece spre gîndul lor, a poruncit mai întîi să-l bată, apoi să-i taie capul şi să-l arunce în mare, ca în acest fel, omorînd pe mai mulţi creştini şi mai ales pe păstorii turmei lui Dumnezeu, să-i dea peştilor spre mîncare. Iar mucenicul lui Hristos, Vasile, suferind bătaia cu bucurie, zicea: "Nici necazul, nici strîmtorarea, nici muncile cele multe, nici focul, nici sabia, nici moartea nu vor putea să mă despartă de dragostea lui Hristos, pentru că este puternic, ca de toate să mă izbăvească", şi, fiind dus la moarte, cînta psalmii lui David; iar Elpidifor mergea după dînsul, împreună cu diaconii şi cu mulţi creştini.

Ajungînd la locul rînduit, Elpidifor, dînd ostaşilor cîţiva arginţi, i-a rugat să lase pe Vasile să vorbească puţin cu cunoscuţii săi. Iar aceştia neoprindu-l, dumnezeiescul slujitor al lui Hristos, plecîndu-şi genunchii pe malul mării şi întinzîndu-şi mîinile în sus, s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Cel ce ai făcut cereştile puteri cele fără de trupuri, Cel ce ai întins cerul ca o piele şi ai întemeiat pămîntul peste ape, Cel ce ai zidit marea şi toate dintr-însa, Doamne, Dumnezeul meu, Cel ce pretutindeni şi în toţi eşti şi de-a pururea petreci şi faci voia celor ce se tem de Tine şi păzesc poruncile Tale, auzi rugăciunile mele şi păzeşte pe credincioasa Ta turmă peste care m-ai pus pe mine, netrebnicul robul Tău, a fi păstor. Izbăveşte-o pe ea de ispitele elineşti şi de toată hulirea cea rea a păgînilor, care grăiesc asupra Ta cele de hulă. Tu, Atotputernice pierde îndrăcirea idolească şi strică diavoleasca lucrare, iar adunarea Bisericii Tale creşte-o şi înmulţeşte-o. În toată cetatea aceasta şi în cele dimprejurul ei, un popor să fie, cu un suflet şi cu un gînd să fie întru mărturisirea Ta, a Dumnezeului Cel adevărat; şi pe acelaşi popor fă-l doritor de lucruri bune ca să-ţi placă ţie, ca întru toţi să se preamărească numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor".

Zicînd "Amin", pe Elpidifor şi pe amîndoi diaconii i-a cuprins şi i-a sărutat precum oarecînd Sfîntul Apostol Pavel pe presbiterii Efesului, cu sărutare sfîntă, spunînd: "Bine este cuvîntat Dumnezeu, Care nu ne-a dat pe noi întru vînarea dinţilor nevăzuţilor noştri vrăjmaşi; ci a sfărîmat cursele lor şi pe noi ne-a izbăvit, căci de acum înainte nu mai pot să ne ispitească vrăjmaşii noştri. Închinaţi-vă, fraţilor şi fiilor mei, pe care întru Sfîntul Duh i-am păscut! Darul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu noi cu toţi. Amin!" După aceea, întorcîndu-se către călău, i-a zis: "Săvîrşeşte-ţi, prietene, porunca ta!" Şi iarăşi, plecîndu-şi genunchii, şi-a întins grumajii bucurîndu-se şi veselindu-se; apoi, tăindu-l, şi-a săvîrşit nevoinţa sa cea bună.

După tăierea sfîntului, a rugat Elpidifor pe ostaşi, dîndu-le mult aur, ca să nu arunce trupul mucenicului în mare, ci să i-l dea lui, ca să-l îngroape, dar aceia n-au voit, zicînd: "Ne temem ca nu cumva să ştie împăratul, căci ne va tăia capetele noastre". Iar Elpidifor a cerut numai capul sfîntului, dar nici pe acela nu l-a primit. Şi aşa ostaşii, luînd o luntre pescărească şi punînd într-însa trupul şi capul mucenicului, s-au dus departe de la mal şi le-au aruncat în adîncul mării, într-o parte capul şi în altă parte trupul. Creştinii de pe mal plîngeau şi priveau, între care era şi Ioan prezbiterul Nicomidiei, care a privit spre toate chinurile sfîntului şi a fost mai pe urmă scriitor al pătimirii lui, iar credinciosul rob al lui Hristos, Elpidifor, luînd pe amîndoi diaconii, s-a întors la casa sa, mîngîindu-i în supărare.

În acea noapte i s-a arătat în somn o vedenie dumnezeiască, pentru că îngerul Domnului, arătîndu-i-se, i-a zis: "Episcopul Vasile a venit în Sinope şi acolo vă aşteaptă pe voi; deci, sculîndu-te, ia pe diaconii lui şi, intrînd într-o corabie, să mergi la dînsul". Această vedenie i s-a arătat lui Elpidifor de trei ori într-o noapte. Spunînd Elpidifor despre acea vedenie diaconilor, îi întreba pe dînşii dacă au auzit undeva vreun loc sau cetate, care să se cheme Sinope. Partenie a răspuns: "Sinope este o cetate a Pontului, unde Sfîntul Apostol Andrei s-a ostenit întru bună vestirea lui Hristos. Dar şi eu am văzut în vis pe Sfîntul Vasile şi mi se părea că-i dădeam mîna şi împreună cu dînsul intram în biserica Domnului, zicîndu-mi: "Precum vezi, ţie îţi va fi dat".

Deci, luînd Elpidifor aur destul şi toate cele de trebuinţă pentru drum, s-a suit într-o corabie cu amîndoi diaconii şi au plecat în cetatea Sinope, cea de lîngă mare, rugîndu-se lui Dumnezeu ca mai deplin să-i descopere sfintele moaşte, pe care mai înainte le-a văzut în vis. Iar dacă s-au apropiat de cetate, în acea noapte Elpidifor a văzut în vis un înger, zicînd către dînsul: "La dreapta cetăţii să aruncaţi mreaja în mare, că veţi afla mărgăritarul cel căutat!" Atunci, îndată le-a arătat cu degetul locul acela şi oarecare semne, unde se vedea o casă luminoasă şi într-însa era Sfîntul Vasile cu o mulţime de ostaşi; şi a grăit către Elpidifor cel ce se arătase: "Iată, vezi pe cel pe care îl cauţi! Deci, mîine de dimineaţă să-l iei pe el".

Deşteptîndu-se Elpidifor, a povestit vedenia aceea prietenilor săi. Venind ziua, a mers în partea dreaptă a cetăţii, unde a găsit semnele acelea şi locul pe care în vis i-l arătase îngerul; şi îndată au văzut acolo nişte pescari dregîndu-şi mrejile pentru vînat şi a zis către dînşii Elpidifor: "Ce voiţi să vă dăm, numai să aruncaţi mrejile voastre pe numele fiecăruia din noi şi orice veţi vîna al nostru să fie?" Pescarii s-au învoit şi au tocmit preţul. Deci, au aruncat sorţii, Elpidifor cu diaconii şi asupra căruia va cădea mai întîi, asupra lui să arunce pescarii mreaja. Sorţul a căzut mai întîi pe Teotim. Deci au aruncat pescarii pe numele lui Teotim şi n-au pescuit nimic. Apoi au aruncat sorţi pe numele lui Partenie, dar şi pescuitul aceluia a fost zadarnic. După aceasta a zis Elpidifor: "Eu nu întru al meu nume, ci întru numele Dumnezeului meu poruncesc să arunce mreaja şi nădăjduiesc spre El, că nu în deşert va fi încercarea aceasta".

După ce au aruncat-o, pescarii au simţit greutatea în mreajă şi, zîmbind, au zis unul către altul: "Mai norocos este Dumnezeul acestui om, decît al celorlalţi". Şi, trăgînd afară mreaja la pămînt, au văzut un trup de om mort; şi schimbîndu-şi cuvîntul, pescarii ziceau că este mai nenorocit pescuitul lui Elpidifor decît al celor dintîi, vrînd ca iarăşi să arunce în mare trupul acela. Dar Elpidifor şi cei împreună cu dînsul au strigat către pescari, ca să nu-l arunce, ci să-l dea lor ca să îngroape acel trup după obiceiul omenesc; iar preţul cel tocmit să şi-l ia. Dar ei nu voiau să-şi ia preţul, deoarece nu pescuiseră peşte, ci trup omenesc. Însă, fiind siliţi de Elpidifor, l-a luat. Scoţînd afară la mal trupul, Elpidifor se atingea de el cu evlavie. Apoi cu bucurie şi cu lacrimi cuprinzîndu-l, îl săruta şi se minuna, cum capul cel ce era luat de la trup şi aiurea aruncat în mare, acum se lipise la loc pe trup şi numai o însemnare de tăiere se vedea la

dînsul şi bun miros ieşea din acel trup. Deci, învelindu-l cu pînze curate, a închiriat o căruţă şi l-a dus în Amasia la scaunul lui, iar acolo, în biserica din nou zidită de dînsul, l-au îngropat cu cinste, plîngînd mult după dînsul tot poporul creştin.

Astfel s-a sfîrşit pătimirea Sfîntului Sfinţitului Mucenic Vasile, episcopul Amasiei. Iar după al lui fericit sfîrşit, marele Constantin, aflînd de la sora sa prin scrisori trimise în taină despre îndărătnicia, depărtarea de la creştinătate şi despre tirania lui Liciniu, degrabă a adunat puterea oştirii sale şi ajutorul lui Hristos chemîndu-l a plecat asupra lui Liciniu şi l-a biruit. Prinzîndu-l viu, l-a trimis în Galia la închisoare, unde a şi murit rău ticălosul. Iar Răsăritul izbăvindu-se de asuprirea muncitorului slujea în libertate lui Hristos Dumnezeu şi se întindea prin toată lumea slava Tatălui, a Fiului şi a Sfîntului Duh, a Unuia Dumnezeu în Treime, Căruia se cade cinstea şi închinăciunea de la toţi, în veci. Amin.

Pomenirea Sfîntului Ştefan, Episcopul Permului, din Rusia, noul făcător de minuni (26 aprilie)

Cuviosul, Părintele nostru Ştefan, era de neam rus, din părţile de miazănoapte ce se numeau Dvin, din cetatea ce se cheamă Ustiga, din părinţi vestiţi, fiu al unui bărbat credincios şi de Hristos iubitor, anume Simeon, unul din clericii soborniceştii biserici a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, cea de la Ustiuz; şi maică-sa asemenea era creştină şi se numea Maria. Fiind încă copil, l-a dat la învăţătura cărţii, în care a sporit bine pentru că, fiind deştept, învăţa degrabă, încît într-un an a putut citi pe carte şi s-a deprins cu dumnezeiasca Scriptură, apoi s-a făcut cititor în soborniceasca biserică. Şi a întrecut pe mulţi vîrstnici din neamul său prin isteţimea minţii şi cu priceperea sa, sporind mai mult ca toţi cu înţelegerea şi cu darul lui. Cu copiii ce se jucau nu se însoţea, nici nu se amesteca cu cei ce alergau la deşertăciuni şi la obrăznicii, nici nu se întovărăşea cu cei îndărătnici şi răzvrătiţi; ci numai în dumnezeiasca mărire se îndeletnicea, străduindu-se la înţelegerea Sfintei Scripturi şi a altor cărţi.

Crescînd în feciorie, curăţenie şi deplină înţelepciune, a citit multe cărţi ale Testamentului celui Vechi şi ale celui Nou, socotind deşertăciunea vieţii acesteia de puţină vreme, care trece ca iuţeala rîului şi ca floarea ierbii se vestejeşte. Apoi s-a aprins de dumnezeiasca dragoste, care niciodată nu cade şi s-a tuns în monahiceasca rînduială, în cetatea Rostovului, în mănăstirea Sfîntului Grigorie, de Dumnezeu Cuvîntătorul, aproape de episcopie; pentru că acolo erau multe cărţi şi lui îi plăcea să se îndeletnicească cu citirea lor. Iar tunderea lui s-a făcut în vremea episcopului Arsenie, de către un egumen anume Maxim. El se ostenea dîrz cu viaţa monahicească, nevoindu-se cu postul, rugăciunea, lacrimile, curăţia, smerenia, înfrînarea, răbdarea, bunătatea, ascultarea, dragostea şi cu alte fapte bune şi mulţi îşi doreau o astfel de viaţă plăcută lui Dumnezeu. Şi învăţîndu-se în legea Domnului ziua şi noaptea, adunîndu-şi folosul din cărţi, a scris cu mîna sa multe cărţi care şi pănă astăzi mărturisesc cugetarea întru Dumnezeu şi dragostea de osteneală.

Pentru o viaţă îmbunătăţită ca aceasta, fericitul Ştefan a fost hirotonit diacon de cel mai sus pomenitul Arsenie, episcopul Rostovului. După cîţiva ani, murind mitropolitul a toată Rusia, Sfîntul Alexie, iar după dînsul primind scaunul Mihail cel cu porecla Mitaiu, din porunca aceluia, fericitul Ştefan s-a hirotonit preot de Gherasim, episcopul Colomei. Şi auzind despre ţinutul Permului că nu este luminat cu Sfîntul Botez, ci petrece în păgîneasca închinare la idoli şi este plin de vrăjitorii, de farmece şi de toată necurata slujire diavolească, aflînd că în acel ţinut care este cuprins cu mărăcinii şi cu ciulinii îndrăcirii diavoleşti încă n-a semănat nimeni sămînţa Cuvîntului lui Dumnezeu s-a umplut de rîvnă după Domnul Dumnezeu; pentru că nu ajunsese acolo nici apostoleasca propovăduire, nici lumina Evangheliei nu răsărise poporului aceluia, ci era în întunericul neştiinţei de adevăratul Dumnezeu şi în umbra morţii şi a pierzării celei veşnice. Deci a fost cuprins de nemăsurată dorinţă ca, urmînd Sfinţilor Apostoli, să se ducă în pămîntul Permului să propovăduiască pe Hristos şi să mîntuiască sufletele omeneşti din pierzare, scoţîndu-i din întuneric la lumina adevăratei cunoştinţe de Dumnezeu, Ziditorul a toată făptura.

Dar pămîntul acela al Permului, fiind demult în stăpînirea Moscovei, mai întîi a învăţat bine limba lor; apoi, înţelepţindu-l Dumnezeu, a aflat nişte litere neştiute şi a alcătuit limba permilor, ca să alcătuiască Scriptura în limba lor; apoi a scris cărţi, tălmăcind cîteva cărţi ruseşti în această limbă. După aceasta, căutînd mai multă înţelegere, a învăţat şi limba grecească, citind-o şi înţelegînd-o, ştiind, deci, a citi în trei limbi: ruseşte, greceşte şi permeşte. Apoi din zi în zi sporind, îşi mărea acea dumnezeiască dorinţă, ca să meargă să propovăduiască în Permia, cu lacrimi şi cu post rugîndu-se lui Dumnezeu, ca după a Sa bună voinţă să-i lămurească calea. Şi a mers mai întîi către mai sus pomenitul episcop Gherasim al Colomiei, fiind el atunci în Moscova, cîrmuitor al Mitropoliei Rusiei celei fără de mitropolit, descoperindu-i scopul său şi dorinţa cea mare a inimii de a propovădui necredincioşilor, ca ori să-i întoarcă pe ei la Hristos Dumnezeu, ori singur să pătimească de la dînşii şi să-şi pună viaţa pentru Mîntuitorul nostru, ca să se împlinească cuvîntul Apostolului care zice: *Vouă vi s-a dat nu numai a crede în Hristos, ci a pătimi pentru Dînsul*.

Şi cerea fericitul Ştefan binecuvîntare de la dînsul (de la episcop) spre scopul său. Şi s-a minunat acela de o osîrdie ca aceea pentru Hristos şi de dorinţa mîntuirii sufletelor omeneşti. Apoi, cunoscînd în el dumnezeiasca chemare spre lucrul acela ca lucrare a Duhului Sfînt, a preamărit pe Stăpînul Hristos; şi dîndu-i din moaştele sfinţilor, Antimise şi Sfîntul Mare Mir, cum şi cele-lalte trebuincioase spre sfinţirea bisericilor, l-a liberat cu pace.

Luînd cuviosul scrisori din Moscova, mergea noul apostol în pămîntul Permiei, unde n-au umblat picioarele ucenicilor lui Hristos, unde n-a ieşit vestea şi propovăduirea Sfinţilor Apostoli, unde nici urmă nu era de dumnezeiasca cunoştinţă şi dreapta credinţă, nici numele lui Dumnezeu nu era numit; ci toate erau fără de Dumnezeu şi întunecate desăvîrşit cu întunericul nebuniei şi al orbirii. Şi ajungînd la pămîntul acela, a adus fierbinţi rugăciuni către Dumnezeu şi a început a umbla prin neamul cel îndărătnic şi răzvrătit, ca o oaie în mijlocul lupilor, propovăduind pe Hristos, adevăratul Dumnezeu şi învăţînd credinţa creştinească, ca să creadă în Cel ce a făcut cerul şi pămîntul şi toată făptura cea văzută şi nevăzută. De aceea unii, auzind propovăduirea lui, se mirau de învăţătura cea nouă; apoi cu încetul începeau a cunoaşte adevărul şi primeau sfînta credinţă şi se botezau; şi stînd lîngă robul lui Dumnezeu, Ştefan, învăţau şi se povăţuiau de la dînsul pe calea mîntuirii.

Dar cei mai mulţi nici nu voiau să-l audă, ci îi făceau multe supărări; unii îl batjocoreau, alţii îl defăimau cu cuvinte de ocară, iar alţii năvăleau cu securile asupra lui să-l ucidă. Alţii, voind să-l ardă, adunau pe foc vreascuri şi paie, dar dreapta lui Dumnezeu acoperindu-l, apăra pe robul Său de ucigaşele mîini şi de moarte, pentru mai multă mărire a sfîntului Său nume. Deci, botezînd cîteva suflete şi adunînd puţină turmă a oilor cuvîntătoare aduse lui Hristos, a zidit o biserică frumoasă pe locul care era aproape de gura răului Vima, ce intra în Vicegd, rîul cel mare, unde s-a făcut mai pe urmă locaşul său şi s-a numit episcopie. Iar biserica aceea a sfinţit-o în numele Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, a cinstitei şi Bunei Vestiri, la începutul luminării pămîntului Permului, precum Buna Vestire a fost începutul mîntuirii noastre. Şi se ruga cu lacrimi în biserica aceea, în toate zilele şi nopţile, pentru întoarcerea oamenilor celor necredincioşi, zicînd: "Adună, Doamne, pe poporul Tău cel risipit şi oile cele rătăcite; adu-le în Biserica Ta cea sfîntă şi numără-i pe ei cu turma Ta cea aleasă".

Deci, nu înceta apostoleşte a-i învăţa totdeauna, arătîndu-le, rugîndu-i, întorcîndu-i de la rătăcire şi povăţuindu-i la calea cea dreaptă. Însă popoarele cele întunecate nu credeau cu înlesnire cele grăite de dînsul; ci mai ales se mîniau asupra lui şi urau pe cel ce se străduia a face bine sufletelor lor. Într-o zi, robul lui Dumnezeu, Ştefan, rugîndu-se Domnului, a mers la locul unde era zidită peştera lor cea vestită şi a aprins-o împreună cu idolii, nefiind nimeni din slujitori pe acolo ca să o stingă. Iar sfîntul şedea lîngă capiştea aceea ce ardea şi aştepta să vadă ce îi vor face cei necredincioşi.

Înştiinţîndu-se închinătorii de idoli de arderea capiştei lor, au alergat cu securile şi, aflînd-o acum căzută şi arsă iar pe Sfîntul Ştefan şezînd acolo, s-au repezit la dînsul cu strigare, răcnind cu glasuri fără de rînduială şi împresurîndu-l din toate părţile, voiau să-l ucidă cu securile. Iar sfîntul, negrăindu-le nimic împotrivă, şi-a ridicat mîinile la rugăciune, pregătindu-se să moară şi cu lacrimi în ochi striga către Dumnezeu: "Doamne în mîinile Tale îmi dau duhul meu. Acoperă-mă cu aripile bunătăţii Tale!" Şi îndată

poporul cel sălbatic, schimbîndu-şi mînia cea de fiară în blîndeţe de oaie, el a rămas întreg, alesul lui Dumnezeu, nerănit, nici lovit de nimeni; pentru că pe de o parte erau biruiţi de blîndeţea lui, iar pe de alta, temîndu-se de puterea Moscovei, nu îndrăzneau să piardă pe omul care venise la dînşii şi care avea scrisori. Dar mai ales erau opriţi de puterea lui Dumnezeu, Cel ce n-a lăsat toiagul păcătoşilor peste soarta drepţilor Săi.

Stînd fericitul Ştefan la un loc însemnat, a strigat către poporul cel necredincios, zicîndu-le: "Oamenilor, pînă cînd nu vă depărtaţi de la înşelăciunea diavolească ca să scăpaţi de judecata şi de focul cel veşnic? Pentru ce vă închinaţi idolilor şi-i numiţi pe ei dumnezei ai voştrii? Ei sînt lucrul mîinilor voastre şi deşi au gură, însă nu grăiesc; au urechi, însă nimic nu aud; ochi au, dar nu văd, nici nu au miros, nici nu umblă cu picioarele, nici glăsuiesc cu gîtlejurile lor, nici iau jertfele cele ce li se aduc, nici nu mănîncă, nici beau, nici nu ajută cuiva. Pentru că iată, nici lor nu au putut să-şi ajute, arzînd în foc şi cenuşă. Apoi, de ar fi fost dumnezei, de ce nu au stins puterea focului? De ce n-au scăpat de văpaie? De ce n-au zis ceva împotriva celui ce i-a ars? De ce n-au făcut vreo izbîndire? Căci cum poate să facă ceva lemnul cel nesimţitor? Iar voi vă închinaţi acelor muţi, surzi şi fără de suflet, însuşi lucrului mîinilor voastre.

Cunoaşteţi-vă rătăcirea şi înşelăciunea voastră şi lăsaţi acea pierzătoare deşertăciune şi cunoaşteţi pe Unul, adevăratul Dumnezeu, în Care cred creştinii, de Acela vă apropiaţi şi vă veţi lumina; că Acela este Cel ce a întărit cerul, a întemeiat pămîntul, cuprinzînd toată făptura şi chivernisind toată lumea. Dumnezeu din cer, Cel ce toate le vede şi aude, ştie nevoia fiecăruia şi pentru toţi poartă grijă că este al tuturor ajutător şi păzitor şi nu este alt Dumnezeu afară de El. De aceea, bărbaţi ai Permului, fraţilor, părinţilor şi fiilor, ascultaţi-mă pe mine cel ce vă voiesc binele şi credeţi în Domnul nostru Iisus Hristos, Cel propovăduit de mine, fiindcă vă spun adevărul, că de veţi crede şi vă veţi boteza, veţi fi mîntuiţi şi veţi cîştiga cereasca Împărăţie. Iar de nu veţi crede şi nu vă veţi boteza, veţi fi osîndiţi la munca veşnică".

Acestea şi multe altele grăindu-le şi învăţîndu-i, mulţi s-au plecat, începînd a crede şi s-au apropiat de Botez, încît se înmulţea din zi în zi numărul credincioşilor şi creştea Biserica lui Hristos în Permia. Iar Cuviosul Ştefan, mergea acolo unde vedea adunată mulţimea poporului necredincioşilor şi stînd în mijlocul lor, îi învăţa. Altădată, adunîndu-se aceia cu bătrînii lor, cu vrăjitorii şi cu toţi bărbaţii cei mai de frunte ai Permului, au mers la cuviosul şi îl întrebau pe dînsul despre credinţă. Şi erau în toate biruiţi de gura cea de Dumnezeu biruitoare a propovăduitorului dreptei credinţe. Dar mai ales mergeau necredincioşii Permului la biserica cea din nou zidită, nu pentru rugăciuni, nici pentru mîntuire, ci vrînd să vadă frumuseţea bisericii şi buna podoabă ce era înăuntrul ei, şi se minunau văzînd înfrumuseţarea sfintei biserici şi grăiau unul către altul: "Precum vedem mare este Dumnezeul creştinilor, mult mai mare decît zeii noştri!"

Altădată, adunîndu-se, se sfătuiau între dînşii, zicînd: "De nu-i vom da bătăi şi nu-l vom izgoni de la noi, apoi toată ţara noastră o va umple de învăţătura sa şi va risipi capiştile cele vechi şi slujirile zeilor noştri; pentru că nu putem să ne potrivim lui în cuvinte, fără numai cu sila să-l izgonim de aici". Alţii ziceau: "Cum să-l batem şi să-l izgonim, fiindcă a venit din Moscova şi are scrisori?" Iar alţii ziceau: "De ar începe el războiul. Dar el de la noi aşteaptă, ca noi să începem întîi a-l bate, ca să aibă el asupra noastră pricină de clevetire în Moscova. Iar dacă ar îndrăzni a lovi pe cineva din noi, în acel ceas l-am rupe şi am avea motiv cum că el a năvălit asupra noastră cu război. Dar deoarece, cînd noi îl ocărîm, el nu ne zice nimic cu mînie împotrivă, nu ne ceartă şi nici nu ne defaimă, ci cu blîndeţe toate le rabdă, nu ştim ce-i vom face lui!"

Aşa sfătuindu-se de multe ori, dar neisprăvindu-şi sfatul, se risipeau şi se împlinea cuvîntul cel scris: *Orice sfat al vostru îl va risipi Domnul*. Puteai, deci, să vezi pe oamenii Permului despărţiţi în două: unii erau creştini din nou luminaţi; alţii, închinători de idoli. Necredincioşii urau pe credincioşi, îi huleau, îi batjocoreau, îi întărîtau şi ispite le făceau lor şi nedreptăţi, nedîndu-le pace să vieţuiască. De acest lucru foarte mult îl durea inima pe Cuviosul Ştefan, văzînd pe credincioşi supăraţi de cei necredincioşi. De aceea se ruga cu lacrimi ziua şi noaptea Iubitorului de oameni Dumnezeu, ca să apere turma cea din nou

adunată sub dumnezeiescul Lui acoperămînt; iar pe cei necuraţi, cu atotputernica Sa mînă să-i scoată din cursele diavolului şi să-i aducă la cunoş-tinţa adevărului.

Apoi iubitorul de oameni Dumnezeu, Cel ce voieşte ca toţi să se mîntuiască şi să vină la cunoştinţa adevărului, văzînd ostenelile şi răbdarea alesului Său şi auzindu-i neîncetatele lui rugăciuni cele cu lacrimi, a binevoit ca pămîntul Permului să se lumineze cu lumina sfintei credinţe. Şi a trimis poporului aceluia duhul umilinţei, precum odată celor ce ascultau propovăduirea lui Petru, despre care lucru se scrie în Faptele Apostolilor. Auzind oamenii aceia învăţătura Sfîntului Ştefan s-au umilit cu inima şi a zis către Petru şi către ceilalţi apostoli adunîndu-se mulţimea poporului Permului, bătrîni şi tineri, cei mari şi cei mici, au grăit între ei: "Vedeţi oare, fraţilor, pe omul acesta ce a venit din Rusia? Aţi auzit cuvintele lui? Aţi cunoscut desăvîrşirea lui şi dragostea cea către noi? Iată prin cîte strîmtorări trece şi nu se duce de aici. Mari umilinţe a avut de la noi, defăimări şi supărări, dar el nu s-a mîniat pe noi şi nici unuia din noi nu a zis vreun cuvînt rău, nici nu ne grăieşte împotrivă, nici nu are vreun gînd rău spre noi. Ci cu blîndeţe şi bunătate le rabdă pe toate. Ba încă se şi bucură de ocările aduse de noi asupra lui şi nu încetează a ne spune despre Împărăţia cerului, despre munca cea veşnică şi despre răsplătirea fiecăruia după fapte. Apoi ne învaţă totdeauna cum să ne izbăvim de păcate şi să cîştigăm Împărăţia; şi de n-ar fi fost adevărate cele ce ni le grăieşte, n-ar fi răbdat, nici nu s-ar fi ostenit atît. Cu adevărat este robul marelui şi viului Dumnezeu, pe Care Îl propovăduieşte, Care a făcut cerul şi pămîntul, împărăţia celor buni, iar celor răi le-a pregătit munca; şi cîte cuvinte grăieşte el, toate sînt adevărate. Să mergem la dînsul să-l rugăm, ca să ne înveţe pe deplin credinţa sa şi să ne facă creştini". Şi a mers la el mulţime multă de bărbaţi, femei şi copii.

Cuviosul Ştefan, văzînd atîta popor venind la Hristos Dumnezeu, o, de cîtă negrăită bucurie s-a umplut, încît vărsa lacrimi din ochi şi înălţa mulţumiri negrăite Stăpînului iubitor de oameni, Care nu voieşte moartea păcătoşilor! Şi i-a întîmpinat cu dragoste, ca un părinte iubitor de fii şi, deschizînd gura lui cea de Dumnezeu însuflată, îi învăţa mult despre tainele sfintei credinţe. Iar Dumnezeu le deschidea mintea, ca să înţeleagă cele grăite de sfîntul învăţător şi primeau cu dragoste cuvintele lui şi cereau Botezul, iar el îi boteza în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfîntului Duh. Astfel s-a luminat pămîntul Permului cu darul lui Dumnezeu şi prin ostenelile şi rugăciunile Cuviosului Ştefan. Iar popoarele cele luminate din nou şi-au sfărîmat idolii lor, care erau prin case şi pe uliţe, pe drumuri, prin păduri şi prin dumbrăvi, iar capiştile le-au risipit. Dar mai ales fericitul Ştefan se ostenea, umblînd pretutindeni, zdrobind idolii cu toporul şi arzîndu-i cu foc împreună cu darurile ce li se aduseseră de către cei necredincioşi. Căci era obicei la permenii cei necredincioşi, să aducă idolilor lor soboli, jderi, cacomi, helgi, carsaci, vulpi, urşi, rîşi şi altele la fel ca acelea, din vînaturile lor şi le spînzurau la idoli, sau lîngă idoli. Încă şi cu pînze alese acopereau deasupra pe idolii lor, îi înfăşurau cu scutece şi nimeni dintre dînşii nu îndrăznea să ia ceva din acele daruri ce se aduceau idolilor; că de ar fi îndrăznit cineva să se atingă de ceva din cele ce s-au zis, acela îndată, prin diavoleasca lucrare, cădea în cumplită boală şi pătimea, fiind zdrobit de puterea diavolească.

Dar rîvnitorul de Dumnezeu, Ştefan, netemîndu-se de acea putere a vrăjmaşului, aduna toate cele aduse la idoli în dar, le punea grămadă împreună cu idolii cei tăiaţi bucăţi şi le ardea în foc; iar el nu lua nimic din ele şi nici pe altcineva din credincioşi nu lăsa să ia, zicînd că aceea este parte diavolească. Numai din pînzele şi scutecele idoleşti, poruncea copilului său Matei, cel de neam permean, luminat din nou, ca să-şi facă obeliţe şi aceasta, spre necinstea şi ocara zeilor păgîneşti. Şi se mirau permenii foarte mult, de amîndouă acestea: cum cuviosul nu lua nimic din acele lucruri scumpe, ci toate le dădea focului şi nu primea nici o vătămare din puterea diavolească. Cu aceasta mai mult se încredinţau de puterea lui Hristos, Care biruia puterea diavolească şi se întăreau în dreapta credinţă. Apoi, sfărîmînd Sfîntul Ştefan mulţi idoli prin felurite locuri, a mai zidit încă două biserici, pentru că se înmulţiseră şi în toate zilele încă se înmulţeau credincioşii, iar adunarea păgînilor scădea şi se împuţina în toate zilele. Pe lîngă biserici, Sfîntul Ştefan a făcut şcoli şi adunînd bărbaţi şi copii îi învăţa literele pernineşti, ceaslovul, psaltirea şi celelalte cărţi tălmăcite de dînsul pe limba aceasta, ca astfel din neamul şi pe limba lor să fie preoţi, diaconi şi de ceilalţi clerici şi învăţători. Şi aşa a început a înflori şi a străluci acolo sfînta credinţă creştinească.

Întărind Sfîntul Ştefan în credinţă pe poporul cel din nou luminat, a venit un vrăjitor care se numea Cudesnic, începător al fermecătorilor şi mai mare al descîntătorilor, pe care poporul perminesc, mai înainte de Botez, îl cinstea mai mult decît pe toţi vrăjitorii săi şi-l avea ca pe un tată şi învăţător, crezînd că prin vrăjitoria lui se chiverniseşte tot pămîntul Permiei. Acela a început a răzvrăti pe oamenii cei de curînd botezaţi, zicîndu-le: "Bărbaţi şi fraţi permieni, pentru ce aţi lăsat credinţa şi pe părinteştii zei? Pentru ce aţi încetat a aduce zeilor jertfe, precum aduceau părinţii noştri? Pe cine ascultaţi? Pe omul care a venit din Moscova? Oare nu de acolo se pun asupra noastră birurile cele grele, ni se fac silirile şi ne vin pristavi? Nu ascultaţi pe acel străin şi om rus, ci mă ascultaţi pe mine, cel ce vă doresc binele, fiind al vostru; că eu sînt din neamul vostru, de o seminţie, de o limbă şi se cade să mă ascultaţi pe mine bătrînul şi tatăl vostru mai mult decît pe acel ce este mai tînăr cu anii şi poate fi ca un fiu sau nepot pe lîngă anii mei!"

Însă oamenii credincioşi îi ziceau: "Mergi să vorbeşti cu dînsul, iar nu cu noi". Şi era Cudesnic acela potrivnic cuviosului şi se făcea între dînşii ceartă mare şi se sîrguia vrăjitorul acela să piardă pe Cuviosul Ştefan cu farmecele sale, chema diavolii asupra lui şi făcea descîntece. Dar n-a sporit cu nimic, căci şi farmecele lui se stricau şi diavolii nici nu puteau să se apropie de alesul lui Dumnezeu. Apoi, nu înceta răul acela a face supărare în toate zilele cuviosului, hulind înaintea tuturor sfînta credinţă creştinească, tulburînd pe cei neîntăriţi în credinţă şi întorcîndu-i de la Hristos la a lor păgînătate. Că unii, fiind mici la suflet, credeau viclenele cuvinte ale lui, abătîndu-se de la calea cea dreaptă şi urmînd învăţăturii celei potrivnice lui Dumnezeu. Acela pe unii îi înşela cu cuvinte, iar pe alţii cu daruri şi cu plată şi, năvălind asupra Cuviosului, se sfădea, ocăra, defăima, se certa, străduindu-se în tot chipul, să biruiască pe ostaşul lui Hristos cel nebiruit.

Altădată a zis sfîntului: "Zeii noştri, deşi au fost batjocoriţi de tine, însă milostivindu-se, nu te-au pierdut; căci de n-ar fi fost milostivi, apoi demult te-ar fi sfărîmat şi ai fi fost pierdut; însă te cruţă, fiind fără răutate, ca tu, cunoscîndu-le obiceiul cel bun al lor, să încetezi a le mai face răutate. Credinţa noastră este mai bună decît credinţa voastră creştinească. Aceasta îţi arăt că la voi este un singur Dumnezeu, iar la noi mai mulţi dumnezei ajutători, apărători şi ei ne-au dat toate cîte sînt; adică în ape peşti, în văzduh păsările şi cîte sînt în dumbrăvi şi lunci: samuri, jderi, rîşii şi celelalte fiare, care din vînarea noastră ajung pînă la voi; şi se îmbogăţesc cu ei domnii, boierii şi dregătorii; şi îmbrăcîndu-se cu dînsele, umblă mîndrindu-se, le dăruiesc unul altuia, fac negoţ şi-i trimit în ţările de primprejur, în pămînturile cele depărtate, la Ordu, la greci, nemţi şi în Lituania; şi toate acelea din vînatul nostru, pe care ni-l dau zeii noştri cei mulţi. Însă şi cu alt lucru, este mai bună credinţa noastră decît a voastră. La noi un om sau doi merg asupra ursului, se luptă cu dînsul şi-l ucid cu ajutorul zeilor noştri, cărora le făgăduiesc pielea; iar la voi asupra unui urs ies mai mulţi, ca la o sută sau două de oameni, sau şi mai mulţi şi abia atunci dacă pot birui o fiară; iar uneori nu pot, ci se rănesc şi ei, întorcîndu-se fără nimic şi în zadar ostenindu-se. Iarăşi credinţa noastră este mai bună decît a voastră pentru aceasta, că degrabă se aduc toate înştiinţările; că ni se dă de ştire de către zeii noştri; iar la voi nu-i aşa, ci în multe zile de abia se aduce la voi oarecare înştiinţare. Pentru aceste pricini este mai bună credinţa noastră, decît a voastră".

Dar robul lui Dumnezeu, Ştefan, la toate acelea răspundea împotrivă, spunîndu-i că mai puternic este Unul şi adevăratul Dumnezeu al creştinilor, decît idolii cei mulţi ai păgînilor, care nu sînt dumnezei, ci diavoli aruncaţi din cer în adîncime; ei amăgesc pe poporul cel neştiutor, ca să creadă în idolii cei fără de suflet şi nu ajută oamenilor cu nimic, ci mai mult îi vatămă, pentru că sînt diavoli răi, nemilostivi, cumpliţi, iuţi, mînioşi, bîrfitori, plini de ură, învrăjbitori neamului omenesc, pe care îndată l-ar pierde de pe pămînt, de n-ar fi legaţi şi ţinuţi de dumnezeiasca putere. Iar vînatul în tot felul, se dă oamenilor nu de la idolii cei ce stau în loc nemişcaţi, nici de la diavolii cei ce n-au nici un fel de putere peste zidirea lui Dumnezeu, ci de la acelaşi singur Dumnezeu, Dătătorul tuturor bunătăţilor, Care fiecăruia îi dă după osteneala lui darurile Sale. Iar lupta cu fiarele se face nu numai în ţinutul Permului, ci şi în toate pămînturile şi ţarinile; şi aceea se face nu din ajutorul părinţilor voştri zei, ci ori din trupeasca putere sau din iscusinţa luptătorului; dar mai ales cu puterea dumnezeească, căci a supus Dumnezeul cerului sub picioarele oamenilor toate fiarele, dobitoacele, păsările şi peştii. Şi s-au aflat mulţi în credinţa creştinească, care cu numele lui Iisus Hristos au îmblînzit fiarele cumplite, gurile leilor le-au închis, urşii cu cuvîntul au legat, peste aspidă şi peste vasilisc au călcat, pe leu şi pe balaur l-au biruit.

Iar împotriva înştiinţărilor celor ce degrabă vin de la diavoli prin vrăjitori, sfîntul zicea aceasta: "În credinţa creştină nu mulţi bărbaţi s-au aflat mai înainte văzători, încît nu numai cele ce se făceau în zilele lor, departe, mai înainte le vedeau cu ochii cei sufleteşti, ca şi cum ar fi fost de faţă; ci şi cele ce aveau să se facă după mulţi ani de la moartea lor, prooroceşte mai înainte le spuneau; căci şi sfinţii prooroci în Aşezămîntul cel Vechi, cu mulţi ani mai înainte, au vestit cele ce s-au împlinit după aceea în Aşezămîntul cel Nou".

După aceasta şi altele asemenea ca acestea lungi vorbiri cu dînsul, au întărit amîndoi un cuvînt, ca să ispitească cu lucrul credinţa, a cui este mai bună. Iar după chibzuinţa a însuşi lui Cudesnic s-a hotărît în acest fel: "Să treacă prin foc şi prin apă şi cine nu se va arde în foc, sau cine nu se va îneca în apă, credinţa aceluia este mai bună şi lui îi va urma poporul". Şi plăcut a fost cuvîntul acesta la tot poporul Permului, cel ce se adunase la auzirea pricinii, lăudînd o judecată ca aceea. Iar sfîntul a grăit către vrăjitor: "Ai voit un lucru ce covîrşeşte puterile smereniei mele; dar nădăjduiesc spre îndurările Atotputernicului Dumnezeu şi mă bizuiesc spre mila Aceluia, care caută mîntuirea tuturor, că puternic este, ca pe mine şi în foc şi în apă viu şi întreg să mă păzească cu minune, pentru slava numelui Său cel Sfînt. Ca prin acea minune să se întărească în credinţă poporul cel ce stă de faţă, iar tu cu ai tăi diavoli spre care nădăjduieşti, să te ruşinezi!"

Aceasta zicînd către vrăjitor, a grăit poporului: "Bine este cuvîntat Domnul; luaţi foc şi aduceţi-l aici şi aprindeţi acea casă pustie, care totdeauna stă deschisă; iar eu cu Cudesnic, luîndu-l de mînă, voi intra într-însa". Şi îndată au adus foc şi au aprins casa. Cuviosul Ştefan ridicîndu-şi mîinile către Dumnezeu, s-a rugat, zicînd: "Stăpîne, Preamilostive şi Preaputernice, dă-ne ajutor în necaz, trimite mila Ta, arată iubirea Ta de oameni, arată puterea Ta, ca să cunoască poporul ce stă de faţă, credinţa cea adevărată şi să cunoască că Tu eşti adevăratul Dumnezeu şi eu sînt robul Tău. *Iată vrăjmaşii Tăi au sunat şi cei ce Te urăsc au ridicat capul; ridicat-au asupra cerului gura lor şi limba lor a trecut pe pămînt. Pentru aceasta fă cu mine semn spre bine, să vadă cei ce mă urăsc şi să se ruşineze; că Tu, Doamne, mi-ai ajutat şi m-ai mîngîiat;* pentru că Tu eşti Dumnezeul Cel ce ne mîngîi în necazul nostru, prin Mîngîietorul Tău Duh cel Sfînt cu care eşti binecuvîntat în veci. Amin!"

Sfîrşind rugăciunea, a zis către popor: "Pace vouă, fraţilor, mîntuiţi-vă, iertaţi-mă şi vă rugaţi pentru mine, căci eu pentru sfînta credinţă sînt gata a muri. Deci, mă duc spre încercarea ce-mi stă în faţă, nădăjduind spre Iisus, Începătorul şi Împlinitorul credinţei".

Întorcîndu-se către vrăjitor, a zis: "Să mergem împreună, luîndu-ne de mînă, precum am făgăduit!" Iar vrăjitorul, înfricoşîndu-se de focul cel foarte învăpăiat, nu voia să meargă. Şi l-a apucat cuviosul cu tărie şi-l trăgea cu sila în foc cu sine, iar Cudesnic se apăra şi se întorcea înapoi şi, căzînd la pămînt striga, nevrînd să meargă în foc, şi îi spunea ca îndată va arde în foc ca fînul şi ca paiele. Iar poporul striga asupra lui cu ocară ca să meargă în foc, precum singur a hotărît, iar el se ruga ca să-l lase.

Atunci a zis către dînsul Cuviosul Ştefan: "Au nu tu singur ţi-ai ales şi ai voit astfel să ispiteşti pe Dumnezeul Cel viu? De ce acum te lepezi?" Iar el, închinîndu-se pînă la pămînt şi căzînd înaintea picioarelor lui, arăta pricina sa şi îşi mărturisea neputinţa şi îşi vedea deşertăciunea şi amăgirea sa. Şi spunea că, vrînd să înfricoşeze pe Ştefan, a aflat o scornire ca aceasta, ca să intre în foc, socotind că robul Dumnezeului Cel viu se va teme să intre; dar s-a întors vicleşugul pe capul lui Cudesnic şi pe creştetul capului său s-a pogorît nedreptatea. Asemenea s-a făcut şi pentru apă, cînd a tăiat în rîu gheaţa în două locuri, din susul apei făcîndu-se o copcă şi din jos alta şi amîndoi luîndu-se de mînă să intre în copca cea de sus; iar apoi mergînd pe sub gheaţă în jos să iasă afară din copca cealaltă. Atunci vrăjitorul, fiind silit de sfînt, n-a voit să intre şi s-a ruşinat ticălosul pentru toate farmecele şi învăţăturile sale cele vrăjitoreşti.

Deci, l-a întrebat sfîntul: "Voieşti să crezi şi să te botezi, de vreme ce acum te-am biruit?" Iar el se lepăda, nevrînd credinţa creştinilor şi Sfîntul Botez. Şi a grăit sfîntul către popor: "Voi sînteţi martori că singur ticălosul acesta a aflat chipul cum să ispitească dreapta credinţă prin foc şi prin apă; şi acum el nu voieşte să-şi împlinească cuvîntul său şi n-a intrat nici în foc, nici în apă, nici nu crede nici Sfîntul Botez nu-i

trebuie. Ce credeţi voi despre el, spuneţi-mi?" Iar poporul a strigat: "Este vinovat şi i se cuvine pedeapsa morţii". Şi apucîndu-l, l-au dat în mîinile Sfîntului Ştefan ca să-l pedepsească cu moartea, precum voieşte. Şi-i ziceau: "De-l vei lăsa viu, apoi mai amară supărare îţi va face!"

Sfîntul a răspuns: "Ba nu! Mîna noastră nu va fi asupra vrăjmaşului nostru! Că nu m-a trimis Hristos să ucid, ci să propovăduiesc şi nu mi-a poruncit să muncesc, ci să învăţ cu blîndeţe şi să sfătuiesc cu linişte; nici nu mi-a poruncit Stăpînul meu să pedepsesc, ci să cert cu milă!" După aceea zise: "Dreptul mă va certa cu milă şi mă va mustra. Iar de nu voieşte să creadă, fiind împietrit şi orbit de răutate, aceea îi va fi lui spre pedeapsă veşnică. Pentru că zice Domnul nostru: *Cel ce va crede şi se va boteza, se va mîntui; iar cel ce nu crede, se va osîndi*. Destul este, cu certare să-l oprim, ca să nu dea mai mult învăţătura sa cea înşelătoare, nici să răzvrătească poporul lui Dumnezeu şi nici să vieţuiască în mijlocul turmei lui Hristos. Lupul cel răpitor să nu aibă legătură cu lumina, ci să se dea afară acea răutate din mijlocul tuturor şi mădularul cel putred cu sabia Duhului să se taie. Să se izgonească din hotarele acestea lupul acesta; iar de ar îndrăzni ca iarăşi aici să se arate şi să înveţe, atunci să nu scape de pedeapsa morţii!" Deci, certînd pe Cudesnic, l-a izgonit din hotarele Permiei şi a adus pace în Biserica lui Hristos, iar locaşurile lui Dumnezeu se zideau pretutindeni, pe cînd capiştile idoleşti se risipeau desăvîrşit.

Înmulţindu-se Biserica lui Hristos în pămîntul Permului, era trebuinţă de episcop în acea ţară, de vreme ce era foarte departe a se trimite la mitropolitul din Moscova pentru hirotonisiri. Drept aceea, sfătuindu-se Cuviosul Ştefan cu poporul cel din nou luminat, s-a dus în Moscova la marele voievod Dimitrie Ivanovici şi la Mitropolitul Pimen şi le-a spus toate cele ce s-au făcut cu darul lui Dumnezeu în pămîntul Permului. Apoi cerea să dea episcop acelui pămînt, pentru că seceriş era mult, iar lucrători puţini. Iar marele voievod şi mitropolitul împreună cu episcopii şi cu tot sfîntul sobor, sfătuindu-se despre aceasta, au zis: "Cine este mai vrednic şi mai cucernic ca să fie episcop în pămîntul Permului, decît acela care a luminat acel pămînt cu darul lui Hristos şi a suferit atîtea neajunsuri şi osteneli şi care a tălmăcit cărţile ruseşti în limba permilor; a sfărîmat idolii, a zidit sfinte locaşuri şi este ca un apostol al Permului? Deci, acela să fie acolo episcop, căci cu adevărat este vrednic acest bărbat de un asemenea dar".

Astfel, Sfîntul Ştefan a fost ales episcop al Permului. Acea hirotonisire a fost foarte plăcută binecredinciosului şi marelui voievod Dimitrie Ivanovici, de vreme ce acest fericit Ştefan îi era cunoscut şi-l iubea foarte mult. Apoi marele voievod şi mitropolitul, dîndu-i foarte multe daruri, l-a trimis la scaunul lui în Permia, unde ajungînd sfîntul, multă bucurie a făcut oamenilor prin venirea sa şi se ostenea ca mai înainte, întărind în credinţă pe oamenii cei credincioşi, iar pe cei ce rămăseseră necredincioşi lămurindu-i şi botezîndu-i. Apoi a zidit biserici lui Dumnezeu şi a hirotonit preoţi, şi toată rînduiala bisericească bine a aşezat-o. Asemenea şi mănăstiri a zidit şi dădea milostenie multă, hrănind pe săraci şi pe scăpătaţi; îmbrăca pe cei goi şi pe cei mîhniţi îi mîngîia, iar pe cei străini îi odihnea, făcîndu-se părinte milostiv şi binefăcător pentru toţi, căci avea pentru toţi mare purtare de grijă, nu numai pentru mîntuirea sufletului, ci şi pentru trebuinţele trupeşti. Pentru că de multe ori aducea din Bologna cu corăbiile multe pîini la Permia şi le împărţea la oamenii cei scăpătaţi, în timpuri de foamete.

Iar după ce a adus lui Dumnezeu tot pămîntul Permului, toate rînduindu-le bine, şi a ocîrmuit Sfînta Biserică cu bună rînduială şi a păscut turma cea cuvîntătoare, s-a apropiat de sfîrşit, plăcutul lui Dumnezeu, Sfîntul Ştefan, Episcopul Permului. Căci ajungînd la adînci bătrîneţi, slăbea cu trupul de ostenelile cele de mulţi ani pentru mîntuirea sufletelor omeneşti atît de multe; şi încă era nevoie ca iarăşi să meargă în Moscova, la mitropolitul Ciprian, pentru nişte treburi bisericeşti. Drept aceasta, chemîndu-şi turma sa, a învăţat-o din destul din dumnezeieştile Scripturi, ca să petreacă în credinţă şi în dreptate. Iar printre multe alte sfaturi bune a zis: "Vremea sfîrşitului meu este aproape şi mă voi muta de la voi, precum mi-a arătat Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia vă încredinţez pe voi".

Apoi, făcînd rugăciune, s-a dus în cale şi, ajungînd la Mosco-va, cetatea de scaun, s-a îmbolnăvit şi zăcînd cîteva zile s-a mutat către Domnul, pe Care din tinereţe L-a iubit. Sfîrşitul lui a fost în timpul marelui cneaz Dimitrie, care a biruit puterea lui Mamae şi a mitropolitului Ciprian. Apoi s-au adunat la înmormîntarea sfîntului domni, boieri, rînduiala bisericească şi poporul şi au petrecut trupul lui cu cinste

în mănăstirea Mîntuitorului, unde acum este curtea împărătească şi l-a pus în biserica cea de piatră în partea stîngă.

Astfel, Cuviosul Părintele nostru Ştefan, episcopul şi luminătorul Permului, sfîrşind alergarea vieţii sale celei plăcute lui Dumnezeu şi multora de folos, a lăsat oamenilor păstoriei sale mare durere, iar îngerilor lui Dumnezeu le-a făcut bucurie întoarcerea atîtor de mulţi păcătoşi. Pentru aceasta şi sufletul lui cel sfînt a fost luat de îngereştile mîini şi dus cu veselie la Dumnezeu, unde cu cetele sfinţilor ierarhi stă înaintea scaunului Domnului şi pentru toată lumea se roagă Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, Unul în Treime Dumnezeu, a Cărui slavă este în veci. Amin!

Pomenirea Sfîntului Mucenic Simeon, Episcopul Ierusalimului, ruda Domnului, unul din cei şaptezeci de apostoli (27 aprilie)

Acest Sfînt Simeon, care era rudenie a Domnului nostru Iisus Hristos, a fost fiu al lui Cleopa, fratele Sfîntului Iosif, logodnicul, pentru care vrednicii de credinţă, scriitorii vechi de istorie bisericească greacă, Evsevie, episcopul Cezareei Palestinei, Gheorghe Chedrin şi Nichifor al lui Calist Xantopol, cu un glas mărturisesc că Iosif, logodnicul Preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, şi Cleopa au fost fraţi buni de tată şi de mamă, Iosif era frate mai mare, iar Cleopa mai mic. Acest Cleopa, după întoarcerea lui Iosif din Egipt a luat de soţie, de la fratele său Iosif, pe o fiică a lui Maria, care a născut pe acest Sfînt Simeon. Ajungînd în vîrstă şi auzind despre minunile Domnului nostru Iisus Hristos, Sfîntul Simeon a crezut Întru-însul. Iar după patima cea de bunăvoie a Domnului şi după Înălţarea la cer, a fost numărat în ceata sfinţilor şaptezeci de apostoli întru bunavestire a lui Hristos, umblînd prin cetăţi şi prin sate, învăţînd şi făcînd minuni; luminînd popoarele cu lumina sfintei credinţe şi pierzînd întunericul închinării idoleşti. Iar în acel timp Sfîntul Iacov, fratele Domnului, fiul Sfîntului Iosif logodnicul, ţinea scaunul arhieriei Ierusalimului, fiind întîiul episcop acolo; şi fiindcă mărturisea pe Hristos, necredincioşii evrei doborîndu-l de pe scaunul Bisericii, l-au ucis, lovindu-l în cap cu un lemn.

După uciderea Sfîntului Iacob, a sosit degrabă risipirea Ierusalimului prin Tit şi Vespasian, precum mai înainte a zis Domnul. Iar după risipire, s-au adunat ucenicii Domnului care erau între cei vii, împreună cu cei care după trup au fost rudenie lui Hristos Domnul, şi acest sfînt Simeon, fiul lui Cleopa, nepotul şi fiul de frate al lui Iosif şi rudenia Domnului l-au pus al doilea episcop al Ierusalimului - în locul Sfîntului Iacov -, căci acum Ierusalimul, începuse iarăşi a fi locuit de oamenii cei ce rămăseseră. Iar Sfîntul Simeon, fiind ca o biserică a Sfîntului Duh, împodobea prin sine scaunul Ierusalimului, aducînd pe cei rătăciţi la Hristos Dumnezeu. Apoi după mai mulţi ani, pe vremea împărăţiei lui Traian, a fost clevetit de zavistnicii eretici către Attic, antipatul Romei, pentru două pricini: întîi, fiindcă este cu neamul din casa lui David, iar al doilea că este creştin. În timpul acela era prigonire de la împăraţii Romei, asupra seminţiei lui David şi asupra celor ce credeau în Hristos. Şi erau cercetaţi cu dinadinsul pretutindeni, cînd se afla cineva din neamul lui David şi se pierdeau, ca nici urmă din acea seminţie împărătească să nu rămînă între evrei, ci să stăpînească veşnic împăraţii Romei pămîntul iudeilor. Asemenea şi cei ce credeau în Hristos erau chinuiţi şi ucişi, pentru ca zeii păgîneşti să fie cinstiţi prin toată lumea.

Deci, Sfîntul Simeon, ca cel din Seminţia lui David şi ca cel ce credea în Hristos, fiind rudă cu El, a fost prins de păgîni, după porunca lui Attic antipatul. Fiind bătrîn Sfîntul Simeon, căci avea mai mult de o sută de ani, după multe chinuri, pe cruce fiind pironit, ca şi Hristos Domnul, şi-a dat sufletul în mîinile lui Dumnezeu.

Notă - Prologul în 18 zile ale lunii Septembrie scrie astfel despre acest Sfînt Simeon: "Acela era fiul lui Iosif, logodnicul şi fratele lui Iacov. Dar mai vrednic lucru de credinţă este că, nu al lui Iosif a fost fiu, ci al lui Cleopa, fratele lui Iosif; iar lui Iosif i-a fost nepot, adică fecior de frate, precum de la cei mai sus zişi

scriitori vechi de istorii ai Bisericii greceşti, se dovedeşte aceasta. De unde se arată şi aceasta, că Simeon nu i-a fost frate bun lui Iacov, fratele Domnului şi fiul lui Iosif, ci văr.

Iarăşi prologul, în patru zile ale lunii Ianuarie, scrie despre soborul Sfinţilor şaptezeci de Apostoli, şi în cuvîntul sub numele Sfîntului Dorotei, episcopul Tirului se scrie despre acest Sfînt Simeon aşa: "Cleopa sau Simeon este nepotul Domnului". Dar acolo destul s-a arătat că altul a fost Cleopa şi altul Simeon. Cleopa a fost tatăl lui Simeon, iar Simeon fiul lui Cleopa; însă nu nepot al Domnului, ci rudenie, aşa ca şi cum ar fi fost văr din fraţi.

În această lună şi zi, prologul a scris astfel: "Îndoită numire a cîştigat fericitul, pentru că se numea Simon şi nu Simeon". Simon a fost fiu al lui Iosif şi frate bun al lui Iacov, fratele Domnului; iar Simeon, precum s-a zis, este fiul lui Cleopa şi văr din fraţi cu Iacov; după aceea era rudenie a Domnului, fiind şi numărat între cei şaptezeci de apostoli. Iar Simeon fiul lui Iosif, nicidecum nu se află între apostoli. Este scris de Sfîntul Ioan Evanghelistul în cap. 7, stih 5, cum că "nici fraţii lui Hristos n-au crezut în El". Iar fraţii aici, spune Sfîntul Teofilact, sînt fiii lui Iosif, pe care Sfîntul Evanghelist Matei în cap. 13, stih 56, anume îi pomeneşte: Iacov, Iosie, Simon şi Iuda. Ci şi aceasta este arătat, că mai pe urmă au crezut în El, Iuda, care se zice şi Tadeu, unul din cei doisprezece apostoli; apoi Iacov cel dintîi din cei şaptezeci şi Iosie asemenea din cei şaptezeci. Iar Simon se pare că n-a luat slujba apostoliei, ci mai înainte de împărţirea prin toată lumea a Sfinţilor Apostoli a trecut din cele de aici, adeverind Sfîntul Apostol Pavel în întîia epistolă către Corinteni, în cap. 15, şi zicînd: Mulţi sînt pînă acum, iar oarecare s-au şi mutat.

Iar despre Sfîntul Simeon al lui Cleopa şi rudenie a lui Hristos, ştiut este că a fost unul din cei şaptezeci de apostoli şi episcop al Ierusalimului, al doilea după vărul de frate al lui Iacov. Dar ceea ce se pare unora, că Cleopa murind fără fii, după legea de atunci, Iosif i-a luat femeia lui şi a făcut cu dînsa şase fii, patru feciori şi două fete, adică pe Maria care se numeşte fiica lui Cleopa şi pe Salomeea pe care o pomeneşte Teofilact în tîlcuirea cea de la Matei în cap. 13. De aceasta se cuvine a socoti cu dinadinsul, că Iosif a murit mai înainte de Cleopa, nu Cleopa mai înainte de Iosif. Deci, cum putea Iosif ca să aibă pe femeia lui Cleopa? Iar Iosif a murit mai înainte de Cleopa, este arătat de aici, că Cleopa după Învierea Domnului a fost şi a văzut pe Domnul în Emaus împreună cu Luca, de care S-a şi cunoscut Domnul în frîngerea pîinilor.

Cleopa, şi după Înălţarea Domnului şi după primirea Sfîntului Duh, a fost viu şi s-a sfîrşit prin mucenicie. Iar Sfîntul Iosif nici Patimile lui Hristos n-a apucat, ci încă mai înainte de Botezul Domnului, a trecut din viaţa aceasta. Deci, cum putea să fie aceasta, ca Iosif după moartea lui Cleopa să ia femeia sa şi să facă cu dînsa fii. Mai vrednic de crezare este aceasta, că nu Iosif a luat pe femeia lui Cleopa, ci Cleopa pe fiica lui Iosif a luat-o de soţie, de care lucru Gheorghe Chedrin zice aşa: "După cinci ani, Iosif s-a întors din Egipt în Nazaret, pe a cărui fiică Maria, Cleopa fratele lui Iosif, care era din doi părinţi, a luat-o de soţie şi dintr-însa a născut pe Simeon, care după Iacov, fratele Domnului, a fost episcop al Ierusalimului".

Iar ceea ce se zice de Maria lui Cleopa, cum că ar fi fost fiică lui Cleopa, aceasta nu este în Evanghelie; pentru că se scrie la Sfîntul Evanghelist Ioan în cap. 19, stih 25: "Şi stătea lîngă Crucea lui Iisus, mama lui şi sora mamei lui, Maria a lui Cleopa". Aici nu zice Sfîntul Evanghelist Ioan, Maria fiica lui Cleopa, ci numai Maria lui Cleopa, iar nu fiica lui Iosif, pe care ca pe o soră o avea Preacurata Fecioară Maria, Maica lui Iisus. Căci după ce S-a logodit cu Iosif, S-a dus din Biserica Domnului în casa lui şi locuia cu Maria, fiica lui, fiind încă fecioară, ca soră cu soră, avînd locuinţă împreună. Deci, să se ştie, că aici Maria lui Cleopa, nu este fiica lui, ci femeia, care a născut pe acest Simeon rudenia Domnului, vărul de frate după trup, din pricina lui Iosif cel părut tată al lui Hristos, fratele lui Cleopa, tatăl lui Simeon.

Viaţa Cuviosului Ştefan, egumenul Pecerscăi şi Episcopul Vladimirului (27 aprilie)

Cel care are răbdare, se învredniceşte de toată fapta bună, se bucură în necazuri, este bine iscusit în primejdii şi în ispite se veseleşte, cum a zis Efrem Sirianul, însuflat fiind de Dumnezeu. Unul ca acesta a fost Cuviosul Părintele nostru Ştefan, care, pătimind pentru fraţii săi, deşi a fost mult necăjit, însă Dumnezeu l-a veselit foarte mult; pentru că îşi aducea aminte cuviosul de cuvîntul proorocului şi împăratului David, care zicea: *După mulţimea durerilor din inima mea, mîngîierile Tale au veselit sufletul meu*. Pentru aceasta toate încercările grele, ca şi cum ar fi fost trimise de la Dumnezeu, le primea cu bucurie. Apoi bine s-a deprins cu iscusinţa la toate faptele cele bune, pentru că din copilăria sa a fost crescut sub mîna celui vrednic de laudă între egumeni, adică a Cuviosului Părintelui nostru Teodosie al Pecerscăi şi a fost ucenicul lui pururea, îndulcindu-se şi hrănindu-se totdeauna de cuvintele cele insuflate de Dumnezeu, ce ieşeau din gura aceluia cea curgătoare de miere, ca un prunc; care ca un fiu cu tatăl s-au unit prin toată asemănarea cea îmbunătăţită.

Pentru aceasta cu dragostea s-a unit şi s-a lipit în inima tuturor fraţilor, de la care mai întîi a fost ales purtător de grijă al rînduielilor bisericeşti. Şi atunci învăţînd singur egumenul, adică Cuviosul Teodosie pe fraţi în biserică, cu duhovniceşti cuvinte, acesta cu vrednicie îi învăţa. Iar după aceea, cînd Cuviosul Teodosie avea să-şi dea sfîrşitul acestei vieţi vremelnice, l-au rugat toţi cu un glas, zicînd: "Ştefan este vrednic ca după tine să ia egumenia. Ştefan să ne fie egumen!"

Cuviosul Teodosie s-a plecat la rugăciunea fraţilor şi chemînd pe fericitul Ştefan, iubitul său ucenic, i-a încredinţat înaintea tuturor, ograda cea plină de cuvîntătoare oi, cele de Dumnezeu însuflate şi biserica fiind pusă pe temelie bună, îl ruga ca să o desăvîrşească. Apoi îl învăţa să păzească rînduiala mănăstirii, să iubească pe fraţi din curată inimă şi neadormit să-şi aibă ochiul ini-mii către Dumnezeu, iar iubirea de străini să nu o uite. Şi aşa s-a mutat la veşnicele lăcaşuri, însă s-a făgăduit ca şi în locul său, Pecersca cea încredinţată fericitului Ştefan, să fie cu ajutorul totdeauna nedespărţit.

Murind Cuviosul Teodosie şi fericitul Ştefan primind egumenia Sfintei Pecersca, lavra cea făcătoare de minuni, se nevoia foarte mult, silindu-se la zidirea sfintei de Dumnezeu însemnatei biserici, pe care Cuviosul Teodosie începuse a o zidi, precum şi la toată iconomisirea mănăstirească. Şi cu darul lui Dumnezeu, prin rugăciunile părinţilor noştri Antonie şi Teodosie, nu după mulţi ani s-a săvîrşit biserica. Mănăstirea din nou a îngrădit-o şi a mutat acolo pe fraţi din mănăstirea cea veche, lăsînd numai puţini dintre dînşii. Cuviosul Părintele nostru Ştefan a rînduit şi aceasta, ca în mănăstirea lui totdeauna să se săvîrşească Sfînta Liturghie pentru fraţii cei răposaţi şi pentru fericiţii ctitori. Iar Dumnezeu îi dădea toate din belşug spre trebuinţa lui, încît se înmulţea lucrul acela, cu darul lui Dumnezeu.

Dar vrăjmaşul, care urăşte binele şi se luptă totdeauna cu robii lui Dumnezeu, a zavistuit grija cea atît de mare a fericitului pentru locaşul lui cel sfînt; şi slujindu-se cu meşteşugirile sale cele rele, o tulburare ca aceea a făcut între unii fraţi, încît nu numai că a scos din egumenie pe acela, pe care mai înainte singuri cu un glas îl aleseseră; dar l-a îndepărtat şi din mănăstire, deşi era nevinovat. Însă toate acestea le-a răbdat Cuviosul Ştefan cu vitejie de la fraţii săi şi cu dragostea nu se depărta nicidecum de la aceia, de la care era depărtat cu trupul; ci cu dinadinsul se ruga lui Dumnezeu pentru dînşii, urmînd în aceasta celui de un nume cu sine, Sfîntul Întîiul Mucenic Ştefan, şi zicea: "Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta!" Pentru că era atras sfîntul de dragostea Cuviosului Teodosie, ca fierul de magnet.

Mulţi din boieri şi din dregători aflînd de un necaz ca acesta al Cuviosului Ştefan, fiind fii duhovniceşti ai lui şi încredinţaţi lui de Cuviosul Teodosie, le-au părut rău, că duhovnicescul lor părinte a pătimit aşa, şi de milă, i-au dat din averile lor destul, pentru cele de trebuinţă. În acea vreme, Cuviosul Ştefan aducîndu-şi aminte de acele preaslăvite minuni, cărora singur a fost văzător, cum ar fi meşterii din cetatea lui Constantin care au venit la Cuvioşii Părinţi Antonie şi Teodosie ai Pecerscăi, aducînd cu ea icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi au povestit şi vedenia împărătesei din Vlaherna. Apoi, ajutîndu-i Dumnezeu, cu ajutorul Cuvioşilor Părinţi Antonie şi Teodosie, şi-a zidit o mănăstire, nu departe de a

Pecersăi, la Clova, în care a zidit şi o biserică din piatră în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi în pomenirea punerii cinstitului veşmînt al Ei, după felul bisericii din cetatea lui Constantin, ce este în Vlaherna. Şi în toţi anii făcea praznic luminat în 2 zile ale lunii Iulie, şi adunînd acolo mulţi fraţi, vieţuia cu plăcere de Dumnezeu.

Iar tipicul bisericii şi în toată rînduiala iconomisirii mînă-stireşti, precum o primise de la Cuviosul Teodosie în mănăstirea Pecersca, aşa a poruncit să se păzească şi într-a sa mănăstire. Şi arătînd multe isprăvi, spre folosul celor dreptcredincioşi, mergea din putere în putere, încît şi în cele mai depărtate părţi era slăvit şi ştiut de mulţi pentru viaţa lui cea îmbunătăţită. Pentru aceasta, cînd s-a sfîrşit episcopul slăvitei cetăţi a Vladimirului, pe care acel mare stăpînitor Vladimir o zidise în numele său, atunci acel cuvios a fost ales la arhierescul scaun al cetăţii aceleia şi a fost hirotonisit de prea sfinţitul Mitropolit Ioan al Kievului. Şi păştea bine oile cele încredinţate de Dumnezeu, făcîndu-se chip turmei, cu cuvîntul, cu viaţa, cu dragostea, cu duhul, cu credinţa şi cu curăţia.

Apoi prin bunăvoinţa lui Dumnezeu şi cu sfatul Fericitului Ioan, egumenul Pecerscăi şi al tuturor fraţilor, aveau să se mute cinstitele moaşte ale Cuviosului Părintelui nostru Teodosie din peşteră în biserica cea zidită de Dumnezeu. În acea vreme vrednică de minune, acest episcop Ştefan, venind de la Vladimir, s-a aflat la Clova în mănăstirea sa şi a văzut în noaptea aceea peste cîmp, o rază mare strălucind deasupra peşterii şi socotind că se mută cinstitele moaşte ale Cuviosului Teodosie - aflînd scopul acela -, s-a mîhnit foarte, căci le mută fără dînsul. Şi îndată a încălecat pe un cal şi a alergat degrabă spre peşteră, luînd cu dînsul pe Climent, pe care îl pusese egumen în locul său la Clova.

Şi mergînd a văzut de departe raza care i se arătase deasupra peşterii; însă cînd s-a apropiat, a văzut acolo lumînări multe. Şi, mergînd, la peşteră, nimic din acestea n-a mai văzut; şi a înţeles că într-adevăr s-a învrednicit a vedea lumina dumnezeieştii slave, din cinstitele moaşte ale Cuviosului Teodosie; pentru că săpase deasupra cinstitelor lui moaşte şi le dusese la uşa peşterii. Iar în altă zi, după vedenia aceea, a slujit şi Sfîntul Ştefan la mutarea cinstitelor moaşte ale părintelui şi învăţătorului său, Cuviosul Teodosie.

Apoi, ducîndu-se în ale sale la scaunul Vladimirului, a făcut multe fapte bune spre sporirea cuvîntătoarei sale turme; pentru care s-a găsit vrednic de cununa slavei celei neveştejite, pe care de la începutul anilor săi a însemnat-o pentru numele său, iar cu faptele a căutat-o. Şi aşa, după mulţi ani, pentru primirea acelei cununi, s-a dus la Hristos Începătorul păstorilor, în anul de la zidirea lumii 6602, iar de la naşterea lui Hristos 1094, în 27 de zile ale lunii Aprilie. Cu rugăciunile Cuviosului Ştefan, purtător de cunună, învredniceşte-ne şi pe noi, Hristoase, Dumnezeule, a merge către Slava Ta şi a Părintelui Tău Celui fără de început, a Duhului Celui de o fiinţă cu Tine, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pomenirea Cuviosului Ioan Mărturisitorul, egumenul mănăstirii Cataron (27 aprilie)

Acest fericit Ioan s-a născut în Irinopole, care era una din cetăţile Decapolei; fiu de părinţi creştini şi iubitori de Dumnezeu, cu numele Teodor şi Grigoria. Făcîndu-se de nouă ani, s-a dus la chinovie, unde s-a călugărit, şi fiind osîrduitor, smerit şi ascultător, a fost iubit de dascălul său. Şi a mers împreună cu el la Sinodul al şaptelea, ce s-a adunat a doua oară în Niceea, apoi mai pe urmă şi în Constantinopol.

Dascălul său s-a făcut arhimandrit şi egumen al mănăstirii lui Dalmat, iar el s-a făcut schimnic şi preot, şi de acolo a fost trimis de împăratul Nichifor egumen al Mănăstirii Cataron. Aici, cu plăcere de Dumnezeu şi apostoleşte, a ocîrmuit turma lui Hristos mai mult de zece ani şi era iubit de toţi oamenii. Şi s-au descoperit fericitului încercări a toată lumea iscodite de diavolul urîtor al binelui şi, adunînd şi sfătuind pe toţi fraţii, îndemnîndu-i şi la cele de cuviinţă, a zis către ei: "Privegheaţi, părinţilor şi fraţilor, să nu fiţi furaţi de diavolul şi să nu vă lepădaţi de închinarea la sfintele icoane; căci pe mine nu mă veţi mai vedea între cei vii". Şi în vremea cînd el vorbea acestea, venind unii îndîrjiţi trimişi de Leon, luptătorul

împotriva icoanelor, au împrăştiat toată turma şi cele ce au găsit în mănăstire pe la părinţi, ca pe ale lor le-au împărţit. Iar pe păstorul lor, cu lanţuri legat, l-au dus la Bizanţ, lăsînd mănăstirea în pradă.

Mergînd sfîntul la împărat şi numindu-l pe el păgîn şi osîndit, zicîndu-i şi multe altele fără de sfială, l-a pornit spre mînie. Pentru aceasta cumplit a fost bătut peste obraz cu vine de bou; iar fericitul se bucura pătimind pentru Hristos. După aceea, fiind închis în metocul său trei luni, a fost surghiunit la o cetate numită Pentadactilon, în hotarele Lambei. Acolo, legînd picioarele lui cu lanţuri, l-au pus într-o închisoare întunecoasă, lăsîndu-l acolo 18 luni. Iar după aceasta l-au dus gol în cetate, înaintea împăratului spre batjocură.

După multe pricini de cuvinte, a fost dat lui Ioan, cel ce cu nevrednicie era atunci patriarh al Bisericii celei Mari, care multă cruzime a arătat sfîntului, strîmtorîndu-l pe el cu foame în multă vreme. După aceasta l-a înfăţişat iarăşi la împărat şi el l-a trimis la un lagăr numit Criotavron al Bucelarilor; acolo l-a închis doi ani întregi, unde de multă rea pătimire se uscase cu totul carnea de pe trupul lui. Însă sfîntul pe toate suferindu-le, cu mulţumire slăvea pe Dumnezeu. Iar după ce a fost junghiat Leon Armeanul şi a împărăţit în locul său Mihail Travlul, fiind liberaţi toţi cei de prin surghiunuri, s-a dus şi sfîntul pînă la Calcedon, neavînd voie ca să intre în cetate. Iar după aceea împărăţind Teofil, a voit cuviosul să se aşeze în oarecare mănăstire împreună cu alţi părinţi; apoi fiind prinşi de patriarhul din acea vreme şi cumplite necazuri suferind fericitul, a fost surghiunit la ostrovul Afusiei, unde, împlinind doi ani şi jumătate, a văzut oarecare vedenie şi, vestind celor dimpreună cu el mutarea sa, după trei zile s-a dus către Domnul.

Pomenirea Sfinţilor Apostoli Aristarh, Marcu şi Zinon (27 aprilie)

Aceşti sfinţi erau din cei şaptezeci; şi Aristarh este acela de care Pavel pomeneşte în Epistola către Romani şi care a fost episcop al Apamiei celei din Siria, supusă cu scaunele apostolilor celor dintîi. Acesta mai întîi decît toţi a propovăduit pe Hristos Dumnezeu adevărat. Iar Marcu este acela pe care şi Ioan obişnuia a-l numi. De care pomeneşte Luca în Faptele Apostolilor şi care a fost pus episcop de apostoli în Vivlopole. Iar Zinon este acela pe care Apostolul îl scrie în Epistola către Romani legiuitor şi care a fost făcut întîi episcop de Apostolul Petru în Diospole; el învăţa propovăduind pe Hristos Dumnezeu adevărat. Aceştia multe rele pătimiri suferind de la necredincioşi pentru zidirea din nou a bisericilor şi pentru surparea idolilor, şi înşişi făcîndu-se lucrători de minuni şi de vindecări, s-au mutat către Domnul.

Pomenirea Sfinţilor Apostoli Iason şi Sosipatru, din cei şaptezeci, a fecioarei Cherchira şi a celor împreună cu dînşii (28 aprilie)

Sfîntul Apostol Iason era tarsinian. El a venit cel dintîi din Tars, către dreapta credinţă. Iar Sfîntul Sosipatru era apostol din Ahaia. Amîndoi aceştia, după primirea sfintei credinţe în Hristos, au fost ucenici ai Sfîntului Apostol Pavel, care, în epistola către Romani, îi numeşte rudenii ale sale. Deci Iason a fost ales episcop al cetăţii sale Tarsul, iar Sosipatru a luat ocîrmuirea Bisericii Iconiei şi au păscut bine Bisericile lor şi le-au înmulţit. Apoi s-au dus în părţile Apusului şi mergînd în insula Cherchirei, au zidit o biserică preafrumoasă în numele Sfîntului Întîiului Mucenic Ştefan, unde, slujind lui Dumnezeu, pe mulţi i-au atras la credinţa în Hristos.

Dar fiind ponegriţi în faţa lui Cherchilin, stăpînitorul acelei insule, au fost închişi într-o temniţă, în care şedeau şapte tîlhari ale căror nume sînt: Satornie, Iachishol, Faustinian, Ianuarie, Marsalie, Eufrasie şi

Mamie, pe care sfinţii apostoli, cu vorba lor cea de Dumnezeu însufleţită, i-au adus la sfînta credinţă şi din lupi i-au făcut oi. Împăratul a poruncit să se umple o căldare mare cu smoală, pucioasă şi ceară şi să o fiarbă, iar pe acei şapte legaţi să-i arunce în acea căldare. Deci, sfîrşindu-se muceniceşte, au luat cununi de la Dumnezeu. Şi a crezut în Hristos şi străjerul temniţei, căruia i-au tăiat întîi mîna, apoi amîndouă picioarele; şi fiindcă tot timpul chema numele lui Hristos, i-au tăiat capul şi s-a numărat în ceata sfinţilor mucenici. Iar pe Sfinţii Apostoli Iason şi Sosipatru, scoţîndu-i din temniţă ighemonul, i-a dat boierului Carpian la muncă, care, luîndu-i, i-a legat şi i-a trimis iarăşi în temniţă.

O pătimire ca aceasta a sfinţilor apostoli văzînd-o Cherchira, fiica stăpînitorului, şi aflînd că pentru Hristos pătimesc, a mărturisit şi ea că este creştină; şi scoţînd de pe ea podoabele cele de mare preţ şi gherdanurile, le-a împărţit la săraci. De acest lucru auzind tatăl ei, s-a supărat şi se străduia în tot chipul, să o întoarcă de la credinţa în Hristos. Dar neputînd, a închis-o într-o temniţă deosebită şi din mînia cea mare a poruncit să o dea unui arap, spre desfrînare. Iar cînd s-a apropiat arapul de uşile temniţei, un urs sălbatic a alergat şi, apucîndu-l, îl rupse. Simţind fiica împăratului, care era în temniţă şi uitîndu-se pe ferăstruie, a izgonit acea fiară cu numele lui Hristos, iar pe arap l-a tămăduit de răni şi l-a învăţat cunoştinţa lui Hristos, făcîndu-l creştin şi ostaş al Lui. Apoi a strigat arapul cu glas tare: "Mare este Dumnezeul creştinilor!" Pentru aceasta, împăratul l-a schingiuit fără de milă şi, sfîrşindu-se muceniceşte, a trecut în ceata mucenicilor.

Stăpînitorul a poruncit ostaşilor să pună lemne împrejurul temniţei şi să le aprindă, ca împreună cu temniţa să ardă şi fiica lui. După ce a făcut aceasta şi a ars temniţa, s-a găsit fecioara vie şi nearsă. O minune ca aceasta auzind-o, mulţi din popor au crezut în Hristos. Apoi a spînzurat-o muncitorul de un lemn şi cu fum greu a înăbuşit-o şi cu săgeţi a însăgetat-o, pînă ce şi-a dat duhul în mîinile lui Dumnezeu. După sfîrşitul ei, a început tiranul stăpînitor a prigoni pe cei ce au crezut în Hristos; iar aceia, temîndu-se de tirania ighemonului, au fugit într-o insulă ce era aproape şi s-au ascuns. Aflînd de ei stăpînitorul, a înotat spre insula aceea, vrînd să-i pedepsească cumplit. Dar cînd a fost la mijlocul mării, fiind pedepsit de mînia lui Dumnezeu, s-a afundat în mare ca şi faraon cel de demult, iar credinciosul popor, izbăvindu-se din mîinile lui cele tirane, a adus cîntări de mulţumire lui Dumnezeu. Atunci Sfinţii Apostoli Iason şi Sosipatru, liberîndu-se din temniţă, învăţau poporul Cuvîntul lui Dumnezeu, fără a mai fi opriţi.

După acesta a venit alt ighemon şi auzind de sfinţii apostoli, i-a prins şi a poruncit ca într-o baie de fier să pună smoală, pucioasă şi ceară, să o fiarbă şi să arunce pe sfinţi acolo. Făcîndu-se aceasta, sfinţii, cu darul lui Hristos, au fost nearşi în baia aceea; iar din cei necredincioşi, care stăteau împrejur, s-au ars mulţi cu acel foc. Văzînd unii acea înspăimîntată minune, au crezut în Hristos. Încă şi împăratul insulei a crezut şi o piatră la grumaji spînzurîndu-şi se tînguia, zicînd: "Dumnezeul lui Iason şi al lui Sosipatru, miluieşte-mă pe mine!" Atunci sfinţii apostoli adunînd pe toţi cei ce crezuseră, i-au învăţat cuvîntul adevărului. Învăţînd şi pe împărat, l-au botezat în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfîntului Duh şi i-au pus numele Sebastian.

După cîteva zile, fiul împăratului s-a îmbolnăvit şi a murit; iar sfinţii apostoli, rugîndu-se lui Dumnezeu, l-au înviat din morţi. Şi alte multe minuni au făcut sfinţii; au zidit biserici frumoase împreună cu împăratul şi toate le-au săvîrşit cu bine şi cu sfinţenie, iar turma lui Hristos au crescut-o. Apoi, la bătrîneţe, sfîrşindu-li-se viaţa, s-au suit la doritul lor Hristos, Domnul, Căruia se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

Pomenirea Sfinţilor Mucenici Maxim, Dada şi Cvintilian (28 aprilie)

Împărăţind Diocleţian şi Maximian, păgînii împăraţi, iar antipaţi fiind Tarcvinie şi Gavinie, în al doilea an al stăpînirii lor, s-a ridicat diavoleasca mînie asupra creştinilor. Pentru că, stăpînind acei împăraţi şi antipaţi toată lumea, a ieşit de la dînşii această poruncă: "Deşi ştim că toţi cei ce sînteţi sub stăpînirea

noastră cinstiţi cu cucernicie pe zei, însă noi avem purtare de grijă pentru buna îndreptare a toată împărăţia. Şi pe toţi care în vremurile noastre stăpînesc părţile Romanilor, îi rugăm şi îi sfătuim, ca şi pe ceilalţi să-i aducă spre cinstirea zeilor şi spre dragostea către dînşii în toate chipurile. Iar de se va afla cineva, în orice loc, pomenind numele lui Hristos, unul ca acela va porni mînia noastră asupra sa".

Această poruncă auzind-o, popoarele s-au adunat vrînd să săvîrşească cele ce li se poruncise lor, adică să aducă zeilor jertfe şi lăudau pe boierii lor, zicînd: "Să se bucure şi la mulţi ani să fie sănătoşi stăpînii noştri, cei ce au purtare de grijă pentru cinstirea zeilor!" A zis către dînşii antipatul Tarcvinie: "De vreme ce vedem la voi o atît de mare osîrdie, vă rugăm ca mîine dimineaţă să vă adunaţi ca să aducem zeilor jertfe împreună. Dar acum să vă odihniţi, că aţi venit de departe şi cu noi vă veţi veseli; iar după săvîrşirea jertfei, fiecare se va întoarce la cetatea sa".

A doua zi s-au adunat toţi şi s-a săvîrşit praznicul cel urît de Dumnezeu, aducînd jertfe necurate zeilor lor, apoi Tarcvinie i-a liberat. Iar a doua zi, un oarecare din păgînii închinători la idoli, mergînd la Tarcvinie, i-a zis: "Sînt aici trei bărbaţi, care în ziua de ieri, n-au voit să asculte poruncile voastre şi să aducă jertfe zeilor; şi se zice despre ei că se închină Unui Dumnezeu Care este în ceruri". Deci, Tarcvinie a trimis de îndată pe slujitorii săi, ca să-i prindă şi căutîndu-i, i-au aflat în satul lor care se chema Ozovia, petrecînd în rugăciune către Dumnezeu. Prinzându-i, i-au legat cu lanţuri de fier şi i-au dus îndată în cetatea Dorostol (Dorostol, în sudul Dobrogei de astăzi). Acolo s-au întîlnit amîndoi antipaţii de atunci.

Cînd au sosit în cetate, se înserase şi, fiind înştiinţat Tarcvinie despre prinderea acestor trei creştini, a poruncit ostaşilor să-i păzească pînă a doua zi. Toată noaptea aceea, sfinţii au petrecut-o în rugăciuni, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, dă-ne din cer puterea Ta spre ajutor, ca să putem birui pe potrivnicii noştri şi cu darul Tău învredniceşte-ne să luăm cununile biruinţei". Iar după ce s-a făcut ziuă, Tarcvinie, mergînd la judecată împreună cu Gavinie, a poruncit să aducă înaintea lor pe creştinii cei prinşi. Tarcvinie a întrebat: "Aceştia sînt cei ce defaimă porunca noastră şi îşi ţin credinţa după a lor voie?" Apoi a zis către sfinţi: "Spuneţi-vă mai întîi numele voastre". Sfîntul Maxim a răspuns: "Eu sînt creştin după credinţa lui Hristos, precum şi aceşti fraţi ai mei, iar după obiceiul omenesc mă numesc Maxim". Ighemonul a zis: "Ai răspuns, arătîndu-te îndată că nu slujeşti zeilor noştri, ci altora. Dar celălalt care îţi urmează, cum se numeşte?" Iar acela singur a răspuns: "Mă numesc Dada şi sînt, de asemenea, creştin, ca şi întîiul nostru frate". Tarcvinie a zis: "Dar al treilea cum se numeşte?" Acesta a răspuns: "Eu mă numesc Cvintilian şi sînt şi eu creştin".

Notarul Magnilian scria cuvintele fiecăruia. Antipatul Gavinie a zis către notar: "Le-ai scris numele lor?" Notarul a răspuns: "De va porunci stăpînirea voastră, le voi citi". Gavinie a poruncit şi notarul a citit, zicînd: "Numele creştinilor celor ce sînt acum de faţă, după spusele lor înaintea tuturor, sînt acestea: Maxim, Dada şi Cvintilian". Tarcvinie a zis către sfinţi: "Iată, viaţa voastră se află în mîinile noastre; deci, de voiţi ca să trăiţi, mergeţi de aduceţi jertfă la maica zeilor şi veţi fi slujitori ai aceleia, în locul celui care a murit şi care s-a dus la Dia, cerescul împărat, ca să-i slujească acolo". Iar Sfîntul Maxim a răspuns: "Preanemilostivule şi preaneruşinatule, oare nu te temi tu de Domnul, numind Dumnezeu pe necuratul desfrînat şi împărat zicîndu-i aceluia? Să ştiţi, oameni buni, că Hristos este Împăratul cerului, Care poartă grijă de toţi şi pe toate le ţine pe palma Sa; aceasta să o ştiţi, că noi nu vom împlini pierzătoarea voastră poruncă, fiindcă sîntem zidire a adevăratului Dumnezeu". Iar antipatul Gavinie, chemînd la dînsul pe Dada şi pe Cvintilian, a vorbit cu dînşii multe cuvinte deşarte, vrînd să-i înşele cu credinţa lui păgînă.

Sfinţii i-au răspuns: "Noi ţinem ceea ce a zis fratele nostru Maxim, deoarece acesta este citeţ al bisericii soborniceşti şi înţelege foarte bine dumnezeiasca Scriptură şi ştie ce ne este nouă de folos; iar tu cu diavoleasca nebunie înşelîndu-te, nu ştii ce-ţi este de folos. Şi de ai fi voit să ne asculţi, ai fi văzut lumina cea cerească". Gavinie cu Tarcvinie au zis: "Iată în atîtea chipuri vă îndemnăm, sfătuindu-vă cele bune, iar voi nu vă supuneţi, ci petreceţi în îndărătnicia voastră". Răspuns-a Sfîntul Maxim: "Voi singuri vă îndrăciţi, vrînd ca pe oamenii cei ce bine vieţuiesc şi slujesc Unuia Dumnezeu, să-i atrageţi la diavoleasca credinţă; ci acum faceţi nouă ceea ce voiţi să faceţi, că nu ne veţi întoarce de la a noastră credinţă niciodată". Atunci antipaţii Gavinie şi Tarcvinie sfătuindu-se unul cu altul ce să facă cu dînşii, au poruncit să ducă pe sfinţi în temniţă. Iar ei mergeau, bucurîndu-se şi vorbind despre a lor mîntuire.

Şezînd sfinţii în temniţă, se îndeletniceau în duhovniceasca vorbire. Pentru că Maxim, din dumnezeiasca Scriptură, mult învăţa pe Dada şi pe Cvintilian. Apoi, la miezul nopţii a adormit şi a văzut în vedenie pe diavol încingîndu-şi armele şi tăbărînd asupra lor. Deşteptîndu-se din somn, au văzut pe Îngerul Domnului, zicîndu-le: "Nu vă temeţi, căci Dumnezeu, Căruia v-aţi încredinţat, vă va primi şi nu este departe de voi, ajutîndu-vă!" Cu acea îngerească arătare şi cu cuvintele lui întărindu-se mucenicii, au binecuvîntat pe Dumnezeu preamărindu-L pînă dimineaţa. Iar antipaţii iarăşi, şezînd la judecată, au poruncit să aducă la dînşii pe cei legaţi. Şi, aducîndu-i pe ei, le-a zis Gavinie: "Iată, înaintea noastră staţi! Deci, acum vă sfătuim să aduceţi jertfă zeilor, că nu puţine daruri veţi cîştiga de la noi; iar de nu ne veţi asculta, apoi morţi veţi fi, fiind singuri vinovaţi, căci aceasta ne-au poruncit în vis zeii noştri pentru voi, în noaptea trecută". Iar sfinţii mucenici au răspuns: "Şi nouă ne-a arătat Dumnezeul nostru în vedenie ca pentru numele Lui cel Sfînt să răbdăm toate chinurile".

Tarcvinie zise către Gavinie: "Aceştia, de nu vor fi trimişi la mucenicie, niciodată nu se vor supune, ca să ne asculte". Gavinie zise: "Deoarece singuri şi-au ales suferinţa, singuri şi-au scris pricina". Şi au poruncit antipaţii slujitorilor, să dezbrace de pe mucenici hainele, iar după ce i-au dezbrăcat, a zis Gavinie: "Legaţi-i, întindeţi-i pe pămînt şi-i bateţi!" Şi îndată slujitorii au împlinit porunca. Apoi Tarcvinie a zis către slujitori: "Întrebaţi-i de voiesc să ne asculte şi să jertfească zeilor. Iar de nu, apoi alte munci le vom găti, ca să-i pierdem de tot".

Deci, întrebînd pe mucenici, au răspuns toţi odată: "Noi, fiind întăriţi de Dumnezeul nostru, nu ne îngrijim de muncile voastre, nici nu ascultăm sfatul vostru cel viclean şi nici nu vom jertfi diavolilor". Tarcvinie a zis către slujitori: "Aruncaţi-i iarăşi în temniţă, fiindcă este vremea prînzului". Fiind aruncaţi sfinţii, după ce a trecut al şaptelea ceas, amîndoi antipaţii, şezînd la judecată, au pus înaintea lor pe sfinţii mucenici. Şi a zis Gavinie: "Maxime, nu te-ai înduplecat să asculţi sfatul nostru, ca să jertfeşti zeilor?" Sfîntul Maxim răspunse: "Noi nu primim un sfat ca acesta, ci, precum v-am spus mai înainte, aşa zicem şi acum: că nici unuia nu ne vom închina, decît numai Domnului nostru Iisus Hristos, Cel împreună slăvit cu Tatăl şi cu Duhul Sfînt". Atunci, mîniindu-se, Gavinie a zis către mucenici: "Dacă nu voiţi să vă înţelepţiţi şi să vă închinaţi zeilor, apoi vă vom pierde; căci vom porunci să vă ducă la locuri barbare şi acolo să vă taie capetele". Iar mucenicii au zis: "Vă jurăm ca prin faptă să săvîrşiţi cuvintele voastre".

Atunci sfinţii luînd asupra lor hotărîre de moarte, au preamărit pe Dumnezeu şi au zis: "Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce ne-ai izbăvit de acest veac rău de acum, primeşte-ne în odihna Ta şi ne învredniceşte Împărăţiei Tale celei cereşti!" Astfel rugîndu-se sfinţii mucenici, i-au dus la locul cel mai sus zis, care se numea Ozevia şi acolo le-au tăiat capetele. Astfel şi-au dat sufletele lor în mîinile lui Dumnezeu, Sfinţii Mucenici Maxim, Dada şi Cvintilian, în 28 de zile ale lui Aprilie, împărăţind Diocleţian şi Maximian, iar Tarcvinie şi Gavinie fiind antipaţi. Însă în noi toţi stăpîneşte Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava, stăpînirea şi împărăţia, în vecii vecilor. Amin.

Pomenirea Sfinţilor nouă mucenici care au pătimit în Cizic
(29 aprilie)

Cetatea Cizicului se afla într-o parte a Asiei, care se numea Misia-mică, ce era veche şi slăvită, lîngă marea Elespontului, care desparte Asia de Europa învecinîndu-se cu Troada, cea pe care picioarele învăţătorului limbilor, adică ale dumnezeiescului Apostol Pavel, au străbătut-o. Această cetate a primit sămînţa Cuvîntului lui Dumnezeu, tot de la Sfîntul Pavel, vasul alegerii. Deşi era strălucită cu lumina sfintei credinţe, la început nu avea mulţi creştini, din pricina tiraniei celor ce prigoneau Biserica lui Hristos, mai ales de către păgînii împăraţi ai Romei, care au împărăţit mai înainte de marele Constantin, şi care dădeau înfricoşate porunci prin toate ţările şi se trimiteau ighemoni păgîni, ca pe toţi cei ce mărturiseau numele lui Hristos, să-i silească la închinarea de idoli, iar pe cei ce nu se vor supune, cu munci şi cu moarte să-i pedepsească. Atunci mulţi credincioşi se ascundeau, fugind prin munţi şi prin pustie, iar alţii petrecînd între păgîni, îşi tăinuiau buna lor credinţă în Domnul. Iar cei ce iubeau mai mult

pe Hristos, Dumnezeul lor şi rîvneau după El mărturiseau pe faţă Preasfînt Numele Lui şi de bunăvoie se dădeau în mîinile muncitorilor şi îşi puneau sufletele lor pentru El.

Unii ca aceştia, în vremea aceea ni s-au arătat bărbaţi viteji, care erau nemişcaţi în sfînta credinţă, ca muntele Sionului şi cu rîvnă după Dumnezeu ardeau ca Ilie, ale căror nume sînt acestea: Teognid, Ruf, Antipatru, Teostih, Artema, Magn, Teodot, Tavmasie şi Filimon. Aceştia, fiind din diferite locuri şi ţări, s-au adunat în Cizic şi, nebăgînd în seamă groaznicele porunci împărăteşti şi frica tiranilor, preamăreau pe Hristos şi cu toată îndrăzneala Îl propovăduiau pe El, că este Unul Dumnezeu Atoateziditor şi Atoateţiitor. Iar rătăcirea elinească, cea fără de Dumnezeu şi cinstitoare de mulţi zei idoleşti, o ocărau şi o mustrau, căci în loc de Dumnezeu ei cinsteau pe diavoli; în loc să se închine Făcătorului a toate, se închinau făpturii celei nelucrătoare, adică idolilor; în locul Celui viu, celor morţi; în locul Celui adevărat, se închinau mincinoşilor zei şi în locul Celui Preamilostiv şi dătător de bunătăţi, se supuneau diavolului nemilostiv. Apoi sfinţii îndemnau pe oamenii cei orbiţi cu necredinţa, ca, lepădînd întunericul cel înnegurat al minţii, să vadă adevărul; şi luminîndu-se cu lumina cunoştinţei, să creadă întru Unul adevăratul Dumnezeu, Cel ce este în cer şi toată lumea o stăpîneşte.

O îndrăzneală ca aceasta văzînd-o slujitorii diavolului, i-au prins îndată, ca nişte lupi pe oi, cu sălbăticie şi fără de omenie şi, legîndu-i, i-au dus la judecată înaintea boierului cetăţii, în Cizic. Deci, vitejii ostaşi ai lui Hristos stăteau înaintea stăpînitorilor păgîni cu dîrzenie în suflet, avînd inimile lor aprinse cu focul dragostei către Dumnezeu şi cu rîvnă, ca de o văpaie mare arzînd după Dînsul. Apoi au stat, slujindu-se de toate armele lui Dumnezeu, ca să poată a se împotrivi muncitorului, şi mai ales nevăzutului boier al întunericului şi la toată puterea lui cea diavolească, cu care mai ales voiau să se lupte. Deci, erau obosiţi în multe feluri de chinuri şi pedepse, fiind aruncaţi în temniţă şi iarăşi scoşi şi chinuiţi, ca să se lepede de Hristos şi să jertfească idolilor. Iar ostaşii lui Hristos nicidecum nu se depărtau de Domnul şi, văzînd înşelăciunea păgînească şi deşarta închinare la idoli, au ocărît şi au ruşinat pe stăpînitori. Pentru aceea, după alte munci, li s-au tăiat capetele şi tot în acel loc li s-au îngropat şi trupurile.

După cîţiva ani, împărăţind marele Constantin, luminat cu Sfîntul Botez, a încetat prigonirea şi a răsărit lumina dreptei credinţe în toată lumea. Atunci în Cizic, binecredincioşii creştini scoţînd de sub pămînt trupurile celor nouă sfinţi mucenici, şi găsindu-le nestricate, le-au pus în raclă nouă, zidind o biserică în numele lor, au adus într-însa comoara cea de mare preţ. Apoi s-au făcut multe minuni şi tămăduiri prin sfintele lor moaşte: diavolii erau izgoniţi, gîrbovii se îndreptau şi bolile de friguri cu desăvîrşire se tămăduiau.

Un vestit bărbat s-a izbăvit de idropică, atingîndu-se de vestita raclă a sfinţilor, şi cine era cuprins de orice boală, dacă se atingea numai de racla sfinţilor răbdători de chinuri, îndată primea tămăduire. Drept aceea, mulţime de popor necredincios, văzînd unele tămăduiri de diferite boli, care se făceau la sfintele moaşte ale mucenicilor, s-au întors spre Hristos. Apoi, nu după multă vreme, aproape toată cetatea a primit sfînta credinţă în Hristos şi a sfărîmat idolii şi capiştile idoleşti; iar în locul lor au ridicat biserici lui Dumnezeu şi a înflorit în cetatea Cizicului sfînta credinţă, cu minunile şi rugăciunile sfinţilor, cei nouă la număr, care se odihnesc acolo.

Apoi, după marele împărat Constantin şi după Constantie, fiul lui, care împărăţiseră multă vreme, luînd împărăţia Iulian Parava-tul, unii din elini care rămăseseră în Cizic, s-au dus la împărat şi au clevetit asupra creştinilor, cum că în cetatea lor au stricat pe toţi zeii şi capiştile şi au răsturnat jertfele. Atunci împăratul, deşi a poruncit să înnoiască iarăşi zeii şi capiştile, dar fiind în Cizic foarte mult popor creştin, n-a îndrăznit să le facă vreo silă sau răutate, de teamă să nu se facă tulburare, ci a chemat numai pe episcopul lor, Elevsie, şi l-a băgat în temniţă. Apoi ducîndu-se asupra Persiei, a pierit ticălosul, liberîndu-se astfel episcopul.

Deci, strălucea cetatea aceea cu lumina sfintei credinţe, întărindu-se şi îngrădindu-se ca un zid nesurpat, prin mijlocirile cele calde ale sfinţilor mucenici făcute pentru dînsa către Dumnezeu. Cu ale căror rugăciuni să cîştigăm şi noi tămăduiri de bolile noastre sufleteşti şi trupeşti şi să ne învrednicim darului şi milei Domnului nostru Iisus Hristos. Amin.

Pomenirea Cuviosului Memnon, făcătorul de minuni
(29 aprilie)

Cuviosul Părintele nostru Memnon s-a dat din tinereţe lui Dumnezeu şi s-a făcut locaş curat al Sfîntului Duh; pentru că a supus pe trup duhului, omorîndu-şi patimile cu petrecerea cea aspră în multe osteneli şi a fost mai mare al călugărilor. Iar pentru viaţa sa asemenea cu îngerii, a luat de la Dumnezeu dar îndestulat de faceri de minuni; căci tămăduia boli netămăduite şi făcea multe minuni. Pentru că în loc uscat a scos izvor de apă cu rugăciunea sa; o corabie, înviforîndu-se şi afundîndu-se în învăluirile mării, prin arătarea sa, a izbăvit-o de la înnecare de multe ori; lăcustele ce năvăliseră şi prăpădeau tot felul de roduri şi iarbă, le-a izgonit, şi altele preaslăvite minuni făcea.

De aceea s-a numit făcător de minuni şi, nevoindu-se în pustnicie mulţi ani şi plăcînd lui Dumnezeu prin viaţa lui cea îmbunătăţită, s-a dus bucurîndu-se la Domnul, pe Care L-a iubit. Dar nu numai în viaţa sa, ci şi după mutare făcea minuni. Pentru că de la mormîntul lui se dădeau tămăduiri de toate bolile şi prin chemarea numelui cuviosului se goneau lăcustele şi toată vătămarea diavolească, preamărind pe alesul Său, Dumnezeu Cel slăvit între sfinţii Săi. Amin.

Pomenirea Sfîntului Apostol Iacob, fratele Sfîntului Ioan Evanghelistul, unul din cei doisprezece apostoli
(30 aprilie)

Sfîntul Apostol Iacob a fost fiul lui Zevedeu şi fratele Sfîntului Evanghelist Ioan, Cuvîntătorul de Dumnezeu. Şi era unul din cei doisprezece apostoli, care, împreună cu fratele său, lăsîndu-şi corabia, pe tatăl său şi mreaja sa, a mers după Iisus la chemarea Lui cea dumnezeiască şi Îi urma pretutindeni, luînd aminte la învăţăturile ce ieşeau din Preacurata Lui gură şi vedea minunile ce se făceau de El. Pe aceşti doi fraţi apostoli i-a iubit Domnul atît de mult, încît unuia dintre ei i-a dat pieptul Său spre rezemare, iar acestuia i-a făgăduit paharul Său, pe care l-a băut pe Cruce. Însă şi ei au iubit atît de mult pe Domnul lor şi atîta rîvnă au arătat după El, încît au voit să pogoare foc din cer, asupra celor ce nu credeau în Hristos, ca să-i piardă. Şi ar fi făcut aceasta, dacă nu i-ar fi oprit îndelungrăbdătorul Hristos.

Pe aceşti amîndoi fraţi, Iacob şi Ioan şi pe Sfîntul Apostol Petru nicidecum nu-i lăsa Domnul fără să le spună ceva; şi mai ales le descoperea lor mai mult decît celorlalţi, dumnezeieştile Lui taine, precum pe Tabor, cînd, vrînd să-Şi arate slava dumnezeirii Sale, a luat pe Petru, pe Iacob şi pe Ioan. Iar după patima cea de bunăvoie şi după Învierea şi Înălţarea Domnului nostru şi după primirea Sfîntului Duh, Sfîntul Apostol Iacob s-a dus în Spania şi în alte părţi, propovăduind Cuvîntul lui Dumnezeu şi s-a întors iarăşi în Ierusalim. Şi a fost iudeilor înfricoşător ca un tunet, pentru că, neîndoindu-se, învăţa cu toată îndrăzneala despre Iisus Hristos, cum că El este adevăratul Mesia, Mîntuitorul lumii. Şi biruia pe farisei şi pe învăţătorii Legii din dumnezeieştile Scripturi, mustrînd şi ocărînd împietrirea inimii şi necredinţa acelora. Iar ei, neputînd să stea împotriva cuvintelor lui cele nebiruite, a momit cu aur contra lui pe un oarecare filozof vrăjitor, anume Ermoghen, ca să aibă înfruntare cu Iacob şi să-i ruşineze învăţătura lui.

Vrăjitorul, fiind mîndru şi nevoind să vorbească singur cu Iacob, a trimis pe ucenicul său, care se numea Filit, zicînd: "Nu numai pe mine singur, dar nici pe ucenicul meu nu va putea Iacob să-l biruiască în înţelepciune. Dar Filit, vorbind cu Sfîntul Iacob, n-a putut să se împotrivească înţelepciunii Sfîntului Duh, care era în apostol; ci a tăcut ca un mut şi nu şi-a deschis gura spre împotrivire. Şi, cunoscînd adevărul, s-a umilit, şi întorcîndu-se la vrăjitor, învăţătorul său i-a spus că este nebiruită învăţătura lui Iacob, pe care o întăreşte şi cu minuni, sfătuind pe învăţător, ca, lăsîndu-şi dăscălia sa, să binevoiască să fie ucenic al lui Iacob. Iar tiranul Ermoghen, cu vrăjile sale, a chemat pe diavoli şi le-a poruncit, ca să ţină pe Filit în loc, ca pe un legat, ca să nu se poată mişca cîtuşi de puţin şi i-a zis: "Voi vedea de te va izbăvi Iacob acela". Iar Filit a trimis pe un oarecare în taină la apostol, înştiinţîndu-l despre legarea sa de la diavol, prin vrăjile lui Ermoghen. Iar apostolul a trimis la el mahrama sa, poruncindu-i, ca, luîndu-o, să zică cuvintele

acestea: *Domnul dezleagă pe cei ferecaţi în obezi, Domnul ridică pe cei surpaţi*. Zicînd acestea Filit, îndată s-a liberat din legarea cea nevăzută, iar diavolii, prin mahrama apostolului înfricoşîndu-se de puterea cuvintelor celor grăite, au lăsat pe Filit, care, batjocorind pe Ermoghen, a alergat la Sfîntul Iacob şi, învăţînd dreapta credinţă, s-a botezat.

Ermoghen, umplîndu-se de mînie şi ură, a jurat pe diavolii ce-i slujeau, ca pe Iacob şi pe Filit legaţi să-i aducă la dînsul. Dar după ce s-au apropiat diavolii de casa în care era Sfîntul Iacob cu Filit, îndată Îngerul Domnului, prin porunca lui Dumnezeu, a prins pe diavolii aceia şi, legîndu-i cu nevăzute legături, îi muncea. Iar diavolii cei nevăzuţi, minunîndu-se de puterea lui Dumnezeu, strigau în auzul tuturor, zicînd: "Iacobe, Apostole al lui Hristos, fii milostiv nouă, pentru că noi cu porunca lui Ermoghen am venit să te legăm pe tine şi pe Filit; dar iată, acum sîntem tare legaţi şi cumplit munciţi!" Iar Sfîntul Iacob a zis: "Îngerul lui Dumnezeu cel ce v-a legat pe voi, acela să vă dezlege şi, ducîndu-vă, aduceţi aici la mine pe Ermoghen, fără de nici o vătămare". Şi îndată diavolii fiind dezlegaţi, au alergat la Ermoghen şi apucîndu-l, într-o clipeală a ochiului, l-au legat şi l-au dus înaintea apostolului, rugînd pe apostol ca să-i libereze şi să izbîndească asupra lui Ermoghen. Iar apostolul a întrebat pe diavoli pentru ce n-au legat pe Filit, precum le-a fost lor porunca de la Ermoghen. Răspuns-au diavolii: "Noi nici muştele din casa ta nu putem să le mişcăm".

Deci, a zis apostolul către Filit: "Domnul nostru ne-a poruncit să răsplătim bune pentru rele; deci, dezleagă pe Ermoghen şi-l fă slobod de diavoli". Şi a fost aşa, iar apostolul a zis către Ermoghen cel dezlegat din legăturile diavolilor: "Domnul nostru nu voieşte ca să aibă slugi fără voie, slujindu-i de nevoie, ci de voia cea bună. Deci, tu du-te oriunde voieşti". Şi a zis Ermoghen: "Dacă voi ieşi din casa ta, îndată mă vor ucide diavolii, pentru că ştiu cît de cumplită este mînia lor şi nu-mi este cu putinţă să mă izbăvesc de dînşii, dacă nu mă vei apăra tu". Atunci apostolul i-a dat în mîini toiagul său, pe care-l purta la drum. Iar Ermoghen, mergînd cu toiagul acela la casa sa, nici o supărare sau frică n-a avut de la diavoli. Şi, cunoscînd puterea lui Hristos şi neputinţa diavolească văzînd-o, a adunat toate cărţile vrăjitoriei sale şi le-a dus la Sfîntul Iacob şi, căzînd la picioarele lui, striga: "Robule al lui Dumnezeu Cel adevărat, cel ce scoţi sufletele omeneşti din pierzare, miluie-şte-mă şi primeşte-mă pe mine, vrăjmaşul tău, în ucenicie". Deci, învăţînd Ermoghen sfînta credinţă, a primit Sfîntul Botez, iar cărţile vrăjitoreşti din porunca apostolului le-a ars şi s-a făcut slujitor al lui Hristos; şi făcea minuni în numele lui Hristos.

Aceasta văzînd-o evreii, s-au pornit cu mînie mare şi au îndemnat pe împăratul Irod ca să ridice goană asupra Bisericii lui Hristos şi pe Iacob să-l ucidă. Deci, împăratul Irod a poruncit ca să facă rău unora din Biserică şi a ucis cu sabia pe Iacob, fratele lui Ioan. Văzînd că aceasta a plăcut evreilor, a poruncit a prinde şi pe Petru, pe care l-a şi pus în temniţă. Evsevie, episcopul Cezareei Palestinei scrie despre Sfîntul Iacob, că, pe cînd era osîndit de Irod la moarte, un bărbat oarecare anume Iosia, unul din cei ce a pîrît pe apostol către Irod, văzînd bărbăţia şi îndrăzneala Sfîntului Iacob, nevinovăţia şi sfinţenia lui cunoscîndu-le şi adevărul cuvintelor grăite de dînsul pentru venirea lui Mesia înţelegîndu-l, a crezut în Hristos şi mărturisitor al lui Hristos deodată s-a arătat. Atunci şi Iosia împreună cu Sfîntul Apostol Iacob a fost osîndit la moarte.

Mergînd împreună la locul cel de moarte, pe un slăbănog oarecare ce zăcea lîngă cale, apostolul l-a făcut sănătos. Iar cînd îşi gătea grumajii săi spre tăiere, a rugat Iosia pe Sfîntul Iacob ca să-i ierte păcatul cel făcut din neştiinţă, căci a fost clevetitor asupra lui la împărat. Iar apostolul, cuprinzîndu-l, l-a sărutat, zicînd: "Pace ţie". Şi şi-au plecat amîndoi capetele spre tăiere şi astfel s-au sfîrşit. Iar după tăiere, ucenicii Sfîntului Apostol Iacob, luînd trupul învăţătorului lor, cu dumnezeiască povăţuire l-au dus în Spania, unde şi pînă acum se dăruiesc din mormîntul lui tămăduiri de boli; şi se săvîrşesc minuni întru slava lui Hristos Dumnezeu, Cel slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, de toată făptura în veci. Amin.

Pomenirea Sfîntului Donat, Episcopul Evriei (30 aprilie)

În zilele dreptcredinciosului împărat Teodosie cel Mare, acest Sfînt Donat a fost episcop în cetatea care se numeşte Evria, din Epirul vechi. Aproape de cetatea aceea se afla un loc ce se numea Soria, unde era şi un izvor de apă, din care dacă ar fi băut cineva, îndată cu amar murea. Aflînd de aceasta Sfîntul episcop Donat a mers la izvorul acela cu clerul său şi cînd s-a apropiat de izvor, îndată s-a auzit un tunet şi a ieşit din izvor un balaur mare şi înfricoşător, care mergea împotriva alesului lui Dumnezeu şi încerca să împiedice cu coada picioarele catîrului pe care era călare arhiereul. Iar Donat cu biciul cu care bătea catîrul său, a lovit pe balaur care se apropiase pe la spate şi îndată balaurul acela a murit, iar clericii cei ce erau pe lîngă episcop şi poporul, văzînd acea minune, au adunat lemne şi aprinzînd foc, au ars pe balaurul acela, ca să nu se vatăme văzduhul cu otravă, căci era foarte mare. Iar apă din izvorul acela nu îndrăznea nimenea să bea. Deci, Sfîntul Donat făcînd rugăciune, a binecuvîntat izvorul şi, scoţînd mai întîi singur apă, a băut; apoi a poruncit şi tuturor fără frică să bea şi au băut toţi din destul şi nu s-au vătămat. Deci, mărind pe Dumnezeu, s-au întors la casele lor.

Mergînd odată în alt loc uscat şi fără de apă şi văzînd pe cei ce erau acolo foarte însetaţi de arşiţa cea mare şi slăbiţi de sete, a săpat o gropniţă mică cu mîinile sale şi, rugîndu-se lui Dumnezeu, a scos izvor de apă, care curgea cu îndestulare totdeauna. Încă şi din cer a pogorît apă îndestulătoare, pentru că la vreme de arşiţă şi de secetă mare, rugîndu-se către Domnul, îndată s-a vărsat ploaie mare şi a adăpat pămîntul bine şi îndestulare de roduri s-a făcut cu rugăciunile lui.

În acele vremi, fiica împăratului Teodosie era foarte bolnavă, fiind muncită de duhul cel necurat. Şi era în mîhnire mare împăratul şi împărăteasa pentru fiica lor, deoarece numai pe acea fiică o aveau. Dar, aflînd de făcătorul de minuni Donat episcopul, îndată a trimis împăratul la Epir, ca să cheme la sine pe toţi episcopii părţii aceleia, ca să se binecuvînteze de la dînşii. Şi, venind episcopii Epirului la Constantinopol, i-a primit pe ei împăratul cu cinste şi cu dragoste şi i-a întrebat, zicînd: "Cine este între voi Donat episcopul, care cu biciul a omorît un balaur şi a scos apă din pămînt uscat şi ploaie din cer de la Dumnezeu a cerut?"

Şi i-au arătat lui pe Sfîntul Donat. Iar împăratul, sărutîndu-l, l-a dus la împărăteasă, apoi s-au aruncat la picioarele sfîntului, rugîndu-se şi zicînd: "Robule al lui Dumnezeu, fie-ţi milă de noi, că numai o fiică avem şi aceea cumplit pătimeşte, fiind chinuită de diavol! Şi am adus mulţi doctori şi preoţi, dar nimic n-au putut să ne ajute. Deci pe sfinţia ta te-am ostenit, ca să vii aici, auzind de darul cel mare al lui Dumnezeu ce este în tine, ca tu să izgoneşti dintr-însa pe diavol, cu puternicile tale rugăciuni către Dumnezeu. Şi de o vei tămădui pe ea, jumătate din averile ei vei lua". A zis sfîntul: "Unde este fecioara, ca să o văd pe ea?" Şi l-au dus la dînsa; iar diavolul, îndată, nesuferind venirea alesului lui Dumnezeu, a răcnit şi aruncînd pe fecioară, a fugit dintr-însa; şi s-a făcut tînăra sănătoasă. Şi s-au bucurat împăratul şi împărăteasa şi multe daruri i-au făcut sfîntului. Dar el nimic nu voia să ia din cele ce i s-a dat lui. Însă văzînd obiceiul cel bun şi buna credinţă a acelora, i-a rugat, ca să i se dea un loc la episcopia lui, care se afla aproape de un sat al lui, ce se numea Omfalie, ca acolo să-şi zidească o biserică. Şi îndată împăratul i-a dăruit locul acela şi cu scrisoarea sa l-a întărit.

Zăbovind sfîntul la Constantinopol, a murit un om oarecare, pe care ducîndu-l la îngropare, un altul ce-i împrumutase bani, avînd zapisul celui mort, îl ţinea şi nu lăsa să îngroape trupul, pînă ce nu i se va da lui datoria; şi era datoria aceea de două sute de galbeni. Iar Sfîntul Donat, avîndu-şi locuinţa aproape de casa acelui cetăţean mort, a auzit ceartă şi adunare multă de popor şi a zis către episcopi: "Să mergem şi să rugăm pe acel împrumutător, să lase să îngroape trupul datornicului său cel mort". Iar episcopii n-au voit să meargă. Atunci a mers singur Donat acolo şi văzîndu-l, aceea care rămăsese văduvă după bărbat, a căzut la picioarele lui zicînd: "Fie-ţi milă de mine, omule al lui Dumnezeu, de vreme ce de îndoită primejdie sînt cuprinsă, că şi de bărbat m-am lipsit şi nici trupul a i le îngropa, nu mă lasă împrumutătorul. Deci, sfătuieşte-l pe acela, sfinte, ca să dea celui mort slobodă îngropare, ca să nu putrezească în casă". Iar sfîntul a întrebat-o: "Ştii cu adevărat cu cît este dator bărbatul tău omului

acestuia?" Răspuns-a femeia: "Domnul meu, mai înainte cu cîteva zile, mi-a zis bărbatul, că i-a plătit datoria, dar zapisul a rămas la împrumutător". Iar arhiereul lui Dumnezeu ruga pe împrumutător, zicînd: "Lasă, fiule, ca să îngroape trupul celui mort, iar datoria ţi se va da ţie după aceea". Iar împrumutătorul, fiind aspru la obicei şi nedrept, nu numai că n-a ascultat, ci şi cu cuvinte de necinste a ocărît pe sfînt.

Atunci sfîntul episcop, apropiindu-se de patul pe care zăcea mortul şi cu mîna atingîndu-se de cel mort, a strigat, zicînd: "Ascultă, omule!" Şi îndată mortul a înviat şi, deschizîndu-şi ochii, a zis: "Iată, eu sînt, părinte şi stăpîne!" A zis către dînsul sfîntul: "Scoală-te şi vezi ce vei face cu cămătarul, care spune că nu i-ai plătit datoria, căci zapisul tău îl are la sine". Iar mortul ridicîndu-se în sus şi toţi spăimîntîndu-se de acel minunat lucru, apoi, căutînd groaznic spre împrumutătorul său, l-a ocărît pentru minciună şi i-a vădit nedreptatea lui, spunînd cînd şi în ce loc i-a plătit datoria de două sute de galbeni. Şi nu avea ce să mai răspundă împru-mutătorul, ci stătea tremurînd şi tăcea ca un mut. Iar omul cel ce înviase, cerîndu-şi înapoi zapisul său de la împrumutător şi luîndu-l în mîini, l-a rupt, şezînd pe pat. Apoi, căutînd la arhiereu, i-a zis: "Bine că m-ai deşteptat, dreptule, pentru vădirea păcătosului acestuia! Deci, porunceşte-mi mie ca iarăşi să adorm".

Şi i-a zis sfîntul: "Mergi în odihna ta, fiule, de vreme ce acum te-ai liberat de zapisul tău". Şi îndată omul acela a adormit iarăşi cu somnul morţii. Şi toţi cei ce au văzut acea înfricoşată minune şi au auzit despre aceea, au preamărit pe Dumnezeu şi s-au minunat de puterea cea mare a plăcutului lui Dumnezeu.

În timpul zăbovirii acelui Sfînt Donat, în Constantinopol nu a plouat şi a fost secetă; deci, prin rugămintea împăratului, a ieşit sfîntul afară din cetate, rugînd pe Dumnezeu, ca să trimită ploaie pămîntului cel uscat. Şi îndată s-a vărsat o ploaie atît de mare încît poporul zicea: "Iată al doilea potop va fi". Iar împăratului îi părea rău de Sfîntul Episcop Donat, că se va îmbolnăvi de ploaia cea fără de măsură, fiind numai într-o haină. Însă, cînd s-a întors în curtea împărătească, s-au văzut hainele pe el desăvîrşit uscate şi nici urmă de umezeală avînd; pentru că nici o picătură de ploaie n-a picat pe el și foarte mult s-au minunat toţi. Iar împăratul se veselea de un plăcut al lui Dumnezeu ca acesta, mulţumind lui Dumnezeu că în zilele împărăţiei sale a trimis Domnul pe un luminător ca acesta al lumii şi făcător de minuni.

Şi după multe vorbiri cu dînsul, l-a liberat la scaunul său şi i-a dat toată îndestularea spre zidirea şi înfrumuseţarea bisericii celei noi, pe care voia sfîntul să o ridice la locul zis mai sus.

Mergînd într-ale sale, Sfîntul Donat, a zidit o biserică prea-frumoasă cu cheltuiala împăratului, unde însuşi şi-a gătit într-însa mormînt. Apoi ajungînd la bătrîneţile cele desăvîrşite, s-a dus către Domnul, ca să stea înaintea Lui în ceata Sfinţilor Ierarhi şi să slăvească pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, Cel de toţi sfinţii slăvit, în veci. Amin.

Sfîntul Ignatie Briancianinov, Episcop de Stavropol
(30 aprilie)

Acest mare dascăl al rugăciunii lui Iisus s-a născut în anul 1807, dintr-o familie de nobili ruşi, în provincia Vologda. Din botez s-a numit Dimitrie. De mic se arăta foarte înţelept şi evlavios, iubind mai ales liniştea, rugăciunea, slujbele Bisericii şi citirea cărţilor sfinte.

În urma unei boli, tînărul Dimitrie părăseşte lumea şi, în anul 1826 intră în nevoinţa monahală, sub povăţuirea fericitului stareţ Leonida. Pentru smerenia şi ascultarea lui, tînărul nevoitor era iubit de toţi părinţii din mănăstire.

În anul 1828 se stabileşte, împreună cu stareţul său, în obştea Mănăstirii Obtina, o vestită sihăstrie a Rusiei pravoslavnice din secolul XVIII. Primind tunderea monahală sub numele de Ignatie, a ajuns

egumen la Mănăstirea Lapov. Apoi este numit stareţ la Mănăstirea Sfîntul Serghie, aproape de Petersburg, unde a înnoit în întregime viaţa duhovnicească şi a crescut mai mulţi fii sufleteşti.

Dobîndind darul lacrimilor, al smereniei şi al sfintei rugăciuni cea din inimă, Cuviosul Ignatie a adunat în jurul său multe suflete cu viaţă aleasă, arzînd ca o făclie nestinsă în mijlocul lor, fiind căutat de toţi ca un mare dascăl al rugăciunii lui Iisus. Încă a scris cu mare înţelepciune şi cîteva cărţi de zidire duhovnicească, arătînd tuturor calea dobîndirii sfintei rugăciuni a inimii.

În anul 1857 a fost hirotonit episcop de Stavropol, un oraş din Caucaz. Însă, după patru ani, din cauza bolii se retrage iarăşi la linişte, devenind doctor iscusit de suflete, căutat de mulţi fii.

La 30 aprilie, 1867, îşi dă duhul în mîinile Domnului, lăsînd în urmă numeroşi ucenici. Pentru sfinţenia vieţii lui, Sfîntul Ierarh Ignatie a fost canonizat în anul 1988 de Biserica Ortodoxă Rusă, cu zi de prăznuire tot la 30 aprilie.

~ Sfârşit ~